Daphne du Maurier

GENERALUL REGELUI

DAPHNE DU MAURIER

Generalul regelui

Traducere de ANA EDITH RĂILEANU

Note de subsol @hyperion

Societatea „NARCIS” S.R.L.
Bucureşti, 1991

Soțului meu,
şi el tot general, sper,
un general mai precaut.

Menabilly,
May 5-July 19, 1945

Cuprins

1 ____ 6
2 ____ 16
3 ____ 29
4 ____ 42
5 ____ 56
6 ____ 63
7 ____ 78
8 ____ 89
9 ____ 98
10 ____ 112
11 ____ 121
12 ____ 130
13 ____ 136
14 ____ 148
15 ____ 161
16 ____ 167
17 ____ 181
18 ____ 191
19 ____ 201
20 ____ 215
21 ____ 233
22 ____ 243
23 ____ 259
24 ____ 272
25 ____ 284
26 ____ 297
27 ____ 310
28 ____ 325
29 ____ 335
30 ____ 348
31 ____ 357
32 ____ 367

33 375
34 388
35 398
36 410
37 419
CE S-A ÎNTÂMPLAT CU PERSONAJELE DIN ACEASTĂ ISTORISIRE 426
Postscript 428

1

Septembrie, 1653. Sfârşit de vară. Primele vânturi reci de toamnă. Când mă trezesc, soarele nu mai bate în geamurile mele dinspre răsărit, ci mişcându-se leneş, nu atinge vârful dealului decât la ora 8. Uneori o ceaţă albă acoperă golful până la prânz şi spânzură şi deasupra mlaştinilor, lăsând în urmă, după ce se risipeşte, o boare de aer rece. De aceea iarba mare din livadă nu se usucă niciodată, ci sclipeşte şi străluceşte în soare până mult după ora prânzului, picăturile mari de umezeală atârnând nemişcate pe tulpini. Observ fluxul şi refluxul mai mult decât odinioară. Ele par a da zilei, pecetea lor. Când apa se retrage din mlaştini şi puţin câte puţin apare nisipul galben, aspru şi tare, eu stând culcată aici, nebunatica mea închipuire mă duce spre mare odată cu refluxul şi toate visurile ascunse pe care le credeam înmormântate pe veci, stau dezvelite şi goale la lumina zilei, ca şi scoicile şi pietrele pe bancurile de nisip.

E un sentiment ciudat şi nespus de plăcut, acest salt în trecut.

Nu regret nimic şi mă simt fericită şi mândră. Ceaţa şi norul au trecut, iar soarele, acum sus şi plin de căldură, se joacă cu refluxul. Ce albastră şi crudă pare marea, când, încreţindu-se, se retrage din golf înspre apus şi Blackhead-ul purpuriu închis, ca un număr înclinat, se apleacă spre apa adâncă. Altădată iar – şi ştiu că e numai închipuire – mi se pare că refluxul începe în mijlocul zilei, când nădejdea îmi e mai mare şi când sunt mai liniştită. Atunci, pe jumătate conştientă, îmi dau seama de o umbră, de o bruscă scădere a curajului meu. Primii nori ai serii se strâng dincolo de Dadman şi îşi aruncă degetele mari deasupra mării. Şi valul agitat,

îndepărtat şi slab, acum din ce în ce mai zgomotos, se apropie târându-se pe bancurile de nisip. Fluxul a început. S-au dus pietrele albe şi scoicile.

Bancurile de nisip sunt acoperite. Visurile mele sunt înmormântate. Iar când se întunecă, fluxul inundă mlaştinile şi pământul e acoperit. Atunci intră Matty ca să aprindă lumânările, să îngrijească de foc, făcând zgomot cu simpla ei prezenţă şi dacă îi răspund scurt sau nu-i răspund, ea mă priveşte clătinând din cap şi îmi aminteşte că toamna e întotdeauna timpul cel mai prost pentru mine. Încă din îndepărtatele zile ale tinereţii mele, se ştia când se apropie aceste crize de melancolie şi atunci Matty, ca o găină cloncănind sălbatic, gonea pe orice vizitator întâmplător. „Miss Honor nu poate primi pe nimeni astăzi".

După scurtă vreme, familia mea începu să înţeleagă şi mă lăsa în pace. Cu toate că „pace" nu este cuvântul potrivit pentru a descrie indispoziţia, disperarea cea neagră care mă chinuia. Oh, desigur au trecut acum. Cel puţin aceste indispoziţii. Răzvrătirea spiritului împotriva trupului înfierbântat şi clipele de chin adevărat, când nu puteam sta liniştită. Acestea erau luptele tinereţii. Acum nu mai sunt răzvrătită. Sunt sclava anilor mijlocii şi despre aceşti ani ar fi mult de spus. Renunţarea îşi are răsplata ei. Neplăcut e faptul că nu mai pot citi cum obişnuisem. La douăzeci şi cinci, la treizeci de ani, cărţile erau marea mea consolare. Ca o elevă conştiincioasă am muncit cu latina şi greaca încât studiul făcea parte din existenţa mea. Acum pare fără de folos. Cinică în tinereţe, risc acum să devin şi mai cinică. Aşa spune Robin. Sărmanul Robin! Dumnezeu ştie, probabil că adesea sunt o tovarăşă neplăcută. Vremea nu l-a cruţat nici pe el. A îmbătrânit mult în anul acesta. Probabil din cauza grijii ce o are pentru mine. Ştiu că discută viitorul, el şi Matty, când cred că eu dorm. Pot auzi sunetul vocilor lor din salon. Dar, când e cu mine, se preface, luând un aer curajos şi inima îmi sângerează pentru el. Fratele meu! Privindu-l cum stă lângă mine,

scrutătoare şi rece cum sunt întotdeauna faţă de oamenii pe care îi iubesc, observ pungile de sub ochii lui şi cum îi tremură mâinile când îşi aprinde pipa. Oare acesta e omul uşuratic şi pasionat de odinioară? E el acela, pornit la luptă, călare, cu un şoim legat la încheietura mâinii, acela care acum abia 10 ani îşi condusese oamenii la Braddock Down, alături de Bevil Grenvile, fluturând stindardul stacojiu cu cele trei puncte aurii, în faţa duşmanului?

Acesta e oare omul pe care îl văzusem odată la lumina lunii doborându-şi rivalul, din cauza unei femei necredincioase?

Privindu-l acum, toate acestea par o bătaie de joc. Sărmanul meu Robin, cu buclele încărunţite pe umeri. Da, chinurile războiului şi-au lăsat urmele asupra noastră a amândurora. Războiul – şi familia Grenvile! – Poate că Robin se simte încă legat de Gartred, cum mă simt eu legată de Richard. Nu vorbim niciodată despre aceste lucruri. Nouă ne aparţine viaţa zilnică, cenuşie. Dacă privim în urmă, vedem că numai foarte puţini dintre prietenii noştri n-au suferit. Foarte mulţi s-au dus pe veci, foarte mulţi au sărăcit. Nu uit că Robin şi cu mine trăim din milă. Dacă Jonathan Rashleigh nu ne-ar fi dat această casă, n-am fi avut niciun cămin, Lanrest fiind pierdut şi Radford ocupat. Jonathan arată foarte bătrân şi obosit. L-a doborât acest ultim an de închisoare la St. Mawes, ca şi moartea lui John. Şi Mary arată cam tot aşa. Trebuie însă mai mult decât un război civil[1] pentru a o face să-şi piardă calmul şi credinţa în Dumnezeu. Alice este tot împreună cu ei şi copiii, dar Peter n-o mai vizitează. Mă gândesc la vremea când eram adunaţi cu toţii în galeria aceea lungă şi Alice şi Peter cântau, John şi Joan se ţineau de mână în faţa focului –

[1] Războiul Civil Englez (1642-1651) a fost o serie de conflicte armate şi manevre politice între susţinătorii parlamentului („*Roundheads*”) şi regalişti („*Cavaliers*”), în special, în ceea ce priveşte guvernarea Angliei.

erau atât de tineri, copii! – Nici măcar Gartred, cu calculata ei rea voinţă n-ar fi putut strica atmosfera în seara aceea. Atunci Richard, Richard al meu, rupsese farmecul cu una din observaţiile sale distrugător de crude, zâmbind în acelaşi timp şi fericirea nepăsătoare din seara aceea se spulberase. Îl uram pentru ceea ce făcuse, deşi înţelesesem ce îl îndemnase s-o facă.

Oh, Dumnezeu să-i pedepsească pe aceşti Grenvile, îmi spusesem eu, pentru că oamenii aceştia rănesc tot ce ating, pentru că transformă fericirea în durere cu o simplă inflexiune a vocii. De ce erau ei oare aşa, şi el şi Gartred, complăcându-se în cruzime cu o plăcere senzuală?

Ce geniu rău veghease la capătul leagănului lor? Bevil fusese cu totul altfel. Fusese floarea familiei, grav şi politicos, rigid în principiile sale morale, blând nu numai faţă de copiii săi ci şi de aceia ai altora. Şi băieţii îi seamănă. În Jack sau Bunny n-am zărit nici urmă de viciu. Dar Gartred? Ochii aceea de şarpe sub părul roşu-auriu, gura aceea crudă, voluptoasă? Până şi în zilele de odinioară, când fusese căsătorită cu fratele meu Kit, mi s-a părut de necrezut ca cineva să se lase amăgit de ea.

Puterea ei de a fermeca era copleşitoare. Tatăl meu şi mama mea erau ca un aluat în mâinile ei, iar sărmanul Kit era pierdut de la început, ca şi Robin mai târziu. Dar pe mine nu mă cucerise niciodată, nici pentru o clipă. Ei bine, frumuseţea ei s-a dus acum şi cred că pentru totdeauna. Va purta cicatricea aceea până în mormânt. O linie subţire, roşie, de la ochi la gură, unde o tăiase cuţitul. Se zvoneşte că mai găseşte totuşi amanţi şi că ultima ei cucerire ar fi unul din familia Carey, care ar fi venit să locuiască cu ea la Bideford.

Pot s-o cred. Pot chiar s-o iert în sufletul meu, acum, când totul a trecut. Gândul unei legături între dânsa şi George Carey – ea este cu cel puţin 20 de ani mai în vârstă decât el – aduce puţină culoare într-o lume cenuşie. Şi ce lume! Feţe lungi şi îmbrăcăminte

împeticită, recoltă proastă şi comerţul scăzut, pretutindeni oameni mai săraci decât înainte şi toţi în mizerie.

Otrava războiului. Spionii „Lordului Protector” [2] (Dumnezeule, ce denumire plină de ironie!) mişună în orice oraş şi sat şi dacă se aude o suflare de protest împotriva Statului, cel ce a şoptit e dus de-a dreptul la închisoare. Prezbiterienii ţin hăţurile în mâinile lor lacome şi singurii care beneficiază sunt parveniţii ca Frank Buller, Robert Benett şi vechiul nostru duşman John Robartes, porniţi să adune fiecare cât mai mult şi să chinuiască cetăţenii. Manierele sunt brutale, curtoazia e o virtute uitată. Fiecare îşi suspectează vecinul. Oh, curajoasă lume nouă! Poate că Englezii docili o vor suporta câtva timp, dar nu noi, cei din Cornwall. Nu ne pot răpi independenţa şi într-un an-doi, după ce rănile ne vor fi vindecate, va fi o nouă răscoală, va curge din nou sânge şi multe inimi vor fi iar sfâşiate.

Dar ne va lipsi conducătorul. Ah, Richard – Richard al meu – ce spirit rău te-a îndemnat să te certi cu toată lumea, astfel încât până şi Regele să-ţi fie duşman astăzi? Mă doare inima pentru această ultimă dizgraţie. Îmi închipui cum stai singuratec şi amărât la geam, privind peste pământul neted al Olandei şi adăugând ultimele cuvinte la „Apărarea” pe care ţi-o scrii şi a cărei ciornă mi-a adus-o Bunny, când a fost să mă vadă ultima oară.

„Oh, nu te încrede în Prinţi şi nici în altă fiinţă omenească, pentru că ei nu te ajută cu nimic”. Cuvinte amare, fără de speranţă, care nu vor face niciun bine, ci vor produce numai noi neînţelegeri. „Sir Richard Grenvile, pentru provocatoarea sa loialitate, trebuie înfierat ca un criminal printr-o declaraţie publică şi

[2] Protectoratul este perioada dintre 1653-1659 în care Commonwealthul Angliei a fost guvernat de către un Lord Protector (1653-1658 – Oliver Cromwell, 1658-1659 – Richard Cromwell).

chiar această loialitate trebuie înțeleasă ca o crimă. Oricum, dacă aşa trebuie să fie, să ne rugăm lui Dumnezeu să-l binecuvânteze pe Rege cu consilieri credincioşi şi nimeni să nu fie destul de puternic a-i putea face vreun rău, nici lui, nici rudelor sale. În ceea ce îl priveşte pe Sir Richard Grenvile să plece cu răsplata unui vechi soldat al Regelui. Pentru moment, nu e nevoie de el. Când se va ivi nevoia, Consiliul se va gândi la el, dacă nu va fi prea târziu".

Duşmănos, mândru şi amar până la urmă! Pentru că acesta e sfârşitul. O ştiu şi o ştii şi tu. Nu va mai fi nicio redresare pentru tine, tu singur te-ai distrus pentru totdeauna. Temut şi urât de prieteni şi duşmani. Generalul Regelui în Vest. Bărbatul pe care îl iubesc. Când cei de pe insulele Scilly au fost învinşi de parlamentari, Jack şi Bunny, întorcându-se acasă pentru câtva timp, după ce vizitaseră Olanda şi Franța, veniseră călare de la Stowe la Menabilly pentru a vizita familia Rashleigh şi apoi se abătură şi pe la Tywardreath pentru a-mi prezenta omagiile lor. Vorbeam despre Richard şi Jack spuse:

— Unchiul s-a schimbat foarte mult – aproape că nici nu l-ai mai recunoaşte. Stă ore întregi, tăcut, privind din geamul locuinței sale triste, veghind ploaia veşnică – Dumnezeule, ce mai plouă în Olanda! – şi nu simte nevoia niciunei prezențe. Îți aminteşti cum obişnuia să glumească şi să râdă cu noi şi cu tot tineretul? Acum, când vorbeşte, găseşte oricui defecte, ca un bătrân ursuz şi jigneşte pe orice vizitator.

— Regele nu îl va mai folosi şi el o ştie, adăugă Bunny. Dizgrația Curții l-a înăcrit. Era o nebunie să ațâțe focul vechii sale duşmănii cu Hyde.

Apoi Jack, cu mai multă înțelegere, văzându-mi privirea, spuse repede:

— Unchiul a fost întotdeauna propriul său duşman. Honor o ştie. E grozav de singuratec, acesta e adevărul. Şi anii care vor veni vor fi goi.

Tăcurăm cu toții, o clipă. Mă durea inima pentru

Richard şi băieţii îşi dădură seama de acest lucru. Bunny spuse cu o voce scăzută:

— Unchiul nu vorbeşte niciodată despre Dick. Cred că nu vom afla niciodată ce groaznică nenorocire i s-a întâmplat.

Simţeam că mă cuprinde frigul şi vechea groază. Întorsei capul, astfel ca băieţii să nu-mi poată vedea ochii.

— Nu, spusei încet. Nu vom afla niciodată.

Bunny lovi cu degetele pe masă şi Jack răsfoi paginile unei cărţi. Eu privii apele liniştite ale golfului şi micile bărci ale pescarilor, târându-se în jurul Blackheadului, venind dinspre Gorran Haven. Pânzele lor păreau de culoarea chihlimbarului la lumina soarelui care apunea.

— Dacă, continuă Bunny ca şi cum ar fi argumentat cu el însuşi, a căzut în mâinile duşmanului, de ce s-a ascuns acest fapt? Nu pot înţelege. Pentru că fiul lui Richard Grenvile ar fi fost o pradă frumoasă.

Nu-i răspunsei. Îl simţeam pe Jack foarte neliniştit. Poate căsătoria îi dăduse mai multă înţelegere – se însurase de câteva luni – sau poate că avea întotdeauna mai multă intuiţie ca Bunny, dar simţeam că îşi dădea seama de starea mea deplorabilă.

— Nu are niciun rost, spuse el, să răscolim trecutul. O obosim pe Honor.

Puţin după aceea îmi sărutară mâinile şi plecară, promiţându-mi ca vor mai veni înainte de a se întoarce în Franţa. Şi privii cum plecară în galop, tineri şi liberi, neatinşi de anii care trecuseră. Vor înfrunta viitorul. Într-o zi, Regele se va întoarce în ţara sa, care îl aşteaptă şi Jack şi Bunny, care au luptat atât de vitejeşte pentru El, îşi vor afla răsplata. Puteam să mi-i închipui la Stowe şi sus, la Londra, la Whitehall, prosperând, cu un viitor minunat care se deschidea în faţa lor.

Războiul civil va fi uitat, uitate vor fi generaţiile care l-au purtat, care s-au jertfit pentru cauză sau care au greşit. Generaţia mea, care nu va avea parte de nicio moştenire.

Stăteam în fotoliu privind umbrele care creşteau. Robin intră, se aşează lângă mine, mă întrebă în felul lui posomorât şi tandru, dacă sunt obosită, regretând că nu-i mai găsise pe fraţii Grenvile şi continuând să-mi povestească un mic zvon din Tywardreath. Mă făceam că ascult, dându-mi seama cu un sentiment de milă că micile întâmplări zilnice aveau acum importanţă pentru el. Mă gândeam la acele tragice luni din vara anului 1646 când el şi camarazii săi îşi câştigaseră o glorie nemuritoare prin apărarea cavalerească şi inutilă a Pendennis Castleului – ce mândri eram de ei atunci, ce pline ne erau inimile de ei – şi acum el trăncănea despre cinci păsări furate de la o văduvă din St. Blazey. Poate nu eram cinică, ci devenisem numai incapabilă de vreun sentiment. Atunci, pentru prima dată, m-am gândit că dacă aş transcrie pe hârtie evenimentele din anii aceia, aş scăpa de o povară. Aş scrie despre război şi de felul cum ne-a schimbat viaţa, a noastră a tuturora; cum ne-a prins pe toţi în vârtejul lui, ne-a frânt şi ne-a amestecat viețile fără de speranţă. Gartred şi Robin, Richard şi cu mine, întreaga familie Rashleigh, adunaţi cu toţii în această casă a secretelor – nu e de mirare că suntem atât de doborâţi. Până şi azi Robin se duce în fiecare duminică să ia masa la Menabilly, dar eu nu mă duc. Starea sănătăţii mele e o scuză suficientă. Ştiind ceea ce ştiu, n-aş putea să mă mai duc acolo. Menabilly, unde s-a desfăşurat, drama vieţilor noastre, îmi este destul de viu aici, la Tywardreath, la o depărtare de trei mile. Casa e într-o stare tot atât de deplorabilă cum a fost în ’48, când am văzut-o ultima oară. Jonathan nu are nici curajul, şi nici banii necesari s-o restaureze în condiţiile de altădată. El, Mary şi nepoţii locuiesc numai într-o singură aripă. Mă rog lui Dumnezeu să nu afle niciodată ultima tragedie. Doi oameni vor duce secretul cu ei în mormânt. Richard şi cu mine. El e în Olanda, la o distanţă de mai multe sute de mile şi eu stau pe divanul meu în Tywardreath, iar umbra arcului turnului de intrare este asupra noastră amândurora. În fiecare

duminică, când Robin se duce călare la Menabilly, eu îl însoțesc cu gândul, traversând parcul şi ajungând la zidurile înalte care înconjoară casa. Curtea stă deschisă în fața mea, fațada spre vest mă priveşte. Ultimele raze ale soarelui pătrund în vechea mea cameră deasupra arcului turnului de intrare, deoarece gratiile sunt deschise, dar geamurile camerei de alături sunt închise. Iedera le acoperă. Piatra netedă a turnului e acoperită cu licheni. Soarele dispare şi fațada spre vest trece din nou în umbră. Familia Rashleigh mănâncă şi doarme acolo, se culcă la lumina lumânărilor şi visează. Dar eu aici, la Tywardreath, la o distanță de trei mile, mă trezesc noaptea la sunetul vocii unui băiat care îmi strigă cu groază numele: îl aud cum bate în pereți şi aici, în noaptea neagră, văd duhul fiului lui Richard, viu, groaznic şi acuzând. Mă ridic în pat transpirând, înfiorată, şi Matty, credincioasă, auzind că mă mişc, vine să aprindă lumânările.

Îmi pregăteşte o băutură caldă, îmi fricționează spatele care mă doare şi îmi pune un şal în jurul umerilor. Robin, în camera de alături continuă să doarmă nestingherit. Încerc să citesc, dar gândurile îmi sunt prea violente. Matty îmi aduce hârtie şi o pană şi încep să scriu. E atât de spus şi atât de puțină vreme pentru a spune totul. Pentru că nu mă amăgesc în privința viitorului. Propriul meu instinct mă anunță că această toamnă va fi ultima. Deci, în timp ce „Apărarea" lui Richard e discutată de lume şi înregistrată pe veci în arhivele secolului al XVII-lea, apologia mea mă va însoți în mormânt şi putrezind acolo cu mine, necitită, îşi va atinge scopul.

Vreau să spun pentru Richard ceea ce el niciodată nu a spus pentru el şi vreau să arăt cum, în ciuda greşelilor sale amare, totuşi a fost cu putință ca o femeie să-l iubească din tot sufletul, cu toată mintea şi cu tot trupul, şi că eu am fost acea femeie. Scriu deci la miezul nopții, la lumina unei lumânări, în timp ce ceasul bisericii, la Tywardreath, anunță orele, iar singurele

zgomote pe care le aud sunt suspinele vântului sub geamul meu şi murmurul mării, când fluxul trece, inundând bancurile de nisip, peste mlaştinile de sub podul St. Blazey.

2

Prima dată am văzut-o pe Gartred când fratele meu cel mare, Kit, a adus-o acasă ca mireasă. Avea douăzeci şi doi de ani şi eu eram un copil de 10 ani, mezina familiei, cu excepţia lui Percy. Eram o familie fericită şi numeroasă, foarte intimă şi liberă şi tatălui meu, John Haris, nu-i păsa deloc de afacerile lumii, el trăind numai pentru caii săi, câinii săi şi pentru interesele micii sale averi. Lanrest nu era o proprietate mare, dar se afla sus, în mijlocul unui cerc ocrotitor de copaci, privind jos spre Looe Valley şi era una din acele case blânde, drăgălaşe, care par a trece de-a lungul anilor moţăind şi nouă ne era foarte dragă. Astăzi încă, după treizeci de ani, ajunge să închid ochii şi să mă gândesc la casa noastră, ca să simt în nări mirosul fânului încălzit de soare, purtat de un vânt leneş. Pot să văd roata cea mare, ducând apa jos la morile din Lametton şi simt mirosul grânelor aurii. Cerul era întotdeauna alb de porumbeii care zburau deasupra capetelor noastre şi erau atât de blânzi că ne luau grăunţele din mâini Împăunându-se şi guruind, umflaţi şi mândri, creaseră o atmosferă intimă. Flecăreala lor drăgălaşă, într-o lungă după-amiază de vară, mă liniştea în anii mai târzii, când ceilalţi mergeau călare la vânătoare, râzând şi glumind şi eu nu mai puteam să-i urmez. Dar acesta e un alt capitol. Vorbeam despre Gartred, când am văzut-o prima dată. Căsătoria avusese loc la Stowe şi, Percy şi cu mine, datorită unei indispoziţii uşoare, rămăsesem acasă.

Aceasta, în chip naiv, sădise în mine de la început un resentiment ciudat.

Fără îndoială că eram un copil răsfăţat, fiind cea mai mică, dar îmi intrase în cap ideea că mireasa fratelui

meu nu vrea să fie deranjată de copii la nuntă şi că se temea să nu avem vreo boală molipsitoare.

Îmi amintesc că mă ridicasem în pat, cu ochii lucind de febră, mustrând-o pe mama:

— La nunta Ceciliei, Percy şi cu mine i-am dus trena (Cecilia era sora mea cea mai mare) şi am fost cu toţii la Mothercombe şi familia Pollexefen ne-a primit foarte bine cu toate că Percy şi cu mine am mâncat atât de mult, că ne-a venit rău.

Tot ce putea să-mi răspundă mama, era că de data aceasta era vorba de cu totul altceva, că Stowe era deosebit de Mothercombe, că familia Grenvile nu era familia Pollexefen – ceea ce mie îmi părea argumentul cel mai slab – şi că nu şi-ar putea ierta niciodată, dacă noi am molipsi-o pe Gartred cu febra noastră. Gartred era totul. Nimeni nu mai avea vreo importanţă. Se făcea mult zgomot şi tărăboi cu pregătirea camerei unde urma să locuiască mirele şi mireasa. Se aduceau perdele noi, covoare, tapiserii şi toate acestea numai pentru ca Gartred să nu aibă impresia că Lanrest e un loc sărăcăcios şi în proastă stare. Servitorii trebuiau să mături şi să scuture, totul fu răscolit şi toată lumea se simţea stânjenită.

Dacă toate acestea s-ar fi făcut din cauza lui Kit, fratele meu drag, nu mi-ar fi fost necaz. Dar era ca şi cum Kit nici n-ar exista.

Totul era pentru Gartred. Şi ca toţi copiii, ascultam ce vorbeau servitorii.

„L-a luat pe tânărul nostru stăpân numai pentru că e moştenitorul lui Sir Christofor la Radford”, prinsesem eu din bârfele ce circulau în bucătărie.

Stăteam şi mă gândeam la această informaţie, ca şi la răspunsul administratorului tatălui meu:

— O, Grenvile nu se potriveşte cu un simplu Harris din Lanrest.

Cuvintele acestea mă înfuriau şi mă tulburau. „Simplu” părea să se refere la înfăţişarea fratelui meu, pe care îl consideram ca foarte frumuşel. Şi oare de ce

un Harris din Lanrest să fie considerat ca o afacere proastă pentru o Grenvile? Adevărat, Kit era moştenitorul unchiului nostru Christofor la Radford – o cazarmă imensă dincolo de Plymouth – dar niciodată nu mă gândisem la aceasta. Oarecum jignită, îmi dădeam seama pentru prima dată că o căsătorie nu este o legenda romantică, cum mi-o închipuisem, ci un fel de afacere, un târg între familii importante, cu scopul de a-şi lega proprietăţile. Când Cecilia se căsătorise cu John Pollexefen, pe care îl cunoscuse din copilărie, nu avusesem impresia că e vorba de o afacere dar acum, când tatăl meu se ducea mereu călare la Stowe, ţinând consfătuiri lungi cu mulţi avocaţi, având fruntea veşnic încreţită, căsătoria lui Kit deveni ceva ca o îngrozitoare problemă de Stat, care dacă nu va fi bine susţinută ar putea arunca întreaga ţară într-o stare haotică.

Ciulind din nou urechile, îl auzeam pe avocat spunând:

— Nu e Sir Bernard Grenvile, acela care stăruie asupra punerii în posesie, ci fiica lui. Ea face ce vrea din tatăl ei.

Mă gândii o vreme la ceea ce auzisem şi apoi spusei surorii mele Mary:

— Oare se obişnuieşte ca o mireasă să se lupte astfel pentru partea ei de moştenire?

Mary nu-mi răspunse o clipă. Cu toate că avea 20 de ani, fusese lipsită de orice contact cu viaţa şi mă îndoiesc, dacă ştia mai multe decât mine.

Totuşi puteam să-mi dau seama că era nemulţumită.

— Gartred e singura fiică, spuse ea după o clipă. Poate că e nevoie să discute punerea în posesie.

— Mă întreb dacă Kit ştie, spusei. Cred că nu i-ar place.

Atunci Mary mă rugă să-mi ţin gura, căci altfel voi deveni nesuferită. Nu mă descurajai şi cu toate că mă feream să mai amintesc discuţia cu punerea în posesie faţă de fraţii mei, începui să-l chinuiesc pe Robin – preferatul meu chiar de pe atunci – cerându-i să-mi

povestească ce ştia despre familia Grenvile. Avea obrajii îmbujoraţi şi părea fericit. Şoimul îi era legat de încheietura mâinii şi ţin minte că mă dădusem înapoi, speriată de ochii adânci şi veninoşi ai păsării şi de sângele ce-i curgea din cioc. Nu-i îngăduia decât lui Robin s-o atingă şi el îi netezi penele. Era mult tărăboi în curtea din faţa grajdurilor. Oamenii periau caii şi într-un colţ câinii îşi luau masa.

— Mă bucur că Kit e acela care s-a dus să-şi aleagă o mireasă şi nu tu, îi spusei, în timp ce pasărea mă privea pe sub pleoapele greoaie şi lăsate. Robin zâmbi şi îmi mângâie buclele cu mâna liberă în timp ce şoimul se tulbura de necaz.

— Dacă aş fi fost eu cel mai mare, îmi spuse Robin drăgălaş, aş fi fost eu mirele.

Privindu-l repede, văzui că zâmbetul îi dispăruse de pe faţă, făcând loc unei umbre de tristeţe.

— De ce, îi placi tu mai mult? întrebai.

Se întoarse şi punând o glugă peste pasăre, o dădu omului de serviciu. Ridicându-mă apoi în braţe, zâmbi din nou:

— Vino să culegem cireşe, spuse, şi nu te mai gândi la mireasa fratelui meu.

— Dar cu familia Grenvile ce-i? insistai, în timp ce el mă purta pe umerii lui. De ce e nevoie să fim atât de mândri de ei?

— Bevil Grenvile e cel mai bun băiat din lume, spuse Robin. Kit, Jo şi cu mine am fost cu el la Oxford. Şi sora sa e foarte frumoasă.

Mai mult nu izbutii să scot de la el. Dar fratele meu Jo, cu mintea pătrunzătoare şi cam sarcastic din fire, căruia îi pusei mai târziu aceiaşi întrebare, fu surprins de ignoranţa mea.

— Ai ajuns la vârsta matură de 10 ani, Honor, fără să fi aflat că în Cornwall nu există decât două familii importante, Grenvile şi Arundell? Natural că noi, Harris, neam umil, suntem copleşiţi de faptul că dragul nostru frate Kit a fost onorat obţinând augusta mână a

răpitoarei Gartred.

Apoi îşi ascunse nasul într-o carte şi astfel discuţia luă sfârşit. Peste o săptămână toată lumea plecă la nuntă, la Stowe. Trebui să am răbdare până la întoarcerea lor şi apoi, cum mă şi aşteptam, mama, ca şi toţi ceilalţi, invocară oboseala, ca să nu-mi răspundă. Fiecare părea extenuat de atâta sărbătorire şi bucurie şi numai Bridget sora mea cea de a treia, îşi dădu drumul faţă de mine. Era încântată de măreţiile din Stowe şi de ospitalitatea familiei Grenvile.

— Casa noastră pare ca locuinţa unui simplu administrator în comparaţie cu Stowe, îmi spuse ea. Lanrest ar încape într-un colţ al terenului de acolo fără să-ţi dai seama. La masă, doi servitori stăteau în spatele scaunului meu şi tot timpul muzicanţii au cântat într-o galerie.

— Dar Gartred, cum e Gartred? întrebai cu nerăbdare.

— Aşteaptă să-ţi povestesc. Erau peste două sute de invitaţi. Am dormit împreună cu Mary într-o cameră mult mai mare ca toate cele de aici. Aveam o femeie care să ne îngrijească şi să ne pieptene. Şi aşternutul se schimba în fiecare seară şi era parfumat.

— Şi ce a mai fost? întrebai, plină de invidie.

— Cred că tata s-a simţit cam pierdut, şopti ea. L-am văzut din când în când cu ceilalţi, încercând parcă să vorbească, dar părea că se înăbuşă, abia putea să respire. Şi toţi bărbaţii erau atât de împodobiţi, că el părea şters pe lângă ei. Sir Bernard era foarte frumos. În ziua nunţii purta o jachetă de catifea albastră, cu fire de argint şi tata o avea pe cea verde, care îi era puţin prea strâmtă. Îl întrecea şi în mărime – adică Sir Bernard – pe tata şi stând unul lângă altul nu se potriveau deloc.

— Lasă-l pe tata, spusei. Vreau să aud ceva despre Gartred.

Sora mea Bridget zâmbi, superioară, pentru că ştia tot.

— Mie, Bevil mi-a plăcut cel mai mult, spuse. Şi toată

lumea e de părere că el e cel mai drăguț. Era pretutindeni, având grijă ca nimănui să nu-i lipsească nimic. Lady Grenvile mi-a părut cam țeapănă, dar Bevil era culmea curtoaziei, galant în orice făcea. Se opri o clipă. Toți au părul roşcat, continuă ea cam inconsecventă. Când vedeam pe cineva cu părul roşcat, eram sigură că e un Grenvile. Unul dintre ei, Richard, nu mi-a plăcut deloc, adăugă ea, încruntându-se.

— De ce? E atât de urât? întrebai.

— Nu, răspunse ea tulburată. E mai frumuşel ca Bevil. Dar ne-a privit pe toți batjocoritor, disprețuitor şi când m-a călcat pe rochie din cauza îmbulzelii, nu şi-a cerut scuze. A avut obrăznicia să-mi spună „meriți o mustrare pentru faptul că-ți târai rochia prin praf". Mi s-a spus la Stowe că ar fi soldat.

— A mai rămas Gartred, spusei. Pe ea nu mi-ai descris-o încă.

Atunci, spre necazul meu, Bridget căscă şi se sculă.

— Oh, sunt prea obosită acum spuse. Aşteaptă până mâine dimineață. Dar Mary, Cecilia şi cu mine suntem de acord asupra unui singur lucru. N-am vrea să semănăm cu nicio altă femeie decât Gartred.

Deci, până la urmă, nu-mi rămăsese decât să-mi formez şi sigură părerea, văzând-o. Eram cu toții adunați în hol pentru a-i primi – de la Stowe plecaseră mai întâi la proprietatea unchiului meu, la Radford – şi câinii ieşiseră în curte, când se auziseră caii.

Eram mulți deoarece şi familia Pollexefen se afla cu noi. Cecilia îşi ținea bebeluşul Joan în brațe, prima mea fină – şi mă simțeam foarte mandră de această cinste. Eram cu toții foarte fericiți râzând şi vorbind deoarece alcătuiam o singură familie. Şi ne cunoşteam atât de bine unul pe celălalt. Kit coborî de pe şa – arăta foarte bine şi vesel – şi o văzui în sfârşit pe Gartred. Ea îi şopti ceva lui Kit, care râse, se îmbujoră, şi îi întinse brațele pentru a o ajuta să coboare. Printr-o intuiție bruscă ştiam că ea îi spusese ceva ce făcea parte din viața lor şi nu avea nimic comun cu noi, familia lui. Kit nu mai era

unul dintre ai noştri, ci îi aparţinea ei.

Mă retrăsei, puţin dispusă să fiu prezentată şi deodată o simţii, lângă mine cu mâna ei rece sub bărbia mea.

— Deci, tu eşti Honor? îmi spuse.

Tonul ei voia să spună că eram mică pentru vârsta mea, sau că nu arătam bine, sau că o dezamăgisem într-un fel oarecare şi ea se îndreptă spre salon, trecând înaintea mamei cu un surâs încrezător, în timp ce restul familiei o urma ca nişte fluturi fascinaţi. Percy, fiind băiat şi atras de frumuseţii ei, se duse numaidecât lângă ea şi dânsa îi puse o bomboană în gură. Le avea pregătite, gândii eu, pentru a ne atrage pe noi copiii, ca pe nişte câini străini.

— Vrea şi Honor o bomboană? întrebă ea şi vocea ei avea ceva batjocoritor, ca şi cum ar fi ştiut, instinctiv că ceea ce uram mai mult era să fiu tratată ca un copil. Nu-mi puteam lua ochii de pe faţa ei. Îmi amintea de ceva şi dintr-o dată îmi dădui seama. Eram mică de tot, mă aflam la Radford, la unchiul meu şi el mă plimba prin serele din grădină. O floare, o orhidee, creştea singură. Era de culoarea fildeşului cu o mică vână roşie curgând prin petalele ei. Mirosul ei umplea sera, greţos de dulce. Era cea mai frumoasă floare pe care o văzusem vreodată. Întinsesem mâna s-o mângâi dar unchiul meu mă trase brusc de umăr.

— N-o atinge, fetiţo! Tulpina e otrăvitoare.

Mă dădusem înapoi, îngrozită. Văzusem miliardele de perişoare de pe aceasta floare catifelată, ridicându-se ascuţite, ca o mie de pumnale.

Gartred era ca orhideea aceea. Când îmi oferise bomboana, refuzasem dând din cap şi tata, care în viaţa sa nu se răstise la mine îmi spuse aspru:

— Honor, ce sunt manierele acestea?

Gartred râse şi ridică din umeri. Mama mă trimise sus, în camera mea. Astfel îşi făcu Gartred intrarea în Lanrest.

Căsnicia a durat trei ani şi nu mă gândesc să o

descriu aici.

S-au întâmplat după aceea atâtea, încât anii de început par lipsiți de importantă. Ceea ce e sigur, e că ne-am războit mereu. Gartred era tânără şi închipuită şi eu, un copil încăpățânat, urmărind-o de după uşi şi paravane. Amândouă eram conştiente de ostilitatea noastră reciprocă. Kit şi Gartred stăteau mai mult la Radford şi la Stowe, dar când venea ea acasă, puteam să jur că umplea totul cu un suflu otrăvitor.

Eu eram un copil încă şi nu puteam raționa, dar copiii, ca şi animalele, au un instinct care nu minte. Gartred nu avu niciun copil. Aceasta fu prima lovitură şi ştiu că părinții mei erau foarte dezamăgiți pentru că îi auzeam vorbind. Sora mea Cecilia venea regulat la noi pentru naşterile ei, dar despre Gartred nu se auzea nimic. Călărea şi se ducea la vânătoare ca toți ceilalți şi nu rămânea în camera ei, nici nu se plângea de oboseală, ca Cecilia. Odată, mama avu curajul să-i spună:

— Când eram tânără căsătorită, Gartred, nu mergeam călare sau la vânătoare, de teamă să nu avortez.

Dar Gartred, aranjându-şi unghiile cu o forfecată de sidef, îşi ridică privirea spre ea şi-i spuse:

— N-am nimic ce să pierd, doamnă şi de vină e fiul Dumneavoastră

Vocea îi era înceată şi plină de venin şi mama o privi o clipă îngrozită, apoi se sculă şi părăsi camera. Era prima dată că otrava o atinsese şi pe ea. Eu nu înțelesei conversația dintre ele, dar mi se părea că Gartred e pornită contra fratelui meu, deoarece curând după aceea Kit intră, se apropie de Gartred şi îi spuse, mustrător:

— Te-ai plâns de mine, mamei?

Amândoi mă priviră şi înțelesei că trebuie să plec. Mă dusei în grădină să dau de mâncare porumbeilor, dar liniştea dispăru din casa noastră. De atunci, totul începu să meargă rău. Kit părea schimbat. Avea un aer

chinuit, nepotrivit cu felul lui de a fi şi o răceală crescândă se ivi între tata şi el, deşi până atunci se înţeleseseră amândoi atât de bine.

Kit deveni dintr-o dată agresiv faţă de tata şi faţă de noi toţi, găsind mereu defecte în felul cum se lucra la Lanrest în comparaţie cu Radford. Cu Gartred se arăta josnic de umil şi această umilinţă îl făcu să-mi pară dezgustător. În anul următor, Kit deveni reprezentantul regiunii West Loo în Parlament astfel că locuia mai mult la Londra. Nu-i vedeam prea des, dar când veneau la Lanrest, o continuă încordare părea să plutească în jurul lor. O dată într-o noapte când părinţii lipseau de acasă, Kit se certă cu Robin. Era în toiul verii, înăbuşitor de cald şi eu, jucându-mă în camera mea, la un moment dat coborâi în grădină în cămaşa de noapte. Toţi cei din casă dormeau. Ţin minte că mă plimbam ca un strigoi prin faţa ferestrelor. Geamul din camera musafirilor era larg deschis şi auzii vocea lui Kit mai tare ca de obicei, ridicată în focul discuţiei. O curiozitate drăcească mă făcu să ascult.

— E mereu acelaşi lucru, spuse el, ori unde mergem. Mă faci de râs faţă de toţi bărbaţii şi acum, astă seară, chiar faţa de propriul meu frate, îţi spun că nu mai pot suporta!

O auzii pe Gartred râzând şi văzui umbra lui Kit reflectată pe tavan de lumina tremurândă a lumânărilor. O clipă vocile lor nu se mai auziră, dar după aceea Kit vorbi iar tare.

— Crezi că nu observ nimic? Crezi că am coborât atât de jos că pentru a te avea lângă mine, voi închide ochii la toate? Crezi că mi-a plăcut, la Stowe, să văd cum l-ai privit pe Antony Denys, în noaptea aceea când mă întorsesem pe neaşteptate din Londra? Un bărbat cu copii mari a cărui soţie abia odihneşte în mormântul ei proaspăt?

Tonul acela de implorare, pe care îl detestam atât de mult, era din nou în vocea sa şi o auzii iar pe Gartred râzând.

— Şi în astă seară, spuse el, te-am văzut zâmbindu-i peste masă, propriului meu frate.

Eram înfricoşată, dar extrem de iritată şi inima în mine bătu tare, când deodată auzii un pas şi, privind peste umăr, îl zării pe Robin lângă mine, în întuneric.

— Pleacă, îmi şopti el. Pleacă numaidecât.

Arătai geamul de sus.

— Kit şi Gartred, spusei. E supărat, pe ea pentru că ţi-a zâmbit ţie.

Îl auzii pe Robin suflând din greu şi întorcându-se să plece, când deodată vocea lui Kit răsună tare, oribil, ca şi cum el, un om mare, ar fi plâns ca un copil:

— Dacă se va întâmpla aşa ceva, te voi ucide! Jur pe Dumnezeu că te voi ucide.

Atunci Robin iute ca o săgeată se aplecă, luă o piatră şi o aruncă în geam, spărgându-l în mii de cioburi.

— Fii blestemat, laşule, urlă el. Vino jos şi omoară-mă pe mine, nu pe ea!

Ridicând privirea, văzui faţa lui Kit, albă şi chinuită şi în dosul lui stătea Gartred, cu părul desfăcut pe umeri. Era un tablou pe care nu-l voi uita niciodată: cei doi la geam şi Robin, în care nu-l mai recunoşteam pe fratele meu iubit, răsuflând de sfidare şi dispreţ. Eram ruşinată pentru el, pentru Kit, pentru mine, dar mai ales plină de ură pentru Gartred, care dezlănţuise furtuna, rămânând neatinsă.

Mă întorsei şi fugii, astupându-mi urechile şi mă urcai în pat, fără să mai adresez nimănui niciun cuvânt. Trăsei păturile peste cap, temându-mă că dimineaţa cei trei vor fi descoperiţi morţi pe iarbă. Dar ce se petrecu între ei după aceea, nu aflai niciodată. Se făcu ziuă şi totul era ca înainte, afară de faptul că Robin plecă numaidecât după dejun şi nu se întoarse decât după cinci zile, când Kit şi Gartred plecaseră la Radford. Dacă a mai ştiut încă altcineva din familie de acest incident, n-am putut să aflu. Eram prea speriată ca să întreb şi, de când Gartred venise în mijlocul nostru, pierdusem vechiul obicei de a ne împărtăşi supărările, fiecare din

noi devenind mai închis şi mai discret.

În anul următor, 1623, variola pustii Cornwall-ul ca un flagel şi numai puține familii fură cruțate. La Liskeard, oamenii îşi închiseră porțile, negustorii traseră obloanele, nevoind să mai facă niciun comerț de frica molimei.

În iunie, tatăl meu se îmbolnăvi şi muri în câteva zile. Înainte de a ne fi revenit din această lovitură, ne veni de la unchiul meu din Radford, vestea că şi Kit fusese lovit de această boală groaznică şi că nu mai era nicio speranță de scăpare.

Tatăl şi fiul muriră astfel la un interval de câteva săptămâni numai, unul după celălalt şi Jo cel învățat, deveni şeful familiei. Eram cu toții prea nenorociți de această dublă pierdere, ca să ne mai gândim la Gartred, care se refugiase la Stowe, la primul semn al epidemiei şi scăpase astfel de moarte. Dar când se citiră cele două testamente, al lui Kit şi al tatălui meu, aflarăm că, cu toate că Lanrest şi Radford aveau să treacă în posesiunea lui Jo, păşunile bogate din Lametton şi moara rămâneau în posesiunea. Gartredei, pe viață.

Ea veni la deschiderea testamentelor însoțită de fratele ei Bevil şi până şi Cecilia, cea mai blândă dintre surorile mele, fu mirată de liniştea, încrederea fermă şi grija, cu care Gartred supraveghea măsurarea fiecărui pogon, jos, la Lametton. Bevil, acum căsătorit şi el, vecinul nostru apropiat la Killigarth, făcu imposibilul pentru a schimba atmosfera neplăcută şi cu toate că pe atunci eram încă un copil, totuşi mă simțeam stingherită că fusese pus într-o asemenea situație. Nu era de mirare că toată lumea îl iubea şi mă întrebam ce credea el despre sora sa, sau dacă şi el, ca toți ceilalți bărbați, era tulburat de frumusețea ei.

După ce plecară, chestiunile de afaceri fiind aranjate, respiram cu toți mai în voie, mulțumiți că nu se întâmplase nimic care să despartă familiile noastre, dar faptul că Lanrest îi aparținea lui Jo, era o povară pentru mama, cu toate că nu spunea nimic.

Robin lipsi de acasă în tot timpul vizitei şi poate că nimeni nu bănuia motivul adevărat.

În dimineaţa dinaintea plecării, un impuls mă îndemnă să zăbovesc în faţa camerei ei şi să privesc prin uşa deschisă. Gartred declarase că lucrurile din cameră aparţinuseră lui Kit şi că deci erau ale ei. Cu o zi înainte, servitorii fură puşi să scoată perdelele şi mobila pe care şi-o dorea mai mult. În clipa aceea, Gartred golea un mic birou dintr-un colţ. Nu observase că o pândesc şi în sfârşit îi văzui faţa frumoasă fără mască. Avea privirea încruntată şi buzele întredeschise. Trase un sertar mic cu atâta forţă, că se făcu bucăţi în mâinile ei. În fundul sertarului se aflau câteva fleacuri de bijuterii, nimic de mare valoare, dar ea îşi amintise de ele. Deodată îmi văzu faţa reflectată în oglindă.

— Dacă ne vei lăsa pereţii goi, vom fi foarte mulţumiţi, îi spusei, când privirile noastre se întâlniră.

Tata m-ar fi biciuit dacă m-ar fi auzit şi tot aşa şi fraţii mei, dar eram singure, numai noi două.

— Ai făcut întotdeauna pe spioana, de la început, spuse ea încet, dar pentru că nu eram bărbat, ea nu-mi zâmbi.

— M-am născut cu ochi buni ca să văd toate, îi răspunsei. Încet îşi puse bijuteriile într-o pungă mică, pe care o purta pe piept.

— Linişteşte-te şi fii mulţumită că scapi de mine acum, spuse. Probabil că nu ne vom mai vedea.

— Sper că nu, spusei.

Deodată, râse.

— Păcat că fratele tău nu avea ceva din inteligenţa ta.

— Care frate? întrebai.

Se opri o clipă, nesigură de ceea ce ştiam, apoi mă atinse pe obraz cu degetul ei lung şi subţire.

— Toţi, răspunse, apoi se întoarse şi îşi chemă servitoarea din camera de alături.

Coborâi încet, capul arzându-mi de întrebări şi în coridor îl zării pe Jo plimbându-se cu degetul pe marea hartă de pe perete. Nu-i vorbii, ci trecui pe lângă el,

ieşind în grădină.

Gartred părăsi Lanrest la prânz, urmată de o mulțime de cai şi servitori din Stowe, care îi cărau lucrurile. Îi pândii dintr-un ascunziş de după copaci, văzându-i plecând sus, pe drumul spre Liskeard, într-un nor de praf.

— A trecut şi asta, îmi spusei. Acum s-a terminat. Am terminat cu familia Grenvile.

Dar soarta a vrut altfel.

3

Cea de a optsprezecea mea aniversare. O zi minunată de decembrie. Eram bine dispusă, mă simțeam uşoară ca zborul unei păsări, când, privind din Radford marea orbitoare, zării flota Majestății Sale intrând în portul Plymouth.

Nu mă interesa că expediția care se întorcea, nu reuşise şi că departe, în Franța, La Rochelle rămăsese necucerită. Subiectele acestea preocupau pe cei mai în vârstă.

Aici, în Devon, erau râsete şi veselie şi tineretul se pregătea de sărbătoare.

Ce privelişte – vreo optzeci de vase sau şi mai multe, înghesuindu-se între Drake's Island şi Mount Batten, pânzele albe mişcându-se sub vântul de vest, steguleţele colorate fluturând pe catarg! Fiecare vas, trecând prin faţa portului de la Mount Batten, era salutat de o salvă de tunuri mari şi, închinându-şi steagurile, răspundea la salut şi cobora ancora oprindu-se la intrarea spre Cattwater. Poporul se strângea pe stânci, făcând semne cu mâna şi strigând şi de pe vase se auzeau aclamații, în timp ce tobele băteau şi cornurile sunau, iar soldații se înghesuiau spre balustrada înaltă. Soarele lucea pe armele şi spadele lor cu care făceau semne mulțimii, salutând-o. Ofițerii se adunaseră la pupă – scântei de roşu, albastru şi verde Lincoln.

Fiecare vas purta pe catargul principal stindardul căpitanului său. Când mulțimea recunoştea culorile şi armele unui căpitan originar din Devonshire sau Cornwall, văzduhul se umplea de noi strigăte de bucurie. Se vedea vulturul cu cele două capete al Godolphinilor, cerbul fugind al Trevanionilor din

Caerhayes, cele şase rândunici ale numeroasei familii Arundell şi – poate cea mai frumoasă dintre toate – emblema familiei Clempernowne din Devonshire, o lebădă aşezată, ţinând în cioc o potcoavă de aur.

Şi vasele mai mici îşi croiră drumul printre suratele lor mai mari, un rând de culori vii, cu punţile lor înguste, negre de oameni. Recunoscui vase pe care le văzusem ultima dată în Looe Harbour sau Fowey, acum pătate şi bătute de vânturi, dar purtând triumfătoare stindardele oamenilor care le clădiseră, le înarmaseră şi le gătiseră de război – printre ele capul de lup al vecinului nostru Trelawney şi cioara familiei Rashleigh, din Menabilly.

Pe vasul amiral, mare şi cu trei catarge, se afla comandantul expediţiei, Ducele de Buckingham. Salutat de pe Mount Batten, vasul răspunse, trăgând din propriile sale tunuri şi văzurăm steguleţul Ducelui fluturând pe catargul principal.

Vasul îşi ridică ancora legănându-se în vânt, flota îl urmă şi zgomotul a o sută de cabluri şi a o sută de funii umplu văzduhul, de unde stăteam noi pe stâncile mai jos de Radford, până departe dincolo de Sound spre Saltash, la intrarea în Tamar River. Încet, arcurile vaselor se întoarseră îndreptându-se spre Cawsand şi coasta din Cornwall, pupele lor aliniindu-se, soarele reflectându-se în ferestruicile lor şi lucind deasupra gravurilor ornamentale, a şerpilor furioşi şi a ghearelor de leu.

Cornii sunau deasupra apei şi tobele tunau. Dintr-o dată se făcu tăcere, strigătele şi uralele încetară şi de pe vasul comandat de Ducele de Buckingham cineva strigă un ordin cu o voce frumoasă şi clară. Soldaţii, care se îmbulzeau pe balustrade, se aliniară ca un singur om în mijloc, fără să se îmbrâncească, fără să se împingă. Se auzi încă un ordin şi o lovitură de tobă şi printr-o singură mişcare bărcile gata pregătite, fură coborâte în apă, cu oamenii de lângă vâsle ce stăteau rigizi, ca nişte automate.

Manevra nu durase mai mult de trei minute.

Executarea ordinului, preciziunea, disciplina perfectă, provocară cele mai entuziaste urale, pe când eu, nu ştiu de ce, simțeam cum îmi curg lacrimile pe obraji.

— Credeți-mă, spuse cineva de lângă noi. Nu e decât unul singur în stare să facă din mulțimea asta nedisciplinată nişte soldați demni de a figura în garda personală a Majestății Sale. Vedeți pajurile Grenvililor, înălțate sub stindardul Ducelui de Buckingham?

Pe când vorbea, văzui steguleţul roşu urcând spre catargul principal şi fluturând în bătaia vântului, în timp ce soarele lumina cele trei puncte aurii.

Bărcile se depărtară de vas şi altele din Plymouth, porniră din Cattwater pentru a saluta flota. Întregul Sound era împestrițat de bărci micuțe şi mulțimea de pe stânci, care până atunci privise, începu să alerge spre Mount Batten, strivind şi chemând împingându-se unul pe celălalt, fiecare vrând să fie primul care să salute bărcile care debarcau. Se risipise farmecul şi ne întoarserăm la Radford.

— Ziua ta se termină cu bine, îmi spuse fratele meu zâmbind. Suntem cu toții invitați la un banchet la Castel de către Ducele de Buckingham.

Aştepta pe scară pentru a ne întâmpina după ce se întorsese călare de la fortăreața Mount Batten. Jo moştenise proprietatea din Radford; acum câțiva ani, la moartea unchiului Christophe şi deseori ne petreceam vremea între Plymouth şi Lanrest. Într-adevăr, Jo devenise o persoană importantă; mai ales în Down. Era sub-şerif al regiunii şi se căsătorise cu Elisabeth Champernowne, o moştenitoare bogată care, deşi nu era frumoasă, ne atrăgea prin caracterul ei blând şi felul ei de a fi. Şi sora mea Bridget urmase exemplul Ceciliei, căsătorindu-se cu un nobil din Down, iar Mary şi cu mine rămăsesem singurele nemăritate.

— Astă seară, vor fi zeci de mii de băieți pe străzile din Plymouth, glumi Robin. Pariez că fetele noastre îşi vor găsi foarte curând câte un soț.

— Atunci mai bine să-i tăiem limba Honorei,

spuse·Jo, pentru că băieții vor uita buclele şi ochii ei albaştri, când va începe să-i cicălească.

— Lăsați-mă în pace, am eu singură grijă de mine, le răspunsei.

Eram încă fetița răsfățată, „l'enfant terrible" plină de sănătate şi vigoare, care nu se oprea când începea să vorbească. Mai mult, eram (ce mult mi se pare de atunci!) frumusețea familiei, cu toate că n-aveam trăsături clasice şi trebuia să mă înalț în vârful picioarelor ca să ajung la umărul lui Robin. Țin minte noaptea aceea, cum ne îmbarcasem sub fortăreață, traversând Cattwaterul spre Castel. Tot Plymouth-ul părea a fi pe apă sau pe metereze, în timp ce spre vest se zăreau luminile blânde ale flotei ancorate şi ale lanternelor de la pupe, aruncând o rază pe apă.

Când debarcarăm, găsirăm populația oraşului strânsă în jurul intrării castelului şi peste tot erau soldați care râdeau şi vorbeau cu fetele din jurul lor.

Butoaie de bere stăteau pe pavaj pe lângă containere şi roabe încărcate cu tot felul de prăjituri şi brânzeturi şi, țin minte că mă gândeam atunci, că fetişcanele care glumeau tare cu amanții lor soldați, poate vor petrece mai bine în această seară, decât noi, care va trebui să ne purtăm plini de demnitate în castel.

Într-o clipă ieşirăm din zgomotul vesel al oraşului şi aerul îmi păru închis şi greu de parfumuri bogate, catifele, mătăsuri şi bucate aromate. Intrarăm în holul cel mare, unde răsunau voci adânci şi străine sub tavanul boltit. Din când în când se auzea vocea clară a unui gentleman din garda personală „Loc pentru Ducele de Buckingham" şi se croia drum pentru comandantul expediției, care se plimba încolo şi încoace printre musafiri, înconjurat de un alai ca al Majestății Sale.

Spectacolul era interesant şi eu, obişnuită cu linişstea leneşă din Lanrest, simții cum îmi bate inima şi mi se îmbujorează obrajii şi în închipuirea mea tinerească mi se părea că toată această sărbătoare e dată în cinstea aniversării mele.

— Ce plăcut e! Nu eşti mulţumită că am venit? o întrebai pe Mary.

Ea totdeauna rezervată faţă de străini, îmi atinse braţul şi îmi şopti:

— Vorbeşte mai încet, Honor. Atragi atenţia asupra noastră!

Vroia să ne retragem spre perete. Eu mă împinsei înainte; lacomă de culori, devorând totul din ochi, zâmbind şi străinilor, fără să-mi pese că păream îndrăzneaţă, când dintr-o dată mulţimea se despărţi făcându-se o cărare liberă, prin care trecu suita Ducelui şi însuşi Ducele se afla la mai puţin de o jumătate de cot distanţă de mine.

Mary dispăruse şi eu rămăsesem singură în drumul său. O clipă fui îngrozită, apoi pierzându-mi calmul, făcui o reverenţă ca şi cum m-aş fi aflat în faţa Regelui, în timp ce deasupra capului meu trecu un val de râsete. Ridicând privirea îl văzui pe fratele meu Jo, amuzat şi supărat totodată, ieşind din grupul celor ce erau în jurul Ducelui. Plecându-se spre mine încercă să mă ajute să mă ridic, pentru că făcusem o reverenţă atât de adâncă, încât aproape că nu mă mai puteam scula singură.

— Îngăduiţi-mi să vă prezint pe sora mea Honor. Împlineşte azi 18 ani şi e prima ei ieşire în lume.

Ducele de Buckingham se plecă grav şi ridicându-mi mâna la buzele lui îmi ură noroc.

— Poate că este prima ieşire în lume a sorei dumitale, dragul meu Harris, spuse el binevoitor, dar ţinând seama de frumuseţea ei, trebuie să ai grijă să nu fie, în niciun caz, ultima.

Îşi continuă drumul într-un val de parfum şi catifea, cu fratele meu în grupul de lângă el privindu-mă supărat peste umăr şi, cum înjuram pe sub bărbie sau poate nu chiar pe sub bărbie ci ceva mai tare şi o înjurătură destul de ordinară învăţată de la Robin, auzii pe cineva în dosul meu spunându-mi:

— Dacă vrei să vii afară pe balcon aş putea să-ţi arăt eu cum se face.

Mă întorsei, roşie şi indignată şi văzui în faţa mea un ofiţer, cu un surâs cinic, care îşi mai purta armura de argint deasupra tunicii albastre, cu o cingătoare albastră-argintie în jurul taliei. Ochii săi erau căprui-aurii, părul des roşcat iar în urechi avea nişte inele mici de aur ca un pirat turc.

— Vrei să-mi arăţi cum se face o reverenţă sau cum se înjură? îl întrebai furioasă.

— Oh, şi una şi alta dacă doreşti, răspunse. Prima ai făcut-o lamentabil şi a doua ai spus-o ca o simplă amatoare.

Obrăznicia lui mă făcu să-mi pierd cumpătul. Privii în jur căutând-o din ochi pe Mary sau pe Elisabeth, soţia senină şi drăguţă a lui Jo. Dar amândouă erau luate de curent departe de mine, iar eu mă găseam înconjurată de străini.

Lucrul cel mai indicat ar fi fost să mă retrag cu demnitate.

Mă întorsei, croindu-mi un drum prin mulţime spre intrare, dar auzii din nou în dosul meu vocea batjocoritoare.

— Loc pentru Mistress Honor Harris din Lanrest! strigă el cu o voce clară, în timp ce oamenii mă priveau miraţi, dându-se înapoi fără voia lor, deschizându-se o cărare pentru mine. Îmi continuai drumul cu obrajii arzând, neştiind ce să fac şi mă găsii dintr-odată nu la intrarea principală, cum speram, ci în aerul rece deasupra fortificaţiilor, cu vederea peste Plymouth Sound, iar departe, jos, pe piaţa pavată, poporul dansa şi cânta. Odiosul meu tovarăş stătea încă lângă mine, cu mâna pe spadă, privind de sus spre mine, cu acelaşi zâmbet batjocoritor pe faţă.

— Deci dumneata eşti fata cea mică, pe care sora mea o detesta atât de mult? spuse el.

— Ce naiba vrei să spui? întrebai.

— Eu în locul ei te-aş fi pălmuit pentru vorba asta, spuse.

Ceva din vocea şi din ochii lui atinse o coardă în

amintirea mea.

— Cine eşti? îl întrebai.

— Sir Richard Grenvile, răspunse el. Colonel în Armata Majestăţii Sale, şi ridicat recent la rangul de Cavaler pentru mare vitejie pe câmpul de luptă.

Mai murmură ceva, jucându-se cu cingătoarea.

— E păcat, spusei, că manierele dumitale nu sunt la fel cu vitejia dumitale.

— Şi că statura dumitale, spuse el, nu egalează frumuseţea dumitale.

Această referire la înălţimea mea – totdeauna un punct trist, deoarece nu mai crescusem cu un milimetru de când împlinisem 13 ani – mă înfurie din nou. Dădui drumul la o serie de înjurături pe care Jo şi Robin, le-ar fi întrebuinţat numai la cele mai grave provocări din partea oamenilor din grajduri şi desigur nu în prezenţa mea şi, pe care mi le însuşisem numai prin vechiul meu obicei de a ciuli urechile.

Dar dacă speram să-l fac să pălească pe Richard Grenvile, îmi pierdeam vremea degeaba. El aşteptă până ce terminai, ca şi cum ar fi fost un învăţător care mă examina, apoi dădu din cap.

— Limba engleză nu e destul de rafinată pentru a te servi cum se cuvine. Spaniola e mult mai graţioasă şi mult mai potrivită pentru caracterul dumitale. Ascultă aici.

Începu să înjure pe spanioleşte, copleşindu-mă cu un fluviu de înjurături, sunând foarte frumos, care desigur mi-ar fi stârnit admiraţia dacă le-aş fi auzit de la Jo ori Robin. Ascultându-l, îl privii din nou, căutând în zadar asemănarea sa cu Gartred. Era ca fratele său Bevil, dar mult mai strălucitor şi mult mai fanfaron.

— Trebuie să admiţi, spuse el, întrerupându-se brusc, că te-am învins.

Zâmbetul său nu mai era cinic ci dezarmant. Mă învinse şi simţii că mi se potolise furia.

— Vino să privim flota, spuse el, un vas ancorat e un spectacol foarte frumos.

Ne îndreptarăm spre fortificaţii şi privirăm deasupra Soundului. Era linişte, nu erau nori şi răsărise luna. Vasele stăteau nemişcate pe ape şi în lumina lunii apăreau în toată frumuseţea lor. Oamenii cântau şi sunetul vocilor era purtat către noi peste ape, deosebindu-se de bucuria zgomotoasă a mulţimii de pe străzi.

— Aţi avut pierderi mari la La Rochelle[3]? îl întrebai.

— Nu mai multe decât mă aşteptăm într-o expediţie care trebuia să eşueze, răspunse ridicând din umeri. Vasele de colo sunt pline de răniţi, care nu se vor mai reface. Ar fi mult mai uman, dacă ar fi aruncaţi peste bord.

Îl privii cu îndoială, întrebându-mă dacă şi ceea ce spusese acum, era ceva specific umorului său.

— Singurii băieţi care s-au distins în luptă au fost acei din regimentul pe care am onoarea să-l comand, continuă, dar cum niciun alt ofiţer nu insistă asupra disciplinei, nu-i nicio mirare că atacul a eşuat.

Siguranţa sa şi încrederea de sine mă surprinseră tot atât ca şi obrăznicia de mai înainte.

— Aşa vorbeşti şi cu superiorii dumitale? îl întrebai.

— Dacă te gândeşti la cineva superior mie în materie militară, un asemenea om nu există. Cu superiorii mei în rang desigur că vorbesc tot aşa. De aceea, cu toate că nu am douăzeci şi nouă de ani, sunt ofiţerul cel mai urât din Armata Majestăţii Sale.

Privi din nou spre mine, de sus, zâmbind, şi mie îmi lipsiră iar cuvintele.

Mă gândii la sora mea Bridget, pe care o călcase pe rochie la nunta lui Kit şi mă întrebai dacă există cineva pe lume, căruia să-i fie simpatic.

— Şi Ducele de Buckingham? Îi vorbeşti şi lui la fel?

— Oh, George şi cu· mine suntem prieteni vechi, răspunse. Face ce i se spune. Nu mă supără cu nimic. Priveşte beţivii aceia din curte. Pe Dumnezeul meu·,

[3] 1629.

dacă ar fi sub comanda mea, i-aş spânzura pe toţi!

Îmi arătă jos, în piaţă, un grup de soldaţi gălăgioşi care se certau în jurul unui butoi cu bere cu nişte femei zgomotoase.

— Ai putea să-i ierţi, spusei, după atâta amar de vreme pe mare.

— Mie nu mi-ar păsa dacă ar goli tot butoiul şi dacă ar silui toate femeile din Plymouth, răspunse el, dar să facă toate acestea ca oamenii şi nu ca vitele, şi să-şi cureţe întâi hainele murdare.

Se întoarse de la fortăreaţă cu dezgust.

— Haide acum, spuse. Să vedem dacă poţi să-mi faci o reverenţă mai bună decât Ducelui. Ia-ţi haina în mână, aşa. Pleacă-ţi genunchiul drept, aşa. Şi lasă-ţi posteriorul, oarecum neînsemnat, să cadă peste piciorul stâng, aşa.

Îl ascultai tremurând de râs, pentru că mi se părea extrem de ridicol, ca un colonel din armata Majestăţii Sale să-mi dea lecţii de purtare pe fortăreţele castelului din Plymouth.

— Te asigur că nu e cazul să râzi, spuse el grav. O femeie stângace pare prost crescută. Oh, aşa e minunat. Încă odată. Perfect. Poţi s-o faci când vrei. Adevărul este că eşti o femeiuşcă închipuită şi că fraţii dumitale nu te-au bătut niciodată cum trebuie.

Cu o răceală înspăimântătoare îmi trase rochia şi îmi aranjă din nou dantela din jurul umerilor.

— Nu obişnuiesc să iau masa cu femei neîngrijite, şopti el.

— N-am intenţia să iau masa cu dumneata, răspunsei.

— Nu te va invita nimeni altul, te asigur. Vino. Ia-mi braţul. Sunt eu flămând, dacă dumneata nu eşti.

Mă duse înapoi la Castel şi spre consternarea mea văzui că invitaţii erau aşezaţi la mesele lungi din sala banchetului şi că servitorii duceau tăvile înăuntru. Intrarea mea atrase privirile mesenilor şi eu îmi pierdui cumpătul. Era, trebuie s-o repet, prima mea ieşire în

lume.

— Să ne întoarcem, îl implorai trăgându-l de mânecă. Vezi bine că nu avem nici locuri, toate sunt ocupate.

— Să ne întoarcem? Pentru nimic în lume. Mi-e foame.

Îşi făcu loc, trecând pe lângă servitori; ridicându-mă aproape pe sus. Văzui o sută de feţe privindu-ne, auzii şoapte şi, o clipă, prinsei privirea sorei mele Mary, aşezată lângă Robin, departe, în centrul sălii. Îi văzui în ochi mirarea şi indignarea şi buzele ei şoptiră fratelui meu, cuvântul „Honor". Nu mai aveam altceva de făcut decât să merg mai departe, împiedicându-mă în rochie, sprijinită de braţul lui Richard Grenvile, spre capătul sălii, unde Ducele de Buckingham stătea lângă Contesa de Mount Edgcumbe, împreună cu floarea nobilimii din Cornwall şi Devon.

— Mă duci la masa principală, protestai, trăgându-l de mânecă, din toate puterile.

— Dar unde ai vrea să te duc? mă întrebă, privindu-mă surprins. Nu am de gând să cinez în altă parte. Faceţi loc pentru Sir Richard Grenvile.

La aceste cuvinte, servitorii se dădură la o parte, multe capete se întoarseră şi îl văzui pe Ducele de Buckingham întrerupându-şi conversaţia cu contesa.

Ni se aduseră nişte scaune, câţiva oameni fură daţi la o parte şi nu ştiu cum, ne aşezarăm la masă alături de Ducele de Buckingham, în timp ce Lady Mount Edgcumbe mă privea cu ochi ca de piatră. Richard Grenvile se plecă, surâzând.

— Poate o cunoşti pe Honor Harris, Contesă, spuse el, e cumnata mea. Împlineşte azi 18 ani.

Contesa înclină capul, cu aceeaşi răceală.

— Nu trebuie s o iei în seamă, îmi spuse Richard Grenvile. E surdă ca un stâlp. Dar pentru numele lui Dumnezeu zâmbeşte, şi nu te mai uita cu o privire atât de sticloasă.

Voiam să mor, dar moartea nu venea. În schimb, apucai friptura de lebădă, care îmi era servită pe

farfurie.

Ducele de Buckingham se întoarse spre mine cu paharul în mână.

— La mulți ani! îmi spuse.

Am mulțumit şi mi-am scuturat buclele, pentru a-mi ascunde obrajii îmbujorați.

— E o simplă formulă de politețe, îmi şopti Richard Grenvile la ureche. Să nu ți se urce la cap. George are o duzină de amante şi acum îi face curte şi Reginei Franței.

Savura tot ce mânca, şi la fiecare îmbucătură îi vorbea de rău pe vecinii săi şi cum nu-şi dădea măcar osteneala să vorbească mai încet, puteam jura că vorbele sale erau auzite. Nu simțeam nici ce mâncam, nici ce beam. Rămăsesem ca un peşte înspăimântat. În cele din urmă, se sfârşi şi chinul acesta şi mă simții ridicată de însoțitorul meu. Vinul pe care îl băusem ca apa, îmi înmuiase picioarele şi trebuia să mă sprijin de el. Nu prea îmi aduc aminte ce a urmat. Cântecele, muzica, tarantela dansatoarelor siciliene, piruetele lor, toate mă amețiră şi îmi aduc aminte că m-am pomenit deodată într-o încăpere întunecoasă şi rece, unde am vărsat şi friptura de lebădă şi tot ce mâncasem. Când am deschis ochii, mă aflam întinsă pe un divan şi Richard Grenvile îmi ținea mâna şi îmi ştergea fruntea cu batista sa.

— Trebuie să te înveți să suporți vinul, spuse el sever.

Mă simțeam foarte bolnavă, foarte ruşinată, şi eram cât pe aici să izbucnesc în lacrimi.

— Oh, nu, spuse el, şi vocea sa până acum atât de tăioasă şi aspră, păru deodată foarte blândă. Să nu plângi, de ziua ta.

Continuă să-mi şteargă fruntea cu batista.

— N-am mâncat niciodată friptură de lebădă, m-am bâlbâit închizând ochii de ruşine.

— Nu era atât lebăda cât vinul de Burgundia, şopti el. Stai acum liniştită şi te vei simți mai bine.

Capul mi se mai învârtea încă şi îi eram

recunoscătoare pentru mâna sa fermă şi reconfortantă.

Nu mi se părea deloc ciudat că stăteam bolnavă într-o cameră întunecoasă, necunoscută, cu Richard Grenvile care mă îngrijea ca o soră de caritate perfectă.

— Te-am urât la început, acum ai început să-mi placi, îi spusei.

— Regret că a trebuit să te fac să vomiți ca să-ți câştig simpatia, răspunse.

Râsei, apoi gemui iar pentru că mai simțeam urmele lebedei în stomac.

— Pleacă-te pe umărul meu, îmi spuse. Biata fată, cum şi-a încheiat ziua ei de naştere.

Râdea de mine şi totuşi vocea şi mâinile lui erau extrem de blânde şi eu mă simțeam fericită lângă el.

— Eşti ca şi fratele dumitale Bevil, spusei.

— Oh, nu, răspunse. Bevil e un gentleman şi eu sunt un ticălos. Am fost totdeauna mielul cel negru al familiei.

— Ce-i cu Gartred? întrebai.

— Gartred este o ființă deosebită, răspunse. Desigur că ți-ai dat seama de acest lucru când era soția fratelui tău.

— Am urât-o din toată inima, îi spusei.

— Nu te condamn pentru aceasta, răspunse.

— Şi acum când e recăsătorită, oare e mai fericită? îl întrebai.

— Gartred nu va fi niciodată mulțumită, spuse. De când s-a născut e lacomă, nu numai de bani, ci şi de bărbați. Îşi aruncase ochiul asupra lui Antony Denys, actualul ei soț, cu mult înainte de moartea fratelui dumitale.

— Nu numai asupra lui Antony Denys, spusei.

— Ai avut urechi cam lungi pentru o fetiță mică.

Mă ridicai puțin, aranjându-mi din nou buclele, în timp ce el îmi ajuta să-mi aranjez rochia.

— Ai fost drăguț cu mine, spusei dintr-odată afectată şi conştientă de cei optsprezece ani ai mei. Nu voi uita această seară.

— Nici eu, răspunse.

— Poate, spusei, ar fi cazul să mă duci înapoi la fraţii mei.

— Poate, spuse.

Împiedicându-mă, am ieşit din camera întunecoasă în coridorul luminat.

El râse şi dădu din cap.

— Numai bunul Dumnezeu ştie, răspunse. Dar cred că e cabinetul în care contesa Mount Edgcumbe se pieptănă...

Mă privi zâmbind şi îmi atinse uşor buclele.

— Dar vreau să-ţi spun ceva. Niciodată n-am stat lângă o femeie care vomită.

— Nici eu nu m-am arătat vreodată în aşa hal, unui bărbat, spusei cu demnitate.

Deodată se plecă spre mine şi mă ridică în braţe ca pe un copil.

— Şi nici eu nu m-am găsit într-o cameră întunecoasă, alături de o fată atât de frumoasă ca tine, Honor, fără să fac dragoste cu ea, îmi spuse şi ţinându-mă o clipă strâns la pieptul său mă lăsă iar jos.

— Acum, dacă îmi dai voie, te voi conduce acasă.

Cred că asta e povestea foarte lămurită şi adevărată a primei mele întâlniri cu Richard Grenvile.

4

Peste o săptămână, fusei trimisă înapoi la mama, în Lanrest, compromisă prin purtarea mea şi odată acasă, fusei nevoită să ascult mereu aceleaşi sfaturi cum trebuie să se poarte o fată de vârsta şi educaţia mea. Se pare că jignisem pe toată lumea. Îl făcusem de ruşine pe fratele meu Jo, cu reverenţa aceea prostească în faţa Ducelui de Buckingham, o jignisem pe soţia lui, Elizabeth, trecând înaintea ei la masa principală, la care ea nu fusese invitată. Nu rămăsesem lângă sora mea Mary toată seara, fusesem văzută de nişte persoane misterioase, plimbându-mă pe balustradă cu un ofiţer şi apoi apărusem după miezul nopţii, ieşind din încăperile particulare ale castelului, într-o stare destul de deplorabilă.

O asemenea purtare mă va compromite în ochii lumii pentru totdeauna, îmi spuse mama cu multă severitate şi, dacă tatăl meu ar fi trăit, m-ar fi trimis la călugăriţe pentru doi sau trei ani, până ce scandalul va fi uitat. Am fost nevoită să rămân acasă pentru că nici Cecilia, nici Bridget, surorile mele măritate, nu puteau să mă primească, fiind gata să nască.

După Radford, totul mi se părea foarte, foarte plicticos acasă, deoarece Robin rămăsese la Jo, iar tânărul meu frate Percy se mai afla la Oxford. Eram singură.

Câteva săptămâni după ce mă întorsesem acasă, într-o zi de început de primăvară mă dusesem îmbufnată în ascunzişul preferat al copilăriei mele, printre crengile unui măr când zării un călăreţ venind din vale. Câtva timp, copacii îl ascundeau, dar sunetul copitelor se apropie şi îmi dădui seama că venea spre

Lanrest. Crezând că e Robin, mă dădui jos din măr şi alergai către grajduri, dar acolo găsii servitorul conducând un cal străin în grajd – un cal frumos cenuşiu – mai zării şi un om înalt, intrând în casă. Aş fi vrut să-mi ciulesc urechile după vechiul meu obicei, şi cu această intenţie mă apropiai de uşa salonului, dar tocmai atunci apăru pe scări mama.

— Vrei să te duci în camera ta, Honor şi să rămâi acolo până ce va pleca musafirul meu, spuse ea grav.

Primul impuls mă îndemnă să întreb de numele musafirului, dar mi-am amintit la timp de sfaturile mamei şi arzând de curiozitate, mă urcai sus în tăcere. Ajunsă în odaia mea o sunai pe Matty, fata care mă servise pe mine şi pe surorile mele, mulţi ani, şi care devenise în special aliata mea. Urechile ei erau aproape atât de lungi ca şi ale mele, nasul ei tot atât de fin şi faţa ei rotundă, comună, era luminată de răutate. Ghici ce voiam să-i cer, înainte de a-i vorbi.

— Voi ieşi în coridor, când va fi să plece, spuse, şi voi afla numele lui pentru dumneata. E un domn înalt şi foarte frumos.

— Nu cumva o fi din Bodmin, spusei, cu o bruscă presimţire rea, temându-mă ca mama să nu aibă totuşi intenţia să mă trimită la călugăriţe.

— Oh, nu, răspunse ea. E un domn tânăr, poartă o haină albastră împodobită cu argint.

Albastru şi argint. Culorile familiei Grenvile.

— Are părul roşu, Matty? întrebai eu tulburată.

— Puteai să-ţi încălzeşti mâinile în el, răspunse Matty.

Deci, o aventură. Ziua nu mai era plictisitoare. O trimisei pe Matty jos şi mă plimbai nervoasă în camera mea. Întrevederea fu scurtă, pentru că foarte curând auzii uşa salonului deschizându-se şi vocea clară, pe care o ţineam minte atât de bine, luându-şi rămas bun de la mama, iar paşii lui trecând prin coridor în curte. Fereastra camerei mele dădea în grădină, astfel că nu putui să-l zăresc şi mi se păru o veşnicie până ce Matty

apăru din nou, cu ochii strălucitori. Scoase o hârtie mototolită de sub şorţ şi o monedă de argint.

— Mi-a spus să-ţi dau bileţelul şi să păstrez banul.

Desfăcui hârtia pe ascuns, ca o criminală.

— „Dragă soro", citeam „cu toate că Gartred a schimbat pe Harris pentru un Denys, mă socot încă fratele tău şi îmi păstrez dreptul de a te vizita. Se pare, că buna ta mamă gândeşte altfel. Îmi spune că eşti suferindă şi m-a primit într-un fel, pe care, cred că nu l-am putut înţelege greşit. Nu-i obiceiul meu să călăresc 10 mile, sau mai mult, pentru a nu-mi ajunge scopul, şi de aceea de azi înainte, îi vei porunci servitoarei tale, să mă conducă într-un anumit loc de pe domeniul vostru, unde am putea vorbi neobservaţi, pentru că aş putea jura că nu eşti mai suferindă decât fratele şi servitorul tău, Richard Grenvile".

Primul meu gând fu să nu-i trimit niciun răspuns, pentru că se arătase atât de sigur de complicitatea mea. Dar curiozitatea şi inima, care îmi bătea, îmi învinseră mândria şi rugai pe Matty să-i arate merii, avertizându-l însă, să nu se ducă direct acolo, pentru a nu fi văzut din casă. După ce ea plecă, aşteptai zgomotul paşilor mamei, şi într-adevăr o auzii urcând scările şi intrând în camera mea. Mă găsi aşezată lângă geam, cu o carte de rugăciuni deschisă pe genunchi.

— Sunt fericită să te văd atât de evlavioasă, Honor, îmi spuse ea.

Nu-i răspunsei nimic, ci rămăsei cu privirea blândă fixată pe pagina cărţii.

— Sir Richard Grenvile, care a fost părtaş la purtarea ta atât de necuviincioasă de la Plymouth, a plecat chiar acum de aici, continuă mama. Se pare că a părăsit armata pentru câtva timp şi intenţionează să locuiască aproape de noi la Killigarth, candidând pentru un loc în Parlament la Fowey. O hotărâre cam bruscă.

Eu tot nu răspunsei.

— N-am auzit niciodată nimic bun despre el, spuse mama. A pricinuit întotdeauna familiei sale griji mari şi

pentru fratele său Bevil a fost o sarcină foarte grea, având mereu datorii. Nu cred să fie un vecin plăcut pentru noi.

— E cel puțin un soldat foarte viteaz, spusei cu căldură.

— Nu ştiu nimic despre aceasta, răspunse mama, dar oricum nu doresc să vină pe aici călare, cerând să te vadă, în timp ce frații tăi lipsesc de acasă. E o mare lipsă de delicateță din partea sa.

Cu aceasta mă părăsi şi o auzii trecând în camera sa şi închizând uşa. În câteva clipe aveam pantofii în mâini şi mă strecurai încet de tot în grădină. De acolo zburai ca vântul înspre livadă şi mă aflai în măr, sigură. Numai după câteva clipe auzii pe cineva mişcându-se sub copac şi depărtând crengile înflorite ale ascunzişului meu. Îl văzui pe Richard Grenvile umblând pe sub ramurile joase ale mărului. Rupsei o bucată de cracă şi i-o aruncai. El mişcă din cap şi privi în jurul său. Îi aruncai altă cracă şi aceasta îl lovi drept în nas.

— Naiba, spuse şi privind în sus, mă văzu, râzându-i din măr.

Într-o clipă fu sus lângă mine, cu un braț în jurul meu şi mă împinse spre trunchiul mărului. Creanga pocni foarte sinistru.

— Dă-te jos imediat, creanga nu ne poate ține pe amândoi, spusei.

— Dacă stai liniştită ne ține.

O singură mişcare ne-ar fi făcut să cădem de la o înălțime destul de mare, dar a rămâne liniştită, însemna să continui să stau cu capul pe pieptul său, cu brațul lui în jurul meu şi fața sa foarte aproape de a mea.

— Nu putem vorbi astfel, protestai.

— De ce nu, găsesc că e foarte plăcut, răspunse.

Precaut, întinse piciorul de-a lungul crengii, pentru a sta mai comod şi mă trase şi mai aproape de el.

— Acum ce ai să-mi povesteşti? mă întrebă, ca şi cum eu i-aş fi cerut întrevederea, şi nu el.

Îi povestii necazurile mele, cum fratele şi cumnata mă

trimiseseră acasă unde eram tratată ca o prizonieră.

— Şi n-are niciun rost să mai vii pe aici, adăugai, pentru că mama nu mă va lăsa să te văd niciodată. Se pare că ai o reputaţie foarte proastă.

— Cum aşa? întrebă.

— Ai mereu datorii – acestea au fost cuvintele ei.

— Nu există ca familia Grenvile să nu aibă datorii. E un păcat al familiei. Până şi Bevil se împrumută de la evrei.

— Eşti o povară grea pentru el şi pentru tot restul familiei.

— E tocmai contrariul. Ei sunt o povară foarte grea pentru mine. Nu pot să scot un ban de la ei decât foarte rar. Ce ţi-a mai spus mama?

— Că e o lipsă de delicateţe din partea dumitale să vii să mă vizitezi în lipsa fraţilor mei.

— Greşeşte. Am arătat multă îndemânare. Datorită unei lungi experienţe.

— Şi în ce priveşte vitejia dumitale pe câmpul de luptă, ea n-a auzit nimic despre aşa ceva.

— Nici nu m-aşteptam să fi auzit ceva. Ca pe toate mamele, o interesează mai mult vitejia mea în alte privinţe.

— Nu ştiu ce vrei să spui.

— Atunci ştii mai puţin decât mi s-a părut, răspunse, şi pierzându-şi echilibrul, se apucă de gulerul rochiei mele. Ţi-a intrat o urechelniţă în sân.

Mă retrăsei zăpăcită. Trecerea bruscă de la romantism la proză mă făcuse să-mi pierd cumpătul.

— Cred că mama are dreptate, spusei băţoasă. Mi se pare că nu are niciun rost să continuăm conversaţia noastră şi ar fi mai bine s-o terminăm chiar acum.

Era greu să mă arăt demnă în poziţia în care mă aflam. Totuşi încercai să mă ţin dreaptă şi să strâng umerii cât mai mult.

— Nu poţi coborî până ce nu te las, spuse, şi într-adevăr eram fixată acolo pentru că el îşi ţinea picioarele pe creangă. Acum e momentul să te învăţ

spanioleşte, spuse.

— N-am nicio poftă să învăţ limba spaniolă.

Atunci râse şi luându-mi faţa în mâini, mă sărută pe neaşteptate. Era o noutate pentru mine şi încă una extrem de plăcută. Câteva clipe nu putui nici să vorbesc nici să acţionez. Întorsei capul şi mă jucai cu florile.

— Acum poţi pleca dacă vrei.

N-aş fi vrut, dar eram prea mândră ca să i-o spun. Coborî şi mă ridică în braţe, punându-mă jos lângă el.

— Nu e uşor să fii galant într-un măr. Poţi s-o spui mamei tale.

Avu acelaşi zâmbet cinic pe care îl văzusem la Plymouth.

— Nu-i voi spune nimic mamei, răspunsei jignită din cauza acestei concedieri.

Mă privi o clipă, apoi spuse:

— Dacă ai spune grădinarului să taie creanga aceea de sus, am sta mult mai comod data viitoare.

— Nu sunt sigură să mai simt nevoia unei „date viitoare”.

— Oh, desigur, o doreşti cum o doresc şi eu, răspunse. Afară de aceasta şi calul meu are nevoie de mişcare.

Se întoarse îndreptându-se spre poartă, unde îşi lăsase calul şi eu îl urmai prin iarba înaltă. Luă hăţurile şi se urcă în şa.

— Zece mile între Lanrest şi Killigarth, spuse. Dacă aş veni călare de două ori pe săptămână, Daniel ar fi în condiţii excelente până în vară. Voi veni din nou marţi. Nu uita instrucţiunile pe care să le dai grădinarului.

Îmi făcu semn cu mănuşa şi plecă.

Rămăsei urmărindu-l cu privirea şi, spunându-mi că e tot atât de urâcios ca şi Gartred şi că nu mai vreau să-l văd niciodată. Dar în ciuda tuturor hotărârilor, marţi mă aflam din nou în măr.

Urmă o idilă înfocată, stranie şi dulce, cum nu cred să fi cucerit vreo altă fată din generaţia mea. Privind înapoi, acum, după un sfert de veac, când tot ce s-a petrecut de

atunci îmi umple mintea cu mai multă claritate, mi se pare că n-a fost decât un vis amăgitor. Odată pe săptămână, uneori de două ori, venea călare la Lanrest din Killigarth şi acolo sus în măr – cu creanga tăiată după cum ceruse el – mă iniţia în tainele dragostei. Avea numai douăzeci şi opt de ani, şi eu optsprezece. Aceste după-amiezi de martie şi aprilie, cu albinele bâzâind deasupra capetelor noastre, cu iarba din livadă crescând mai mare în fiecare zi, păreau să nu mai aibă nici început nici sfârşit. Despre ce discutam, când nu ne sărutam, nu mai ţin minte. Probabil că îmi povestea despre el, pentru că gândurile lui Richard erau concentrate mereu în jurul persoanei sale, atunci mai mult decât mai târziu. Îmi descria un tânăr cu părul roşu, rebel şi obraznic faţă de cei mari, privind Atlanticul furtunos de pe stâncile noduroase ale coastei de nord, atât de deosebite de ţărmul nostru sudic, cu golfuri şi văi.

Cred că noi, cei din sud-estul Cornwallului, suntem mult mai deschişi bucuriei, deoarece blândeţea aerului, ploaia sau soarele, ca şi peisajul frumos predispun la un sentiment de mulţumire leneşă. În timp ce în ţara Grenvililor, lipsită de bariere naturale şi de copaci, expusă celor patru vânturi – vânturi încărcate cu umezeala sărată a valurilor – mintea se dezvoltă repede, aprigă, cu mai multă mânie, şi însăşi viaţa e mai năvalnică şi mai crudă. Aici avem puţine tragedii pe mare, dar acolo coasta e inundată cu rămăşiţele vaselor naufragiate, şi deasupra trupurilor sfărâmate şi neînmormântate se joacă focile şi zboară şoimii.

Suntem legaţi de cele câteva mile de teritoriu pe care ne-am născut şi pe care am crescut, mai mult decât ne dăm seama, şi pot să înţeleg ce nelinişti ard în sângele lui Richard Grenvile.

Aceste gânduri îmi veniră mai târziu. Atunci, când eram tineri, ele mă interesau, şi fie că-mi vorbea despre militărie sau despre Stowe, despre luptele cu francezii sau cele cu familia sa, totul îmi părea fermecător şi toate

revoltele sale amare erau uitate când mă săruta şi mă ţinea strâns în braţe. Pare ciudat că ascunzişul nostru n-a fost descoperit. Poate că în felul său larg şi darnic arunca piese de aur servitorilor. Cert este că mama îşi petrecea zilele într-o calmă ignoranţă.

Într-o zi, la începutul lui aprilie, fraţii mei sosiră călare din Radford, aducând cu ei pe tânărul Edward Champernowne, fratele mai mic al Elizabethei. Eram fericită să-i revăd pe Jo şi Robin, dar nu eram deloc dispusă să întreţin o conversaţie politicoasă cu un străin – mai ales că avea şi dinţii ieşiţi în afară, ceea ce îmi părea de neiertat – şi mă temeam ca întâlnirile mele secrete să nu fie descoperite. După masă, Jo, Robin şi mama împreună cu Edward Champernowne se retraseră în biblioteca tatei, iar eu rămăsei de vorbă cu Elizabeth. Ea nu-mi pomeni nimic despre purtarea mea din Plymouth, fapt pentru care îi eram recunoscătoare, ci începu să mi-l laude grozav pe fratele ei Edward, care, după cum spunea ea, era numai cu un an mai mare ca mine şi părăsise recent Oxfordul. Ascultai numai cu o jumătate de ureche, pentru că gândurile îmi erau pline de Richard, care, având datorii ca de obicei. La ultima întâlnire îmi spusese că îşi va vinde proprietăţile din Killigarth şi Tywardreath, moştenite de la mama sa şi că mă va lua cu el în Spania sau la Neapole, unde, devenind bandiţi, vom trăi ca nişte piraţi.

Mai târziu seara, am fost chemată în camera mamei. Lângă ea se aflau Jo şi Robin, dar Edward Champernowne se dusese în camera unde se afla şi sora lui. Toţi trei aveau un aer mulţumit.

Mama mă trase lângă ea, mă sărută cu afecţiune şi îmi spuse că mă aşteaptă o fericire mare, că Edward Champernowne îmi ceruse mâna, că ea şi fraţii mei i-o acordaseră, că formalităţile erau stabilite, că se înţeleseseră în ceea ce privea zestrea mea, la care Jo mai adăugase ceva din averea lui, şi că acum rămânea să se fixeze numai data căsătoriei. I-am privit pe toţi năucită apoi am izbucnit într-un torent de proteste sălbatice,

declarând că nu mă voi mărita cu el, că nu mă voi mărita cu niciun bărbat pe care să nu mi-l fi ales singură şi că mai curând decât să fac aşa ceva, mă voi arunca de pe acoperiş.

Degeaba îmi argumentă mama, degeaba se entuziasmă Jo de virtuţile tânărului Champernowne, de statornicia lui, de nobila sa atitudine, arătând că după purtarea mea de acum câteva luni nici nu mă puteam aştepta să mă mai ceară cineva în căsătorie.

— Ai ajuns la o vârstă, Honor, spuse el, când căsătoria pare singurul mijloc în stare să te potolească. În această privinţă mama şi cu mine suntem cei mai indicaţi judecători.

Dădui din cap şi îmi înfipsei unghiile în palme.

— Vă spun că nu mă mărit cu el.

Robin nu luase parte la conversaţie. Rămăsese la o parte, dar acum veni lângă mine.

— Ţi-am spus, Jo, că n-are rost s-o silim pe Honor dacă nu înclină să o facă. Mai bine să-i lăsăm puţin timp să se obişnuiască cu proiectul acesta şi poate îşi va schimba părerea.

— Şi Edward Champernowne îşi poate schimba părerea, răspunse Jo.

— Ar fi mult mai bine să aranjăm totul acum, câtă vreme se află aici, spuse mama.

Priveam feţele lor necăjite, nehotărâte – căci ei toţi mă iubeau şi erau distruşi, din cauza încăpăţânării mele.

— Nu, le spusei, mai degrabă aş muri, şi ieşii furioasă, refugiindu-mă în camera mea şi punând zăvorul la uşă. În imaginaţia mea încordată şi obosită, fratele şi mama luau aspectul unor părinţi răi dintr-un basm, iar eu eram prinţesa nenorocită, pe care voiau s-o mărite cu un canibal, cu toate că inofensivul Edward Champernowne n-ar fi îndrăznit să mă atingă nici cu un deget. Aşteptai până ce toată lumea se culcă, apoi schimbându-mi rochia şi luând o haină pe mine, ieşii din casă pe furiş. Luasem hotărârea de a merge noaptea la Killigarth, la Richard. Tunetul trecuse, noaptea era

destul de clară şi eu pornii cu inima bătând pe drumul spre râu. Îl traversai cam la o milă mai jos de Lanrest, apoi o luai spre Vest pe şoseaua care ducea la Pelynt, dar drumul era greu şi întretăiat de o mulţime de poteci, şi îmi spuneam că sunt o nebună, că am pornit, astfel fără să ştiu încotro s-o apuc. Nu prea eram obişnuită să fac distanţe mari pe jos şi pantofii erau subţiri. Noaptea părea fără de sfârşit şi drumul interminabil, iar sunetele şi şoaptele din jurul meu mă îngrozeau, cu toate că îmi ziceam că nu-mi pasă. Zorile mă găsiră în faţa unui alt fluviu, înconjurat de păduri. Obosită şi plină de noroi, urcai încă un deal şi în cele din urmă zării marea şi Looe Island-ul cocoşat, departe, înspre răsărit.

Atunci îmi dădui seama că subconştientul mă condusese la coastă şi nu mersesem spre Nord, cum mă temusem, pentru că fumul dintre copaci şi lătratul câinilor mă făcuseră să nu mă rătăcesc.

Cam pe la orele 6 dimineaţă întâlnii un plugar, care mă privi tulburat luându-mă drept o vrăjitoare pentru că văzui cum încrucişase degetele şi scuipase după ce trecui, totuşi îmi arătă poteca ce ducea la Killigarth. Soarele era sus deasupra mării şi vasele pescarilor se înşirau într-o linie nesfârşită în Talland Bay. Văzui hornurile casei din Killigarth şi din nou îmi pierdui curajul, închipuindu-mi cum voi apare în faţa lui Richard. Dacă va fi singur, n-ar fi nimic, dar dacă Bevil va fi şi el acasă şi Grace, soţia sa, şi tribul întreg al Grenvililor, pe care nu-i cunoşteam? Ajunsei în faţa casei ca o hoaţă, stând, nehotărâtă, la poartă. În jurul casei totul era vioi ca de dimineaţă. Servitorii se agitau. Se auzeau zgomote în bucătărie, murmur de voci şi un miros de şuncă şi slănină prăjită îmi intră în nări. Unele ferestre erau deschise şi se auzeau râsete şi voci de bărbaţi.

Îmi doream din tot sufletul să fiu iar în dormitorul meu din Lanrest, dar era prea târziu. Sunai şi curând apăru un servitor care purta livreaua Grenvililor şi avea un aer încruntat.

— Ce doriți? mă întrebă.

— Doresc să-l văd pe Sir Richard.

— Sir Richard şi ceilalți gentlemeni îşi iau micul dejun, îmi răspunse el. N-o să se deranjeze pentru dumneata. Poți să pleci.

Uşa sufrageriei era deschisă şi auzii din nou vorbe şi râsete, şi vocea lui Richard mai tare ca a celorlalți.

— Trebuie să-i văd pe Sir Richard, insistai disperată şi aproape cu lacrimi în ochi.

Când feciorul voia să pună mâna pe mine şi să mă arunce afară, Richard ieşi în hol. Râzând spuse ceva celor din casă. Mânca şi avea un şervețel în mână.

— Richard, strigai, Richard, eu sunt, Honor, şi el veni spre mine, surprins.

— Ce naiba... începu el.

Apoi, înjurându-l pe fecior, mă trase într-o anticameră de lângă hol.

— Ce e? Ce s-a întâmplat? mă întrebă iute, iar eu, slabă şi extrem de obosită, îi căzui în brațe şi izbucnii în plâns.

— Încetează, dragostea mea. Liniştește-te, îmi şopti, ținându-mă strâns şi mângâindu-mi părul, până ce potolindu-mă putui să-i povestesc totul.

— Vor să mă mărite cu Edward Champernowne, (ce prostie să vorbesc astfel) iar eu le-am spus că nu vreau, şi am umblat toată noaptea pe jos ca să vin aici şi să-ți spun toate acestea.

Simții că se cutremură de râs ca şi atunci, în noaptea aceea când mi se făcuse rău din cauza fripturii de lebădă.

— Asta e tot? întrebă. Şi pentru atâta lucru ai umblat tu pe jos 12 mile sau mai mult? Oh, Honor, mica mea dragoste, scumpa mea!

Îl privii îngrijorată, neînțelegând cum putea să râdă despre un lucru atât de serios.

— Ce să fac? îl întrebai.

— Să-i trimiți pe toți la naiba, răspunse, şi dacă tu nu vei îndrăzni să le-o spui, o voi face eu pentru tine. Acum

vino înăuntru să mănânci cu noi.

Îl strânsei de mână, consternată, pentru că dacă plugarul mă luase drept o vrăjitoare, servitorul drept o cerşetoare, numai Dumnezeu mai ştia ce vor spune prietenii săi la apariţia mea. El nu luă în seamă protestele mele, mă trase înăuntru în sufragerie şi cu haina plină de noroi şi pantofii rupţi mă aflai în faţa lui Ranald Mohun, a tânărului Trelawney, a lui Tom Treffry Jonathan Rashleigh şi încă vreo jumătate de duzină de gentlemeni, pe care nu-i cunoşteam.

— Aceasta e Honor Harris din Lanrest, spuse Richard. Cred că dumneavoastră o cunoaşteţi.

Toţi se ridicară şi se înclinară, miraţi şi tulburaţi.

— A fugit de acasă, continuă Richard, absolut stăpân pe situaţie. Ce spui tu de aceasta Tom, vor s-o mărite cu Edward Champernowne.

— Adevărat? întrebă Tom Treffy şi se plecă să mângâie urechea câinelui său, pentru a-şi ascunde stingherealа.

— Vrei să iei puţină slănină, Honor? întrebă Richard împingând spre mine o farfurie plină, dar eu eram prea obosită şi slăbită ca să doresc altceva decât să mă duc să mă culc.

Atunci Jonathan Rashleigh, om cu familie şi mai în vârstă decât Richard şi ceilalţi, spuse încet:

— Mistress Honor ar prefera să se retragă, îmi închipui. Aş chema una din femeile de serviciu, Richard, ca s-o ajute.

— La naiba, am o gospodărie de holtei, răspunse Richard cu gura plină de slănină. Nu-i nicio femeie aici.

Auzii ceva ca un râs înăbuşit din partea lui Ranald Mohun, care îşi pusese batista la faţă şi văzui privirea supărată pe care i-o aruncă Richard. Apoi toţi domnii se retraseră, scuzându-se şi noi rămaserăm singuri.

— Am făcut o prostie că am venit aici, spusei. Acum te-am compromis faţă de toţi prietenii tăi.

— Sunt compromis de mult, spuse, turnându-şi încă un pahar de bere. Dar bine că ai venit după micul dejun

şi nu înainte.

— De ce?

Zâmbi şi scoase un document.

— Am vândut Killigarth şi pământul din Tywardreath. Rashleigh mi-a plătit un preţ bun. Poate, dacă ai fi dat năvală mai înainte, s-ar fi răzgândit.

— Şi banii aceştia îţi vor acoperi datoriile?

Râse tare.

— O picătură în Ocean, îmi spuse. Dar va ajunge pentru o săptămână sau mai mult, până ce vom putea împrumuta în altă parte.

— De ce „noi”? întrebai.

— Pentru că rămâneam împreună, răspunse. Doar nu crezi că voi permite să aibă loc această căsătorie ridicolă cu Edward Champernowne.

Îşi şterse gura şi îşi puse farfuria la o parte, ca şi cum n-ar fi avut nicio grijă. Întinse braţele către mine şi mă trase spre el.

— Dragostea mea, îi şopti simţindu-mă dintr-odată foarte înţeleaptă. Mi-ai spus deseori că trebuie să te căsătoreşti cu o moştenitoare bogată, căci altfel nu vei putea trăi.

— Nici n-aş vrea să trăiesc dacă tu ai fi căsătorită cu un alt bărbat, îmi răspunse el.

Trecu puţină vreme, până ce mă lăsai convinsă de acest lucru.

— Dar Richard, dacă mă căsătoresc cu tine în loc de Edward Champernowne, fratele meu ar putea să ne refuze consimţământul.

— Atunci mă voi lupta cu el.

— Vom fi fără un ban, protestai.

— Nicio grijă, îmi spuse. Mai am ceva rude nejupuite încă. Misses Abbot, bătrâna mea mătuşă Katherine, sus la Hartland, are o mie de pfunzi sau mai mult, de care n-are nevoie.

— Dar nu vom putea trăi aşa toată viaţa.

— N-am trăit niciodată altfel.

Mă gândii la formalităţile, contractele care erau

strâns legate de căsătorie, la avocaţi şi documente.

— Sunt fiica cea mai mică, Richard, spusei ezitând. Trebuie să ştii că partea mea de avere e foarte redusă.

Pufnind în râs, mă ridică în braţe şi mă luă cu el.

— De tine am nevoie, nu de averea ta.

5

Oh, logodnă sălbatică, înspăimântătoare şi grăbită, hotărâtă într-o clipă de nebunie, înlăturând toate piedicile, cum focul mistuie o pădure. Mama era dezarmată în faţa scandalului, fraţii mei neputincioşi. Familia Champernowne, ofensată, se retrase la Radford şi Jo, desolidarizându-se de mine, plecase cu ei. Soţia sa nu mă va mai primi după ce îi refuzasem fratele şi ei mă făcură să înţeleg că scandalul purtării mele se răspândise prin tot Devon. Soţul Bridgetei veni grăbit din Holberton, John Polexefen din Mothercombe şi toată lumea era de părere că, după ce fugisem la Richard Grenvile, trebuia să mă mărit cu el neapărat. Mă dezonorase într-o cameră la Plymouth – mă dusese cu forţa la Killigarth – trăisem acolo trei luni ca amanta lui – toate acestea, şi încă alte poveşti asemănătoare se răspândiseră pretutindeni, iar Richard şi cu mine, în fericirea noastră, râdeam de ele. El era de părere să plecăm la Londra şi să ne refugiem la Ducele de Buckingham, care – declara Richard – mânca din mâna sa, şi mi-ar da şi toate cele necesare, dar înainte de a face această nebunie, fratele său Bevil veni călare la Lanrest şi, cu politeţa şi curtoazia sa obişnuită, insistă să mă duc la Stowe şi să fac nunta în casa Grenvililor. Bevil puse ordine în această situaţie haotică, aprobarea sa dând o umbră de decenţă întregului procedeu – ceva ce până acum lipsise complet. Câteva zile după apariţia sa, mama şi cu mine ne instalarăm la Stowe, unde acum aproape opt ani se dusese şi Kit ca mire. Eram prea îndrăgostită atunci ca să-mi mai pese de altcineva şi fericită, pluteam prin încăperile mari din Stowe cu un aer de încredere, zâmbindu-i bătrânului Sir Bernard,

salutând toate rudele, fără să am mai mult respect față de toată grandoarea din jurul meu, decât avusesem față de colțurile familiare şi prăfuite din Lanrest. Acum îmi aduc aminte prea puțin de ceea ce făceam sau pe cine vedeam – afară de faptul că peste tot se aflau membrii familiei Grenvile, toți cu părul roşcat, cum îmi spusese odată Bridget. Țin doar minte că mă plimbam în sus şi în jos prin grădinile mari, pe când Sir Bernard discuta solemn despre neînțelegerile dintre Majestatea Sa şi Parlament, şi mai țin minte că stăteam ore întregi într-o cameră – era cea a Lady-ei Grace, soția lui Bevil – în timp ce femeile ei îmi aranjau rochia de mireasă cu ace, o strângeau, îi puneau garnitura, puneau din nou ace, ea şi mama dându-şi părerea, şi o grămadă de copii jucându-se pe jos, împrejur.

Richard nu stătea mult cu mine. Aparțineam femeilor în aceste ultime zile, spunea el. Mai apoi ne vom sătura unul de celălalt, cu timpul. Aceste ultime zile – ce profeție!

Nimic nu mai apare clar din ceața amintirilor decât ultima după-amiază de mai, când soarele ieşi şi se ascunse în nori, iar vântul bătea tare. Văd şi acum musafirii adunați pe pajişte şi cum pornirăm cu toții la crescătoria de şoimi, căci o vânătoare trebuie să precedeze banchetul de seară.

Şoimii stăteau pe patului lor, curățindu-şi penele şi întinzându-şi aripile, când îmblânzitorul ne permise să ne apropiem, şi mai încolo, singurateci pe butucii lor, pe bancurile de nisip, se mişcau frații lor mai mari, peregrinii, cu ochii sălbatici.

Crescătorii de şoimi veniră să lege şoimii şi să-i pregătească pentru vânătoare, în timp ce oamenii din grajduri ne aduseră caii şi câinii, care aveau să ne însoțească şi care lătrau şi săreau nerăbdători.

Richard mă urcă pe o iapă mică roşcată, care de aici înainte avea să fie a mea. Se întoarse o clipă pentru a-i spune ceva crescătorului de şoimi despre felul cum să-i acopere şoimul său şi eu privind înapoi, văzui mai mulți

călăreți adunați la poartă, pentru a saluta un oaspete nou sosit.

— Ce-i acolo, întrebă Richard, şi crescătorul îşi umbri ochii cu mâna pentru a nu fi orbit de soare şi apoi se întoarse zâmbind către el:

— E Misses Denys, spuse, din Orley Court. Veți putea să împerecheați şoimul dumneavoastră roşu cu al ei.

Richard mă privi şi surâse.

— Iat-o deci şi pe asta, spuse. Gartred s-a hotărât să ne viziteze.

Veniră călare, pe potecă, spre noi şi mă întrebam cum îmi va apare acum ea, duşmana mea din copilărie care printr-o întâmplare atât de ciudată eram să fiu din nou înrudită. Nu primisem niciun cuvânt, nicio felicitare din partea ei, dar curiozitatea-i înnăscută fusese mai tare până la urmă.

— Te salut, surioară, îi strigă Richard, cu vechiul său cinism batjocoritor în voce. Ai venit totuşi să dansezi la nunta mea.

— Poate, răspunse ea. Nu m-am decis încă. Am copii bolnavi acasă.

Veni călare lângă mine, cu acel surâs pe care mi-l aminteam atât de bine.

— Ce faci Honor?

— Destul de bine, răspunsei.

— Nu mi-am închipuit niciodată că vei deveni o Grenvile.

— Nici eu.

— Drumurile providenței sunt într-adevăr foarte ciudate. Nu l-ai cunoscut încă pe soțul meu.

Mă înclinai față de străinul de lângă ea, un om mare, gros şi sănătos şi mult mai în vârstă decât ea. Deci acesta era Antony Denys, care îi pricinuise bietului Kit atâta supărare înainte de moarte.

— Încotro călărim? întrebă ea întorcându-se spre Richard.

— Pe câmp deschis, spre coastă.

Aruncă o privire asupra şoimului de pe încheietura

mâinii lui.

— Un şoim roşu, spuse ridicând o sprânceană, şi încă fără prea multe pene. Crezi că vei face ceva cu el?

— A prins o dropie şi un uliu şi astăzi am de gând să-l arunc asupra unui erete dacă vom zări unul.

Gartred zâmbi.

— Un şoim roşu asupra unui erete, îşi bătu ea joc. Nu va îndrăzni să se atingă decât de o coţofană.

— Vrei să-l împerechezi cu şoimul tău?

— Şoimul meu ţi-l va distruge pe al tău şi apoi pe erete.

— Nu cred.

Se măsurară ca doi bărbaţi înaintea unui duel şi eu îmi amintii că Richard îmi povestise cum se luptau unul cu celălalt de când ieşiseră din leagăn. Avui atunci prima umbră de presimţire, că această zi se va termina cu un dezastru. O clipă mă gândii să pretextez că sunt obosită şi să rămân acasă. Călăream de plăcere, nu ca să măcelăresc, iar vânătoarea nu-mi plăcuse niciodată.

Gartred, probabil că observase ezitarea mea, pentru că râse şi spuse:

— Mireasa ta îşi pierde uşor curajul. Vom merge prea repede pentru ea.

— Ce? spuse Richard întristându-se. Vii cu noi, nu-i aşa?

— Oh, da, răspunsei iute. Vreau să te văd doborând eretele.

Pornirăm călare în câmp deschis, cu vântul în faţă şi murmurul Oceanului produs de valurile ce se loveau cu zgomot de coastă, departe. La început, vânătoarea se anunţă destul de săracă, toată prada nefiind decât un sitar. Îşi luaseră zborul şi ulii care îşi strâng prada în gheare fără s-o omoare, cum fac peregrinii, cei cu aripile mult mai mari. Şoimul lui Richard şi cel mascul al Gartredei mai erau acoperiţi, pentru că nu ne aflam încă în câmpul eretelui. Mica mea iapă tropăia nerăbdătoare, căci mergeam la pas. Aproape de un desiş mic, crescătorii de şoimi zăriră trei coţofene şi aruncară

asupra lor un rând de ulii, dar coţofenele foarte îndemânatece, săriră din rădăcină în rădăcină şi după vreo douăzeci de minute de hărţuială şi de strigăte una singură fu prinsă.

— Ce mai vânătoare! spuse Gartred mânioasă. Oare nu putem găsi o pradă mai bună pentru a da drumul şoimilor?

Richard îmi umbri ochii cu mâna din cauza soarelui şi privi spre vest. În faţa noastră se zărea, departe, un şir de mlaştini continuat cu o alta mai îngustă, unde pe vreme furtunoasă, se adunase raţele sălbatice şi unde după cum îmi spusese Richard, se găseau păsări de mare, corle, pescăruşi şi ereţi, în toate anotimpurile. Nu se văzu trecând prin văzduh decât o ciocârlie mică iar mlaştina unde se aflau ereţii era la o depărtare de două mile.

— Îmi voi potrivi calul cu al tău şi îmi voi împerechea şoimul roşu cu masculul tău, spuse Richard brusc şi descoperindu-şi şoimul îi dădu drumul şi porni în galop. În câteva secunde Gartred îl urmă, peregrinul ei cu aripi cenuşii se înălţă spre soare şi amândoi trecură în galop băltoacele, îndreptându-se spre mlaştina din faţă, cu cei doi şoimi ca două pete negre deasupra capetelor lor. Iapa mea, strănută de zgomotul copitelor şi porni ca nebună pe urma celor doi cai, însoţită de lătratul câinilor şi strigătele crescătorilor de şoimi.

Ultimul meu drum călare! Soarele în ochi, vântul în faţă, mişcările iepei sub mine, tunetul copitelor ei, parfumul măceşului auriu, zgomotul mării! De neuitat şi adânc întipărit în sufletul meu pentru totdeauna! Îi văzui pe Richard şi Gartred, gonind unul lângă altul, insultându-se, şi în văzduh şoimii, femela şi masculul luptându-se fâlfâind. Când, deodată, departe de mlaştină, deasupra capetelor noastre, se înălţă un erete, desfăcându-şi mari aripile cenuşii, târându-şi picioarele. Auzii strigătul lui Richard şi răspunsul Gartredei. Într-o clipă şoimii îşi văzură prada, şi începură să încercuiască eretele, urcându-se din ce în ce

mai sus, zburând în cercuri, până ce nu mai păreau decât două puncte negre în soare. Eretele, atent, se înălță şi el, dar într-un cerc mai mic, se întoarse jos, răsucindu-se, trupul său dizgrațios fiind extrem de uşor şi suplu. Ca un fulger primul şoim se năpusti spre el – nu puteam spune dacă era cel roşu al lui Richard, sau şoimul mascul al Gartredei – dar nu-l nimeri, greşind numai cât ar fi grosimea unui păr. Numaidecât, revenindu-şi, se înălță din nou în cercuri tot mai înalte, pentru a ajunge de unde pornise, şi al doilea şoim se aruncă, eşuând la fel. Încercai să-mi stăpânesc iapa, dar nu putui s-o opresc şi Gartred cu Richard se îndreptară spre est urmând zborul eretelui. Toți trei galopam, urcând spre un cerc de pietre în centrul mlaştinii.

— Fereşte-te de prăpastie, îmi strigă Richard, arătându-mi cu biciul într-o direcție, dar trecuse pe lângă mine ca vântul şi eu nu-l puteam striga.

Eretele era acum chiar deasupra capului meu, dar pe şoimi îi pierdusem din vedere, când o auzii pe Gartred strigând în triumf:

— La prins – la prins – al meu l-a prins! şi profilat în soare văzui unul din şoimi înfipt în erete, şi amândoi venind jos la pământ rotindu-se, trecându-mi aproape deasupra capului.

Încercai să mă îndepărtez, dar iapa nu mă asculta. Strigai Gartredei când trecu pe lângă mine: „În ce direcție e prăpastia?" dar ea nu-mi răspunse. Ne continuam drumul spre grămada de pietre, soarele mă orbea şi din văzduhul întunecat căzu eretele, muribund cu şoimul stropit de sânge de-a dreptul în prăpastia care se deschidea în fața mea. Căzând, îl auzii pe Richard țipând şi o mie de glasuri îmi cântară în urechi.

Şi astfel eu, Honor Harris din Lanrest am devenit o infirmă. Din ziua aceea picioarele mele şi-au pierdut puterea şi nici până astăzi, când scriu aceste rânduri, nu şi-au recăpătat-o, aşa că de douăzeci şi cinci de ani stau culcată sau rezemată într-un fotoliu, fără să mai fi putut umbla vreodată şi fără să mai fi simțit pământul

sub picioare. Dacă cineva crede că o infirmă nu poate fi decât o eroină plictisitoare într-un roman, e mai bine să închidă acum cartea şi să nu citească mai departe. Pentru că nu mă veți vedea niciodată cununată cu bărbatul pe care îl iubesc, nici devenind mama copiilor săi. Dar veți afla că dragostea noastră a rămas aceeaşi în ciuda variatelor împrejurări atât de stranii, devenind pentru noi amândoi, în anii care au urmat, mai profundă şi mai adevărată decât dacă am fi fost căsătoriți. Veți mai afla, cum în ciuda infirmității mele am jucat un rol de frunte în drama care s-a desfăşurat, imobilitatea ascuțindu-mi simțurile şi rafinându-mi priceperea, în timp ce soarta mă făcea să fiu şi martoră şi judecătoare. Piesa continuă deci – ceea ce ați citit până acum nu e decât prologul.

6

Nu vreau să analizez suferința fizică şi sufletească prin care am trecut în primele luni, când viața mi se părea sfârşită. N-ar fi o lectură plăcută. Şi nici eu nu înclin să scot din adâncurile ființei mele o amărăciune care e mai bine să rămână uitată.

E destul să spun că la început ai mei se temeau să nu-mi pierd minţile şi că timp de mai multe săptămâni am bâjbâit în întuneric. Când, puțin câte puțin, am început să văd mai clar şi să înțeleg în ce stare mă aflam am întrebat de Richard. Am aflat că după ce aşteptase zadarnic un semn de la mine, o umbră de speranță din partea doctorilor că aş putea să-mi revin, s-a lăsat convins de fratele său Bevil să se întoarcă la regiment. Era cea mai bună soluție. Pentru el, era cu neputință să rămână inactiv. Asasinarea prietenului său, Ducele de Buckingham[4], la Portsmouth, fu o nouă lovitură pentru el, astfel că Richard pornise spre Franța cu rămăşițele expediției pentru a da un ultim atac contra La Rochelle. Când se întoarse, eram iar acasă, la Lanrest, având destulă putere de voință să hotărăsc singură asupra viitorului meu. Nu trebuia să-l mai revăd pe Richard. I-am trimis o scrisoare, de care n-a vrut să țină seama şi a venit călare de la Londra anume ca să mă vadă. Nu voiam să-l văd. A încercat să-şi croiască cu forța drum spre camera mea dar frații mei l-au oprit. Abia când doctorii i-au spus că prezența sa ar putea să-mi strice, şi-a dat seama că totul era sfârşit între noi. A plecat fără niciun cuvânt. Am mai primit o singură scrisoare de la

[4] A murit în 23 august 1628, la vârsta de 36 de ani, asasinat de către fanaticul John Felton.

el, sălbatică, amară, plină de reproşuri – apoi a urmat o lungă tăcere.

În luna noiembrie a aceluiaşi an s-a căsătorit cu Lady Howard, din Fitzford, o văduvă bogată, care fusese căsătorită de trei ori până atunci şi care era cu patru ani mai în vârstă decât el. Această veste am aflat-o indirect dintr-un cuvânt spus din greşeală de Matty şi reparat imediat, dar eu i-am cerut mamei să-mi spună adevărul. Ea ar fi dorit să-mi ascundă adevărul, temându-se de o recidivă şi calmul cu care am primit această veste a surprins-o.

Nu putea înţelege că reuşisem să mă privesc ca pe o altă fiinţă. Honor de odinioară, murise atunci, în după-amiaza aceea de mai, odată cu eretele ucis de şoim.

Că ea ar putea să continue să trăiască în inima iubitului ei, era, fără îndoială o închipuire plăcută, dar Richard pe care îl iubeam era făcut din carne şi sânge; şi el trebuia să sufere ca şi mine.

Ţin minte că zâmbeam în patul meu. La gândul că îşi găsise totuşi moştenitoarea bogată pe care şi-o dorise şi încă una atât de faimoasă. Speram numai ca experienţa ei să-l poată face fericit şi averea ei să-i înlăture neajunsurile materiale.

Între timp trebuia să mă obişnuiesc cu un nou fel de viaţă şi cu imobilitatea din zilele ce urmau să vină. Mintea trebuia să răscumpere neputinţa trupului. Percy se întoarse de la Oxford aducându-şi cărţile de studii, şi cu ajutorul lui mă apucai să învăţ greaca şi latina. Era un profesor indiferent chiar drăguţ şi pe mine nu mă lăsa inima să-l opresc prea multă vreme de la câinii şi caii lui, dar cel puţin mă iniţia în citit şi făceam progrese frumoase. Familia era extrem de bună şi de blândă cu mine. Surorile mele şi copiii lor, la început biruiţi de amărăciune şi de milă, se simţiră curând foarte bine în prezenţa mea şi râdeam şi bârfeam cu ei. Încetul cu încetul eu – până acum copilul răsfăţat – devenisem sfătuitoarea şi mediatoarea lor şi veneau mereu la mine

pentru rezolvarea tuturor problemelor. Vorbesc acum de ani, nu de luni, pentru că toate acestea nu s-au întâmplat într-o singură zi. Matty, micuța mea servitoare, deveni din primul moment sclava mea neobosită şi persoana mea de încredere. Învățase să citească semnele oboselii în ochii mei şi căuta atunci să îndepărteze musafirii din camera mea. Avea grijă de micile mele nevoi, mă hrănea, mă spăla, cu toate că după puțină vreme învățai să fac toate acestea singură. După vreo trei ani, spatele mi se întărise într-atât că putui să stau dreaptă în fotoliu şi să mă mişc. Totuşi picioarele nu mă ajutau şi în lunile de toamnă şi de iarnă, când umezeala pătrundea prin pereții casei, o simțeam şi în oase. Uneori aveam dureri mari şi atunci îmi venea greu să fiu aşa cum voiam. Mi-era milă de mine şi acest sentiment mi se infiltra ca o otravă în vine, umplându-mi mintea cu tot felul de gânduri negre, şi atunci Matty stătea la uşa mea ca o santinelă şi oprea pe toți vizitatorii. Biata Matty, o ocăram deseori atunci când această neagră dispoziție punea stăpânire pe mine, dar ea suferea alături de mine, neclintită. Robin, dragul şi bunul meu Robin, camaradul meu cel mai credincios, a fost acela care s-a gândit să-mi construiască un fotoliu rulant ca să mă pot plimba prin casă. Construcția fotoliului l-a pasionat într-atât încât şi-a pierdut câteva luni ca să deseneze macheta şi după ce totul a fost gata şi m-am putut instala în el, rezemată şi dreaptă, mişcând roțile fără niciun ajutor, cred că bucuria sa a fost mai mare chiar decât a mea.

Fotoliul, acesta mi-a schimbat cu totul felul de viață şi vara puteam să mă aventurez până în grădină şi să mă plimb încolo şi încoace, pe o mică distanță în fața casei, câştigând o oarecare independență. În anul 1632 am mai avut încă o nuntă în familie. Sora mea Mary, pe care Jonathan Rashleigh din Menabilly, o necăjea mereu pentru evlavia, sobrietatea şi blândețea ei, se căsători cu el.

Rashleigh îşi pierduse prima soție cu un an înainte şi

rămăsese singur cu o familie grea. Era o partidă foarte potrivită din toate punctele de vedere, Jonathan fiind pe atunci de patruzeci de ani şi Mary de treizeci şi doi. Căsătoria avu loc la Lanrest şi la nuntă, împreună cu tatăl lor, veniră şi cei trei copii ai lui, Alice, Elizabeth şi John. Mai târziu aveam să-i cunosc mai bine, dar chiar de atunci – copiii, timizi şi neîncrezători – câştigară toată afecţiunea mea. La nuntă mai veni şi Bevil Grenvile, prietenul intim al lui Jonathan ca şi al nostru al tuturora, şi după celebrarea cununiei şi plecarea tinerei perechi la noul ei cămin, dincolo de Fowey, mi se înlesni putinţa să rămân singură cu el. Vorbirăm câteva clipe despre copiii săi şi despre viaţa pe care o ducea la Stowe, apoi îl întrebai, nu fără un tremur de nelinişte, cu toată aparenţa mea calmă, despre Richard.

O clipă nu-mi răspunse şi văzui că se încruntă.

— N-aş fi vrut să-ţi vorbesc despre asta, îmi spuse în cele din urmă, dar dacă mă întrebi... toate i-au mers destul de rău, Honor, de când s-a căsătorit.

O diabolică satisfacţie se ivi în sufletul meu, fără a o putea înăbuşi.

— Cum aşa? întrebai. N-are un fiu?

Auzisem că soţia sa a născut un băiat, acum un an, sau mai exact la 16 mai, data aniversării accidentului de pe urma căruia rămăsesem infirmă. Ce ironie a soartei! O viaţă nouă în locul aceleia care se zădărnicise îmi spuneam când aflasem vestea şi, ca un copil rău care nu învăţase nimic cu toate cele întâmplate, ţin minte că plânsesem toată noaptea gândindu-mă la acest copil care dacă n-ar fi fost nenorocirea mea şi mâna destinului, ar fi putut fi al meu. În ziua aceea Matty rămase de pază în faţa uşii mele, iar în închipuirea mea o văzusem pe soţia lui Richard sprijinită de perne, ţinându-şi copilaşul în braţe, el surâzând alături de ea. Cu toată indiferenţa mea aparent impusă de disciplină, suportasem greu această viziune. Dar să ne întoarcem la Bevil.

— Da, răspunse el. E adevărat, are un fiu şi o fiică,

dar dacă Richard îi vede sau nu, nu pot să-ți spun. Adevărul e că se ceartă mereu cu soția sa şi o tratează în mod barbar – ea spune că a mers atât de departe încât a lovit-o – şi a cerut divorțul. Afară de aceasta, l-a defăimat pe contele de Suffolk, o rudă a soției sale, şi acesta a introdus o plângere împotriva lui în urma căreia Richard a fost condamnat să plătească o amendă. A refuzat s-o plătească şi, de fapt, nici n-ar fi avut de unde pentru că n-are niciun ban, astfel că riscă în orice moment să fie arestat şi depus la închisoarea flotei, pentru datorii.

„Oh, Dumnezeule, gândii eu, contrast cu viața pe care am fi dus-o noi doi împreună!" Sau poate greşeam închipuindu-mi numai cum ar fi putut fi viața noastră.

— Richard a fost întotdeauna violent, continuă Bevil, chiar ca flăcău. L-ai cunoscut atât de puțin, Honor! Şi, vai, trei luni de dragoste fericită nu e destul pentru a judeca un om.

Nu-i puteam răspunde nimic, deoarece avea dreptate. Dar mă gândeam la zilele de primăvară, pe care nu le voi mai trăi niciodată şi la floarea mărului din livadă. Nicio fată n-ar fi putut avea un iubit mai duios şi cu mai multă intuiție.

— Cum putea fi Richard violent? întrebai. Irresponsabil şi impulsiv poate, dar mai rău nu. Probabil că soția sa l-a provocat.

— Nu ştiu nimic, răspunse Bevil, dar probabil că aşa o fi fost. E o femeie cam răutăcioasă şi de o moralitate îndoielnică. Era prietenă intimă cu Gartred – poate n-ai ştiut aceasta – şi în timpul unei vizite la Orley Court, ea a pus la cale căsătoria lor! Richard, o ştii mai bine ca oricine altul, nu putea fi pe atunci prea bine dispus.

Nu-i spusei nimic, simțind că sub cuvintele lui Bevil se ascundea un reproş.

— Adevărat este, spuse Bevil, că Richard s-a căsătorit cu Mary Howard pentru banii ei, dar după cununie a aflat că nu are controlul averii, deoarece totul este administrat de nişte oameni de încredere ai ei.

— Atunci, materialiceşte nu stă mai bine decât

înainte? întrebai.

— Mai rău, dacă se poate, răspunse Bevil, deoarece nu cred că va fi scutit de amenda pentru defăimare şi eu, pentru moment, am prea multe îndatoriri pentru a-l mai putea ajuta cu ceva.

Tabloul pe care mi-l descria era destul de trist şi, cu cu toate că nu corespundea imaginii idilice a unei fericiri casnice pe care mi-o făurisem în închipuirea mea geloasă, totuşi nu găsii nicio consolare aflând de nenorocirea lui. Că Richard se purta prost cu soţia sa pentru că nu-i putea risipi averea, era destul de urât, însă cunoscându-i defectele, părea să fie adevărat. Se căsătorise cu ea fără s-o iubească şi cu inima plină de amărăciune şi ea bănuindu-i intenţiile, avusese grijă să-l dezamăgească. Ce încredere mutuală pe care să se clădească o legătură durabilă. Am rămas totuşi la vechea mea hotărâre şi nu-i trimisei niciun cuvânt de simpatie sau înţelegere. Nu mândria şi nici teama de a suferi mă reţinură, ci numai credinţa fermă că era mai bine aşa. El trebuia să-şi urmeze viaţa din care eu nu mai făceam parte.

Peste câtva timp am aflat că a stat câteva luni în închisoare, şi apoi, în toamna anului următor, a părăsit Anglia, plecând pe Continent, într-o misiune pe lângă regele Suediei.

Cât de mult m-am gândit şi am suferit pentru el în toţi aceşti ani, nu are nicio importanţă în această istorisire. Mai slabă mă simţeam în timpul nopţilor lungi de veghe, când trupul mă făcea să sufăr. În timpul zilei îmi subjugam sentimentele cu progresele studiilor mele – începusem să cunosc greaca destul de bine – şi prin interesul pe care îl arătam în legătură cu existenţa surorilor şi fraţilor mei, astfel că zilele şi anotimpurile treceau cu un oarecare gând de mulţumire.

Oamenii bine crescuţi spun că timpul vindecă toate rănile, dar eu sunt convinsă că nu o face într-atât timpul, cât hotărârea minţii. Şi mintea, uneori când e întuneric, poate să se transforme în diavol.

Cinci, zece, cincisprezece ani, o mare parte din viaţa unei femei şi din aceea a unui bărbat, în acest caz. Ne schimbăm din făpturi în care abia ne-am trezit, pline de întrebări, înfierbântate de surprize, aşteptare şi îndoială, în persoane cu păreri şi autoritate, cu obiceiuri formate, cu caractere bine statornicite.

Eram o fată îndărătnică rebelă şi neordonată, mai ales de când devenisem schiloadă; dar în anul '42 când izbucni războiul[5], care avea să aducă atâtea schimbări în viaţa noastră, eram o femeie de vreo treizeci şi doi de ani „buna mătuşă Honor" pentru numeroşii mei nepoţi şi nepoate, şi o figură destul de importantă pentru tot restul familiei.

O persoană care era necontenit legată de fotoliu sau de pat, poate deveni o tirană dacă vrea, şi cum eu nu căutam niciodată să fac pe asupritoarea, devenii, după moartea mamei mele, aceea care lua toate hotărârile, a cărei autoritate era de trebuinţă în toate împrejurările. Îmi venea să cred că în jurul persoanei mele, se ţesuse un fel de legendă, ca şi cum neputinţa mea fizică ar fi trebuit să-mi dea în schimb mai multă înţelepciune.

Acceptam acest omagiu, dar eram destul de prevăzătoare ca să nu distrug o astfel de iluzie. Cei tineri ţineau la mine fiindcă ştiau că mai eram şi acum o îndărătnică, şi când se ivea o neînţelegere în familie, se ştia că voi fi de partea lor. Cinică la suprafaţă, în adâncul sufletului rămăsesem o romantică şi, dacă era vreo veste de comunicat, vreo întâlnire de pus la cale, sau vreun secret de mărturisit, camera mea din Lanrest devenea un mijloc de întâlnire, de înţelegere sau de spovedanie, după cum era cazul. Copiii vitregi ai Mary-ei erau musafirii mei de totdeauna şi mă găseam amestecată de multe ori în câte o ceartă tinerească, apărând escapadele unora cu limba mea ascuţită şi mijlocind ca sfătuitoare în chestiunile lor de dragoste. Jonathan, cumnatul meu, era un om bun şi drept, dar

[5] 1642: Începutul războiului civil.

foarte sever. Credea în căsniciile cumpănit puse la cale, fiind împotriva impulsului grăbit al inimii. De bună seamă că avea dreptate, totuşi mi se părea că acest târg între părinţi şi faptul de a număra fiecare ban avea în el ceva dezgustător. Astfel când Alice, fiica cea mai mare, deveni tot mai subţire şi mai palidă de dragul tânărului Peter Courtney – părinţii discutând de luni de zile, dacă cei doi să se cunune sau nu – îi invitai pe amândoi la Lanrest, sfătuindu-i să-şi păstreze fericirea câtă vreme le-ar fi fost în putinţă.

Se căsătoriră ceva mai târziu şi, cu toate că până la urmă divorţară (lucrul acesta s-a întâmplat din cauza războiului) cei puţin avuseseră prilejul să cunoască o fericire intensă la început şi aceasta datorită mie.

Fina mea Joan a fost o altfel de victimă. Se cuvine să amintesc aici, că era fiica surorii mele Cecilia, şi mai tânără ca mine cu zece ani. Când John Rashleigh, fiul vitreg al Mary-ei se întoarse de la Oxford, o găsi pe Joan lângă patul meu de suferinţă şi curând ghicii dincotro bate vântul. Era cât pe-aici să-i trimit la mărul meu, dar un anumit sentiment mă opri şi îi îndrumai să-şi caute adăpost în mica pădurice cu albăstrele. Se logodiră după o săptămână şi cununia fu sărbătorită înainte de-a se fi veştejit albăstrelele. Nici chiar Jonathan Rashleigh nu avu nimic de obiectat în privinţa contractului de căsătorie.

Anii de război ne surprinseră înainte de-a ne fi dat seama şi Jonathan ca şi ceilalţi gentlemeni din ţinut, se pomeniră cu totul cu alte probleme în faţa lor.

Tulburările se pregăteau de mai multă vreme şi noi, cei din Cornwall, ne dădeam cu părerea în toate privinţele. Unii credeau că Majestatea Sa era îndreptăţită să impună orice lege îi plăcea (cu toate că cei mai mulţi mârâiau împotriva impozitelor) iar alţii erau convinşi că era dreptul Parlamentului să se opună oricărei măsuri despotice. Foarte adeseori îi auzeam pe fraţii mei argumentând asupra acestor chestiuni împreună cu Jack Trelawney, Ranald Molhun, Dick

Buller şi alţi vecini de-ai noştri – fraţii mei fiind cu toată hotărârea de partea regelui. Jo, avea o situaţie oficială, serviciul obligându-l să supravegheze apărarea coastei. Cum lunile treceau, dispoziţiile deveneau şi mai proaste, prietenii se răceau şi un nesuferit spirit de neîncredere se bănuia pretutindeni.

Se vorbea deschis despre războiul civil şi fiecare gentleman din ţinut îşi inspecta armele, servitorii şi caii, pentru a putea contribui cu ceva la cauza pe care o apăra, atunci când avea să se ivească prilejul. În acelaşi timp, multe dintre femei nu-şi pierdeau vremea în zadar, – ca de pildă Cecilia la Mothercombe – ci făceau din cearceafuri fâşii pentru bandaje ori îşi umpleau magaziile cu provizii, de teama unui asediu. Ştiu că pe atunci discuţiile erau mai sălbatice decât pe vremea când luptele se desfăşurau în apropiere de noi. Unii dintre prietenii care luaseră masa în tovărăşia noastră c-o săptămână în urmă, deveneau dintr-odată suspecţi şi luau naştere din nou scandaluri de mult uitate, pentru a se păta numele fiecăruia, numai pentru faptul că acum punctul lor de vedere era opus celui al nostru.

Mie, toate aceste lucruri îmi făceau rău şi atâtea neînţelegeri violente între vecini, care timp de generaţii trăiseră în pace, îmi păreau o născocire drăcească. Nu-mi plăcea când îl auzeam pe Robin, fratele meu atât de iubit, care se dovedise atât de împătimit pentru câini şi cai, defăimându-l pe Dick Buller, pentru faptul că sprijinea Parlamentul, jurând că ia mită şi că-şi foloseşte slugile ca spioni, când, nu mai departe decât în urmă cu şase luni, Robin şi Dick mergeau necontenit împreună la vânătoare. În aceeaşi vreme Robin Benett, un alt vecin de-al nostru şi prieten cu Dick Buller, răspândi unele zvonuri pe seama cumnatului meu, Jonathan Rashleigh, spunând că tatăl acestuia şi fratele său mai mare, care muriseră subit cu câţiva ani în urmă în timpul epidemiei de variolă, unul la o săptămână de celălalt, n-ar fi fost răpuşi chiar de această boală, ci fuseseră otrăviţi. Toate acestea dovedeau cum în câteva

luni, vecinii se schimbaseră în lupi năpustindu-se unul asupra celuilalt.

La prima neînțelegere pe față între Majestatea Sa şi Parlament, în '42, frații mei Jo şi Robin, cei mai mulți dintre prietenii noştri intimi, împreună cu Jonathan Rashleigh, ginerele său Peter Courtney, familiile Trelawaney, Arundell şi, cum era de aşteptat, Bevil Grenvile, se declarară pentru Rege. Numaidecât se puse capăt vieții de familie, ca şi oricărui fel de viață ordonată. Robin plecă spre York să se înroleze în armata Majestății Sale, luând cu el pe Peter Courtney şi la foarte scurt timp, amândoi preluară comanda unei companii. Peter dovedind mult curaj şi îndrăzneală de la început, primi pe câmpul de luptă titlul de cavaler.

Fratele meu Jo şi cumnatul meu Jonathan cutreierară ținutul ca să strângă bani, trupe şi muniții pentru cauza regală. Lucrul acesta nu era prea uşor, deoarece Cornwall a fost o regiune sărăcăcioasă până şi în anii de belşug, iar în timpul din urmă ipotecile ne sărăciseră aproape cu desăvârşire. Totuşi, multe familii care mai putuseră agonisi ceva îşi dădură argintăria spre a fi topită, gest foarte loial, dar tot pe atât de risipitor.

Eu m-am gândit mult înainte de a le urma pilda, dar în cele din urmă m-am simțit obligată s-o fac, Jonathan Rashleigh fiind colector pentru întregul ținut. Atitudinea mea față de război era oarecum cinică, fiindcă neavând prea multă încredere în cauzele mari şi trăind acum singură la Lanrest, numai cu servitorii şi cu Matty care să mă îngrijească, mă simțeam înstrăinată de orice. Succesele din primul an nu mi se urcaseră la cap, aşa cum se întâmplase cu restul familiei, deoarece nu puteam crede ca şi ei, că Parlamentul va ceda atât de uşor. Parlamentul avea câțiva conducători foarte puternici şi mulți bani – toți comercianții bogați din Londra simpatizau mult cu ei – şi mai aveam şi uşoara bănuială, pe care o păstram pentru mine că armamentul lor era incomparabil mai bun. Nu mai încăpea îndoială

că toți conducătorii noştri nu puteau fi întrecuți în ceea ce privea curajul, le lipsea însă experiența. Şi echipamentul cam lăsa de dorit, iar disciplina era absolut inexistentă printre soldații de rând.

Prin toamnă războiul părea să fie prea aproape ca să ne păstrăm liniştea de mai înainte, şi cele două armate se înşirau înspre răsărit şi apoi de-a lungul Tamarului. Petreceam un Crăciun neplăcut şi, în a treia săptămână din ianuarie, aflarăm că duşmanul trecuse Tamarul şi pătrunsese în Cornwall. Îmi luam micul dejun când mi se aduse această veste de către Peter Courtney, care venise călare tocmai de la Bodmin, ca să-mi dea de ştire că armata vrăjmaşă se afla chiar pe drum spre Liskeard. El cu regimentul său comandat de Sir Ralph Hopton, era desemnat să opună rezistență acestei armate şi, pe vremea aceea, Hopton prezida tocmai un consiliu de război la Boconnoc, numai câteva mile depărtare de noi.

— Cu ceva noroc, ne spuse el, lupta nu vă va pricinui neajunsuri aici la Lanrest, ci se va desfăşura între Liskeard şi Lostwithiel. Dacă îi vom putea zdrobi curând, alungându-i din Cornwall, războiul va fi ca şi câştigat

Era plăcut la înfățişare, îmbujorat şi plin de neastâmpăr; şuvițele părului negru îi căzeau peste obraz.

— N-am timp să merg la Menabilly acum, reluă. Dacă voi cădea în luptă, vrei să spui Alicei că am iubit-o nespus de mult?

Dispăru ca un fulger şi eu, Matty, cei doi servitori mai bătrâni şi trei băețandri – tot ce ne mai rămăsese – eram singuri, fără de arme şi nepregătiți. Nu puteam face altceva decât să aducem vitele şi oile de la păşune, să le punem în siguranță, iar noi să ne baricadăm în casă. Aşteptarăm strânşi laolaltă în jurul focului, în camera mea de sus. Odată sau de două ori, deschizând un geam, ni se păru că se trăgea cu tunul; se auzeau bubuituri surde şi neîntrerupte, foarte deoparte, în aerul rece şi limpede de ianuarie.

Cam pe la orele trei după-amiază, unul din băieţi veni în fugă spre casă şi începu să bată cu putere în poartă.

— Duşmanul e înfrânt, strigă el, toţi au fost împresuraţi ca nişte câini fugăriţi de-a lungul şoselei spre Liskeard. A fost o luptă straşnică astăzi la Braddock Down[6].

Se mai iviră şi alţi fugari care se adăpostiră prin păduri şi toţi povesteau acelaşi lucru, că oamenii Regelui câştigaseră o victorie, luptând ca nişte lei şi luând aproape o mie de prizonieri.

Ştiind că zvonurile sunt uneori mincinoase, rugai pe cei din casă să mai aibă răbdare, iar porţile să rămână ferecate până ce vom afla tot adevărul. Dar, înainte de căderea nopţii, aflarăm că victoria e sigură, deoarece însuşi Robin veni acasă călare ca să ne încurajeze. Era plin cu praf, cu braţul legat într-un bandaj plin de sânge şi aducea cu el şi pe fraţii Trelawney şi pe Ranald Mohun. Toţi râdeau şi triumfau, povestind că cele două divizii ale parlamentarilor fugiseră în completă dezordine spre Saltash şi, cum spunea Jack Trelawney, n-aveau să-şi mai arate niciodată mutrele dincoace de Tamar.

— Băiatul acesta, spuse el bătându-l pe Robin pe umăr, s-a purtat în luptă ca un şoim căruia parcă i se dăduse drumul asupra muschetarilor lui Ruthin. Şi, pe Dumnezeul meu, i-a înspăimântat în aşa fel, încât mulţi dintre ei au tras la întâmplare şi-au luat-o la fugă înainte de a-şi fi cheltuit tot praful de puşcă.

— Am făcut rămăşag cu Peter, spuse Robin zâmbind. Dacă pierdeam, trebuia să-i dau pintenii mei şi să-i fiu naş atunci când nevastă-sa ar fi născut un copil.

Se prăpădeau de râs, nepăsându-le de sângele vărsat, nici de trupurile aruncate peste care călcaseră. Se aşezară cu toţii, băură bere din ulcioare mari, ştergându-şi sudoarea de pe frunte şi aducând vorba de fiecare mişcare din lupta pe care o câştigaseră, ca nişte

[6] 19.01.1643.

jucători după o luptă de cocoşi.

Bevil Grenvile fusese eroul acestei zile şi ei povesteau în ce chip călăuzise infanteria din Cornwall, coborând un deal şi urcând altul, atacând atât de sălbatic, încât duşmanul nu izbutise să i se împotrivească.

— Trebuia să-l fi văzut, Honor, spuse Robin, cu servitorii şi arendaşii lui, toţi adunaţi în juru-i, adânciţi într-o rugă solemnă, el cu spada în mână şi cu faţa cinstită ridicată spre cer. Toţi erau îmbrăcaţi în tunici albastre cu nasturi de argint, ca şi cum ar fi luat parte la o mare sărbătoare. L-au urmat la poalele dealului, strigând: „Grenvile!" „Grenvile!" şi servitorul său Tony Paine flutura stindardul roşu cu cele trei stele de aur. Pe Dumnezeul meu, mă simţeam mândru că sunt din Cornwall.

— Bărbăţia e în sângele său, spuse Jack Trelawney. Bevil a fost moşier o viaţă întreagă şi, când îi dai o armă în mână, devine tigru. Toţi cei care poartă numele de Grenvile sunt la fel în adâncul sufletelor.

— Îmi doresc din tot sufletul, a spus Ranald Mohun, ca Richard Grenvile să se întoarcă din măcelărirea sălbaticilor din Irlanda şi să vină să se alăture fratelui său

Se făcu un moment de tăcere apăsătoare, din pricină că unii dintre ei îşi aminteau de trecut, de faţă cu mine, apoi Robin se ridică în picioare spunând că era nevoie să se întoarcă la Liskeard. Astfel, în sud-estul Cornwallului, războiul ne îngrozise numai un răstimp foarte scurt, în '43, şi mulţi dintre noi, care nu cunoşteau încă mirosul prafului de puşcă, spuneau tot felul de lucruri în legătură cu ceea ce auziseră şi văzuseră, iar cei ce luaseră parte la luptă, ca Robin, se lăudau că, cel mai târziu în vară, rebelii din Parlament aveau să depună armele pentru totdeauna.

Vai! Optimismul lor era o nebunie şi rezultatul unei judecăţi greşite.

Într-adevăr, am avut victorii în anul acela, prin tot ţinutul de vest, până la Bristol, oamenii noştri din

Cornwall acoperindu-se de glorie, dar am pierdut în acest prim anotimp, floarea bărbaților din Cornwall.

Sidney Godolphin, Jack Trevannion, Nick Slanning, Nick Kendal, căzuseră unul câte unul, şi chipurile lor îmi revin în minte când răscolesc trecutul şi îmi amintesc cu câtă tristeţe luam în mână lista celor căzuți, care mi se aducea din Liskeard.

Toți erau oameni cu purtări nobile şi de principii înalte, a căror lipsă o vom simți foarte mult în zonă, şi care vor lăsa un gol mare în armată. Cea mai mare tragedie din acest an, sau cel puțin aşa ni se părea, a fost atunci, când Bevil Grenvile fu ucis la Lansdowne. Matty veni într-o fugă în odaia mea, cu lacrimile curgându-i şiroaie pe obraji.

— Ni l-au ucis pe Sir Bevil, strigă ea.

Bevil, prin farmecul şi bunăvoința lui, se făcea totdeauna simpatic şi atrăgător, prețuind cât toți ceilalți conducători din Cornwall la un loc. Simțeam această pierdere ca şi cum ar fi fost vorba de fratele meu, dar eram prea împietrită ca să plâng.

— Se spune, zicea Matty, că a fost lovit de un baltag, tocmai când el şi oamenii lui câştigaseră lupta şi duşmanul fugea în dezordine. Tony Paine, servitorul său, la urcat pe tânărul Master Jack pe calul tatălui său, şi toți ceilalți l-au urmat pe flăcău, mulți din ei luptând nebuneşte, de ciudă şi durere că-şi văzuseră stăpânul ucis.

Da, mi-o puteam închipui. Bevil ucis într-o clipă, capul său spintecat în două, de un blestemat de rebel, şi fiul său Jack, în vârstă de paisprezece ani, urcând pe calul alb, pe care îl cunoşteam atât de bine, cu ochii scăldați în lacrimi fierbinți, mânuind o spadă mult prea mare pentru el. Oamenii, îmbrăcați în albastru, cu fireturi de argint, urmărindu-l la poalele dealului cu inimile negre de ura împotriva duşmanului. Oh, Dumnezeule, cei din familia Grenvile aveau o mare însuşire, aceea de a avea un curaj extraordinar în toate împrejurările, iar ca cetățeni din Cornwall şi conducători

de oşti, ajunseseră cu mult înaintea noastră, a celorlalţi. Astfel, triumfători pe dinafară, dar sângerând sufleteşte, regaliştii, vedeau că se încheie un an. Şi că 1644 aducea neajunsuri şi mai grele pentru Cornwall, deşi Majestatea Sa era stăpână pe vest, dar forţele mari şi puternice ale Parlamentului rămâneau în alte părţi şi încă nebiruite.

În primăvara acestui an un soldat scăpat ca prin farmec se întoarse din Irlanda călare la Londra ca să-şi primească solda pentru serviciile aduse.

Le dădu să înţeleagă celor din Parlament că ar fi dispus să-şi alăture forţele la forţele lor şi ei, bucuroşi să primească în rândurile lor un luptător atât de viteaz, îi dădură 600 de pfunzi, dezvăluindu-i planurile lor pentru campania de primăvară. El se înclină şi zâmbi, – semn primejdios dacă ar fi fost bănuit – şi porni într-o trăsură cu şase cai, urmat de o armată de călăreţi şi un steag purtat în frunte. Steagul era o hartă uriaşă a Angliei şi a ţinutului Wales pe un fond roşu, cu cuvintele: „Anglia sângerează” scrise deasupra în litere de aur. Această oştire ajunse în Bagshot Heath; căpetenia coborî din trăsură şi, chemându-şi călăreţii în juru-i, îi îndemnă în linişte să pornească spre Oxford şi să lupte pentru şi nu împotriva Majestăţii Sale. Călăreţii, lipsiţi de îndărătnicie, acceptară şi oştirea porni spre Oxford, ducând cu ea o mare sumă de bani, arme şi argintărie, totul fiind un dar al Parlamentului, precum şi toate amănuntele consiliului secret, ţinut de curând la Londra.

Numele acestui soldat îndrăzneţ care înşelase Parlamentul cu atâta şiretenie, era Richard Grenvile.

7

Într-o zi de la sfârşitul lui aprilie ’44, Robin veni de la Radford să mă vadă şi, cu acest prilej, stărui să părăsesc Lanrest şi să mă mut la sora mea Mary Rashleigh, la Menabilly. Pe vremea aceea, Robin era comandantul unui regiment de infanterie, deoarece fusese avansat colonel sub Sir John Digby şi luase parte la asedierea Plymouthului, singurul dintre toate oraşele din apus unde parlamentarii mai încercau o rezistenţă.

— Jo şi cu mine, spunea Robin, suntem de părere că, atâta vreme cât războiul continuă, tu să nu mai stai aici singură, în condiţiile actuale, mai ales când eşti o femeie atât de neputincioasă. Se prind mereu dezertori şi fugari care jefuiesc ziua în amiaza mare, şi gândul că eşti singură aici, numai cu câţiva bătrâni şi cu Matty, e o veşnică îngrijorare pentru noi.

— Nu-i nimic de jefuit aici, protestai, de vreme ce toată argintăria a fost dusă la Monetăria din Truro. Iar, în ceea ce priveşte persoana mea, o femeie schiloadă nu poate fi pentru nimeni un prilej de asuprire.

— Nu cumpăni astfel lucrurile, spuse Robin. E însă cu neputinţă pentru mine, Jo şi Percy să ne facem datoria, gândindu-ne tot timpul că tu eşti aici singură.

Stărui o jumătate de zi, până când, în cele din urmă, cedai, împotriva voinţei mele însă şi cu destulă nemulţumire.

De cincisprezece ani de când rămăsesem schiloadă, nu părăsisem Lanrest şi gândul că voi trăi acum în altă casă, cu toate că era vorba de casa surorii mele, mă mâhnea.

Menabilly era şi aşa plin de rudele familiei Rashleigh care se refugiaseră la Jonathan cu ocazia războiului, şi

n-aş fi vrut să măresc numărul fugarilor. Nu-mi plăceau străinii şi nici nu-mi plăcea să stau de vorbă cu cineva numai din politeţe. Afară de asta, duceam acum un anumit fel de viaţă, zilele îmi aparţineau, şi îmi aveam metehnele mele.

— Vei putea trăi la Menabilly aşa cum trăieşti aici la Lanrest, protestă Robin, cu excepţia faptului ca vei avea apartamentul tău şi mesele ţi se vor aduce sus, dacă nu vei simţi dorinţa să le iei printre ceilalţi. Să locuieşti acolo, într-o regiune muntoasă, cu vântul mării pururi în faţă, având la îndemână grădinile acelea minunate prin care vei putea fi plimbată în fotoliu, cred că nu există ceva mai plăcut.

Nu eram de aceeaşi părere, dar băgând de seamă cât era de înfricoşat, nu mai spusei nimic. În câteva săptămâni se împachetară puţinele mele lucruri, casa fu închisă şi eu transportată într-o trăsură închisă la Menabilly.

Ce senzaţie neplăcută să pornesc din nou la drum! Să trec prin Lotswithiel, să văd oamenii ducându-se la piaţă, viaţa normală zilnică a unei comunităţi de care mă despărţisem de atâta vreme, atunci când trăiam într-o lume numai a mea la Lanrest. Mă simţeam foarte prost şi parcă nervoasă în timp ce priveam afară de după perdele.

Era ca şi cum aş fi fost transplantată într-o ţară străină, în care şi limba şi obiceiurile îmi erau necunoscute. Starea mea sufletească se îmbunătăţi în clipa când urcarăm dealul lung care ducea afară din oraş şi când ajunserăm lângă vechea redută, de la Castledore şi, când zării marele golf albastru din Tywardreath întins sub ochii mei, mă gândii că poate schimbarea locului şi a peisajului ar putea fi mai uşor de suportat. John Rashleigh veni călare să mă întâmpine pe drumul cel mare, fluturându-şi pălăria cu un surâs luminos pe faţa lui prelungită şi fără culoare. Nu avea decât douăzeci şi trei de ani şi tragedia vieţii lui era că nu avea sănătatea şi tăria fizică de trebuinţă ca să se

înroleze în armată, ci trebuia să rămână acasă şi să asculte de ordinele tatălui său, deoarece din cea mai fragedă copilărie suferea de un fel de friguri care îl chinuiau uneori zile întregi. Era un băiat drăguţ şi foarte simpatic, înzestrat cu mult simţ al datoriei şi având un mare respect faţă de tatăl său. Soţia sa – fina mea Joan – cu ochii ei plini de voioşie şi cu limba sa ascuţită, era un contrast care îl completa de minune. Împreună cu el mai veni călare şi vărul său de-al doilea, Frank Ponrose, un tânăr de aceeaşi vârstă, pe care cumnatul meu îl folosea ca secretar pe moşia sa.

— Totul a fost pregătit pentru tine, Honor, îmi spuse John călărind alături de trăsură. Suntem peste douăzeci de persoane în casă şi acum toţi s-au strâns ciopor în curte ca să-ţi ureze bun venit. Astă seară vom da o masă în cinstea ta.

— Foarte bine, atunci, răspunsei. Poţi să spui acestor băieţi că vom lua drumul înapoi spre Lostwithiel.

Îmi mărturisi că Joan îl îndemnase să mă necăjească şi că toată lumea se afla la aripa de răsărit a clădirii, aşa că nimeni, n-avea să mă supere.

— Mama vitregă a ţinut să te găzduiască, reluă el, în turnuleţ, deasupra intrării. Ea spune că ţie îţi place să ai foarte mult aer şi lumină, şi camera de acolo are o vedere spre amândouă părţile, spre apus deasupra curţii exterioare şi deasupra ogrăzii care înconjoară casa. Astfel, vei putea vedea tot ce se petrece, în juru-ţi privind din postul tău de observaţie.

— Ca şi cum ar fi o garnizoană de vreo douăzeci de persoane strânse acolo.

— Dacă pui la socoteală şi servitorii, suntem aproape cincizeci de persoane, spuse John râzând, dar ei dorm sus la mansardă.

Îmi pierdui din nou curajul şi, când cotirăm de pe şosea în parc şi zării marea clădire de piatră în fundul acestuia, flancată de nişte ziduri înalte şi de clădiri lăturalnice, mă blestemai pentru faptul de a fi venit aici. O luarăm la stânga, intrând în curtea exterioară

înconjurată de brutării, pline cu provizii şi lăptarii şi trecând pe sub arcul turnuleţului de la intrare – viitoarea mea locuinţă, – intrarăm în curtea clădirii. Casa avea o formă dreptunghiulară, se întindea în jurul curţii, avea o clopotniţă mare la capătul dinspre miazănoapte şi intrarea pe la miazăzi. Pe scări, ca să-mi ureze bun venit, mă întâmpină Mary şi Alice Courtney, fiica ei vitregă cea mai mare, şi Joan, fina mea, amândouă înconjurate de copiii lor, care le trăgeau de fuste.

— Bun venit la Menabilly, scumpa mea Honor, spuse Mary, obrazul ei drăgălaş încreţindu-se de nervozitate, de teamă că poate n-avea să-mi placă aici.

— Casa e plină de copii, Honor, dar aceasta nu te va deranja, zise Alice zâmbind, care de când se căsătorise cu Peter dădea naştere în fiecare an unui copil.

— Avem de gând să legăm o funie până la clopotul din turn, spuse Joan, ca să poţi trage de ea atunci când zgomotul va deveni prea asurzitor, şi toată casa va tăcea.

— Deci, e bine stabilit că voi fi balaurul casei, răspunsei, şi asta e foarte bine, deoarece am de gând să fac numai ceea ce-mi place, lucru pe care desigur că vi l-a spus Robin.

Mă duseră în holul întunecos şi, fără să fi cunoscut încă galeria cea lungă ce se întindea de-a lungul întregii case, mă purtară sus pe o scară largă şi de-acolo printr-o trecătoare spre aripa de apus. Trebuie să mărturisesc că numaidecât am fost încântată de apartamentul meu, care, cu toată că avea tavanul prea scurt, era spaţios şi plin de lumină. Avea ferestre în toate părţile, cum îmi spusese John – cele dinspre apus cu vedere deasupra turnuleţului, spre curtea exterioară şi parcul de dincolo, iar cele dinspre răsărit dând în curtea interioară. La dreapta se afla o cameră mică pentru Matty şi nimic nu lipsea ca să fiu mulţumită.

— Nu vei fi deranjată de nimeni, spuse Mary. Apartamentul de dincolo de camera-garderobă aparţine familiei Sawle – nişte veri de-ai lui Jonathan – oameni

foarte serioşi şi retraşi, care nu te vor supăra cu nimic. Camera de la stânga nu e ocupată niciodată.

Se retraseră după aceea şi, ajutată de Matty, mă dezbrăcai să mă culc, simţindu-mă obosită din pricina călătoriei, fericită că puteam să rămân singură. Primele zile le-am petrecut obişnuindu-mă cu noile împrejurimi şi căutând să mă acomodez ca un câine într-un coteţ nou.

Camera mea era foarte plăcută şi nu aveam dorinţa s-o părăsesc; mă bucura armonia clopotelor din turn şi, cum hotărâsem să uit liniştea din Lanrest, începui să ascult venirile şi plecările care făceau parte din viaţa acestei case mari, zgomotul din curtea interioară, paşii care treceau sub arcul dedesubtul meu şi chiar – cu toate că n-aş fi îngăduit-o niciodată – priveam cu coada ochiului din dosul perdelelor spre ferestrele de peste drum, care, ca şi ale mele, dădeau în curtea interioară şi pe marginea cărora, din când în când, se plecau locatarii stând de vorbă cu cei din alte încăperi. De multe ori, în timpul zilei, mă vizitau cei tineri ca să mai stea de vorbă cu mine şi, astfel, îmi făceam imaginea celorlalţi locuitori ai casei, a celor două familii Sawle şi Sparke, verii familiei Rashleigh, între care dăinuia, auzisem, o veche duşmănie. Atunci când cumnatul meu Jonathan era plecat de acasă, fiul său John avea datoria să păstreze liniştea, sarcină grea pentru umerii lui nu prea voinici, deoarece nimic nu putea să-l tulbure mai mult pe un tânăr decât să împace nişte fete bătrâne şi nişte oameni în vârstă, prost crescuţi.

În acest timp, Mary se ocupa de dimineaţă până seara târziu cu supravegherea lăptăriei, a cămării, a distileriei pentru a-şi putea hrăni casa. Mai erau şi nepoţii care trebuiau îngrijiţi. Alice avea trei fiice mici, Joan un băiat şi o fată şi aştepta pentru toamnă un alt copil, aşa că într-un fel oarecare Menabilly era o colonie de sine stătătoare, adăpostind la fiecare aripă o altă familie. Cam după cinci zile, mă simţeam aproape ca acasă şi stăpână pe nervii mei, în stare să-mi părăsesc odaia în

căruciorul meu. John mă purta în el de colo până colo, şi aveam pe Joan şi pe Alice de o parte şi de alta, în timp ce copiii alergau înaintea noastră; făcurăm astfel cea dintâi plimbare prin întregul domeniu. Grădinile erau mari, înconjurate de ziduri înalte şi se întindeau spre răsărit pe un deal, din vârful căruia se putea privi deasupra unei păduri dese peste alte dealuri, iar drumul în urcuş ducea spre Fowey, la o depărtare de trei mile. Spre miazăzi se afla terenul de păşunat, casele slujbaşilor fermei şi încă o grădină înconjurată de ziduri, de unde urca o şosea înaltă ducând la o căsuţă de vară în formă de turn, cu ferestre mari, care înlesneau o vedere minunată spre mare şi Gribben Head.

— Acesta e sanctuarul tatălui meu, spuse Alice. Aici scrie şi îşi face socotelile şi de la aceste ferestre poate observa orice vas care trece încărcat spre Foway.

Încercă la uşa căsuţei de vară, dar era închisă.

— Trebuie să-l rugăm să ne dea cheia când se va întoarce, adăugă. Ar fi tocmai locul potrivit pentru Honor cu fotoliul ei, când vântul de pe şosea e prea răcoros.

Făcurăm ocolul terenurilor, întorcându-ne pe lângă casa administratorului, şi străbăturăm straturile de iarbă, intrând astfel prin iepurărie în curtea exterioară. Priveam spre turnuleţul de deasupra porţii de intrare, cu care mă familiarizasem, văzând florile din fereastra mea, şi zării pentru prima oară geamul închis de lângă apartamentul meu şi marea boltă a turnuleţului ce se înălţa alături.

— De ce nu se foloseşte nimeni de acest apartament? întrebai.

John şovăi o clipă sau două înainte de a-mi răspunde.

— Tatăl meu se duce acolo uneori, zise el. Păstrează în el unele lucruri de valoare...

— A fost odaia unchiului meu, adăugă Alice cu şovăire, privindu-l pe John. A murit subit când noi eram copii.

Păreau cam stingheriţi şi nu le mai pusei nicio

întrebare, amintindu-mi dintr-odată de fratele mai mare al lui Jonathan care murise de vărsat la opt zile după bătrânul său tată şi despre care parlamentarul Rob Bennett împrăştiase zvonurile sale pline de fiere.

Trecui acum pe sub bolta turnuleţului şi mă pregătii să fac cunoştinţă cu verii familiei Rashleigh. Erau cu toţii adunaţi în galeria cea lungă, o încăpere mare şi întunecoasă ale cărei ferestre priveau spre curte, iar dinspre răsărit spre grădini.

De o parte şi de alta se afla câte un cămin; în jurul unuia se adunase familia Sawle, iar familia Sparke în jurul celuilalt. În mijlocul galeriei slujeau ca împăciuitoare sora mea Mary şi cu cealaltă fiică vitregă, Elisabeth, care era de două ori Rashleigh, deoarece se măritase cu un văr de gradul întâi, care locuia la depărtare de numai o milă, la Combe. John mă conduse sus în galerie şi, cu solemnitatea cuvenită, mă prezentă celor două tabere rivale.

Erau numai doi Sawle faţă de trei Sparke, iar fina mea Joan, născocise un joc de cuvinte în jurul numelui lor, spunând că dacă familia Sparke era tare în pasiune, familia Sawle avea în schimb mult suflet.

Într-adevăr, familia Sawle era o pereche respingătoare; bătrânul Nick Sawle, adus de spate din cauza reumatismelor era aproape schilod ca şi mine, iar pe Temperance, soţia sa, băştinaşă dintr-un neam puritan, ceea ce se potrivea şi cu numele ei, n-o vedea niciodată fără cartea de rugăciuni în mână. Începu să se roage numaidecât după ce mă zări – Dumnezeu ştie că niciodată înainte nu dădusem astfel de bănuit, fie unui bărbat, fie unei alte femei – şi, după ce sfârşi, mă întrebă dacă ştiam că noi toţi, afară de dânsa, eram blestemaţi pe veci. Era o primire cam înfricoşătoare, dar eu răspunsei plină de curaj, că bănuiam de multă vreme acest lucru. La aceasta începu să-mi povestească într-o şoaptă grăbită, aruncând mai multe priviri grăbite spre căminul de la celălalt capăt, că Ante-Christ a venit în lume. Privind într-o parte, zării umerii uşor rotunjiţi ai

lui Will Sparke, care era angajat într-o nevinovată partidă de şah cu surorile sale.

— Providenţa te-a trimis printre noi ca să veghezi, şuieră Temperance Sawle şi, în timp ce bârfea pe seama caracterelor verilor săi, soţul ei Nick Sawle îmi înşiră la urechea stângă o întreagă dare de seamă în legătură cu reumatismele lui, începând cu primul junghi de la degetul mare al piciorului stâng, pe care îl simţise cu vreo patruzeci de ani în urmă, şi sfârşind cu incapacitatea lui de astăzi de a ridica coatele mai sus de umeri. Pe jumătate amorţită, făcui semn lui John, care mă duse în preajma familiei Sparke – două surori şi un frate.

Will era unul dintre acei bătrâni nenorociţi, cu glasul ascuţit şi cu mişcările feminine, care mă făcuseră numaidecât să-l bănuiesc diform sub îmbrăcăminte. Limba lui părea să aibă tot două tăişuri, ca şi aceea a verişoarei sale Temperance; începu să-şi bată joc de obiceiurile familiei Sawle faţă de mine, ca şi cum aş fi fost aliata lui. Deborah avea tocmai masculinitatea care lipsea fratelui ei, fiind tare mustăcioasă şi vorbind cu o voce groasă, în timp ce Gilian, sora ei mai mică, era de o drăgălăşenie sfioasă, în ciuda celor patruzeci de ani ai ei, toată acoperită cu ruj şi panglici, şi avea un râs ascuţit care îmi străpungea timpanul ca un pumnal.

— Acest război îngrozitor, spuse Deborah cu vocea ei de bas, ne-a strâns pe toţi aici!

Asta mi se părea o frază goală, deoarece nimeni dintre ai ei nu vorbea cu ceilalţi şi, în timp ce Gilian îmi lăuda înfăţişarea şi rochia ei, făcu o mişcare spre masa de şah.

Aerul din turnuleţul meu părea oarecum mai pur decât cel din galerie şi, după ce vizitasem apartamentele Alicei, al Joanei şi al Elizabethei, luând parte la jocurile nebunatice ale copiilor şi la tărăboiul celor şi mai mărunţi decât ei, mă simţii mulţumită să mă pot retrage în odaia şi singurătatea mea. Matty îmi aducea masa – aceasta fiind un privilegiu la care nu renunţai – odată cu bârfelile ei, după cum îi era obiceiul, pe seama slugilor

din casă, încunoştiinţându-mă în acelaşi timp despre cele ce spuneau aceştia despre stăpânii lor. Jonathan, cumnatul meu, era foarte respectat, temut chiar, dar nu prea iubit. Toţi se simţeau mai în voie când lipsea el de acasă.

Ţinea socoteală de fiecare ban cheltuit şi fiecare servitor care risipea mâncarea sau orice alt produs, era numaidecât dat afară. Mary, sora mea, era mult mai simpatizată, cu toate că se spunea despre dânsa că se poartă ca o tirană în distileria conacului. Cei tineri erau cu toţii foarte favorizaţi, mai ales Alice, al cărei obraz plin de bunăvoinţă şi ale cărei purtări delicate ar fi îmblânzit până şi pe necuratul. În schimb, toţi clătinau din cap când era vorba de chipeşul ei soţ Peter, care sorbea din ochi un picior frumos, cum spunea Matty, şi era în stare să îmbrăţişeze orice fată de la bucătărie atunci când se ivea prilejul.

Credeam lesne aceste lucruri, deoarece deseori aruncasem şi eu cu perna în Peter când vedeam că-şi îngăduia anumite libertăţi.

— Şi Master John şi Mistress Joan sunt simpatizaţi, continuă Matty, dar ei spun că Master John ar trebui să se mai opună tatălui său din când în când.

Cuvintele ei aminteau unele lucruri petrecute în aceeaşi după-amiază, şi o întrebai ce ştie despre apartamentul de lângă mine.

— Mi-au spus că e o încăpere ticsită cu diferite mobile nefolosite, îmi răspunse ea. Mister Rashleigh are cheia, deoarece ţine depozitate acolo lucruri de preţ.

Curiozitatea mea fiind trezită, o rugai pe Matty să vadă dacă nu e cumva o crăpătură în uşă. Îşi lipi faţa de broască, dar nu văzu nimic. Îi dădui o foarfecă şi dânsa reuşi să facă în uşă o crăpătură destul de mare ca să poată privi cu un ochi, iar în timp ce ea lucra, râdeam amândouă ca nişte copii.

Se lăsă apoi în genunchi în faţa crăpăturii, iar după câteva clipe se întoarse dezamăgită spre mine.

— Nu-i nimic acolo, spuse. E o cameră simplă, ca şi

aceasta, cu un pat într-un colț şi cu pereții căptuşiți cu tapete.

Mă simții decepționată, deoarece sperasem, în romantismul meu, că vom descoperi acolo cine ştie ce comoară. O rugai să pună un tablou peste crăpătură şi începui să mănânc. Mai târziu, Joan veni să stea cu mine de vorbă; şi în timp ce soarele apunea şi odaia se întuneca din ce în ce, ea îmi spuse dintr-odată, cu oarecare spaimă:

— Ştii, Honor, odată, când John avea friguri, eu am dormit în această odaie, dar nu m-am simțit deloc bine aici.

— De ce oare? o întrebai sorbindu-mi vinul.

— Mi s-a părut că aud paşi în camera de alături.

Aruncai o privire spre tabloul aşezat peste crăpătură, care însă era bine camuflată.

— Ce fel de paşi? întrebai.

Ea dădu din cap tulburată.

— Asemeni cu paşii cuiva care umblă pe tălpi lunecoase de teamă să nu fie auzit.

— Cam când s-a petrecut acest lucru? întrebai.

— În timpul iernii, răspunse. Dar n-am spus-o nimănui.

— Poate că era vreun servitor, stăruii, care n-a vrut să fie simțit de nimeni.

— Nu, reluă ea, niciunul dintre servitori nu are cheie. Nimeni în afară de socrul meu, şi atunci el lipsea de acasă.

Făcu o mică pauză, apoi, privind peste umăr, continuă:

— Trebuie să fie vorba de un strigoi.

— Ce să caute un strigoi la Menabilly? întrebai. Casa nu e nici măcar de cincizeci de ani.

— Totuşi, au mai murit oameni pe-aici, reluă ea. Bunicul lui John şi unchiul său.

Mă privi cu ochi luminoşi şi, cunoscând-o, bănuiam că mai avea ceva de spus.

— Aşadar, şi tu ai auzit povestea cu otrava, rostii la

întâmplare.

— Da, dar n-o cred, ar fi prea îngrozitor. E un om prea bun şi prea blând. Dar cred că ceea ce am auzit a fost totuşi un strigoi. Spiritul fratelui mai mare, pe care îl numeam unchiul John.

— De ce-ar umbla prin odaie cu tălpi vătuite? întrebai.

Un răstimp nu răspunse, apoi şopti, socotindu-se parcă vinovată:

— Nu vorbeşte nimeni despre asta şi i-am făgăduit lui John să nu spun nimănui nimic, dar el era nebun. A fost nebun şi aveau obiceiul să-l închidă în această odaie.

Despre asta nu ştiusem încă nimic până acum. Găseam că era un lucru oribil.

— Eşti sigură? întrebai.

— Oh, da, răspunse ea. Ceva în legătură cu această întâmplare e scris şi în testamentul bătrânului Mister Rashligh. Mi-a spus-o John. Bătrânul Mister Rashleigh, înainte de moarte, a cerut socrului meu să-i promită că va avea grijă de fratele său mai mare, căruia să-i dea hrană şi adăpost în casa lui. Şi spune că această odaie a fost construită pentru el într-un chip special: nu ştiu bine cum. Apoi a murit de variolă. John, Alice şi Elizabeth nici nu-l ţin·minte – erau prea mici pe-atunci.

— Ce poveste neplăcută! spusei. Mai dă-mi puţin vin şi să nu ne mai gândim la toate astea.

Puţin mai târziu ea plecă şi Matty veni să coboare perdelele la ferestre. N-am mai avut alţi musafiri în seara aceea. Dar umbrele se întindeau şi bufniţele ţipau dinspre iepurărie, în timp ce gândurile mele rătăceau spre amintirea unchiului John, nebunul închis în odaia de alături an după an, de când se clădise această casă, un prizonier al minţii, după cum eram eu al trupului.

A doua zi de dimineaţă auzii însă veşti care mă făcură să uit pentru o vreme convorbirea în legătură cu paşii auziţi în noapte.

8

Fiind o zi frumoasă, îmi luai îndrăzneala să fac o nouă plimbare pe şosea, în fotoliul meu pe rotile. Când m-am reîntors la prânz, am auzit că în lipsa mea venise un curier la Menabilly, aducând familiei scrisori din Plymouth şi din alte părţi. Acum toţi ai casei erau adunaţi în galerie; se vorbea despre cele din urmă ştiri în legătură cu războiul. Alice, sta rezemată de una din ferestrele ce dădeau spre grădină, şi citea cu glas tare o epistolă din partea lui Peter.

— Sir John Digby a fost rănit, zise ea, şi asediul va fi pus sub comanda unei noi căpetenii, care îi va ţine din scurt pe băieţi. Bietul Peter, – asta înseamnă sfârşitul vânătorilor şi a petrecerilor. Va trebui ca toată lumea să ia războiul mai în serios.

Şi întoarse o pagină, clătinând din cap.

— Şi cine preia comanda? întrebă John împingând la fotoliul meu.

— Sir Richard Grenvile, răspunse Alice.

Mary nu se afla în galerie şi, cum ea era singura persoană la Menabilly care cunoştea romanţa sfârşită şi uitată de mult, puteam să aud numele lui fără să mă simt încurcată. Descoperii adevărul straniu că numai atunci se simt prost oamenii, când din pricina lor alţii sunt puşi într-o situaţie neplăcută.

Ştiam din spusele lui Robin că Richard venise spre West să adune trupe pentru rege şi faptul că i se încredinţase-comanda asedierii Plymouthului, însemna o avansare.

Felul în care îi înşelase pe parlamentari, alăturându-se Majestăţii Sale, îl făcuse cunoscut.

Mă auzii întrebând:

— Şi ce părere are Peter despre noul său comandant?

Alice împături scrisoarea.

— Ca soldat îl admiră, răspunse, dar cred că nu are o părere prea bună despre el ca om.

— Am auzit, spuse John, că omul acesta n-ar avea niciun fel de scrupul. Când i se face o nedreptate, n-o uită. Şi n-o iartă niciodată.

— Cred asta, zise Alice. În Irlanda s-a purtat foarte crud cu populaţia – cu toate că unii spun că populaţia nu merita altceva mai bun. Totuşi îmi vine a crede că e cu totul altfel decât fratele său.

Senzaţie stranie să auzi vorbindu-se pe seama lui într-un chip atât de rece şi de calm, atunci când ştiam că era omul care mă ţinuse în braţe!

În clipa aceea veni spre noi Will Sparke având şi el o scrisoare în mână.

— Aşadar, la Plymouth comanda a preluat-o Sir Richard Grenvile, zise el. Această veste mi-o trimite o rudă din Tavistock, care se află acolo cu prinţul Maurice. S-ar părea că prinţul are o părere minunată despre capacitatea lui, dar, Dumnezeule, ce ticălos!

Începu să se aprindă în mine vechea iubire şi loialitatea se trezi dintr-o dată.

— Tocmai despre el vorbeam, spuse John.

— Cred că aţi auzit de prima lui ispravă în West? reluă Will Sparke, aprinzându-se ca toţi ai săi, când era vorba de bârfeli răutăcioase. Am aflat totul numaidecât de la ruda mea: Grenvile s-a dus de-a dreptul la Fitzford, proprietatea soţiei sale, a dat afară pe administratori, şi-a însuşit tot inventarul, l-a pus pe agent la stâlp, iar toţi banii datoraţi de către arendaş soţiei sale, i-a cheltuit pentru nevoile lui personale.

— Ştiam, spuse Alice, că a divorţat de soţia sa.

— Chiar a divorţat, răspunse Will. N-are dreptul la niciun ban provenind din această proprietate. Dar acesta e Richard Grenvile, dacă nu-l cunoaşteţi.

— Mă întreb, spusei liniştită, ce s-a întâmplat cu copiii lui?

— Şi aici pot să-ţi răspund, zise Will. Fiica e cu mama ei la Londra. Dacă are sau nu prieteni printre parlamentari, nu ştiu. Dar băiatul se afla la Fitzford cu învăţătorul său când a intrat Grenvile, şi acum sunt împreună. Lumea spune că bietul băiat tremură de frica tatălui său şi asta n-are de ce să ne mire.

— Fără îndoială, spusei, maică-sa l-a îndemnat totdeauna să-l urască.

— Nicio femeie, ripostă Will, faţă de care bărbatul ei s-a purtat atât de prost, n-ar putea să-l descrie în culori mai frumoase.

Logica era de partea lui, cum era întotdeauna de partea acelora care îl defăimau pe Richard. Îl rugai pe John să mă ducă sus, în apartamentul meu. Dar ziua, care începuse atât de frumos când pornisem la plimbare, mi-a fost întunecată. Mă culcai, spunând Mattyei că nu mai vreau să văd pe nimeni.

Honor care murise şi fusese înmormântată cu cincisprezece ani în urmă, se zbătea acum din nou numai la amintirea unui nume care mai bine ar fi fost uitat.

Richard în Germania, Richard în Irlanda, era cineva prea departe de rosturile mele ca să mă gândesc zilnic la el. Dacă-mi îndreptam gândurile spre dânsul sau îl visam, – ceea ce se întâmpla foarte des – atunci îmi apărea totdeauna aşa cum fusese în trecut. Dar acum pătrundea în prezent, fiind la o distanţă de treizeci de mile. Avea să se vorbească mereu de el, avea să fie criticat şi defăimat, iar eu silită să ascult cum toată lumea îl bârfeşte şi-l insultă aşa cum făcuse Will Sparke cu câteva clipe mai înainte.

— Ştiţi, spuse el, până a fi luat hotărârea să urc în apartamentul meu, că puritanii i-au dat porecla de Skellum[7] Grenvile şi au pus un premiu pe capul lui? Această poreclă i se potriveşte foarte bine şi până şi

[7] Skellum – persoană necinstită sau lipsită de scrupule; ticălos.

soldații i-o şoptesc în spate.

— Ce înseamnă această poreclă? întrebai.

— Oh! se miră el. Credeam că sunteți tot atât de tare în germană ca în greacă şi latină, Mistress Harris.

Tăcu câteva momente.

— Înseamnă o bestie urâcioasă, şuieră apoi printre dinți.

Da, aveam destule motive să stau culcată în pat, cu amintirea unui tânăr zâmbindu-mi dintre ramurile unui măr, cu zumzetul albinelor în preajmă.

Cincisprezece ani... Acum trebuie să aibă patruzeci şi patru, cu zece ani mai mult ca mine.

— Matty, adu-mi o oglindă, spusei înainte de-a aprinde lumânările.

Mă privi bănuitoare, cu nasul lung înainte.

— Ce voiți să faceți cu oglinda?

— La naiba, asta mă priveşte, răspunsei.

Ne înțepam una pe alta necontenit, dar asta nu însemna nimic. Îmi aduse oglinda. Şi mă examinai ca şi cum ar fi fost vorba de o persoană străină.

Ochii, nasul, gura, îmi rămăseseră cele de totdeauna, dar aveam fața mai plină acum, din pricină că stăteam pe spate lenevind. Mi se brăzdaseră, sub ochi câteva linii care se iviseră din cauza suferinței, de pe vremea când mă dureau picioarele. Eram ceva mai palidă ca înainte. Părul era lucrul cel mai de seamă, deoarece asta era mândria Mattyei şi ea mi-l pieptăna ore întregi ca să-l facă să lucească. Îi înapoiai oglinda oftând.

— Ei, ce ați aflat? întrebă.

— Peste zece ani voi fi o femeie bătrână, răspunsei.

Strâmbă din nas şi începu să-mi aranjeze îmbrăcămintea pe un fotoliu.

— Pot să vă spun un singur lucru, reluă muşcându-şi buza de jos.

— Anume?

— Acum, ca femeie, sunteți mai frumoasă decât ați fost vreodată ca fată, şi nu sunt singura care să aibă această părere.

Era din partea ei o încurajare, dându-mi imediat viziunea lungului cortegiu de pretendenți urcând scările ca să-mi prezinte omagii. O fantezie drăguță, dar unde naiba mai erau pretendenții?

— Eşti ca o găină bătrână, rostii către Matty, care crede că puiul ei cel mai urât, e cel mai drăgălaş. Du-te de te culcă!

Am stat nemişcată îndelung, gândindu-mă la Richard, închipuindu-mi-l pe micuțul lui fiu, care acum trebuie să aibă cam paisprezece ani. Oare să fi fost adevărat că băiatul se temea atât de mult de tatăl său, cum spunea Will Sparke? În caz că Richard m-ar fi luat de nevastă, copilul acesta ar fi fost fiul nostru. Am fi glumit cu el când era mic, l-am fi săltat pe genunchi, am fi mers în patru labe cu el pe jos şi ne-am fi jucat împreună? Ar fi fugit el către mine cu mâinile murdare, cu părul căzut peste față, râzând? Ar fi avut părul castaniu-deschis ca Richard? Ne-am fi dus toți trei călare la vânătoare şi Richard i-ar fi arătat cum să stea drept în şa? Presupunere goală, deşartă, muiată în sentimentalitate, ca puful de păpădie în roua dimineții. Eram pe jumătate adormită, amețită de îngândurare, când auzii o mişcare în odaia de alături. Ridicai capul de pe pernă, socotind că poate era Matty, în camera-garderobă, dar sunetul, venea din cealaltă încăpere. Îmi ținui răsuflarea şi aşteptai. Da, zgomotul se auzi din nou. Un pas ascuns, furişându-se încolo şi încoace. Îmi amintii într-o clipă povestea pe care mi-o spusese Joan despre unchiul Rashleigh, nebunul, închis acolo timp de mai mulți ani. Să fi fost chiar spiritul lui care se furişa printre umbre? Noaptea era neagră ca smoala, deoarece luna era abia în primul ei pătrar şi nicio rază de lumină nu pătrundea prin vreun geam. Clopotul din turlă bătu odată, paşii se opriră, apoi se auziră din nou, şi pentru prima oară îmi dădui seama de un curent de aer rece care pătrundea în apartamentul meu din odaia de alături.

Ferestrele mele erau închise, afară de aceea care da în

curtea inferioară, abia întredeschisă; curentul însă nu venea din partea aceea. Atunci îmi amintii că uşa odăii de alături nu se închidea până jos, ci avea un spaţiu deschis de doi centimetri, deoarece, înainte de a face crăpătura cu foarfecile, Matty încercase să se uite prin această despărţitură.

Curentul de aer venea acum de sub această uşă –·şi eram convinsă că niciodată înainte nu se mai întâmplase aşa ceva. Paşii continuau să se strecoare încetişor şi cu fruntea plină de sudoare, mă gândii la poveştile fantastice pe care fraţii mei mi le povestiseră pe când eram copil, cum un spirit fără linişte se reîntoarce pururi în locul pe care îl urăşte, aducând cu el din regiuni întunecoase un val de aer rece. Unul din câini începu să latre şi vuietul acesta cunoscut mă readuse la realitate. Oare nu era mult mai aproape de adevăr că o persoană vie era răspunzătoare pentru curentul ce venea pe sub uşă, şi anume prin faptul că deschisese geamul de la odaia de alături, aşezată ca şi a mea spre apus şi care da în curtea exterioară? Spiritul bietului nebun, unchiul John Rashleigh, m-ar fi ţinut la pat pe vecie, dar un suflet viu, strecurându-se pe furiş noaptea într-o cameră care, după cum vă amintiţi poate, din cea mai fragedă copilărie a simţit înclinarea să asculte cu prea multă băgare de seamă la orice lucru lipsit de importanţă.

Am întins mâna domol, ca să ajung scăpărătoarea pe care Matty mi-o lăsa întotdeauna lângă pat, şi aprinsei lumânarea. Fotoliul era aproape. Îl trăsei lângă mine şi cu strădanii pe care anii de practică nu le făcuseră cu nimic mai uşoare, reuşii să mă aşez în el. Paşii încetară brusc. „Aşadar, am avut dreptate", gândii cu mulţumire deplină. Niciun spirit n-ar fi şovăit la trosnetul unui scaun. Aşteptai cam cinci minute până ce nepoftitul să-şi recapete stăpânirea de sine şi auzii zgomotul slab al unui sertar pe care cineva îl trăgea în afară. Încetişor mă lăsai dusă spre uşa odăii de alături. Oricine ar fi acolo, îmi zisei zâmbind, n-are cum să ştie că o

schiloadă e în stare să se mişte din pricină că are un frate plin de imaginaţie şi cu mari resurse inventive. Ajunsei în faţa uşii şi aşteptai din nou.

Tabloul pe care Matty îl pusese peste crăpătură, se afla la nivelul ochiului meu. Stinsei lumânarea, încrezătoare în steaua norocului, care avea să-mi ajute să-mi găsesc drumul înapoi după ce-mi voi fi satisfăcut curiozitatea. Apoi, foarte încet, ţinându-mi răsuflarea, ridicai tabloul din cui şi, umbrindu-mi faţa cu mâna, privii cu un ochi prin crăpătură. Odaia era pe jumătate în întuneric; o singură lumânare ardea pe o masă goală. Nu puteam vedea nici la dreapta, nici la stânga – crăpătura nu era destul de mare – dar masa era în directă linie cu ochiul meu. Un bărbat stătea lângă masă cu spatele întors către mine. Avea cizme şi pinteni şi purta o pelerină de călătorie pe umeri. Cu o pană în mână, scria ceva pe un petic lung de hârtie albă, consultând din când în când o altă listă întinsă înainte-i pe masă.

Aici era vorba de cineva din carne şi oase iar nicidecum de un spirit. Nepoftitul scria atât de calm ca şi cum ar fi fost un impiegat la măsuţa lui de lucru. Îl urmării cu privirea până ce umplu toată hârtia, apoi o împături şi, îndreptându-se spre dulapul din perete, deschise sertarul cu acelaşi sunet pe care îl auzisem înainte. Cum spuneam, lumina era foarte slabă şi, stând cu spatele spre mine, cu pălăria lăsată pe ochi, nu puteam să desluşesc mare lucru în legătură cu el, afară de faptul că pelerina de călărie era de un roşu închis. Apoi ieşi din raza privirilor mele şi luând lumânarea, se îndreptă domol spre celălalt capăt al odăii. Nu mai auzii nimic după aceea, nici paşi, nici altceva şi, în timp ce aşteptam încurcată, cu ochiul lipit de crăpătură, îmi dădui seama dintr-odată că nu mai pătrundea niciun curent de aer pe sub uşă.

Totuşi, nu auzisem sunetul unei ferestre care s-ar fi închis. Mă plecai, atingând cu degetele marginea uşii, dar nu simţii niciun curent. Prin urmare, nepoftitul

acționând într-un chip pe care nu-l puteam pricepe, stăvilise curentul de aer ieşind în acelaşi chip. Părăsise camera după cum intrase, printr-o altă intrare decât uşa ce ducea la coridor. Mă îndreptai înapoi spre pat, cu oarecare neîndemânare, după ce mai întâi pusei la loc tabloul, apoi lovindu-mă de o măsuță, o trezii pe Matty din somnul ei foarte uşor.

— V-ați pierdut mințile, mă certă, de vă plimbați prin odaie pe întuneric?

Mă ridică în brațe ca pe un copil şi mă aşeză în pat.

— Am avut un coşmar şi mi s-a părut că aud paşi. Să fie cineva prin curte, Matty?

Ea dădu perdeaua la o parte.

— Niciun suflet, mormăi. Nici măcar o pisică nu zgârie pietrele. Toată lumea doarme.

— Mă vei crede zăpăcită, de bună seamă, răspunsei, dar ia-ți curajul şi ieşi o clipă cu lumânarea în mână pe coridor şi încearcă la uşa apartamentului de alături.

— Zăpăcită, e expresia potrivită, ripostă ea. Aceasta vine de-acolo că v-ați uitat în oglindă vineri noaptea.

Se întoarse într-o secundă.

— Uşa e încuiată cum a fost întotdeauna, spuse şi judecând după praful de pe clanță, n-a mai fost deschisă de luni de zile, dacă nu şi mai mult.

— Ei de, zisei. Mi-am închipuit şi eu lucrul acesta.

Mă privi clătinând din cap.

— Mă duc să vă pregătesc un leac întăritor, spuse.

— Nu vreau niciun leac întăritor, răspunsei.

— Nimic nu e mai bun atunci când e vorba să se pună capăt unui vis urât, adăugă ea.

Îmi potrivi plapuma şi, după ce mai bodogăni un minut sau două, se întoarse în camera ei. Dar mintea mea era mult prea încordată ca să mai pot adormi timp de câteva ceasuri. Încercai să-mi amintesc înfățişarea casei văzută pe dinafară, şi ceea ce mă surprinsese în chip deosebit în ajun, atunci când John mă condusese în fotoliu spre turnulețul meu. Era trecut de orele patru dimineața când găsii răspunsul. Menabilly era clădit în

formă pătrată în jurul curții, cu linii simple, drepte şi neavând niciun fel de aripi ieşind în afară. Dar, de la un capăt al clădirii spre nord-vest, ieşind din zidul de din afară al camerei încuiate, se afla bolta turnulețului, prelungindu-se înaltă şi dreaptă de la acoperiş până jos la caldarâm. De ce, pentru numele lui Dumnezeu, când, în anul 1600, bătrânul John Rashleigh clădise această casă, aşezase la capătul dinspre nord-vest această boltă? Şi oare, lucrul acesta avea vreo legătură cu faptul că apartamentul din dosul acestei bolți era sortit să fie folosit de fiul său, nebunul?

Unii nebuni sunt inofensivi, alții nu. Dar până şi celor mai periculoşi, adevărate dobitoace, li se dă aer şi prilej de mişcare la anumite ore pe zi, dacă nu sunt plimbate prin coridoarele casei. Zâmbii în întuneric, deoarece, după trei ore de nelinişte, ghicisem în sfârşit în ce fel se strecurase nepoftitul în apartamentul de lângă mine, fără să folosească uşa încuiată de pe coridor. El venise şi plecase aşa cum făcuse, poate bietul meu unchi John aproape o jumătate de secol înainte printr-o deschizătură ascunsă sub boltă. Dar pentru ce venise şi ce treburi avea, rămânea încă de descoperit.

9

A doua zi de dimineaţă începu să plouă şi nu putui să-mi fac plimbarea obişnuită. Dar, ceva mai târziu, soarele se arătă printre nori şi, luându-mi haina, o anunţai pe Matty că aveam intenţia de a ieşi.

John Rashleigh plecase călare pe domeniu împreună cu administratorul Langdon, a cărui casă era aceea pe care o zărisem dincolo de păşune. Astfel îmi lipsea credinciosul însoţitor. În locul lui mă conduse Joan şi îmi veni foarte uşor s-o conving să mă treacă întâi pe sub arcadă în curtea exterioară, de unde pretindeam că privesc în sus, admirându-mi apartamentul din turnuleţ.

În realitate, observam forma bolţii, care mergea, după cum mi-o închipuisem, de sus în josul întregului capăt din nord-vest al casei şi imediat în dosul căreia se afla camera încuiată.

Lărgimea bolţii era ceva mai mare de patru picioare, îmi dădui cu părerea, şi dacă era să fie goală în dosul faţadei de piatră, putea foarte bine să aibă o scară. Oricum, nu exista o ieşire în curte, asta era neîndoielnic.

O rugai pe Joan să mă ducă lângă stâlpul arcadei, pretinzând că vreau să pipăi muşchiul, care abia după cincizeci de ani se forma pe piatră, şi rămăsei cu încredinţarea că, oricum, partea din afară a bolţii era destul de solidă. Dacă bănuiala mea era adevărată, trebuie să existe o scară în interiorul bolţii, care să ducă la o subterană mult dedesubtul fundaţiei casei, şi o cărăruie care să înlesnească o ieşire undeva pe moşie. Sărmanul unchi John! Era curios că nu exista niciun portret de-al lui în galerie alături de ale celorlalţi membri ai familiei.

Dacă tatăl său îşi dăduse atâta osteneală ca să-l ferească de ochii lumii, el trebuia să fi fost ori prea de temut, ori cu desăvârşire îngrozitor.

Ieşirăm din curtea exterioară şi, străbătând iepurăria, ajunserăm pe potecuța de lângă casa administratorului. Uşa de la intrare era deschisă şi Misses Langdon, soția administratorului, stătea în prag. Era o femeie plăcută şi, după ce mi-a fost prezentată, stărui să intru ca să iau un pahar cu lapte. În timp ce lipsea, privirăm camera şi Joan, râzând, îmi arătă o legătură de chei atârnată într-un cui lângă uşă.

— Bătrânul Langdon e ca un paznic de închisoare, îmi şopti ea. De obicei, nu se desparte niciodată de această legătură de chei. John mi-a spus că are două rânduri de chei: o pereche a fost a socrului meu.

— E de multă vreme administrator? întrebai.

— Oh, da, răspunse Joan. A venit aici ca băiat tânăr, când s-a clădit casa.

Bănuii atunci că el cunoaşte secretul bolții dacă asta se putea numi ceva secret. Joan, cu o curiozitate apropiată curiozității mele, examină cartoanele de pe chei.

— Casa de vară, citi ea şi, cu un zâmbet răutăcios luă cheia din maldăr. Ți-ai exprimat dorința să priveşti turnulețul de pe şosea, nu-i aşa? mă întrebă.

În clipa aceea Misses Langdon se ivi cu laptele, iar Joan, ca un copil vinovat, temându-se să nu fie descoperită, se înroşi şi ascunse cheia în buzunar.

Stăturăm câteva minute de vorbă în timp ce eu mă grăbeam să-mi beau laptele, iar Joan se uita în tavan cu multă nevinovăție. Apoi ne luarăm rămas bun şi ne îndreptarăm spre grădină, ieşind pe poarta făcută în zidul cel înalt.

— Ți-ai ajuns scopul, spuse. Cum vei izbuti să aduci cheia înapoi?

Joan începu să râdă.

— Am să i-o dau lui John, zise ea. Va trebui să născocească o poveste ca să-l înduplece pe bătrânul

Langdon. Dar, de vreme ce avem cheia, Honor, ar fi păcat să nu ne folosim de ea.

Era un complice după cum îmi plăcea şi o fină adevărată.

— Nu ştiu ce să fac, îi şoptii. Du-mă de-a lungul şoselei şi vom vedea dincotro bate vântul...

Străbătând grădinile trecurăm pe lângă casă şi făcurăm semn Alicei, care se afla la geamul apartamentului ei de deasupra galeriei. O zării şi pe Temperance Sawle, privind ca o vrăjitoare printr-o uşă, probabil pe jumătate hotărâtă să facă o plimbare pe pământul umed ca să ne ţină tovărăşie.

— Eu sunt cea mai bine aşezată în fotoliul meu, strigai către ea. Pământul e foarte umed şi văd că se adună iarăşi norii, dinspre Gribben.

Fugi în casă ca un iepure şi-o văzui urcându-se în galerie, în timp ce Joan, râzând mulţumită, continuă să mă ducă spre şosea.

Urcând astfel la o înălţime cam de zece picioare, zărirăm marea, pe care povârnişul răzuit pe coastă o ascundea pe de-a-ntregul. Menabilly, construit pe un deal, se zărea cocoţat în mijlocul unei văi şi adusei vorba despre asta cu Joan, în timp ce mă ducea spre casa de vară cu turnuleţ, la capătul îndepărtat al şoselei.

— Da, spuse Joan, John mi-a explicat că s-a construit în aşa fel clădirea încât să nu poată fi zărită de pe mare. Bătrânul Mister Rashleigh s-a temut veşnic de piraţi. Dar dacă e să spunem adevărul, nici el nu era altceva decât un pirat.

În vremea de demult, pe când trăia, se aflau ascunse undeva în casă baloturi de mătase şi grămezi de argint furate de la francezi şi apoi debarcate la Pridmouth.

„Atunci, o trecătoare cunoscută numai de el, şi poate de administratorul său, i-ar fi fost de mare folos", gândii eu.

Dar ajunserăm la casa de vară şi Joan, privind întâi peste umăr dacă nu eram cumva urmărite, scoase cheia şi învârti în broască.

— Trebuie să-ți spun, mărturisi ea, că nu vei vedea mare lucru. Am fost aici odată sau de două ori cu socrul meu şi nu-i decât o cameră cu miros de mucegai, rafturi pline cu cărți şi o vedere minunată de la fereastră.

Mă conduse dincolo de uşă şi eu privind în juru-mi, eram convinsă pe jumătate, în năzuințele mele copilăreşti, că voi găsi pe undeva urme de piraterie. Pereții erau plini de cărți, numai ferestrele fiind libere, deschizându-se, după cum îmi spusese Joan, spre larga întindere a golfului, până la Gribben, iar spre răsărit dezvăluind drumul prăpăstios de coastă care conducea la Powey. Oricine, dacă s-ar fi apropiat de Menabilly dinspre răsărit, călare sau pe jos, trebuia să fie zărit de observatorul de lângă fereastră; tot astfel, orice vas care s-ar fi apropiat de mal.

Bătrânul Mister Rashleigh dovedise multă şiretenie în privința construcției acestei case. Podeaua pavată cu lespezi; era toată acoperită cu covoare, cu excepția unui colț de lângă biroul cumnatului meu, unde se afla o rogojină groasă. Totul se potrivea caracterului său, ca şi hârtiile de pe birou, bine orânduite şi înşirate în regulă. Joan mă lăsă în fotoliul meu să răsfoiesc printre cărți, în timp ce dânsa stătea la pândă afară pe şosea. Nu găsii nimic care să-mi atragă atenția. Colecții de legi, învechite şi acoperite de praf, registre de contabilitate şi o mulțime de volume cu titlul „afacerile ținutului”, fără îndoială strânse de pe timpul când Jonathan fusese şeriful ducatului de Cornwall. Pe un raft mai de jos se aflau volume intitulate „Casa mea din oraş”, „Menabilly” şi numaidecât lângă ele, vrafuri de „contracte de căsătorie” şi „testamente”. Părea să fi fost extrem de metodic în rosturile sale. Volumul „Testamente” era cel mai apropiat de mine şi mă şi ispitea să-l răsfoiesc.

Privind peste umăr dincolo de fereastră, o văzui pe Joan care, cântând, culegea flori pentru copii. Întinsei mâna şi luai volumul. Pagină după pagina era acoperită cu scrisul meticulos al cumnatului meu. Cam la început se afla o notiță intitulată „Tatăl meu John Rashleigh.

Născut 1554. Mort 6 Mai 1624". Lângă această notiță, – poate pusă din întâmplare – se găsea pe o foaie volantă, darea de seamă a unui caz adus în fața Camerei în anul 1616 de un oarecare Charles Bennett împotriva sus numitului John Rashleigh. Acest Charles Bennett era tatăl lui Robert Bennett, vecinul nostru din Love care răspândise zvonul cu otrava. Dacă aş fi avut răgazul să-l citesc cu de-amănuntul, acest caz m-ar fi interesat foarte mult, deoarece era neasemuit de scandalos. Charles Bennett îl acuza pe John Rashleigh că duce o viață desfrânată, trăind cu mai multe femei, numărul acestor femei trecând peste patruzeci şi cinci, că rostea cuvinte de ocară, etc. etc., că soția lui murise din pricina supărării pe care i-o provocaseră purtările lui, ea fiind o femeie sobră şi virtuoasă. După toate acestea, rămăsei oarecum surprinsă văzând că la urmă John Rashleigh fusese totuşi achitat. Asta era însă o armă minunată împotriva prea dreptului meu cumnat, în cazul că s-ar fi lăudat, aşa cum făcea în dese rânduri, cu morala înaltă a familiei lui. Dar mai întorsei o pagină şi ajunsei la testamentul pe care îl căutam. Aşadar, bătrânul Rashleigh avusese grijă de rude. Nick Sawle primise cincizeci de lire sterline (pe care desigur că i le luase Temperance), iar familia Sparke beneficiase de aceeaşi sumă. Săracilor din Fowey le lăsase câte douăzeci de lire sterline. Îmi ziceam că era nedrept din parte-mi să-mi vâr nasul în nişte chestiuni care nu mă priveau de loc, dar continuai să citesc. Toate terenurile din Cornwall, casa din Fowey, casa din Menabilly şi rezidul proprietății, erau lăsate celui de-al doilea fiu al său, Jonathan, executorul testamentului. Apoi la urmă descoperii acest adaos: „Treizeci de lire sterline rentă anuală de pe urma casei din Fowey pentru întreținerea fiului meu mai mare John, plătibilă după moartea fiului meu de al doilea Jonathan, care în timpul vieții sale îl va întreține, dându-i locuință, hrană şi îmbrăcăminte". Zării umbra Joanei trecând pe lângă geam şi, cu o mişcare grăbită, vinovată, închisei volumul şi îl pusei la

loc în raft.

Deci nu mai exista nicio îndoială asupra şubrezeniei sărmanului unchi John. Întorsei fotoliul de lângă birou şi, atunci, roata dreaptă se lovi de o piedică aflată sub rogojina de pe podea. Mă plecai să desprind roata, ridicând în acest scop colţul rogojinii. Atunci văzui că piedica era un ineluş pus pe piatră, foarte neted, pe care piciorul nu-l simţea călcând deasupra, dar care împiedica totuşi mersul fotoliului meu.

Mă plecai cât putui mai mult şi, apucând ineluşul cu amândouă mâinile, izbutii să ridic piatra cu câţiva centimetri înainte ca greutatea ei să mă forţeze să-i dau drumul – dar nu înainte de a fi descoperit colţul unei scări ce cobora în întuneric. Pusei, rogojina la loc în momentul când fina mea intra pe uşă.

— Ei bine, Honor, mă întrebă, ai găsit tot ce te interesează?

— Cred că da, răspunsei. Şi, după câteva clipe, ea încuie casa şi eram din nou pe şosea. Pălăvrăgea despre una şi despre alta, eu însă nu-i dădeam decât o prea mică atenţie, deoarece mintea îmi era copleşită de ultima descoperire. Părea aproape sigur că pe sub piatra aceea din căsuţa de vară se afla un fel de tunel, şi faptul că deasupra fusese aşezată rogojina, ca şi poziţia biroului, însemna că locul acesta era ascuns înadins. Ineluşul nu arăta nicio urmă de rugină, ca dovadă că n-ar fi fost folosit, iar uşurinţa cu care eu, o neputincioasă, din fotoliul meu, ridicasem piatra, era cea mai vie mărturie că nu era vorba de o ascunzătoare uitată de îndelungă vreme. Piatra fusese ridicată deseori şi de curând. Peste umăr privii în josul potecuţei care ducea spre ţărm, la Pridmouth Cove, după cum îi spunea Joan. Era îngustă şi prăpăstioasă, acoperită de copaci scunzi, şi mă gândii cât de uşor era pentru un vas ancorat într-o apă mai adâncă să trimită la mal o barcă încărcată cu vreo şase oameni, care să urce potecuţă până la căsuţa de vară, iar observatorul de lângă fereastra căsuţei să-i despovăreze pe oameni de orice

sarcină ar fi adus în spatele lor. Oare asta avusese în vedere bătrânul John Rashleigh, atunci când îşi clădise turnuleţul şi, cu patruzeci de ani în urmă, era atât de uşor să se depună baloturi de mătase şi grămezi de argint în tunelul de sub piatră? Mi se părea foarte probabil, dar dacă scara de sub piatră avea vreo legătură cu bănuielile mele referitor la bolta aceea, era greu de spus. Un lucru era sigur. Exista o intrare secretă la Menabilly, prin încăperea de lângă odaia mea şi cineva o străbătuse chiar în noaptea trecută, deoarece îl văzusem cu ochii mei.

— Eşti tăcută, Honor, spuse Joan, întrerupându-mi gândurile. La ce te gândeşti?

— Mă gândeam că am fost oarecum îndrăzneaţă să părăsesc Lanrest, unde o zi se aseamănă cu cealaltă şi să vin printre voi la Menabilly, unde în fiecare zi se întâmplă altceva, răspunsei.

— Aş vrea să fiu de părerea ta, zise ea. Mie zilele şi săptămânile îmi par la fel, în preajma familiei Sawle care bârfeşte pe socoteala familiei Sparke, printre copii morocănoşi şi alături de scumpul meu John care se plânge tot timpul că nu poate merge să lupte împreună cu Peter şi cu ceilalţi.

Ajunsesem la capătul şoselei şi tocmai ne pregăteam să intrăm pe poartă în grădinile înconjurate cu ziduri, când micuţul ei fiu, Jonathan, un copil de numai trei ani, veni în fugă spre noi.

— A sosit unchiul Peter, strigă el, cu încă un domn şi cu mai mulţi soldaţi. Le-am mângâiat caii.

Zâmbii spre mama lui.

— Ce ţi-am spus? întrebai. Nu trece o zi fără să se întâmple ceva deosebit la Menabilly.

Nu simţii dorinţa să trec pe sub lungile ferestre ale galeriei, unde probabil se găsea adunată întreaga societate, şi-o rugai pe Joan să mă ducă spre intrarea din faţa casei, unde de obicei nu se afla nimeni la această oră când sufrageria era goală. Odată aici, unul din servitori putea să mă conducă în apartamentul meu

din turnuleţ şi, mai târziu, aveam să trimit după Peter, care mă favoriza întotdeauna, ca să-mi dea veşti despre Robin. Intrarăm prin uşă, micuţul Jonathan alergând înaintea noastră şi, dintr-odată, auzirăm hohote de râs şi strigăte venind dinspre galerie. Poarta largă, arcuită înspre curtea interioară, era deschisă şi zărirăm cam vreo şase călăreţi adăpându-şi caii la puţul de sub clopotniţă. Se stârnise mult zgomot şi un mare tărăboi, se auzeau tot felul de vuiete plăcute, pline de viaţă, apoi zării un călăreţ privind în sus spre fereastra de la pod şi făcând semne cu mâna unei servitoare îmbujorate. Era un flăcău înalt şi puternic, cu zâmbetul deschis. Se întoarse către tovarăşii săi, făcându-le semn să-l urmeze, şi fiecare îşi luă calul de dârlogi urmându-l prin arcada de sub turnuleţul meu, înspre curtea exterioară, la grajduri.

Cum umblau astfel flecărind prin ogradă, băgai de seamă că fiecare flăcău purta pe umăr un scut roşu cu trei puncte aurii. O clipă mi se păru că inima va înceta să-mi mai bată şi mă cuprinse o înfricoşare bruscă.

— Trimite-mi degrabă un servitor, strigai către Joan. Vreau să fiu dusă de-a dreptul în camera mea.

Era însă prea târziu. În clipa când micuţul Jonathan porni grăbit spre locuinţa slugilor, Peter Courtney, cu braţul drept strângând mijlocul Alicei şi în tovărăşia altor trei ofiţeri, ieşi în hol.

— Ah, Honor, strigă el. Asta e într-adevăr o mare plăcere. Cunoscându-ţi obiceiurile, mă temeam să nu te găsesc ascunsă în apartamentul tău, împreună cu Matty păzindu-ţi uşa ca un balaur. Domnilor, vă prezint, pe Mistress Honor Haris, care nu simte nici cea mai mică dorinţă să facă cunoştinţă cu dumneavoastră

Aş fi fost în stare să-l lovesc pentru lipsa lui de discreţie, dar el era una din acele făpturi uşuratice şi pline de voioşie, totdeauna gata să glumească. Numaidecât, prietenii lui se înclinară în faţa mea şi Peter, râzând şi sporovăind la întâmplare în felul său, împingea la fotoliul meu prin galerie. Alice, care în

privința intuiției avea tot ce-i lipsea lui, l-ar fi oprit dacă mi-ar fi surprins privirea, era însă prea fericită că-l avea în preajmă ca să mai facă altceva decât să zâmbească şi să-l țină de braț. Galeria se umpluse de lume; Sawle, Sparke, Rashleigh, toți vorbeau cu glas tare. Iar la capătul îndepărtat, lângă fereastră, o văzui pe Mary stând de vorbă cu cineva al cărui spate înalt şi umeri lați îmi păreau dureros de familiari. Expresia de pe fața lui Mary, preocupată şi distrată, îmi spunea că se întreba în clipa aceea dacă m-am întors de la plimbare, deoarece o văzui cercetând cu privirea grădinile. În cele din urmă mă zări, fruntea i se încreți într-un chip pe care i-l cunoşteam, şi începu să vorbească mai mult decât trebuia. Lipsa ei de ținută mă făcu să mi-o recapăt pe a mea. Ce naiba îmi mai păsa acum, după cincisprezece ani? N-avea niciun rost să leşin la gândul unei întâlniri. Dumnezeu îmi era martor, aveam destulă educație ca să fiu stăpână pe mine în casa lui Mary de la Menabilly, chiar dacă se aflau în jurul meu aproape douăzeci de persoane.

Peter, neînțelegând această atmosferă încărcată, mă conduse încet către geam şi, cu coada ochiului, o văzui pe sora mea Mary, biruită de laşitate, făcând ceva care jur că aşa aş fi făcut şi eu în locul ei. Adică se scuză față de domnul cu care stătea de vorbă, spunându-i că trebuia să dea anumite porunci servitorilor să aducă băuturi răcoritoare, şi dispăru în galerie fără să privească spre mine. Richard se întoarse şi mă zări. Când mă privi, îmi făcu impresia că inima îmi bătea cu putere în trupul care nu mai era al meu.

— Sir, spuse Peter, am plăcerea să vă prezint pe scumpa şi iubita mea rudă, Mistress Honor Harris din Lanrest.

— E şi ruda mea, spuse Richard, apoi se plecă şi-mi sărută mâna.

— Oh, e adevărat, Sir? spuse Peter vag, privind de la unul la celălalt. Cred că toate familiile din Cornwall sunt oarecum înrudite. Îmi permiteți să vă umplu paharul,

Sir? Honor, vrei şi tu să bei cu noi?

— Da, vreau.

Un pahar cu vin îmi părea singura salvare în acest moment. În timp ce Peter umplea paharele, îl privii pentru întâia oară mai lung pe Richard. Se schimbase. Era şi firesc. Devenise mult mai plin, nu numai în trup, ci şi în jurul gâtului şi a umerilor. Faţa îi era mai greoaie de cum fusese înainte. Mi se păru mult mai bronzată, mai aspră, cu câteva zbârcituri subţiri pe sub ochi.

Trecuseră cincisprezece ani. Într-un târziu se întoarse spre mine ca să-mi dea paharul şi băgai de seamă că avea o singură şuviţă albă în părul castaniu, sus, deasupra tâmplei, iar ochii care mă priveau rămăseseră pe de-a-ntregul aceiaşi.

— În sănătatea şi pentru fericirea ta, spuse el în şoaptă şi, golindu-şi paharul, îl întinse împreună cu al meu pentru a fi umplute din nou. Vâna de la tâmpla dreaptă îi bătea cu putere şi atunci îmi dădui seama că întâlnirea era pentru el tot atât de mişcătoare ca şi pentru mine.

— Nu ştiam că eşti la Menabilly, spuse.

Peter îl privi curios. Bănuiam că era pentru întâia oară când îşi vedea comandantul nervos şi copleşit de încordare. Mâna care ţinea paharul tremura uşor şi vocea îi era răguşită şi cam aspră.

— Am venit din Lanrest acum câteva zile, răspunsei cu un glas asemănător cu al lui. Fraţii m-au sfătuit să nu continui să trăiesc singură cât va mai ţine războiul.

— Foarte înţelept din partea lor! Essex continuă să înainteze spre apus. E foarte probabil să-l mai vedem odată luptând pe această parte a Tamarei.

În clipa aceea, micuţa fiică a lui Peter veni în fugă spre el ţipând de fericire că îşi revedea părintele. Peter îşi ceru scuze, râzând, şi fu prins în viaţa de familie, luând câte un copil pe fiecare umăr şi mergând în triumf în josul galeriei. Richard şi cu mine rămăsesem singuri lângă fereastră. Privii înspre grădină, cercetând copacii şi verdeaţa îmbucurătoare, în timp ce o mulţime de lucruri

banale îmi treceau prin minte.

— Ce verde pare iarba după ploaia de azi dimineaţă, care poate că a fost prea rece pentru anotimpul acesta.

Erau fraze pe care nu le rostisem niciodată în viaţă, nici măcar faţă de un străin, dar acum mi se păreau singurele potrivite cu împrejurările. Aceste fraze ce-mi fluturau pe buze rămaseră totuşi nerostite; continuai să privesc tăcută grădina. Richard era alături, năucit ca şi mine.

Dintr-odată rosti încet, cu o voce tăioasă şi aspră:

— Trebuie să mă ierţi dacă nu spun nimic. N-am crezut să te regăsesc după cincisprezece ani atât de afurisit de neschimbată.

Această trecere de la prezentul indiferent la trecutul plin de intimităţi, era o lovitură nouă, dar o lovitură neasemuit de plăcută.

— De ce afurisit? întrebai privindu-l pe deasupra paharului,

— M-am obişnuit de-un timp încoace cu un tablou al tău cu totul diferit, reluă el. M-am gândit la tine ca la o femeie neputincioasă, ştearsă şi palidă, un fel de umbră fără substanţă, înconjurată de doctori şi surori de caritate. Şi în loc de aşa ceva...

Mă privi atunci de-a dreptul în faţă, cu o lipsă de rezervă pe care o ţin bine minte.

— Regret că te dezamăgesc, răspunsei.

— M-ai înţeles greşit, adăugă. N-am spus că sunt dezamăgit. Îmi lipsesc numai cuvintele.

Goli din nou paharul şi îl puse pe masă.

— Îmi voi reveni peste o clipă sau două, zise iarăşi. Unde vom putea sta de vorbă?

— Să stăm de vorbă? întrebai. Oh, cred că am putea sta de vorbă şi aici, dacă doreşti.

— În mijlocul unor nebuni care nu mai sfârşesc cu palavrele şi a unor copii care ţipă? Pentru nimic în lume! N-ai un apartament al tău?

— Ba da, răspunsei cu o slabă încercare de demnitate, dar va părea ciudat să ne retragem singuri.

— Nu erai obişnuită în trecut să te sinchiseşti când era vorba de aşa ceva.

Nu ştiam ce să răspund.

— Aş vrea să-ți amintesc, reluai cu neîndemânare, că timp de cincisprezece ani am fost străini unul pentru altul.

— Crezi că pot uita lucrul acesta o singură clipă?

Aici ne întrerupse Temperance Sawle, care ne observase până atunci cu ochi iscoditori de la distanță, iar acum veni spre noi.

— Sir Richard Grenvile, îmi închipui, spuse.

— Servitorul dumneavoastră Doamnă, răspunse Richard cu o privire care pe oricine alta decât Temperance ar fi ucis-o.

— Necuratul te pândeşte, reluă ea. Chiar în această clipă văd ghearele lui în jurul gâtului dumitale şi fălcile lui deschizându-se ca să te sfâşie. Pocăieşte-te mai-nainte de-a fi prea târziu.

— Ce dracu' vrea să spună? întrebă Richard.

Clătinai din cap arătând spre cer, dar Temperance urmându-şi firul gânditor, reluă:

— Semnul Diavolului îl văd pe fruntea dumitale. Oamenii pe care îi călăuzeşti vor deveni cruzi ca nişte lupi. Veți pieri toți, în groapa fără de fund!

— Spune-i acestei nebune bătrâne să se ducă dracului! strigă Richard.

Oferii lui Mistress Sawle un pahar de vin, dar ea se dădu înapoi ca şi cum i-aş fi dat să bea otravă.

— Va veni ziua plângerilor şi a scrâşnirii dinților, reluă.

— Dumnezeule, ai dreptate, spuse Richard.

Şi prinzând-o de umeri, o luă pe sus şi o purtă prin toată casa spre soțul ei de lângă cămin.

— Această femeie s-ar cuveni supravegheată, spuse el.

Se făcu tăcere adâncă, urmată de o convorbire puțin cam încurcată. Peter Courtney, cu ceafa îmbujorată, înainta cu o garafă plină.

— Doriți vin, Sir? întrebă.

— Mulțumesc, am băut cam atât cât pot suporta, spuse Richard.

Ofițerii mai tineri, toți cu spatele întors, examinau portretele de pe pereți cu foarte mult interes. Will Sparke făcând parte dintr-un grup mic din preajma căminului, cerceta înfățișarea generalului regelui cu gura larg deschisă.

Joan se prăpădea de râs, dar se opri numaidecât când Richard îşi aţinti privirea asupra ei.

Will Sparke făcu un pas înainte.

— Am o rudă tânără sub comanda dumneavoastră, zise. E sublocotenent în Regimentul 23 Infanterie.

— Se prea poate, spuse Richard. Nu vorbesc niciodată cu sublocotenenții.

Făcu un semn spre John Rashleigh, care cu câteva minute mai-nainte se întorsese călare, iar acum stătea în uşă, stropit cu noroi şi îngrozit de această mulțime neaşteptată.

— Hei, dumneata de-colo, strigă Richard. Vrei să-mi chemi un servitor care să ducă fotoliul doamnei Harris în apartamentul său? S-a săturat de lumea de-aici.

— E John Rashleigh, Sir, şopti Peter grăbit, care ține loc de gazdă în lipsa tatălui său.

— Ha! Scuzele mele! spuse Richard înaintând cu un zâmbet. Îmbrăcămintea dumitale fiind oarecum ponosită, te-am luat drept servitor. Ofițerii mei îşi pierd rangul când apar înaintea mea într-un astfel de hal. Ce mai face tatăl dumitale?

— Cred că bine, Sir, se bâlbâi John foarte nervos.

— Sunt încântat, spuse Richard. Să-i spui aceasta când îl vei vedea. Şi să-i mai spui că am de gând să vă vizitez foarte des, – pe măsură ce mersul războiului o va îngădui.

— Da, Sir.

— Sper că ai destui loc aici pentru ofițerii mei, şi afară în parc pentru un număr de oameni dacă venim mai des?

— Da, desigur, Sir.

— Foarte bine! Şi-acum, am de gând să iau masa împreună cu Mistress Harris care îmi e rudă apropiată, fapt pe care s-ar părea că nu-l cunoaşteţi. Cum se procedează de obicei cu fotoliul dumneaei?

— Îl ducem noi, Sir, e o chestiune destul de simplă.

John îi făcu semn lui Peter, care, surprins peste măsură, veni spre mine şi apucă de fotoliu de-o parte şi de alta.

— Ar fi o chestiune şi mai simplă, spuse Richard, dacă persoana din fotoliu ar fi ridicată şi dusă pe braţe în apartamentul ei.

Şi, mai înainte ca cineva să fi protestat, el mă cuprinse în braţe şi mă ridică din fotoliu.

— Mergeţi înainte, domnilor! ordonă Richard.

Această procesiune stranie porni pe scări, supravegheată de toată lumea din galerie şi de câţiva dintre servitori, care ţinându-se strânşi lângă zid şi cu privirile plecate, ne făceau loc să trecem. John şi Peter mergeau înainte cu fotoliul între ei, urcând treaptă cu treaptă, amândoi cu cefele roşii. În acest timp eu, cu capul sprijinit de umărul lui Richard, cu braţele strâns încolăcite în jurul grumazului său de frică să nu cad, gândii că drumul pare mult prea lung.

— Am greşit cândva, îmi şopti Richard la ureche. Totuşi, te-ai mai schimbat.

— În ce fel? întrebai.

— Eşti ceva mai grea decât în trecut, răspunse.

Astfel ajunserăm în turnuleţ.

10

Mă simt în stare să reconstitui cina din seara aceea ca şi cum s-ar fi petrecut ieri. Stăteam în pat, cu pernele ridicate în spate iar Richard la un capăt al patului, cu o măsuță scundă în fața noastră.

S-ar fi părut că ne despărțisem numai de o zi şi nu de cincisprezece ani. Când Matty intră să aducă farfuriile, cu gura strânsă, ca şi cum n-ar fi fost mulțumită, deoarece se întrebase în dese rânduri pentru ce nu ne-am căsătorit, imaginându-şi că el mă părăsise din pricina schilodirii mele, Richard izbucni în hohote de râs, numind-o „bătrână întrerupătoare", poreclă pe care i-o dăduse în zilele de demult, şi o întrebă câte inimi a frânt de când n-o mai văzuse. Ea încercă să-i răspundă cam răstit, dar nu se prindea. El nu se da bătut şi, luând farfuriile şi punându-le el însuşi pe masă, o împăcă foarte curând, făcând-o să se îmbujoreze la față de ciudă, bătându-şi joc de talia ei cam îngroşată şi de cârlionții aduşi pe frunte.

— Sunt cam vreo şase călăreți în ogradă, care tot aşteaptă să-ți facă cunoştința, zise el. Du-te jos şi dovedeşte-le că femeile din Cornwall sunt mai bine crescute decât cele din Devonshire.

Matty se retrase închizând uşa în urma ei, bănuind fără îndoială că pentru prima oară după cincisprezece ani nu mai aveam nevoie de serviciile ei. Richard se aşează numaidecât la masă, fiind de felul lui mâncăcios şi, curând, dispăru tot ce fusese pus înaintea noastră, atunci când eu, – tulburată încă din pricina neaşteptatei revederi, mă jucam cu un os de găină. Începu să se plimbe prin odaie înainte de a fi terminat de mâncat – obicei pe care mi-l aminteam bine – ținând un os mare

într-o mână şi un pateu în cealaltă, şi vorbind tot timpul despre apărarea din Plymouth pe care înaintaşul său o lăsase să devină supărătoare în loc să-i fi pus capăt de la început, luând oraşul cu asalt.

— N-ai să mă crezi, Honor, spuse el, dar idiotul acest grăsun, Digby a stat cu mâinile în sân timp de nouă luni în faţa zidurilor din Plymouth, îngăduind celor dinăuntru să iasă când aveau poftă, să se aprovizioneze cu hrană şi lemne de foc, să ridice baricade, în timp ce el juca cărţi cu ofiţerii. Acum, slavă Domnului, un glonţ pe care l-a primit în cap, îl va reţine la pat o lună sau două, în care timp voi călăuzi eu asediul.

— Şi ce-ai de gând să faci?

— Primele două sarcini pe care le aveam de îndeplinit au fost foarte simple, răspunse, şi trebuiau aduse la îndeplinire încă din octombrie anul trecut. Am aruncat în aer un nou terasament de la Mount Batten şi tunurile pe care le-am plasat acolo strică într-atât vaselor care îndrăznesc să treacă prin strâmtoare, încât garnizoana e foarte prost rânduită în privinţa aprovizionării. În al doilea rând, le-am tăiat apa, iar morile din oraş nu mai pot măcina făină pentru locuitori. Peste o lună sau două îi flămânzesc.

Muşcă o bucată mare din pateu şi îmi făcu semn.

— Şi blocada pe uscat e oare folositoare? întrebai.

— Va fi atunci când voi avea timp s-o pun la cale, răspunse. Neajunsul e că am găsit pe cei mai mulţi ofiţeri de sub comanda mea cu desăvârşire nefolositori – am şi concediat mai mult decât jumătate. Am lăsat un băiat straşnic la Saltash, care acum o săptămână sau două, când rebelii au încercat un atac, i-a trimis înapoi zburând, la Plymouth, aruncând fiecăruia şi câţiva purici în urechi. A fost o luptă violentă, în care nepotul meu Jack – fiul mai mare al fratelui meu Bevil, îl ţii minte – s-a distins. Săptămână trecută am luat prin surprindere unul din avanposturile lor de lângă Mandlyn. I-am bătut şi am luat o sută de prizonieri. Cred că domnii din Plymouth nu prea dorm acum

liniştiţi în paturile lor.

— Prizonierii trebuie să dea naştere la o problemă, spusei. E destul de greu să găseşti hrană pentru trupele noastre. Cred că eşti obligat să-i hrăneşti, nu-i aşa?

— Să-i hrănesc, afurisiţii! Îi trimit grămadă la Lydford Castle unde sunt spânzuraţi fără a fi judecaţi, pentru înaltă trădare.

Aruncă piciorul de pasăre pe fereastră şi mai rupse o bucată de friptură.

— Dar, Richard, rostii cu oarecare şovăire, asta nu prea este drept. Vreau să spun că ei luptă numai pentru ceea ce cred că ar fi o cauză mai bună decât a noastră.

— Nu-mi pasă de dreptate, răspunse el. Metoda e bună şi acesta e singurul lucru de care trebuie să ţinem seamă.

— Mi s-a spus că parlamentul a pus un premiu pe capul tău, reluai. Am auzit apoi că eşti foarte temut şi urât de către rebeli.

— Dar ce-ai vrea tu să facă, să mă sărute în spate? întrebă el.

Zâmbi şi veni să se aşeze lângă mine, pe marginea patului.

— Războiul e ceva cu totul nesuferit. Hai să vorbim despre noi, zise.

Eu nu doream câtuşi de puţin lucrul acesta ci speram să-l pot ţine ocupat cu povestea asedierii de la Plymouth.

— Unde locuieşti acum? întrebai. În corturi pe câmp?

— Ce să fac într-un cort, rosti el în glumă, când am cele mai bune case din Devonshire la dispoziţie? Nu, cartierul meu general se află la mânăstirea Buckland, pe care acum o jumătate de secol bunicul meu a vândut-o lui Francis Drake, şi trebuie să ştii că trăiesc foarte bine acolo. Am pus mâna pe oile şi vitele de pe proprietate şi arendaşii îmi plătesc dijmă, altfel riscă să fie spânzuraţi. În spate îmi spun „Vulpea roşie”, iar femeile ameninţă copii când nu se poartă bine, zicând: „Vine Grenvile. Te duc la vulpea roşie!”

Râse ca şi cum ar fi spus o glumă de haz, dar îmi

îndreptai privirea spre linia din jurul fălcilor care acum era mai puternică şi spre gura care i se lăţise puţin la colţuri.

— Nu astfel era cunoscută reputaţia fratelui tău Bevil prin părţile de apus, şoptii.

— Nu, răspunse el, dar eu n-am o soţie cum a avut Bevil, niciun cămin pe care să-l iubesc şi nicio droaie de copii fericiţi.

Glasul lui sună dintr-odată aspru şi amar. Întorsei capul şi mă sprijinii pe perne.

— Îl ai pe fiul tău cu tine la Buckland? întrebai.

— Odrasla mea? întrebă el. Da, e pe undeva pe-acolo cu învăţătorul lui.

— Cum arată?

— Dick? Oh, e mic şi are ochii trişti. Îi zic „căţel" şi îl las să-mi cânte la cină. Dar n-are nimic dintr-un Grenvile în el – seamănă cu blestemata de maică-sa.

Copilul cu care ne-am fi jucat, pe care l-am fi învăţat carte, pe care l-am fi iubit. Mă simţii dintr-odată mâhnită şi deznădăjduită pentru faptul că tatăl său vorbea despre el ridicând cu nepăsare din umeri.

— Ţi-a mers rău, aşadar, Richard, şi chiar de la început, spusei.

— Da, răspunse el.

Urmă o tăcere lungă; ajunseserăm poate pe un teren periculos.

— N-ai încercat niciodată să-ţi creezi o viaţă fericită?

— Nu mai poate fi vorba de fericire, zise el. Asta s-a dus odată cu tine. Un lucru pe care ai refuzat să-l recunoşti.

— Îmi pare rău, spusei.

— Şi mie, răspunse.

Umbrele se strecuraseră de-a lungul podelei. Curând trebuia să vină Matty să aprindă lumânările.

— Când ai refuzat atunci să mă mai vezi ultima oară, reluă el, ştiam că nimic nu mai are vreo importanţă, totul reducându-se la o existenţă goală. Ai auzit povestindu-se despre căsătoria mea, fără îndoială cu

înfloriturile de trebuinţă, dar tristele amintiri nu mă părăsesc nici acum.

— N-ai avut nicio afecţiune pentru femeia aceea?

— Niciuna. Am vrut banii ei, asta e totul.

— Pe care nu i-ai primit.

— Da, atunci. Dar acum îi am. Împreună cu proprietatea şi cu fiul ei – al cărui tată am devenit într-un moment de neagră nesimţire. Fata e cu mama ei la Londra. O voi lua şi pe ea într-o bună zi, când îmi va putea fi de folos.

— Richard, te-ai schimbat mult. Nu mai eşti omul pe care l-am iubit.

— Dacă e astfel, tu cunoşti motivul.

Soarele se îndepărtase din dreptul ferestrelor, odaia părea palidă şi goală. Fiecare clipă din aceşti cincisprezece ani se ridica acum între noi. Brusc, el întinse mâna şi, luând-o pe a mea, o duse la buze. Această atingere pe care mi-o amintesc atât de bine, era foarte greu de suportat.

— Pentru ce, în numele lui Dumnezeu, spuse el ridicându-se în picioare, am fost sortiţi amândoi să trăim o astfel de tragedie?

— N-are rost să ne revoltăm, spusei. Am renunţat de mult la lucrul acesta. La început mă revoltam şi eu, dar nu acum. Şi de mulţi ani. Stând culcată pe spate am învăţat o disciplină – dar nu disciplina pe care o impui trupelor tale.

Veni lângă patul meu, privind spre mine.

— Nu ţi-a spus nimeni, întrebă el, că eşti acum mult mai frumoasă decât erai atunci?

Zâmbii, gândindu-mă la Matty şi la oglindă.

— Cred că mă măguleşti, răspunsei, dar poate că stând atât de mult fără să fac nimic, am mai mult răgaz să mă joc cu fardul şi cu pudra.

Fără îndoială el credea că sunt rece şi că mă simt în toată voia şi nu-şi dădea seama că tonul din vocea lui împrăştia toţi aceşti ani prăfuiţi care până acum stătuseră între noi.

— Nu-i nicio părticică din ființa ta pe care să nu mi-o amintesc acum, spuse. Ai avut o aluniță pe spate care te întrista mult. O găseai urâtă, dar mie îmi plăcea mult.

— Oare n-ar fi timpul să te duci jos la ofițerii tăi? Am auzit pe unul spunând că veți dormi în noaptea asta la Grampound.

— Aveai o vânătaie pe coapsa stângă, reluă, pricinuită de o ramură de măr. O comparam cu o prună, şi tu te simțeai foarte ofensată.

— Aud caii în ogradă, spusei. Oamenii tăi se pregătesc de drum. Nu vei ajunge la țintă înainte de dimineață.

— Stai acolo, spuse el, pe spate în pat, foarte elegantă şi politicoasă, foarte sigură de tine, acum când ai treizeci şi patru de ani. Să-ți spun ceva, Honor. Nu-mi pasă câtuşi de puțin, de buna ta creştere.

Se lăsă în genunchi în fața patului meu, mă cuprinse în brațe şi cei cincisprezece ani dispărură şuierând ca vântul.

— Îți mai face rău şi acum când mănânci friptură de lebădă? şopti el.

Îmi şterse lacrimile copilăroase care îmi podidiseră ochii, îmi zâmbi şi-mi netezi părul.

— Prostuța mea mică, cu mândria ta afurisită, reluă, înțelegi că ai distrus viața amândurora?

— Am înțeles-o chiar de-atunci, îi spusei.

— Atunci de ce ai făcut-o, pentru numele lui Dumnezeu?

— Dacă n-aş fi făcut-o? M-ai fi urât curând, aşa cum ai urât-o pe Mary Howard.

— E o minciună ce spui, Honor.

— Poate! Ce importanță are? N-are niciun rost să vorbim despre trecut.

— Aici sunt de părerea ta. Trecutul e mort. Dar al nostru e viitorul. Căsătoria mea e anulată. Cred că ştii acest lucru. Sunt liber să mă recăsătoresc.

— Atunci căsătoreşte-te cu o moştenitoare bogată.

— Acum când pot jefui toate proprietățile din

Devonshire nu mai am nevoie de nicio moştenitoare bogată. Am devenit un domn cu avere pe care îşi pun ochii cu simpatie toate fecioarele din vest.

— Sunt multe, dintre care poţi alege, fiindcă toate râvnesc să se căsătorească.

— Se poate. Dar eu doresc o singură fată, şi aceasta eşti tu.

Pusei mâinile pe umerii lui şi îl privii drept în faţă. Părul castaniu căprui, pulsul care îi bătea în tâmpla dreaptă... Nu numai el trăia cu amintirile. Îmi aveam şi eu amintirile mele şi aş fi putut să-i aduc aminte de o pată roşie care era tot atât de discutată ca şi aluniţa de pe spatele meu.

— Nu, Richard.

— De ce?

— Fiindcă nu vreau să te căsătoreşti cu o schiloadă.

— Nu te vei răzgândi?

— Niciodată.

— Şi dacă te duc cu sila la Buckland?

— Fă-o dacă vrei, n-am cum să te împiedic. Dar nu voi fi mai puţin o schiloadă.

Mă sprijinii pe perne, simţindu-mă slabă şi istovită. Nu fusese lucru uşor această încordare de a-l vedea, de-a da la o parte vălul anilor trecuţi. Cu multă gingăşie mă lăsă din braţe, îmi potrivi aşternutul şi, când cerui un pahar cu apă, mi-l dădu în linişte. Era aproape întuneric şi, din turlă, se auziră de mult bătând opt ceasuri. Auzii zăngănitul harnaşamentelor din curte şi tropotul cailor.

— Trebuie să pornesc calare spre Grampounde, spuse în cele din urmă Richard.

— Da, răspunsei.

Privi o clipă jos în ogradă. Lumânările erau aprinse în toată casa. Ferestrele dinspre apus ale galeriei erau deschise, trimiţând o rază de lumină în odaia mea. Se auzea muzică. Alice cânta din lăută şi Peter o acompania.

Richard se lăsă din nou în genunchi lângă patul meu.

— Îmi dau seama, zise el, de ceea ce ți-a fost atât de greu să-mi spui. Nu mai poate fi între noi nimic din ceea ce a fost. Aşa e?

— Da, răspunsei.

— Asta am ştiut-o din capul locului, dar nu mai are nicio importanță, adăugă.

— Va avea, după cine ştie cât timp.

Peter avea o voce tânără, clară şi plină de voioşie şi cântecul lui suna fericit. Mă gândii cam în ce fel îl privea Alice de deasupra lăutei.

— Te voi iubi totdeauna, îmi spuse Richard, şi tu mă vei iubi la fel. Cu neputință să ne pierdem din nou, după ce te-am regăsit. Pot veni să te văd din când în când ca să mai fim împreună?

— Oricând vei dori, răspunsei.

Se auziră aplauze din galerie şi glasurile ofițerilor şi ale celorlalți cerând repetarea. Alice începu un cântec viu – un cântec soldățesc de chef, foarte mult cântat de bărbații noştri, şi toți îl cântară în cor, până şi oamenii din curte.

— Simți şi acum durerile pe care le-ai simțit când ai fost rănită?

— Uneori, răspunsei, când aerul e umed. Matty îmi spune că sunt barometrul ei.

— Şi nu se mai poate face nimic?

— Matty îmi freacă picioarele şi spatele cu o loțiune pe care doctorii mi-au dat-o. Dar nu-mi foloseşte prea mult. Vezi bine, oasele au fost toate zdrobite şi acum nu se mai pot lipi cum trebuie.

— Vrei să-mi arăți, Honor?

— Nu e o vedere plăcută, Richard.

— Am văzut altele şi mai neplăcute în luptă.

Dădui la o parte pătura şi îl lăsai să-mi privească picioarele schilodite pe care le cunoscuse altădată întregi şi curate. Era singurul om căruia îi îngăduiam să mă fi văzut astfel, afară de Matty şi de medici. Îmi acoperii ochii cu mâinile, fiindcă nu voiam să-i văd fața.

— Nu-i nevoie de asta, spuse el. Orice vei suferi de azi

înainte, va fi împărțit cu mine.

Se plecă şi îmi sărută picioarele urâte, zdrobite, apoi mă acoperi din nou cu pătura.

— Vrei să-mi făgăduieşti că n-ai să mă mai alungi niciodată?

— Făgăduiesc, spusei.

— Rămâi cu bine, iubita mea şi dormi liniştită în această noapte.

Mai stătu o clipă cu fața limpede conturată în lumina ferestrelor de peste drum, apoi se întoarse şi plecă în josul coridorului. Îi auzii pe ceilalți ieşind în curte şi sărind în şa. Se încrucişau cuvinte de bun rămas, râsete şi vocea lui Richard mai puternică decât a celorlalți spunându-i lui John Rashleigh că va mai veni. Dădu dintr-odată un ordin scurt către oamenii săi şi aceştia porniră călare prin arcada de sub turnulețul în care eram adăpostită şi auzii ecoul tropotului de copite trecând prin parc.

11

Faptul că în răstimp de câteva ore Richard Grenvile devenise iarăşi o parte din viaţa mea, îmi pricinui o tulburare a gândurilor care mă cam dezechilibră pentru o zi sau două. După ce trecuse prima nelinişte şi neastâmpărul datorat prezenţei sale din seara aceea se domolise, reacţiunea deveni întrucâtva îngrijorătoare. Totul era acum prea târziu. Nu putea ieşi nimic bun de aici. Amintirile, nostalgia trecutului adăugată la sentimentalism, trezise în noi pentru un moment, pasiunea. Dar odată cu lumina zilei se ivi raţiunea Pentru noi nu mai putea exista o viaţă trăită laolaltă, ci numai plăcerea îndoielnică a unor întâlniri scurte, pe care întâmplările războiului puteau oricând să le zădărnicească. Atunci? Pentru mine, stând o viaţă întreagă culcată pe spate, aşteptând o întâlnire întâmplătoare, o veste, un cuvânt. Pe el, după câtăva vreme, iritându-l veşnic faptul că exist la umbra vieţii lui, că nu mă mai văzuse de trei luni şi că îi trebuia o sforţare ca s-o facă, atunci când aşteptam din parte-i o veste pe care el o găsea foarte greu de trimis, – pe scurt, o prietenie care devenea, pe cât de obositoare pentru el, pe atât de chinuitoare pentru mine.

Cu toate că prezenţa lui fizică, felul lui de-a fi, bunăvoinţa lui, făcuseră să renască în mine vechea dragoste şi tot dorul de altădată, simţul meu critic îmi spunea că omul acesta se schimbase în rău.

Greşeli pe care le zărisem în tinereţe, dezvoltându-se, deveniseră acum de zece ori mai mari. Mândria, aroganţa, dispreţul faţă de părerea oricui, dacă nu era a lui – erau mult mai mari ca înainte. Cunoştinţele lui în chestiunile militare erau întinse, asta o ştiam, dar mă

îndoiam dacă va putea conlucra vreodată în armonie cu alți conducători, iar prin firea lui neastâmpărată s-ar fi putut să ia din scurt pe orice conducător regalist, pentru ca în cele din urmă să aducă ofense însuşi Majestății Sale.

Atitudinea lui față de prizonieri, aduşi la Lydford Castle şi spânzurați fără a mai fi judecați – îmi dovedea cruzimea pe care i-o bănuisem întotdeauna. Iar cuvintele pline de dispreț în legătură cu micul lui fiu, care după cum simțeam părea a fi distrus şi îngrozit de brusca schimbare în existența sa, trăda o premeditată lipsă de înțelegere, peste măsură de nesuferită. Îmi dădeam seama că suferința şi amărăciunile îl înrăiseră. Greşeala era poate a mea; eu trebuia să fiu condamnată. Dar răutatea se stabilise în firea lui şi era prea târziu ca să se mai poată schimba ceva. Richard Grenvile, la vârsta de patruzeci şi patru de ani, era ceea ce soarta, împrejurările şi propria lui voință, făcuseră din el.

Astfel, îl judecai fără milă în primele zile care urmară după întâlnirea noastră, şi eram pe jumătate hotărâtă să-i scriu iarăşi ca să pun capăt tuturor întâlnirilor viitoare. Atunci îmi amintii cum îngenunchease lângă patul meu, cum împărtăşise schilodirea mea oribilă şi cum el, mai cu grijă ca un părinte, mai înțelegător ca un frate, mă sărutase şi mă rugase să mă culc.

Dacă avea atâta gingăşie şi intuiție față de mine, o femeie, cum se făcea că față de alții, chiar față de fiul său, arăta un caracter atât de mândru şi de crud, atât de disprețuitor?

Mă simții sfâşiată în două lungită în patul meu din turnuleț. Pe de-o parte nu voiam să-l mai văd niciodată. Să-l las să-şi formeze singur viitorul, aşa cum făcusem înainte. Pe de altă parte, voiam să ignor probabilitatea suferințelor mele, să nu iau în seamă trupul meu slab care mereu ar fi fost chinuit de prezența lui fizică şi să-i dau din toată inima, fără nicio rezervă, toată înțelepciunea ce mă călăuzea acum, toată dragostea mea; deplina înțelegere care putea să-l liniştească într-o

oarecare măsură.

Această a doua soluție mi se păru mai pozitivă, deoarece, dacă l-aş fi îndepărtat, aşa cum făcusem înainte, totul s-ar fi întâmplat dintr-o laşitate, dintr-o frică josnică de a suferi şi într-un chip mai neîngăduit, dacă se poate spune astfel, decât în urmă cu cincisprezece ani.

E ciudat cum toate argumentele alese, cercetate şi gândite în liniştea şi singurătatea odăii tale, dispar atunci când se iveşte persoana cu pricina. Acelaşi lucru se întâmplă cu Richard. Înapoindu-se de la Grampound la Plymouth, veni călare la Menabilly să mă vadă, mă găsi în fotoliul meu pe şosea, privind spre Gribben, îmi sărută mâna cu vechea lui înflăcărare, plin de dragoste şi de bunăvoință, ținându-mi un adevărat discurs despre incapacitatea fiecărui bărbat din Cornwall, cu excepția celor de sub comanda lui – şi atunci îmi dădui seama că suntem legați pe veci şi că nu-l voi mai putea îndepărta de mine. Greşelile lui erau greşelile mele, aroganța lui era pricinuită poate de mine, şi acum stătea în fața mea – Richard Grenvile – pe care nenorocirile mele îl formaseră aşa cum era.

— Nu pot rămâne multă vreme aici, spuse el. Am aflat din Saltash că blestemații de rebeli au pornit la atac în lipsa mea, au debarcat la Cawsand şi au cucerit cetatea de la Inceworth. Santinelele au dormit, bineînțeles, şi dacă n-au fost împuşcate de duşman, vor fi împuşcate de mine. Voi curăți armata înainte de-a fi învinşi.

— Dar nu va mai rămâne nimeni care să lupte pentru tine, Richard spusei.

— Mai bine voi lua cu plată mercenari din Germania şi Franța decât să țin această armată de nebuni cu burțile pline, răspunse el.

Şi dispăru ca un fulger, lăsându-mă pe jumătate fericită, pe jumătate nelinişti tă, cu o durere în inimă, care ştiam acum că va face parte totdeauna din existența mea.

În seara aceea se întoarse la Menabilly cumnatul meu

Jonathan Rashleigh, care fusese plecat la Exeter pentru câtăva vreme în slujba regelui. Ne informă că venise prin Powey, unde petrecuse câteva zile în casa lui de pe chei. Avusese acolo unele treburi şi înregistrase şi pierderi prin vasele sale, deoarece, pe atunci, Parlamentul era stăpân pe mare luând în stăpânire orice vas întâlnit în cale şi, deci, era greu să se strecoare un vas comercial neînarmat.

Odată cu întoarcerea sa, un fel de încordare se resimți pretutindeni în Menabilly, de care, până şi eu, care trăiam singură în turnulețul meu, îmi dădeam seama.

Servitorii erau mai grăbiți la lucru, dar mai puțin bine dispuşi. Nepoții, care în lipsa lui populau coridoarele, erau trimişi acum în odăile lor, cu uşile bine încuiate. Vocile în galerie erau mai stăpânite. Era vădit că se întorsese stăpânul. Alice, John şi Joan veniră mult mai des în turnulețul meu, ca şi cum locul acesta ar fi devenit un sanctuar. John arăta chinuit şi preocupat, şi Joan îmi mărturisi în şoaptă că tatăl său nu era mulțumit de felul cum se îngrijea de proprietate şi spunea că nu are memoria cifrelor.

Văzui că Joan ardea de dorința să-mi pună întrebări cu privire la prietenia dintre mine şi Richard Grenvile, pe care probabil că toți o găseau ciudat de bruscă, iar Alice, cu toate că nu spunea nimic, mă privea cu o înțelegere caldă.

— L-am cunoscut foarte bine când eram de optsprezece ani, le spusei, dar nu simții dorința să le dezvălui întreaga poveste.

Socoteam că Mary le dăduse unele lămuriri strict confidențiale. Ea însăşi spusese la câtva timp după vizita lui, că-l găsea ceva mai plin la trup, observație făcută ca de o soră, apoi îmi arătă scrisoarea pe care el o lăsase pentru Jonathan şi care se încheia astfel: *„Termin, rugându-te să prezinți încă odată omagiile mele soției tale, simțindu-mă cu adevărat mulțumit că e soția ta, deoarece o soție mai bună cu greu s-ar fi putut găsi pe vremea aceea şi aş vrea să fi avut şi eu o asemenea*

fericire – dar răbdarea e o virtute. Rămân servitorul şi ruda ta,

Richard Grenvile"

Răbdarea e o virtute. O văzui pe Mary privindu-mă când citeam aceste rânduri.

— Doar nu intenţionezi, Honor, spuse ea cu o voce înceată, să reînnoieşti legăturile cu el?

— În ce sens, Mary?

— Oh, să te cununi cu el, ca să spun adevărul. Această scrisoare e oarecum semnificativă.

— Linişteşte-te, sora mea. Nu mă voi căsători niciodată, nici cu Richard Grenvile nici cu altcineva.

— Nu m-aş simţi tocmai bine, nici eu nici Jonathan, dacă Sir Richard ar veni mereu pe-aici dând o impresie de intimitate. Poate să fie un soldat excelent, dar reputaţia lui lasă mult de dorit.

— Ştiu, Mary.

— Jo scrie din Radford că în Devonshire se pun lucruri grele pe socoteala lui.

— Da, cred.

— Ştiu că nu mă priveşte, dar m-ar întrista mult, adică ne-ar mâhni pe toţi foarte mult, dacă... dacă te-ai lega de el într-un fel sau în altul.

— Fiind o schiloadă, Mary, mă simt ciudat de liberă.

Mă privi plină de îndoieli, nu mai spuse nimic, cred însă că-i risipisem amărăciunea.

Acum veni Jonathan însuşi să-mi prezinte omagiile lui. Spera că mă simţeam bine, că aveam tot ce îmi trebuia şi că nu găseam locul prea zgomotos după liniştea din Lanrest.

— Şi sper că dormi bine şi nu eşti deranjată de nimeni.

O astfel de întrebare mi se părea cam ciudată şi puţin nelalocul ei, lucru şi mai straniu pentru un bărbat cu atâta stăpânire de sine.

— Nu dorm prea bine, răspunsei. Trosnetul unei scânduri sau ţipătul unei bufniţe, mă pot trezi foarte

uşor.

— Mă cam temeam de lucrul acesta, spuse el. A fost o greşeală din partea lui Mary să te aducă în această încăpere care dă în curte de ambele părţi. Ai fi avut mai multă linişte la aripa dinspre miazăzi, alături de apartamentul nostru. Ai prefera să te muţi?

— Oh, nu. Mă simt foarte bine aici.

Observai că privea fix tabloul de pe uşă care ascundea crăpătura şi, odată sau de două ori, păru că ar fi vrut să întrebe ceva, dar nu se putu hotărî. Apoi, după ce mai aduse vorba despre altele, îşi luă rămas bun.

În noaptea aceea, cam la un ceas după miezul nopţii, fiind trează, mă ridicai în pat să beau un pahar cu apă. Nu aprinsei lumânarea, deoarece paharul se găsea lângă mine. Dar când să pun la loc paharul, pe masă, îmi dădui seama că un curent de aer rece suflă de sub uşa odăii de-alături. Era acelaşi curent de aer rece pe care îl mai simţisem odată. Aşteptai nemişcată să aud paşi, dar nu auzii nimic. Apoi, slab şi ezitând, se auzi un foşnet lângă uşă, pe locul unde atârna tabloul. Cineva se afla în odaia de-alături, numai în ciorapi, pipăind uşa, cu mâinile.

Zgomotul nu conteni cam timp de cinci minute, apoi încetă tot aşa de brusc cum începuse, şi iarăşi se domoli curentul de aer, totul liniştindu-se dintr-o dată. O bănuială groaznică se trezi atunci în mine, care dimineaţa deveni certitudine. După ce fusesem îmbrăcată şi aşezată în fotoliu, iar Matty îşi vedea de treburi în camera-garderobă, mă îndreptai spre uşă şi ridicai tabloul din cui. Era aşa cum bănuisem. Crăpătura fusese astupată. Îmi dădui atunci seama că prezenţa mea în turnuleţ se datora unei greşeli din partea surorii mele şi că-l încurcam pe acest musafir necunoscut care pătrundea noaptea în odaia de alături.

Secretul aparţinea lui Jonathan Rashleigh şi eu nu trebuia să-l cunosc.

Bănuind că ochii mei spionau, dăduse ordin să se astupe gaura. Mă gândii atunci la o posibilitate care îmi

venise în minte înainte, aceea că fratele mai mare al lui Jonathan n-ar fi murit de variolă cu douăzeci de ani în urmă, ci mai trăia şi acum – în cine ştie ce stare oribilă, orb şi nebun, – mai chinuit ca un animal într-o vizuină de sub boltă, şi că singurele persoane care cunoşteau acest lucru erau cumnatul meu, administratorul său Langdon şi un străin, probabil un paznic îmbrăcat într-o pelerină roşie.

Dacă era într-adevăr aşa, şi dacă sora mea şi copiii ei vitregi ignorau acest lucru, iar eu, o străină, îl aflasem, atunci trebuia să caut în cea mai mare grabă să mă întorc la Lanrest, unde aş fi trăit zi de zi cu conştiinţa subjugată de o mare taină, ceea ce era peste puterile mele. Era ceva prea sinistru, prea oribil.

Mă întrebai dacă ar fi cazul să încredinţez temerile mele lui Richard, cu prilejul viitoarei noastre întâlniri, sau dacă el, necruţător şi aspru cum îl ştiam, n-ar fi ordonat oamenilor săi să pătrundă cu forţa în cameră, ruinându-l astfel poate pe cumnatul meu, care îmi era şi gazdă.

Din fericire, problema se soluţionă pentru mine cu totul altfel şi vreau să arăt cum. Nu cred să se fi uitat că în ziua primei vizite a lui Richard, Joan luase pe ascuns cheia de la căsuţa de vară, care aparţinea administratorului, îngăduindu-mi astfel să-i cercetez interiorul. Emoţiile provocate de venirea musafirilor o făcuseră să şi uite de această cheie, şi abia la două zile după întoarcerea cumnatului meu, ea îşi aminti de existenţa ei. Veni spre mine cu cheia în mână, foarte neliniştită, spunând că John căzuse mai dinainte în dizgraţia tatălui său pentru unele neglijenţe în conducerea proprietăţii şi că ea se temea să-i mărturisească furtul cheii, pentru a nu-i pricinui alte supărări. În ceea ce o privea, n-avea curajul să ducă înapoi cheia la casa lui Langdon, ca să nu dea cumva de bănuit. Ce avea deci să facă?

— Vrei să-ţi spun ce-aş face eu? întrebai. Fiindcă bag de seamă că vrei să scapi de orice răspundere, nu-i aşa?

— Eşti atât de inteligentă, Honor, zise ea, iar eu sunt atât de proastă! Îngăduie să las cheia la tine şi s-o uit cu desăvârşire. Micuţa Mary are tuse şi bietul John un acces de friguri. Am atâtea pe capul meu!

— Foarte bine! Vom vedea ce-i de făcut, răspunsei.

Îmi veni ideea de-a o face pe Matty complicea mea, trimiţând-o în vizită la Mistress Langdon, cu care ocazie să-i spună că găsise cheia pe jos, lângă iepurărire, ceea ce ar fi fost destul de plauzibil. Gândindu-mă la asta, întorceam cheia în mână. Era de mărime mijlocie, nefiind mai mare decât cea din uşa mea. Comparai ambele chei şi le găsii în totul asemănătoare. Venindu-mi o idee bruscă, mă îndreptai cu fotoliul spre coridor, ascultând o clipă la mişcările din casă. Era aproape de ora nouă, când servitorii se găseau la masă, iar cei din casă, ori stăteau de vorbă în galerie, ori se retraseseră în odăile lor pentru noapte. Momentul mi se părea foarte bine ales pentru un joc extrem de îndrăzneţ, care putea sau nu să-mi dovedească ceva. Mă oprii în coridor în faţa odăii încuiate. Ascultai din nou, dar nimic nu se mişca. Atunci, foarte încet, vârâi cheia în broasca ruginită. Se potrivea. O învârtii. Şi uşa se deschise. O clipă fusei atât de surprinsă de succesul planului meu încât mă zăpăcii. Stătui în fotoliu neştiind ce să fac. Dar că exista o legătură între acea încăpere şi căsuţa de vară părea lucru hotărât, deoarece cheia se potrivea de minune.

Putinţa de a examina încăperea aceea s-ar fi putut să nu se mai întoarcă, şi în ciuda fricii mele, curiozitatea mă chinuia. Împinsei fotoliul înăuntrul camerei şi, aprinzând lumânarea – deoarece era întuneric şi ferestrele erau închise – privii în jur. Odaia era destul de simplă. Două ferestre, una spre nord, cealaltă spre vest, amândouă acoperite cu gratii de fier. Un pat într-un ungher îndepărtat, câteva piese de mobilă grea, masa şi fotoliul pe care le zărisem prin crăpătură. Pereţii erau acoperiţi cu o tapiţerie grea, veche şi cam jerpelită în câteva locuri. Era într-adevăr o încăpere care mă

dezamăgise, având prea puțin din ceea ce ar fi putut să pară straniu. Stăruia pretutindeni un miros veşted de mucegai, propriu apartamentelor nefolosite. Pusei lumânarea pe masă şi mă îndreptai spre colțul care dădea spre boltă. Şi acolo tapițeria atârna de la tavan; o ridicai, dar nu zării nimic decât piatră goală în dosul ei. Pipăii cu mâinile toată suprafața, dar nu mă lovii de nimic. Peretele părea neted la atingere. Era însă întuneric şi nu putui vedea nimic, aşa că mă întorsei la masă să iau lumânarea, oprindu-mă mai întâi la uşă ca să mă conving că servitorii mai erau încă la masă. În timp ce aşteptam acolo cu ochii ațintiți asupra coridorului care se prelungea în formă dreptunghiulară dedesubtul clopotniței, simții dintr-odată un suflu de aer rece în spatele meu.

Mă uitai repede peste umăr şi băgai de seamă că tapițeria de pe peretele de lângă boltă se mişca încolo şi încoace, ca şi cum s-ar fi deschis o crăpătură care lăsa să pătrundă o undă de aer şi, chiar în timp ce mă uitam într-acolo zării, spre marea mea fricã, ivindu-se o mână din dosul unei crăpături, ridicând tapițeria şi dând-o la o parte. Nu mai era timp să-mi îndrept fotoliul spre coridor, nici cel puțin să întind mâna până la masă ca să sting lumânarea. Cineva intră în odaie, cu o pelerină roşie aruncată pe umeri, şi se opri în loc o clipă, după ce dăduse tapițeria la o parte, o mare spărtură neagră căscându-se în peretele din spatele său. Mă privi un răstimp, apoi grăi:

— Închide uşa încet, Honor, şi lasă lumânarea. Fiindcă tot eşti aici, cel mai bun lucru e să avem o explicație, ca să putem evita orice neînțelegere viitoare.

Înaintă spre mijlocul odăii, lăsând să cadă tapițeria, şi atunci băgai de seamă că omul nu era altul decât cumnatul meu, Jonathan Rashleigh.

12

M-am simțit ca un copil prins asupra unei fapte rele, ruşinată şi încurcată. Dacă el era străinul cu pelerina roşie umblând prin casă la ore mici, eu nu eram îndreptățită să-l suspectez. Să mă descopere astfel amestecându-mă în secretele lui, cu cheia nu numai a acestei uşi dar şi a căsuței de vară, era ceva pe care desigur n-ar putea să mi-o ierte niciodată.

— Iartă-mă, spusei. M-am purtat foarte rău.

Nu răspunse numaidecât, ci căută să se convingă mai întâi că uşa era încuiată. Apoi aprinse alte lumânări şi, lăsându-şi pelerina de-o parte, trase un fotoliu lângă masă.

— Tu ai făcut această crăpătură în uşă? întrebă. Nu era înainte de-a fi venit tu la Menabilly.

Întrebarea bruscă îmi da de veste că el cunoştea curiozitatea mea şi mărturisii că, într-adevăr, eu eram vinovata.

— Nu vreau să încerc să mă apar, spusei. Ştiu că n-am niciun drept să mă ating de zidurile tale. Dar am auzit unele zvonuri despre spirite, altfel nu m-aş fi apucat niciodată de aşa ceva. Şi într-o noapte, săptămână trecută, am auzit paşi.

— Da, zise. N-am crezut să găsesc odaia ta ocupată. Te-am auzit mişcând şi atunci am ghicit ce se întâmplase. Suntem cam strâmtorați, după cum îți dai seama, altminteri nu ți s-ar fi dat adăpost în turn.

Aşteaptă o clipă, apoi, privindu-mă țintă, de aproape, spuse:

— Ai înțeles de pe-atunci că există o intrare secretă în această încăpere?

— Da.

— Şi motivul pentru care eşti aici în această seară e că ai vrut să ştii unde duce?

— Ştiam că trebuie să fie pe sub boltă.

— Cum de-ai ajuns la această cheie?

Aveam de-a face cu necuratul în persoană, dar nu exista nicio altă ieşire decât să-i povestesc tot adevărul, luând toată vina asupra mea şi mărturisind cât mai puţin despre complicitatea mea cu Joan. Îi spusei că privisem căsuţa de vară, că admirasem vederea, dar în ceea ce privea faptul că mă uitasem în cărţile lui, în testamentul tatălui său, că ridicasem rogojina şi găsisem piatra – numai aşezându-mă pe un scaun de tortură aş fi fost în stare să mărturisesc toate astea.

El mă ascultă în tăcere, privindu-mă rece tot timpul, şi îmi dădui seama că mă socotea drept o nebună căreia îi place să se amestece în toate.

— Şi ce crezi acum despre toate acestea, când vezi că vizitatorul nocturn nu e altul decât eu însumi? întrebă.

Aici rămăsei nedumerită. Fiindcă nu ştiam ce să cred. Şi-apoi, nu îndrăzneam să-mi exprim bănuiala pe care o păstram ascunsă în gândurile mele.

— Nu, pot să-mi închipui nimic altceva, Jonathan, răspunsei, decât că întrebuinţezi această intrare pentru vreun scop al tău şi că familia ta nu ştie nimic despre asta.

Tăcu de data acesta, privindu-mă atent şi, după o pauză lungă, spuse:

— John ştie ceva despre acest lucru, dar afară de el nimeni altul decât administratorul meu Laugdon. Dacă adevărul s-ar afla, ar strica mult succesului cauzei regale la care ţinem atât.

Asta mă surprinse. Nu vedeam ce legătură aveau aceste secrete familiale cu Majestatea Sa Regele. Dar nu spusei nimic.

— Fiindcă tot cunoşti ceva din adevăr, reluă, te voi iniţia mai departe, rugându-te însă să păstrezi numai pentru tine tot ce vei afla.

Făgăduii, după ce şovăii un răstimp, nefiind sigură în

legătură cu secretul îngrozitor ce urma să-mi fie dezvăluit.

— Ştii că la începutul ostilităţilor, eu împreună cu alţi bărbaţi am fost desemnaţi de către Consiliul Majestăţii Sale să colecţionăm argintăria destinată cauzei regale în Cornwall şi să o transportăm la monetăria din Truro pentru a fi topită.

— Ştiam că ai fost colector, Jonathan, altceva n-am ştiut nimic.

— Anul trecut s-a înfiinţat încă o monetărie la Exeter, sub supravegherea cuiva care se înrudeşte cu mine, Sir Richard Vyvyan – de atunci dăinuieşte strânsa mea legătură cu acest oraş. Vei înţelege, Honor, că a recepţiona o mare cantitate de argintărie atât de preţioasă şi a fi răspunzător pentru siguranţa ei până ce ajunge la monetărie, e o povară foarte grea pe umerii mei.

— Da, Jonathan.

— Spioni sunt pretutindeni, după cum îţi dai bine seama. Vecinii au urechile prea lungi şi uneori şi un prieten intim poate să se transforme într-un informator. Dacă vreun membru al armatei rebele ar putea să pună mâna pe comoara care atât de des trece în păstrarea mea, Parlamentul ar fi de zece ori mai bogat şi Majestatea Sa de zece ori mai săracă. De aceea transportul argintăriei trebuie făcut numai noaptea când drumurile sunt liniştite. Afară de aceasta, trebuie să avem depozite prin tot ţinutul, unde argintăria să poată fi depusă până ce transportul respectiv se poate aranja. M-ai urmărit până aici?

— Da, Jonathan, şi cu interes.

— Foarte bine, atunci. Aceste depozite trebuie să fie secrete. Trebuie, să fie iniţiaţi cât mai puţini oameni cu putinţă. E deci o condiţie esenţială ca toate clădirile slujind ca depozite, să aibă ascunzişuri cunoscute numai de proprietarii lor. Menabilly, după cum ai descoperit şi tu, cuprinde un astfel de ascunziş.

Mă înfierbântai, nu datorită cuvintelor lui, ci din

pricină că ceea ce îmi dezvăluise, era atât de deosebit de ceea ce eu – cu un exces de imaginație – bănuisem.

— Bolta pornind din colțul acestei încăperi, continuă el e goală la mijloc. Niște scări înguste duc spre o cameră mică făcută în grosimea zidului și dedesubtul curții, unde e cu putință ca un om să stea așezat sau în picioare, cu toate că mărimea ei e numai de cinci picioare. Această încăpere e legată cu o trecătoare, sau mai bine zis un tunel, care duce pe sub casă și continuă sub șosea, având o ieșire în căsuța de vară. În această cămăruță de sub boltă obișnuiam anul trecut să ascund argintăria. Înțelegi?

Făcui un semn din cap, arătând că eram foarte interesată de povestea sa.

— Când argintăria e adusă la depozit sau luată de acolo, noi lucrăm peste noapte, administratorul meu John Langdon și cu mine. Furgoanele așteaptă jos la Pridmouth, noi aducem argintăria din cămăruța de sub boltă de-a lungul tunelului spre căsuța de vară și de acolo o transportăm într-o cămăruță de-a mea la golf, unde o încărcăm. Oamenii care păzesc argintăria de-aici la Exeter sunt toți de încredere, dar niciunul nu știe locul unde o țin ascunsă la Menabilly. Asta nu-i privește. Nimeni nu cunoaște lucrul acesta în afară de mine, de Langdon și acum de tine, Honor, care – îmi pare rău s o spun – nu aveai niciun drept să ne cunoști taina.

Nu spusei nimic, fiindcă nicio apărare nu era cu putință.

— John știe că argintăria a fost ascunsă în casă, dar nu a cercetat niciodată unde. Până acum nu știe nici de camera de sub boltă și nici de tunelul care duce spre căsuța de vară.

Aici îmi luai îndrăzneala să-l întrerup.

— Ai avut noroc că Menabilly a avut o ascunzătoare atât de minunată.

— Da, foarte mult noroc, aprobă el. Dacă nu era așa, nici nu știu dacă m-aș fi lăsat târât într-o astfel de întreprindere. Te întrebi desigur cum se face că s-a

construit casa în acest chip?

Mărturisii că mă mira acest lucru.

— Tatăl meu, rosti el scurt, se ocupa – cum să spun, – de unele afaceri efectuate pe vase, care necesitau multă discreție. Tunelul i-a fost deci de folos în multe privințe.

Cu alte cuvinte, mă gândii, tatăl tău, dragă Jonathan, nu era altceva decât un pirat dintre cei mai de frunte, oricare ar fi fost starea şi reputația sa în Fowey şi în ținutul întreg.

— S-a mai întâmplat, reluă el şi mai în şoaptă, ca fratele meu mai mare să nu fie în deplina posesiune a facultăților sale mintale. Asta era camera lui, de atunci de când s-a clădit casa în 1600, până la moartea lui, bietul băiat, douăzeci şi patru de ani mai târziu. Uneori devenea furios şi pentru acest motiv se construise mica celulă de sub boltă, unde lipsa de aer şi constrângerea îl făceau să-şi piardă cunoştința curând şi astfel se putea *umbla* mai uşor cu el.

Vorbea într-un chip foarte firesc, fără să se sileaască, dar tabloul zugrăvit de cuvintele lui îmi pricinuia o adâncă mâhnire.

Îl vedeam pe omul cu mintea rătăcită luptându-se pentru aer în această celulă întunecoasă cu cei patru pereți ce păreau că vor să se dărâme asupră-i. Şi acum, aceiaşi celulă era plină de argintărie, ca un fel de ascunzătoare de comori dintr-un basm.

Se pare că Jonathan observase că mă schimbasem la față, deoarece mă privi cu simpatie şi se ridică din fotoliu.

— Ştiu, zise, că asta nu este o poveste prea frumoasă. Trebuie să încuviințez, că a fost un fel de scăpare de o povară pentru mine, faptul că variola, de care a murit tatăl meu, l-a secerat şi pe bietul meu frate. Nu era o îndeletnicire plăcută să ai grijă de el într-o casă plină de copii. Desigur că ai auzit poveştile răutăcioase răspândite de Robert Bennet.

Menționai vag că unele zvonuri ajunseseră şi la urechile mele.

— El a luat boala cam la cinci zile după tatăl meu, reluă Jonathan. Cum s-a făcut că a luat-o, atunci când soția mea şi cu mine am scăpat, asta n-o vom şti niciodată. Oricum, s-a molipsit, devenind şi furios în acelaşi timp, şi lucrul petrecându-se în răstimpul unei crize, n-a mai fost cu putință niciun mijloc de scăpare. S-a sfârşit repede cu el.

Se auziră servitorii ieşind din bucătărie.

— Te vei duce acum în camera ta, îmi spuse el, iar eu mă voi întoarce pe drumul pe care am venit. Poți să-mi dai mie cheia lui John Largdon. Dacă pe viitor mă vei auzi venind aici, vei înțelege despre ce e vorba. Păstrez aici unele socoteli în legătură cu argintăria care vremelnic se află în posesiunea mea, pe care le cercetez din când în când. Nu cred c-ar fi nevoie să-ți cer ca nimic din cele întâmplate în astă seară între noi doi, să nu fie mărturisit cuiva.

— Îți promit solemn, Jonathan.

— Noapte bună atunci, Honor!

Mă ajută să-mi conduc fotoliul în coridor, apoi, foarte încet, încuie uşa în urma mea. Ajunsei în odaia mea câteva minute mai înainte de-a veni Matty să tragă perdelele.

13

Cu toate că niciodată nu existase vreo afecțiune între mine şi cumnatul meu, îi păstram totuşi mai mult respect după întâlnirea din seara aceea. Ştiam acum că „chestiunile regelui" pentru care călătorea mereu, nu erau o sarcină uşoară şi nu era nici de mirare că în dese rânduri era foarte nervos cu familia sa. Oamenii cu mai puțin simț al datoriei de mult ar fi lăsat răspunderea pe alți umeri. Îl respectam şi pentru faptul de a mă fi făcut confidenta lui în urma nejustificatei mele intrări în odaia lui încuiată. Rămăsei numai cu un regret profund că nu-mi arătase scara de sub boltă şi celula de desubtul ei, dar asta ar fi fost prea mult. Totuşi, rămăsei cu un tablou viu al tapetului fluturător şi al găurii negre din dosul ei. Între timp, progresul războiului începu să ne îngrijoreze pe fiecare din ce în ce mai mult. Armata noastră din apus se afla sub comanda supremă a prințului Maurice, nepotul regelui, care avea mare nevoie de întăriri, mai ales de cavalerie, dacă ar fi urmat vreodată să dea vrăjmaşului o lovitură decisivă. Dar planul campaniei de vară părea încă nestabilit şi cu toate că prințul Rupert, fratele lui Maurice, încerca să-l convingă pe rege să trimită în apus vreo două mii de cai, consiliul se opuse şi cavaleria nu se ivi. Asta, fireşte, o aflarăm de la Richard, care spumegând de nerăbdare din pricină că până acum nu i se dăduse niciunul din tunurile promise, ne spuse că armata noastră din apus era roasă de boală şi absolut nefolositoare şi că însuşi prințul Maurice nu avea decât o pasiune, aceea de a sta în preajma localității Lyme Regis aşteptând ca ea să se deschidă pentru el.

— Dacă Essex şi armata rebelă ar hotărî să înainteze

în apus, spuse Richard, i-ar stăvili numaidecât din avânt o gloată de oameni bolnavi culcați pe spate şi o mână de generali beți. Nu pot face nimic cu cei doi nemernici ai mei şi cu un tânăr, toți ghemuiți în apropiere de Plymouth.

Essex hotărî să înainteze în vest şi ajunse în Weymouth şi Bridport în a treia săptămână a lunii iunie, iar prințul Maurice, pierzându-şi foarte mult din prestigiu, se retrase în grabă la Exeter.

Aici o găsi pe mătuşa sa, Regina, care sosise într-o caleaşcă din Bristol, temându-se de duşmanul care se apropia, şi, aici, la Exeter, dădu naştere unui copil.

Acest fapt nu micşora însă cu nimic răspunderea prințului Maurice şi a statului său major. El fu de părere că lucrul cel mai înțelept era s-o expedieze în Franța cât mai grabnic cu putință şi dânsa porni spre Falmouth, foarte slăbită şi foarte nervoasă, abia la două săptămâni după naşterea copilaşului. Cumnatul meu Jonathan era printre acei care o aşteptară când trecu prin Bodmin în drum spre miazăzi şi se întoarse povestindu-ne cu adâncă mâhnire cât de schimbată arăta, deoarece era foarte zdruncinată şi chinuită de remuşcări.

— Poate că a dat sfaturi nesocotite Majestății Sale în mai multe ocazii, spuse Jonathan, dar ea e totuşi o femeie şi mă cutremur gândindu-mă la soarta ei dacă ar cădea în mâinile rebelilor.

Fu o mare uşurare pentru toți regaliştii din Cornwall clipa când regina ajunse în Falmouth fără să i se fi întâmplat vreun neajuns şi se îmbarcă pentru Franța.

Dar Essex şi armata rebelă avură un număr din ce în ce mai mare de adepți şi simțirăm că nu era decât o chestiune de săptămâni ca ea să treacă prin Dorset în Devonshire, nemaiavând apoi nimic decât Tamarul între ea şi Cornwall.

Singurul care aştepta cu plăcere lupta apropiată de Richard.

— Dacă putem atrage acest cerşetor în Cornwall, spuse el, o țară pe care n-o cunoaşte deloc şi ale cărei

poteci înguste şi garduri înalte îl vor dezorienta cu desăvârşire, atunci cu armata regelui şi a lui Rupert venind în avangardă, tăindu-i pe de-a-ntregul retragerea, îl vom înconjura şi distruge foarte repede.

Mi-l amintesc, frecându-şi mâinile de bucurie şi râzând la această perspectivă, ca un şcolar în vacanţă, dar această idee nu-l prea încânta pe Jonathan şi nici pe ceilalţi domni care luau masa la Menabilly în această zi.

— Dacă vom avea lupte aici în Cornwall, ţara va fi devastată, spuse Francis Bassett, care în acest timp împreună cu cumnatul meu căutau să adune trupe pentru serviciul regelui, deşi găsea lucrul acesta foarte greu. Ţara e prea săracă pentru a hrăni o armată şi nu mai poate da nimic. Lupta trebuie dezlănţuită pe cealaltă parte a Tamarei şi noi ne încredem în tine şi în trupele tale, Grenvile, ca să-l angajezi pe duşman în luptă la Devonshire şi să ne salvezi de o invazie.

— Dragul meu prostuţ, spuse Richard, la care Francis Bennett roşi, în timp ce noi toţi ne simţirăm jenaţi, eşti un moşier, de la ţară şi îţi respect cunoştinţele tale în materie de vite şi porci. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, lasă arta războiului pe seama oştenilor de profesie ca mine. Scopul nostru e să distrugem duşmanul, ceea ce nu putem face în Devonshire, unde nu-l putem încercui. Odată trecut dincoace de Tamar, îşi va sparge capul. Singura mea teamă este ca el să nu vrea să treacă dincoace de Tamar, ci să-şi trimită cavaleria, superioară, spre mlaştinile deschise din Devonshire împotriva lui Maurice şi a regimentului său de proşti, în care caz am pierde una din cele mai mari şanse pe care ni le-a oferit acest război.

— Eşti deci sufleteşte pregătit să vezi Cornwall devastat, oamenii lipsiţi de adăpost şi o mulţime de neajunsuri şi suferinţă peste tot? Mie, lucrul acesta, nu-mi pare o perspectivă prea mulţumitoare.

— La naiba cu temerile tale! strigă Richard. Va face concetăţenilor mei mult bine să mai vadă şi ei

vărsându-se sânge. Dacă nu puteți îndura măcar atât pentru cauza regelui, atunci nu ne rămâne decât să tratăm de-aici înainte cu duşmanul însuşi.

Atmosfera din sufragerie era oarecum încordată în urma celor spuse de el şi, curând după aceea, cumnatul meu, în calitate de gazdă, dădu semnalul ca lumea să se ridice de la masă. Nu-mi putui explica ciudățenia faptului că, din clipa când Richard pătrunsese din nou în existența mea, mă puteam împăca cu gândul de a mă afla în societatea cuiva, şi îmi luasem obiceiul de a lua mesele mai mult jos decât în odaia mea. Singurătatea nu mai era unicul meu țel. După masă, cât timp mai era încă lumină, el venea cu mine la o plimbare pe şosea, ducându-mi el însuşi fotoliul.

— Dacă Essex se apropie de Tavistock, spuse el, şi eu aş fi forțat să încetez asedierea de la Plymouth şi să mă retrag, pot să trimit cățelul la tine?

Rămăsei încurcată o clipă, crezând că se referea la câinele său.

— Ce cățel? întrebai? Nu ştiam că ai vreunul.

— Sud-vestul a reuşit să te facă să gândeşti mai anevoie, îmi răspunse. Odrasla, vreau să spun – cățelul meu – fiul şi moştenitorul meu. Vrei să-l ții aici sub aripa ta ocrotitoare şi să vâri gânduri mai înțelepte în capul lui înfricoşat?

— Oh, da, desigur, dacă crezi că se va simți mulțumit cu mine.

— Cred că se va simți mai mulțumit cu tine decât cu orice altă persoană din lume. Mătuşa mea Abbot, din Hartland e prea bătrână, iar soția lui Bevil's Stowe e atât de hărțuită cu copii ei, încât nu pot să-i cer asta. Şi-apoi ea n-a avut niciodată o părere prea bună despre mine.

— Ai vorbit cu Jonathan?

— Da, el e dispus să-l primească. Dar mă întreb ce vei face din Dick? E o ființă pipernicită.

— Îl vei iubi, Richard, pentru că e fiul tău.

— Eu mă îndoiesc uneori de acest lucru când îl privesc. E foarte timid şi se poartă într-un fel cam

stângaci; învățătorul său îmi spune că plânge la cea mai mică zgârietură de deget. Eu l-aş schimba oricând pentru tânărul Joe Grenvile, o rudă de a mea, care e adjutantul meu la Buckland. Acest flăcău e gata pentru orice plan îndrăzneț şi e un băiat aşa cum îmi place mie; seamănă leit cu fiul mai mare al lui Bevil.

— Dick are abia paisprezece ani, îi spusei. Nu trebuie să ceri prea mult de la el. Mai lasă-l un an sau doi să mai capete încredere în persoana lui.

— Dacă seamănă cu mama lui, atunci îl voi lăsa să moară de foame şi n-am să mă mai interesez de el, spuse Richard. N-am nevoie de aşa ceva în jurul meu.

— Poate, răspunsei, exemplul tău nu-l prea încurajează şi nu înțelege să te urmeze. Dacă eu aş fi copil, n-aş vrea ca tatăl meu să fie o vulpe roşie.

— Are tocmai o vârstă nepotrivită, spuse Richard. E prea mare ca să mă joc cu el şi prea mic ca să vorbesc serios. De azi înainte e al tău, Honor. Ți-l voi aduce până într-o săptămână.

Rămâne înțeles, în urma făgăduielii lui Jonathan, ca Dick Grenvile şi învățătorul său Herbert Ashley să mărească numărul celor din Menabilly. Eram nespus de fericită şi plină de voioşie în ziua când le aşteptam sosirea şi pornii în tovărăşia surorii mele Mary să inspectăm încăperea de sub turnulețul cu ceas, care le fusese pusă la dispoziție.

Îmi dădui cea mai mare osteneală cu îmbrăcămintea, punându-mi rochia albastră favorită şi rugând-o pe Matty să-mi pieptene părul câteva ceasuri în dimineața aceea. Şi tot timpul îmi ziceam că eram o sentimentală nebună pierzând atâta vreme şi dându-mi atâta osteneală pentru un copil care nici n-avea să mă privească, cel puțin. Pe la orele unu auzirăm tropote de cai în parc; o strigai pe Matty, spunându-i să cheme în grabă nişte servitori care să mă ducă jos. Voiam ca întâlnirea să aibă loc în grădină, fiindcă am credința că e mult mai uşor să cunoşti pe cineva afară la soare, decât între patru pereți.

Mă aflam deci în grădina de sub şosea în clipa când se deschise poarta şi un flăcău veni spre mine. Era mai înalt decât cum mi-l închipuisem, cu buclele strălucitoare ale Grenvililor, cu un nas cârn obraznic şi cu ceva de fanfaron în el, care mi-l aminti numaidecât pe Richard. Apoi, când începu să vorbească, îmi dădui seama de greşeala mea.

— Mă cheamă Joe Grenvile, spuse el. M-au trimis din casă ca să vă aduc înapoi. S-a întâmplat un mic neajuns. Bietul Dick a căzut de pe cal în clipa când am intrat în curte – pietrele erau cam lunecoase – şi s-a rănit la cap. L-au dus în camera dumneavoastră şi femeia dumneavoastră îl spală de sânge.

Era cu totul altceva decât tabloul pe care mi-l făcusem în legătură cu prima noastră întâlnire şi mă simţii tare mâhnită.

— Sir Richard este şi el aici? întrebai în timp ce mă îndreptam spre casă.

— Da, răspunse tânărul Joe. El e foarte supărat şi îl ceartă pe Dick pentru nepriceperea lui, ceea ce îi strică şi mai mult micuţului. Trebuie să plecăm din nou de aici peste un ceas. Essex a ajuns la Tiverton şi Taunton Castle se află tot în mâna rebelilor. Prinţul Maurice şi-a retras mai multe unităţi de sub comanda noastră şi va avea loc o consfătuire la Okehampton, la care trebuie să ia parte şi Sir Richard. Singure trupele noastre au mai rămas dincolo de Plymouth.

— Şi dumneata găseşti toate acestea nespus de atrăgătoare, nu-i aşa Joe? întrebai.

— Da, doamnă. Eu abia îmi mai stăpânesc nerăbdarea până ce voi putea eu însumi să dau o lovitură duşmanului.

Ne îndreptarăm spre intrarea din grădină şi îl găsirăm pe Richard plimbându-se prin hol.

— Închipuieşte-ţi, căţelul a căzut de pe cal chiar în faţa porţii. N-ar fi de crezut, şi totuşi aşa e. Uneori îmi vine a crede că şi-a pierdut minţile când văd că face o astfel de prostie. Dar ce părere ai despre Joe? întrebă el

bătându-l pe umăr pe flăcăul care îl privea cu mândrie şi devotament. Vom face din el un soldat. Du-te şi adu-mi nişte bere, Joe! Să aducă şi pentru tine o cană. Mi-e grozav de sete.

— Ce-i cu Dick? întrebai. Să nu mă duc la el?

— Lasă-l cu femeile şi cu învăţătorul lui incapabil, spuse Richard. Curând te vei sătura de el. Nu pot rămâne decât o singură oră la Menabilly şi te vreau numai pentru mine în acest timp.

Trecurăm într-o încăpere mică dincolo de galerie şi acolo stătu cu mine bându-şi berea şi povestindu-mi că Essex va fi la Tavistock înainte de sfârşitul săptămânii.

— Dacă îşi continuă înaintarea spre Cornwall, atunci l-am prins în cursă, spuse Richard, şi dacă regele va fi pe urma lui ceva mai repede, atunci jocul e al nostru. Va fi neplăcut cât vor dura toate acestea, iubito, dar nu va ţine mult, asta pot să ţi-o făgăduiesc.

— Oare vom avea lupte şi în comitatul nostru? întrebai cu oarecare teamă.

— Cu neputinţă să-ţi răspund. Depinde dacă Essex dă lovitura la miazănoapte sau la miazăzi. El va înainta spre Liskeard şi Bodmin, unde vom încerca să-l oprim. Roagă-te lui Dumnezeu ca luna august să fie ploioasă, Honor, şi atunci ei se vor bălăci până la ochi în noroi. Acum trebuie să plec. Voi dormi la noapte în Launceston, dacă voi putea s-ajung acolo.

Îşi puse cana pe masă şi, închizând întâi uşa, se lăsă în genunchi lângă fotoliul meu.

— Să ai grijă de căţelul cel mic, spuse, şi învaţă-l cum să se poarte. Dacă s-ar întâmpla lucrul cel mai rău şi luptele vor fi pe-aproape, ascunde-l sub patul tău. Essex l-ar lua pe oricare dintre fiii mei ca ostatec. Mă mai iubeşti?

— Te voi iubi totdeauna.

— Atunci încetează să mai tragi cu urechea dacă se aud paşi în galerie şi sărută-mă ca şi cum ai avea de gând să mă săruţi cu adevărat.

Fără îndoială, era uşor pentru el să mă ţină strânsă în

braţe timp de cinci minute, tulburându-mă cu dragostea lui, şi-apoi să plece călare spre Launceston, gândurile fiindu-i înflăcărate cu totul de altceva. Dar pentru mine, lăsată cu părul şi rochia în dezordine, cu nicio posibilitate de scăpare, având înaintea mea ceasurile lungi în care trebuia să mă gândesc la toate acestea, situaţia era mult mai neplăcută. Totuşi, îngăduiam şi această cale; l-am lăsat să se reîntoarcă în viaţa mea şi trebuie să mă obişnuiesc cu văpaia pe care o aprindea în mine şi care niciodată n-avea să mai fie potolită.

Într-un târziu, chemându-şi adjutantul, îmi făcu semn cu mâna şi se îndreptă călare spre Launceston, unde, îmi spusei cu gelozia care mă rodea, el şi tânărul Joe, poate că vor cina şi vor găsi o distracţie de câteva clipe mai înainte de întâmplările serioase de-a doua zi, fiindcă îl cunoşteam destul de bine pe Richard ca să cred că ducea o viaţă de austeritate numai pentru simplul fapt că mă iubea.

Îmi netezii buclele şi îmi aranjai gulerul de dantelă, apoi trăsei de clopoţel, pentru ca doi servitori să mă ducă în apartamentul meu.

Nu trecui prin faţă, după cum îmi era obiceiul, ci prin încăperile dosnice de sub clopotniţă şi aici, în coridor, îl găsii pe Franck Penrose, vărul şi salariatul cumnatului meu, angajat într-o convorbire serioasă cu un tânăr cam de vârsta lui, care avea un obraz palid, o bărbie teşită şi părea că îşi istoriseşte povestea vieţii.

— Acesta e Mister Ashley, Mistress Honor, spuse Frank. Şi-a lăsat elevul să se odihnească în apartamentul dumneavoastră Mister Ashley va lua o gustare cu mine, jos.

Mister Ashley se înclină şi bătu din călcâie.

— Sir Richard m-a informat că sunteţi naşa băiatului, doamnă, spuse el, şi că voi primi ordine de la dumneavoastră Desigur, lucrul acesta e cam neobişnuit, dar voi încerca să mă adaptez acestor împrejurări.

„Eşti un prost, gândii, şi un înfumurat, şi nu cred că te voi putea suferi”. Apoi, cu voce tare, adăugai:

— Te rog, Mister Ashley, să-ţi duci mai departe viaţa pe care ai dus-o la Buckland. N-am intenţia să mă amestec în anumite lucruri, decât pentru a vedea dacă băiatul poate să fie mulţumit.

Îi lăsai pe-amândoi înclinându-se şi bătând din călcâie, gata să mă sfâşie în bucăţi când le întorsei spatele ca să fiu condusă în turnuleţul meu. O întâlnii pe Matty, care ducea un vas cu apă şi fâşii de bandaje.

— E rănit rău? întrebai.

Buzele ei erau strânse într-o cută care însemna că nu era câtuşi de puţin de părerea celorlalţi.

— E mai mult înfricoşat decât altceva, spuse ea. Începe să tremure când te uiţi la el.

Servitorii mă lăsară în odaia mea şi se retraseră, închizând uşa. Zării cocoşat într-un fotoliu, lângă sobă, un pitic alb ca varul, cu ochii negri, mari, cu buclele negre întinse, paloarea feţei ieşind şi mai mult la iveală din pricina bandajului de pe frunte. Mă privi nervos, muşcându-şi unghiile tot timpul.

— Te simţi mai bine? îl întrebai cu bunăvoinţă.

Mă privi o clipă atent, apoi rosti cu o mişcare ciudată a capului:

— A plecat?

— Cine? întrebai.

— Tatăl meu?

— Da. S-a dus călare la Launceston cu vărul tău.

Meditä asupra celor spuse un răstimp.

— Când se va întoarce? întrebă.

— Nu se mai întoarce. Trebuie să ia parte la consfătuire la Okehampton mâine sau poimâine. Tu vei rămâne aici. Nu ţi-a spus cine sunt?

— Cred că trebuie să fii Honor. Mi-a spus că voi rămâne la o doamnă frumoasă. De ce stai în acest fotoliu?

— Pentru că nu pot umbla. Sunt schiloadă.

— Ai dureri?

— Nu. Nu prea mari. Sunt obişnuită. Te doare capul unde te-ai lovit?

Atinse cu prevedere bandajul.

— A sângerat, zise el. E sânge sub bandaj.

— Nu-i nimic. Se va vindeca repede.

— Voi păstra bandajul altminteri va sângera din nou, adăugă. Trebuie să-i spui servitoarei care m-a spălat să nu schimbe bandajul.

— Bine, răspunsei, îi voi spune.

Mă apucai să cos la un lucru de mână ca să nu creadă că îl observ şi ca să se obişnuiască cu prezenţa mea.

— Şi mama obişnuia să lucreze aşa ceva, reluă el după o pauză lungă. Lucra la o scenă dintr-o pădure, cu nişte cerbi care alergau.

— Oh, ce drăguţ! îngânai.

— A lucrat trei bucăţi de tapiserie pentru fotoliile ei, continuă. Erau admirate la Fitzford. N-ai fost niciodată la Fitzford, nu-i aşa?

— Nu, Dick.

— Mama a avut multe prietene, dar n-am auzit-o vorbind niciodată de tine.

— N-o cunosc pe mama ta, Dick. Îl cunosc numai pe tatăl tău.

— Îţi place?

Întrebarea era bănuitoare, pusă aspru.

— De ce întrebi? rostii cu sfială.

— Pentru că mie nu-mi place. Îl urăsc. Doresc să fie ucis în luptă.

Tonul era sălbatic, veninos. Îl privii pe furiş şi băgai de seamă că din nou îşi muşcă dosul mâinii.

— De ce îl urăşti? întrebai în şoaptă.

— Pentru că e un drac. A încercat s-o ucidă pe mama. A încercat să-i fure casa, şi banii, şi apoi s-o omoare.

— Cum se poate să crezi aşa ceva!

— Mama mi-a spus-o.

— O iubeşti mult?

— Nu ştiu. Cred că da. Era frumoasă. Mai frumoasă ca tine. Acum e la Londra, cu sora mea. Aş vrea să fiu şi eu acolo.

— Poate că după ce se va termina războiul, spusei, te

vei întoarce la dânsa.

— Aş fugi de aici, zise el, dacă Londra n-ar fi atât de departe şi dacă aş şti că nu voi fi prins în luptă. Bătălia se dă acum pretutindeni. La Buckland nu se vorbeşte de nimic altceva decât despre luptă. Vreau să-ţi spun ceva.

— Anume?

— Săptămâna trecută am văzut un rănit pe care l-au dus în casă pe o targă. Era plin de sânge.

Felul în care rosti aceste cuvinte, mă tulbură. Era ca şi cum s-ar fi adâncit în sine.

— De ce ţi-e atâta frică de sânge?

Obrajii palizi i se împurpurară dintr-odată.

— N-am spus că mi-e teamă, răspunse el în pripă.

— Nu, dar nu-ţi place. Nici mie nu-mi place. E ceva cu totul nesuferit. Dar nu mă tem când îl văd.

— Eu nu pot să-l văd de loc, spuse el după o clipă. Asta mi s-a întâmplat totdeauna, de pe când eram un copil mic. Nu-i vina mea.

— Poate că te-ai speriat pe vremea când erai copil.

— Asta mi-a spus şi mama; îmi povestea că, odată, când mă ţinea în braţe, tatăl meu a intrat brusc. S-a certat violent cu ea, a lovit-o şi a umplut-o de sânge. Era, sărmana, numai răni. Eu nu-mi aduc aminte de nimic, dar aşa s-au petrecut lucrurile.

Simţii o adâncă tristeţe în inimă; eram abătută, dar nu-l lăsai să bage de seamă.

— Să nu mai vorbim despre asta, Dick, cel puţin deocamdată. Despre ce ai vrea să discutăm?

— Spune-mi ce făceai la vârsta mea, cum arătai şi ce spuneai? Ai avut fraţi şi surori?

Ţesui deci o poveste despre trecutul meu, făcându-l să şi-l uite pe al său, în timp ce el stătea şi mă privea. Când veni Matty să ne aducă o gustare, copilul îşi pierduse atât de mult din nervozitate, încât putu să stea de vorbă şi cu ea, făcând ochii mari când zări prăjiturile, care dispărură foarte curând. Pe gânduri, îi priveam trăsăturile şi buclele lui negre; nu păstra aproape nimic din înfăţişarea tatălui său. Mai târziu îi citii ceva şi el se

ridică de pe fotoliul său şi veni să se alinte pe podea lângă mine, ca un câine micuț care s-a împrietenit într-o casă străină şi, când închisei cartea, el mă privi şi îmi zâmbi. Pentru prima dată băgai de seamă că zâmbetul acesta era al lui Richard şi nu al mamei copilului.

14

Începând cu ziua aceea, Dick deveni ca un fel de umbră a mea. Se ivea dimineața când mi se aducea micul dejun; asta nu-mi făcea mare plăcere, dar fiindcă era fiul lui Richard, îl suportam. Apoi pleca să-şi facă lecțiile cu palidul Mister Ashley, în timp ce eu mă îmbrăcam, iar mai târziu se plimba pe şosea pe lângă fotoliul meu.

Se aşeza lângă mine în sufragerie şi îşi aducea un scaun în galerie când intram acolo după cină. Vorbind rareori, pururi în căutare de ceva, plutea parcă necontenit în jurul meu ca o mică fantomă.

— De ce nu alergi şi nu te joci prin grădină? îl întrebai odată. Sau roagă-l pe Mister Ashley să te ducă la Pridmouth. Acolo sunt scoici frumoase pe plajă şi, vremea e călduroasă, ai putea să înoți dacă vrei. Ai în grajd un mânz mic şi ai putea merge călare, prin parc.

— Mai de grabă rămân cu tine, îmi răspunse el.

Era ferm hotărât şi nu putea fi sfătuit în alt chip. Până şi Alice, care ştia să se poarte cu copiii în cel mai călduros chip, nu ieşea la capăt cu el, se mulțumea să dea din cap şi nu se clintea din spatele fotoliului meu.

— S-a îndrăgostit, de dumneavoastră, doamnă, îmi spuse învățătorul, bucuros că sarcina lui devenise atât de uşoară. Mie mi-a fost foarte greu să mi-l apropii.

— L-ai cucerit, spuse Joan, şi nu vei mai scăpa de el niciodată. Sărmană Honor! Ce povară până la sfârşitul zilelor tale!

Dar pe mine nu mă supăra. Dacă Dick se simțea fericit alături de mine, acesta era singurul lucru care avea importanță. Şi dacă aş fi putut dărui un sentiment de siguranță acestei inimi micuțe şi singuratice şi

acestei minți tulburate, însemna că nu-mi trecuseră zilele în zadar. Între timp, ştirile erau din ce în ce mai proaste şi, la cinci zile după sosirea lui Dick, ne veni din Fowey vestea că Essex ajunsese la Tavistock, că asedierea Plymoutului încetase şi că Richard îşi retrăgea trupele din Saltash, Mount Stamford şi Plympton, îndreptându-le spre podurile de pe Tamar.

În seara aceea, se ținu la Tywardreath o consfătuire între nobilimea din comitat, prezidată de cumnatul meu şi toți hotărâră să adune cât mai mulți oameni, arme şi muniții şi să se îndrepte călare spre Lanceston ca să apere comitatul.

Încremenirăm cu toții şi dimineața următoare începură pregătirile de plecare. Toți cei de pe moşie, oameni sănătoşi şi în stare să poarte armele, defilară pe caii lor prin fața cumnatului meu, cu bidonul de campanie pus la şa; printre ei se aflau şi servitorii mai tineri de care casa se putea lipsi, ca şi ginerele său, John Raslich din Combe, Oliver Sawle din Penrice – fratele bătrânului Nick Sawle – şi mulți alții boiernaşi de prin împrejurimi, din Fowey şi St. Austell, se strânseră în Menabilly înainte de a porni la drum, în timp ce sărmana mea soră Mary alerga de la unul la celălalt cu un zâmbet pe care îl ştiam forțat, dându-le prăjituri şi fructe şi încurajându-i pentru călătorie.

Lui John i se dădură o mulțime de îndemnuri lungi, pe care puteam jura că nu le va ține minte, apoi îi văzurăm străbătând parcul, o mică trupă ciudată şi plină de însuflețire, neştiutoare şi înarmată cu cel mai înalt curaj, arendaşii mânuind flintele ca şi cum ar fi fost nişte furci de fân şi într-un fel care îi primejduia mai mult pe ei decât pe duşmanul pe care l-ar fi putut întâlni. Se repeta tot ce se petrecuse în ’43. Rebelii se aflau la o distanță de nici măcar treizeci de mile şi, cu toate că Richard ne asigura că Essex cu armata lui avea să se prindă în cursa întinsă, eu eram destul de neloială în dorința ca ei să rămână în afara acestei curse.

Aceste ultime zile ale lunii iulie fură îngrozitor de

călduroase. O undă de vânt fierbinte sufla din sud-vest, amenințând necontenit a ploaie şi neaducând-o niciodată, în timp ce marea rostogolită trecea pe lângă Gribben albă şi cenuşie. Noi, la Menabilly, pretindeam a ne continua viața ca şi cum totul ar fi fost ca şi mai-nainte, ca şi cum nimic supărător n-ar fi putut să se întâmple, şi ne sileam chiar să facem risipă de o anumită voioşie în timpul meselor, când trebuia să mai punem şi noi mâna pe ceva, acum când nu aveam decât femei pentru treburile casnice. Dar, în ciuda acestei amăgiri, afişată cu intenția de a ne încuraja, eram cu toții încordați şi atenți; – urechile noastre căutau să surprindă sunetul unui tun sau un tropot de cal. Țin minte că, într-o zi, după ce stătusem cu toții la masa cea lungă din sufragerie, portretul Majestății Sale privindu-ne calm de pe tapițeria închisă de deasupra căminului, la sfârşitul unui ospăț destul de încordat, Nick Sawle, cel mai în vârstă dintre noi, învingându-şi reumatismele, se ridică în picioare cu multă solemnitate şi ne spuse:

— Ar fi bine, în aceste vremuri de sforțări şi de tulburare, să închinăm pentru Majestatea Sa. Să bem deci pentru Regele nostru iubit, să-l ocrotească Domnul pe el şi toți cei plecați din această casă cu gând să lupte pentru el.

Atunci toți, afară de mine, se sculară în picioare şi priviră spre portretul regelui, cu ochii plini de melancolie, cu o gură mică şi îndărătnică – şi văzui că pe Alice o podidiră lacrimile gândindu-se la Peter, iar pe fața Maryei se zugrăvea resemnarea, gândurile ei zburând la Jonathan. Totuşi, nimeni dintre cei de față, privind portretul regelui, nu se gândea să-l condamne pentru nenorocirea care se abătuse asupra noastră. Dumnezeu ştia că nu aveam nicio simpatie pentru rebeli, care toți îşi făgăduiseră să-şi înzestreze căminurile şi să facă avere, nepăsându-le de loc de oamenii simpli, a căror soartă pretindeau că se va îmbunătăți odată cu victoria lor. Dar nici nu puteam în

sufletul meu să-l recunosc pe rege ca izvor al întregului adevăr, ci mă gândeam la el ca la un om rigid şi mândru, tot atât de mic la inteligenţă ca şi la statură, care însă prin graţia manierelor, a demnităţii şi a moralităţii lui, stârnea un devotament sălbatic între acei care îl urmau, devotamentul izvorând din sufletele lor calde, iar nu din raţiunea fiecăruia.

În seara aceea regăseam în galeria lungă, un grup de oameni liniştiţi, supuşi. Până şi limba cea ascuţită a Temperancei Sawle amuţise; trăsăturile ei lungi şi subţiri o arătau mâhnită şi speriată; familia Sparke îşi continua obişnuitul ei joc de şah, vorbind în şoaptă, Will, colportorul de zvonuri, neavând acum prea mare tragere de inimă pentru pasiunea lui.

— Oare rebelii au trecut dincoace de Tamar?

Cred că acesta era gândul nostru al tuturora şi, în timp ce Mary, Alice şi Joan lucrau la goblenul lor, iar eu îi citeam lui Dick cu voce înceată, mintea mea socotea necontenit distanţa cea mai scurtă pe care o va parcurge duşmanul şi dacă va trece pe la Saltash sau pe la Gunnislake. John părăsise sufrageria imediat ce se băuse în sănătatea regelui, spunând că nu mai poate suporta aşteptarea aceasta, şi că se duce călare la Fowey după ştiri. Se întoarse cam pe la nouă ceasuri, aducând vestea că oraşul era aproape gol, foarte mulţi fiind plecaţi spre nord să se înroleze în armată, dar că cei rămaşi stăteau la porţile lor, trişti şi dezamăgiţi, povestind cele ce aflaseră: că Grenvile şi trupele sale fuseseră învinse la Newbridge, mai jos de Gunnislake, în timp ce Essex şi câteva zeci de mii de oameni înaintau călare spre Launceston. Îmi aduc aminte că Will Sparke sări în picioare când auzi aceasta şi, izbucni într-o tiradă în contra lui Richard, vocea lui subţire fiind ascuţită şi nervoasă.

— Oare ce v-am spus tot timpul? strigă. Când vine o asemenea încercare, acest om nu e comandantul potrivit. Trecătoarea de la Gunnislake ar putea fi foarte uşor apărată, indiferent de puterea vrăjmaşului şi,

totuşi îl vedeţi pe Grenvile retrăgându-se fără măcar să dea o lovitură pentru a apăra Cornwall. Dumnezeule, câtă deosebire între omul acesta şi fratele său!

— Toate acestea sunt numai zvonuri, Will, rosti John cu privirea în direcţia mea. Nimeni în Fowey n-a jurat că e adevărat ce se spune.

— Eu îţi spun că totul e pierdut, reluă Will. Cornwall va fi distrus şi pustiit, aşa cum a spus Sir Francis Bennett acum câteva zile. Şi dacă va fi aşa, Richard Grenvile va fi de vină.

Îl văzui pe Dick înghiţind aceste cuvinte cu ochii aprinşi, apoi trăgându-mă de mânecă, şopti:

— Ce-a spus? Ce s-a întâmplat?

— John Rashleigh a spus că contele de Essex ar fi trecut în Cornwall, răspunsei blând, şi că nu i s-a opus multă rezistenţă. Trebuie să aşteptăm ca să ne convingem dacă ştirea e adevărată.

— Atunci, tatăl meu a fost ucis în luptă?

— Nu, Dick. Nu s-a spus aşa ceva. Vrei să-ţi citesc mai departe?

— Da, te rog, dacă vrei.

Continuai povestea, neluând în seamă faptul că îşi muşca mâna, atunci când, teama mea fiind atât de mare, eram aproape în stare să fac acelaşi lucru. Era cu putinţă să se fi întâmplat orice în cele din urmă patruzeci şi opt de ore. Se putea ca Richard să fi fost ucis pe drumul prăpăstios, mai jos de Gunnislake, şi oamenii lui fugăriţi în toate direcţiile, sau ca el să fi fost luat prizonier şi în acest moment să fie supus la tot felul de torturi la Launceston Castle, ca să trădeze planul de luptă. Era greşeala mea de totdeauna să las imaginaţiei frâu liber şi cu toate că îmi închipuiam că cunosc destul de bine strategia lui Richard pentru a bănui că retragerea pe malul Tamarei a fost probabil intenţia lui de la început ca să-l ademenească pe Essex în Cornwall, totuşi îmi doream să aud contrariul, adică să se fi câştigat o victorie în această zi şi rebelii să fi fost împinşi înapoi în Devonshire.

Dormii rău în noaptea aceea, pentru că ignorarea adevărului mi se pare cea mai mare tortură mintală din câte există, şi mai ales pentru o femeie neputincioasă care nu-şi poate înăbuşi temerile, oricât s-ar strădui atunci când nu există niciun leac cu putinţă. A doua zi era tot atât de caldă şi lipsită de aer şi când coborâi după micul dejun, mă întrebam dacă arăt tot atât de îngrijorată şi de speriată ca toţi ceilalţi. Încă nu sosiseră ştiri. Totul părea ciudat de liniştit, până şi ciorile care se adunau de obicei printre ramurile copacilor de lângă iepurărie zburaseră căutându-şi adăpost în altă parte. Aproape de prânz, când vreo câţiva dintre noi ne adunarăm în sala de mese ca să gustăm nişte friptură rece, Mary, venind din odaia ei prin hol, strigă:

— Se vede venind un om călare prin parc!

Fiecare începu să-şi dea cu părerea apropiindu-se de fereastră şi John, cam palid, coborî în ogradă ca să primească pe oricine ar fi sosit.

Călăreţul pătrunse în curtea interioară, noi toţi urmărindu-l cu privirea de la fereastră şi, cu toate că era acoperit de praf din cap până în picioare, având şi o tăietură de-a curmezişul cizmei, îmi dădui seama că nu era altul decât tânărul Joe Grenvile.

— Am o veste pentru Mistress Harris, spuse el sărind din scări.

Îmi simţii gâtlejul uscat şi mâinile mi se umeziră. Desigur că e mort gândii.

— Dar lupta? Cum merge lupta?

— Ce-i cu rebelii?

— Ce s-a întâmplat?

Din toate părţile i se puneau întrebări, Nick Slawe încolţindu-l dintr-o parte iar Will Sparke din cealaltă; el îşi croi drum printre ceilalţi ca să ajungă la mine.

— Essex va fi în Bodmin la căderea nopţii, spuse el scurt. Chiar acum am dat un atac mai sus de Lostwithiel împotriva Lordului Robartes şi brigăzii sale, care acum s-a întors pentru a-l întâlni. Noi ne retragem grăbiţi spre Truro, unde Sir Richard plănuieşte să mai adune trupe.

Am venit înadins ca să aduc această veste pentru Mistress Harris.

— Essex la Bodmin?

Un strigăt de alarmă se ridică în întreaga societate şi Temperance Sawle căzu numaidecât în genunchi, chemând pe Dumnezeu în ajutor. Eu desfăcui în grabă scrisoarea lui Richard.

„Scumpa mea dragoste.

Cârligul de undiță are momeală destulă şi sărmanul peşte rătăcit îl priveşte cu gura larg deschisă. El va fi în Bodmin în astă seară, şi foarte probabil în Fowey mâine. Sfătuitorul său de căpetenie în această chestiune e idiotul de Jack Robartes, al cărui castel din Lanhydrok am avut chiar acum plăcerea nemărginită de a-l jefui. Ei vor înghiți şi cârlig şi undiță şi tot. Noi vom veni dinspre Truro, iar Majestatea Sa, Maurice şi Ralph Hupton dinspre răsărit. Regele a şi înaintat până la Tavistock, aşa că peştele va fi scos la mal foarte frumos. Viitorul vostru apropiat la Menabilly fiind oarecum neplăcut, cel mai bun lucru ar fi dacă mi l-ai trimite înapoi pe cățel împreună cu învățătorul lui. În această privință i-am dat lui Joe toate instrucțiunile. Tu vei rămâne în odaia ta, scumpa mea dragoste, şi să nu-ți fie teamă. Vom veni în ajutorul vostru cât mai curând cu putință. Omagiile mele surorii tale şi întregii societăți.

Servitorul tău devotat
Richard Grenvile”

Vârâi scrisoarea în buzunar şi mă întorsei către Joe.

— Generalul e sănătos? întrebai.

— N-a fost niciodată mai bine îmi răspunse el zâmbind. L-am lăsat mâncând o friptură de porc în drum spre Grampound, în timp ce servitorul îi curăța cizmele. Ne-am însuşit o crescătorie de porci din parcul Lordului Robartes, o turmă de oi şi douăzeci de vite.

Dacă veți auzi zvonuri despre pierderile noastre la Newbridge, să nu le dați nicio atenție; cu cât mai mare va fi numărul pierderilor noastre în închipuirea dușmanului, cu atât mai mulțumit va fi Sir Richard.

Îi făcui semn că aș vrea să vorbesc cu el între patru ochi și ne retraserăm în încăperea de alături.

— Care e planul în legătură cu Dick? întrebai.

— Sir Richard e de părere că cel mai bun lucru ar fi dacă băiatul și Mister Ashley s-ar îmbarca pe o corabie de pescari înspre St. Mawes, dacă s-ar putea să ne înțelegem în această privință cu unul din flăcăi la Polkerris. Ei ar putea să aștepte aproape de coastă și odată Dodmanul înconjurat, călătoria nu va dura multă vreme. Am bani la mine ca să-i răsplătesc îndeajuns pe pescari pentru oboseala lor.

— Când ar urma să plece?

— Cât mai curând cu putință. Voi avea grijă de aceasta și tot eu le voi fi călăuză spre coastă. Apoi mă voi întoarce să mă întâlnesc cu Sir Richard și, dacă voi avea noroc, îl voi ajunge pe șoseaua Grampound-Truro. Supărător este faptul că drumurile sunt toate pline de oameni care se retrag din fața lui Essex, toți luând-o spre apus, și nu va mai dura mult până ce cavaleria rebelă va ajunge în acest comitat.

— Atunci nu mai e timp de pierdut, spusei. Îl voi ruga pe Mister John Rashleigh să vă însoțească la Polkerris; el cunoaște acolo oameni de cea mai mare încredere.

Îl chemai pe John și îi explicai în grabă planul, după care porni numaidecât spre Polkerris împreună cu Joe Grenvile; în acest timp, trimisei vorbă lui Herbert Ashley că doresc să stau de vorbă cu el. Arăta și mai palid ca de obicei, deoarece se răspândise zvonul că trupele lui Grenvile se retrăgeau în dezordine cu rebelii pe urmele lor și că războiul ar fi irevocabil pierdut.

Se liniști oarecum când îi spusei că el și Dick aveau să plece numaidecât pe mare; plecă în pripă să-și împacheteze lucrurile, făgăduind că va fi gata într-o oră. Acum îmi revenea datoria de a da aceeași veste celui pe

care îl socoteam umbra mea. El se afla lângă o uşă, privind în grădină; îl chemai lângă mine.

— Dick, îi spusei, vreau să fii curajos şi înţelegător. Se pare că împrejurimile vor fi împresurate de duşmani poate chiar până mâine şi Menabilly va fi ocupat. Tatăl tău e de părere că ar fi mai bine să nu fii găsit aici şi de aceea am hotărât cu Mister Rashleigh ca tu şi învăţătorul tău să vă duceţi cu o barcă la St. Mawes, unde veţi fi în siguranţă.

— Vii şi tu cu noi? întrebă.

— Nu, Dick. Acesta e un plan alcătuit în fugă şi e numai pentru voi. Eu şi ceilalţi vom rămâne la Menabilly.

— Rămân şi eu aici.

— Nu, Dick. Trebuie să mă laşi să judec eu pentru tine. E mai bine pentru tine să pleci...

— Asta înseamnă că mă înâlnesc cu tatăl meu?

— Nu ştiu. Tot ce ştiu e că barca vă va duce la St. Mawes.

Nu spuse nimic; arăta foarte morocănos şi nemulţumit; după o clipă sau două se duse la învăţătorul lui.

Nu mă simţii prea bine tot timpul, fiindcă nimic nu e atât de molipsitor ca panica şi o atmosferă de mare teamă plutea în aer. În galerie se adunară mici grupuri de oameni, toţi cu privirile încordate şi cu-feţele trase, iar copii Alicei, conştienţi, de cele ce aveau să se întâmple, bieţii de ei, nu-şi mai găseau astâmpăr, trăgând-o necontenit de fustă şi plângând.

— Totuşi, ar mai fi timp să mergem la Truro, dacă am avea mijloace de transport, spuse Will cu faţa învineţită de frică, dar Jonathan a luat cu el toţi caii, iar furgoanele de la fermă merg prea încet. Unde s-a dus John? Oare n-ar putea el să hotărască într-un fel ca să putem fi duşi la Truro?

Surorile lui îl priviră cu ochii speriaţi şi Gillian şopti grăbită Deborei că lucrurile lor nu sunt pregătite şi că ar dura până seara târziu să strângă cele de trebuinţă

pentru călătorie.

Nick Sawle, căutând să se stăpânească cu destulă mândrie, rosti cu glas tare:

— Eu şi soţia mea avem de gând să rămânem la Menabilly. Dacă laşii ţin să încurce şoselele ca nişte fugari, n-au decât s-o facă, dar eu găsesc că e o slabă recunoştinţă faţă de vărul nostru Jonathan să-i părăsim casa în vremuri tulburi ca nişte oameni de nimic.

Sora mea Mary, mă privi deznădăjduită.

— Ce sfat ne dai tu, Honor? întrebă. Să pornim, ori să stăm pe loc? Jonathan nu mi-a dat niciun fel de îndrumare. El m-a asigurat că duşmanul nu va trece dincoace de Tamar, sau, în cel mai rău caz, va fi respins, după câteva mile.

— Dumnezeule, strigai, dacă ţii să te ascunzi prin şanţuri laolaltă cu vitele alungate, atunci pleacă dar îţi jur că vei suferi mai rău pe drumuri decât acasă. E mai bine să mori de foame sub propriul tău acoperiş, decât printre străini.

— Avem o mulţime de provizii, spuse Mary cu o rază de speranţă. Cred că nu vom duce lipsă de nimic, decât dacă asediul ar dura prea mult timp.

Se întoarse ca să cadă la înţelegere cu fiicele ei vitrege, care erau ocupate să-şi liniştească copiii; eu socoteam că era mai bine să nu sporesc consternarea generală mărturisind că, odată intraţi rebelii în casă, s-ar termina foarte curând cu proviziile.

Din turlă se auziră trei lovituri de orologiu în clipa când Dick şi învăţătorul său coborâră gata de plecare. Băiatul mai era şi acum morocănos şi întoarse capul când am vrut să-mi iau bun-rămas. Asta era mai mulţumitor decât lacrimile de împotrivire la care mă aşteptasem şi, cu o voce plină de curaj, îi dorii călătorie bună, asigurându-l că într-o săptămână sau şi mai curând supărările aveau să sfârşească. El nu răspunse nimic, iar eu îi făcui semn lui Herbert Ashley să-l ia de braţ şi să meargă prin parc împreună cu Frank Penrose care putea să-i călăuzească la Polkcrris, unde aveau să

se întâlnească cu John Rashleigh şi cu Joe Grenvile care, fără nicio îndoială, pregătiseră totul din vreme.

Teama şi încordarea avură drept rezultat că spatele mă durea şi nu doream altceva decât să mă întorc în turnuleţul meu şi să mă culc. Trimisei după Matty, care ajutată de Joan şi de Alice, mă duseră sus. Soarele pătrundea cu putere prin geamul meu dinspre apus, şi camera era înfierbântată şi lipsită de aer.

Mă trântii pe pat asudată peste măsură, dorind din toată inima să fiu bărbat şi să pot călări alături de Joe Grenvile pe şosea spre Truro în loc să stau aici, o biată femeie schiloadă, aşteptând apropierea înfricoşătoare a duşmanului. Rămăsei în pat numai o oră, căutând puţină uitare, când auzii din nou zgomotul unui cal venind în galop prin parc şi, strigând-o pe Matty, o întrebai cine era. Ea se duse la geam să privească.

— E Mister John, spuse, şi după expresia feţei se vede că e foarte înfrigurat. Pesemne că s-a întâmplat ceva.

Inima mi se opri la cuvintele ei. Poate că pescarii din Polkerris nu se lăsau înduplecaţi să pornească la drum. Într-o clipă auzii paşii lui John pe scări; el intră în odaia mea uitând să mai bată la uşă.

— L-am pierdut pe Dick, spuse. A dispărut şi nu poate fi găsit nicăieri.

Mă privi; sudoarea îi scălda obrajii şi tremura.

— Ce vrei să spui? Ce s-a întâmplat? întrebai ridicându-mă în pat.

— Am fost cu toţii pe coastă, spuse el suflând din greu, şi barca se afla în apă lângă mal. Sub punte se afla o cabină mică şi l-am văzut pe Dick cu ochii mei coborând în ea cu pachetul sub braţ. Am angajat barca foarte repede şi pescarii – amândoi băieţi puternici, pe care îi cunosc de mult, erau binevoitori. Chiar înainte de-a porni barca, am auzit un zgomot venit din împrejurimi, şi mai mulţi băieţi s-au îndreptat spre noi în fugă, spunându-ne că primul rebel străbătuse călare drumul de la Castledore spre Tywardreath, şi că dealul Polmear era ocupat de trupe. Atunci oamenii se

pregătiră de plecare, şi tânărul Joe Grenvile se întoarse spre mine, zicând:

„Cred că şi eu ar trebui să-mi iau drumul pe apă". Înainte de a-i putea răspunde, intrase cu calul în mare, îndreptându-se spre bancurile de nisip, o jumătate de milă spre apus. Fluxul era pe la jumătate, dar el îşi ajunse ţinta şi se întoarse în şa, făcându-ne semn cu mâna; toate astea se petrecură în mai puţin de douăzeci şi cinci de minute. Acum, de bună seamă, se află la Goosmoor, la jumătatea drumului spre St. Austell.

— Dar Dick? întrebai. Ai spus că l-ai pierdut pe Dick.

— Era în barcă, răspunse el. Pot jura că a fost în barcă. Dar noi ne-am întors spre flăcăii care ne povesteau despre trupele din Tywardreath, apoi am început să privim cu toţii spre tânărul Joe care intrase cu calul în apă şi înota. Dumnezeule, Honor, aceasta a fost fapta cea mai îndrăzneaţă pe care a făcut-o vreodată un tânăr, pentru că fluxul vine foarte repede între Polkerris şi întinderile de nisip. Atunci Ashley, uitându-se în jur, începu să-l strige pe Dick, dar nu izbuti să-l găsească. Cercetarăm barca de la pupă la proră, dar nu se afla nicăieri. Nici pe coastă nu era. Nu i-am dat de urmă. Pentru numele lui Dumnezeu, Honor, ce să facem acum?

Mă simţii tot atât de neputincioasă ca şi el, chinuită de frică, fiindcă aici eu eram aceea care greşisem, nefiind demnă de încrederea care mi se arătase, iar trupele rebele se aflau la mai puţin de două mile.

— Unde e barca acum? întrebai.

— Aşteaptă în apropiere de Gribben ca să-i dau un semn, răspunse John, iar învăţătorul acela fricos nu are alt gând decât să plece cât mai repede la St. Mawes. Chiar dacă vom găsi băiatul, Honor, mi-e teamă să nu fie prea târziu.

— Scotoceşte printre stânci în toate direcţiile şi colindă terenurile, parcul şi păşunea. Oare i s-a spus ceva băiatului pe drum?

— Nu pot şti. Cred că nu. Îl auzisem doar pe Frank

Penrose spunându-i că spre seară va fi alături de tatăl său.

Aşadar, asta era pricina, gândii, singura indiscreție, îndestulătoare însă ca să-l hotărască pe Dick să nu mai plece, ci să se ascundă ca un copil leneş care nu vrea să meargă la şcoală. Nu putui face nimic altceva decât să-l rog pe John să mai dea o raită în tovărăşia lui Frank Penrose, fără să spună cuiva despre cele întâmplate. Şi-o rugai pe Matty să mă ducă în marginea şoselei.

15

Odată afară pe şosea, aveam cea mai bună vedere spre împrejurimi şi zării pe Frank Penrose şi pe John Rashleigh străbătând parcul, apoi despărţindu-se. Tot timpul mă temeam ca băiatul să nu se fi înecat şi să nu fie găsit odată cu refluxul de sub stâncile de lângă Polkerris. Nu văzui barca şi bănuii că se afla mai spre vest, dincolo de Polkerris şi Gribben.

Ne plimbarăm încolo şi încoace de-a lungul şoselei, Matty împingându-mi fotoliul, dar nu se văzu niciun suflet viu, nimic în afară de nişte vite păscând pe dealurile îndepărtate, în timp ce murmurul vântului legăna grânele în depărtări.

O trimisei pe Matty să-mi aducă o haină groasă, deoarece vântul se făcuse mai rece şi, întorcându-se, îmi spuse că nişte fugari au şi intrat în parcul nostru de pe şosea, femei, copii şi bătrâni, toţi cu câte o legătură în spate, cerând adăpost, deoarece drumul spre Truro era tăiat, iar rebelii mişunau pretutindeni. Sora mea Mary nu ştia ce să le spună şi mulţi din ei aprinseră focul în iepurărie, pregătindu-se pentru noapte.

— Acum când ieşeam, spuse Matty, a sosit o trăsură trasă de patru cai şi o cucoană a cerut să fie găzduită împreună cu fiicele ei. Am auzit pe servitoare spunând că sunt de nouă ore pe drum.

Mulţumii lui Dumnezeu că rămăsesem la Menabilly, nepierzându-mi capul ca toţi aceşti nenorociţi.

— Du-te spre casă, Matty, spusei, şi vezi cum o poţi ajuta pe sora mea. Niciuna din servitoare nu are un pic de minte.

Plecasem cam de zece minute, când văzui doi oameni venind spre mine, peste câmpuri. Unul din ei

văzându-mă, îmi făcu semn cu mâna, în timp ce era urmat de celălalt.

Era John Rashleigh, iar în urma lui, Dick.

Când ajunseră, văzui că băiatul era ud leoarcă, având şi zgârieturi pe faţă şi pe mâini din pricina mărăcinilor, dar era prima dată că nu se temea la vederea sângelui şi mă privea într-un chip provocator.

— Nu vreau să plec, îmi spuse. Nu poţi să mă sileşti să plec.

John Rashleigh clătină din cap şi strânse din umeri, în chip de resemnare.

— N-avem ce face, Honor. Va trebui să-l ţinem aici. Malul e plin de nămol şi am făcut semn oamenilor din barcă să-l treacă pe învăţător prin golf spre Mevagissy sau Gorrau, unde va trebui să se îngrijească singur de dânsul. În ceea ce-l priveşte pe băiatul acesta, l-am găsit pe o stâncă la o milă de Polkerris – şi ultimele trei ore le-a petrecut până la piept în apă. Numai Dumnezeu ştie ce va spune Sir Richard de greşeala pe care am făcut-o.

— Nicio grijă de ce va spune Sir Richard. Voi avea eu grijă de asta; spusei, dacă îl vom mai vedea vreodată. Acum acest băiat trebuie să vină cu mine în casă şi să fie îmbrăcat în haine uscate înainte de-a se întâmpla ceva mai rău cu el.

Şoseaua spre Menabilly e cocoţată pe culme, cum am mai spus, îngăduind o vedere minunată spre est şi vest şi, în această clipă, fără să ştiu de ce, întorsei capul spre drumul coastei ce cobora spre Pridmouth din Combe şi Fowey şi zării la orizont, deasupra văii, silueta unui singur călăreţ. Într-o clipă îl urmară ceilalţi, care se opriră o clipă pe deal, apoi căutând să fie cât mai aproape de călăuza lor, goniră în josul potecuţei înguste spre golf. Îi zărise şi John, deoarece privirile ni se întâlniră şi ne cercetarăm îndelungă vreme în tăcere, în timp ce Dick stătea între noi cu ochii lăsaţi în jos şi clănţănea din dinţi.

În zilele de demult, Richard îşi bătea joc de mine din cauza sângelui meu de femeie de pe coasta de sud, sânge

leneş, după cum afirma el, comparat cu cel care curgea prin vinele lui, sângele omului de pe coasta nordică, dar jur că în clipele care urmară gândii tot atât de repede cât n-ar fi putut gândi el însuşi vreodată.

— Ai cheile tatălui tău? îl întrebai pe John.

— Da, spuse.

— Toate cheile?

— Toate.

— Le ai la tine?

— Da.

— Atunci deschide uşa căsuţei de vară.

Mă ascultă fără să pună vreo întrebare – mulţumesc lui Dumnezeu, tatăl său îl învăţase să fie supus – şi într-o clipă ne găsirăm pe prag cu uşa larg deschisă.

— Ridică rogojina dedesubtul biroului de colo, spusei, apoi scoate piatra cu ineluşul deasupra.

Mă privi surprins, dar se apucă de lucru fără să rostească o vorbă; într-o clipă rogojina şi piatra fură ridicate şi acum se zăreau scările.

— Nu mă întreba nimic, John, spusei. Nu avem timp acum. E o trecătoare subterană care duce de la aceste scări spre casă. Acum, ia-l pe Dick cu tine, punând întâi piatra la loc, deasupra capetelor noastre, şi strecoară-te cu el de-a lungul trecătoarei până la capătul ei. Acolo vei ajunge într-o cămăruţă ca o celulă, şi vei vedea alte scări. La capătul scărilor se află o uşă care cred că se deschide la capătul trecătoarei. Dar să nu încerci s-o deschizi până ce nu-ţi voi face semn din casă.

Observai că cele spuse intrau anevoie în mintea lui, dar citii după aceea în ochii lui o sclipire de înţelegere.

— Odaia care se afla alături de-a ta? întrebă. Unchiul meu John?

— Da, răspunsei. Dă-mi cheile şi pleacă numaidecât!

Cu Dick nu era niciun fel de dificultate. Înţelesese din spusele mele că pericolul era destul de mare şi, deci, nu era momentul să opună vreo rezistenţă. Se vârî în gaură ca un iepure speriat. Îl văzui pe John potrivind rogojina deasupra pietrei, apoi coborând in urma copilului. Dick

dădu drumul la piatra de deasupra capului său şi dispăru. Căsuţa era aşa cum fusese, goală şi neprimitoare. Mă plecai deasupra fotoliului, întorsei cheia în broască şi-o ascunsei în buzunar. Privii spre răsărit şi nu mai văzui nimic la orizont. Trupele probabil că şi ajunseseră la golf şi, după ce aveau să-şi adape caii la moară, urmau să urce mai departe, sosind la Menabilly cam peste zece minute. Sudoarea îmi brobonă fruntea rece ca gheaţa şi, aşteptând-o pe Matty să vină să mă ia – şi numai Dumnezeu ştia cât avea să mai zăbovească, – gândii că în această clipă aş da tot ce posed pe lume pentru o straşnică înghiţitură de brandy.

Departe, pe dealuri, îl văzui pe Frank Penrose căutându-l fără speranţă pe Dick, în timp ce în livada dinspre apus o femeie îşi striga vacile, inconştientă de faptul că trupele urcau poteca spre noi.

Fina mea Joan veni în fugă de-a lungul şoselei să mă ia, înflăcărată şi speriată, cu părul negru fluturând în bătaia vântului.

— Se apropie, îmi spuse. I-am văzut de la fereastră. Sunt mulţi, toţi călare, venind prin parc.

Răsufletul i se prăbuşi într-un suspin şi începu să mă târască după sine de-a lungul şoselei, aşa că şi eu mă simţii cuprinsă de o panică bruscă şi nu mă mai gândeam la nimic altceva decât la poarta largă de la Menabilly.

— L-am căutat pretutindeni pe John, spuse ea tremurând, dar nu l-am putut găsi. Unul din servitori mi-a spus că l-a văzut îndreptându-se spre Gribben. Vai, Honor – copii – ce va fi cu noi? Ce se va întâmpla?

Auzii strigăte din parc, apoi de-afară, de dincolo de poartă, se auzi ropotul ritmic al cailor. Nu era zgomotul potolit al unei companii, ci rând după rând, se simţea apropierea ameninţătoare a unui regiment, zăngănitul armelor şi sunetul unui corn de vânătoare.

La ferestrele galeriei ne aşteptau Alice, Mary, familia Sawle, familia Sparke, o mică adunare de oameni speriaţi, uniţi acum în pericol. Mai erau două feţe pe

care nu le cunoşteam, feţele înfricoşate ale unor copii străini, cu bonete de dantelă pe cap, cu grumazurile înfăşurate în guleraşe mari de dantelă. Atunci îmi amintii de femeia necunoscută care ceruse să fie găzduită de sora mea şi, după ce intrarăm în curte şi închiserăm poarta, văzui caii care traseră la trăsură stând acolo neîngrijiţi, având totuşi pe spate nişte pături pe care rândaşii le aruncaseră în fugă asupra lor. Păturile erau albe şi roşii şi aveau la colţuri capul unui balaur... Dar tocmai în clipa când amintirile mele îşi luau zborul spre trecut, auzii o voce rece şi clară, acoperindu-le pe toate celelalte din galerie.

— Dacă o fi cumva Lordul Robartes, vă pot asigura că nu ni se va întâmpla niciun rău. L-am cunoscut bine în anii din urmă şi voi sta cu el de vorbă în privinţa dumneavoastră

— Am uitat să-ţi spun, şopti Joan. A venit împreună cu cele două fiice ale ei acum o oră. Drumul era blocat şi n-au putut trece prin St. Blazey. E Mister Denys din Orley Court.

Ochii i se îndreptară spre mine. Aceeaşi ochi prelungi, cu pleoapele grele, pe care îi mai văzusem de atâtea ori în visurile mele tulburi, acelaşi păr auriu, mai auriu decât fusese în trecut, deoarece arta înlocuise natura, întrecând-o pe alocuri. Zărindu-mă, mă privi fix şi, pentru un moment, surprinsei în ochii ei o licărire sortită să-mi dea de veste că nu se simţea tocmai bine întâlnindu-mă aici, apoi zâmbi, cu un zâmbet stins, prefăcut, pe care îl ţineam atât de bine minte şi, întinzându-mi mâinile, îmi spuse:

— Oh, Honor, iată într-adevăr o neasemuită plăcere! Mary nu mi-a spus că eşti şi tu la Menabilly.

Nu mă grăbii să prind mâinile ce mi se întindeau, cu gândul că o schiloadă în fotoliul ei poate fi prost crescută oricât îi place şi, în timp ce-o priveam la rândul meu ţintă, cu bănuieli şi presimţiri în inimă, auzirăm caii intrând în curte şi cornurile sunând. Biata Temperance Sawle se lăsă să cadă în genunchi, copiii începură să

plângă, iar sora mea Mary, cuprinzând cu braţele pe Joan şi Alice, era foarte palidă, deşi părea liniştită. Numai Gartred privea la toate cu ochi reci, jucându-se nepăsătoare cu cordonul de la rochie.

— Roagă-te puternic şi repede, Misses Sawle, spusei. Vulturii se adună.

Şi, nefiind altă băutură în odaie, îmi turnai apă dintr-un ulcior şi ridicai paharul spre Gartred.

16

Țin minte că Will Sparke a fost acela care s-a dus să deschidă poarta – cu toate că tot el pusese zăvorul înainte – şi făcând asta, începu să spună cu vocea lui subțire, ascuțită:

— N-are rost să-i ofensăm. Cel mai bun lucru e să-i împăcăm.

Văzurăm de la fereastră cum descălecau, privind în jur cu încredere, având chipuri aspre sub coifuri. Mi se păru că toți arătau la fel, cu capetele lor bombate, în vestoane din piele galbenă-cenuşie şi, această asemănare era şi înspăimântătoare şi sălbatică. Mulți din ei se opriseră în partea de răsărit a grădinii, copitele cailor strivind în treacăt pajiştea verde şi tinerii copaci: era primul semn de distrugere. Tot timpul suna cornul pe un ton subțire, ca şi cum un vânător şi-ar fi chemat câinii la măcel. După câteva clipe le auzirăm paşii greoi prin casă; treceau prin sala de mese şi urcau pe scări; Will Sparke, cu un zâmbet pe obrazul lipsit de culoare, se întoarse în galerie. În urma lui veniră trei ofițeri, cel dintâi un om înalt şi gras, cu nasul lung şi cu fălcile mari, purtând o cingătoare verde în jurul taliei. Numaidecât recunoscui în el pe Lordul Robartes, proprietarul Lanhydrockului, marele domeniu de pe şoseaua Bodmin, care în zilele de demult fusese călare şi la vânătoare cu fratele meu Kit, deşi nu prea era cunoscut de ceilalți din familia noastră. Acum ne era duşman. Şi putea dispune de noi cum dorea.

— Unde e proprietarul casei? întrebă el privindu-l pe bătrânul Nick Sawle care-i întorsese spatele.

— Soțul meu e plecat, spuse Mary înaintând, iar fiul meu vitreg se afla pe undeva prin apropiere.

— Toți cei ce locuiesc în această casă sunt aici?

— Toți, afară de servitori.

— Nu aveți cumva ascuns vreun duşman?

— Nu.

Lordul Robartes se întoarse spre ofițerul de stat major de lângă el.

— Fă o percheziție serioasă, atât a casei cât şi a terenurilor, zise el. Deschide orice uşă pe care-o vei găsi încuiată şi ciocăneşte pereții să vezi dacă nu există ascunzişuri secrete. Dă ordine oamenilor să adune toate oile şi toate vacile şi pune oameni să le păzească; tot aşa şi cu grânarele. Vom lua întreagă această galerie şi toate celelalte încăperi pentru folosința noastră personală. Trupele îşi vor face corturi în parc.

— Foarte bine, Sir.

Ofițerul luă poziție de drepți, apoi plecă să execute ordinul. Lordul Robartes îşi trase un fotoliu lângă masă şi ofițerul care rămăsese lângă el îi întinse hârtie şi o pană.

— Acum, doamnă, se adresă către Mary, dați-mi numele dumneavoastră exact, ca şi numele şi ocupația fiecăruia din această casă.

Unul câte unul ne legitimarăm, iar el privea cu ochiul pătrunzător spre fiecare victimă, ca şi cum simpla cunoaştere a numelui şi a vârstei ar fi trădat o oarecare vină. Numai când ajunse la Gartred pierdu ceva din felul său aspru şi bănuitor.

— Nu-i timpul potrivit pentru o călătorie, Misses Denys, spuse. Ați fi făcut mai bine dacă ați fi rămas acasă la Orley Court.

— E atâta soldățime care umblă pretutindeni, nedisciplinată şi lipsită de respect, rosti Gartred cu nevinovăție. Nu-i plăcut pentru o văduvă cu două fiice să trăiască atât de singură. Speram că dacă voi călători spre miazăzi, voi ocoli luptele.

— Nu v-ați gândit bine, răspunse el şi, mi-e teamă că veți avea de suferit consecințele greşelii dumneavoastră Va trebui să rămâneți aici cu forța la Misses Rashleigh.

Gartred se înclină şi nu răspunse. Lordul Robartes se ridică în picioare.

— După ce apartamentele de sus vor fi percheziționate, le veți putea ocupa, spuse el apoi către Mary şi către ceilalți şi, mă văd constrâns să vă cer să rămâneți acolo până la alte ordine. O plimbare zilnică vă va fi îngăduită prin grădină, fireşte, sub escortă. Să vă faceți pregătirile cum veți crede de cuviință. Noi vom prelua comanda bucătăriilor şi unele provizii vă vor fi îngăduite şi dumneavoastră Vă rog să-mi dați cheile, doamnă!

O văzui pe Mary tremurând, apoi cu gestul domol şi fără voință îşi desprinse veriga cu chei de la brâu.

— Nu-mi va fi îngăduit să umblu la provizii? întrebă ea.

— Nu, doamnă. Proviziile nu vă mai aparțin dumneavoastră ci Parlamentului, ca de altminteri tot ce se află pe acest domeniu.

Mă gândii la borcanele cu conserve îngrămădite în rafturi de Mary, la mierea, magiunul, peştele în saramură din cămară, la şuncile afumate şi la coastele sărate de berbec. Mă gândii la pâinea din brutării, la făina din lăzi, la grâul din hambare, la fructele din grădină. Şi, în tot acest timp, se auzeau paşi grei venind din sus, iar de pe terenuri acelaşi țipăt de corn.

— Mulțumesc, doamnă! Trebuie să vă anunț, atât pe dumneavoastră cât şi restul societății, că orice încercare de fugă, orice nesocotire a ordinelor mele, vor fi sancționate cu cea mai mare severitate.

— Cum rămâne cu laptele pentru copiii noştri? întrebă Joan cu obrajii îmbujorați şi cu capul sus. Avem nevoie de lapte, de unt şi de ouă. Micuțul meu e debil şi înclină spre angina difterică.

— Anumite provizii vi se vor da zilnic, doamnă, – asta am spus-o înainte, zise Lordul Robartes. Dacă copiii vor avea nevoie de mai multă hrană, va trebui să renunțați dumneavoastră la unele lucruri. Sunt dator să încartiruiesc aici peste cinci sute de oameni, ale căror

nevoi trec înaintea nevoilor dumneavoastră şi a copiilor dumneavoastră Acum vă puteți retrage în apartamentele dumneavoastră

Acesta era momentul pe care îl aşteptasem şi surprinzând privirea Joanei, îi făcui semn să vină lângă mine.

— Trebuie să dai apartamentul tău lui Misses Denys, îi şoptii, şi să vii să locuieşti lângă mine în turnuleț. Voi muta patul în odaia de alături.

Buzele ei aveau un semn de întrebare, dar clătinai din cap în semn de împotrivire.

Avu destulă minte să primească ce-i spusesem, deşi era foarte neliniştită şi, se duse numaidecât la Mary cu această propunere, dar biata femeie era atât de îngrozită din cauza pierderii cheilor, încât ospitalitatea ei firească o părăsise.

— Vă rog să nu faceți nicio schimbare din pricina mea, spuse Gartred zâmbind, cu brațele în jurul grumazului copiilor ei. May, Gertie şi cu mine putem sta oriunde. Casa aceasta e ca un labirint – o țin minte de demult.

O privii gânditoare şi îmi amintii că Kit fusese la Oxford în acelaşi timp cu cumnatul meu, pe vremea când mai trăia bătrânul Mister Rashleigh şi că, în răstimpul primei căsătorii a lui Jonathan, Kit venea deseori la Menabilly de la Lanrest.

— Ai mai fost pe-aici? o întrebai pe Gartred, vorbind cu ea pentru întâia oară de când ne aflam în galerie.

— Oh, desigur, răspunse ea. Acum vreo douăzeci şi cinci de ani, Kit şi cu mine am fost aici pentru sărbătorirea recoltei, şi ştiu că ne-am rătăcit prin coridoare.

Dar în aceeaşi clipă Lordul Robartes, care vorbise cu ofițerul său, se întoarse de la uşă.

— Vă rugăm acum să vă retrageți în apartamentele dumneavoastră repetă el.

Ieşirăm prin uşa cea mai îndepărtată, unde se aflau servitorii înghesuiți ca o turmă de oi speriate şi Mary,

ajutată de două fete, apucă braţele fotoliului meu. Soldaţii pătrunseseră prin bucătării dând tot felul de porunci şi, muşchiul de vacă ce fusese fript pentru masa noastră, fu tăiat în felii mari şi împărţite între ei, în timp ce trei inşi coborâră scările, doi flăcăi fără grade şi un subofiţer, ducând în braţe grămezi din proviziile atât de preţioase pentru Mary.

Unul din ei ducea o mulţime de pături şi o cuvertură cu multă broderie, toate puse la o parte pentru la iarnă.

— Oh, doar n-au să-mi ia toate astea! spuse Mary. Unde e un ofiţer? Trebuie să vorbesc cu cineva dintre căpeteniile lor.

— Sunt eu însumi una dintre ele, răspunse sergentul, şi am dreptul să ridic aşternuturile, cearceafurile şi păturile pe care le găsesc. Deci, păstraţi-vă liniştea, doamnă, fiindcă nu veţi găsi pe nimeni care să vă apere.

Ne privi drept în faţă, apoi unul dintre ei o săgetă pe Alice cu o privire îndrăzneaţă, prietenoasă şi, şopti ceva la urechea tovarăşului său.

Oh, Dumnezeule, cât de mult îi uram în această clipă! Eu, care până atunci privisem războiul cu ironie şi cinism, ridicând din umeri, acum când mă atingea direct, mă simţeam cuprinsă de o ură fierbinte. Cizmele lor noroioase lăsau pete pe podele, iar sus se putea vedea o distrugere sălbatică; îşi agăţaseră suliţele de pereţi şi sfâşiaseră pretutindeni tapiţeriile. În apartamentul Alicei dulapurile fuseseră răsturnate şi conţinutul aruncat pe jos, iar o fereastră spartă atârna în ţâţâni cu geamul făcut ţăndări.

În mijlocul odăii stătea dădaca plângând şi frângându-şi mâinile, deoarece unii dintre soldaţi îşi însuşiseră aşternutul copiilor iar un neghiob călcase peste păpuşa lor favorită şi îi zdrobise capul. Văzând asta, fetiţele izbucniseră în hohote de plâns, şi de-abia atunci cunoscui furia năprasnică ce se naşte în om în timpul războiului şi-l îndeamnă să omoare. În grădină soldaţii călcau în picioare rondurile de flori, caii treceau peste tinerii boboci ale căror petale zăceau acum strivite

şi murdărite de copitele lor.

Privii la toate acestea, apoi o rugai pe Matty şi pe tovarăşele ei să mă ducă în odaia mea. Şi aici se petrecuse aceiaşi distrugere; patul era complet răscolit, stofa de pe fotolii ruptă fără niciun motiv şi îmi economisiseră truda de-a descuia încăperea de-alături, deoarece uşa era spartă, iar bucăţi din ea se zăreau pretutindeni pe jos. Tapiţeria fusese ruptă în unele locuri, numai cea din faţa boltei rămăsese neatinsă.

Mulţumii lui Dumnezeu din inimă pentru îndemânarea bătrânului John Rashleigh. O rugai pe Matty să mă aşeze lângă fereastră şi, de-acolo, privii în curte unde soldaţii erau strânşi în rânduri, caii legaţi, corturile albe gata să fie ridicate în parc, focurile arzând, vitele mugind când soldaţii le duceau la staul şi, în tot acest timp, nu mai contenea ţipătul blestematului de corn, prelung şi piţigăiat, pe un singur ton. Mă întorsei de lângă fereastră şi spusei lui Matty că Joan şi copiii ei vor veni să locuiască în turnuleţ şi că eu voi rămâne în odaia care fusese încuiată.

— Soldaţii au pus capăt misterului, zise Matty privind în jurul ei şi spre uşa spartă. Dar nici n-a fost ascunsă vreo comoară.

Nu-i răspunsei şi, în timp ce ea se ocupa să-mi mute patul şi lucrurile, mă îndreptai spre birou, unde constatai că Jonathan fusese destul de prevăzător să-şi ia toate hârtiile înainte de plecare, deoarece biroul era gol.

Când cele două încăperi fură puse în rânduială şi după ce slugile o ajutară pe Matty să repare uşa, despărţind astfel odaia mea de aceea care urma să fie locuită de Joan, trimisei servitorii s-o ajute pe cea din urmă să facă loc Gartredei în aripa dinspre miazăzi. Acum totul se liniştise şi nu se mai auzea decât cadenţa paşilor în curte şi umbletul prin bucătării dedesubtul meu.

Cu multă prevedere mă apropiai de colţul dinspre miazănoapte şi răsărit al noii mele odăi şi ridicai tapetul.

Trecui cu mâinile pe deasupra zidului de piatră cum făcusem în seara când mă descoperise Jonathan, dar şi de astă-dată nu putui găsi nicio ieşire, nicio despărţitură în piatră.

Îmi dădui seama că intrarea trebuia să fie numai de afară, o mare piedică pentru noi care o foloseam acum, dar, fără îndoială, fusese făcută înadins de proprietarul casei, care nu simţise dorinţa ca fiul său nebun să intre şi să iasă atunci când ar fi vrut. Bătui cu pumnii în perete, dar n-auzeam niciun fel de sunet. Strigai „John" cu voce înceată, fără să aştept să mi se răspundă, şi nici nu mi se răspunse.

Aceasta era o dilemă nouă şi oribilă, deoarece îi spusesem lui John să nu caute să intre în casă până ce nu va fi înştiinţat de mine, fiindcă în acel moment crezusem că voi găsi intrarea înăuntrul clădirii. Asta însă era ceva cu neputinţă, iar John şi Dick aşteptau între timp în celulă, dedesubtul bolţii, un semnal de la mine. Îmi lipii faţa de perete, strigând „John... John..." cât putui mai tare, cu frica în inimă că sunetul glasului meu nu va pătrunde niciodată prin zidul de piatră. Auzind paşi pe coridor, lăsai tapetul în jos, mă îndreptai din nou spre fereastră, pretinzând că privesc în curte. Auzii mişcări în vechea mea odaie din turnuleţ, apoi cineva bătu cu putere în uşa.

— Intră! strigai.

Uşa abia reparată fu dată la o parte, jucând pe ţâţâni, iar în odaie pătrunse însuşi Lord Robartes, însoţit de un ofiţer şi de Frank Penrose, cu braţele legate la spate.

— Regret brusca mea venire aici, spuse Lordul Robartes, dar l-am găsit pe omul acesta, prin împrejurimi. Ne-a dat unele informaţii interesante, la care v-am ruga să mai adăugaţi şi dumneavoastră ce ştiţi.

Mă uitai la Frank Penrose care, aproape scos din minţi de frică, privea în jur ca un iepure, trecându-şi mereu limba peste buze.

Nu răspunsei ci aşteptai ca Lordul Robartes să

continue.

— S-ar părea că până azi a locuit aici fiul lui Skellun Grenvile, spuse el, cercetându-mă cu luare aminte, împreună cu învățătorul său. Aveau intenția să plece cu o barcă la St. Mawes acum câteva ore. Am înțeles că dumneavoastră sunteți naşa băiatului şi ați avut grijă de el. Unde sunt ei acum?

— Undeva dincolo de Dodman, aşa sper cel puțin, răspunsei.

— Mi s-a spus că, în timp ce barca era pe cale să pornească din Polkerris, băiatul n-a fost găsit nicăieri, reluă el şi, acest Penrose împreună cu John Rashleigh s-au dus să-l caute. Oamenii mei nu l-au găsit până acum nici pe John Rashleigh, nici pe băiat. Ştiți dumneavoastră ce s-a întâmplat cu ei?

— Nu ştiu nimic, răspunsei. Cred că sunt plecați cu barca.

— Vă dați seama, spuse el aspru, că s-a pus un mare preț pe capul lui Skellum Grenvile şi a-l adăposti pe dânsul sau pe oricare alt membru din familia sa, înseamnă o trădare față de Parlament? În această privință Contele de Essex mi-a dat ordine severe.

— Aşa stând lucrurile, spusei, ați face mai bine s-o supravegheați foarte de aproape pe Misses Denys. Dânsa e soră cu Sir Richard, lucru pe care fără îndoială îl ştiți şi dumneavoastră

Cu asta pusei stavilă stăruințelor lui; mă privi oarecum zăpăcit. Apoi începu să bată în masă cu o bruscă iritare.

— După câte ştiu, Misses Denys nu are aproape niciun fel de legătură cu fratele său, reluă el cu înfumurare. Decedatul domniei sale soț, Mister Antony Denys, era cunoscut ca un mare prieten al Parlamentului şi adversar al lui Charles Stuart. Nu puteți să-mi mai spuneți nimic altceva despre finul dumneavoastră?

— Nimic, răspunsei, în afară de faptul că-l socotesc pornit la drum cu barca şi, datorită vântului favorabil,

trebuie să fie acum pe la jumătatea drumului spre St. Mawes.

Îmi întoarse spatele şi ieşi cu nenorocitul Frank Penrose împleticindu-se în urma lui şi, îmi dădui seama, pe deplin uşurată, că nici el nu ştia nimic despre Dick, ca de altminteri nimeni altul din Menabilly, fiindcă, după cât aflase tot de la mine, putea fi foarte adevărată povestea că Dick şi John se aflau la zece mile depărtare pe mare. Aşadar, niciun suflet din Menabilly nu cunoştea secretul cu bolta în afară de mine, deoarece Langdon, administratorul, îl însoţise pe cumnatul meu în Launceston. Asta era un mare avantaj, deoarece închidea posibilitatea unei trădări. Dar nu putui soluţiona problema hranei, a băuturii şi a siguranţei celor doi fugari pe care eu însumi îi ascunsesem. Începu să mă roadă o nouă frică, aducându-mi aminte de cuvintele cumnatului meu: „Lipsa de aer şi constrângerea îl făceau să-şi piardă cunoştinţa foarte curând şi, astfel, se putea umbla mai uşor cu el". Unchiul John se lupta cu aerul înăbuşitor în celula mică dedesubtul bolţii. Deci, cât de mult aer putea pătrunde din tunel în celulă?

Aer ca să le ajungă pentru câte ore?

Din nou începură să mă treacă sudorile şi, pe jumătate inconştientă, îmi ştersei faţa cu mâna. Mă simţeam învinsă. Nu găsii nicio soluţie. Venea un oarecare zgomot din încăperea de alături; scâncetul unui copil îmi spunea că Joan şi copiii ei se şi mutaseră în vechiul meu apartament şi, o clipă mai târziu, ea veni la mine cu micuţa Mary plângând în braţe în timp ce micuţul Jonathan o trăgea de rochie.

— Pentru ce te-ai mutat, Honor, draga mea? mă întrebă ea.

Şi, ca şi Matty, privi curioasă în jurul odăii.

— E o încăpere simplă şi goală, spuse: n-are câtuşi de puţin lucruri mai de preţ, Asta mă uşurează mult, fiindcă astfel, aceste brute şi-ar fi însuşit totul. Întoarce-te în vechea ta odaie, Honor, dacă poţi suporta

gălăgia copiilor.

— Nu, răspunsei. Mă simt bine şi aici.

— Arăţi atât de obosită şi de mâhnită, reluă ea, dar aş putea jura că şi eu arăt la fel. Mă simt ca şi cum aş fi îmbătrânit cu zece ani în aceste ultime două ore. Ce vor face cu noi?

— Nimic, dacă vom rămâne în apartamentul nostru, răspunsei.

— Dacă s-ar întoarce John cel puţin, spuse ea, şi o podidiră lacrimile. Poate că i s-a întâmplat ceva pe drum şi a fost rănit? Nu înţeleg altfel de ce nu mai vine.

Copiii începură să scâncească băgând de seamă că mama lor era atât de îngrozită. Matty, căreia îi plăceau copiii, luă în braţe copilaşul şi începu să-l dezbrace ca să-l culce în leagăn, în timp ce micuţul Jonathan ne sâcâia cu întrebările: Pentru ce intraseră oamenii aceea în camera mătuşii Honor? Cine erau aceşti soldaţi? Cât timp vor rămâne aici?

Orele trecură tărăgănându-se, soarele începu să apună în dosul copacilor la capătul îndepărtat al parcului, aerul devenind mai gros din pricina focurilor aprinse de soldaţi.

Tot timpul se auziră paşi în ogradă, ordine strigate şi tropot de cai, iar cornul necruţător sună odată cu putere din parc, primind ecoul unui alt corn, chiar de sub ferestrele noastre. Copiii erau neliniştiţi; se zvârcoleau necontenit în paturile lor, strigând-o când pe Matty, când pe Joan, iar Joan, atunci când nu se ocupa cu liniştirea copiilor, privea de la fereastră, aducând mereu alte ştiri în legătură cu distrugerea, cu obrajii îmbujoraţi de indignare.

— Au adunat vitele de pretutindeni şi le-au adus în parc, îngrămădindu-le într-un loc pe care l-au îngrădit, zise ea, iar acum aleg taurii şi îi duc într-o altă despărţitură.

Într-un târziu scoase un ţipăt de groază.

— Au tăiat trei vite, strigă ea. Oamenii le ciopârţesc lângă focuri. Acum adună oile.

Auzirăm behăitul speriat al oilor despărţite de mieluşei şi mugetul vitelor. Mă gândii la cei cinci sute de oameni tăbărâţi în parc şi la alte câteva sute care se aflau între noi şi Lostwithiel, la hrana trebuincioasă lor şi cailor, dar nu-i spusei nimic. Joan închise fereastra, deoarece fumul pătrundea cu putere în odaie, în timp ce ţipetele oamenilor ca şi ordinele date stârneau un zgomot asurzitor. Soarele apuse pe un cer roşu şi negura se întinse pretutindeni.

Cam pe la ceasurile opt şi jumătate, Matty ne aduse ceva de mâncare pe o farfurie şi o garafă cu apă. Buzele îi erau încreţite de ciudă.

— Asta pentru dumneavoastră amândouă, ne spuse ea. Mister Rashleigh şi Lady Courtney n-au primit mai mult. Lady Courtney pregăteşte puţin bulion pentru copii; în caz că ei nu ne vor da ouă.

Joan mâncă şi porţia mea pe lângă a ei deoarece eu nu aveam poftă de mâncare Nu mă puteam gândi decât la faptul că trecuseră cinci ore de când soţul ei şi fiul lui Richard stăteau ascunşi sub boltă. Matty veni să aprindă lumânările; se iviră după aceea Alice şi Mary, ca să ne ureze noapte bună. Biata Mary arăta dintr-o dată ca o femeie bătrână, din pricina spaimei şi a neliniştii, având cearcăne mari pe sub ochi.

— Au început să taie copacii din grădină, zise ea. I-am fi văzut tăind ramurile şi rupând fructele care abia erau pârguite. I-am trimis vorbă despre asta Lordului Robartes, dar nici nu mi-a răspuns. Soldaţii au spus servitorilor că mâine vor tăia toată secara, vor culege orzul de pe optsprezece pogoane şi tot grâul de pe câmp. Şi mai avem numai trei săptămâni până la recoltă.

Lacrimile o podidiră şi se întoarse spre Joan.

— De ce nu vine John? întrebă ea cu un ton de mustrare. De ce nu e aici ca să apere casa tatălui său?

— Dacă John ar fi aici n-ar putea face nimic, răspunsei în pripă, mai înainte ca Joan să-i fi dat vreo lămurire. Nu înţelegi, Mary că e război? Asta s-a întâmplat pretutindeni în Anglia şi noi, cei din Cornwall,

gustăm abia pentru întâia oară astfel de lucruri.

În timp ce stăteam de vorbă, se auziră hohote de râs în curte şi o flacără se înălță spre ferestrele noastre. Soldații frigeau un bou alături de iepurărie şi fiind prea leneşi ca să caute lemne de foc, spărseseră uşile lăptăriei şi ale brutăriei ca să întețească flăcările.

— Au fost cam treizeci de ofițeri, dacă nu şi mai mulți, la masă în galerie, spuse Alice în şoaptă. I-am văzut apoi plimbându-se în sus şi în jos pe terasa din fața clădirii. Unul sau doi erau de pe-aici din Cornwall – îi țin minte dinainte de război – dar cei mai mulți sunt străini.

— Ei spun că Contele de Essex s-ar afla în Fowey, zise Joan, şi îşi are cartierul general în Place. Nu ştiu dacă e adevărat sau nu.

— Familia Trefry nu va avea nimic de suferit, spuse Mary cu amărăciune. Au prea multe neamuri care luptă pentru rebeli. Nu mai încape îndoială că proviziile Bridgetei nu vor fi jefuite, şi nici rafturile ei golite.

— Vino să te culci, mamă, spuse Alice plină de gingăşie. Honor are dreptate; n-are rost să te superi. Până acum am fost scutiți de toate neajunsurile. Dacă tatăl meu şi Peter sunt în siguranță undeva cu armata regelui, toate celelalte nu mai au nicio importanță.

Se îndreptară spre apartamentele lor; Joan se duse alături la copii, în timp ce Matty necunoscând temerile mele ascunse, îmi ajută să mă dezbrac.

— Oricum, am făcut o descoperire în astă seară, spuse ea posomorâtă în timp ce-mi peria părul.

— Anume?

— Misses Denys nu şi-a pierdut gustul pentru bărbați.

Nu răspunsei nimic, aşteptând cele ce vor urma.

— Dumneavoastră şi ceilalți, şi Misses Sawle şi Mistress Sparke, au căpătat numai pateu la cină, spuse, dar sus la Misses Denys s-a dus friptură de vacă şi nişte vin burgund şi pe tavă au fost două tacâmuri. Copiii ei au fost aşezați în camera garderobă şi li s-a dat o găină întreagă.

Îmi dădui seama că talentul Mattyei de-a trage cu urechea când era vorba de bârfeli, ar putea să ne fie de folos într-un viitor apropiat.

— Şi cine a fost fericitul care a luat cina cu Misses Denys? întrebai.

— Însuşi Lordul Robartes, spuse Matty.

Prima mea bănuială, deci, devenea siguranţă. Nu era o simplă întâmplare care o adusese pe Gartred la Menabilly în împrejurări atât de ciudate după douăzeci şi cinci de ani. Ea se afla aici cu un scop.

— Lordul Robartes nu arată rău ca bărbat, zisei. Poate că-l voi invita să împartă cu mine pateul rece într-o altă seară.

Matty strâmbă din nas şi mă aşeză în pat.

— Mi-ar place să văd faţa lui Sir Richard dacă aţi face una ca asta.

— Sir Richard nu s-ar sinchisi dacă s-ar putea câştiga ceva de aici, răspunsei.

Făcui totul pentru a părea cât mai veselă, cu toate că eram departe de aşa ceva, şi după ce Matty stinse lumânările şi plecă, mă sprijinii pe perne cu nervii încordaţi. Flăcările de afară se stinseră încet, strigătele şi râsetele încetară, tot aşa cadenţa paşilor, tropotul cailor şi glasul de corn. Auzii sunând în clopotniţă ora zece, unsprezece, apoi miezul nopţii. Oamenii din casă tăceau toţi, tot aşa şi duşmanul. Cam la un sfert de oră după miezul nopţii, un câine începu să urle departe şi, ca şi cum ar fi fost un semnal, simţii brusc un curent de aer rece pe obraz. Mă ridicai în capătul oaselor şi aşteptai. Curentul de aer continuă, suflând de-a dreptul din locul unde tapetul era sfâşiat de-a lungul peretelui.

— John! şoptii, John! şoptii din nou.

Auzii o mişcare în dosul tapetului, ca şi cum acolo ar fi fost un şoarece. Încet, dar în chip stăruitor, văzui o mână ieşind din dosul tapetului, care se ridică, încercând s-o dea la o parte, apoi din acelaşi loc ieşi un om, se aruncă jos şi se târî spre patul meu.

— Eu sunt, Honor, zise el, iar mâna lui rece ca de

broască, rece ca gheața, mă atinse, mâinile mă cuprinseră şi omul se urcă în patul meu şi începu să tremure alături de mine.

Era Dick; îmbrăcămintea îi era încă umedă şi rece, începu să plângă lung şi încet din pricina extenuării şi a spaimei.

Îl ținui strâns, încălzindu-l cât putui, iar când se linişti, întrebai:

— Unde e John?

— În odaia cea mică de sub scări, îmi răspunse. Am stat acolo şi am aşteptat oră după oră, dar tu n-ai venit. Voiam să mă întorc, dar Mister Rashleigh nu m-a lăsat.

Începu din nouă să plângă şi-i trăsei pătura peste cap.

— A leşinat jos pe scări, reluă. Stă culcat acolo, cu capul în mâini. Eu m-am agățat de funia lungă care atârnă deasupra scărilor şi am tras, şi piatra s-a dat la o parte; apoi am intrat în această odaie. Nu m-am mai gândit la nimic – n-am mai putut să stau acolo multă vreme, Honor. E acolo un întuneric de iad şi locul e mai îngust ca un mormânt.

Tremura cu capul rezemat de umărul meu. Mă întrebam ce să fac, dacă trebuia s-o chem pe Joan şi să dau pe față secretul, ori să aştept până ce Dick se va calma şi să-l trimit apoi pe el jos cu o lumânare ca să-l aducă pe John. Şi cum aşteptam cu inima nelinişti tă, urechile fiindu-mi încordate ca să pot prinde orice zgomot, auzii un pas uşor pe coridor, apoi cineva păru că se îndepărtează din preajma uşii mele foarte încet după care urmă o pauză. Paşii se îndepărtară tot atât de încet şi auzii foşnetul de mătase al unei rochii. Cineva se furişase spre camera mea în liniştea nopții şi acest cineva fusese o femeie.

Continuai să stau mai departe aşa, cu brațele strânse în jurul grumazului celui ce dormea, iar orologiul din turn bătu odată, de două, de trei ori...

17

Când primele raze slabe de lumină pătrunseră prin geam, îl trezii pe Dick care dormea cu capul pe umărul meu ca un copil. El clipi din ochi, apoi se trezi de-a binelea şi îl rugai să aprindă o lumânare şi să se strecoare din nou în celulă. Mă cuprinse teama că lipsa de aer îl făcuse pe John să leşine şi, cum era slab din fire, orice rău s-ar fi putut întâmpla. Niciodată în cei cincisprezece ani de când eram invalidă, n-avusesem atâta nevoie de picioarele mele ca acum, dar eram cu totul neajutorată. După câteva momente, Dick reapăru, faţa lui mică arătând mai palidă ca oricând în lumina cenuşie a dimineţii.

— E treaz, spuse, dar cred că e foarte bolnav. Tremură groaznic şi pare că nu ştie nimic din cele întâmplate. Capul îi e fierbinte, dar mâinile şi picioarele îi sunt reci.

Cel puţin trăia! Un val de recunoştinţă mă cuprinse. Din descrierea lui Dick îmi dădui seama de ce se întâmplase. Frigurile, această boală de care suferea de la naştere, îl cuprinseseră din nou pe John şi nu era nicio mirare, deoarece stătuse zece ore ghemuit în celulă. Mă hotărâi repede. Îl rugai pe Dick să-mi aducă fotoliul lângă pat şi, cu ajutorul lui Dick, mă urcai în el. Apoi mă lăsai călăuzită la uşa camerei din turnuleţ şi o chemai pe Matty cu voce înecată. Joan răspunse somnoroasă şi, unul din copii se trezi.

— Nu-i nimic, spusei. Vreau să vină Matty.

După o clipă sau două ea se ivi din camera-garderobă, cu boneta pe cap şi m-ar fi certat pentru faptul de a mă fi dat jos din pat dacă nu mi-aş fi dus degetul la buze, făcându-i semn să tacă. Situaţia era

de aşa natură că promisiunea dată cumnatului meu nu mai putea fi respectată. Matty făcu ochii mari, rotunzi, când îl zări pe Dick.

— Matty, cred că mă iubeşti, îi spusei. Acum îţi cer o dovadă cum nu ţi-am cerut niciodată. Viaţa şi siguranţa acestui băiat se află în mâinile noastre.

Ea dădu din cap în chip afirmativ, nespunând nimic.

— Dick şi Mister John au fost ascunşi de ieri seară, reluai. Există o scară şi o cămăruţă înăuntrul acestor ziduri. Mister John e bolnav. Te rog să faci drumul până acolo şi să-l aduci aici. Dick îţi va arăta calea.

El dădu la o parte tapetul şi acum văzui pentru prima oară în ce fel fusese făcută această intrare. Un bloc de piatră, cam de patru picioare, cu ţâţâni, se putea ridica cu ajutorul unei pârghii şi a unei funii, dacă se trăgea de pe scară de cea din urmă. Atunci se făcea o crăpătură destul de mare ca să treacă prin ea un om. Fiind închisă, piatra se potrivea aşa de bine, că era cu neputinţă să se găsească deschizătura dinăuntrul camerei şi nici nu putea fi împinsă, deoarece pârghia o ţinea în loc. Scara aşezată sub boltă, ducea spre celula de mai sus, care avea destulă înălţime pentru ca un om să stea în picioare acolo. Mai mult nu putui vedea, aplecându-mă înainte de pe fotoliul meu, decât stând pe o treaptă, o pată neagră care trebuie să fie John.

Era ceva înspăimântător în această scenă, cu lumina cenuşie a dimineţii pătrunzând prin geam şi Matty, o figură fantastică în hainele ei de noapte cu bonetă, croindu-şi drum prin gaură sub boltă. Când dispăru împreună cu Dick, auzii primul sunet al cornului din parc, aflând astfel că pentru armata rebelă începea ziua. Curând şi soldaţii din casă aveau să se trezească şi, deci, aveam puţin timp la îndemână. Trecură cam cincisprezece minute până ce toţi trei se aflau în camera mea, cu toate că mi se părea că a trecut o oră, iar în aceste cincisprezece minute lumina zilei intrase pe deplin în casă şi soldaţii din curte începeau să se mişte. John era cu mintea întreagă, slavă Domnului, dar

tremura, având o febră îndrăcită şi o neapărată nevoie de odihnă şi de îngrijirile soţiei sale. Ne sfătuirăm în pripă şi eu rămăsei hotărâtă asupra unui lucru, şi anume cerui ca nicio altă persoană, nici măcar Joan, soţia lui, sau Mary, mama lui vitregă, să nu afle cum a ajuns în casă, ori că Dick se mai află printre noi.

Povestea lui John trebuia să fie deci următoarea: că barca venise într-un golf de lângă Gribben, unde el îl îmbarcase pe Dick. Întorcându-se peste câmpuri, văzuse sosirea trupelor şi se ascunsese până se înserase. Dar simţindu-se cuprins de friguri, luase hotărârea să se întoarcă şi, deci, se urcase pe ţeava care mergea pe faţada de miazănoapte a casei şi care ducea la geamul odăii tatălui său. Pentru ca povestea să pară mai apropiată de adevăr, John trebuia să meargă numaidecât în odaia tatălui său, în care dormea mama lui vitregă, s-o trezească şi s-o convingă în legătură cu cele povestite. Aceasta trebuia să se întâmple înainte de-a se fi trezit toată casa. Era ceva ca o înlănţuire de coşmar, deoarece soţia lui, Joan, se afla în camera de-alături, prin care el trebuia să treacă pentru a ajunge la aripa de miazăzi a casei. Fiindcă, dacă ar fi trecut prin coridorul de sub clopotniţă, risca să se întâlnească cu servitorii sau cu soldaţii. Matty trecu înainte şi cum Joan nu o întrebă nimic şi nici copiii nu se mişcau, socotirăm că toată lumea dormea şi sărmanul John, cu trupul chinuit de friguri, se furişă repede în urma ei. Mă gândii la jocul „de-a v-aţi ascunselea" pe care îl jucasem în anii copilăriei împreună cu fraţii şi surorile mele la Lanrest, dar acum, când acest joc se juca serios, nu ne distram de loc, ci simţeam o încordare neobişnuită, care brobona fruntea de sudoare, producând un fel de gol în stomac. În clipa când Matty se întoarse aducând vestea că John a ajuns cu bine în odaia tatălui său, prima parte din cele plănuite fusese adusă la îndeplinire.

Acum trebuia să stau de vorbă cu Dick, în ciuda îndoielilor mele, afişând o severitate şi o autoritate pe care eram departe să le simt. Trebuia să-l fac să

înțeleagă că putea să rămână în apartamentul meu, dar să fie pregătit, deoarece trebuia să petreacă poate chiar mai multe ceasuri în celula secretă, unde avea să i se aducă o saltea pe care să se poată odihni dacă ar fi nevoie, în caz că aş fi avut musafiri în camera mea.

Începu să plângă, după cum mă aşteptam, implorându-mă să nu-l las singur în celula întunecoasă. Însemna să înnebunească, spunea el, nu era în stare să îndure aşa ceva; mai degrabă prefera să moară.

Eram aproape disperată, acum când casa se trezise şi copiii vorbeau în camera de alături.

— Foarte bine, spusei. Atunci, deschide uşa, Matty. Cheamă soldații. Spune-le că aici se află fiul lui Richard Grenvile, care doreşte să li se predea. Ei au săbii ascuțite, aşa că suferința va fi de scurtă durată.

Dumnezeu avea să mă ierte că putusem să-l îngrozesc astfel pe băiat, dar era singura lui salvare.

Aducând vorba de săbii, de jertfă şi de sânge, îl făcui să pălească, după cum mă aşteptam; se îndreptă spre mine şi, cu ochii lui negri, deznădăjduiți, îmi spuse:

— Foarte bine. Voi face ceea ce îmi ceri.

Ochii lui negri m-au privit necontenit de-atunci şi mă vor privi până la moarte.

O rugai pe Matty să ia salteaua din patul meu, scaunul de lângă geam şi câteva pături şi să le arunce pe toate prin gaură înspre scară.

— Când va fi nevoie să vii aici, îți voi face semn.

— Dar cum vei putea, întrebă Dick, când gaura e astupată?

Aici se punea din nou dilema din noaptea trecută. Eram gata să plâng de atâta istovire şi de atâta încordare şi privii spre Matty cu disperare.

— Dacă nu închideți pe de-a-ntregul gaura şi o lăsați deschisă cam trei centimetri, Mister Dick ar putea să v-audă glasul, stând cu urechea lipită de perete.

Încercarăm lucrul acesta şi, cu toate că planul nu mă mulțumi, era singura soluție. Mai aflarăm că gaura fiind deschisă cu doi sau trei centimetri, el putea să m-audă

dacă aş fi lovit cu un baston în podea, odată, de două ori sau de trei ori, înţelegându-ne astfel prin semne. De trei ori, însemna o mare primejdie şi atunci trebuia închisă imediat şi pe deplin.

Se îndreptă spre celulă cu salteaua, cu câteva pături şi o jumătate de pâine, pe care Matty o găsise întâmplător, când orologiul din turn bătu ora şase; aproape imediat, micuţul Jonathan din camera de alături intră la mine, ţinându-şi sub braţ jucăriile şi rugându-mă să mă joc cu el. Când îmi amintesc acum încordarea şi teama de nesuferit din vremea aceea, mă întreb: pentru numele lui Dumnezeu, cum de-am avut puterea să suport toate acestea? Fiindcă trebuia să mă păzesc nu numai de rebeli, ci şi de prietenii mei, şi de aceia pe care îi iubeam. Mary, Alice şi Joan trebuiau să rămână în neştiinţă de cauză şi vizitele lor, care ar fi trebuit să fie o plăcere şi o mângâiere în acest timp, făceau să-mi sporească şi mai mult spaima.

Ce-aş fi fost în stare să fac atunci fără Matty, nu ştiu. Dânsa rămăsese de pază: ca şi în trecut, îi îndepărta pe ceilalţi de la uşa mea când Dick era cu mine şi bietul copil, trebuia să-l am în preajmă, de multe ori aproape toată ziua. Din fericire, starea mea de invalidă îmi slujea ca o scuză, fiindcă se ştia că deseori în trecut avusesem „zile rele", vrând să rămân singură, şi această minciună era acum singura mea salvare. Povestea lui John a fost primită ca adevărată şi, cum era cu adevărat bolnav, având iarăşi friguri, i se îngăduise să rămână în camera tatălui său, unde era îngrijit de Joan, fără să fi fost pus sub supraveghere mai aspră. Întrebările puse cu severitate din partea Lordului Robartes nu puteau să-l abată pe John de la istorisirea lui şi, cu harul lui Dumnezeu, Robartes avea în clipele acelea griji cu mult mai mari decât aceea de a se mai ocupa de soarta fiului lui Skellum Grenvile.

Îmi aduc aminte că Matty mi-a spus în această primă zi, vineri 2 august:

— Cât vor sta ei aici, Miss Honor? Când va veni

armata regalistă să ne elibereze?

Şi eu, gândindu-mă la Richard, care se afla la Truro, şi la Majestatea Sa, care şi intrase în Launceston, aşa se zvonea, i-am răspuns că cel mult după patru zile. Dar greşisem. Rebelii fură stăpâni asupră-ne patru săptămâni în şir.

Sunt aproape zece ani de atunci, din acest august '44, dar fiecare zi a acestei luni care a ţinut cât un secol, mi-a rămas adânc întipărită în minte.

În timpul primei săptămâni a fost foarte cald, văzduhul era înăbuşitor, pe cerul albastru nu se arăta niciun nor şi, nici în ziua de azi nu mi-a dispărut din nări mirosul de carne de cal şi de sudoare a soldaţilor, care se ridica din curtea de jos până la geamul meu.

Se auzea zilnic clinchetul armelor, tropotul cailor, cadenţa paşilor, huruitul de roţi al furgoanelor şi mereu şi stăruitor, mai tare ca ordinele ţipate şi glasurile oamenilor, cornul care se tânguia pe acelaşi şi acelaşi ton.

Copiii Alicei şi a Joanei, neobişnuiţi să rămână în casă în toiul verii, priveau mâhniţi de la geamuri, făcând parcă să sporească această babilonie. Alice, care avea grija lor, în timp ce Joan se ocupa de John, la aripa de miazăzi, care oferea mai multă linişte unui bolnav, îi ducea din cameră în cameră pentru a-i distra. Domiciliul forţat făcuse din noi toţi nişte prieteni intimi şi, numaidecât după ce pleca Alice cu copiii, intrau la mine surorile Sparke care până atunci preferară jocul de şah tovărăşiei mele. Aduceau unele zvonuri sălbatice culese de la servitorimea speriată: cum că la ordinul dat de Essex, casa avea să fie arsă împreună cu toţi cei ce locuiau într-însa – dar, mai înainte, toate femeile vor fi siluite. Îndrăznesc să spun că eram singura femeie din casă pe care n-o speria o astfel de ameninţare, fiindcă, Dumnezeu ştie, nu puteam fi mai zdrobită şi mai distrusă decât eram. Dar pentru Deborah şi Gillian problema se punea altfel şi Deborah, care putea fi mai sigură ca mine că nu va fi atacată de nimeni, îmi arăta

cu mâini tremurânde lungul ac de păr de argint cu care avea să-şi apere cinstea. Fratele lor Will, devenise un fel de slugă a ofiţerilor, socotind că dacă le va zâmbi şi le va spune bună dimineaţa, va câştiga favoarea lor, aflându-se astfel în siguranţă. Dar numaidecât după ce oamenii aceştia îi întorceau spatele, el şoptea ceva urât pe socoteala lor şi căuta să ne repete nişte cuvinte dintr-o convorbire pe care o auzise şi care nu ne folosea la nimic. Odată sau de două ori, Nick Sawle veni târându-se în camera mea, sprijinit în două cârje, privirea lui fiind şi îngrozită şi resemnată, din pricină că rebelii nu fuseseră respinşi din Menabilly douăzeci şi patru de ore de la sosirea lor. Mă sileam să ascult teoriile sale după care Majestatea Sa se afla, când la Launceston, când la Liskeard, când din nou înapoi la Exeter – presupuneri ce nu ne aduceau o eliberare mai grabnică. În timpul argumentelor lui, biata-i soţie Temperance îl privea năucită, cu un fel de nelinişte, profeţia ei religioasă năruindu-se din cauza spaimei, în timp ce ţinea în mână cartea de rugăciuni, fără să mai poată citi din ea.

Odată pe zi ni se îngăduia să ne plimbăm prin grădină, pentru vreo treizeci de minute. Atunci o lăsam pe Matty în odaia mea, pretextând un oarecare motiv, rugând-o pe Alice să împingă la fotoliu în timp ce dădaca se plimba cu copiii. Bietele grădini erau pustiite, copacii doborâţi, brazdele de flori călcate în picioare; noi ne plimbam încolo şi încoace, urmaţi cu privirea de santinelele de lângă poartă şi de ofiţerii strânşi în faţa lungilor geamuri din galerie. Ochii lor duşmănoşi ne ardeau în spate, dar trebuia să suportăm totul de dragul aerului bun pe care îl respiram. Uneori râsetele lor ajungeau până la noi.

Glasurile lor erau aspre şi răguşite, fiindcă cei mai mulţi erau din Londra şi în comitatele din miazăzi, cu excepţia ofiţerilor de stat major ai Lordului Robartes şi, eu nu puteam suferi niciodată dialectul londonez, iar acum, punând la socoteală vrăjmăşia, îmi era de două

ori mai nesuferit. Niciodată n-am zărit-o pe Gartred în timpul plimbărilor, cu toate că cele două fiice ale ei, rezervate şi neprietenoase, se jucau la capătul îndepărtat al grădinii şi priveau spre noi şi spre copii cu ochi reci. Niciuna din ele nu moştenise frumuseţea ei, ci aveau părul castaniu şi erau plinuţe la trup ca răposatul lor tată, Antony Denys.

— Nu ştiu ce să cred despre asta, îmi şopti la ureche Alice. Ea ar trebui să fie prizonieră ca şi noi, dar nu e tratată astfel. Am văzut-o de la geamul meu plimbându-se prin grădina de lângă căsuţa de vară, vorbind şi râzând cu Lordul Robartes iar servitorii spun că iau masa împreună aproape în fiecare seară.

— Ea face ceea ce fac multe femei în timp de război, răspunsei. Caută să tragă foloase după împrejurări.

— Vrei să spui că e aliată cu Parlamentul? întrebă Alice.

— Nici cu Parlamentul, nici cu Regele, ci cu Gartred Denys, răspunsei. Nu cunoşti proverbul – „să urli cu lupii"? Îi va zâmbi Lordului Robartes şi se va culca cu el, atâta vreme cât va putea să tragă anumite foloase din asta. El ar lăsa-o să plece de aici şi mâine, dacă dânsa i-ar cere lucrul acesta.

— Atunci, spuse Alice, de ce nu se întoarce în siguranţă la Orley Court?

— Ca să ştiu asta, aş da orice, răspunsei.

Şi plimbându-ne încolo şi încoace, urmăriţi de privirile ostile ale ofiţerilor londonezi, mă gândii la paşii pe care îi auzisem la miezul nopţii în coridor, la mâna care umblase la broasca uşii mele şi la foşnetul rochiei de mătase. De ce oare, în timp ce toată casa dormea, Gartred se apropiase de apartamentul meu din aripa de nord-est şi încercase la uşă, cunoscând drumul, pe care trebuia să-l străbată? Iar dacă cunoştea drumul, atunci care era motivul?

Abia după zece zile primii răspunsul.

Duminică 11 august, vremea se strică pentru prima oară. Soarele strălucea palid pe un cer acoperit, iar spre

miazăzi şi apus norii se strângeau grămadă. Toată ziua nu mai conteni larma, veniră regimente noi aducând cu ele mulţi răniţi care fură instalaţi în odăile rândaşilor din faţa clădirii principale.

Strigătele lor de durere erau groaznice şi ne pricinuiră nouă, duşmanilor lor, un sentiment de groază şi de teamă. Toată ziua se strigă ordine, iar cornul nu încetă să sune de la răsăritul soarelui până aproape de înserat.

Pentru întâia dată nu ni se dădu la cină decât supă şi câte o felie de pâine rece; ni se spuse în acelaşi timp că nu mai puteam spera la nimic bun de-aici înainte. Nu ni se arăta motivul, dar Matty ascultând pe la bucătării, ne aduse câteva ştiri culese de acolo şi din curte.

— Ieri s-a dat o luptă la Braddok Dows, spuse ea. Au avut mari pierderi.

Vorbea foarte încet, deoarece având duşmani în jurul nostru, ne obişnuisem să rostim cuvintele în şoaptă, cu ochii aţintiţi asupra uşii.

Turnai jumătate din supa mea în ceaşca lui Dick, care o sorbi lacom, trecând cu limba de-a lungul marginii ca un câine flămând.

— Regele e numai la trei mile de Lostwithiel, spuse iarăşi Matty. El şi cu Prinţul Maurice şi-au unit forţele, stabilindu-şi cartierul general la Boconnoc, Sir Richard, a înaintat cu aproape o mie de oameni din Truro şi acum se îndreaptă spre Bodmin, venind dinspre apus. „Oamenii voştri încearcă să ne stoarcă parcă am fi nişte lămâi, îmi spunea soldatul din bucătărie. Dar nu vor reuşi".

Ea râse, întinzând cea mai mare felie de pâine lui Dick.

— I-am spus că m-aş ruga pentru el dacă l-ar prinde Sir Richard.

După ce mâncarăm, mă aşezai în fotoliu, privind spre parc şi uitându-mă la norii ce se adunau tot mai deşi. Mai rămăseseră doisprezece boi în staulul instalat în parc şi numai o turmă micuţă de oi. Tot restul fusese măcelărit. Aceste rămăşiţe n-aveau să mai existe până-n

patruzeci şi opt de ore. Nici urmă de secară nu mai rămăsese pe ogoarele din jur. Totul fusese secerat şi strâns în căpiţe. Iarba din parc nu mai exista, deoarece caii păşteau pretutindeni. Brazdele erau goale. Dintre copaci nu se mai zărea niciunul în livadă, dincolo de iepurărie. Dacă povestea Mattyei era adevărată şi dacă regele şi Richard se aflau la apus şi la răsărit de Lostwithiel, atunci contele de Essex, cu cei zece mii de oameni ai săi se afla încercuit pe o fâşie îngustă de pământ de vreo nouă mile, cu nicio altă posibilitate de scăpare decât pe mare.

Zece mii de oameni aşadar, cu puţine provizii, pe un pământ sterp şi cu trei armate în spatele lor.

În seara aceea nu se auziră din curte nici râsete, nici strigăte şi nici vorbe. Se vedea numai un foc palid deasupra căruia îngrămădeau copacii tăiaţi, scaunele de bucătărie, uşile scoase din cămară şi mesele din odaia intendentului, iar în apropiere chipurile posomorâte ale oamenilor luminate de flăcările ce se înălţau spre cer.

Zarea se întunecă şi curând începu să plouă. Ascultând ploaia, în timp ce îmi adusesem aminte de cuvintele lui Richard, auzii foşnetul unei rochii de mătase şi o bătaie în uşa mea.

18

Dick dispăruse ca un fulger în ascunzişul lui şi Matty ştergea ceaşca şi farfuria. Rămăsei liniştită în fotoliu, cu spatele întors spre tapițeria din fața bolții, şi poftii să intre pe cine bătea în uşă.

Era Gartred. Purta, dacă îmi amintesc bine, o rochie verde ca smaraldul, şi avea smaralde în jurul gâtului şi în urechi. Se opri o clipă pe prag, schițând un zâmbet.

— Oh, bună Matty, spuse ea, totdeauna atât de devotată! Câte foloase poți avea de pe urma unei servitoare credincioase!

Matty strâmbă din nas, mişcând cu zgomot farfuriile pe tavă, iar buzele i se strânseră într-o linie îngustă.

— Te deranjez, Honor? întrebă Gartred menținându-şi acelaşi zâmbet. Probabil că ora nu e prea potrivită; fără îndoială că tu te culci devreme?

Totul se poate exprima prin inflexiunea vocii; redate însă pe hârtie, cuvintele par mai simple şi mai inofensive. Eu redau fraza aşa cum o rostea Gartred; dar glasul ei, ochii care mă măsurau, lăsau să se înțeleagă în bătaie de joc că, deoarece eram schiloadă, cel mult la ora nouă şi jumătate trebuia să fiu culcată şi cu lumina stinsă.

— Atârnă de dispoziția mea când mă culc, cum cred că e cazul şi cu tine, răspunsei. Şi mai atârnă şi de societatea pe care o am.

— Clipele cred că ți se par extrem de plictisitoare, adăugă ea, dar poate că te-ai obişnuit. Ai avut un domiciliu forțat atâta vreme şi, faptul că eşti acum prizonieră nu e o experiență nouă pentru tine. Trebuie să-ți mărturisesc însă că pe mine nu mă amuză lucrul acesta.

Veni mai aproape, privind cu atenție în jur, cu toate că n-o invitasem.

— Cred că ai auzit noutățile? spuse.

— Că regele se află la Boconnoc şi că s-a dat ieri o luptă în care rebelii au fost bătuți? Da, asta am auzit-o, răspunsei.

Cele din urmă fructe culese înaintea sosirii rebelilor se aflau pe o farfurie de lângă fereastră. Gartred luă o smochină şi începu să muşte din ea, privind necontenit în jurul odăii. Matty scoase un fel de sforăit plin de indignare, care însă trecu neobservat, şi luând tava ieşi din odaie cu o privire furioasă îndreptată spre spatele Gartredei, care ar fi vrut parcă s-o ucidă.

— Dacă lucrurile acestea vor mai continua multă vreme, spuse Gartred, nimeni dintre noi nu se va simți prea bine. Oamenii sunt destul de îndârjiți. O înfrângere poate să-i transforme în nişte brute.

— Foarte probabil, spusei.

Aruncă restul smochinei şi mai luă una.

— Richard se află la Lanhydrock, reluă ea. Am aflat de la un prizonier. E o ironie că tocmai proprietarul din Lanhydrock să se afle printre noi aici. Richard îi va mai lăsa puțin pe proprietate atunci când se va termina campania, orice întorsătură ar lua războiul. Jack Robartes e vânăt de furie.

— E greşeala lui, spusei, căci el l-a sfătuit pe contele de Essex să înainteze în Cornwall, trimițând astfel zece mii de oameni să cadă într-o cursă.

— Aşadar, e vorba de o cursă? Şi fratele meu cel lipsit de scrupul e acela care a întins-o? Mi-am închipuit că aşa trebuie să fie.

Nu răspunsei. Vorbisem prea mult. Şi Gartred venise să ia informații.

— Ei bine, vom vedea, spuse, muşcând din smochină cu plăcere; dar, dacă va dura încă multă vreme, rebelii vor deveni canibali. Au prăpădit țara de-aici până la Lostwithiel, iar Fowey nu mai are deloc provizii. Mă cutremur când mă gândesc ce ar fi în stare Robartes să-i

facă lui Richard dacă l-ar prinde.

— Şi, dacă s-ar întâmpla altfel, ar fi acelaşi lucru, spusei.

Râse, storcând ultima picătură de zeamă din smochină.

— Toţi bărbaţii sunt nişte proşti, zise ea, şi mai ales în timp de război. Nu-şi mai dau seama de simţul valorilor.

— Depinde, spusei, de ceea ce înseamnă valoare.

— Pentru mine un singur lucru are valoare, zise ea. Siguranţa persoanei mele.

— În acest caz, reluai, nu te-ai prea sinchisit de ea călătorind pe şosea acum zece zile.

Mă privi pe sub pleoapele coborâte şi zâmbi.

— Limba ta nu s-a tocit în cernerea anilor, zise, iar suferinţele nu te-au îmblânzit. Spune-mi, îl mai iubeşti pe Richard?

— Asta mă priveşte, răspunsei.

— El e disprețuit de toți ofițerii, ceea ce cred că ştii, reluă ea şi, a devenit nesuferit în Cornwall ca şi în Devon. De fapt, singurii oameni pe care se mai poate bizui, socotindu-i prieteni, sunt băieţii tineri, care nu îndrăznesc să se poarte obraznic cu el. E împresurat de o mulţime de astfel de băieţi care se ţin după el ca umbra.

„Oh, Dumnezeule, gândii, femeie sângeroasă, ai găsit singura insinuare din lume care să mă înnebunească” Ea, în acest timp, se juca cu inelele.

— Biata Mary Howard, reluă, cât a mai îndurat! Tu ai fost scutită, Honor, de nenumărate înjosiri, prin faptul că nu te-ai măritat cu el. Bănuiesc că Richard s-a lăudat grozav în ultima vreme că te iubeşte aşa cum te-a iubit şi înainte. Şi, fără îndoială că te şi iubeşte în felul său ciudat şi vicios. E o plăcere cam rară şi nouă, atunci când o femeie nu poate răspunde.

Căscă şi trecu lângă fereastră.

— Se poartă cu Dick într-un chip îngrozitor, continuă. Bietul băiat a adorat-o pe maică-sa şi Richard se poartă aspru cu el înadins ca să-i facă în ciudă. Ce

părere ţi-ai făcut despre el când a fost aici?

— Tânăr şi sensibil ca toţi copiii, spusei.

— Mă miră cum de-a putut să se nască, reluă Gartred, când mă gândesc la povestea revoltătoare pe care mi-a spus-o Mary. Oricum, îţi menajez sentimentele, dacă tu îl priveşti şi azi pe Richard cu aceeaşi ochi. Sunt fericită că Jack Robartes nu l-a găsit aici pe băiat. A jurat să spânzure orice rudă a lui Richard întâlnită în cale.

— Cu excepţia ta, spusei.

— Oh, eu nu contez, răspunse. Misses Denys din Orleys Court nu e aceeaşi persoană cu Gartred Grenvile.

Privi din nou de-a lungul pereţilor, apoi jos în ogradă.

— Asta e încăperea unde obişnuiau să-l ţină ascuns pe nebun, nu-i aşa? Ţin minte cum îl ocăra de la această fereastră pe Kit, când ne plimbam călare, acum douăzeci şi cinci de ani.

— N-am idee, spusei. Acest subiect nu se discută în familie.

— Era ceva ciudat în construcţia acestei case, reluă ea cu nepăsare. Nu ştiu anume ce era. Cred că vreo ascunzătoare unde îl închideau când devenea furios, aşa mi-a spus Kit. N-ai descoperit această ascunzătoare?

— Aici nu sunt ascunzători, în afară de dulăpiorul de acolo de lângă birou.

— Îmi pare atât de rău, continuă, că venirea mea aici te-a silit să dai odaia ta Joanei Rashleigh! Aş fi putut foarte bine să stau în această odaie, care, după cum mi-a spus o servitoare, n-a mai fost folosită până a nu te fi mutat tu în ea.

— Am socotit mai simplu, răspunsei, să te lăsăm pe tine şi pe fiicele tale într-o cameră mai mare, unde poţi primi musafiri la cină.

— Te-au mulţumit întotdeauna bârfelile servitorilor, nu-i aşa? zise ea. Asta e pasiunea fetelor bătrâne. Le dă o mare satisfacţie că-şi închipuie ce se petrece în dosul uşilor încuiate.

— Nu ştiu ce să zic, răspunsei. Dar nu cred că

bulionul meu ar avea un gust mai plăcut dacă mi te-aş închipui şold la şold cu Lordul Robartes.

Mă privi jucându-se cu dantela rochiei şi mă întrebai cine avea mai multă capacitate de ură, eu sau ea.

— Oricum, prin faptul că mă găsesc aici, toţi aţi fost scutiţi până acum de neplăceri mult mai mari. Îl cunosc pe Jack Robartes de mulţi ani.

— Cată să ţi-l păstrezi cât mai aproape, spusei. E tot ceea ce îţi cerem.

Începusem să mă amuz în cele din urmă, iar dânsa, dându-şi seama de lucrul acesta, se îndreptă spre uşă.

— Nu pot garanta, îmi răspunse, că buna lui dispoziţie va continua. Era cam posomorât aseară la cină, când a auzit că Richard se află la Lanhydrock, iar acum a plecat la Fowey unde va avea loc o consfătuire cu Essex şi cu şefii marelui stat major.

— Am deci toată speranţa, spusei, că îl vei îndulci către ziuă.

Se opri cu mâna pe clanţa uşii, plimbându-şi ochii peste tapiţeria pereţilor.

— Dacă vor pierde campania, îşi vor pierde şi firea. Un soldat înfrânt e un animal primejdios. Jack Robartes va da poruncă să se jefuiască totul la Menabilly, distrugându-l atât pe dinăuntru cât şi pe dinafară.

— Da, zisei. Suntem conştienţi de acest lucru.

— Totul va fi luat de-aici, reluă ea, îmbrăcăminte, bijuterii, mobile, provizii, iar celor din casă nu li se va mai lăsa mare lucru. Cumnatul tău, Jonathan Rashleigh, probabil că e un om foarte curios. Să-şi părăsească locuinţa, atunci când ştia prea bine ce se va întâmpla cu ea până la urmă.

Ridicai din umeri. Ea însă, înainte de-a pleca, îşi dădu drumul gurii.

— Oare tot mai activează în calitate de colector pentru Monetărie?

Zâmbii pentru întâia oară, deoarece aflasem răspunsul în legătură cu prezenţa ei în această casă.

— Nu ştiu ce să-ţi spun, zisei. N-am idee. Dar dacă vei

aştepta până atunci când casa va fi complet jefuită, poate vei da şi peste argintăria pe care crezi că el o ține ascunsă aici. Noapte bună, Gartred!

Mă privi țintă un răstimp, apoi ieşi din odaie.

În sfârşit o cunoşteam. Îşi avea rosturile ei şi, dacă aş fi fost mai puțin preocupată de problema ascunderii lui Dick, aş fi bănuit-o mai curând. Oricine avea să câştige ori să piardă campania din apus, era de puțină importanță pentru Gartred. Ea va avea grijă să fie de partea învingătorilor. Putea să facă pe spioana pentru ambele tabere. Ca şi Temperance Sawle, eram pe cale să citez din Sfânta Scriptură: „Unde se află trupul, acolo se vor aduna vulturii". Dacă se vor mai putea aduna rămăşițe din cenuşa războiului, Gartred Denys nu va sta acasă la Orley Court. Îmi amintii de lăcomia ei cu prilejul contractului de căsătorie cu Kit, apoi de ultima ei căutare pătimaşă a bagatelei de bijuterie în dimineața când părăsise Lanrest ca văduvă şi, îmi amintii şi de zvonurile ce se răspândiseră de când devenise a doua oară văduvă.

Orley Court trebuia să fie împărțit între fiicele ei când vor ajunge la o anumită vârstă şi, acum era grevat de multe datorii. Gartred nu găsise încă un al treilea soț după gustul ei, dar trebuia totuşi să trăiască. Într-adevăr, argintăria din Cornwall ar fi fost o captură frumoasă dacă ar fi putut pune mâna pe ea.

Deci, acesta era scopul ei, bănuiala fiindu-i localizată în jurul odăii mele. Nu cunoştea secretul bolții, dar îşi amintea că între zidurile de la Menabilly se găsea o asemenea ascunzătoare. Şi, cu mintea ei ascuțită, ajunsese la concluzia că cumnatul meu se va fi folosit de această ascunzătoare în timp de război. Că această ascunzătoare ar fi putut să-l adăpostească şi pe nepotul ei, nu-i trecuse însă prin minte. De aceasta eram sigură. Nici nu lucra şi, – aici era ceea ce bănuiam, – în tovărăşie cu Lordul Robartes. Ea lucra pe cont propriu, iar dacă scopul ei putea fi atins mai uşor prin faptul că el o curta asta îi folosea şi mai mult. Era mai plăcut la urma urmei

să mănânci friptură decât pâine goală; în afară de asta, prefera bărbații graşi. Dacă ar fi văzut însă că nu poate obține ce vrea lucrând singură – atunci avea să dea cărțile pe față, oricare ar fi fost consecințele.

Deci, de lucru acesta trebuia să ne temem şi, nimeni din casă nu ştia încă nimic, afară de mine. Ziua de duminică 11 august, venise şi trecuse. Ne trezirăm a doua zi dimineață, în fața unei noi săptămâni, foarte problematice, în răstimpul căreia multe se puteau întâmpla cu cele trei armate regale strângându-i pe rebeli tot mai puternic cu fiecare oră ce trecea, fâşia de pământ pe care se adăposteau devenind din zi în zi mai goală şi pustiită, iar ploaia statornică transformând toate şoselele într-o mare de noroi.

Trecuse vremea caldă, cerul nu mai era albastru şi soarele nu se mai zărea. Copiii nu mai priveau de la fereastră la mişcările soldaților şi nu mai ascultau sunetul de corn. Nu ne mai plimbam zilnic pe dinaintea ferestrelor galeriei. Un vânt puternic sufla pe deasupra parcului şi, de la fereastra mea bine închisă, vedeam corturile risipite, caii aliniați dedesubtul copacilor de la capătul îndepărtat, cu înfățişări abătute, în timp ce oamenii se strângeau în grupuri melancolice, focurile stingându-se îndată după ce se aprindeau. Mulți dintre răniți mureau în casele rândaşilor. Mary vedea cortegiile de înmormântare pornind în zori, o procesiune tăcută, cenuşie în ceața dimineții, şi noi auzisem că îngropăciunile aveau loc pe valea de sub pădurea din Pridmouth.

Nu mai erau aduşi alți răniți în casele rândaşilor şi atunci puteam să ne dăm seama că vremea rea pusese capăt luptelor. Se mai zvonea însă că armata Majestății Sale stăpânea acum malul de răsărit al râului Fowey, de la St. Veep până jos la fortăreața din Polruan, care închidea intrarea în port. Deci, rebelii din Fowey erau împresurați de vasele din Canal, nemaiputând primi provizii pe mare decât cu ajutorul unor vase mai mici, care ar fi putut debarca la Pridmouth şi Polkeris sau pe

întinderile de nisip de la Tywardreath, ceea ce acum era cu neputință din pricina atacului puternic din sud-vest. Alice spunea că se auzeau acum slabe hohote de râs şi glume venind dinspre galerie, iar ofițerii cu chipuri posomorâte intrau şi ieşeau tăcuți din sala de mese pe care Lordul Robartes o luase pentru folosința sa personală. Vocea lui iritată se auzea de fiecare dată când venea câte un trimis aducând prin ploaia torențială un contraordin de la contele de Essex sau cine ştie ce veste înfricoşătoare. Dacă Gartred se plimba prin casă sau nu, nu ştiam. Alice credea că rămânea în camera ei tot timpul. Pe Joan o văzui foarte puțin, deoarece bietul John se lupta încă amarnic cu frigurile; singură Mary mă vizita din când în când, din ce în ce mai trasă la față văzând pustiirea ce fusese lăsată pretutindeni pe moşie. Se tăiaseră până acum mai mult de trei sute de oi, treizeci de boi îngrăşați şi şaizeci de tauri. Vite de ham şi cai, cam vreo patruzeci. Din cei optzeci de purcei nu rămăseseră măcar zece şi, aceştia nu puteau să ajungă decât până la sfârşitul săptămânii. Secara din anul trecut se mistuise în prima săptămână de ocupație, iar acum rebelii o strângeau şi pe cea din acest an, nelăsând nicio singură holdă pentru recoltă. Nu rămăsese nimic din furgoane şi căruțe şi, toate uneltele fuseseră luate. Şoproanele unde fusese depozitat combustibilul pentru iarnă rămăseseră goale ca şi grânarele. Servitorii, tremurând de frică, veneau să dea de veste stăpânei lor că, din marea bogăție pe care Jonathan Rashleigh o lăsase în păstrarea ei de aproape două săptămâni, nu mai rămăsese nimic. Grădinile erau devastate, livada distrusă, lemnele fuseseră ridicate, vitele tăiate. Oricum s-ar fi sfârşit războiul în apus, cumnatul meu era un om ruinat.

Încă nu dăduseră năvală asupra casei sau asupra celor ce locuiau într-însa. Hrana noastră devenise o adevărată problemă. La prânz, ne adunam cu toții la masă. Ni se aducea de mâncare în apartamentul Alicei, la aripa de răsărit, în timp ce John zăcea bolnav în odaia

tatălui său. Ne aflam deci, laolaltă, mâncând pâinea rece şi supa groasă, la care se adăuga uneori fasole sau varză. Copiii erau zgomotoşi şi nu-şi mai găseau astâmpăr. Ei căpătau două ceşti cu lapte pe zi, dar nu mai mult, şi începuseră să arate foarte prost: ochii li se măriseră şi aveau feţele palide. Nu le mai plăcea să se joace şi căscau foarte des. Micul Jonathan se îmbolnăvi de angină difterică, copleşind-o pe Joan cu noi supărări, iar Alice fu nevoită să coboare jos la bucătărie să ceară beţişoare de rubarbe ca să-i facă ceaiuri, – favoare acordată numai ei, deoarece drăgălăşenia ei câştigase simpatia soldatului de serviciu.

Bătrânii sufereau ca şi copiii şi se tânguiau cu aceeaşi neînţelegere de mizeriile aduse de război. Nick Sawle îşi privea ceaşca îndelung după ce o golise, bodogănind cuvinte fără şir: „O adevărată ruşine! Ceva cu desăvârşire de neiertat!" Privea cu duşmănie în juru-i ca şi cum toate s-ar fi întâmplat din vina unuia dintre cei prezenţi, în timp ce Will Sparke, cu îndemânare şireată, se aşeza printre copii şi, sub pretextul că se juca cu ei, aduna firimiturile de îndată ce Alice sau dădaca îi întorceau spatele. Femeile erau mai puţin egoiste şi Deborah, pe care o crezusem capricioasă aşa cum era fratele ei, dovedi pe neaşteptate multă dragoste faţă de cei ce păreau mai neajutaţi, şi glasul ei adânc şi mustaţa ei nu mai speriau acum nici pe cei mai mici dintre copii.

Numai cu ajutorul Mattyei eram în stare să-l hrănesc pe Dick. Prin anumite mijloace – cinstite sau ruşinoase, nu le mai cercetam – şi-l apropiase pe cel de-al doilea bucătar, căruia îi spusese o poveste lungă despre stăpâna ei suferindă şi neputincioasă. Rezultatul fu că Matty îmi aducea în odaie nişte supă de la popotă, ascunsă sub şort, fără să fi ştiut cineva de lucrul acesta. Acelaşi ajutor de bucătar ne alimenta şi cu zvonuri – cele mai multe îngrijorătoare pentru ai lui – şi mă întrebam dacă, răsplătindu-l în chip mulţumitor, n-ar fi în stare să şi dezerteze. Pe la jumătatea săptămânii aflarăm că Richard ocupase Restormel Castle, lângă Lostwithiel şi,

că Lordul Goring, care comanda cavaleria Regelui, pusese stăpânire pe podul şi şoseaua mai jos de St. Blazey. Essex se afla acum împresurat pe peninsula noastră, lungă de şapte mile şi largă de vreo două, neavând cu ce să mai hrănească cei zece mii de oameni ai săi, iar tunurile de la Polruan trăgeau asupra portului Fowey. Lupta nu putea să mai dureze multă vreme. Era nevoie ca Essex şi rebelii să fie puşi în libertate, trimiţându-li-se alte forţe dinspre răsărit, ori ca el să se apere dând o straşnică luptă. Până atunci noi aveam să aşteptăm zi de zi, cu inima tremurând, cu stomacul gol, privind la soldaţii morocănoşi înghesuindu-se în ploaie în faţa corturilor, în timp ce comandanţii lor aveau să ţină consfătuiri disperate în casă. Mai veni o duminică, aducând zvonul alarmant printre rebeli că oamenii de la ţară începuseră noaptea să jefuiască şi să omoare. Se găseau santinele spânzurate, unii soldaţi îşi văzuseră camarazii cu gâtul tăiat sau găsiţi pe şosele cu ochii scoşi şi cu mâinile ciuntite. Cei din Cornwall se răsculară.

Marţi 27 august, nu primirăm supă la prânz, ci numai vreo şase pâini pentru toată lumea care era în număr de douăzeci. Miercuri, numai un ulcior cu lapte pentru copii în loc de trei şi, laptele acesta era îndoit cu apă.

Joi, Alice, Joan, Mary, cele două surori Sparke şi cu mine dădurăm pâinea noastră copiilor şi băurăm numai câte un ceai de buruieni. Nu ne era foame. Ne părăsise orice poftă de mâncare când vedeam cum bieţii copii rupeau din pâinea rece şi-o tot plimbau prin gură, ca să ne ceară după aceea alte felii, fără ca noi să le mai putem da ceva. În tot acest timp, vântul din sud-est biciuia văzduhul plin de apă, iar cornul rebel, care ne enerva de-atâta vreme, suna prin parc cu un strigăt de disperare.

19

Vineri 30 august, stătui toată ziua în pat, deoarece, ca să ne strângem acum laolaltă ar fi fost o mare îndrăzneală şi, oricum, eu nici nu aveam puterea s-o fac. Sufletul meu laş nu-mi îngăduia să văd copiii rugându-se şi plângând pentru coaja lor de pâine. Matty îmi prepară o ceaşcă de ceai, dar, ca să-l înghit, mi se părea ceva neîngăduit. Foamea mă făcuse indiferentă şi chiar nepăsătoare faţă de primejdie şi îi permiteam lui Dick să stea pe saltea lângă patul meu, în timp ce rodea la un os adus de Matty înadins pentru el. Ochii lui arătau mai mari ca oricând pe obrazul palid, iar buclele lui negre atârnau în şuviţe întinse şi fără luciu. Mi se părea că foamea îl făcuse să semene mult cu maică-sa şi, uneori, privindu-l, aveam impresia că dânsa ar fi fost în locul lui şi că Mary Hovard era aceea pe care o hrăneam şi pe care o ascundeam din faţa duşmanului, că dânsa rodea oasele cu dinţişori mici, ascuţiţi şi rupea bucăţile de carne cu ghearele subţiri şi lacome.

Şi Matty era trasă la faţă şi palidă. Din şoldurile ei mlădioase şi din obrajii îmbujoraţi nu mai rămăsese nimic. Mâncarea pe care putea s-o scoată de la prietenul ei bucătarul, – era şi acum destul de puţină, până chiar şi pentru soldaţi – ea însă o aducea lui Dick sau o da copiilor.

În timpul zilei alunecam din coşmar în coşmar; Dick stătea ghemuit ca un căţel la picioarele mele, Matty se oprea la fereastră şi privea ceaţa risipită în larg după ploaie, acoperind şi corturi şi cai. Tropotul de potcoave mă trezi după ora două şi Matty, deschizând geamul, privi jos în curtea exterioară. Văzu câteva zeci de ofiţeri urmaţi de trupe şi de comandantul lor călare pe un cal

negru, purtând o haină cenuşie, trecând pe sub turnuleţ spre curtea interioară. Ea se furişă după ei ca să-i poată vedea mai bine când se dădeau jos de pe cai şi la întoarcere îmi povesti că însuşi Lordul Robartes îi aştepta pe scări şi că toţi intraseră în sala de mese, după ce mai întâi fuseseră aşezate santinele la uşi.

Până şi creierul meu obosit înţelese că probabil acesta era ultimul consiliu la care venise să ia parte contele de Essex în persoană. Îmi dusei mâinile la ochi ca să-mi potolesc durerea de cap.

— Du-te la bucătarul tău, rostii către Matty. Înduplecă-l pe orice cale, dar fă-l să vorbească.

Ea dădu din cap afirmativ, îşi ţuguie buzele, iar înainte de plecare, mai aduse un os de undeva, din micuţa ei odaie, cu care îl ademeni pe Dick ca pe un câine până la tapetul din faţa bolţii, ca să-l trimită după aceea jos în chilioara lui.

Bătură trei, patru, cinci ceasuri. Se făcu întuneric, seara începând mai devreme din pricina ceţii şi a ploii, când auzii din nou caii trecând pe sub turnuleţ şi ieşind prin parc. Pe la cinci şi jumătate, Matty se întoarse. Ceea ce făcuse în aceste câteva ceasuri n-am întrebat-o niciodată până în ziua de azi, dar îmi spuse că bucătarul e afară şi ar vrea să vorbească cu mine. Aprinse lumânările şi, în timp ce mă ridică în pat, o privii întrebător; ea arătă cu capul spre coridor.

— Dacă îi daţi bani îmi şopti, va face tot ce veţi dori.

O rugai să-mi aducă punga, apoi veni cu el înăuntru.

Omul clipi din ochi din pricina lumânărilor, cu un zâmbet de oaie pe faţă – dar obrazul lui, ca şi al nostru, era tras şi prelung, ca al oricărui flămând.

Îl poftii să se apropie de patul meu; se supuse cu o privire grăbită aruncată peste umăr. Îi dădui un ban de aur, pe care îl vârî în buzunar numaidecât.

— Ce noutăţi îmi aduci? îl întrebai.

Privi spre Matty care îmi făcu un semn. El îşi plimbă limba peste buze.

— Sunt numai zvonuri, zise el, dar spun ceea ce se

vorbeşte prin curte.

Făcu o pauză şi privi din nou spre uşă.

— Retragerea va începe în noaptea asta, reluă. Cinci mii de oameni vor porni prin întuneric spre ţărm. Îi veţi putea auzi, dacă veţi fi cu luare aminte. Vor trece chiar pe-aici, în drum spre Pridmouth şi Polkerris. Se vor îmbarca după ce se va potoli vântul.

— Caii nu pot fi îmbarcaţi în bărci mici, spusei. Ce vor face generalii voştri cu cei două mii de cai?

El dădu din cap şi privi iarăşi spre Matty. Îi mai dădui un ban de aur.

— Am schimbat numai câteva vorbe cu rândaşul lui Sir William Balfour, răspunse omul. Era vorba că vor străpunge liniile regale în astă noapte, în timp ce infanteria se va retrage. Nu pun rămăşag că asta ar fi adevărat şi nici el nu ştie sigur.

— Ce se va întâmpla cu dumneata şi cu ceilalţi bucătari? întrebai.

— Vom fi trimişi pe mare ca şi ceilalţi, mi se răspunse.

— Nu cred să fie cu putinţă. Ascultă mugetul vântului.

Şuiera sălbatic prin crengile copacilor din iepurărie şi ploaia se izbea cu putere de geam.

— Îţi voi spune eu ce se va întâmpla cu voi, reluai. Se va face dimineaţă şi nu vor fi bărci care să vă ridice de la mal. Veţi rămâne acolo, înghesuiţi în vânt şi ploaie, cu marea din sud-est năpustindu-se ameninţătoare spre Pridmouth, iar oamenii de la ţară vor da năvală peste voi cu furcile de fân. Fiindcă cei din Cornwall nu prea sunt cumsecade atunci când le e foame.

Omul tăcu şi îşi trecu din nou limba peste buze.

— De ce nu dezertezi? întrebai. Pleacă astă-seară, înainte de a ţi se întâmpla ceva rău, pot să-ţi dau o scrisoare către un comandant regalist.

— Asta i-am spus-o şi eu, interveni Matty. Un cuvânt de la dumneavoastră către Sir Richard Grenvile i-ar deschide drumul printre liniile noastre.

Omul ne privi, când pe una când pe cealaltă, năruit,

lipsit de hotărâre, lacom. Îi mai dădui un ban de aur.

— Dacă vei ajunge din urmă oştirea regală până într-un ceas şi vei spune acolo ce mi-ai spus mie acum – în privinţa cavaleriei care are de gând să le străpungă liniile mai înainte de-a se fi luminat de ziuă, vei mai primi încă multe piese de aur şi de-ale mâncării din belşug.

Se scărpină în cap şi privi din nou spre Matty.

— Dacă ţi se va întâmpla cel mai rău lucru şi vei cădea prizonier, spusei iarăşi, tot va fi mai bine decât aici, unde cei din Cornwall te vor ciopârţi fără milă.

Aceste din urmă cuvinte îl hotărâră.

— Mă duc, zise el, dacă îmi veţi da o scrisoare.

Înşirai pe un petic de hârtie câteva cuvinte, pentru Richard, care foarte probabil că n-aveau să ajungă la dânsul niciodată (şi nici n-au ajuns, după cum am aflat mai târziu), apoi îl rugai pe om să-şi croiască drum prin pădure spre Fowey, iar în întunericul nopţii să ia o barcă spre Bodinnyck, care se afla în mâinile regaliştilor şi, acolo să le dea de veste ce fel de planuri îşi făcuseră rebelii.

Era fără îndoială prea târziu ca să li se dea o mână de ajutor, dar cel puţin era un prilej care nu trebuia pierdut. După ce plecă însoţit de Matty, care ţinea să-i grăbească fuga, mă sprijinii pe perne şi ascultai căderea picăturilor de ploaie; de departe, de pe şoseaua de dincolo de parc, se auzea cadenţa unor paşi în marş. Oră după oră, asta continuă fără întrerupere în noaptea prea lungă, în timp ce cornul suna subţire şi clar în şuierul vântului. Se făcu dimineaţă. O dimineaţă umedă, cenuşie şi ceţoasă, iar ei tot se mai înşirau pe şosea, împroşcaţi cu noroi, descurajaţi, murdari, sute şi sute de oameni înaintând prin parc în rânduri răzleţe ca să poată ajunge cât mai grabnic la ţărm.

Sâmbătă, pe la ora prânzului, nu mai putea fi vorba de nicio rânduială, de nicio disciplină, deoarece, când soarele se ivi printre norii încă plini de apă, se auziră primele tunuri din Lostwithiel; era armata lui Richard

care-i ataca din spate pe rebeli. Ne apropiarăm de fereastră, uitând de foame, neținând seama de ploaia care stropea fețele noastre trase. În tot răstimpul zilei soldații se târâră prin parc, un groaznic amestec de oameni, cai şi furgoane, refuzând să mai continue drumul; cai, căruțe şi un număr restrâns de vite scăpate de măcel, totul laolaltă zăcea îngrămădit în marea de noroi care fusese odată un parc. Bubuiturile de tun şi trosnetul puştilor se apropiau, din ce în ce, iar unul din servitori urcându-se în clopotniță, ne aduse vestea că drumul pe lângă Castledore era negru de trupe, fum şi flăcări şi, că jos, pe câmpuri, se apropiau în fugă cei dintâi soldați, câțiva, la început apoi cincizeci, o sută, şi încă o sută, ca să facă laolaltă o mulțime de oameni în panică, rătăciți pe poteci şi prin parc.

Ploaia continua ca şi retragerea.

Pe la cinci ceasuri aflarăm că trebuia să coborâm în galerie. Până şi John fu nevoit să asculte de ordin. Toți erau prea slăbiți ca să-şi mai poată târî picioarele, iar eu abia dacă puteam să mă mai țin în fotoliu. De două zile nu mai luasem nimic în gură, în afară de nişte ceai de buruieni. Alice arăta ca o stafie, deoarece cred că renunțase de mai multe zile la orice fel de mâncare de dragul copiilor. Sora Elizabeth nu arăta nici ea mai bine, iar copilaşul ei de un an părea o păpuşă din ceară. Înainte de a-mi părăsi odaia, avusei grijă ca Dick să rămână în celulă şi de astă dată şi, în ciuda protestelor lui, închisei deasupra piatra de la intrare.

Eram o tovărăşie destul de stranie acolo în galerie, toată lumea cu fețele palide şi trase. Copiii erau foarte tăcuți şi aveau o privire gravă. Pe John îl zării pentru prima oară după dimineața acelei zile de-acum o lună; părea şi el foarte bolnav; se îngălbenise la față şi avea friguri puternice. Mă privi ca şi cum ar fi vrut să mă întrebe ceva, iar eu îi făcui semn din cap, încercând să-i surâd. Stăteam acolo şi aşteptam, niciunul neavând curajul sau tăria să vorbească. Mai la o parte, lângă fereastra din mijloc, se afla Gartred cu fiicele ei. Şi ele

păreau mai subțiri şi mai palide ca înainte, şi cred că nu gustaseră friptură de găină de mai multe zile, deşi în comparație cu ceilalți copii, Rashleigh şi Courtney, nu fuseră prost hrănite.

Băgai de seamă că Gartred nu purta bijuterii şi era îmbrăcată foarte simplu; asta făcu să nască în mine o presimțire ciudată. Nu ne băga în seamă şi, nu rosti decât vreo câteva cuvinte către Mary. Aşezându-se lângă o măsuță, începu să facă o pasiență. Întoarse cărțile cu fețele în sus, uitându-se la ele cu mult interes. Gândii că acesta era momentul pe care-l aşteptase de mai bine de treizeci de zile.

Dintr-o dată se auziră paşi în hol; Lordul Robartes intră în galerie cu cizmele pline de noroi; de pe îmbrăcăminte i se scurgea apă. Ofițerii săi de stat major îl însoțeau toți, cu înfățişări posomorâte, din care se putea bănui o straşnică hotărâre.

— Toată lumea din casă e de față? întrebă el cu asprime.

Un murmur se ridică dintre noi, în chip de afirmare.

— Foarte bine atunci, adăugă el şi, îndreptându-se spre sora mea Mary şi spre fiul ei vitreg John se opri în fața lor şi-i privi cu luare aminte.

— A ajuns la urechile mele zise, că soțul dumneavoastră doamnă, tatăl dumneavoastră, Sir, ține ascunse în această casă mari cantități de argint, care de drept aparțin Parlamentului. Nu e timpul acum să glumiți ori să protestați. În momentul de față, armata noastră se vede silită să se retragă vremelnic. Parlamentul are nevoie de orice gram de argint din țară pentru a duce acest război la bun sfârşit. Vă cer deci, doamnă, să-mi spuneți unde se află argintăria.

Mary, Dumnezeu să-i binecuvânteze stăpânirea de sine, întoarse spre el o față îngrozită.

— Nu ştiu nimic de vreo argintărie, răspunse ea, în afară de cele câteva tacâmuri care se găsesc acum în posesia dumneavoastră, de vreme ce mi-ați luat cheile.

— Doamnă, eu vorbesc de cantități mari depozitate

într-o ascunzătoare de unde soțul dumneavoastră le transportă apoi la monetărie.

— E adevărat că soțul, meu a fost colector pentru Cornwall, mylord. Dar nu mi-a spus niciodată că păstrează argintăria aici, la Menabilly.

El se întoarse către John.

— Dar dumneavoastră, Sir? Fără îndoială că tatăl dumneavoastră v-a vorbit despre toate afacerile sale?

— Nu, răspunse John ferm. Nu cunosc nimic din afacerile tatălui meu şi nici nu ştiu ceva despre vreo ascunzătoare. Singurul confident al tatălui meu este administratorul său, Langdon, care a plecat împreună cu el. Nimeni de aici din Menabilly nu vă poate da vreo lămurire în această privință.

O clipă, Lordul Robartes îl privi țintă pe John, apoi strigă spre ofițerii săi:

— Prădați casa, rupeți tapetele şi stofa de pe mobile! Distrugeți tot ce găsiți! Luați toate bijuteriile, îmbrăcămintea şi lucrurile de preț! Nu lăsați din Menabilly decât pereții goi.

John se ridică în picioare.

— Nu puteți face lucrul acesta, zise el. Ce drept v-a dat Parlamentul să comiteți asemenea fapte? Protestez, mylord, în numele bunei cuviințe şi a umanității.

Sora mea Mary, făcând un pas înainte, îi căzu în genunchi.

— Mylord Robartes, spuse ea. Vă jur pe tot ce am mai scump că nu e nimic ascuns în casa mea. Dacă s-ar fi aflat ceva, trebuia s-o ştiu eu cea dintâi. Vă implor, fie-vă milă de căminul meu.

Lordul Robartes o privi cu asprime.

— Doamnă, răspunse el, de ce să-mi fie milă de casa dumneavoastră, atunci când nici față de casa mea n-a fost nimeni milostiv? Şi unul şi altul, atât cel ce învinge cât şi cel ce pierde, plătesc cu aceiaşi măsură într-un război civil. Fiți recunoscători că am destulă inimă să vă las cu viață.

Acestea zicând, se grăbi să se retragă, luându-şi cu el

ofițerii şi punând santinele la uşi.

Sări din nou pe cal în ogradă şi porni în goană spre lupta fără folos pe care ariergarda o dădea sus la Castledore, pe după garduri şi prin şanțuri, cu toată ploaia deasă care cădea. Îl auzirăm pe maiorul pe care îl lăsase în locu-i dând ordine aspre soldaților, – care se năpustiră numaidecât să rupă tapetul de pe pereții sufrageriei. Auzirăm lemnăria trosnind şi sticla de la geamuri spărgându-se în țăndări. În fața acestui prim început de distrugere, Mary se întoarse spre John, cu obrazul scăldat în lacrimi:

— Pentru numele lui Dumnezeu, strigă ea, dacă cunoşti vreo ascunzătoare, arat-o ca să salvăm casa! Voi lua toată vina asupra mea când se va întoarce tatăl tău.

John nu răspunse. Privi spre mine. Şi nimeni dintre toți cei de față nu surprinse această privire, în afară de Gartred care în clipa aceea îşi înălțase capul. Nu făcui nicio mişcare. Îl privii cu aceiaşi asprime, fără milă, aşa cum făcuse Lordul Robartes. El şovăi o clipă, apoi răspunse în şoaptă:

— Nu ştiu nimic despre vreo ascunzătoare.

Cred că dacă rebelii ar fi pornit la lucru cu strigăte de voioşie, sau râzând cu hohote în furia beției, distrugerea casei ar fi fost mai uşor de suportat. Dar fiindcă erau învinşi şi ştiau lucrul acesta, cuprinşi de o cruzime sălbatică, făceau tot ce aveau de făcut în cea mai mare linişte.

Uşa galeriei era deschisă, iar cele două santinele stăteau în dosul ei şi nu spuneau nimic. Se auzea numai lemnul trosnind, mobilele spărgându-se, tăiatul în bucăți al mesei celei mari din sala de mese şi zgomotul pe care îl făceau oamenii când ridicau topoarele. Primul lucru pe care îl aruncară jos prin hol, rupt şi distrus, fu portretul regelui şi, în ciuda călcâiului murdar care călcase peste trăsăturile lui şi a sfâşierii de deasupra gurii, ochii lui melancolici ne priveau fără să se plângă de pe pânza distrusă.

Îi auzirăm apoi urcând şi pătrunzând în aripa de

miazăzi, iar în clipa când spărgea uşa odăii în care locuia Mary, ea începu să plângă cu adâncă deznădejde, în timp ce Alice o cuprinsese în braţe şi căuta s-o liniştească.

Toţi ceilalţi rămaseră nemişcaţi, ca nişte spectatori îngroziţi. Gartred privi atunci spre mine.

— Noi amândouă, Honor, neavând în vinele noastre nicio picătură din sângele familiei Rashleigh, suntem datoare să facem ceva ca să ne treacă timpul. Spune-mi joci picket?

— N-am mai jucat picket de pe vremea când jucam cu fratele tău, acum şaisprezece ani, răspunsei.

— Atunci avantajul e de partea mea, spuse ea. Vrei să încerci o partidă?

Zâmbea şi începu să amestece cărţile. Bănuii îndoitul înţeles pe care voia să-l dea jocului.

— Poate fi vorba de o miză mai mare de câteva bucăţi de argint, spusei.

Îi auzeam pe rebeli umblând deasupra noastră, lovind cu toporul; cioburile de sticlă de la ferestre căzură pe terasă.

— Ţi-e teamă să încerci o partidă de cărţi cu mine? întrebă Gartred.

— Nu, răspunsei. N-are de ce să-mi fie teamă.

Îmi îndreptai fotoliul spre dânsa şi ne aşezarăm faţă în faţă la măsuţa de lângă geam. Îmi dădu cărţile să le tai şi să le amestec, apoi i le dădui înapoi ca să le împartă, câte douăsprezece fiecăreia. Acum începea cea mai stranie partidă de picket pe care o jucasem vreodată, deoarece, în timp ce Gartred risca o avere, eu jucam pe fiul lui Richard, şi nimeni nu ştia asta în afară de mine.

Ceilalţi, năuciţi şi apatici, erau prea istoviţi ca să ne dea vreo atenţie. Dar dacă totuşi o făcură, nu puteau avea decât un sentiment de dispreţ şi de scârbă faţă de noi, care – tocmai fiindcă nu făcusem parte din casa Menabilly – puteam fi atât de lipsite de inimă.

— Cinci cărţi, strigă Gartred.

— Cât fac? întrebai.
— Nouă.
— Bine.
— Cinci.
— O quartă majoră. Nouă. Trei valeți.
— Nu e bine.

Bătu cu asul de cupă, eu jucai un zece şi, când ea ridică din nou cărțile, îi auzirăm pe rebeli deasupra noastră sfâşiind tapetul de pe pereții dormitorului.

Mirosea a ceva ars şi un nor de fum trecu pe lângă ferestrele galeriei.

— Au dat foc grajdurilor şi caselor rândaşilor din fața clădirii, spuse John în şoaptă;

— Ploaia va stinge flăcările, răspunse Joan. Nu arde nimic când plouă.

Unul din copii începu să țipe şi atunci o văzui pe Deborah, totdeauna posomorâtă, luându-l pe genunchii ei şi şoptindu-i ceva. Fumul clădirilor aprinse mirosea greu şi usturător în ploaia continuă, iar loviturile topoarelor sunau ca şi cum oamenii ar fi tăiat la nişte copaci; ei însă spărgeau patul cel mare în care Alice îşi născuse copiii. Aruncară după aceea oglinda pe terasă, unde se sparse în mii de bucăți. Tot pe terasă aruncară sfeşnice, vaze şi fotolii tapițate.

— Cincisprezece, spuse Gartred, ieşind cu popa de caro.

— Optsprezece, răspunsei, tăind cu asul.

Câțiva rebeli, călăuziți de un subofițer, coborâră scările, ducând cu ei toată îmbrăcămintea pe care-o găsiseră în dormitorul lui Jonathan şi al Maryei, bijuteriile şi pieptenii, în afară de mătasea cu care erau căptuşiți pereții. Toate acestea le încărcară în spatele cailor care aşteptau în curte. Odată încărcătura sfârşită, un soldat se abătu cu caii pe sub turnuleț, în timp ce alți doi le luau locul. Prin ferestrele sparte ale sufrageriei distruse se mai zăreau încă rebeli trecând în dezordine pe lângă clădirile fumegânde, înaintând peste câmp spre țărm. Iar atunci când priveau rânjind spre partea de sus

a clădirii, tovarăşii lor, şi mai înverşunaţi când era vorba de distrugere, deveneau peste măsură de cruzi, risipeau tot felul de glume şi, fluierând, aruncau pe geamuri saltele, fotolii şi mese – tot felul de lucruri pe care puneau mâna şi păreau să fie sortite hrană pentru flăcările ce se înălţau încet şi leneş din vârful clădirilor înnegrite de fum.

Un soldat strângea îmbrăcămintea şi rufăria. Rochia de mireasă a Alicei, rochiţele pe care le brodase cu atâta migală pentru copii şi toată garderoba atât de bogată a lui Peter, pe care ea o păstrase cu atâta grijă în dulap pentru timpul când urma să aibă nevoie de ea. Începură să umble deasupra noastră şi îi auzirăm trecând în încăperile de sub clopotniţă. Unul din ei începu să tragă clopotele şi dangătul lor jalnic suna strident în urechile noastre, amestecându-se cu ţipetele oamenilor, cu scârţâitul de roţi al furgoanelor care tot treceau prin parc şi cu bubuitul tunurilor care acum păreau să fie la o depărtare de mai puţin de două mile.

— Au de gând să intre în turnuleţ, spuse Joan. Toate cărţile şi lucrurile tale, Honor, cred că nu vor fi cruţate cu mai multă milă decât lucrurile noastre.

Vocea ei era plină de mustrare şi deziluzie, din cauză că mătuşa favorită şi naşa ei nu arăta niciun fel de mâhnire.

— Vărul meu Jonathan n-ar fi îngăduit niciodată toate acestea, spuse Will Sparke cu vocea lui subţire, isterică. Dacă ar fi avut ascunsă niscaiva argintărie în casă, ar fi dat-o de bună voie, mai degrabă, decât să lase să se jefuiască toată casa şi rudele lui să-şi piardă tot avutul.

Clopotele tot mai vuiau, tavanul tremura de atâta umblet şi, în curtea interioară, se aruncau acum lucrurile din aripa de apus a clădirii, portrete, fotolii, covoare, tapete, amestecate la întâmplare, iar cei de jos le alegeau pe cele de mai mică valoare ca să le arunce în foc.

Începurăm a treia partidă.

— O terță de popi, spuse Gartred.

— Bine, răspunsei, urmărind figurile de pică.

Şi tot timpul îmi spuneam că acum rebelii ajunseseră în ultima încăpere şi că rupeau tapetul din fața bolții. Mary îşi ridică privirea întunecată, îndreptând-o spre noi.

— Dacă ai spune un singur cuvânt ofițerului, se adresă ea Gartredei, el i-ar opri pe oameni să facă atâtea stricăciuni. Eşti prietenă cu Lordul Robartes şi ai oarecare influență. N-ai putea face nimic?

— Aş putea face mult dacă mi s-ar îngădui, zise Gartred. Dar Honor îmi spune că e mai bine să lăsăm să ne cadă casa pe cap. Cincisprezece, şaisprezece, şaptesprezece, optsprezece. Eu am câştigat, bănuiesc.

Notă socoteala pe o tăbliță de alături.

— Honor, spuse Mary, ştii bine că lui Jonathan i se va rupe inima când îşi va vedea casa distrusă. Aici e o avere strânsă cu trudă, atât de el cât şi de tatăl său în răstimp de aproape cincizeci de ani. Dacă Gartred ne poate ajuta într-un fel şi tu cauți s-o împiedici, nu te voi putea ierta niciodată şi nici Jonathan nu te va ierta când va afla.

— Gartred nu poate salva pe nimeni decât atunci când vrea să se salveze pe dânsa, răspunsei şi făcui cărțile pentru a patra partidă.

— Cinci cărți! strigă Gartred.

— La fel, răspunsei.

— O quartă de popă.

— O quarta de valet.

Eram la al cincilea şi ultimul tur, fiecare câştigând până acum câte două tururi, când îi auzirăm venind jos pe scări, în frunte cu maiorul. Terasa şi curtea erau pline de lucruri, avere strânsă în răstimp de aproape cincizeci de ani, cum spusese Mary. Ceea ce nu se încărca pe cai, era distrus. Dădură foc rămăşițelor, privindu-le cum ardeau, proptiți în cozile topoarelor şi răsuflând din greu după atâta trudă. În clipa când tot ce fusese adunat acolo ardea mai straşnic, maiorul se ivi în galerie, bătu din pinteni şi se înclină cu oarecare ironie

înaintea lui John.

— Ordinele date de Lordul Robartes au fost executate întocmai spuse el. N-a rămas nimic în Menabilly, în afara de zidurile goale şi de dumneavoastră.

— Şi n-aţi găsit nicio argintărie ascunsă? întrebă Mary.

— Nimic, doamnă, în afară de argintăria dumneavoastră personală, care se află în stăpânirea noastră.

— Atunci, toată distrugerea, toată paguba, a fost degeaba?

— Am dat o lovitură plină de curaj pentru Parlament, doamnă, şi acesta este singurul lucru de importanţă pentru noi soldaţii şi slugile Parlamentului.

Se înclină, se retrase şi dădu alte ordine. Se aduseră caii, el încălecă şi plecă tot aşa cum plecase Lordul Robartes cu un ceas mai devreme. Flăcările se înălţau în curte şi, în afară de trosnetul lor şi de cernerea ploii, nu se auzea nimic altceva. O tăcere stranie se lăsase. Nici santinelele nu mai erau la uşi.

Will Sparke se târî până în hol.

— Au plecat, zise el. Toţi au plecat. Casa e goală, pustiită.

Privii spre Gartred şi de astădată zâmbii, aruncând cărţile pe masă.

— Să sfârşim aici, partida e câştigată, spusei în şoaptă, adăugând un zece la socoteala mea; eram acum cea mai tare; cu cealaltă mână scosei trei aşi, atunci când ea nu avea decât unul, şi câştigai partida.

Se sculă de la masă fără un cuvânt, făcându-mi o plecăciune plină de ironie şi strigându-şi fiicele să urce în încăperile de sus. Rămăsei singură, amestecând cărţile aşa cum făcuse ea înainte, în timp ce dincolo, în hol, ceilalţi se strânseră grămadă, privind în jur cu spaimă când vedeau priveliştea ce li se oferea înaintea ochilor.

Tapetele rupte, podelele smulse, ferestrele scoase din ţâţâni, în timp ce ploaia nu mai contenea, nemaifiind

nici uşi nici geamuri ca s-o oprească, împroşcând obrajii celor lipsiți de grai, aducând cu ea fărâme de cărbuni din lemnăria arsă şi funingine din lucrurile împrăştiate prin curte. Ultimii rebeli se retrăseseră la țărm, în afară de câțiva care apărau retragerea de la Castledore. Nu mai rămăsese nimic la Menabilly decât ruina pe care ei o săvârşiseră şi mocirla neagră care odată fusese o şosea şi un parc. Stând acolo şi tot amestecând cărțile, surprindeam acum o notă nouă prin bubuiturile de tun şi cernerea ploii. Nu era însă ceva zgomotos şi stăruitor cum fusese sunetul de corn care mă sâcâise atâta vreme, ci altceva, repede şi înflăcărat de triumf, apropiindu-se din ce în ce mai mult: era huruitul de tobe al oştirii regale.

20

Armata rebelă capitulă faţă de Rege în primele ore ale dimineţii de duminică. Nu mai era nicio scăpare pentru sutele de oameni îngrămădiţi pe maluri. O singură barcă plutea dinspre Fowey în lumina tulbure a zorilor, având în cabină pe contele de Essex şi pe sfetnicul său Lordul Robartes. Asta am aflat-o mai târziu şi ni s-a mai dat de veste că bucătarul Mattyei se ţinuse de cuvânt înmânând scrisoarea mea lui Sir Jacob Astley la Bodinnick, vineri seară. Dar Majestatea Sa era informată în toate privinţele, avanposturile de pe şosele fuseseră înştiinţate, iar cavaleria Parlamentului pătrunsese cu succes în liniile regaliştilor ajungând cu bine la Saltash. Astfel, din pricina întârzierii, peste două mii de cavalerişti rebeli, izbutiră să mai lupte încă o zi, împotrivire destul de serioasă, peste care forţele noastre, cuprinse de înflăcărare datorită capitulării, trecură mai mult în glumă. Cred că singurul dintre comandanţii noştri care înnebunea de supărare la scăparea rebelilor, era Richard Grenvile.

Semnificativ pentru caracterul lui era faptul că, trimiţând chiar în dimineaţa acestei duminici în ajutorul nostru un regiment de infanterie, care ne aduse hrană din propriile lui provizii, nu se ivi el însuşi, ci îmi trimise următorul mesaj scurt, fără să se oprească o clipă la întrebarea dacă mai trăiesc sau am murit, sau dacă fiul lui se mai află lângă mine:

„Află, îmi scria el, că planul meu a reuşit numai în parte. Cavaleria a scăpat datorită numai acestui idiot de Goring, care a încremenit la cartierul său general şi a îngăduit – ceea ce s-ar părea de necrezut – ca rebelii să se strecoare printre liniile lui, fără să tragă cel puţin o

singură dată asupra lor. Să ne păzească Dumnezeu de astfel de comandanți! Mă grăbesc acum să ajung la Saltash în urmărirea lor, dar am foarte puțină speranță că voi izbândi, dacă Goring cu cavaleria lui a dat greș".

Înainte de toate fiind soldat și, abia la urmă îndrăgostit, Richard nu avea timp de pierdut pentru o familie flămânzită și o femeie schiloadă care îngăduise să se devasteze o casă întreagă de dragul fiului său pe care el nu-l iubea. Deci, nu tatăl său mi-l aduse pe copilul leșinat ca să-l culce în patul meu, ci același John Rashleigh, bietul om, așa bolnav cum era. Se târî pentru a doua oară în tunelul de sub căsuța de vară, îl găsi pe Dick lipsit de cunoștință în celulă, trase de funie și, astfel, deschise drumul spre ieșire.

Asta se întâmplase cam pe la orele nouă seara, sâmbătă, după ce rebelii părăsiseră casa și noi toți eram într-o stare de prea mare slăbiciune ca să putem face mai mult decât să zâmbim când, prin ferestrele sparte auzirăm tobele infanteriei regale.

Lucrul cel mai de trebuință era deocamdată laptele pentru copii și pâinea pentru noi. Mai târziu, după ce recâștigaserăm ceva puteri și soldații ne aprinseseră un foc în galerie, singura încăpere în care se mai putea locui – auzirăm din nou tropot de cai; de astă dată îl salutarăm însă cu bucurie, deoarece ni-i aducea înapoi pe-ai noștri. Cred că în aceste ultime patru săptămâni, din pricina încordării veșnice pentru a păstra secretul, mă țineam ceva mai tare ca ceilalți. Deci, acum când primejdia trecuse, inacțiunea era mai puternică, accentuată poate și de slăbiciunea mea fizică și, câteva zile în șir n-am avut nici măcar puterea să ridic capul de pe pernă. Scenele de bucurie ale revederii, nu mă priveau. Alice îl avea pe Peter, Elizabeth pe John de Coombe, Mary pe Jonathan; se sărutau și plângeau, se sărutau din nou, își zugrăveau ororile zilelor trecute cu mărturisiri de trudnică disperare. Eu însă nu aveam niciun umăr deasupra căruia să-mi plec capul, niciun piept la care să mă ascund plângând. Un pat pe rotile

adus din pod îmi slujea să mă mişc, fiind unul din puţinele lucruri pe care rebelii nu-l distruseseră. Mi-l amintesc pe cumnatul meu plecându-se spre mine după întoarcerea lui, lăudându-mă pentru curajul de care dădusem dovadă şi spunându-mi că John îi povestise totul şi că el, dacă ar fi fost acasă, ar fi făcut ca şi mine.

Dar nu mă interesa întru nimic cumnatul meu. Aveam nevoie de Richard. Dar Richard plecase la Saltash să-i urmărească pe rebeli. Toată bucuria îmi părea stăvilită. Dangătele clopotelor de la biserica din Fowey adăugate la clopotele din Tywardreath, faptul că Majestatea Sa invitase căpeteniile din comitat la Cartierul său general din Boconnor să le mulţumească pentru sprijinul dat, darul făcut lui Jonathan cu propria sa batistă de dantelă şi propria sa carte de rugăciuni, apoi brusca şi sălbatica mulţumire pentru eliberare şi victorie, toate acestea îmi păreau un vis. Poate că vedeam greşit lucrurile din pricina invalidităţii, dar mi-am întors faţa la perete şi inima îmi era nespus de grea. Războiul nu se terminase încă, în ciuda tuturor succeselor din apus. Singur Essex era învins împreună cu cei opt mii de oameni ai săi. Mai erau multe mii în nordul şi estul Angliei care trebuiau înfrânţi. Şi oare, la ce bun toate acestea? gândii. De ce nu se încheie pacea? Oare aşa vor continua să distrugă ţara, să devasteze casele până ce toată lumea avea să îmbătrânească?

Victoria mi se părea un cuvânt gol, deoarece duşmanul nostru, Lordul Robartes, stăpânea încă oraşul Plymouth pe care îl apăra cu încăpăţânare, şi, a crede că războiul a luat sfârşit numai datorită faptului că Cornwall fusese eliberat, îmi părea, un gând fără temei.

A doua zi după eliberarea noastră, când toţi bărbaţii erau plecaţi la Boconnor ca să-şi ia rămas bun de la Majestatea Sa, auzii scârţâitul unor roţi în curtea exterioară, care se îndepărtau peste pietre luând drumul spre parc. Mă simţeam prea obosită ca să întreb, dar ceva mai târziu o rugai pe Matty să-mi spună cine a

părăsit Menabilly într-un chip atât de discret.

— Cine altul putea să fie decât Misses Denys? răspunse Matty.

Aşadar, Gartred, ca o jucătoare adevărată, credea că cel mai bun lucru era să treacă peste pierderile ei şi să scape de noi.

— Cum de-a găsit un mijloc de transport? întrebai din nou?

Matty scoase un oftat în timp ce îmi frecționa spatele.

— S-ar părea că printre domnii regalişti care au venit ieri aici împreună cu Mister Rashleigh, se afla şi un domn pe care ea îl cunoaşte. Un oarecare Mister Ambrose Manaton. Şi el i-a pregătit plecarea pentru astăzi.

Zâmbii fără voia mea. Oricât o uram pe Gartred, trebuia să mă închin în fața priceperii ei de-a sări drept în picioare în orice împrejurare.

— L-a văzut pe Dick înainte de plecare? întrebai.

— Da, spuse Matty. El s-a dus la dânsa dimineață ca s-o salute. Ea l-a privit surprinsă, i-am urmărit toate mişcările. Apoi l-a întrebat: „Ai venit azi dimineață, odată cu infanteria?" El a râs ca un mic ştrengar şi a răspuns: „Am fost aici tot timpul".

— Ce copil imprudent! spusei. Şi ea, ce i-a răspuns?

— Un moment n-a răspuns, apoi a râs, – ştiți, Miss Honor, în felul ei – şi a spus: „Puteam să-mi închipui lucrul acesta. Poți să spui cui te-a ascuns că nu faci nici cel puțin cât un gram de argint".

— Asta a fost tot?

— Asta a fost tot. Curând după aceea, a plecat. Nu se va mai întoarce niciodată la Menabilly.

Matty îmi frecă spatele cu mâinile ei aspre, pe care le cunoşteam atât de bine. Dar Matty a greşit, deoarece Gartred veni din nou la Menabilly, după cum se va vedea şi, omul care o aduse, era însuşi fratele meu. Dar am luat-o înainte cu istorisirea mea, întrucât ne aflăm acum abia în septembrie '44.

În această primă săptămână, în timp ce noi ne

recâştigam puterile, cumnatul meu şi cu administratorul căutau să afle cam cât ar costa dacă s-ar repara stricăciunile aduse clădirii şi întregii proprietăţi. Suma era colosală şi-i întrecea cu mult mijloacele băneşti. Îl văd şi acum, stând într-un colţ al galeriei, cercetându-şi registrul de socoteli, fiecare ban pierdut trecându-l într-o rubrică anumită. „Va fi nevoie de luni, dacă nu chiar de ani, spuse el, până să se repare casa şi să se readucă întreg domeniul în starea dinainte. Cât va dura războiul, nu se vor putea face reparaţii". După război, aşa i se spusese, Coroana va avea grijă ca el să nu rămână păgubit. Cred că Jonathan cunoştea valoarea acestor promisiuni şi, ca şi mine, era de părere că bucuria celor din apus nu-şi avea încă rostul. Într-o zi se putea întâmpla ca rebelii să se întoarcă şi, totul s-ar fi schimbat din nou.

Între timp, tot ce se putea face era să se salveze ceea ce rămăsese din recoltă – un singur ogor de patrusprezece pogoane, pe care rebelii îl lăsaseră nesecerat, aproape distrus de ploaie.

Deoarece casa lui Jonathan din Fowey fusese devastată în acelaşi fel ca şi Menabilly, iar familia lui rămăsese fără cămin, luarăm hotărârea să ne despărţim.

Familia Sawle plecă la un frate din Penrice, familia Sparke la nişte rude din Tavistock. Familia Rashleigh cu copiii se adăpostiră pe la vecinii apropiaţi, până ce o aripă a casei din Menabilly avea să fie restaurată. Eu aveam de gând să mă întorc la Lanrest, când aflai cu inima plină de amărăciune că întreaga noastră clădire avusese o soartă mai crudă decât Menabilly, fiind distrusă dincolo de orice speranţă de restaurare.

Nu era altă cale decât să primesc pentru un răstimp să fiu adăpostită la fratele meu Jo la Radford, deoarece, cu toate că Plymouth se afla încă în mâinile parlamentarilor, împrejurimile erau sigure, fiind stăpânite de regalişti şi capitularea garnizoanei şi a portului, după părerea optimiştilor noştri, nu era decât o

chestiune de cel mult trei luni.

Dacă aş fi avut de ales, aş fi preferat să rămân singură într-o cameră goală la Menabilly decât să mă duc la Radford, în casa rigidă a fratelui meu; dar, vai, cele câteva luni de vară mă transformaseră şi pe mine într-o femeie fără casă, mărind astfel numărul destul de mare al celor fugiţi din pricina războiului şi trebuia să-mi înfrâng mândria şi să fiu recunoscătoare pentru orice ospitalitate, de oriunde ar fi venit.

M-aş fi putut muta la sora mea Cecilia din Mothercombe, şi la sora mea Bridget la Hobbeton, amândouă fiind mult mai primitoare decât fratele meu Jo, care, în urma situaţiei oficiale pe care o ocupa în comitatul Devon, devenise întrucâtva rece şi mândru, dar alesei Radford pentru motivul că se afla aproape de Plymouth – şi Richard era din nou comandantul trupelor de asediu.

Ce speram eu din faptul că-l puteam vedea, ştie numai Dumnezeu, dar mă prinsesem în plasa pe care mi-o întinsesem şi, să aştept un cuvânt de la el sau vizita lui de o oră, devenise singurul rost al existenţei mele.

— De ce nu vii cu mine la Buckland? îmi spuse Dick, deoarece învăţătorul Herbert Ashley venise să-l ia acasă. M-aş simţi bine la Buckland şi nu mi-ar păsa de tatăl meu dacă tu ai veni acolo şi ai fi printre noi.

— Tatăl tău, îi răspunsei, are destul de lucru ca să mai aibă grijă şi de-o femeie schiloadă.

— Dar nu eşti schiloadă, mărturisi băiatul cu pasiune. Eşti numai slabă de picioare şi, de aceea, trebuie să stai în fotoliu. Te-aş îngriji eu, ceas de ceas, împreună cu Matty, numai să mergi cu mine la Buckland.

Zâmbii şi-mi trecui mâinile prin buclele lui negre.

— Vei veni să mă vizitezi la Radford, îi spusei, şi să-mi dai de veste cum stai cu lecţiile, cum merge cu scrima şi cu dansul, şi ce progrese ai făcut la limba franceză.

— Nu va fi acelaşi lucru ca faptul că aş locui cu tine în

aceeaşi casă, îmi răspunse el. Să-ţi spun ceva? Te iubesc mai mult dintre toţi acei pe care îi cunosc imediat, după mama.

Oh, era într-adevăr mare lucru să-mi vină din nou rândul după Mary Howard. A doua zi plecă însoţit de învăţătorul lui, întorcându-se şi făcându-mi semne cu mâna tot drumul prin parc, iar eu îmi ştersei o lacrimă de duioşie, cu totul nefolositoare.

Ce-ar fi fost dacă... Ce-ar fi putut fi... Acestea sunt frazele cele mai triste din limba noastră engleză. Şi din nou se întorceau fanteziile: copilul pe care nu eu îl născusem, soţul pe care nu-l voi avea niciodată. Imagini bolnăvicioase dintr-un vis de fată bătrână, aşa ar fi spus Gartred.

Da, aveam treizeci şi patru de ani, o fată bătrână, şi neputincioasă. Dar cu şaisprezece ani în urmă trăisem o clipă care şi acum mă urmărea, vie şi continuă şi, pot să jur în faţa lui Dumnezeu că fusesem mai fericită cu unicul meu amant decât fusese vreodată Gartred cu cei douăzeci ai ei.

Pornii din nou la drum, cu spatele întors spre Menabilly, fără să-mi dau seama că drama finală a casei avea să fie jucată cu sânge şi lacrimi. Sărutai pe toţi Rashleigii şi jurai că mă voi întoarce la ei cât de curând.

Jonathan mă însoţi în trăsură până la Saltash, unde veni Robin să mă întâmpine. Eram zdrobită, nu din pricina oboselii călătoriei, ci din pricina celor văzute pe drum. Urmele războiului nu erau câtuşi de puţin o privelişte plăcută.

Ţinutul era pustiit de furia duşmanului. Grâul era distrus, livezile culcate la pământ, casele fumegau. Şi, drept răsplată, oamenii din Cornwall se răzbunaseră pe prizonierii rebeli. Mulţi din ei se mai zăreau şi acum prin şanţuri acoperiţi de praf şi de muşte. Unora le lipseau mâinile şi picioarele, alţii fuseseră spânzuraţi de copaci cu capul în jos. Erau tocmai cei ce muriseră pe şosea în ultima retragere, prea slabi ca să-şi continue drumul. Fuseseră aruncaţi în marginea drumului, jefuiţi de

îmbrăcăminte, lăsați pradă câinilor flămânzi.

Privind de după perdelele trăsurii, înțelegeam că războiul poate face bestii din fiecare din noi şi că bărbații şi femeile din regiunea mea erau în stare să se poarte cu şi mai multă cruzime în război decât cei din răsărit. Din pricina războiului civil, fiecare păream să fi dat înapoi cu două secole, devenind pe jumătate sălbatici, ca şi cei din anul 1400 care, în timpul războiului Rozelor[8], îşi tăiau grumazul unul altuia fără urmă de remuşcare.'

La Saltash erau instalate în mijlocul pieței nişte spânzurători, de care atârnau trupurile câtorva soldați rebeli şi, întorcându-mi ochii îngroziți, îl auzii pe Jonathan întrebând pe un soldat care trecea, ce fapte urâte săvârşiseră ca să fie spânzurați.

Era un flăcău frumos, înalt, cu emblema Grenvililor pe umăr. Zâmbi şi răspunse:

— Niciun fel de fapte. N-au altă vină decât că sunt rebeli şi, deci, trebuie spânzurați, câinii.

— Cine v-a dat acest ordin?

— Generalul nostru, Sir Richard Grenvile.

Jonathan nu spuse nimic, dar fața lui deveni gravă. Eu mă sprijinii pe perne, simțind, fiindcă acesta era ordinul lui Richard, şi eu îl iubeam, că greşeala era întrucâtva a mea şi rămâneam răspunzătoare de cele întâmplate. Făcurăm popas acolo peste noapte, iar a doua zi de dimineață veni Robin să mă treacă peste Tamar şi dincolo de liniile regaliştilor, în afara zonei de apărare din Plymouth, după care puteam ajunge la Radford.

Robin arăta chipeş şi bronzat la față; din nou mă gândii cu cinism că bărbații, cu toate discuțiile lor frumoase despre pace, erau născuți pentru războiul pe care îl slujeau de la cea mai fragedă vârstă. El nu se afla

[8] Războiul celor Două Roze (1455-1485) – războiul civil purtat cu intermitență pentru tronul Angliei între susținătorii Casei de Lancaster şi cei ai Casei de York. Ambele case regale erau ramuri ale Casei Regale Plantagenet, având-l ca strămoş comun pe regele Edward al III-lea.

sub comanda lui Richard, ci era colonel de infanterie sub Sir John Berkeley, în armata prinţului Maurice. Ne povesti că regele hotărâse să nu atace numaidecât localitatea Plymouth, ci avea să lase în sarcina lui Grenvile să-i învingă pe rebeli printr-o flămânzire domoală, în timp ce el şi prinţul Maurice aveau să pornească înspre răsărit, ieşind din Devon spre Somerest şi Wiltshire. Acolo se vor alătura forţele prinţului Rupert, combătând forţele parlamentare încă neînvinse. Gândii că Richard va socoti aceasta o strategie greşită, deoarece Plymouth nu era un orăşel mic, ci cel mai frumos port din Anglia afară de Portsmouth, iar pentru Majestatea Sa ar fi fost de cea mai mare importanţă să împresoare garnizoana dar să fie stăpân şi pe mare. Flămânzirea lentă nu învinsese Plymouth nici înainte; de ce ar fi reuşit acum? Ceea ce îi trebuia lui Richard pentru atac, erau tunuri şi oameni. Dar eu eram femeie şi nu se aştepta de la mine să mă pricep în astfel de lucruri. Ascultai convorbirea dintre Robin şi Jonathan şi prinsei cuvântul „Grenvile”; Robin spuse ceva în legătură cu un „tratament prea aspru al prizonierilor” şi „metoda irlandeză care nu se potriveşte oamenilor din Devon”. Ghicii că Richard şi începuse să se ridice împotriva comitatului. De bună seamă, aveam să mai aud şi altele în această privinţă la Radford.

Nimeni nu ura mai mult cruzimea ca mine şi nici nu deplângea cu mai multă durere în inimă această trăsătură a caracterului lui Richard, dar, călătorind spre Radford şi ocolind fortificaţiile din jurul oraşului Plymouth, băgai de seamă cu o mândrie ascunsă că singurii oameni care se purtau ca oşteni adevăraţi, erau cei care purtau pe umăr emblema Grenvililor. O frântură din cavaleria lui Goring tăbărâse la St. Budeaux. Soldaţii hoinăreau prin tot satul, chefuind cu localnicii, în timp ce o santinelă stătea ghemuită pe un scaun, căscând cu gura larg deschisă, ţinându-şi puşca între picioare. Din hanul de alături ieşi un grup de ofiţeri, râzând, foarte îmbujoraţi la faţă, dar santinela nu se

ridică în picioare când îi zări. Robin se alătură ofițerilor pentru un moment, schimbă cu ei câteva cuvinte şi, când trecurăm apoi mai departe, el îmi spuse că ofițerul cel mai îmbujorat din grup, era însuşi Lordul Goring, un băiat minunat şi cel mai bun cunoscător de cai.

— Crezi că asta face din el un comandant bun? întrebai.

— E foarte curajos, spuse Robin, şi-i place mult să călărească. Iată singurul lucru mai important.

Îmi povesti despre o alergare de întrecere, desfăşurată în ajun sub ochii rebelilor, şi cum „Castana Lordului Goring a bătut roibul Lordului Wentworth, întrecându-l cu o jumătate de lungime de cal".

— Adică, în acest fel înțelege armata prințului Maurice să facă războiul? întrebai din nou.

Robin începu să râdă. Era şi el de părere că totul nu era decât sport.

Următoarea zonă prin care trecurăm era stăpânită de oamenii lui Grenvile. De-a curmezişul drumului se afla o barieră în fața căreia stăteau santinelele înarmate şi, Robin fu nevoit să le arate o hârtie semnată de Sir John Berkeley ca să ne permită trecerea.

Un ofițer strigă un ordin către soldați, şi aceştia ridicară bariera. Mai în fund stăteau câțiva soldați, curățându-şi echipamentul. Arătau uscați şi viguroşi, având ceva nedefinit în firea lor, care îi arăta ca fiind oamenii lui Grenvile. I-aş fi recunoscut numaidecât, chiar dacă n-aş fi văzut flamura roşie cu cele trei puncte aurii.

În cele din urmă, ajunserăm prin Plymostock în Radford, la casa fratelui meu. În timp ce mă îndreptam spre apartamentul meu, care în partea dinspre miazănoapte avea vederea peste râu, spre Cattwater şi Plymouth, mă gândii la clipa când împlinisem optsprezece ani, la sosirea lui Richard şi a Ducelui de Buckingham. Părea să fi fost pe-atunci o altă lume, iar eu o altă femeie. Fratele meu Jo, era văduv acum; soția sa Elizabeth Champernowne, murise în timpul lăuziei,

cu câțiva ani înainte de război. Fratele meu cel mai mic Percy, cu soția sa Phillipa, veniseră să locuiască la Jo, ca să îngrijească de fiul acestuia, John, deoarece ei nu aveau copii. La Radford nu-mi plăcuse nici pe vremea când eram fetiță, iar acum, în această atmosferă aspră de cazarmă, mă simții cuprinsă de o nostalgie puternică, nu atât pentru Lanrest şi zilele petrecute acolo, cât pentru cele din urmă câteva luni petrecute la Menabilly. Pericolul pe care îl cunoscusem acolo, încordarea pe care o împărțisem cu ceilalți, făcuse ca acel loc să-mi devină scump. Turnulețul dintre cele două curți, galeria cea lungă, şoseaua cu vederea spre Gribben şi marea, acum, când îmi aminteam de toate acestea, îmi venea să cred că fuseseră ale mele; până şi Temperance Sawle, cu rugăciunile ei, şi Will Sparke cu vocea lui ascuțită, erau oameni pentru care simțeam afecțiune din pricina neajunsurilor pe care le suferisem împreună. Războiul nu-i atinsese pe cei din Radford, cu toate că se aflau atât de aproape de Plymouth, şi totuşi aduceau vorba de neplăcerile pe care trebuiau să le îndure trăind sub control militar.

Venind dintr-o casă prădată şi flămânzită, mă surprindea faptul că ei se considerau rău tratați, cu toate că pe masă se aflau o mulțime de bunătăți. De îndată ce ne aşezarăm la cină (nu îndrăzneam să cer să fiu servită în odaia mea chiar din prima seară) Jo începu să discute cu multă înflăcărare despre manierele dictatoriale ale oştirii. „Majestatea Sa a găsit de cuviință să confere lui Richard Grenvile gradul de general în apus", zise el. Foarte bine. Nu am de spus nimic împotriva acestui decret. Dar atunci când Grenvile, în virtutea rangului său, caută să-şi însuşească toate vitele pe o rază de treizeci de mile ca să-şi hrănească armata şi calcă în picioare sentimentele nobilimii din comitat cu singura frază: „Nevoile militare înainte de toate", înseamnă că a venit timpul să protestăm fără cruțare.

Dacă Jo îşi mai amintea de vechea mea legătură cu Richard, enervarea din clipa aceea îl făcu s-o uite. Nu

ştia că tânărul Dick fusese lăsat în grija mea la Menabilly în cele din urmă săptămâni. Robin, dominat de imaginea comandantului său Berkeley, se asocia bucuros părerii lui Jo.

— Nenorocirea e că Grenvile stăruie ca oamenii lui să fie plătiți, spuse Robin. Cei de sub comanda lui sunt un fel de mercenari. Nu încartiruire după bunul lor plac, nu jaf, nu hrană după cum vor ei, dar prezența lor apasă asupra buzunarelor celor ca tine, care trebuie să procure banii necesari.

— Ştii, continuă Jo, că autoritățile din Devon au fost obligate să-i plătească o mie de pfunzi pe săptămână pentru întreținerea trupelor? Asta ne loveşte foarte rău.

— Te-ar lovi şi mai rău dacă parlamentarii ți-ar da foc casei, spusei.

Mă priviră surprinşi; tânăra Phillipa se uită la mine uimită de atâta îndrăzneală. La Radford, femeile nu prea erau obişnuite să se amestece în discuția celorlalți.

— Lucrul acesta, draga mea Honor, poate că nu se va întâmpla, spuse Jo cu răceală.

Şi, întorcându-se cu spatele spre mine, continuă să vorbească despre nobilimea ultragiată din Devon, adăugând că acest nou general din apus le comunicase fără cruțare că are nevoie de toți caii şi de toate armele lor pentru asedierea din Plymouth şi că, dacă ei nu vor consimți să dea toate acestea de bunăvoie, va fi nevoit să trimită o companie de soldați care să ridice cu forța cele necesare.

— Omul acesta e cu desăvârşire lipsit de scrupul, în această privință nu există nicio îndoială, spuse Percy; dar, spre cinstea lui, trebuie să spun că lumea din întreaga țară spune că preferă de mii de ori ca oamenii lui Grenvile să fie stăpâni pe satele lor decât cei ai lui Goring. Dacă Grenvile află că unul din oamenii lui s-a dedat la jaf, îl împuşcă numaidecât. Dar oamenii lui Goring sunt în afara oricărui control şi umblă beți de dimineața până seara.

— Oh, lasă, spuse Robin încruntat, Goring şi

cavaleria lui au şi ei dreptul la o mică destindere, acum când a trecut ce era mai rău. N-are niciun rost să ţii soldaţii în poziţia de drepţi cât e ziulica de mare.

— Robin are dreptate, spuse Jo. O anumită libertate se cuvine îngăduită soldaţilor pentru a le menţine moralul. Altminteri, nu vom câştiga niciodată războiul.

— E mai probabil că îl veţi pierde, spusei, dacă îi veţi lăsa să vagabondeze prin sate cu uniformele descheiate la piept.

Această declaraţie deveni şi mai neplăcută prin faptul că în aceiaşi clipă se ivi un servitor, anunţând pe Sir Richard Grenvile. Intră cu paşi mari, cizmele lui bocănind cu putere pe mozaicul de piatră, cu neastâmpărul şi iuţeala pe care i le cunoşteam atât de bine, cu desăvârşire nepăsător de efectul pe care l-ar putea produce. Îl salută pe Jo, stăpânul casei, cu o rece înclinare a capului, apoi veni spre mine şi îmi sărută mâna.

— Pentru ce naiba ai venit aici şi nu te-ai dus la Buckland? întrebă.

Faptul că mă punea de la început într-o situaţie neplăcută faţă de rudele mele, nu-l supăra de loc. Şoptii ceva în legătură cu invitaţia fratelui meu şi căutai să-l prezint societăţii. El se înclină înaintea Phillipei, dar se întoarse imediat spre mine.

— Ai slăbit mult, îmi spuse. Eşti subţire ca un şoarece de biserică.

— Aşa ai fi şi tu dacă ai fi fost prizonierul rebelilor timp de patru săptămâni, răspunsei.

— Căţelul îţi duce dorul cât e ziua de lungă, reluă Richard. Îţi aduce numai laude. L-am lăsat afară cu Joseph. Hei! Moştenitorule!

Se întoarse ca să-l strige pe fiul său. Cred că nu exista alt om care într-o clipită să umple o cameră întreagă cu prezenţa lui şi să devină stăpânul casei care nu era a lui, cum se întâmpla cu Richard. Jo rămăsese la masă, cu şerveţelul în mână, ca şi Robin şi Percy. Toţi păreau însă nişte servitori aşteptând un ordin, în timp ce Richard

prelua comanda. Dick intră prevăzător, timid şi speriat ca întotdeauna, ochii lui negri luminându-se la vederea mea, iar în urma lui se ivi tânărul Joseph Grenvile, ruda şi adjutantul lui Richard. Trăsăturile şi înfăţişarea lui semănau atât de mult cu ale generalului, încât mă întrebam şi, nu pentru întâia oară, – iartă-mă, Doamne, pentru rolul meu de spioană – dacă nu se întărea şi mai mult prin aceasta gradul lor de rudenie, şi dacă cel din urmă nu era tot atât fiul lui ca şi Dick.

„Bătu-te-ar norocul, gândii, făceai fetelor de prin împrejurimi copii chiar şi înainte ca eu să fi devenit o schiloadă!"

— Aţi mâncat? întrebă Richard luând o prună. Cei doi băieţi şi cu mine am putea lua odată masa.

Jo, cu faţa aprinsă, strigă servitorilor să aducă altă friptură de miel. Dick se ghemui lângă mine, ca un câine mic regăsindu-şi stăpâna pierdută şi, în timp ce mâncau, Richard aduse vorba despre imprudenţa regelui de-a se îndrepta spre răsărit mai înainte ca Plymouth să fi fost cucerit.

— Dacă stai cu el de vorbă, e ca şi cum ai vorbi unui zid, Dumnezeu să-l binecuvânteze! spuse Richard cu gura plină. Nu se pricepe la război după cum nu se pricepea berbecul pe care îl înghit acum.

Fraţii mei priviră unul spre celălalt, uimiţi de faptul că un general îndrăznea să-şi critice regele.

— Voi lupta pentru el până la ultima suflare, reluă Richard, dar ar fi mult mai bine pentru ţară dacă s-ar sfătui cu militari experimentaţi. Pune-ţi ceva mâncare în stomac, moştenitorule! Nu vrei să creşti mare şi să devii un băiat frumos ca Jo?

Dick îl privi pe Joseph cu o licărire de gelozie. Nu mai încăpea îndoială, aşadar, că Jo era cel preferat. Şi totuşi, câtă deosebire între amândoi, – unul înalt, cu umeri largi, cu părul castaniu deschis, celălalt mic, cu părul şi ochii negri. Mă întrebai cu invidie care ţărancă mlădioasă o fi fost mama lui Joseph, dacă mai trăia şi ce soartă o fi avut? Dar, în timp ce meditam asupra acestui

lucru, nu mai puțin geloasă ca tânărul Dick Richard continuă să vorbească.

— De vină e acest avocat blestemat, zise el, acest Hyde, un parvenit ridicat din cine știe ce orășel și acum ajuns ministru de Finanțe, în grațiile Majestății Sale. Majestatea Sa nu mișcă un deget fără să-i ceară sfatul. Aud că Rupert a pus la cale această chestiune și s-a întors în Germania. Totul atârnă de vrerile unuia ca el. Numai astfel de oameni sunt în stare să ne facă să pierdem războiul.

— L-am cunoscut pe Sir Edward Hyde, spuse fratele meu. Pare un om foarte capabil.

— Capabil cât dosul meu, spuse Richard. Oricine se joacă cu tezaurul public trebuie să fie în primul rând un taler cu două fețe. N-am cunoscut niciodată vreun avocat care să-și fi umplut buzunarele fără a-și fi despuiat clienții.

Îl bătu pe tânărul Joseph pe umăr.

— Dă-mi niște tutun, spuse.

Tânărul scoase o pipă și o pungă din buzunarul hainei.

— Da, urăsc toată clica asta, reluă Richard aruncând un nor de fum peste masă. Și nimic nu poate să-mi facă mai mare plăcere decât să-i văd pe toți bătuți. Era un flăcău cu nume de Braband, care a lucrat ca împuternicit al soției mele împotrivă-mi în fața Camerei în anul '33. N-o fi fost cumva vecinul vostru, Harris?

— Da, zise fratele meu cu răceală. E un om de mare cinste și devotat cauzei regelui în acest război.

— Ei bine, acum nu va mai putea dovedi lucrul acesta, spuse Richard. L-am găsit alaltăieri furișându-se deghizat pe potecile din Devon și am profitat de ocazie să-l arestez ca spion. Am așteptat unsprezece ani ca să-l prind pe acest ticălos.

— Ce i-ai făcut? întrebă Robin.

— A fost tratat după cum se obișnuiește, răspunse Richard. Nu mai încape îndoială că se simte bine pe lumea cealaltă.

Tânărul Joseph îşi ascunse râsul în paharul cu vin, iar cei trei fraţi ai mei îşi lăsară capetele în farfurii.

— Cred, spuse fratele meu cel mai mare, în şoaptă, că ar fi foarte imprudent din partea mea dacă aş încerca să vă adresez un singur cuvânt de critică, Generale, dar...

— Da, Sir, ar fi extrem de imprudent din partea dumitale, întări Richard.

Lăsându-şi mâna pentru un moment pe umărul lui Joseph, se ridică de la masă.

— Duceţi-vă, băieţi, şi pregătiţi-va caii. Honor, te voi însoţi în apartamentul tău. Bună seara, domnilor!

Simţii că ultima fărâmă de demnitate pe care o mai avusesem în ochii familiei mele, se risipi pentru totdeauna în clipa când ne îndreptarăm spre camera mea. O trimise pe Matty la bucătărie, mă urcă pe mine în pat şi se aşeză alături de mine.

— Ai face mai bine dacă te-ai întoarce cu mine la Buckland, reluă el. Fraţii tăi sunt nişte proşti. În ce priveşte familia Champernowne, îi am pe doi din ei sub comanda mea, şi amândoi n-au nicio valoare. Îl mai ţii minte pe Edward, cu care au vrut să te mărite? N-are nimic în cap.

— Dar ce să fac eu la Buckland numai printre soldaţi? întrebai. Ce s-ar spune despre mine?

— Ai putea să îngrijeşti de căţel şi să-mi serveşti masa în fiecare seară. M-am cam săturat de tovărăşia soldaţilor.

— Există o mulţime de femei, spusei, care ar putea să te mulţumească.

— N-am întâlnit încă niciuna, răspunse el.

— Adună-le seara de pe stradă şi trimite-le dimineaţa înapoi. Ar fi mult mai simplu decât să mă ai pe mine acolo de dimineaţa şi până seara.

— Dumnezeule, strigă el, dacă crezi că seara, după o muncă atât de grea, când o zi întreagă năduşesc în faţa zidurilor din Plymouth, aş mai simţi dorinţa să salt în joc cu vreo femeiuşcă grasă, atunci îmi măguleşti peste măsură puterea de rezistenţă. Stai liniştită când te

sărut, sau nu poți?

Pe aleea de sub geamul meu, Jo şi Dick îşi plimbau caii în sus şi în jos.

— Poate să intre cineva în cameră, spusei.

— Lasă să intre, îmi răspunse. Ce-mi pasă!

Îmi dorii să pot avea acelaşi dispreţ pentru casa fratelui meu, pe care îl avea el. Când plecă era întuneric, iar eu mă simții tot atât de vinovată ca şi la optsprezece ani când mă dădeam jos din măr.

— N-am venit la Radford ca să mă port astfel, rosti în şoaptă.

— Nu pot să-mi închipui pentru ce altceva ai putut veni aici, răspunsei.

Mă gândii la Jo, la Robin, la Percy şi la Phillipa care se aflau jos în hol, şi la cei doi flăcăi care îşi plimbau caii sub stele.

— M-ai pus într-o situație foarte neplăcută, spusei.

— Nu te supăra, iubito. Vreau să-mi aduc aminte de timpurile de acum şaisprezece ani.

Cum rămăsese cu mâna pe clanța uşii zâmbindu-mi, eram cât pe-aici să-i arunc cu perna în cap.

— Tu, care tot vorbeşti despre oamenii cu două fețe, spusei, ştii bine că ai şi tu două fețe. Acest băiat de colo – prețiosul tău Joseph, mi-ai spus că e ruda ta?

— Aşa şi este, răspunse el zâmbind.

— Cine a fost mama lui?

— O lăptăreasă din Killigarth. Un suflet devotat. Acum e căsătorită cu un țăran şi are doisprezece copii, zdraveni!

— Când l-ai descoperit pe Joseph?

— Acum un an, sau aşa ceva, când m-am întors din Germania şi înainte de a porni spre Irlanda. Asemănarea era prea vădită. Cumpăram nişte brânză şi smântână de la maică-sa şi, ea îmi amintea de cele întâmplate râzând cu mine în bucătărie. Nu-mi purta nicio duşmănie. Băiatul era un flăcău frumos. Singurul lucru pe care puteam să-l fac era să-l smulg din mâinile ei. Acum n-aş vrea să mă lipsesc de el pentru nimic în lume.

— O astfel de poveste îți lasă un gust amar în gură, spusei morocănoasă.

— Poate în gura ta, dar nu şi într-a mea, răspunse. Nu fi atât de prefăcută, iubita mea.

— Ai trăit cu ea la Killigarth în timpul cât mă curtai pe mine, spusei.

— La naiba! strigă el. Doar n-am venit să te văd în fiecare zi.

Un moment mai târziu îi auzii pe toți râzând sub geamul meu, apoi urcându-se pe cai şi plecând în galop. Şi cum stăteam în pat privind spre tavan, mă gândii că floarea din mărul meu, atât de mirositoare şi orbitor de albă, îşi pierduse ceva din strălucire, iar copacul devenise un măr comun. Lucrul acesta în loc să mă chinuiască, cum s-ar fi întâmplat în trecut, acum, datorită celor treizeci şi patru de ani ai mei, putea fi suportat cu mai multă resemnare.

21

A doua zi de dimineaţă mă pomenii cu fratele meu venind la mine foarte devreme ca să-mi spună pe un ton neasemuit de rece că nu vrea să-şi lase casa să fie batjocorită ca o casă de toleranţă de către soldaţi. Cunoşteam destul de bine înţelesul unei asemenea cuvântări. Cinstea situaţiei sale, viitorul tânărului său fiu, sentimentele delicate ale Phillipei, cumnata noastră, şi, cu toate că timpurile erau ciudate şi războiul schimbase multe lucruri, se impunea o anumită purtare în rosturile celor de rangul nostru. De fapt, eu plănuisem să cer a fi găzduită la sora mea Cecilia, în Mothercombe, având chiar scuze bine pregătite, când auzii bocănitul cunoscut, al unei perechi de cizme. O rugai pe Matty să privească de la fereastră şi, ea îmi spuse că o companie de infanterie purtând uniforma Grenvililor, venea din sus pe alee. Simţii că asta va fi gaz turnat peste focul ce ardea în pieptul fratelui meu.

Totuşi, curiozitatea îmi era prea mare şi, în loc să rămân în camera mea ca un copil care a greşit, rugai pe servitori să mă ducă jos în hol. Aici îl găsii pe fratele meu Jo argumentând unui ofiţer tânăr, cu faţa trandafirie, care declara rece şi fără vreun semn de jenă că generalul lui era de părere că Radford avea o poziţie bună înlesnind supravegherea bateriei duşmanului de lângă Mount Ratten, şi deci, să i se pună la dispoziţie anumite încăperi pentru cartierul său general şi îl ruga pe Mister John Harris să fie bun şi să-i arate câteva din odăile cu vederea spre nord-vest.

— Mister Harris, adăugă ofiţerul, nu va avea niciun inconvenient, deoarece generalul înţelegea să-şi aducă servitorii, bucătarii şi proviziile lui.

— Trebuie să protestez, îl auzii spunând pe fratele meu, deoarece acesta este un procedeu absolut ilegal. Aici nu sunt niciun fel de posibilități pentru soldați, iar în ce mă privește, sunt foarte hărțuit, având mult de lucru prin comitat și...

— Generalul mi-a spus, îi tăie scurt ofițerul, că posedă o autorizație din partea Maiestății Sale care îi dă dreptul să-și aleagă orice reședință din Devon sau Cornwall care i-ar place. Până acum și-a stabilit cartiere generale la Buckland, Werington și la Fitzford, unde locuitorilor nu li s-a permis să rămână, ei fiind forțați să-și caute adăpost în altă parte. Fireşte, el nu are de gând să procedeze astfel cu dumneavoastră, Sir. Pot să văd încăperile?

Fratele meu îl privi o clipă cu buzele strânse, apoi, întorcându-se pe călcâie, îl călăuzi sus pe scările pe care tocmai le coborâsem. Eram foarte atentă să mă feresc de privirea lui.

În dimineața aceea, compania de infanterie se instală în aripa de miazănoapte a clădirii și, privind de la fereastra mea lungă din hol, văzui pe bucătari și ajutorii lor, îndreptându-se spre bucătărie, unde cărau găini și rațe jumulite, bucăți mari de slănină și coșuri întregi cu sticle de vin.

Phillipa se așezase lângă fereastră și lucra la gherghef.

— Generalul regelui crede că face bine, spuse ea pașnică. N-am văzut atâta mâncare de când a început asedierea de la Plymouth. De unde crezi că primește toate aceste provizii.

Îmi examinai unghiile, care aveau nevoie de îngrijire și, deci, nu eram obligată s-o privesc în față.

— Din multele case pe care le-a rechiziționat, răspunsei.

— Îmi aduc aminte, rosti Phillipa cu insistență, că Percy ne-a spus că Sir Richard nu permite oamenilor săi să jefuiască.

— Probabil că Sir Richard consideră rațele și vinul

drept contribuții de război, adăugai cu multă ușurință.

Se retrase curând în odaia ei și rămăsei singură; într-un târziu îl auzii pe fratele meu Jo coborând scările.

— Ei bine, spuse el morocănos, cred că se cuvine să-ți mulțumesc ție pentru invazie.

— Nu știu nimic despre aceasta, răspunsei.

— Prostii! Ați plănuit-o împreună aseară.

— N-am plănuit nimic.

— Atunci, ce-ați făcut împreună închiși în odaia ta?

— Timpul ne-a trecut cu reînvierea amintirilor de demult.

— Credeam, zise el după un răstimp, că starea ta de azi, draga mea Honor, face orice convorbire în legătură cu intimitatea voastră trecută absolut intolerabilă, iar orice reînnoire cu neputință.

— Așa am crezut și eu, răspunsei.

Mă privi, cu buzele strânse.

— Ai fost întotdeauna lipsită de rușine ca fată, reluă el. Te-a răsfățat prea mult, Robin, surorile tale și cu mine. Și-acum, la treizeci și patru de ani, te porți ca o lăptăreasă.

N-ar fi putut alege un epitet care să mi se pară mai oribil.

— Purtarea mea de aseară a fost foarte deosebită de acea a unei lăptărese.

— Sunt bucuros să aud lucrul acesta. Dar impresia pe care noi, cei de aici am avut-o, era cu totul alta. Reputația lui Sir Richard e recunoscută și atunci când rămâne singur într-o odaie cu o femeie timp de aproape o oră și trei sferturi, asta poate să evoce în mintea mea un singur lucru și numai un singur lucru.

— În mintea mea, asta poate evoca cel puțin zece lucruri diferite, răspunsei.

Îmi dădui seama după aceea că trebuia să rămân condamnată pe veci și nu mă surprinse când el mă părăsi fără să mai spună altceva, dezvăluindu-și numai dorința ca eu să-i respect acoperișul, cu toate că „tavanul” ar fi fost un cuvânt mai potrivit, după părerea

mea.

Toată ziua mă purtai obraznică, fără să-mi pară rău, iar când seara se ivi Richard, foarte bine dispus, comandând o cină pentru două persoane în apartamentul pe care soldații îl pregătiseră pentru el, simții o satisfacție răutăcioasă pentru faptul că rudele mele rămaseră jos într-o tăcere morocănoasă, în timp ce eu mâncam rață friptă, sus, cu Richard,

— Dacă n-ai vrut să vii la Buckland, spuse el, a trebuit să vin eu la tine.

— E întotdeauna o greşeală să te cerți cu frații unei femei, răspunsei.

— Fratele tău Robin a plecat cu cavaleria lui Berkeley la Tavistock, zise el, iar pe Percy îl voi trimite cu o delegație la rege. Aşa că ne rămâne numai Jo. S-ar putea să-l trimitem şi pe dânsul la regina Franței.

Îşi făcu un nod la batistă ca să nu uite.

— Şi cât timp va dura până ce Plymouth va cădea? întrebai.

El clătină din cap şi părea că se îndoieşte.

— Ei au făcut fortificații peste tot de când cu campania noastră din Cornwall, răspunse. Dacă Majestatea Sa ar fi ascultat de sfatul meu şi ar fi zăbovit aici cu armata numai două săptămâni, am fi fost astăzi stăpâni pe Plymouth. Dar nu. El trebuie să-l asculte pe Hyde şi să pornească spre Dorset, iar eu sunt din nou acolo unde am fost Paştele trecut, cu mai puțin decât o mie de oameni.

— Deci, nu vei putea niciodată să cucereşti Plymouth printr-un atac direct? întrebai.

— Numai în cazul când îmi voi putea spori forțele cu încă o mie de oameni, spuse. Am şi început să fac recrutări prin întreg comitatul. Adun dezertori şi înrolez oameni noi. Dar aceştia trebuie plătiți. Altminteri nu vor să lupte şi eu nu-i condamn pentru asta. La ce dracu' ar face-o, la urma urmei?

— De unde ai vinul acesta? întrebai.

— Din Lanhydrock, îmi răspunse. Nu ştiam că Jack

Robartes are o pivniță atât de bine aprovizionată. Am adus de acolo toate sticlele la Buckland.

Își ținu paharul lângă lumânare și zâmbi.

— Știi că Lordul Robartes a jefuit Menabilly numai și numai pentru că tu i-ai prădat proprietatea?

— E un om tare zăpăcit.

— Nu e nicio deosebire între voi în ceea ce privește jaful. Un regalist face tot atâtea pagube cât un rebel. Cred că Dick ți-a povestit că Gartred a fost la noi la Menabilly?

— Pentru ce a venit acolo?

— Pentru argintăria ducatului.

— Ca să-și aducă planurile la îndeplinire. Și mie mi-ar cam trebui ceva din această argintărie ca să-mi plătesc trupele.

— A fost foarte *prietenoasă* cu Lordul Robartes.

— Aș vrea să știu dacă vreun bărbat e în stare să-i displacă.

— Cred că e foarte posibil ca ea să lucreze ca spioană pentru Parlament.

— Aici o judeci greșit. Ar face orice ca să-și atingă scopurile, dar asta nu. Ai uitat vechea zicătoare despre cele trei familii din Cornwall: unui Godolphin nu i-a lipsit niciodată spiritul, unui Trelavney niciodată curajul, iar unui Grenvile niciodată loialitatea. Gartred e născută și crescută Grenvile și, n-are importanță dacă se culcă cu fiecare bărbat din ducat.

Gândii că un frate va ține întotdeauna întrucâtva parte surorii sale. Poate că în aceeași clipă Robin făcea același lucru pentru mine.

Richard se ridică și privi de la fereastră spre îndepărtatul Cattwater și Plymouth.

— Astă seară am încercat o lovitură de jucător, spuse el în șoaptă. S-ar putea să dau greș, însă, dacă nu, Plymouth ar putea fi în mâinile noastre mâine dimineață.

— Ce vrei să spui cu asta?

Continuă să privească prin geam înspre direcția

luminilor din Plymouth.

— Sunt în tratative cu al doilea comandant al garnizoanei, spuse blând, un oarecare colonel Searle. E posibil ca pentru suma de trei mii de pfunzi el să predea oraşul. Înainte de a trimite la moarte atâtea alte vieţi, m-am gândit că face să încerc să-l cumpăr.

Tăceam. Planul era îndrăzneţ şi oarecum necurat.

— Cum ai pus asta la cale? întrebai în cele din urmă.

— Tânărul Jo s-a furişat astă seară în oraş, după apusul soarelui, şi acum se află acolo. Are asupra lui mesajul meu către colonel şi promisiunea solemnă în legătură cu cei trei mii de pfunzi.

— Toate acestea nu-mi plac, spusei. Nu poate ieşi ceva bun de-aici.

— Poate că nu, răspunse el indiferent. Dar, oricum, merita să încerc. N-am chef să-mi lovesc capul de gardurile din Plymouth toată iarna.

Mă gândii la tânărul Jo şi la ochii lui căprui, obraznici.

— Dar dacă ei îl vor prinde pe Joseph? întrebai în şoaptă.

Richard zâmbi.

— Băiatul ăsta e în stare să se descurce singur, răspunse.

Îmi amintii de Lordul Robartes, aşa cum îl văzusem ultima oară, cu cizmele pline de noroi, ploaia curgându-i de pe îmbrăcăminte, înăcrit şi ursuz după înfrângere, şi îmi dădui seama cât de mult trebuia să urască numele de Grenvile.

— Mă voi scula devreme, spuse Richard, înainte de a te trezi tu. Dacă pe la ora prânzului vei auzi că fiecare tun dinlăuntrul garnizoanei trage câte-o salvă, vei şti că am intrat în Plymouth după o luptă scurtă şi foarte sângeroasă.

Îmi luă faţa în mâini, mă sărută, apoi îmi ură noapte bună. Dar eu nu putui adormi. Tulburarea pricinuită de prezenţa lui în această casă se transformase în nelinişte şi încordare. Eram pe deplin convinsă că Richard jucase

rău de astă dată.

Îl auzii plecând călare cu statul său major pe la orele cinci şi jumătate dimineaţa, şi atunci, moartă de oboseală, cu gândurile împrăştiate, căzui într-un somn adânc.

Când mă trezii, era trecut de zece ceasuri. O zi cenuşie, ca de toamnă, plutea în aer. Nu simţii nevoia micului dejun şi nici nu doream să mă scol, ci rămăsei în pat. Ascultam la zgomotele din casă, la venirea şi plecarea soldaţilor din încăperile lor şi, aproape de amiază, mă ridicai sprijinindu-mă în cot şi privii spre râu. Douăsprezece şi un sfert. Douăsprezece şi jumătate. Nu se auzea nicio salvă de tun. Nu se trăgea nici măcar o descărcătură de puşcă. La orele două ploua, apoi se înseninã, apoi plouă din nou. Ziua se tărăgănea, stupidă, interminabilă. Aveam un sentiment neplăcut de îndoială. Pe la cinci după-amiază Matty îmi aduse masa din care ciupii fără poftă. O întrebai dacă auzise vreo noutate, dar ea nu ştia nimic. Mai târziu, după ce dusese tava jos şi veni să tragă perdelele, faţa ei părea mâhnită.

— Ce e? întrebai.

— Unul din oamenii lui Sir Richard a stat de vorbă acolo jos cu o santinelă şi i-a spus că astăzi au sosit ştiri proaste din Plymouth. Unul din cei mai buni ofiţeri a fost luat prizonier de Lordul Robartes şi condamnat la moarte de Consiliul de Război. Sir Richard a încercat toată ziua să-l răscumpere cu bani grei, dar n-a reuşit.

— Cine e?

— Nu ştiu.

— Ce i se va întâmpla ofiţerului?

— Soldatul nu ştie nimic.

Mă sprijinii de pernă, acoperindu-mi ochii cu mâinile ca să nu văd lumina. Presimţirile nu mă înşelau câtuşi de puţin, mai ales când nu mă părăsiseră timp de o noapte întreagă şi o zi. Poate că presimţirile sunt în firea oricărui individ. Mai târziu, auzii caii venind pe alee şi santinelele luându-şi poziţia de drepţi. Pe scări începură

să urce paşi grei şi rari, îndreptându-se dincolo, spre aripa de miazănoapte. O uşă se închise cu zgomot, apoi totul se linişti. Aşteptai multă vreme astfel, culcată pe spate. Aproape de miezul nopţii îl auzii pe Richard venind pe coridor; mâna lui se opri o clipă pe clanţa uşii mele. Lumânările erau stinse, era întuneric. Cei din casă dormeau. Veni lângă mine şi se lăsă în genunchi în faţa patului meu. Îi luai capul în mâini ţinându-l. Rămase astfel îngenuncheat vreme îndelungată, fără să rostească un cuvânt.

— Spune-mi dacă asta te poate uşura, şoptii.

— L-au spânzurat deasupra gardurilor oraşului, ca să-l putem vedea, zise el. Am trimis o companie să-l smulgă de acolo. Dar au secerat-o trăgând cu tunuri asupră-i. L-au spânzurat în faţa ochilor mei.

Acum când îndoiala trecuse şi lunga zi de încordare luase sfârşit, eram cuprinsă de un sentiment de detaşare, care ne stăpâneşte totdeauna după ce-a trecut o criză şi suferinţa nu e a noastră proprie.

Asta era amărăciunea lui Richard. Eu nu puteam să dau lupta pentru el. Puteam numai să-l ţin strâns în braţe pe întuneric.

— Ticălosul acela de Searle a trădat planul şi astfel l-au prins pe bietul băiat, reluă el cu o voce spartă care nu semăna de loc cu aceea pe care i-o cunoşteam. M-am îndreptat spre zidurile garnizoanei ca să stau de vorbă cu Robartes. I-am oferit toate condiţiile de răscumpărare sau de schimb. El nu mi-a dat niciun răspuns. Şi, în timp ce aşteptam în zadar, l-au spânzurat deasupra gardurilor.

Nu mai putu continua. Îşi lăsă capul pe pieptul meu; îi ţineam mâinile care se înfipseseră cu sălbăticie în pătura de pe pat.

— Mâine s-ar fi putut întâmpla acelaşi lucru, îi spusei. Un glonte în cap. O împunsătură de lance. O cădere nenorocită de pe cal. Asta se întâmplă zilnic. E război. Aşa se cuvine să priveşti totul. Jo a murit îndeplinind o misiune pe care tu i-ai încredinţat-o, aşa

cum a dorit el însuşi.

— Nu, răspunse el cu voce înăbuşită. E vina mea. Eu sunt de condamnat acum, în astă seară, pe veci. O judecată greşită. O hotărâre nebună.

— Jo te-ar ierta. Jo ar înțelege.

— Dar nu pot eu să mă iert. Asta mă chinuieşte.

Mă gândii la o mulțime de lucruri pe care aş fi vrut să i le înfățişez. Că şi el era supus greşelii, aşa cum fusese totdeauna, de altfel şi, că această lovitură a soartei nu voia decât să-i amintească lucrul acesta. Propriile sale măsuri, atât de crude, pe care le luase față de duşman, erau acum răsplătite. Cruzimea năştea cruzime, trădarea aducea trădare, tot ce sădise în el în cei din urmă ani se răsfrângea asupră-i.

Parlamentarii nu uitaseră actul lui de perfidie din primăvară, când, dându-se drept prietenul lor, dezertase la rege, ducându-i secretele lor. Nu uitaseră execuțiile fără judecată, prizonierii condamnați la moarte în Lydford Castle şi nici lungul şir de soldați de pe spânzurători din piața publică din Saltash. Nu-şi uita nici Lordul Robartes de proprietatea sa Lanhydrock distrusă şi pustiită, de averea sa prădată şi, nu vedea decât dreptate şi răsplată în faptul de a lua viața unui trimis care ducea în buzunarul său o ofertă de mituire şi corupție.

Dar ironia diavolului sau a Celui Atotputernic voise ca trimisul să nu fie o rudă îndepărtată, ci însuşi fiul lui Richard Grenvile. La toate acestea mă gândeam când îl țineam în brațe pe Richard. „Se află într-o mare încurcătură, gândeam. La o răscruce de drumuri. Poate să învețe din tragedia morții acestui băiat că cruzimea nu e răspunsul potrivit, că necinstea aduce totdeauna o contralovitură, că faptul de a nu admite niciodată o altă părere îl schimbă pe cel mai bun prieten într-un duşman, şi asta în scurtă vreme; dar, în acelaşi timp, poate să nu învețe nimic, să continue a trăi luni şi ani, surd la orice povață, fără scrupule, amărât, acest Skellum Grenvile cu un premiu pus pe capul lui, Vulpea

Roşie, arătată cu degetul pentru lipsa ei de cavalerism, altfel decât fratele său iubit de toată lumea".

— Richard... şoptii. Richard, scumpa şi singura mea dragoste!

Dar el se ridică, se îndreptă încet spre fereastră şi, dând perdelele la o parte, lumina lunii căzu pe mâinile lui care ţineau spada. Obrazul rămânându-i în umbră.

— Îl voi răzbuna cu orice viaţă pe care o voi lua. Nicio graţiere de azi înainte. Nicio iertare. Niciunul din ei nu va fi cruţat. Din această clipă voi avea o singură pasiune în viaţa mea, aceea de a-i stârpi pe rebeli. Şi, ca s-o pot face după cum vreau, trebuie să preiau comanda oştirii, altminteri voi da greş. Nu voi îngădui nicio discuţie cu cei de rangul meu, nu voi tolera niciun ordin din partea superiorilor mei. Majestatea Sa m-a numit general în vest şi jur pe Dumnezeul meu că întreaga lume va şti lucrul acesta!

Îmi dădui seama că răutatea pusese stăpânire asupră-i şi nimic din ceea ce aş fi putut să spun ori să fac nu l-ar fi ajutat în viitor. Dacă am fi fost soţ şi soţie sau amanţi adevăraţi, poate că prin intimitatea noastră zilnică aş fi ajuns să-l îmblânzesc. Dar soarta şi împrejurările făcuseră ca eu să nu fiu decât o umbră în viaţa lui, o fantomă a ceea ce puteam fi. Venise la mine în noaptea aceea fiindcă avea nevoie de mine, dar nici lacrimile, nici protestele sau asigurările dragostei şi mângâierilor mele nu-l mai puteau opri să urmărească steaua neagră şi nenorocită care îi făcuse semn, atrăgându-l în raza ei.

22

Richard rămase şi mai departe la Radford în cele şase luni ce urmară. Cu toate că principalul său cartier general se afla la Buckland şi el cutreiera călare Devon-ul şi Cornwall-ul ca să-şi adune noi recruţi, o companie de soldaţi stătea mereu în casa fratelui meu şi încăperile lui erau totdeauna pregătite.

Motivul invocat, că fortăreţele din Mount Batten şi Mount Stamford trebuiau supravegheate de-aproape, era destul de adevărat; dar după buzele strânse ale fratelui meu şi din felul hotărât al lui Percy şi Phillipa, care aduceau vorba despre altceva atunci când se pomenea numele generalului, vedeam că prezenţa mea în casă era considerată drept motiv al alegerii acestui cartier general. Când Richard cu statul său major venea pentru a rămâne o noapte sau două şi mă invita la o masă în doi, familia năruia puţinul ce mai rămăsese din reputaţia mea. Prietenia noastră era socotită ciudată, nenorocită. Cred că dacă m-aş fi hotărât să plec cu el la Buckland, ar fi fost mai bine pentru toată lumea. Refuzasem însă cu îndărătnicie să fac acest lucru şi nici acum, după ce toate au trecut de mult, nu-mi stă-n putinţă să arăt motivul, deoarece nu-l pot formula în cuvinte. În adâncul sufletului meu exista mereu teama că, trăind alături de el într-o intimitate prea mare, aş deveni cândva o povară pentru el şi dragostea noastră s-ar spulbera. Aici la Radford, putea să mă viziteze oricât dorea şi tovărăşia mea putea să-i dea pace, relaxare, tărie şi stimulare. În orice toane ar fi fost, bune sau rele, eu puteam să mă acomodez. Dar dacă aş fi fost mereu prezentă într-un ungher al casei lui, încetul cu încetul s-ar fi simţit stingherit de un lanţ invizibil, de pretenţiile

pe care o soție le are față de soțul ei, şi încântătoarea libertate dintre noi doi n-ar mai fi existat. Invaliditatea mea, despre care ajunsesem să pot glumi şi care de fapt era uitată atunci când el venea la Radford, m-ar fi chinuit, mi-aş fi reproşat-o necontenit dacă aş fi locuit sub acoperişul său la Buckland. Simțul de neajutorare, de inferioritate m-ar fi ros ca o molie şi chiar dacă m-ar fi tratat cu cea mai mare gingăşie şi cu cea mai mare bunăvoință, intuiția mi-ar fi spus „El nu are nevoie de aşa ceva".

Asta era greşeala mea cea mai mare; nu puteam fi umilă, cu toate că şaisprezece ani de disciplină mă făcuseră să accept invaliditatea şi să mă resemnez, eram prea mândră pentru a împărți stigmatul ei cu amantul meu. Oh, Dumnezeule, ce n-aş fi dat să mă fi putut plimba cu el, să fi călărit alături de el, să mă fi mişcat şi învârtit în fața lui, să fi putut avea vioiciune şi grație!

O țigancă de prin şanțuri, o cerşetoare de lângă streşini, avea mai multă demnitate ca mine. El îmi spunea zâmbind pe deasupra paharului de vin:

— Săptămâna viitoare vei veni la mine la Buckland. Sus în turn, e o cameră cu vedere deasupra văilor înspre dealuri. A fost odată camera bunicului meu, care a luptat în Revenge, apoi Drake, devenind stăpân la Buckland, a luat această cameră pentru folosința lui, căptuşind toți pereții cu hărți. Ai putea sta culcată acolo, Honor, să visezi la trecut şi la Armada. Seara voi veni la tine, voi îngenunchea lângă patul tău şi vom crede că mărul din Lanrest mai este şi acum în floare şi că tu ai optsprezece ani.

Vedeam încăperea aşa cum mi-o descria. Şi fereastra cu vederea spre dealuri. Şi corturile soldaților dedesubt. Şi steagul fluturând în vârful turnului, roşu şi auriu. Vedeam şi pe cealaltă Honor, plimbându-se alături de el pe terasă, Honor care ar fi putut fi soția lui.

Îi zâmbii şi clătinai din cap.

— Nu, Richard, nu voi veni la Buckland.

Astfel, toamna trecu şi iarăşi se apropia un an nou.

Întreg vestul ţării căzuse în mâinile regaliştilor, în afară de Plymouth, Lyme şi Taunton, care înfruntau îndărătnic orice încercare de subjugare, iar cele două porturi ajutate în permanenţă de vasele parlamentarilor, nu erau nici acum în pericol de a fi flămânzite. Atâta vreme cât aceste garnizoane nu erau învinse, vestul nu putea fi considerat cu adevărat sigur pentru Majestatea Sa şi, deşi comandanţii regalişti aveau încă moralul ridicat, exprimându-şi toată încrederea, ţara întreagă era obosită de războiul care nu-i adusese decât pierderi şi dări mari. Cred că acelaşi lucru şi-l spuneau şi parlamentarii, fiindcă zilnic dezertau grupuri din armată. Oamenii cereau să se întoarcă din nou la vetrele şi la îndeletnicirile lor. Războiul nu era al lor. Ei nu aveau dorinţa să se lupte pentru Rege şi nici pentru Parlament.

„O ciumă pentru amândouă taberele!" era strigătul obişnuit.

În ianuarie, Richard deveni şerif în Devon şi, având această autoritate, putea aduna noi trupe, dar felul în care pornea la treabă nu plăcea niciodată autorităţilor locale. El le călca în picioare sentimentele, cerând oameni şi bani ca pe un drept al lui, şi pentru cel mai mic pretext nu se da înapoi să aresteze un nobil, ţinându-l închis până ce se plătea un preţ de răscumpărare.

Acestea nu erau simple zvonuri pe care le povestea fratele meu, ci însuşi Richard admitea că erau adevărate. Totdeauna lipsit de scrupule în privinţa banilor, acum când trebuia să plătească o armată, pierduse orice simţ de prevedere. Mereu şi mereu îi auzeam justificarea:

— Ţara e în război. Sunt militar de profesie şi nu voi comanda oameni care nu sunt plătiţi. Atâta vreme cât am această misiune din partea Majestăţii Sale, voi hrăni, voi îmbrăca şi voi înarma oamenii de care dispun pentru ca ei să se poarte ca oameni şi soldaţi şi să nu hoinărească prin ţară în zdrenţe, siluind şi jefuind ca

mojicimea dezordonată, de sub aşa zisa comandă a lui Berkeley, Goring şi toţi ceilalţi. Şi pentru asta am nevoie de bani. Că să-mi pot asigura mijloacele de trebuinţă trebuie să scot banii din buzunarele negustorilor şi ale nobilimii din Cornwall şi Devon.

Cred că aceştia îl urau din ce în ce mai mult, dar oamenii simpli îl respectau. Trupele lui îşi câştigaseră atâta credit prin disciplina lor înaltă, încât reputaţia lor se răspândi până în comitatele dinspre răsărit, şi cred că aceasta făcea să încolţească primul grăunte de gelozie în inimile celorlalţi comandanţi de rangul său. Niciunul nu era un profesionist ca el, ci erau oameni cu proprietăţi şi averi, cărora datorită rangului, numaidecât după izbucnirea războiului, li se încredinţaseră comandamente înalte, aşteptându-se ca ei să conducă în luptă armatele nou adunate.

Erau însă oameni din lumea bună, fără nicio experienţă şi, cu toate că unii din ei erau îndrăzneţi şi curajoşi, pentru ei războiul însemna un atac sălbatic şi periculos, la care porneau pe nişte cai de rasă. Şi cu mai multă grabă decât la o vânătoare. Iar după ce se termina o luptă, se întorceau la cartierul lor ca să mănânce, să bea şi să joace cărţi, în timp ce oamenii pe care îi comandaseră n-aveau decât să se îngrijească singuri de rosturile lor. Li se îngăduia să jefuiască satele şi să despoaie cetăţenii – asta îi scutea pe comandanţii lor de o mulţime de neplăceri, ca şi de oboseala pe care ar fi pricinuit-o spiritul de organizare. Îmi închipui, deci, că era supărător să se audă că oamenii lui Grenvile erau lăudaţi pretutindeni şi că ei primeau la vreme plată, hrană şi îmbrăcăminte. Îmi închipui că Sir John Berkeley, comandantul trupelor din Exeter, căruia oamenii simpli i se plângeau neîncetat de purtarea cavaleriei Lordului Wentworth, era foarte bucuros când putea raporta comandantului său suprem, Prinţul Maurice, că, cu toate că oamenii lui Grenvile erau atât de disciplinaţi, autorităţile din Devon şi Cornwall nu aveau de spus un singur cuvânt bun despre Grenvile

însuşi şi că, în ciuda faptului că prizonierii rebeli erau bătuți şi spânzurați, Plymouth încă nu căzuse.

Din corespondența dintre John Berkeley şi Richard, pe care acesta mi-o arăta râzând, din timp în timp, puteam citi aluzia ascunsă că Berkeley, care la Exeter nu avea mult de lucru, credea că ar fi mult mai avantajos pentru el şi pentru cauza regală dacă ar schimba comanda cu Richard.

— Ei ar vrea să-mi arunc băieții în luptă fără nicio cruțare pentru viețile lor şi după ce, într-un singur atac, aş fi pierdut trei sferturi din ei, să recrutez alți cinci sute de oameni în săptămână următoare spuse Richard. Dacă aş dispune de forțe nelimitate şi de cantități enorme de muniții, un bombardament de trei zile ar transforma Plymouth într-un maldăr de scrum. Dar cu puținul care îmi stă la îndemână, nu pot spera să cuceresc oraşul înainte de primăvară. Între timp, îi hărțuiesc pe aceşti porci zi şi noapte, ceea ce e mai mult decât a făcut vreodată Digby.

Pe uscat, el blocase Plymouth în întregime, însă rebelii fiind stăpâni pe port, li se aduceau provizii şi ajutoare pe mare, şi acesta era adevăratul secret al succesului lor. Tot ce putea face Richard, în calitatea lui de comandant al asediului, era să-i hărțuiască pe apărători prin dese atacuri prin surprindere asupra pozițiilor din afară, cu speranța că vor capitula cu timpul din pricina hărțuielii.

Era o sarcină apăsătoare şi lipsită de nădejde şi singurii oameni care câştigau gloria şi lauda pentru curajul lor, erau cei dinăuntrul oraşului asediat.

Curând după Crăciun, Richard hotărî să-l trimită pe Dick împreună cu învățătorul său în Normandia.

— Nu mai poate rămâne la Buckland, îmi spuse. De când Jo nu mai este, am pus o gardă care să-l păzească zi şi noapte şi faptul că se află atât de aproape de duşmani, în caz că ei ar încerca o năvală, a devenit o nelinişte permanentă pentru mine. Poate pleca la Caen sau Rouen; când totul se va termina cu bine, voi trimite

să-l aducă înapoi.

— Nu te-ai gândit niciodată să-l trimiți la Londra, la maică-sa? întrebai.

Mă privi ca şi cum mi-aş fi pierdut minţile.

— Să-l las să se întoarcă la vrăjitoarea aceea cu chip de cățea, strigă el încremenit, ca să ajungă şi mai rău decât e acum. Mai degrabă l-aş trimite în acest moment la Robartes ca să-l spânzure.

— O iubeşte, spusei. E mama lui.

— Aşa se lipeşte şi-un cățel mic de cățeaua rea care l-a alăptat, îmi răspunse el, dar îi uită mirosul după ce l-a înțărcat. Nu am decât un singur fiu, Honor, şi dacă el nu-mi face cinstea de-a deveni omul pe care îl vreau, atunci nu-mi mai trebuie.

Căută brusc să aducă vorba despre altceva, şi eu îmi zisei din nou că hotărâsem să-i fiu prietenă nu soție, tovarăşă nu amantă, şi că nu trebuia să mă amestec în treburile lui personale, mai ales când era vorba de copil.

Dick veni la Radford ca să-şi ia rămas bun de la mine. Mă îmbrățişă şi îmi spuse că-i sunt tare dragă.

— Dacă ai veni cu mine în Normandia! îmi spuse.

— Poate că nu vei rămâne multă vreme acolo, răspunsei. Şi, oricum, îți va părea totul nou şi frumos acolo, îți vei face prieteni şi te vei simți fericit.

— Tatăl meu nu vrea să-mi fac prieteni, reluă el. L-am auzit spunând acest lucru lui Mister Ashley. A spus că în Caen sunt puțini englezi şi, deci, e mai bine să mergem acolo decât la Rouen şi că nu trebuie să vorbesc cu nimeni şi să nu mă duc nicăieri fără ştirea şi îngăduința lui Mister Ashley. Ştiu ce înseamnă asta. Se teme să nu leg prietenie cu cineva care să aibă simpatie pentru mama.

Nu găseam niciun răspuns la un astfel de argument, deoarece eram convinsă că băiatul spunea adevărul.

— Nu te voi recunoaşte data viitoare când te voi vedea, spusei cu un zâmbet forțat. Ştiu cum se schimbă băieții după ce au trecut de cincisprezece ani. Aşa s-a întâmplat cu fratele meu Percy. În mai puțin de şase luni

vei fi un domn tânăr, cu bucle mari pe umeri şi cu multă înclinaţie pentru poezii.

— Frumoase poezii voi putea scrie, spuse el morocănos, dacă voi conversa zilnic numai franceză cu Mister Ashley.

Dacă aş fi fost cu adevărat mama lui vitregă, mă gândeam, aş fi putut împiedica acest lucru; dar dacă aş fi fost cu adevărat mama lui vitregă, poate că m-ar fi urât. Deci, prin orice prismă aş fi privit lucrurile, nu găseam nicio soluţie în legătură cu Dick. El trebuia să înfrunte viitorul ca şi tatăl lui. Astfel, Dick şi timidul Ashley se îmbarcară spre Normandia în ultima zi a lui decembrie, luând cu ei un bilet de douăzeci de pfunzi, tot ceea ce putuse Generalul în Vest să puie deoparte pentru ei. Dick mai luă cu ei şi dragostea şi binecuvântarea mea, care nu-l puteau ajuta cu nimic. În timp ce se aflau pe Canal între Falmouth şi Saint-Malo, Richard porni la un atac asupra Plymouthului, care, după cum nădăjduia, de astă dată nu putea să dea greş. Îl văd şi acum în odaia lui din aripa de miazănoapte a clădirii din Radford privind cu atenţie harta cu fortificaţiile din Plymouth. Când ceream să-mi dea şi mie harta ca s-o privesc, o împingea spre mine râzând şi spunând că nicio femeie n-ar fi putut înţelege ceva din însemnările şi crucile pe care le făcuse.

Şi avea dreptate, fiindcă nicicând înainte nu văzusem o hartă mai împestriţată cu puncte şi zgârieturi. Dar până şi ochiul meu neexersat putea să vadă că reţeaua liniilor de rezistenţă era într-adevăr formidabilă, deoarece, înainte de-a se putea ataca oraşul şi garnizoana, trebuia trecut un lanţ de fortificaţii exterioare, cărora el le dăduse termenul de „fabrici”.

Veni apoi lângă mine şi, cu pana, îmi arătă cruciuliţele roşii pe hartă.

— Aici la nord sunt patru „fabrici” în aceeaşi linie, îmi spuse, şi se numesc Pennycomequick, Maudlyn, Hollwell şi Lipson. Am de gând să le cuceresc pe toate. Odată instalaţi acolo, vom îndrepta tunurile spre

garnizoană. Cel mai puternic atac îl voi îndrepta asupra „fabricii Maudlyn", celelalte fiind mult mai slabe ca fortificații.

Era bine dispus, ca totdeauna înaintea unui atac mai mare şi, dintr-odată, îndoind harta, îmi spuse:

— N-ai văzut niciodată pe băieții mei echipați de război înaintea unei lupte? Aş vrea să-i vezi cum arată.

Zâmbii.

— Ai de gând să mă faci adjutantul tău?

— Nu, dar te voi lua cu mine să vizităm zonele.

Era ora trei şi o frumoasă după-amiază de ianuarie. Unul din furgoane fu înzestrat cu o trăsură pentru mine. Cu Richard călărind alături, porniram să trecem în revistă oştirile lui.

A fost o privelişte, care, şi astăzi, când totul s-a înmormântat în trecut şi când, cu excepția dărilor de seamă oficiale din arhivele oraşului, asedierea din Plymouth e un lucru uitat, mi-o pot aminti cu multă nedumerire şi multă mândrie.

Corpul principal de oaste se afla retras pe câmpurile din dosul micuței parohii Egg Buckland (a nu se confunda cu Buckland Monachorum, unde se afla cartierul general al lui Richard) şi deoarece venirea noastră nu fusese anunțată, oamenii nu erau pregătiți de paradă, ci îşi vedeau de treburi pregătindu-se pentru atacul ce avea să urmeze.

Primul semnal în legătură cu sosirea generalului fu luarea poziției de drepți a gărzilor din fața taberei şi, numaidecât, se auzi un huruit de tobe venind dinăuntru, urmat de un al doilea, ceva mai îndepărtat, apoi un al treilea şi un al patrulea, aşa că în răstimp de câteva clipe, aerul vibra de tobele din fiecare companie ce sunau alarma. Steagul roşu cu cele trei puncte aurii flutura pe stâlp, întins în aerul rece.

Doi ofițeri se apropiară şi, salutând cu spada ridicată, se opriră înaintea noastră. Richard răspunse schițând un gest cu mâna. Fotoliul meu fu dat jos de pe furgon şi condus de un tânăr caporal după care porniram în jurul

taberei.

Simt şi acum mirosul de fum ce se ridica în suluri albastre de deasupra focurilor şi văd încă oamenii plecaţi deasupra ligheanelor cu rufe, sau îngenuncheaţi în faţa oalelor în care se fierbea mâncarea, îndreptându-se cu o mişcare când ne apropiam şi luând poziţia de drepţi, ca şi cum ar fi fost nişte stâlpi de oţel. Infanteria era separată de cavalerie, pe care o inspectasem înainte. Treceam printre flăcăi bronzaţi, înalţi, deoarece Richard dispreţuia oamenii mărunţi şi nu-i recruta. Arătau curaţi, şi asta se datora faptului că trăiau în aer liber, după cum spunea Richard.

— Trupele lui Grenvile nu pot fi găzduite în bordeie la un loc cu sătenii, zicea el. Rezultatul e totdeauna acelaşi – slăbirea şi pierderea disciplinei.

În mintea mea, imaginea trupelor rebele care intraseră în Menabilly, era încă proaspăt întipărită. Cu toate că la prima vedere făceau o impresie bună, cu coifurile şi uniformele lor, îşi pierdeau foarte curând înfăţişarea chipeşă, iar, după câteva săptămâni, arătau din ce în ce mai neglijente şi mai murdare; atunci când le ameninţa înfrângerea, se schimbau numaidecât într-o mojicime londoneză cuprinsă de panică.

Oamenii lui Richard arătau cu totul altfel. Cu toate că în cea mai mare parte erau adunaţi de pe fermele şi mlaştinile din Cornwall şi Devon, ţărani după vorbă şi origine, în cele câteva luni de sub comanda lui se transformaseră într-un corp de soldaţi de meserie cu mintea ageră, mişcări sprintene, cu admiraţie pentru comandantul lor, pe care şi-o dezvăluiau numaidecât după felul cu care îşi ridicau capetele când le adresa o vorbă şi după licărirea de mândrie din ochii lor. Într-adevăr o stranie trecere în revistă! Eu, în fotoliul meu, cu o haină cu glugă aruncată în jurul umerilor, alături de Richard care mergea pe jos; focurile ardeau şi tobele băteau cum ne apropiam de fiecare companie.

Caii se aflau pe un câmp mai îndepărtat şi noi priveam cum erau hrăniţi şi adăpaţi pentru noapte,

dobitoace frumoase şi bine îngrijite – multe din ele adunate de pe proprietăţile rebelilor, după cum îmi dădeam seama – şi care băteau din copite pământul glodos făcând să le sune harnaşamentul, în timp ce respiraţia lor se înălţa în aerul rece asemeni fumului de deasupra focurilor.

Soarele cobora, roşu ca focul, dincolo de Tamar, înspre Cornwall, şi apucând dincolo de dealuri, arunca o ultimă rază posacă asupra fortificaţiilor din Plymouth.

Puteam vedea figurile mărunte ale santinelelor rebele, asemeni unor puncte negre în preajma fortificaţiilor exterioare, şi mă întrebam câţi din oamenii lui Grenvile de lângă mine aveau să cadă victime gloanţelor rebele. În cele din urmă, când se întunecă, vizitarăm posturile cele mai înaintate; aici, oamenii nu-şi mai curăţau echipamentul, nu se mai îngrijeau de cai; toţi erau pregătiţi de luptă, tăcuţi, nemişcaţi; noi vorbeam în şoaptă, fiindcă ne aflam la mai puţin de două sute de stânjeni de fortificaţiile duşmane.

Tăcerea era sălbatică şi înspăimântătoare. Forţele de atac păreau un amestec de figuri negre în întunericul ce se lăsase, fiindcă îşi înnegriseră obrajii ca să fie mai puţin vizibili, şi nu puteam desluşi nimic altceva decât nişte ochi albi strălucitori şi două şiruri de dinţi atunci când râdeau.

Scuturile lor erau rânduite pentru un atac de noapte; ţineau în mâini suliţe ascuţite. Pipăii vârful uneia din ele şi mă cutremurai.

La ultimul post pe care îl vizitarăm, oamenii nu ne primiră chiar atât de bine ca ceilalţi şi îl auzii pe Richard făcând tânărului ofiţer de serviciu o observaţie aspră. Colonelul de infanterie, comandantul acestui post, veni spre noi să se scuze şi băgai de seamă că nu era altul decât pretendentul meu din trecut, cumnatul lui Jo, Edward Champernowne. Se înclină înaintea mea cam ţeapăn, apoi îndreptându-se spre Richard, îl auzii bâlbâind mai multe încercări de explicaţii, după care amândoi se retraseră la o mică distanţă. Întorcându-se,

Richard era tăcut; ne îndreptarăm numaidecât spre furgonul meu, ceea ce însemna că trecerea în revistă luase sfârşit.

— Va trebui să te reîntorci singură la Radford, spuse Richard. Te va însoți escorta. Nu-i niciun pericol.

— Dar bătălia care va avea loc? întrebai. Eşti încrezător şi mulțumit?

Făcu o pauză înainte de a-mi răspunde.

— Da, zise. Sunt plin de speranță. Planul e minunat şi oamenii sunt toți bine pregătiți. Dacă aş putea să mă încred şi mai mult în subalternii mei...

Făcu un semn din cap în direcția postului pe care îl părăsisem chiar atunci.

— Iubitul tău de pe vremuri, Edward Champernowne, spuse el din nou. Uneori cred că i-ar sta mai bine să comande un cârd de rațe. Are câte-o licărire de minte numai când nasul său lung e plecat asupra unei hărți la depărtare de zece mile de duşman, dar dă-i ceva de lucru la o distanță de numai o sută de coți, şi e pierdut.

— Nu-l poți înlocui cu altcineva? întrebai.

— Nu, în situația de față. Trebuie să mă reazem acum de priceperea lui.

Îmi sărută mâna, zâmbindu-mi, şi abia după ce îmi întoarse spatele şi dispăruse, îmi amintii că nu-l întrebasem dacă motivul pentru care nu se întorcea cu mine la Radford era că avea de gând să conducă el însuşi atacul.

Am pornit la drum în furgon spre casa fratelui meu, prost dispusă.

Dimineața următoare, înaintea zorilor, atacul începu. Primul lucru pe care îl auzii la Radford fu ecoul tunurilor deasupra Cattwaterului – dar nu ştiam dacă veneau dinăuntrul garnizoanei sau de la fortificațiile exterioare – şi pe la ora prânzului aflarăm că trei din fortificații căzuseră în mâinile trupelor regale, iar cea mai importantă din ele, Maudlyn, fusese luată cu asalt chiar de generalul comandant. Tunurile fuseseră mutate din loc şi oamenii din Plymouth simțiră pentru întâia oară

propriile lor gloanțe căzând asupra zidurilor oraşului. Eu nu puteam vedea nimic de la fereastra mea decât un fum gros atârnând ca o perdea sub streaşina cerului şi, din când în când, vântul suflând spre miazănoapte, mi se părea că aud strigătele îndepărtate ale celor asediați înăuntrul garnizoanei.

Pe la trei ceasuri, mai înainte de-a se fi lăsat întunericul, veştile nu mai erau atât de bune. Rebelii porniseră şi ei la atac şi reocupaseră două din cele trei fortărețe. Soarta Plymouthului atârna acum de faptul dacă rebelii vor putea recâştiga terenul pierdut, dându-i înapoi pe regalişti din adăposturile ocupate şi mai ales din fortăreața Maudlyn. Priveam apusul soarelui, aşa cum făcusem în ajun, şi mă gândeam la toți aceşti oameni, rebeli şi regalişti, care îşi pierduseră viața în cele din urmă douăzeci şi patru de ceasuri. La orele cinci şi jumătate luarăm masa în hol, fratele meu Jo aşezându-se la capătul mesei, cum îi era obiceiul, având-o pe Phillipa la dreapta, iar micuțul său fiu, John, orfan de mamă, la stânga. Mâncarăm în tăcere, nimeni dintre noi neavând chef de vorbă, în timp ce la depărtare de numai câteva mile lupta ce se dezlănțuise era nehotărâtă. Aproape terminasem cu masa, când fratele meu Percy, care plecase călare la Plymstock după ştiri, dădu năvală în odaie.

— Rebelii au învins pe ziua de azi, rosti el morocănos, şi l-au pus pe fugă pe Grenvile cu o pierdere de trei sute de oameni. Au atacat fortăreața din toate părțile şi, în cele din urmă, au recâştigat-o acum o oră. Se pare că trupele de acoperire ale lui Grenvile, care ar fi trebuit să vină în ajutorul lui şi să schimbe situația într-un succes, n-au ajuns la timp. O mare greşeală din partea cuiva.

— Fără îndoială, greşeala e chiar a generalului, prin faptul că are prea multă încredere în puterile lui, spuse Jo cu glas sec.

— Am aflat la Plymstock că ofițerul vinovat a fost împuşcat de Grenvile pentru neexecutarea ordinelor, reluă Percy, şi zace acum în cortul lui, cu un glonte

înfipt în cap. Nu se ştie încă cine e, dar vom afla curând.

Nu mă puteam gândi decât la cei trei sute de oameni care acum zăceau morţi sub razele stelelor, şi mă simţii scârbită de război, de tunuri, de sulițe, de sânge şi de strigăte războinice. Flăcăii curajoşi care îmi zâmbiseră în ajun, atât de puternici, atât de tineri şi încrezători, erau acum hoituri pentru păsările de pradă ce se năpusteau adâncindu-se în strâmtoarea Plymouth, şi Richard, Richard al meu era acela care îi dusese la moarte. Nu puteam să-l condamn. Pornind la atac, nu-şi făcuse decât datoria. Era soldat...

În timp ce mă pregăteam să strig pe cineva care să mă ajute să-mi duc fotoliul în altă parte, se ivi un tânăr pe care fratele meu mai mare îl folosea ca secretar al comitatului Devon. Era foarte nelinişti şi ceru să vorbească cu fratele meu.

— Ce vrei să-mi spui? întrebă Jo. Nu e de față decât familia mea.

— Colonelul Champernowne e mort la Egg Buckland, spuse secretarul. N-a fost rănit în luptă, l-a împuşcat chiar generalul la înapoierea spre cartierul general.

Se făcu o mare tăcere. Jo se ridică încet de pe scaun, alb la față şi țeapăn, apoi se întoarse spre mine, privindu-mă, în timp ce fratele meu Percy făcu acelaşi lucru.

Îmi dădui seama numaidecât la ce se gândeau. Cumnatul lui Jo, Edward Champernowne fusese pretendentul meu cu şaptesprezece ani în urmă, şi amândoi nu vedeau în această groaznică întâmplare, petrecută numaidecât după furia bătăliei, decât o răzbunare din gelozie, iar nicidecum o ispravă ostăşească.

— Asta, spuse în şoaptă fratele meu mai mare, înseamnă începutul sfârşitului lui Richard Grenvile.

Cuvintele lui îmi sunară în urechi ca oțelul, şi rugai un servitor să mă ducă în odaia mea.

A doua zi plecai la Mothercombe, la sora mea Cecilia, fiindcă mi-ar fi fost cu neputință să mai rămân o singură

clipă sub acoperământul fratelui meu. Începuse răzbunarea.

Fratele meu mai mare având ca sprijin numeroasa familie Champernowne şi bizuindu-se pe familiile conducătoare din comitatul Devon, ai căror membri în cea mai mare parte, reprezentau autoritățile, trebuia să ceară îndepărtarea lui Sir Richard Grenvile din funcția de şerif şi de comandant al forțelor regelui în vest. Richard se răzbună, dându-l afară pe fratele meu din Radford şi folosind casa şi proprietatea acestuia ca loc de pornire spre un nou atac asupra Plymouthului.

Înzăpezită la Mothercombe, împreună cu familia Pollexefen, ştiam foarte puțin din cele ce se întâmplau, şi Cecilia, cu mult tact şi delicatețe, se ferea să aducă vorba despre asta. Eu nu primisem nicio veste de la Richard din noaptea când ne luaserăm rămas bun înainte de bătălie, şi-acum, când îl ştiam angajat în luptă, atât cu duşmanul cât şi cu prietenii lui vechi, socoteam că lucrul cel mai bun era să stau liniştită. El ştia unde mă aflam, deoarece îl înştiințasem şi, dacă ar fi avut nevoie de mine, putea veni să mă caute.

Dezghețul începu pe la sfârşitul lui martie şi, după câteva săptămâni, primirăm cele dintâi ştiri din lumea de-afară.

Încercările de împăcare dintre Rege şi Parlament nu ajunseseră la niciun rezultat, din pricină că tratatul de la Uxbridge dăduse greş şi se părea că războiul va continua cu şi mai multă cruzime.

Auzirăm că Parlamentul îşi pregătea o nouă armată „Model", în stare să distrugă totul, după părerea celor pricepuți, iar Majestatea Sa, trimisese un mesaj duşmanilor săi, spunând că dacă rebelii nu se vor căi, sfârşitul lor va fi ruină şi moarte. S-ar fi părut că tânărul Prinț de Wales, care şi plecase la Bristol, avea să poarte titlul de comandant suprem al tuturor forțelor din vest, dar cum avea numai cincisprezece ani, autoritatea adevărată trebuia s-o aibă Consiliul de Coroană, în fruntea căruia se găsea Hyde, ministrul de Finanțe.

Ţin minte că John Pollexefen începu să clatine din cap la aflarea acestei ştiri.

— Acum n-au să mai sfârşească certurile între consilierii prinţului şi generali, spuse el. Fiecare va contramanda ordinele date de celălalt. Juriştii şi soldaţii nu sunt niciodată de aceeaşi părere. Şi, în timp ce ei se vor certa, cauza regelui va suferi. Nu-mi place această întorsătură.

Mă gândii la Richard, amintindu-mi că asta fusese şi părerea lui.

— Ce se întâmplă la Plymouth? întrebă sora mea.

— Cam aproape o mie de oameni au fost lăsaţi acolo pentru blocarea garnizoanei, răspunse soţul ei, şi Grenvile cu ceilalţi au plecat la Somerest să se alăture lui Goring şi să încerce asedierea Tauntonului. Campania de primăvară a început.

Mai era puţin până să se împlinească anul de când plecasem din Lanrest spre Menabilly. Zăpada se topea în valea din Devon unde Cecilia îşi avea căminul, şi şofranul şi narcisele răsăriseră. Nu-mi mai făceam niciun fel de planuri. Stăteam şi aşteptam. Cineva adusese zvonul că erau mari neînţelegeri între înalţii comandanţi şi că Grenvile, Goring şi Berkeley se certaseră unii cu alţii.

Trecu luna martie şi veni aprilie. Măceşul auriu era în floare. În ziua Paştelui, un călăreţ se ivi în albia văii purtând emblema lui Grenvile. Întrebă numaidecât de Mistress Harris şi, salutând grav îmi înmână o scrisoare.

— Ce s-a întâmplat? întrebai înainte de-a rupe scrisoarea. S-a petrecut ceva rău?

Gâtlejul îmi era uscat şi mâinile îmi tremurau.

— Generalul a fost grav rănit, răspunse soldatul, într-o bătălie de lângă Wallington House la Taunton. E în pericol de moarte.

Rupsei scrisoarea şi citii slova tremurată a lui Richard.

„Inimioară, îmi spunea el, diavolul însuşi s-a amestecat în rosturile mele. Probabil că voi pierde un

picior, dacă nu şi viaţa. Am o rană mare la coapsă, mai jos de şold. Acum înţeleg cât trebuie să suferi tu. Vino de mă învaţă să am răbdare. Te iubesc".

Împăturii scrisoarea şi întrebai pe trimis unde se afla generalul.

— Când am plecat, l-au adus din Taunton la Exeter, îmi răspunse. Majestatea Sa a trimis pe însuşi chirurgul său personal să-l îngrijească. Sir Richard era foarte slab şi m-a rugat să plec numaidecât şi să vă aduc această scrisoare.

Privii spre Cecilia care tăcea lângă fereastră.

— Vrei s-o rogi pe Matty să-mi împacheteze lucrurile, spusei şi să-i spui lui John să-mi pregătească o trăsură şi cai? Plec la Exeter.

23

Pornirăm spre miazăzi, pe drumul către Exeter şi, la orice popas, mă aşteptam să aud vestea morții lui Richard.

Totnes, Newton Abbot, Ashburton; fiece nouă aşteptare îmi părea mai lungă decât cealaltă şi când, în cele din urmă, după şase zile ajunsei în capitala Devonului, zărind marea catedrală înălțându-se deasupra oraşului şi a râului, mi se păru că făcusem drumul acesta săptămâni în şir.

Richard era încă în viață. Asta fu prima mea întrebare şi singurul lucru care avea importanță pentru mine. Locuia în hanul din piața Catedralei şi mă dusei de-a dreptul acolo. Luase în stăpânire întreaga clădire pentru folosințele sale personale şi pusese o santinelă în fața uşii.

Când îmi rostii numele, un tânăr ofițer se ivi în pripă. Ceva în înfățişarea lui şi în purtarea lui oarecum familiară, mă făcu să mă opresc un răstimp înainte de a-i vorbi. Atunci, zâmbetul lui politicos mă lămuri.

— Eşti Jack Grenvile, băiatul lui Bevil, spusei.

Îmi adusei aminte că odată, înainte de război, venise la Lanrest împreună cu tatăl lui. Şi iarăşi, că-l spălasem ca mic copil cu prilejul zilei memorabile pe care o făcusem la Stowe în anul '28, dar asta nu i-o mai spusei.

— Unchiul meu va fi mai mult decât fericit să vă vadă, zise el după ce fusesem coborâtă din trăsură. De când v-a scris, aproape n-a mai spus nimic altceva decât vă aşteaptă. Până acum a dat afară cel puțin zece femei, ocărându-le pe motivul că sunt neîndemânatice, că nu-şi cunosc meseria şi că habar n-au cum să-i panseze rana. „Matty să mă îngrijească, în timp ce Honor va sta

de vorbă cu mine", repetă el într-una.

Matty roşi de plăcere la aceste cuvinte şi îşi luă imediat un aer de autoritate faţă de caporalul care ne ducea valizele.

— Cum se simte? întrebai, în timp ce mă duceau în camera cea mare a hanului.

Judecând după masa mare din mijloc, această sală fusese transformată în sufragerie pentru statul major al generalului.

— Ultimele trei zile s-a simţit mult mai bine, răspunse nepotul său. La început însă ne-am temut că-l vom pierde. Numaidecât după ce a fost rănit, am apelat la Prinţul de Wales să-mi permită să-l îngrijesc, şi am venit cu el aici de la Taunton. Acum el spune că nu mă mai lasă să plec. Şi nici eu nu mai vreau lucrul acesta.

— Unchiului dumitale îi place să aibă un Grenvile lângă el, spusei.

— Ştiu un singur lucru, răspunse tânărul, că se simte mai bine în tovărăşia unor flăcăi de vârsta mea decât cu cei de vârsta lui şi iau asta ca un compliment.

În clipa aceea un servitor coborî scările şi spuse că generalul dorea s-o vadă numaidecât pe Mistress Harris. Mă dusei întâi în camera mea, unde Matty mă spălă şi-mi schimbă rochia, apoi Jack Grenvile mă însoţi la odaia lui Richard.

Această odaie dădea înspre piaţa pavată şi, în timp ce intram, clopotul cel mare al Catedralei bătu patru ceasuri.

— Blestemul lui Dumnezeu asupra acestui clopot nenorocit, se auzi o voce cunoscută venind dinspre patul din colţ, cu perdele întunecate; vocea suna mult mai tare decât aş fi îndrăznit să sper. Am cerut primarului de zece ori în şir să-l facă să amuţească, şi nu s-a făcut nimic. Harry, pentru numele lui Dumnezeu, notează-ţi lucrul acesta!

— Sir, răspunse grăbit un tânăr înalt de la capătul patului, însemnând ceva într-un carnet.

— Şi ia aceste perne de-aici! Nu poţi? Nu aşa,

păduche neîndemânatec ce eşti! Pune-le în spatele meu, aşa! Unde naiba e Jack? Numai Jack ştie cum îmi place să-mi aşeze pernele.

— Sunt aici unchiule, spuse nepotul său, dar de-aici înainte nu vei mai avea nevoie de mine. Ţi-am adus pe cineva cu mâini mult mai gingaşe.

Împinse fotoliul meu spre pat, zâmbind, şi îl văzui pe Richard cu mâna întinsă ca să dea la o parte perdelele.

— Ah, făcu el, oftând adânc, în sfârşit, ai venit!

Era alb ca varul la faţă. Ochii i se măriseră, poate din pricina contrastului cu paloarea obrazului. Şuviţele lungi de păr îi fuseseră scurtate, dându-i acum o expresie tinerească. Pentru prima oară băgai de seamă că semăna cu Dick. Îi luai mâna şi o ţinui într-a mea.

— N-am zăbovit nicio clipă după ce-am primit scrisoarea ta, spusei.

Se întoarse către cei doi flăcăi care stăteau la capătul patului, nepotul său şi celălalt, pe care îl strigase Harry.

— Plecaţi acum, zise el. Şi dacă mai vine blestematul de chirurg, spuneţi-i să se ducă dracului.

— Sir! răspunseră ei bătând din călcâie, şi puteam jura că în momentul când părăsiseră încăperea, tânărul Jack Grenvile îi făcuse cu ochiul tovarăşului său.

Richard îmi duse mâna la buze, apoi şi-o lipi de obraz.

— Aceasta a fost o glumă frumoasă din partea Atotputernicului, zise el. Amândoi, şi tu şi eu, loviţi în coapsă.

— Te doare? întrebai.

— Dacă mă doare? Dumnezeule! Schijele dintr-o ghiulea de tun când ţi se înfig în trup, ustură mai tare decât sărutul unei femei. Desigur că mă doare.

— Cine a văzut rana?

— Toţi chirurgii din armata noastră, şi fiecare o încurcă mai rău decât colegul său.

O strigai pe Matty care aştepta în faţa uşii cu un lighean cu apă caldă, bandaje şi prosoape şi ea intră numaidecât.

— Bună ziua, chip de oaie! strigă Richard. Cu câţi

caporali te-ai culcat pe drum?

— N-am avut timp să mă culc cu niciunul, ripostă Matty, fiindcă am călătorit foarte repede. Biata Miss Honor a dormit numai câteva ore pe noapte. Acum am ajuns aici ca să fiu insultată?

— Nu te voi insulta decât dacă îmi vei pune pansamentul prea strâns.

— Bine, răspunse Matty. Să vedem ce v-au făcut.

Desfăcu pansamentul cu degete pricepute şi dezveli rana. Era într-adevăr adâncă, deoarece schijele străpunseseră până şi osul. La orice atingere a degetelor ei, Richard tresărea şi gemea, ocărând-o pe Matty în fel şi chip, dar ea nu se supăra.

— E curată cel puţin, spuse Matty. M-am aşteptat ca rana să fi făcut cangrenă. Dar va trebui să purtaţi câteva din aceste schije în trup până la sfârşitul zilelor dumneavoastră. Dacă nu veţi lăsa să vi se taie piciorul.

— Asta nu! răspunse el. Mai degrabă voi purta schijele în trup şi voi suporta durerea.

— În orice caz, asta va fi o scuză pentru toanele dumneavoastră urâte, zise ea.

Spălă rana şi o pansă; în tot acest timp, el îmi ţinu mâna într-a lui, aşa cum ar fi făcut Dick. După ce sfârşi Matty se retrase.

— E mai mult de trei luni de când nu te-am văzut, îmi spuse Richard. Oare familia Pollexefen e tot atât de neplăcută ca ceilalţi din familia ta?

— Familia mea n-a fost neplăcută până ce n-ai făcut-o tu să fie astfel.

— N-au putut să mă sufere de la început. Acum caută să răspândească duşmănia lor faţă de mine prin tot comitatul. Ştiu că autorităţile din Devon se află în momentul de faţă la Exeter cu lista de plângeri împotriva mea, nesfârşit de lungă, cu gând să mă dea gata.

— Nu ştiam asta.

— E vorba de un complot care-a fost clocit de fratele tău. Vor veni din Bristol trei membrii din Consiliul Prinţului ca să descurce lucrurile cu autorităţile din

Devon. Şi după ce mă voi simţi ceva mai bine, va trebui să apar înaintea lor. Jack Berkeley, care comandă aici la Exeter, e vârât până peste cap în această intrigă.

— Şi anume ce fel de intrigă?

— E vorba să mi se ia comanda şi, fireşte, Berkeley să-mi ia locul.

— Şi te-ar supăra asta atât de mult? Blocada Plymouthului nu ţi-a adus o mulţumire prea mare.

— Jack Berkeley e binevenit dacă e vorba de Plymouth. Dar nu voi fi liniştit şi nu voi accepta vreo comandă secundară care să-mi fie servită de Consiliul Prinţului în timp ce Majestatea Sa însăşi mi-a conferit demnitatea pe care o am.

— Se pare că Majestatea Sa are destule necazuri personale, spusei. Oare cine este acest general Cromwell despre care am auzit spunându-se atât de multe în ultimul timp?

— Încă un puritan blestemat, căruia i s-a încredinţat o misiune, răspunse Richard. Se spune că vorbeşte în fiecare seară cu Dumnezeu, dar eu cred mult mai degrabă că bea. Totuşi, e un militar bun. Tot aşa şi Fairfax. Noua lor armată „Model” va face terci din mojicimea noastră dezordonată.

— Şi, cunoscându-le toate astea, preferi să te iei la harţă cu prietenii tăi?

— Ei nu-mi sunt prieteni. Sunt o bandă josnică de pungaşi defăimători. Le-am spus-o în faţă.

Nu avea rost să se discute cu el. Rana îl făcuse şi mai sensibil din orice punct de vedere. Îl întrebai dacă avea ştiri de la Dick şi el îmi arătă o scrisoare din partea învăţătorului, împreună cu nişte copii de pe instrucţiunile pe care el însuşi le trimisese lui Herbert Ashley. Nu găsii, deocamdată un cuvânt gingaş sau de încurajare. Citii aceste cuvinte: „În interesul educaţiei lui, doresc să se aibă grijă ca el să înveţe stăruitor şi cu multă silinţă limba franceză; să cunoască cititul, scrisul, aritmetica, scrima, călăria şi dansul. Toate acestea îi impun să le cunoască şi, dacă spre binele lui el mă va

asculta, atunci nu-i va lipsi nimic. Dar dacă nu va respecta o singură dorință, din cele menționate aici, nu-i voi mai acorda un singur penny pentru întreținere şi nici nu-l voi mai privi ca pe fiul meu".

Împăturii aceste instrucțiuni, punându-le în cutia pe care el o ținea încuiată lângă pat.

— Crezi că vei câştiga dragostea lui în felul acesta? întrebai.

— Nu-i cer dragostea, îmi răspunse, îi cer să mă asculte.

— Nu te-ai purtat atât de aspru cu Jo. Şi nici cu nepotul tău Jack nu te porți astfel.

— Dintr-un milion de copii, numai unul s-a numit Jo. Şi Jack îi seamănă puțin. Acest flăcău a luptat la Lansdown ca un tigru, după ce căzuse bietul Bevil. Şi avea numai cincisprezece ani, vârsta de-acum a lui Dick. Am afecțiune pentru toți aceşti băieți, fiindcă ei se comportă ca nişte adevărați bărbați. Dick însă, fiul şi moştenitorul meu, se cutremură când îi vorbesc şi scânceşte când vede sânge. Asta nu poate fi o mândrie pentru tatăl său.

O ceartă. O lovitură. Plânsul unui copilaş. Apoi otrava care timp de cincisprezece ani se infiltrase tot mai adânc în sângele copilului. Nu cunoşteam niciun leac împotriva acestui neajuns. Numai timpul şi distanța puteau aduce vindecarea unei răni, pe care contactul prea strâns o agravase. Richard îmi sărută mâna din nou.

— Nu te mai gândi la tânărul Dick, spuse. Nu el poartă atâtea schije în coapsă.

Cred că niciun om n-ar fi fost un pacient mai rău ca Richard Grenvile, dar nicio soră de caritate mai insensibilă la amenințările, gemetele şi înjurăturile lui ca Matty. Rolul meu, dacă era mai puțin precis, impunea totuşi mult echilibru sufletesc. Fiind femeie, el nu-mi arunca pintenii în cap, lucru pe care trebuiau să-l suporte ofițerii lui nenorociți, dar trebuia în schimb să îndur o mulțime de învinuiri din pricină că numele meu

era Harris şi îi plăcea să-şi bată joc de mine pentru faptul că eram născută şi crescută în sud-estul Cornwallului, unde toate femeile erau vrăjitoare şi arţăgoase, iar bărbaţii laşi şi dezertori.

— Din Cornwall n-a ieşit încă nimic bun, spunea el, ca de pildă pe coasta nordică.

Şi, văzând că nu mă enervam, căuta alte mijloace să mă scoată din sărite, straniu mijloc de petrecere pentru un bolnav. Eu însă îl înţelegeam foarte bine, deoarece, cu şaptesprezece ani în urmă, aş fi vrut şi eu să-mi dau drumul în felul acesta, dar nu avusesem niciodată curajul să las nemulţumirilor mele frâu liber.

Stătu în pat cam cinci săptămâni, apoi, pe la sfârşitul lui mai, era destul de restabilit ca să poată umbla prin odaie rezemat în baston, ocărându-şi statul major şi învinovăţindu-l că era prea leneş.

Când coborî scările pentru prima oară, penele zburau în juru-i ca într-o luptă de cocoşi, şi niciodată nu văzusem ofiţeri superiori care să roşească până-n albul ochilor cum era cazul cu coloneii şi maiorii cărora se adresă în această dimineaţă de mai. Ei priveau spre uşă cu ochii plini de dorinţă, ca nişte şcolari, cu singurul gând să scape cât mai curând de limba lui batjocoritoare. Sau aşa mi se părea cel puţin, judecând după expresia feţelor speriate. Dar când, după ce mă plimbai prin piaţă, legai o convorbire prietenoasă cu ei, toţi îşi exprimară bucuria pentru starea excelentă a sănătăţii generalului, ca şi pentru buna lui dispoziţie.

— Îmi pare nespus de bine când îl văd pe general iarăşi cel care a fost, spuse un colonel de infanterie. Acum o lună, aproape că nu mai îndrăzneam s-o mai sper.

— Aşadar, nu-i purtaţi nicio duşmănie pentru cuvintele pe care vi le-a adresat azi dimineaţă? întrebai.

— Duşmănie? spuse colonelul tulburat. De ce să-i port duşmănie? Generalul s-a antrenat numai pentru sportul său favorit.

Felul acestor militari de carieră depăşea înţelegerea

mea.

— E un semn minunat când unchiul meu dă drumul la insulte şi înjurături, îmi spuse nepotul său, Jack. Asta înseamnă că e mulţumit. Dar dacă zâmbeşte şi rosteşte cuvintele cu bunăvoinţă, atunci putem fi siguri că nefericitul care primeşte graţiile lui, se află la jumătatea drumului spre închisoare. Odată eram de faţă când timp de cincisprezece minute, l-a ocărât pe un flăcău şi, în aceeaşi seară, l-a avansat la gradul de căpitan. A doua zi l-a primit pe un prizonier, un moşier nobil, din Barnstaple, cred, care îi datora nişte bani. Unchiul meu l-a cinstit cu vin, zâmbindu-i cu bunătate. Două ore mai târziu, a fost spânzurat de un copac la Buckland.

Ţin minte că l-am întrebat pe Richard dacă toate acestea erau adevărate.

A început să râdă.

— Statului meu major îi place să scornească legende în jurul persoanei mele.

Dar n-a tăgăduit nimic.

Între timp, Consiliul Prinţului se îndreptă spre Exeter ca să intre în legătură cu autorităţile din Devon şi să ia act de plângerile acestora împotriva lui Sir Richard Grenvile. Aveam credinţa de faptul că preşedinte al Consiliului Prinţului era tocmai acest Sir Edward Hyde, pe care Richard mi-l zugrăvise ca pe un avocat parvenit, era de prost augur. Socotesc că epitetul acesta îi fusese adus la cunoştinţă, deoarece, când veni la han să-l vadă pe Richard, însoţit de Lorzii Culpepper şi Capel, atitudinea lui fu neasemuit de rece şi formală, şi se putea vedea că avea puţină cordialitate faţă de generalul care atât de dispreţuitor îl numise parvenit. Îi fusei prezentată şi căutai numaidecât să mă retrag. Ce gândeau despre mine, nu ştiam, dar nici nu-mi păsa. Putea să se răspândească cel mult încă o poveste scandaloasă anume că Sir Richard Grenvile avea o amantă schiloadă.

Ceea ce se petrecuse cu adevărat în dosul uşilor

ferecate, n-am aflat niciodată. De câte ori cei trei membrii ai Consiliului Prinţului încercau să vorbească, Richard le stăvilea numaidecât din avânt, aducând tot felul de învinuiri guvernatorului oraşului. Sir Jack Berkeley, după cum afirma el, nu făcuse nimic altceva timp de nouă luni decât să-i pună piedici. În privinţa căpeteniilor autorităţilor din Devon, erau toţi nişte trădători care voiau să-şi păstreze banii în loc să plătească armata care îi apăra.

— Lăsaţi-l pe Berckeley să preia comanda la Plymouth, dacă doreşte atât de mult, declară Richard (toate acestea mi le povestise el mai târziu). Dumnezeu ştie că nu-mi place să păstrez blocat un oraş, atunci când pot avea de lucru pe câmpul de luptă. Daţi-mi putinţa să adun oameni în Cornwall şi în Devon, fără să mi se pună piedici în cale, şi voi pune la îndemâna Prinţului de Wales o armată care nu va fi mai prejos de Puritanii lui Cromwell.

Acestea spuse, înmână Lorzilor renunţarea sa formală la postul de comandant al asedierii Plymouthului şi îi trimise înapoi la Bristol ca să primească încuviinţarea Prinţului şi să-i încredinţeze o altă comandă.

— I-am învârtit cu mănuşi de mătase, îmi spuse el plin de voioşie. Lasă-l pe Jack Berckeley să asude la Plymouth, şi-i doresc numai noroc.

Bău o sticlă şi jumătate de vin la cină; faptul se răzbună a doua zi de dimineaţă, deoarece rana îl duru îngrozitor.

Nu-mi mai aduc aminte câte zile am aşteptat decretul regal care să-i confirme încuviinţarea de-a aduna trupe, dar cred c-au trecut cel puţin zece zile. În cele din urmă, Richard mărturisi că nu mai voia să stea degeaba aşteptând un petec de hârtie pe care foarte puţini oameni aveau să-şi dea osteneala să-l citească, şi începu să adune trupe pentru noua lui oştire. Statul său major fu trimis prin ţară să strângă oamenii care până atunci leneviseră, sau care dezertaseră plecând acasă în timpul

cât el a fost bolnav. Tuturor li se făgăduia plată şi îmbrăcăminte. Şi în calitatea lui de şerif la Devon (fiindcă la postul acesta nu renunţase, deşi părăsise postul de comandant), Richard ceru vechilor săi duşmani, adică autorităţilor, să-i pună la dispoziţie bani pentru scopul dorit. Ştiam că asta îi va aprinde din nou paie în cap, eram însă doar o femeie şi nu puteam să mă amestec.

Într-o zi stăteam lângă fereastră, privind spre catedrală, şi atunci îl văzui pe Sir Jack Berckeley, care încă nu plecase la Plymouth, ieşind din han ca o furtună încărcată de trăsnete. Avusese loc o discuţie aprinsă şi, după părerea tânărului Jack, Sir Jack Berkeley ieşise batjocorit de acolo.

— Nu părtinesc pe nimeni, spuse nepotul lui Richard, deşi am o atât de mare admiraţie pentru unchiul meu. El e întotdeauna superior adversarilor. Dar aş dori să-şi mai puie lacăt la gură.

— Despre ce-a fost vorba acum? întrebai obosită.

— Pururi aceeaşi poveste, spuse Jack. Unchiul meu spune că în calitate de şerif al comitatului, poate sili autorităţile să-i plătească trupele. Sir Jack e de altă părere. Cere, în calitatea sa de guvernator al oraşului şi de comandant al asedierii Plymouthului, să i se încredinţeze lui banii. Vor ajunge să se bată în duel până la urmă.

Curând după aceea Richard veni în odaie la mine, alb de enervare.

— Dumnezeule, nu mai pot suporta multă vreme această situaţie! zise el. Voi pleca numaidecât călare la Bristol să stau de vorbă cu Prinţul. Dacă ai o îndoială, adresează-te totdeauna autorităţii celei mai înalte. Asta a fost regula mea de totdeauna. Dacă Înălţimea Sa nu-mi va da deplină satisfacţie, voi da dracului totul!

— Dar nu eşti încă destul de întremat ca să faci un drum, călare, spusei.

— N-am ce face. Nu mai pot sta aici, lăsându-l pe prostul acela de Berkeley să-mi pună piedici la orice

mişcare. El merge mână în mână cu fratele tău, aici e nenorocirea.

— Tu ai început, răspunsei, prin faptul că ţi l-ai făcut duşman pe fratele meu. Totul a pornit de-acolo că l-ai împuşcat pe Edward Champernowne.

— Dar ce-ai fi vrut să fac? Să-l fi avansat în grad pe acest bulgăre de pământ? strigă el. Un dezertor josnic care a cauzat moartea a trei sute din cei mai buni soldaţi, pentru că a fost prea laş să înfrunte tunurile rebelilor şi să-mi vină în ajutor? Împuşcarea a fost o moarte prea bună pentru el. Acum o sută de ani ar fi fost tras pe roată şi rupt în patru.

A doua zi plecă la Barnstaple, unde Prinţul de Wales se refugiase din cauza ciumei care bântuia la Bristol, şi eram bucuroasă că-l luase cu el pe nepotul său Jack, ca adjutant. Trei oameni îi ajutară să se urce în şa şi arăta încă foarte rău. Îmi surâse, când mă plecai de la fereastra hanului, şi salută cu spada.

— Nu te teme! îmi spuse. Mă întorc peste paisprezece zile. Rămâi sănătoasă! Şi noroc!

Dar n-avea să se mai întoarcă aici niciodată şi, cu asta, luă sfârşit şederea mea la Exeter, în calitate de soră de caritate şi de consolatoare. În ziua de 18 iunie Prinţul Rupert suferise o înfrângere grea la Naseby din partea generalului Cromwell, şi armata rebelă, pusă sub comanda supremă a generalului Fairfax, porni din nou spre apus. Întreaga strategie regalistă trebuia acum schimbată în vederea acestei noi ameninţări şi, în timp ce se răspândise zvonul că Fairfax se apropia de Taunton, eu primii vestea de la Richard, care îmi spunea că Prinţul de Wales îi dăduse ordinul să asedieze Lyme şi că avea numirea de feld-mareşal în buzunar.

„Voi trimite după tine după ce îmi voi fixa un cartier general, spunea. Între timp, rămâi unde eşti. Cred că înainte de sfârşitul verii toţi vom fi din nou puşi pe fugă”.

Această înştiinţare nu era câtuşi de puţin plăcută şi mă gândii la cadenţa ursuză a paşilor în marş, pe care o auzisem cu un an în urmă la Menabilly.

Era oare sortit să îndurăm din nou toată grozăvia unei invazii? Rămăsei la Exeter aşa cum mă rugase. Nu mai aveam casa mea şi îmi era indiferent sub ce acoperământ mă aflam. Nu eram umilită, dar nici prea mândră. Nimic altceva decât o însoţitoare pe front. O sfoară de tobă.

În ultima zi de iunie, Jack Grenvile veni să mă ia. Matty şi cu mine împachetasem totul. Aşteptam gata pregătite, din clipa când primisem ultima lui veste.

— Încotro? întrebai plină de voioşie. La Lyme sau la Londra?

— Nici aici, nici acolo, spuse el morocănos. Într-un orăşel căzut aproape în ruină. Ottery St. Mary. Generalul a renunţat la numirea sa.

Nu putu să-mi spună mult din cele întâmplate, decât că noile forţe desemnate să slujească sub noua comandă a lui Richard, şi care trebuiau să aştepte la Tiverton, fuseseră brusc retrase printr-un ordin al Consiliului Prinţului şi trimise să apere Barnstaple, fără niciun cuvânt de lămurire pentru general. Ajunserăm la Ottery St. Mary, un orăşel somnoros, unde cetăţenii se uitau la echipajul ciudat care se oprise în faţa casei boiereşti, ca şi cum lumea ar fi înnebunit dintr-o dată, şi aici cam avea dreptate. Pe câmpurile din dosul orăşelului erau instalate infanteria şi cavaleria proprie a lui Richard care îl urmase din capul locului. Richard se afla în sala de mese a cartierului său general, cu piciorul rănit aşezat pe un scaun.

— Un invalid salută pe celălalt, spuse el maliţios. Să ne urcăm în pat şi să vedem care dintre noi are mai multă pricepere în privinţa născocirilor.

— Dacă aceasta e dorinţa ta, răspunsei, putem lămuri lucrurile numaidecât. Dar acum sunt obosită, flămândă şi mi-e sete. Spune-mi, totuşi ce naiba cauţi aici la Ottery St. Mary?

— Am devenit liber şi independent, răspunse el zâmbind. Nu mai am nicio obligaţie faţă de vreun om sau faţă de vreun dobitoc. Lasă-i să lupte cu noua oştire

„Model”, aşa cum ştiu ei. Dacă nu vor să-mi dea trupe, eu n-am de gând să pornesc singur călare cu nepotul meu Jack alături, împotriva lui Fairfax şi a celor douăzeci de mii de oameni ai lui.

— Credeam că te-au numit feld-mareşal, spusei.

— E o cinste goală care nu înseamnă nimic, îmi răspunse. Tocmai acum i-am înapoiat Prinţului de Wales numirea într-un plic, ca să şi-o pună sub o anumită parte a trupului. Ce să bem la cină, vin de Rin sau Burgund?

24

Cred că aceste două săptămâni au fost cele mai fantastice din câte trăisem vreodată. Richard, cu nicio comandă şi nicio numire, trăia ca un prinț regal în umilul orăşel Ottery St. Mary. Oamenii din împrejurimi îşi aduceau produsele, grâul, vitele, convinşi că Richard este comandantul suprem al trupelor regale de la Lyme până la Land's End. El spunea oamenilor să se adreseze autorităților din Devon pentru a li se plăti produsele. În prima duminică după sosire, dădu o proclamație care se citi în biserica din Ottery St. Mary şi în alte biserici din parohiile vecine, cerând ca toate persoanele care fuseseră jefuite de guvernatorul din Exeter, Sir Jack Berkeley, cu prilejul încartiruirii de trupe, să aducă lui Sir Richard Grenvile, o situație exactă a pagubelor fiecăruia şi el va avea grijă să li se facă dreptate.

— Bieții săteni crezând că le-a sosit mântuitorul, veneau pe jos distanțe de douăzeci de mile şi mai mult, aducând fiecare câte o plângere în legătură cu crimele şi jafurile săvârşite – după spusele lor – de soldații Lordului Goring şi de oamenii lui Sir Berkeley. Îl văd parcă şi acum pe Richard, în piața din fața bisericii, împărțind bani cu gesturi princiare, dintr-o sumă pe care o găsise într-o ascunzătoare din perete la cartierul său general, casă care aparținea unui moşier nenorocit, cu vagi tendințe parlamentare, pe care Richard îl arestase numaidecât. Miercuri, deoarece era o zi senină îşi trecu în revistă trupele – accesul liber al sătenilor la această solemnitate fiind îngăduit, – tobele huruiau, clopotele bisericii sunau cu putere; seara se aprinseră focuri de artificii şi se servi o cină mare la cartierul general pentru ofițeri la care prezidai ca o regină.

— Atâta vreme cât am bani, putem petrece, spuse Richard.

Mă gândii la scrisoarea către Prințul de Wales, care acum, de bună seamă, ajunsese în fața consiliului, şi mi-l închipuii pe ministrul de finanțe Edward Hyde, deschizând-o în fața adunării.

Mă gândii apoi la Sir Jack Berkeley şi la ceea ce va spune, dacă va afla de proclamația citită în biserici, şi îmi părea că amantul meu îndrăzneț şi nesocotit, ar face mult mai cuminte dacă şi-ar părăsi tabăra şi s-ar ascunde în cețurile de pe Dartmoor, deoarece n-avea să amăgească îndelungă vreme lumea din Ottery St. Mary.

Situația, cât timp dăinui astfel, era foarte frumoasă şi cum moşierul parlamentar pe care îl înlocuise avea o pivniță foarte bine înzestrată, după scurtă vreme gustarăm din fiecare sticlă, iar Richard bău pentru distrugerea sprijinitorilor Parlamentului şi în cinstea Coroanei.

— Ce vei face, întrebai, dacă consiliul trimite după tine?

— Absolut nimic, răspunse el; îmi voi lua poate măsurile de trebuință dacă voi primi o scrisoare de la Prințul de Wales, scrisă chiar de mâna lui.

Şi, cu un zâmbet pe care nepotul său l-ar fi numit semnificativ, mai destupă o sticlă.

— Dacă vom continua astfel, spusei, aşezând paharul meu pe masă, vei deveni un mare bețiv, ca şi Goring.

— Goring nu poate suporta cinci pahare, răspunse Richard. Eu pot face instrucție cu o divizie întreagă după ce-am băut douăsprezece. Şi ridicându-se de la masă, îşi strigă ordonanța din fața uşii. Pofteşte-l aici pe Sir Jack Grenvile, spuse el.

După un răstimp se ivi Jack, puțin îmbujorat şi el şi cu ochii plini de voioşie.

— Salutările mele coloneilor Roscarrock şi Arundell, spuse Richard. Doresc ca trupele să iasă la aer liber. Intenționez să fac instrucție cu ele. Nepotul său nu clipi, dar buzele începură să-i tremure.

— Sir, zise el, e trecut de opt ceasuri. Oamenilor li s-a dat drumul la adăposturi.

— Asta o ştiu destul de bine, răspunse unchiul său. În scopul de a-i putea deştepta din somn, armata a fost înzestrată cu tobe din capul locului. Salutările mele coloneilor Roscarrock şi Arundell.

Jack bătu din pinteni şi părăsi odaia. Richard se îndreptă foarte încet şi foarte solemn spre fotoliul pe care îşi lăsase centura şi spada, pe care şi le încinse în jurul mijlocului.

— Ţi-ai pus centura de-a-ndoaselea, spusei în şoaptă.

El se înclină grav, luând cunoştinţă de lucrul acesta şi, îşi potrivi centura.

Afară, tobele începuseră să huruie ascuţite şi vioaie, în apusul care se lăsase.

Trebuie să mărturisesc că eram ceva mai puţin ameţită decât cu prilejul memorabil, când gustasem prea mult din vinul de Burgundia şi mâncasem friptură de lebădă. De astă dată – şi era singura mea apărare – aveam la îndemână fotoliul în care puteam să mă odihnesc şi, îmi aduc aminte ca printr-o ceaţă că m-am dus înspre pajiştea de după orăşel, că tobele îmi sunau în urechi şi că soldaţii alergau din toate părţile ca să se înşire în rânduri dese pe câmpia înverzită. Sătenii îşi plecau capetele la ferestre, şi ţin minte c-am zărit un bătrân cu o scufie de noapte pe vârful capului strigând că Fairfax a intrat în orăşel şi că-i va ucide pe toţi în paturile lor.

Pot jura că era un caz unic în analele oştirii Majestăţii Sale când două regimente erau trezite şi chemate de generalul lor la instrucţie pe întuneric, după o masă destul de bună.

— Dumnezeule, asta e ceva măreţ! Va rămâne de pomină îl auzii şoptind înăbuşit în spatele meu pe Jack Grenvile.

Nu ştiu dacă o spusese în glumă sau biruit de emoţie.

Când tobele tăcură, auzii vocea lui Richard, puternică şi limpede, răsunând deasupra livezilor.

Era punctul culminant al acestor patrusprezece zile de nebunie...

La micul dejun, a doua zi de dimineaţă, se ivi un călăreţ la cartierul general cu ştirea că Bridgwater fusese luat cu asalt şi cucerit de Fairfax şi de forţele sale rebele, că Consiliul Prinţului se refugiase la Launceston şi că Prinţul de Wales îl ruga pe Sir Richard Grenvile să plece numaidecât cu câte trupe avea la îndemână şi să-l ajungă din urmă în Cornwall.

— Acest mesaj e o cerere sau un ordin? întrebă generalul.

Din nou bătură tobele, de astă dată însă pentru plecare, şi când lungul şir de soldaţi îşi croi drum prin orăşel înspre dealuri către Okehampton, mă întrebai câţi ani vor mai trece până ce oamenii din Ottery St. Mary aveau să-i uite pe Sir Richard Grenvile şi oamenii săi. Matty şi cu mine îi urmarăm după o zi sau două, având o escortă în jurul trăsurii. Primisem îndemnul să plecăm la Werrington Park, aproape de Launceston, o altă proprietate pe care Richard şi-o însuşise fără niciun fel de scrupul de la Francis Drake, stăpânul moşiilor Buckland-Monochorum. Ajunse acolo, îl găsirăm pe Richard în toane foarte bune, intrat din nou în graţiile prinţului, după ce petrecuse trei ore destul de neplăcute în faţa consiliului. Lucrurile ar fi mers şi mai departe dacă consiliul n-ar fi avut imediat nevoie de serviciile lui.

— Şi ce s-a hotărât? întrebai.

— Goring se duce spre nord, ca să-i întâmpine pe rebeli, spuse el, iar eu voi rămâne în Cornwall, unde voi încerca să adun o armată cam de trei mii de infanterişti. Ar fi fost mai bine dacă m-ar fi trimis pe mine să-l sugrum pe Fairfax deoarece Goring nu va şti cum să procedeze.

— Nu-i nimeni afară de tine în stare să adune trupe în Cornwall, spusei. Oamenii se vor strânge în jurul unui Grenvile, dar nu în jurul altcuiva. Fii mulţumit că consiliul a trimis după tine, cu toată purtarea ta cam urâtă.

— Ei nu pot fără mine, răspunse Richard. Şi-apoi, eu nu dau niciun ban pe consiliu şi pe şarpele acesta de Hyde. Îmi voi împlini misiunea numai ca să-l oblig pe Prinţ. E un băiat aşa cum îmi place. Dacă Majestatea Sa va continua să se poarte ca acum, fără niciun plan strategic, nu ştiu dacă cel mai bun lucru n-ar fi să păstrăm întreg Cornwallul pentru Prinţ, să ne adăpostim în el ca într-o fortăreaţă şi să lăsăm ca din tot restul Angliei să se aleagă praful şi pulberea!

— Ar fi de ajuns s-o spui asta puţin în alt chip, şi un prieten răutăcios, care nu-ţi vrea binele, ar spune că e trădare, strigai.

— Blestemată fie trădarea! spuse el. E numai ceea ce ar gândi orice minte sănătoasă. Nimeni nu s-ar purta cu mai multă loialitate faţă de Majestatea Sa ca mine, dar tot ce face, strică mai mult cauzei sale decât ceea ce ar face oricine dintre cei ce-l slujesc.

Rămăsei împreună cu Matty la Werington, în timp ce Richard cutreiera ţara de-a lungul şi de-a latul, recrutând trupe pentru armata prinţului. Nu era o treabă uşoară. Ultima invazie fusese dăunătoare pentru cei din Cornwall. Oamenii doreau să fie lăsaţi în pace, să se îngrijească de pământul şi de rosturile lor. Banii se strângeau tot atât de greu ca la Devon şi, cu oarecare nelinişte îl văzui pe Richard folosind aceleaşi măsuri aspre cu autorităţile Ducatului, aşa cum le folosise şi faţă de cele din Devon. Cei care poate s-ar fi supus cu oarecare bunăvoinţă, dacă ar fi fost luaţi mai cu binişorul, cedau mormăind în faţa constrângerii şi în vara şi toamna anului 1645 Richard îşi făcu tot atâţia duşmani printre proprietarii din Cornwall, câţi îşi făcuse şi în Devon.

Pe coasta de nord oamenii îi ascultau chemarea datorită faptului că avea legături cu Stowe; numele de Grenvile răsuna pretutindeni ca o trâmbiţă. Veneau la el până şi cei din spatele ţărmului, de la Appledore şi Bidefford, din josul coastei furtunoase a Atlanticului, de la Hartland până la Padstowe. Aceştia erau recruţii cei

mai buni. Cu ochii limpezi, cu trupuri zvelte, purtând cu mândrie îmbrăcămintea roşie cu cele trei puncte aurii pe umăr, flăcăi din Bude, Stratton şi Tintagel, din Boscastle şi Camelford. Cu multă dibăcie Richard îl prezenta pe prinţul său ca Duce de Cornwall, care venise în vest ca să-i salveze de hoardele sălbatice rebele de dincolo de Tamar.

Dar mai spre miazăzi întâmpină împotriviri. Oamenilor de la vest de Truro pericolul le părea mai îndepărtat; până chiar şi căderea Bristolului în mâinile lui Fairfax şi a Parlamentului care se ivi ca o lovitură în ziua de 10 septembrie, nu-i trezi din letargie.

— Truro, Helston şi St. Ives sunt oraşele cele mai josnice din Cornwall, spuse Richard.

Porni într-acolo cu vreo şase sute de cavalerişti ca să potolească o răscoală a celor ce protestau împotriva înrolării hotărâte de el cu o săptămână înainte.

Trimise la spânzurătoare trei oameni; ceilalţi fură ori amendaţi, ori arestaţi. Cu acest prilej vizită şi castelul St. Mawes din raza acestei garnizoane, mustrând sever pe comandantul de acolo, deoarece omisese să plătească soldaţii de sub comanda lui.

— Ori pe cine găsesc slujind cauza prinţului numai cu jumătate de inimă, trebuie ori să-şi schimbe atitudinea, ori să sufere măsuri disciplinare, declară Richard. Oricine uită să-şi plătească oamenii, va trebui să dea din buzunarul său şi, oricine dovedeşte un semn de neloialitate faţă de mine în calitate de comandant, sau faţă de prinţul pe care îl slujesc, va plăti greşeala cu viaţa lui.

Îl auzii spunând asta în piaţa publică din Launceston, în faţa unei mari mulţimi adunate acolo în ultima zi din luna septembrie şi, în timp ce oamenii lui strigau cu atâta putere încât ecoul izbea în zidurile caselor, vedeam unele zâmbete pe feţele orăşenilor.

— Uiţi că cei din Cornwall sunt independenţi şi iubesc libertatea mai mult decât tovarăşii lor din altă parte, îi spusei în aceiaşi seară la Warrington.

— Ştiu un singur lucru, răspunse el, cu zâmbetul fin şi amar pe care i-l cunoşteam atât de bine, că cei din Cornwall sunt nişte laşi care ţin mai mult la confortul lor decât la rege.

Mai târziu, spre toamnă, începui să mă întreb dacă la sfârşitul anului vreunul din noi va mai avea parte de libertate sau de confort.

În octombrie, Chard, Crediton, Lyme şi în cele din urmă Tiverton, căzură în mâinile lui Fairfax, şi Lordul·Goring nu făcuse nimic ca să împiedice lucrul acesta. Mulţi din oamenii lui dezertau şi veneau grămadă să se înroleze în armata lui Richard, fiindcă aveau mai multă încredere în priceperea lui de comandant. Din această pricină, se născu din nou gelozia, se răspândiră învinuiri reciproce şi s-ar fi părut că Richard urma să se certe cu Goring, aşa cum se certase cu Sir Jack Berkeley cu trei luni în urmă. În acelaşi timp, Consiliul Prinţului din Launceston îi găsea mereu defecte lui Richard şi aproape că nu trecea o zi fără ca ministrul de Finanţe, Edward Hyde, să nu ia vreo măsură potrivnică.

— Dacă m-ar lăsa în pace, ţipa Richard, să-mi adun o armată şi să-mi instruiesc trupele, în loc să-mi inunde cartierul general cu telegrame zilnice, scrise de nişte avocaţi cu degete murdare, care nici n-au mirosit în viaţa lor praful de puşcă, atunci ar fi mai mult ca sigur că l-aş respinge pe Fairfax când ar încerca să ne atace.

Banii se împuţinau din nou şi echipamentul armatei pentru iarnă deveni un coşmar pentru general. Încălţămintea şi ciorapii nu mai erau buni de nimic şi greu de înlocuit, iar lucrul cel mai de căpetenie, muniţiile, erau foarte puţine, din pricină că proviziile regaliştilor pentru forţele din vest fuseseră capturate de rebeli la începutul toamnei, când ocupaseră oraşul Bristol, şi tot ceea ce Richard mai avea la îndemână, erau micile rezerve din Bodmin şi Truro.

Apoi, dintr-odată, fără nicio înştiinţare prealabilă, Goring renunţă la comanda sa şi plecă în Franţa,

arătând ca motiv că sănătatea nu-i mai îngăduia să-şi ia răspunderi atât de mari.

— Ticăloşii! Încep unul câte unul să părăsească vasul ce se scufundă, spuse Richard în şoaptă.

Goring îşi luă cu el pe cei mai buni ofiţeri, şi comanda la Devon fu încredinţată Lordului Wentworth, un ofiţer cu puţină experienţă, ale cărui cunoştinţe în legătură cu disciplina erau şi mai reduse decât ale lui Goring. El porni de-a dreptul spre cartierul său de iarnă de la Bovey Tracey, spunând că nimic nu mai putea fi întreprins împotriva duşmanului până la primăvară. Pe vremea aceea Consiliul Prinţului îşi pierdu curajul pentru întâia oară, dându-şi seama de ceea ce s-ar putea întâmpla. Se ducea lupta pentru o cauză pierdută. Se făceau pregătiri pentru o retragere din Launceston şi o îndreptare mai către vest, la Truro. Asta putea să însemne un singur lucru, spunea Richard amărât. Doreau să fie mai aproape de Falmouth, pentru ca, în caz de criză, Prinţul de Wales şi conducătorii consiliului să poată pleca în Franţa. Atunci îl întrebai răspicat. ce are de gând să facă.

— Să ţin o linie de la Bristol Chanel până la Tamar şi să păstrez ţinutul Cornwall pentru Prinţ. E singurul lucru cu putinţă. Nu mai am un alt răspuns.

— Dar Majestatea Sa?

Richard nu răspunse la început. Ţin minte că sta cu spatele întors la foc, ţinându-şi mâinile la spate. În lunile din urmă devenise mult mai subţire şi mai zbârcit la faţă, rezultat al nesfârşitelor temeri ce-l chinuiau, în timp ce fâşia argintie ce i se ivea în buclele castanii se lărgise cu mult deasupra frunţii. Vremea umedă din noiembrie făcea să-l doară piciorul rănit şi, cu experienţa mea, înţelegeam cât trebuia să sufere.

— Nu-i nicio speranţă pentru Majestatea Sa, îmi spuse în cele din urmă, decât dacă ajunge la o înţelegere cu scoţienii care să-i adune o armată. Dacă nu reuşeşte, cauza e pierdută.

Patruzeci şi trei, patruzeci şi patru, patruzeci şi cinci

şi acum se apropia anul patruzeci şi şase. Timp de peste trei ani oamenii luptaseră, suferiseră, muriseră pentru omul acesta mărunt, mândru şi țeapăn, cu principii rigide, şi mă gândeam la tabloul care atârnase în sufrageria din Menabilly, care apoi fusese rupt şi călcat în picioare de rebeli. Oare soarta lui avea să fie tot atât de lipsită de glorie ca şi aceea a tabloului? Totul părea îndoielnic dintr-o dată, sălbatic şi fără speranță.

— Richard, spusei, şi el surprinse inflexiunea glasului meu, deoarece veni lângă mine. Richard, oare şi tu vei părăsi vasul care se scufundă?

— Nu, îmi răspunse, dacă există cea mai mică şansă de a păstra Cornwalul pentru Prinț.

— Dar dacă prințul s-ar îmbarca pentru Franța, stăruii, şi întregul Cornwall ar fi invadat, – atunci?

— L-aş urma în Franța, aş aduna acolo o armată de cincizeci de mii de oameni şi aş debarca din nou în Cornwall.

Îngenunche înaintea mea şi îi luai capul în mâini.

— Am fost fericiți împreună, în felul nostru ciudat, îi spusei.

— Însoțitoarea mea pe front, răspunse el zâmbind. Toboşarul meu.

— Ştii că în ochii oricărei persoane cumsecade sunt o femeie pierdută, dedată stricăciunii, reluai. Familia mea s-a îndepărtat şi nu mai vorbeşte de mine. Până şi scumpul meu frate Robin se ruşinează de sora lui. Am primit o scrisoare de la el chiar azi dimineață. Se afla împreună cu Sir John Digby în fața Plymouthului. Mă imploră să te părăsesc şi să mă reîntorc în sânul familiei Rashleigh la Menabilly.

— Şi vrei să te duci?

— Nu. Dacă ai nevoie de mine.

— Voi avea mereu nevoie de tine. Nu ne vom mai despărți niciodată. Dar în caz că se apropie Fairfax, ai putea fi mai sigură la Menabilly decât în Launceston.

— Asta mi s-a spus şi data trecută şi, totuşi, ştii bine ce s-a întâmplat.

— Da, ai suferit timp de patru săptămâni şi această experienţă a făcut din tine o femeie.

Mă privi în felul său crud şi batjocoritor şi îmi amintii că până atunci nici nu-mi mulţumise pentru faptul că-i scăpasem fiul.

— Data viitoare s-ar putea întâmpla să sufăr timp de patru ani, răspunsei, şi cred că, atunci când totul va lua sfârşit, părul îmi va fi alb.

— Te voi lua cu mine dacă voi pierde lupta, zise el. Dacă criza se va apropia şi Fairfax va trece Tamarul, te voi trimite pe tine şi pe Matty la Menabilly. Dacă vom câştiga, atunci cu atât mai bine. Dacă pierdem şi voi rămâne cu încredinţarea că totul e pierdut, voi veni călare la tine, la familia Rashleigh, şi vom lua o barcă pescărească din Polkerris cu care vom traversa Canalul spre Saint-Malo, unde îl vom găsi pe Dick.

— Făgăduieşti?

— Da, inimioara mea, îţi făgăduiesc.

După ce mă liniştise, ţinându-mă strâns în braţele lui, mă simţii ceva mai bine; totuşi, mă rodea gândul că nu eram numai femeie, dar şi schiloadă, şi că aş fi fost o povară grea pentru un fugar. A doua zi, Consiliul Prinţului îl invită la Truro, întrebându-l acolo în faţa întregii adunări ce sfat le-ar putea da în legătură cu apărarea Cornwallului împotriva duşmanului şi cum ar putea fi garantată siguranţa prinţului de Wales.

El nu răspunse numaidecât; a doua zi întocmi o scrisoare către Secretarul de Stat al Războiului, dându-i toate amănuntele planului cu privire la ceea ce credea el că se impune să se facă. Îmi arătă copia acestei scrisori după ce se întoarse, şi multe din propunerile lui mi se păreau îndoielnice; nu din pricina imposibilităţii aducerii lor la îndeplinire, ci din aceea că sensul lor putea foarte uşor să fie greşit tălmăcit. Pe scurt, propuse să se ia înţelegere cu Parlamentul, prin care Cornwall să fie despărţit de restul ţării, fiind guvernat de Prinţul de Wales în calitate de Duce al acestui ţinut. Ducatul ar dispune de o armată proprie, de fortificaţii proprii şi ar

avea controlul vaselor sale. În schimb, cei din Cornwall s-ar obliga să nu atace forțele parlamentare. Astfel, câştigând un răgaz, oamenii din Cornwall şi mai ales armata din vest, putea deveni atât de puternică încât în răstimp de un an şi ceva, ar fi fost în stare să dea din nou un ajutor efectiv Majestății Sale. (Această din urmă frază, se înțelege, n-avea să facă parte din clauzele tratatului). În caz că nu s-ar fi putut ajunge la o înțelegere cu Parlamentul, sfatul lui Richard era să se mențină pe o linie de la Barnstaple până la English Channel, săpându-se şanțuri de la coasta de nord până la Tamar, în aşa fel ca întreg ținutul Cornwall să devină o insulă. Pe acest mal de râu s-ar fi stabilit prima linie de rezistență şi s-ar fi distrus toate podurile. Această linie, afirma el, putea fi menținută un timp indefinit, şi orice încercare de invazie putea fi respinsă numaidecât.

După ce întocmi raportul şi îl trimise consiliului, se întoarse la mine la Werrington, aşteptând răspunsul. Cinci zile, o săptămână, şi niciun răspuns. În cele din urmă, se primi un mesaj rece din partea ministrului de Finanțe şi secretarului de Război, prin care se spunea că planul fusese cercetat, dar că nu i se putea da o aprobare. Consiliul Prințului luă atunci în cercetare alte măsuri, spunând că avea să-l înştiințeze pe Sir Richard dacă ar fi avut nevoie de serviciile lui.

— Aşadar, spuse Richard, aruncându-mi scrisoarea la picioare, o palmă lui Grenvile, dându-i-se de veste în acelaşi timp să nu se ridice deasupra situației lui. Consiliul preferă să piardă războiul în felul său. Lasă-i s-o facă şi pe-asta. Timpul trece şi, dacă îl judec bine pe Fairfax, nici zăpada, nici grindina, nici gerul nu-l vor încurca în Devon. Ar fi bine, draga mea Honor, dacă i-ai trimite vorbă Maryei Rashleigh, făcându-i cunoscut că ai vrea să petreci Crăciunul cu dânsa.

Nu mai era mult până atunci. El căuta să pară plin de voioşie prin felul său de a strânge din umeri.

— Şi tu·? întrebai, cu o nouă presimțire în inimă.

— Voi veni ceva mai târziu, îmi răspunse, şi vom face

Anul Nou împreună, în odăița din turnuleț.

Deci, în dimineața zilei de 3 decembrie, pornii din nou la drum, după optsprezece luni, spre casa cumnatului meu din Menabilly.

25

A doua mea sosire acolo avea să fie cu totul deosebită de cea dintâi. Atunci era primăvară, măceşul auriu era în floare şi tânărul John Rashleigh venise să mă întâmpine pe şoseaua din faţa parcului. Războiul nu bântuise împrejurimile; pe câmp păşteau vitele şi turmele de oi cu mieluşeii la un loc, iar de pe copacii din livezi cădeau cele din urmă flori. Acum era în decembrie; un vânt muşcător bătea pe deasupra dealurilor şi a văilor şi niciun tânăr cu zâmbetul pe faţă nu veni să-mi ureze bun-venit. Când trecurăm de cotitură, în faţa parcului băgai numaidecât de seamă că zidurile n-au fost reparate de când fuseseră distruse de rebeli. Acolo unde câmpul se înclina spre mare, mai sus de Polkerris, un ţăran cu o pereche de boi ara un loc îngrădit, deşi pământul din împrejurimi, dinspre răsărit şi apus, rămăsese necultivat. Tot ce trebuia să fi fost pământ arat, negru şi bogat, era acoperit cu scaieţi. Foarte puţine vite păşteau pe câmp şi acum, după ce trecuse mai mult de un an, se zăreau petecele goale de ogor din mijlocul păşunii unde fuseseră instalate corturile rebelilor şi rădăcinile înnegrite ale copacilor pe care îi tăiaseră pentru a-i folosi ca lemne de foc. Urcând dealul spre casă, vedeam coloanele de fum urcând domol din hornuri, auzeam lătratul câinilor şi, mă întrebam cu un sentiment ciudat de tristeţe şi regret, dacă voi fi tot atât de bine venită acum, ca în urmă cu optsprezece luni. Trăsura intră în curtea exterioară şi, privind sus la vechiul meu apartament din turnuleţ, băgai de seamă că obloanele erau trase şi că era nelocuit, ca şi odaia de alături; de altfel, întreaga aripă de vest avea aceeaşi înfăţişare de năruire. Mary îmi dăduse de veste că numai

partea dinspre apus fusese reparată şi că trăiau cu toţii numai în vreo şase camere, pentru care găsiseră tapete şi cele mai elementare obiecte de mobilă. Intrărăm apoi în curtea interioară, de unde se zărea clopotniţa şi barometrul de pe acoperiş, apoi – reminiscenţă a vizitei mele din trecut – sora mea Mary se ivi pe scări şi observai, tresărind, că părul îi albise pe de-a-ntregul. Mă întâmpină totuşi cu acelaşi zâmbet grav, sărutându-mă cu multă gingăşie şi, numaidecât mă duse sus în galerie, unde o găsii pe scumpa mea Alice înconjurată ca totdeauna de copilaşii ei, în braţe cu noul născut, care tocmai împlinise douăsprezece luni şi încerca primii paşi pe genunchii ei. Aceasta era întreaga noastră societate. Familia Sawle se întorsese la Penrice, familia Sparke la Devon, iar fina mea Joan, cu John şi copilaşii, locuiau acum în casa lui Jonathan din Fowey. Cumnatul meu părea să fie plecat undeva pe moşie. În timp ce mă ospătam cu fel de fel de bunătăţi, trebui să ascult toate noutăţile petrecute anul trecut – că Jonathan până în clipa aceea nu primise din partea Coroanei încă niciun penny care să-l fi ajutat la restaurarea proprietăţii şi că tot ceea ce se vedea, fusese făcut de el însuşi, cu ajutorul slugilor şi rândaşilor.

— Cornwall a sărăcit cu desăvârşire, îmi spuse sora mea cu tristeţe, şi toată lumea e nemulţumită. Recolta din anul acesta nu a putut acoperi tot ce-am pierdut anul trecut şi orice om care se îngrijeşte de gospodărie, spune acelaşi lucru. Dacă războiul nu sfârşeşte mai curând, vom fi pe deplin ruinaţi.

— Poate că războiul va sfârşi curând, aşa cum doriţi, răspunsei.

Mary privi în fugă spre Alice, şi Alice parcă ar fi vrut să spună ceva, dar renunţă. Îmi dădui seama, cu toate că până acum numele lui Richard nu fusese încă rostit, că legătura mea cu Richard era ceva peste care familia Rashleigh poate că prefera să treacă, ignorând-o. Nu mi se pusese până acum nicio întrebare în legătură cu anul care trecuse.

— Cine cunoaşte bine situaţia, zise Mary, spune că Majestatea Sa e plină de speranţă şi în curând va fi trimisă o armată în vest, care să ne ajute să-l gonim pe Fairfax din Devon.

— Majestatea Sa e prea ocupată cu menţinerea propriilor sale trupe în interiorul ţării ca să se mai gândească şi la vest, spusei.

— Doar nu vrei să spui că ţinutul Cornwall va fi din nou invadat? întrebă Alice speriată.

— Nu văd cum am putea evita lucrul acesta.

— Dar... avem o mulţime de trupe, nu-i aşa? întrebă Mary, ferindu-se parcă să rostească numele generalului lor.

— Trupe fără încălţăminte şi fără ciorapi, care nu mai pot fi bune de luptă, mai ales dacă le lipseşte şi praful de puşcă, spusei.

— Jonathan spuse că totul merge spre rău, zise Mary. Nu există o autoritate supremă în vest care să preia comanda. Consiliul Prinţului spune un lucru – comandanţii spun altceva. În ce mă priveşte, eu nu înţeleg nimic din toate acestea. Doresc numai ca totul să sfârşească cu bine.

Din expresiile lor – chiar a Alicei, care de obicei era atât de veselă şi de generoasă, vedeam că la Menabilly, Sir Richard Grenvile fusese tot atât de condamnat pentru măsurile lui aspre şi firea lui ciudată ca şi în altă parte, şi dacă nu-i rosteam numele acum, însemna ca în tot timpul vizitei mele să se păstreze tăcerea asupra acestui lucru şi toată lumea să se simtă stânjenită.

Nimeni n-ar fi avut îndrăzneala să facă primul pas şi, astfel, s-ar fi ridicat o barieră între noi, statornicindu-se o atmosferă neplăcută.

— Poate, spusei, din pricină că am locuit împreună cu Richard Grenvile în cele opt luni trecute de când a fost rănit, am anumite prejudecăţi în favoarea lui. Ştiu că are multe defecte, dar e cel mai bun militar pe care îl avem în armata Majestăţii Sale. Consiliul Prinţului ar face bine să asculte de sfatul lui în chestiunile militare,

dacă nu şi în celelalte.

Niciuna din ele nu răspunse timp de câteva clipe, apoi Alice, colorându-se puţin, grăi:

— Peter se află la un loc cu fratele tău Robin, ştii, sub comanda lui Sir John Digby, în faţa Plymouthului. Când a fost aici ultima dată, ne-a spus că Sir Richard a trimis necontenit ordine lui Sir John, fără să aibă dreptul să facă aşa ceva.

— Ce fel de ordine, bune sau rele? întrebai.

— Nu cred ca astfel de ordine să fi fost puse la îndoială, spuse Alice. S-ar putea ca ele să fi fost destul de necesare. Dar însuşi faptul că le dădea lui Sir John, care nu e subalternul lui, a dat naştere la multă enervare.

Acum se ivi cumnatul meu în galerie, şi discuţia fu întreruptă. Mă întrebai, cu sufletul greu, cam câţi prieteni din cei care la început juraseră credinţă lui Richard, mai erau încă de partea lui. După câteva zile, cumnatul meu însuşi spuse lucrurile mai răspicat. În ce-l privea, nu se ferea, cu toată discreţia lui, să rostească numele lui Richard. Mă întrebă fără înconjur dacă se refăcuse după ce fusese rănit, deoarece i se raportase din Truro că, cu prilejul ultimei vizite la Consiliul Prinţului, nu arăta bine de loc, ci foarte obosit.

— Da, e foarte obosit, răspunsei, şi nu se simte bine. Situaţia actuală îi dă iarăşi puţine motive să aibă încredere sau linişte a de trebuinţă.

— Aici, în Cornwall, şi-a stricat singur rosturile în chip de neiertat, spuse cumnatul meu, prin faptul că a ordonat să i se dea ajutoare, în loc să ceară cu frumosul.

— Timpurile grele cer măsuri tari, spusei. Nu-i momentul să ceri cu pălăria în mână bani ca să-ţi plăteşti trupele, atunci când duşmanul pândeşte din comitatul de alături.

— I s-ar fi răspuns cu mai multă tragere de inimă dacă s-ar fi purtat politicos şi ar fi dovedit înţelegere faţă de sărăcia generală. Întregul Ducat s-ar fi strâns în juru-i, dacă ar fi avut cel puţin pe jumătate din

înțelegerea pe care a avut-o fratele său Bevil.

În această privință nu puteam răspunde nimic, fiindcă știam că e adevărat...

Timpul era rece și urât și petrecusem multă vreme în camera mea, care era aceeași, așa cum fusese cu optsprezece luni în urmă locuită de Gartred. Suferisem prea puține stricăciuni față de distrugerea generală, și cred că pentru asta trebuia să i se mulțumească ei. Era o încăpere plăcută, cu o fereastră care dădea în grădinile jefuite încă de frumusețea lor, și spre noile răsaduri de iarbă, încă mărunte și subțiri, în afară de alte două ferestre spre miazăzi, de unde aveam vederea spre șoseaua în urcuș și spre golf. Eram destul de mulțumită, totuși simțeam un gol în mine; fiindcă e neasemuit de greu să rămâi singură din nou după ce timp de opt luni ai trăit alături de bărbatul pe care îl iubești. Împărțisem cu el supărările și nenorocirile, ca și nebuniile lui. Toanele lui îmi deveniseră familiare, le iubeam și le înțelegeam, ca și gluma lui mușcătoare, răspunsul lui malițios și bunăvoința lui bruscă, atât de nesocotită, atât de caldă, care într-o clipă îl schimba dintr-un militar nemilos în îndrăgostit.

Pe vremea când trăiam împreună, zilele mi se păreau scurte și pline; acum aveau răceala cenușie a lui decembrie când trebuia să aprind lumânările sau când luam micul dejun, iar pentru scurta mea plimbare pe șosea era nevoie să-mi pun și paltonul și pătura. Sfârșitul de an, a fost pentru mine, întotdeauna un moment de regret; acum devenise o perioadă de încordare și de presimțire.

De Crăciun, veniră John și Joan din Fowey și Peter Courtney, căruia Sir John Digby îi acordase o permisie de câteva zile, putând astfel lipsi de la paza Plymouthului. Căutarăm să fim cât mai plini de voioșie de dragul copiilor, și poate chiar și de dragul nostru al tuturora. Uitarăm de Fairfax și de Cromwell, al doilea comandant, un viteaz care, se spunea, își călăuzea oamenii în luptă cu o rugă pe buze. Coceam castane la

cele două focuri din galerie, ne ardeam degetele scoțând prune zaharisite din flăcări şi, îmi aduc aminte, că în ajunul Crăciunului găzduirăm pe un harpist bătrân şi orb, care cântă pentru noi la lumina blândă a lumânărilor. De când cu războiul, mulți din aceşti hoinari se aflau pe drumuri, nemaiavând casă, umblând din sat în sat şi primind adeseori mai mult ocări decât bani de argint. Pesemne că timpul îl făcuse pe Jonathan mai generos, deoarece cântărețul bătrân nu fu dat afară şi, țin minte şi azi, se ghemui într-un colț al galeriei, cu haina roasă şi pantalonii rupți, cu nişte ochelari negri.

Degetele lui sprintene struneau coardele harfei şi vocea sa bătrână suna dulce şi frumos. Îl întrebai pe Jonathan dacă nu se temea de hoți în aceste vremuri grele, dar el clătină din cap şi arătă spre pereții despuiați de tapete şi spre fotoliile rupte.

— Nu mai am nimic de valoare, spuse. Tu singură ai văzut cum totul a fost distrus acum un an.

Apoi, cu un zâmbet şi cu glasul scăzut:

— Până şi odaia secretă şi tunelul nu mai cuprind nimic în afară de şoareci şi păianjeni.

Mă cutremurai gândindu-mă la toate prin câte trecusem din clipa când Dick fusese ascuns acolo şi, uşurată, mă întorsei să-l văd pe Peter Courtney jucând capra cu copii săi şi ascultai râsetele lor fericite, care acopereau melodiile triste ale harpistului. Servitorii veniră să tragă obloanele şi cumnatul meu se opri în marginea ferestrei o clipă, privind cerul plumburiu, care se întunecase atât de curând şi, împreună ne uitarăm la primii fulgi de zăpadă.

— Pescăruşii zboară spre mijlocul țării, spuse. Vom avea o iarnă grea.

Era ceva semnificativ în cuvintele lui, care, deşi inofensive, sunau totuşi ca prevestirea unui dezastru. În timp ce vorbea începu să bată vântul, al cărui ecou se auzea prin hornurile casei, iar pe deasupra grădinilor zburau țipând pescăruşii în cercuri mari, ei care atât de rar îşi părăseau stâncile, şi, laolaltă cu ei, se îndeseau

cârduri speriate de sturzi, păsări în trecere ce-şi căutau un adăpost.

A doua zi de dimineaţă ne trezirăm într-o lume albă, ciudat de liniştită, cu un cer fără soare, plin cu zăpadă; de la biserica din Tywardreath auzirăm dangătul limpede al clopotelor de Crăciun.

Mă gândii la Richard, singur acum la Werrington, numai cu statul său major, şi mă temeam că nu-şi va ţine făgăduiala din pricina vremii proaste şi a troienelor de zăpadă, care de bună seamă ajunseseră la o grosime de zece picioare deasupra mlaştinilor din Bodmin.

Se ivi totuşi în ziua de 9 ianuarie, pe la prânz, după un dezgheţ de douăzeci şi patru de ore, care topise toată zăpada, transformând-o în nori; drumul de la Launceston la Bodmin se putea face numai de către un călăreţ foarte îndrăzneţ. Îl adusese cu el pe Jack Grenvile şi pe Bunny, fratele mai mic al lui Jack, un flăcău cam de vârsta lui Dick, cu fălcile puternice şi cu ochii plini de voioşie, care îşi petrecuse Crăciunul în tovărăşia unchiului său şi pe care acum nu voia să-l mai părăsească. Jura să nu se mai întoarcă la Stowe, la mama şi învăţătorul lui, hotărât să se înroleze în armată şi să-i ucidă pe rebeli.

Văzând cum Richard îl ciupea de ureche, râzând şi glumind cu el, simţii o durere în suflet gândindu-mă la Dick, singuratec şi neiubit de nimeni, răzleţ peste mare în Normandia, în tovărăşia nesuferitului Herbert Ashley. Mă întrebai dacă trebuia să fie mereu astfel, ca Richard să se poarte atât de drăguţ şi atent faţă de alţii cărora le câştiga devotamentul, atunci când rămânea un străin faţă de propriul său fiu.

Cumnatul meu, care îl cunoscuse bine pe Bevil, ură bun venit fiilor lui, şi, după câteva clipe, – deoarece vizita era cu totul neaşteptată – îi ură bun venit şi lui Richard, cu multă bunăvoinţă. Richard arăta mai chipeş, – gândii că gerul îi făcuse bine – şi, după cinci minute, vocea lui era singura care se mai auzea în galeria cea lungă. Prezenţa lui adusese o adâncă tăcere printre membrii

familiei Rashleigh, şi conştiinţa îmi spunea că sosirea lui pusese capăt bucuriei tuturor. Peter Courtney, atât de glumeţ de obicei, se întristă din primul moment şi băgai de seamă cum îi făcuse semn Alicei, să dojenească pe fiica lor mai mare care, fără temeri, se apropiase de Richard, trăgându-l de curea.

Acum nimeni nu se purta ca înainte din pricina generalului şi, uitându-mă la sora mea Mary, îi văzui expresia încruntată, atât de bine cunoscută mie. Se gândea pesemne la proviziile ei şi cam ce fel de bucate ar putea pregăti; bănuiam că o încurca şi chestiunea apartamentului pe care trebuia să-l cedeze, deoarece, aşa cum se petreceau lucrurile ne aflam cu toţii înghesuiţi într-o singură aripă.

— Cred că dumneata eşti în drum spre Truro? îl întrebă în cele din urmă cu gândul că va pleca a doua zi în zori.

— Nu, răspunse Richard. Mi am făcut planul să rămân vreo săptămână aici la Menabilly, cât va ţine vremea urâtă, ca să vânez raţe în loc de rebeli.

O văzui pe Mary îndreptând o privire, plină de consternare spre Jonathan; se făcuse tăcere, dar lui Richard nu i se păru nimic neobişnuit, deoarece nu era deprins să mai audă şi alte glasuri în afară de al lui; continuă, deci, să înjure cu multă îndrăzneală moleşirea enervantă a oamenilor din Cornwall.

— Pe coasta de nord, spuse el, unde aceşti băieţi şi cu mine ne-am născut şi am fost crescuţi, oamenii reacţionează repede şi dintr-o dată, aşa cum trebuie să fie. Dar la sud de Bodmin, Ducatul e pe de-a-ntregul decăzut şi oamenii sunt ca nişte melci!

Faptul că familia Rashleigh se trăgea din sud-estul Cornwallului nu-l împiedica cu nimic să vorbească astfel.

— Nici când nu mi-ar fi fost cu putinţă să stau prea multă vreme la Killigarth, reluă el. Dă unui tânăr din Polperro sau Looe un ordin în ziua de Crăciun, şi mare minune dacă îl va executa pe la mijlocul verii.

Jonathan Rashleigh, care avea proprietăți în amândouă ținuturile, privi neclintit înaintea lui.

— Dar fluieră unui tânăr din Stratton, din Morvenstowe, sau din Bude, în timpul nopții, şi el se află lângă tine în zori, zise iarăşi Richard. Vă spun sincer, dacă n-aş avea decât oameni de pe Atlantic în oştirea mea, mâine l-aş înfrunta pe Fairfax cu linişte deplină. Dar laşii din Truro şi de dincolo s-ar întoarce şi-ar fugi de îndată ce-ar fi oțelul rece.

— Cred că-i defăimezi pe concetățenii dumitale şi ai mei, spuse Jonathan liniştit.

— Câtuşi de puțin; îi cunosc destul de bine.

Gândii, că dacă, în tot timpul săptămânii, vor continua convorbiri pe acelaşi ton, atmosfera din Menabilly va fi mai mult decât plăcută. Dar Jack Grenvile, cu o discreție născută dintr-o practică îndelungată, îl bătu pe umăr pe unchiul său.

— Priviți, Sir spuse el, acolo sunt rațele dumneavoastră

Şi înălțându-şi privirea spre cerul încă cenuşiu şi greu, încărcat cu zăpadă, arătă cu degetul un stol de rațe în zbor, îndreptându-se spre Gribben. Richard deveni parcă iarăşi tânăr; începu să glumească, bătându-l pe umeri pe nepotul său, şi într-o clipă, toți bărbații din casă fură vrăjiți de această schimbare; John, Peter, până şi cumnatul meu, plecară spre țărm. Noi femeile ne îmbrăcarăm în paltoane şi ieşirăm pe şosea să privim sportul, iar când Richard, cu şoimul lui Peter pe încheietura mâinii se întoarse spre mine zâmbindu-mi, mi se păru că toți aceşti ani dispăruseră. Băieții alergau prin parc spre câmpul lung din valea Pridmouthului, țipând şi strigându-se unul pe celălalt, în timp ce câinii lătrau.

Pe câmp mai era încă zăpadă şi vitele din îngrăditură căutau flămânde nutreț. Stolul de nagâți îmblânziți şi golaşi zburau în cercuri, țipând deasupra capetelor noastre.

Pentru un scurt răstimp, soarele se ivi pe cerul alb,

orbindu-ne cu lumina lui.

— Asta, gândii, e un intermezzo care durează o singură clipă. Eu îl am pe Richard al meu, Alice pe Peter al ei, Joan pe John al ei. Astăzi, nimic nu ne poate îngrijora. Nu există război. Duşmanul n-a pătruns în Devon; aşteaptă numai ordinul să înainteze.

Retrospectiv, evenimentele din '44 nu-mi păreau decât un vis rău care nu se mai putea repeta şi, privind deasupra văii spre dealul îndepărtat, când zării drumul de lângă coastă răsucindu-se în jos în largul câmpurilor din Tregares şi Culver Close spre colinele din Pridmouth, îmi amintii de trupele care apăruseră acolo, la orizont, în ziua aceea nenorocită de august. Să fi fost sigur că Richard era greşit? Oare n-aveau să se mai întoarcă? Se auzea zgomot dinspre vale, iar de pe mlaştini se înălțau rațele, cu şoimii deasupra lor, cercuri. Mă cutremurai dintr-odată fără niciun motiv. Apoi soarele păli, o adiere încreți marea şi o fâşie de umbră trecu pe deasupra dealului Gribben. Ceva îmi atinse obrazul, moale şi alb. Ningea din nou.

În seara aceea făcurăm cerc în preajma căminului din galerie, afară de Jonathan şi de Mary care se retraseseră devreme în camera lor.

Harpistul orb plecase în ziua de Anul Nou, aşa că nu mai era nimeni care să ne cânte; acum ne distra Alice cu lăuta ei, Peter cânta din gură, iar cei doi frați Grenvile, Jack şi Bunny, fluierau împreună – un fel de scamatorie şcolărească învățată de la tatăl lor Bevil, cu mult în urmă, când marea casă din Stowe răsuna de cântece şi muzică. John îngrămădi butucii pe foc, stinse lumânările şi flăcările luminară toată încăperea de la un capăt la celălalt, făcând să strălucească tapetul şi fețele noastre, cum stăteam în jurul căminului.

O văd pe Alice, cum arăta în seara aceea cântând din lăută, privindu-l cu adorație pe Peter, care, vai, avea să-i fie atât de necredincios în anii următori, în timp ce el, – rezerva lui față de general topindu-se la lumina focului în ora aceea târzie, – îşi lăsă capul pe spate şi începu să

cânte:

Şi vrei să mă părăseşti astfel?
Spune nu, spune nu, de ruşine.
Ca să nu porţi vina
Întregii mele dureri şi suferinţi...
Şi vrei să mă părăseşti astfel?
Spune nu, spune nu...

Joan şi John se ţineau de mână şi îşi zâmbeau; John, cu obrazul lui atrăgător şi cinstit n-avea să fie niciodată necredincios faţă de Joan şi nici n-avea s-o părăsească, aşa cum avea să facă Peter faţă de Alice; dar destinul trebuia să-l îndemne să facă acelaşi lucru plecând peste numai şase ani în ţara din care nimeni nu se mai întoarse.

Şi vrei să mă părăseşti astfel
Fără să-ţi fie milă
De acela care te iubeşte?
Vai, ce cruzime!
Şi vrei să mă părăseşti astfel?
Spune nu. Spune.

Degetele Alicei lunecau pe lăută, trezind sunetele tânguitoare şi gingaşe, în timp ce Jack şi Bunny, cu degetele în gură, fluierau domol un cântec prelung. Mă uitai pe furiş la Richard. Privea neclintit în potopul de flăcări, cu piciorul rănit sprijinit pe un scaun din faţa lui. Lumina tremurătoare a focului arunca umbre peste trăsăturile lui, strâmbându-le parcă, şi nu puteam să-mi dau seama dacă zâmbea sau plângea.

— M-ai obişnuit cu un alt cântec, şi e mult de atunci, şoptii.

Dar, chiar dacă mă auzi, el nu se mişcă. Aşteptă ca Peter să termine ultimul vers. Atunci, lăsă pipa la o parte şi, scoţând o coloană de fum, întinse mâna către Alice.

— Toţi suntem nişte îndrăgostiţi aici, nu-i aşa? zise

el. Fiecare în felul său, cu excepția celor nevârstnici.

Surâse malițios şi începu să smulgă sunete de pe coarda lăutei:

> Mireasa ta atâta de frumoasă, cu cornițe de ghirlande
> Care ucide cu fiece privire, când coboară pe pământ
> Al cărei farmec şi gingăşie străluceşte într-o astfel de splendoare,
> Căci nimeni altul decât stelele
> Nu este vrednic s-o slujească,
> Deşi acum e neprețuită sub raza privirilor tale.
> Peste o sută de ani nu va fi decât țărână.

Se opri aruncându-ne o privire; o văzui pe Alice lăsându-se pe spate în fotoliul ei şi uitându-se nesigură la Peter. Joan se juca cu faldurile rochiei, muşcându-şi buzele. Dumnezeule, gândii pentru ce ai distrus farmecul? Pentru ce i-ai rănit? Toți la un loc nu sunt decât nişte copii.

> Atunci de ce să ne tulburăm cu griji şi cu temeri?
> Să ne schimbăm liniştea în suspine şi lacrimi?
> Mai bine să mâncăm, să bem, să jucăm, până ce viermii ne vor sfâşia...
> Sigur e un lucru. Post mortem
> Nulla voluptas!
> Fiindcă sănătatea, bogăția, frumusețea, mintea, învățătura şi simțurile.
> Din toate acestea nu se alege nimic peste o sută de ani.

Mai smulse un acord final de pe coardele lăutei, apoi, ridicându-se în picioare, i-o înmână Alicei, înclinându-se în fața ei.

— Acum e din nou rândul dumneavoastră, Lady Courtney, spuse el. Sau ați prefera să jucăm un joc de

răbdare?

Cineva, cred că a fost Peter, scoase un râs forțat, apoi John aprinse lumânările. Joan se plecă înainte şi scormoni focul, astfel că butucii nu mai arseră cu flacără. Licăriră slab, apoi se înnegriră pe de-a-ntregul, Farmecul se risipise.

— Tot mai ninge, spuse Jack Grenvile ridicând un oblon. Să sperăm că va ninge până ce zăpada la Devon va fi de vreo douăzeci de picioare şi îl va troieni pe Fairfax şi pe toți ai lui.

— Cred că mai degrabă îl va troieni pe Wentworth, care stă nemişcat la Bovey Tracey, spuse Richard.

— Pentru ce se ridică toată lumea? întrebă tânărul Bunny. Nu se mai face muzică în astă seară?

Dar nimeni nu-i răspunse. Războiul era din nou printre noi; teama, îndoiala, nesiguranța ne cuprinseseră fără milă şi toată linişstea din seara aceea se risipi dintr-odată.

26

Dormii prost în noaptea aceea, trecând dintr-un vis urât în altul şi, la un moment dat, mi se păru că aud tropot de cai în parc, ca şi cum s-ar fi desluşit zgomot de potcoave. Însă, cum ferestrele mele dădeau spre răsărit, îmi ziceam că nu poate fi altceva decât închipuire şi că vântul foşnea prin copacii încărcaţi cu zăpadă. Dar Matty îmi aduse la micul dejun un bilet de la Richard; atunci îmi dădui seama că imaginaţia mea fusese realitate şi că el, cei doi tineri Grenvile şi Peter Courtney, plecaseră călare în zori.

Un trimis venise la Menabilly cu vestea că Cromwell dăduse un atac de noapte asupra Lordului Wentworth, la Bovey Tracey şi, găsind armata regală dormind, capturase patru sute de cavalerişti, în timp ce resturile infanteriei scăpate din gheara primejdiei se refugiaseră la Tavistock în mare dezordine şi confuzie.

„Wentworth a fost prins moţăind, scria Richard pe un petic de hârtie boţită, tocmai de ceea ce mă temusem. Mica rezervă la care speram se poate transforma într-un dezastru dacă se va da ordinul de retragere generală. Am de gând să mă îndrept numaidecât spre Consiliul Prinţului şi să-mi ofer serviciile. Dacă ei nu însărcinează pe cineva, un om mai priceput, să preia comanda mojicimii lui Wentworth, atunci îi vom avea pe Fairfax şi Cromwell dincoace de Tamar".

Mary n-ar fi trebuit să se supere. Sir Richard Grenvile nu petrecuse decât o singură noapte sub acoperământul ei, iar nu o săptămână întreagă aşa cum se temuse ea.

Mă trezii cu inima grea şi, coborând în galerie, o găsii pe Alice plângând, fiindcă ştia că Peter avea să fie trimis în prima linie când va veni momentul. Cumnatul meu

arăta grav şi porni pe la amiază spre Launceston ca să vadă cam ce fel de ajutor va trebui să se ceară de la proprietari şi nobilime în caz de invazie. John, împreună cu Franck Penrose, plecară să dea de veste arendaşilor de pe domeniu că s-ar putea ca serviciile lor să mai fie cerute odată. Ziua aceasta ne amintea mult de cealaltă zi din luna august, cu optsprezece luni în urmă. Acum însă nu ne aflam în mijlocul verii, ci în toiul iernii. Şi nu mai exista o armată puternică în Cornwall care să-i pună pe fugă pe rebeli cu sprijinul unei oştiri regaliste venind în ariergardă.

Oamenii noştri rămaseră singuri – armata Majestăţii Sale aflându-se la o distanţă de trei sute de mile, dacă nu şi mai mult, iar generalul Fairfax era un comandant cu totul deosebit de contele de Essex. El n-avea să se lase prins într-o cursă, ci dacă înainta, avea să treacă peste Tamar, mergând la sigur.

După-amiază, veni la noi Elizabeth, din Combe, deoarece şi soţul ei plecase, şi ne spuse că la Fawey se răspândise zvonul că asedierea Plymouthului fusese ridicată şi că trupele lui Digby, împreună cu cele ale lui Wentworth, se retrăgeau grăbite spre podurile Tamarului.

Stăteam în preajma focului din galerie, care ardea încet, un mic grup de femei nenorocite şi priveam la grămada de cenuşă rămasă din spuza care arsese cu atâta strălucire în ajun, atunci când bărbaţii noştri erau lângă noi; acum nu vedeam decât un butuc înnegrit învelit în scrum.

Înfruntasem invazia, îndurasem ororile groaznice ale ocupaţiei duşmanului, dar nu cunoscusem înfrângerea. Alice şi Mary vorbeau despre copii, dându-şi cu părerea că de această dată era nevoie să se ascundă provizii pe sub duşumelele încăperilor, ca şi cum tot ce ne ameninţa nu era decât o asediere. Mă întrebam cine va suferi mai mult, bărbaţii care vor muri grabnic în luptă, sau cei care vor rămâne în viaţă, înfruntând prigoana şi chinurile. Atunci îmi dădui seama că aş fi preferat ca

Richard să moară în bătălie, decât să cadă în mâinile Parlamentului. Nu era de suportat gândul în legătură cu ceea ce i s-ar fi întâmplat lui Skellum Grenvile dacă ar fi fost prins.

— Regele se va îndrepta sigur spre apus, zise Elizabeth. N-ar putea să lase Cornwalul într-o asemenea încurcătură. Se spune că adună un mare corp de armată la Oxford în momentul de față. Când va începe zăpada să se topească,

— Liniile noastre de rezistență îi vor opri pe rebeli, spuse Joan. John a stat de vorbă cu un om din Tywardreath. S-au pus multe la cale în ultimul timp. Se spune că avem o puşcă nouă – cu țeavă mult mai lungă, – nu ştiu exact cum o fi, dar e sigur că rebelii nu vor putea să se apere împotriva acestei arme. Aşa spune John...

— Ei n-au bani, spuse Mary. Jonathan mi-a făcut cunoscut că Parlamentul se află într-o situație financiară disperată. La Londra poporul n-are ce mânca. Pâine nu se găseşte nicăieri. Parlamentul va fi nevoit să ceară condițiile capitulării din partea regelui, fiindcă nu vor fi în stare să continue războiul. Când vine primăvara...

Aş fi vrut să-mi astup urechile, ca să nu mai aud glasurile lor. Îşi spuneau una celeilalte aceleaşi poveşti vechi şi mincinoase, care se istorisiseră de-atâtea ori până acum. Ei nu mai puteau continua... Aveau să capituleze... Stăteau mult mai prost ca noi... Când se va topi zăpada, când va veni primăvara... Şi, dintr-odată Elizabeth mă privi – ea, mai puțin rezervată decât Alice şi pe care n-o cunoşteam atât de bine – şi mă întrebă:

— Ce spune Sir Richard Grenvile? Tu trebuie să ştii ce se petrece în afară. Oare va porni la atac ca să-i alunge pe rebeli înapoi spre Dorset?

Ignoranța ei ca şi a celorlalți era atât de ciudată încât nu ştiam în ce chip să le aduc vreo lămurire.

— Să atace? întrebai. Dar cu ce forțe?

— Oh, cu forțele de care dispune, răspunse ea. Avem

destui oameni sănătoşi în Cornwall.

Mă gândii la trupele murdare pe care le văzusem rătăcind în piaţa din Launceston şi la cei câţiva tineri bronzaţi din câmpiile de mai jos de Werrington, purtând emblema lui Grenvile pe umeri.

— O mică trupă de oameni constrânşi şi câţiva voluntari să pornească împotriva unei armate de cincizeci de mii de soldaţi instruiţi? spusei.

— Chiar dacă ei sunt mai mulţi, noi le suntem superiori; stărui Elizabeth. Toată lumea spune asta. Rebelii sunt bine echipaţi, fără îndoială, dar când flăcăii noştri se întâlnesc cu ei faţă în faţă la lumina zilei, pe câmpul deschis atunci...

— Oare n-aţi auzit încă de Cromwell şi de noua sa armată „Model"? întrebai. Nu vă daţi seama că în Anglia niciodată până acum n-a existat o asemenea armată?

Mă privea fără să spună nimic, apoi Elizabeth, strângând din umeri, spuse că m-am schimbat mult în acest ultim an şi că devenisem o defetistă.

— Dacă toţi am fi de aceeaşi părere am fi fost bătuţi de multă vreme, spuse ea. Bănuiesc că le ştii toate astea de la Sir Richard. Nu mă miră faptul că nu mai e privit cu ochi buni.

Alice se simţi încurcată, iar Mary îi făcu semn Elizabethei călcând-o pe picior.

— Nu vă necăjiţi, spusei. Cunosc greşelile lui mult mai bine decât le cunoaşteţi voi. Dar cred că dacă Consiliul Prinţului ar asculta cât de puţin de astă dată de sfatul lui, am putea salva Cornwallul de invazie.

În seara aceea, îndreptându-mă spre odaia mea, cercetai vremea de-afară. Noaptea era senină şi stelele străluceau. Nu se putea să mai ningă, cel puţin deocamdată. O strigai pe Matty şi îi făcui cunoscut hotărârea mea. Aveam de gând să-l urmez pe Richard la Werrington, dacă s-ar fi putut găsi un mijloc de transport la Tuwardreath, de unde ne-am fi continuat drumul a doua zi la prânz, petrecând noaptea la Bodmin, urmând ca de-aici să plecăm a doua zi de

dimineață spre Werrington. Procedând astfel, nu ascultam de ultimele lui îndemnuri, dar aveam în suflet prevestirea că, dacă nu-l voi vedea acum, nu-l voi mai vedea niciodată. Ce gândeam, de ce mă temeam, n-aş putea spune. S-ar fi putut să cadă totuşi în luptă şi, urmându-l acum, puteam fi lângă el până la sfârşit.

Dimineața următoare era frumoasă, aşa cum mă aşteptam; mă sculai devreme şi coborâi la micul dejun, făcând cunoscut familiei Rashleigh planul meu. Toți mă implorară să rămân, spunând că era o nebunie să călătoresc în acest anotimp, dar nu mă clintii din hotărârea mea. Şi, în cele din urmă, John Rashleigh, scumpul şi credinciosul meu prieten, îmi pregăti lucrurile şi mă însoți până la Bodmin.

Era tare frig deasupra mlaştinilor şi când, alături de Matty, părăsii hanul din Bodmin în zori, aveam puțin curaj pentru călătoria mea. Şoseaua nesfârşit de lungă până la Launceston, se întindea înaintea noastră înghețată şi îngrozitoare, cu troiene mari de zăpadă de-o parte şi de alta, iar un singur pas greşit, al cailor ar fi fost o nenorocire. Cu toate că eram învelită în pături, vântul şuierător şi muşcător pătrundea prin perdelele trăsurii, înghețându-ne obrajii. Când ne oprirăm la Five Lanes ca să luăm o supă fierbinte şi vin, eram pe jumătate hotărâtă să nu mai continuăm drumul, ci să rămânem peste noapte la Altarnun. Dar hangiul puse capăt nehotărârii mele.

— În ultimele două zile am avut mulți soldați aici, dezertori din armata care-a luptat la Plymouth, îmi spune el. Sunt oameni de-ai lui Sir John Digby. Erau în drum spre casele lor din vestul Cornwallului. N-aveau de gând să rămână pe malurile Tamarului ca să fie măcelăriți, aşa mi-au spus cel puțin.

— Ce veşti au adus? întrebai cu inima grea.

— Nimic bun, răspunse. Peste tot neorânduială. Ordine şi contraordine. Sir Richard Grenvile s-a abătut spre malul Tamarului, inspectând podurile şi dând îndrumări ca ele să fie distruse în caz de nevoie, iar un

colonel de infanterie a refuzat să primească acest ordin, spunând că nu ascultă decât de cele date de Sir John Digby. Ce se va alege de noi dacă generalii au început să se certe între ei?

Mă simții îngrozită şi mă răzgândii. Nu era cu putință să rămân peste noapte la Altarnun. Trebuia să ajung la Werrington chiar în seara aceea.

Mai departe, aşadar, peste mlaştinile acoperite cu zăpadă şi biciuite de vânt! În fiecare clipă treceam pe lângă oamenii regelui, doar că acum erau dezertori. Cu obrajii înveniți de ger şi de foame, privirea lor era totuşi ca de metal; parcă nu le-ar mai fi păsat nimic. În timp ce treceam pe lângă ei, strigau:

— La dracu' războiul! Ne ducem acasă!

Şi, ridicând pumnii spre trăsură, reluau: „Ai să te bagi în gura iadului pornind într-acolo!"

După-amiaza de iarnă fu foarte scurtă şi când ajunserăm la Launceston şi ne îndreptarăm spre St. Stephens, se făcuse întuneric şi începuse iarăşi să ningă. O oră mai târziu, aş fi rămas înzăpezită pe drum, cu nimic altceva în jurul meu decât mlaştini goale. În cele din urmă ajunsesem la Werrington, pe care nu sperasem să-l mai revăd, şi când santinela speriată din poartă mă recunoscu, lăsând caii mei să treacă prin parc, băgai de seamă că până şi el, un om al lui Grenvile, îşi pierduse expresia de mândrie şi de încredere şi, dacă l-ar fi amenințat primejdia, ar fi devenit şi el unul din dezertorii de pe drum.

Trăsura se opri în curtea pavată; îmi ieşi înainte un ofițer al cărui obraz îmi era necunoscut. Expresia lui nu se schimbă când îmi rostii numele, şi îmi spuse că generalul e în şedință şi nu poate fi deranjat. Mă gândii că poate Jack ar putea să-mi fie de folos, şi întrebai dacă Sir John Grenvile sau fratele său Mister Bernard ar putea s-o primească pe Mistress Honor Harris, fiind vorba de o chestiune foarte urgentă.

— Sir John nu se mai află în preajma generalului, răspunse ofițerul. Prințul de Wales l-a rechemat lângă

sine chiar ieri. Bernard Grenvile s-a reîntors la Stowe. Eu sunt acum adjutant al generalului.

Asta era ceva foarte neplăcut şi, uitându-mă la soldaţii care intrau şi ieşeau din hol, şi auzind un huruit îndepărtat de tobe, mă gândii ce moment nepotrivit alesesem pentru vizita mea şi ce vor crede despre mine, femeie şi schiloadă, într-o împrejurare de mare încordare şi tragic neastâmpăr.

Auzii nişte glasuri.

— Acum vor ieşi, spuse ofiţerul. Şedinţa a luat sfârşit.

Îl zării pe colonelul Roscarrock, pe care îl cunoşteam destul de bine, un prieten loial al lui Richard, şi în deznădejdea mea, mă plecai afară din trăsură şi îl strigai. Veni lângă mine foarte surprins, dar numaidecât, cu mare politeţe, îşi ascunse consternarea şi dădu ordine să fiu dusă în casă.

— Nu mă întrebaţi nimic, spusei. Am venit într-un moment nepotrivit, înţeleg lucrul acesta. Pot să-l văd?

Şovăi un scurt răstimp.

— Oh, desigur, îmi răspunse, doreşte chiar să vă vadă. Dar vă fac cunoscut că împrejurările îi sunt cu totul potrivnice. De altfel, ca şi nouă, celor de sub comanda lui.

Se întrerupse, încurcat, cu o expresie disperată, ursuză şi foarte nenorocită.

— Vă rog, îi spusei, ferindu-mă să-i întâlnesc privirea, vă rog să-i spuneţi că sunt aici.

Se îndreptă numaidecât spre odaia lui Richard, în care fusesem împreună zi şi noapte timp de peste şapte luni. Fotoliul meu fu coborât din trăsură, apoi mă duse în încăperea aceea şi închise uşa. Richard sta în picioare lângă masă. Faţa îi era aspră, schimonosită în liniile tari pe care i le cunoşteam atât de bine. Îmi dădui seama în clipa aceea că eu eram – din toate fiinţele de pe lume – cea mai îndepărtată de gândurile lui.

— Ce naiba cauţi tu aici? mă întrebă posomorât.

Nu era o urare de bun venit pe care mi-aş fi dorit-o, ci cu totul altceva, de care mă făcusem vrednică.

— Îmi pare foarte rău, spusei, dar nu mi-am mai găsit liniştea după ce ai plecat. Dacă se va întâmpla ceva – şi ştiu că se va întâmpla – vreau să împart totul cu tine. Vreau să spun primejdia... Şi urmările războiului.

El râse scurt şi îmi aruncă un petic de hârtie în poală.

— Nu va fi nicio primejdie, spuse. Nici pentru tine şi nici pentru mine. Poate că, la urma urmei, e chiar bine că ai venit. Vom putea călători spre vest împreună.

— Ce vrei să spui? întrebai.

— Citeşte scrisoarea, îmi spuse el. E o copie după mesajul pe care l-am trimis adineauri Consiliului Prinţului demisionând din armata Majestăţii Sale. Îl vor primi peste un ceas.

Nu răspunsei deocamdată. Rămăsei tăcută şi îngheţată de spaimă.

— Ce vrei să spui? întrebai din nou în cele din urmă. Ce s-a întâmplat?

Se îndreptă spre sobă şi rămase acolo, cu mâinile la spate.

— Am stat cu ei de vorbă numaidecât după ce am plecat de la Menabilly, reluă. Le-am spus că dacă doresc să salveze Cornwallul şi persoana Prinţului, trebuie să numească în grabă un comandant suprem. Oamenii dezertează cu sutele, disciplină nu mai există. Asta ar fi singura speranţă, ultima încercare. Mi-au mulţumit. Au spus că vor reflecta asupra acestui lucru. Am plecat. A doua zi de dimineaţă m-am dus la Gunnislake şi Callington. Am inspectat apărările. Acolo am dat ordin unui colonel de infanterie să distrugă un pod în caz de nevoie. El s-a opus, spunând că primise cu totul alte ordine. Vrei să ştii numele?

Nu spusei nimic. Ceva înăuntrul meu îmi făcea cunoscut despre cine era vorba.

— Fratele tău, Robin Harris, zise Richard. El a îndrăznit să amestece numele tău într-o chestiune militară. Mi-a spus: „Nu pot primi ordine de la un om care a distrus viaţa şi reputaţia surorii mele. Sir John Digby e comandantul meu şi mi-a ordonat să las podul

neatins”.

Richard mă privi o clipă, apoi începu să se plimbe pe covoraşul din faţa sobei.

— Nu-ţi vine să crezi o asemenea nebunie, o incompetenţă atât de grosolană. Nu are importanţă că e fratele tău, nici că amestecă o ceartă particulară în cauza regelui. Dar să lase podul în mâinile lui Fairfax, să aibă obrăznicia să-mi spună mie, unui Grenvile, că John Digby îşi cunoaşte mai bine meseria...

Parcă-l şi vedeam pe Robin, cu ceafa roşie, stăpânindu-şi bătăile inimii, şi furia ce clocotea în el, crezând – bietul neghiob atât de drag mie, – că înfruntându-l pe comandantul său, mă apăra întrucâtva pe mine căutând să-l înjosească într-un chip atât de necruţător pe seducătorul surorii sale.

— Atunci? întrebai. Te-ai dus să-l vezi pe Digby?

— Nu, răspunse. Ce rost ar fi avut, dacă m-ar fi înfruntat ca şi fratele tău? M-am întors la Launceston ca să iau decretul consiliului prin care aş fi fost numit comandant suprem, şi să mi pot arăta puterile faţă de întreaga oştire, ţinând-o scurt.

— Şi ai decretul?

Se plecă peste masă şi, ridicând o mică bucată de pergament, mi-o întinse înaintea ochilor.

— Consiliul Prinţului, citi el, îl numeşte pe Lordul Hopton comandant suprem al forţelor din vest ale Majestăţii Sale, şi doreşte ca Sir Richard Grenvile să servească sub el ca locotenent-general de infanterie.

Citi domol, cu emfază, c-o ură de moarte, apoi rupse documentul în bucăţele, pe care le aruncă în foc.

— Acesta e răspunsul meu, zise el. N-au decât să facă ce poftesc. Mâine, amândoi ne vom întoarce la Menabilly să vânăm raţe.

Trase de soneria de lângă sobă şi noul său adjutant se ivi.

— Spune slugilor să ne servească cina, zise el. Mistress Harris a făcut o lungă călătorie şi n-a luat încă masa.

După ce ofițerul se retrase, întinsei mâna spre Richard.

— Nu poți proceda astfel, spusei. Trebuie să faci cum îți ordonă ei.

Se întoarse spre mine furios.

— Trebuie? strigă el. Asta nu se împacă cu vederile mele. Crezi că mă voi supune acestui avocat blestemat într-un asemenea moment? El a fost cu ideea, el e de condamnat. Îl şi văd cu manierele lui şlefuite de avocat, vorbind în fața consiliului: „Omul acesta e periculos, acest militar, acest Grenvile. Dacă îi dăm comanda supremă, ne va depăşi şi ne va lua puterea. Vom da comanda lui Hopton, Hopton nu va îndrăzni să ni se opună. Şi când duşmanul va trece Tarnarul, el va putea rezista atât cât va fi nevoie ca să ne strecurăm spre Guernsey împreună cu Prințul". Asta trebuie s-o fi spus avocatul. Fiindcă astfel gândeşte. Trădătorul, laşul blestemat, lipsit de loialitate!

Se uită la mine, alb de furie.

— Dar, Richard, insistai, nu înțelegi, dragostea mea, scumpul meu, că acum ei te vor numi pe tine lipsit de loialitate? Să refuzi să slujeşti sub altcineva, atunci când duşmanul se află în Devon? Ei te vor arăta cu degetul pe tine şi te vor insulta. Pe tine, nu pe Hyde.

El nu vru să m-asculte. Mă dădu cu mâna la o parte.

— Asta nu e o chestiune de mândrie, dar ei lovesc în onoarea mea, spuse ei. N-au încredere în mine. De aceea demisionez. Acum, pentru numele lui Dumnezeu, să luăm masa şi să nu mai vorbim de toate astea. Spune-mi, a mai nins la Menabilly?

Dădusem greş în seara aceea. Dădusem greş cum nu m-aş fi aşteptat. Nu făcui nicio sforțare ca să mă acomodez dispoziției lui care, acum, din cea mai neagră furie, se transformase într-o voioşie silită. Aş fi vrut să vorbesc despre viitor, despre ceea ce avea de gând să facă, dar el nu voi să audă de aşa ceva. Întrebai ce părere aveau ofițerii lui, ce spusese colonelul Rosearrock, coloneii Arundel şi Fortiscue? Oare îl sprijineau în

hotărârea lui gravă? Dar nu vru să vorbească despre asta. Ceru servitorilor să mai destupe o sticlă cu vin şi, zâmbind, o goli toată, aşa cum făcuse cu şapte luni în urmă la Ottery S. Mary. Aproape de miezul nopții adjutantul bătu în uşă, aducând o scrisoare.

Richard o luă în mână, o citi, apoi râzând o aruncă în foc.

— O invitație din partea castelului din Launceston. Plănuiesc probabil o ceremonie, pentru înălțarea mea la rangul de conte. Asta e răsplata obişnuită pentru militarii care au dat greş.

— Şi vrei să te duci?

— Mă voi duce, apoi voi pleca împreună cu tine la Menabilly.

— Nu vrei să te linişteşti? întrebai. Nu vrei să-ți înăbuşi mândria sau onoarea, cum o numeşti tu, şi să consimți la ceea ce îți cer ei?

Mă privi o clipă, fără să zâmbească.

— Nu, spuse el în şoaptă. Nu mă voi linişti.

Mă culcai în patul din vechea mea odaie, alături de al lui, şi lăsai uşa deschisă; socoteam că, în cazul că nu şi-ar fi găsit linişteа de trebuință, ar fi dorit să vină la mine. Dar după ora trei dimineața, îi auzii pasul pe scară, fără să-mi fi vorbit sau să mă fi chemat.

Dormii încă un ceas, sau două. Nu mai țin minte. Când mă trezii, ningea încă; vremea era plicticoasă, cenuşie. O rugai pe Matty să se îmbrace în mare grabă şi trimisei vorbă lui Richard, întrebându-l dacă vrea să mă vadă.

În loc de răspuns, veni el însuşi în odaia mea şi mă rugă cu multă gingăşie să mai stau în pat până ce avea să se întoarcă de la Launceston.

— Voi lipsi o oră, cel mult două, spuse. Voi zăbovi numai atât cât să spun consiliului ce părere am despre oamenii lui, apoi mă voi întoarce să iau prânzul cu tine. Furia mi-a trecut. Acum mă simt mai liber, şi cu inima uşoară. E o senzație ciudată să te simți dintr-odată, după atâta vreme, fără nicio răspundere.

Îmi sărută mâinile, apoi plecă. Auzii caii îndepărtându-se prin parc. O singură tobă se auzi, apoi linişte. Nimic, afară de paşii santinelei plimbându-se prin faţa casei. Mă aşezai în fotoliul meu de lângă fereastră, cu o pătură trasă peste genunchi. Ningea neîntrerupt. Curtea verde a castelului din Launceston era acoperită de un covor alb. Aici la Werrington, lumea părea disperată. Cerbii se adunau ciopor pe sub copacii de lângă râu. La prânz, Matty îmi aduse mâncarea, dar nici nu gustai din ea. Continuam să stau lângă geam, privind pe deasupra parcului; zăpada acoperise până şi urmele cailor şi fulgii albi începeau să îngheţe pe sticla ferestrei, umbrindu-mi vederea. O fi fost trecut de ora trei când auzii santinela luând poziţia de drepţi şi toba bătând din nou. Câţiva cai se apropiară de casă spre intrarea dinspre nord şi, din pricină că geamul dădea în altă parte, nu-i putui vedea. Aşteptai. Se putea întâmpla ca Richard să nu vină imediat sus – poate mai avea unele lucruri de rezolvat în camera de jos. La patru fără un sfert auzii o bătaie în uşă şi un servitor întrebă cu glasul în şoaptă dacă colonelul Roscarrock poate s-o vadă pe Mistress Harris. Îi spusei „Desigur” şi rămăsei cu mâinile în poală, cu acea presimţire pe care mi-o cunoşteam de îndelungă vreme. Intră şi se opri în prag, cu chipul brăzdat de-o adâncă nelinişte.

— Spune-mi totul, strigai, vreau să ştiu totul numaidecât, chiar dacă s-a întâmplat ceva rău!

— L-au arestat, răspunse el în şoaptă; a fost acuzat faţă de Prinţ şi faţă de Majestatea Sa de neloialitate. L-au plimbat prin faţa noastră, a statului său major şi a tuturor ofiţerilor.

— Unde l-au arestat? întrebai.

— Acolo, în Launceston Castle. Guvernatorul şi o escortă îl aşteptau mai dinainte. Am călărit lângă el şi l-am implorat să ia o hotărâre. Statul major, oamenii de sub comanda lui, toată armata, i-am spus, va fi alături de el, dacă va spune un singur cuvânt. A refuzat. Mi-a spus: „Trebuie să mă supun ordinul Prinţului”. Zâmbea

când l-au dus în curtea castelului şi ne-a rugat să nu ne pierdem curajul. Apoi a înmânat spada guvernatorului şi l-au luat cu ei.

— Nimic altceva? întrebai. Niciun alt cuvânt, niciun mesaj de rămas bun?

— Nimic altceva, zise, decât că mi-a făcut cunoscut să am grijă de dumneavoastră şi să vă conduc la sora dumneavoastră

Am rămas liniştită, cu inima pustie, fără sentiment, fără pasiune.

— Acesta e sfârşitul, spuse colonelul Roscarrock. Nu există alt om în armată care să ne poată conduce, afară de Richard Grenvile. În clipa când Fairfax va da lovitura, nu va întâmpina nicio rezistenţă. Acesta e sfârşitul.

Da, gândii. Acesta e sfârşitul, Mulţi au luptat şi au murit, zadarnic însă. Podurile nu vor mai fi distruse, drumurile nu vor mai fi păzite, liniile de rezistenţă nu vor mai fi apărate. Dacă Fairfax va da ordin să se înainteze, cuvântul va fi ascultat şi trupele lui vor trece Tamarul, fără să se mai întoarcă vreodată. Sfârşitul libertăţii în Cornwall, pentru multe luni, pentru mulţi ani, poate pentru generaţii. Şi Richard Grenvile care şi-ar fi putut salva ţara, era acum prizonier, în propria lui tabără, în Launceston Castle.

— Dacă am avea răgazul de trebuinţă, am putea face o cerere pe care s-o semneze atât bărbaţii cât şi femeile din Ducat, cerând eliberarea lui, spuse colonelul Roscarrock. Am putea trimite, printr-un mijloc oarecare, pe cineva chiar la Majestatea Sa, cerându-i să-l ierte, stăruind asupra faptului că sentinţa consiliului e nedreaptă. Numai dacă am mai avea răgazul de trebuinţă.

Numai dacă am fi avut răgaz... până când s-ar fi topit zăpada... până când va fi început primăvara... Dar era în ziua de 19 ianuarie, şi tot mai ningea.

27

Prima mea hotărâre fu să părăsesc localitatea Werrington, ceea ce şi făcui în aceiaşi seară înainte de sosirea lui Sir Charles Trevannion din statul major al Lordului Hopton, care trebuia să preia totul pentru noul său comandant. Nu mai aveam niciun rost să rămân acolo şi nu simţeam dorinţa să-l pun într-o situaţie neplăcută pe Charles Trevannion, care îl cunoscuse foarte bine pe tatăl meu. Deci, mă îndreptai spre hanul din Broad Street, Launceston, aproape de castel, şi colonelul Roscarrock, după ce mă instală acolo, luă o scrisoare de la mine pentru guvernator, prin care îi ceream să mi se acorde o întrevedere cu Richard a doua zi de dimineaţă. Se întoarse la nouă ceasuri cu un refuz politicos dar categoric. Conform ordinului sever din partea Consiliului Prinţului, nu se îngădui nimănui să-l viziteze pe Sir Richard Grenvile.

— Intenţionam, îmi spuse colonelul Roscarrock, să trimitem o delegaţie la Prinţ, în Truro. Ştiu că Jack Grenvile va vorbi pentru unchiul său, şi încă mulţi alţii. De când s-a răspândit zvonul, trupele au început să murmure şi au fost consemnate în garnizoanele lor pentru douăzeci şi patru de ore. Din cele spuse de guvernator, îmi dau seamă că se tem de o răscoală.

Nu puteam să-i mai cer nimic în această zi – îi cerusem chiar prea mult până atunci, răpindu-i din timpul atât de preţios – aşa că-i urai noapte bună şi mă culcai. Petrecui o noapte groaznică, întrebându-mă tot timpul dacă l-au trimis pe Richard în vreo închisoare oribilă, sau dacă l-au încartiruit conform rangului său.

A doua zi, douăzeci ianuarie, începu o burniţă deasă care topea zăpada şi cred că, din această pricină, ca şi

din aceea a nenorocirii mele, niciodată n-am urât alt loc mai mult decât Launceston. Până şi numele mi se părea că sună a închisoare. Cu câtva timp înainte de prânz, colonelul Roscarrock îmi aduse vestea că în tot oraşul erau afişate proclamaţii, care spuneau că lui Sir Richard Grenvile i se luase comanda tuturor unităţilor şi că fusese îndepărtat din armata Majestăţii Sale – toate acestea fără sprijinul curţii marţiale.

— Asta nu se poate, spuse el cu îndărătnicie. E împotriva oricărui cod militar şi al tradiţiei. Se vor răscula toate gradele în faţa unei nedreptăţi atât de grosolane. Vom ţine o adunare de protest chiar astăzi şi, imediat după ce va lua sfârşit, vă voi comunica ce hotărâre s-a luat.

Adunări şi şedinţe... Nu ştiu de ce, dar n-avem încredere în aşa ceva. Oh, ce mult îmi blestemam neputinţa când, stăteam acolo de prisos, în camera de deasupra străzii din Launceston!

Şi Matty mă hrănea cu poveşti pline de optimism.

— Nu se vorbeşte în tot oraşul despre nimic altceva, decât de arestarea lui Sir Richard. Acei care înainte murmurau din pricina severităţii lui, acum îi cer punerea în libertate. Astăzi după-amiază o mie de oameni s-au adunat în faţa castelului şi l-au strigat pe guvernator. El va trebui să-i redea libertatea, dacă nu vrea să se dea foc castelului.

— Guvernatorul ascultă numai de ordinele primite, spusei. Nu poate face nimic. Ar trebui să facă cunoscute apelurile lor lui Sir Edward Hyde şi consiliului.

— Se vorbeşte în oraş că acest consiliu s-a înapoiat la Truro de teama unei răscoale, îmi răspunse ea.

În seara aceea, după ce se întunecă, auzii tropăit de picioare în piaţa publică şi strigăte îndepărtate, în timp ce flăcări şi torţe se ridicau spre cer. Se aruncă cu pietre în Primăria oraşului, iar proprietarul hanului coborî obloanele din vreme şi încuie uşile.

— Au îndoit paza din faţa castelului şi trupele mai sunt şi acum consemnate în garnizoanele lor, spuse el

către Matty.

Îmi zisei cu amărăciune că era foarte ciudat că acum, pe timp de prigoană, Richard devenise o figură populară. Faptul se datora temerii ce stăpânea populația. Ea nu avea încredere în Lordul Hopton şi nici într-un alt comandant. Toată lumea credea că numai un Grenvile îl putea opri pe un duşman să treacă Tamarul.

Când, în cele din urmă, colonelul Roscarrock veni la mine, vedeam după fața lui îndurerată că nu se înfăptuise mare lucru.

— Generalul ne-a trimis vorbă, că nu vrea să fie pus în libertate cu forța, îmi spuse. Cere să fie judecat de o curte marțială şi să i se dea posibilitatea să se apere singur înaintea Prințului şi să fie ascultat. În ce ne priveşte pe noi şi armata lui, ne roagă să slujim sub Lordul Hopton.

De ce, pentru numele lui Dumnezeu, nu putuse şi el să facă acelaşi lucru cu douăsprezece ore mai înainte? mă întrebam.

— Deci, nu va fi nicio răscoală? zisei. Şi castelul nu va fi atacat?

— Nu din partea oştirii, răspunse colonelul descurajat. Am depus jurământ, că vom rămâne loiali față de Lordul Hopton. Ați auzit ultimele ştiri?

— Nu.

— A căzut localitatea Dartmouth. Guvernatorul, Sir Hugh Pollard şi peste o mie de oameni, au fost făcuți prizonieri. Acum, Fairfax îşi croieşte o linie prin Devon, de la nord la sud. Aşa că nu e timpul potrivit pentru a se convoca o curte marțială.

— Ce ordine aveți de la noul dumneavoastră comandant? întrebai obosită.

— Niciunul până acum. Se află la Stratton, după cum ştiți, ocupat cu preluarea comenzii. Credem că nu vom auzi nimic despre dânsul, o zi sau două. Deci, sunt la dispoziția dumneavoastră, şi cred – iertați-mă – că rămânerea dumneavoastră la Launceston, nu prea îşi are rostul.

Bietul Roscarrock! Mă socotea un fel de povară şi nu era de condamnat pentru asta. Dar gândul de a-l lăsa pe Richard prizonier în Launceston, era mai mult decât puteam suporta.

— Poate că ar fi nevoie să stau eu de vorbă cu guvernatorul? întrebai.

El însă îmi dădu puţină speranţă. Guvernatorul nu era omul care să se înduioşeze înaintea unei femei.

— Mâine dimineaţă mă voi duce din nou, mă asigură el, şi mă voi convinge cel puţin că generalul e sănătos şi că nu duce lipsă de nimic.

Cu această asigurare mă părăsi, ca să petrec o altă noapte singuratică. Dimineaţa mă trezi huruitul îndepărtat de tobe, apoi pe sub fereastra mea trecură cai şi trupe, şi mă întrebai dacă nu cumva în timpul nopţii veniseră ordine din partea Lordului Hopton şi armata pornea din nou la drum. O trimisei pe Matty după ştiri, şi hangiul îi spuse că mişcările de trupe începuseră cu mult înainte de revărsatul zorilor.

— Toată cavaleria s-a îndreptat spre miazănoapte, adăugă el.

Tocmai îmi sfârşisem micul dejun, când un curier îmi aduse un bileţel scris în grabă de colonelul Roscarrock, care, cerându-şi mii de scuze, îmi făcea cunoscut că primise ordinul să plece numaidecât la Stratton, deoarece Lordul Hopton intenţiona să pornească spre nord la Torrington şi, că dacă aveam prieteni sau rude în comitat, cel mai bun lucru ar fi fost să plec fără întârziere la una din ele. N-aveam prieteni, nici rude, şi chiar dacă aş fi avut tot nu le-aş fi căzut povară în spate. Chemându-l pe hangiu, îl rugai să mă ducă la Launceston Castle fiindcă doream să-l văd pe guvernator. Pornii deci, bine învelită din cauza vremii, cu Matty, care mergea pe jos alături de mine, şi cu patru băieţi care îmi purtau litiera. La poarta castelului cerui să-l văd pe căpitanul de gardă. Acesta ieşi din camera sa nebărbierit, punându-şi chiar atunci spada, şi gândii ce i-ar fi spus Richard văzându-l astfel.

— V-aş fi recunoscătoare dacă aţi vrea să transmiteţi guvernatorului un mesaj din partea mea, îi spusei.

— Guvernatorul nu primeşte pe nimeni, fără o autorizaţie scrisă, îmi răspunse el numaidecât.

— Am aici o scrisoare, adăugai. Binevoiţi şi i-o daţi.

Învârti scrisoarea în mâini cu multă îndoială, apoi mă privi din nou.

— În ce chestiune, vă rog, aţi venit? întrebă.

Nu arăta lipsit de bunăvoinţă, cu toată înfăţişarea lui neglijentă. Riscai.

— Am venit să mă interesez de Sir Richard Grenvile, spusei.

Îmi restitui scrisoarea.

— Îmi pare rău, doamnă, dar aţi venit în zadar, Sir Richard nu se mai află aici.

Mă cuprinse teama, închipuindu-mi o execuţie secretă.

— Ce vreţi să spuneţi? întrebai. Nu se mai află aici?

— A plecat azi dimineaţă sub escortă la St. Michael's Mount, răspunse ofiţerul de gardă. Unii din oamenii lui au trecut peste consemn, fugind din garnizoană noaptea trecută, şi au demonstrat în faţa castelului. Guvernatorul a găsit că cel mai bun lucru e să fie mutat din Launceston.

În aceeaşi clipă, căpitanul de gardă, zidurile castelului, fortăreţele severe, îşi pierdură importanţa pentru mine: Richard nu mai era arestat acolo.

— Mulţumesc, spusei. Bună ziua.

Ofiţerul se uită după mine. Apoi se întoarse în odăiţa lui de sub poartă.

St. Michael's. La o depărtare cam de şaptezeci de mile în partea de vest a Cornwallului. Cel puţin se afla foarte departe de Fairfax, dar cum era să-l ajung eu acolo? Mă întorsei la han cu un singur gând: să plec din Launceston cât mai curând cu putinţă.

Când intrarăm, hangiul îmi spuse că mă caută un ofiţer, care îmi aştepta sosirea. Gândii că era colonelul Roscarrock, dar în locul lui îl găsii pe fratele meu Robin.

— Mulţumesc lui Dumnezeu că te văd în sfârşit, îmi spuse. Numaidecât după ce-am auzit de arestarea lui Sir Richard, Sir John mi-a dat o permisie ca să pot veni la Werrington. Acolo mi s-a spus că eşti plecată de două zile.

Nu eram sigură dacă trebuia să mă bucur văzându-l. În clipa aceea mi se părea că nimeni nu putea fi prietenul meu, de vreme ce nu era şi prietenul lui Richard.

— Pentru ce ai venit? întrebai rece. Ce gând ai?

— Să te duc înapoi la Mary, îmi răspunse. Nu-i posibil ca tu să rămâi aici.

— Poate că nu doresc să plec, mă împotrivii.

— Nu eşti nici aici, nici acolo, reluă cu îndărătnicie. Întreaga armată e în refacere şi tu nu poţi rămâne în Launceston fără ocrotire. Eu am ordin să plec la Truro, unde se află acum Sir John Digby cu oştirile lui, ca să-l apere pe Prinţ în caz de invazie. În drum, vreau să te las la Menabilly.

Mă gândii în pripă: la Truro se afla Cartierul General al Consiliului şi, dacă eram în oraş, aş fi avut norocul, neînsemnat dar totuşi existent, de-a fi primită în audienţă de Prinţ.

— Foarte bine, îi spusei lui Robin, ridicând din umeri. Merg cu tine, dar cu o singură condiţie: să nu mă duci la Menabilly, ci să mă iei cu tine la Truro.

Mă privi cu îndoială.

— Ce se poate câştiga din asta? întrebă.

— Nu se câştigă şi nici nu se pierde nimic, spusei. Numai în amintirea timpului de demult, fă ceea ce te rog.

Se apropie de mine, îmi luă mâna şi o ţinu o clipă.

— Honor, spuse el cu ochii lui albaştri aţintiţi asupră-mi, vreau ca tu să crezi că n-am făcut nimic care ar putea să aibă vreo legătură cu arestarea lui. Întreaga oştire e înspăimântată. Însuşi Sir John, care a avut multe discuţii violente cu el, a scris consiliului cerându-i grabnica punere în libertate. E nevoie de el în acest moment mai mult decât de oricare alt bărbat în

Cornwall.

— Pentru ce n-ai gândit astfel şi mai înainte? întrebai cu amărăciune. Pentru ce ai refuzat să primeşti ordinul lui referitor la distrugerea podului?

Robin tresări, apoi arătă încurcat.

— Mi-am pierdut cumpătul, admise. Toţi am fost înrăiţi în ziua aceea şi Sir John, cel mai bun dintre toţi oamenii, îmi dăduse anumite ordine. Nu înţelegi, Honor, ce a însemnat pentru mine, Jo şi întreaga noastră familie, faptul că numele tău ajunsese de pomină prin întregul ţinut? De când ai părăsit localitatea Radford, primăvara trecută, plecând la Exeter, oamenii au insinuat, au şoptit şi chiar au îndrăznit să spună cu glas tare lucrurile cele mai urâte despre tine.

— E oare un lucru atât de urât să iubeşti un bărbat şi să-l îngrijeşti atunci când e rănit? întrebai.

— Pentru ce nu eşti căsătorită cu el? întrebă Robin, Dacă ai fi fost, atunci ai fi avut dreptul să împarţi această dizgraţie cu el. Dar să-l urmezi aşa din tabără în tabără, ca o femeie uşoară... Ştii ce se spune în Devon, Honor? Că merită cu adevărat numele de Skellum, dacă îşi bate joc astfel de o femeie schiloadă.

Da, auzisem că se spunea lucrul acesta în Devon...

— Dacă nu sunt Lady Grenvile, răspunsei, e pentru că eu n-am vrut să fiu.

— Deci, n-ai nicio mândrie, niciun sentiment pentru numele tău?

— Numele meu e Honor şi nu l-am murdărit, răspunsei.

— Şi totuşi, acesta e sfârşitul. Ştii acest lucru? rosti el după o scurtă pauză. În ciuda plângerii semnată de noi toţi, nu cred să consimtă consiliul să-l pună în libertate, dacă, bineînţeles, nu va primi un contraordin din partea Majestăţii Sale.

— Dar Majestatea Sa are altceva mai bun de făcut. Da, Robin, înţeleg. Şi care va fi sfârşitul?

— Închisoare, până când Majestatea Sa va binevoi să-l graţieze, la sfârşitul războiului.

— Şi dacă războiul nu se va sfârşi aşa cum dorim, şi rebelii vor păstra ţinutul Cornwall pentru Parlament? întrebai.

Robin şovăi şi trebui să răspund eu în locul lui.

— Sir Richard Grenvile a fost predat ca prizonier generalului Fairfax, reluai, şi, deci, e condamnat la moarte ca criminal de război.

Apoi pretextai oboseală şi căutai să mă retrag în camera mea. Pentru prima oară după câteva nopţi dormii mai bine, poate pentru motivul că puteam pleca la Truro, care se afla cam la treizeci de mile de St. Michael's Mount. Zăpada care căzuse zilele trecute stricase drumurile în aşa fel încât eram siliţi să facem un mare ocol, mergând de-a lungul coastei, deoarece peste mlaştini nu se putea trece. Deci, cu multe popasuri şi amânări, trecu mai mult de-o săptămână până ce sosirăm la Truro, unde aflarăm că consiliul se mutase la Pendennis Castle şi că şi Sir John Digby cu forţele lui se aflau înăuntrul acestei garnizoane, Robin găsi o casă pentru mine şi Matty la Penyn şi se duse numaidecât să dea ochi cu comandantul său, ducând şi o scrisoare de la mine pentru Jack Grenvile, pe care îl bănuiam în imediata apropiere a prinţului. A doua zi, Jack veni să mă vadă – şi îmi veni să cred că trecuseră ani de când nu mai văzusem un Grenvile. Totuşi nu erau decât trei săptămâni de când el, Richard şi tânărul Bunny veniseră la Menabilly. Aproape că-mi veni să plâng când intră în odaia mea.

— Să nu-ţi fie teamă, îmi spuse el numaidecât. Unchiul e plin de curaj şi sănătos. Am primit veşti de la el din Mount şi m-a rugat să-ţi scriu să nu te temi pentru el. Are mai multe motive să fie el îngrijorat pentru tine, deoarece te crede la sora ta, la Misses Rashleigh.

Hotărâi atunci să-l fac pe tânărul Jack confidentul meu.

— Spune-mi mai întâi cum stăm cu războiul? întrebai.

Făcu o strâmbătură şi strânse din umeri.

— Deocamdată, vezi că suntem la Pendennis, spuse el liniştit. Asta poate să însemne ceva. O fregată e ancorată în port, complet echipată şi aprovizionată, cu ordinul să pornească spre insulele Scilly când se va da consemnul. Prinţul nu vrea să dea acest consemn – el înţelege să se ducă lupta până la capăt, – iar consiliului îi lipseşte curajul. Ultimul cuvânt îl va avea Sir Edward Hyde, iar nicidecum Prinţul de Wales.

— Deci, cât va mai trece până să se dea consemnul?

— Hopton a pornit în fruntea oştirii spre Torrington, răspunse Jack, şi există speranţa – dar mă tem că e o speranţă de prisos, – că pornind cel dintâi la atac, Hopton va lua iniţiativa şi va forţa lucrurile. E un om curajos, dar îi lipseşte tăria unchiului meu, iar trupele nu ţin câtuşi de puţin la el. Dacă va da greş la Torrington şi Fairfax câştigă – atunci te poţi aştepta ca fregata să pornească la drum.

— Şi unchiul tău?

— Mi-e teamă că va rămâne la Mount. N-are altă posibilitate. Dar Fairfax e militar şi gentleman. Se va purta cu el civilizat.

Nu acesta era răspunsul care îmi trebuia, oricât de militar şi de gentleman ar fi fost Fairfax, el trebuia să se supună parlamentului iar acesta decretase în '43, că Richard Grenvile era trădător.

— Jack, spusei, ai vrea să faci ceva pentru mine, de dragul unchiului tău?

— Orice în lume pentru voi amândoi, îmi răspunse.

„Ah, fii binecuvântat, adevărat fiu al lui Bevil", gândii.

— Înlesneşte-mi o audienţă la Prinţul de Wales.

Fluieră şi îşi trecu mâna peste obraz, gest specific pentru un Grenvile.

— Voi face tot ce-mi stă în putinţă, ţi-o jur, spuse el, dar poate că asta cere timp şi răbdare, şi nici succesul nu-l pot garanta. E mereu înconjurat de membrii consiliului şi nu îndrăzneşte să facă nimic altceva, decât ceea ce îi spune Sir Edward Hyde. Trebuie să ştiţi, Honor, că până acum a dus o viaţă de câine. La început

din pricina mamei lui, apoi din aceea a cancelarului. Pun rămăşag că odată ajuns major, va face totul după dorința lui şi va pune şi stelele pe foc.

— Născoceşte o poveste oarecare, insistai. Eşti de vârsta lui şi tovarăşul lui cel mai apropiat. Ştii ce-ar putea să-l înduplece, îți dau libertatea deplină.

Zâmbi – zâmbetul tatălui său.

— Dacă e vorba de asta, îmi spuse, el nu trebuie să audă decât ceea ce te priveşte şi în ce chip l-ai urmat pe unchiul meu la Exeter, ca să moară de curiozitatea să te vadă. Nimic nu-i place mai mult ca o poveste de dragoste. Şi totuşi, Sir Edward Hyde – e pericolul cel mare.

Mă părăsi cu sincera făgăduială că va face tot ce-i va sta în putință, şi trebuia să mă mulțumesc cu atât. Apoi se ivi perioada aşteptării, care părea să dăinuie secole, deşi în realitate nu ținu mai mult de două săptămâni. În acest timp, Robin mă vizită de mai multe ori, implorându-mă să părăsesc localitatea Penryn şi să mă întorc la Menabilly. Jonathan Rashleigh ar fi venit el însuşi să mă ia, dacă i-aş fi trimis vorbă.

— Se cuvine să-ți fac cunoscut între patru ochi, îmi spuse el, că consiliul are puțină încredere în rezistența pe care Hopton o va opune lui Fairfax. Prințul, cu anturajul său personal, va pleca la Scilly. Noi, cei din garnizoană, vom rămâne în Pendennis până va fi ars complet. N-are decât să se apropie întreaga armată rebelă. Nu vom capitula.

Scumpul meu Robin, cum mi le spuneai toate astea cu ochii tăi albaştri plini de strălucire, cu chipul hotărât, te iertam pentru duşmănia pe care o purtaseşi lui Richard şi pentru răul pe care i-l făcuseşi fără rost şi numai din prostie, atunci când nu l-ai ascultat.

Moarte sau glorie, reflectam. Acesta era drumul pe care Richard trebuia să şi-l aleagă. Şi rămâneam pe loc, conspirând la un singur lucru, pentru ca el să se poată strecura pe furiş ca un hoț în timpul nopții.

— Mă voi întoarce la Menabilly, spusei în şoaptă,

atunci când Prințul de Wales se va îmbarca pentru Scilly.

— Atunci, zise Robin, nu voi mai putea să te-ajut cu prea mult; mă voi afla înăuntrul garnizoanei, la Pendennis, cu tunurile îndreptate spre răsărit, către Penryn.

— Tunurile voastre nu mă vor speria mai mult decât cavaleria lui Fairfax, venind peste mlaştini dinspre Tamar. Va fi neasemuit de frumos în anii ce vor veni, dacă se va citi în analele familiei Harris, că Honor a murit în ultima rezistență din '46.

Cuvinte pline de curaj, spuse cu îndrăzneală, sunând atât de puțin adevărat...

În 14 Februarie, sărbătoarea Sf. Valentin, patronul îndrăgostiților, primii un mesaj din partea lui Jack Grenvile. Erau cuvinte vagi şi fără nume.

„Şarpele a plecat la Truro, spunea, şi prietenul meu şi cu mine vom putea să te primim pentru scurtă vreme în după-amiaza de azi. Voi trimite o escortă să te ia. Nu spune nimic despre asta fratelui tău".

Plecai singură, fără Matty, socotind că într-o chestiune atât de delicată mai bine să nu ai niciun confident în preajmă.

Ținându-se de cuvânt, trimise escorta şi Jack însuşi mă aştepta la intrarea castelului. Nicio discuție cu căpitanul de gardă de rândul acesta. Un cuvânt scurt către santinelă, şi trecurăm pe sub arcul de intrare, după care izbutirăm să pătrundem înăuntrul cartierului, mai înainte ca altcineva în afară de santinelă, să ne fi zărit.

Îmi trecu prin gând că poate nu era pentru întâia oară când Jack Grenvile strecura o femeie în cuprinsul fortăreței. Această îndemânare era desigur rezultatul unor lungi experiențe. Doi servitori din serviciul prințului, mă purtară pe câteva scări (îmi ziceam că erau scările din dos, foarte potrivite pentru persoana mea) apoi se opriră într-o încăpere mică dintr-un turnuleț, unde mă aşezară pe un divan. Mi-ar fi făcut plăcere

experiența dacă chestiunea pentru care cerusem audiența, n-ar fi fost atât de serioasă. Pe o măsuță de lângă mine se zărea vin, fructe şi nişte flori proaspete. Înălțimea Sa, gândii, cu toate greşelile mamei sale, a câştigat totuşi ceva, moştenind sângele francez.

Mă lăsară singură câteva momente pentru a mă reface, apoi se deschise uşa din nou, şi Jack se dădu la o parte ca să lase să treacă înaintea lui un tânăr, cam de aceiaşi vârstă.

Era departe de-a fi frumos; semăna mai mult cu un țigan decât cu un prinț, cu buclele negre şi pielea oacheşă, dar în clipa când zâmbi, îmi fu mult mai drag decât toate portretele vestite ale tatălui său, pe care generația mea le cunoştea de treizeci de ani.

— Oare servitorii mei au avut grijă de dumneavoastră să v-aducă tot ce vă trebuie? întrebă el numaidecât. Ați fost servită, bineînțeles, numai ca într-o garnizoană – şi vă rog să mă iertați pentru asta.

În timp ce vorbea, ochii lui îndrăzneți mă măsurau de sus în jos, cercetându-mă cu răceală, ca şi cum ar fi fost o fecioară şi nu o femeie cu cincisprezece ani mai bătrână ca el.

— Vino, Jack, şi prezintă-mă rudei tale, spuse.

Mă întrebam ce poveste o fi născocit Jack.

Mâncarăm şi băurăm şi tot timpul cât vorbea, mă privea neclintit şi îmi închipui că imaginația lui de flăcău se delecta la gândul că generalul său faimos şi rebel, era îndrăgostit de mine, o schiloadă.

— N-am dreptul să vă răpesc timpul Sir, spusei în cele din urmă, dar Sir Richard, unchiul lui Jack, e cel mai bun prieten al meu de foarte mulți ani, Defectele lui sunt multe, şi n-am venit aici să le discut. Cred însă că loialitatea lui față de dumneavoastră n-a putut fi pusă niciodată la îndoială.

— Nu mă îndoiesc de lucrul acesta, zise Prințul, dar ştiți în ce chip s-au petrecut lucrurile. S-a opus consiliului, şi îndeosebi lui Sir Edward. În ce mă priveşte, am foarte multă simpatie pentru el, dar

sentimentele mele personale nu contează în asemenea chestiuni. Nu aveam altă cale decât să semnez ordinul acela de arestare.

— Sir Richard a greşit foarte mult prin faptul de-a nu sluji sub Lordul Hopton, spusei. Defectul cel mai mare e temperamentul său iute şi, în ziua aceea, cred că multe lucruri au mers prost şi l-a îndârjit. Dacă ar fi avut timp să reflecteze, purtarea lui ar fi fost cu totul alta.

— Ştiţi, Sir, că n-a încercat să se opună când a auzit de arestarea lui, se amestecă Jack. Întreg statul său major ar fi sărit să-l ajute, dacă ar fi rostit un cuvânt. Dar el a spus tuturora că vrea să se supună ordinului Înălţimii Voastre.

Prinţul se ridică în picioare şi se plimbă prin odaie.

— E o afacere proastă, spuse el. Grenvile e singurul om care ar fi putut salva ţinutul Cornwall şi, în tot acest timp, Hopton a dat o bătălie fără succese pe înălţimile de la Torrington. Eu nu pot face nimic în această situaţie şi aici e răul cel mare. De-aici înainte nu ştiu ce se va mai întâmpla.

— Iertaţi-mă, Sir, dar există totuşi un lucru pe care aţi putea să-l faceţi, reluai.

— Anume.

— Trimiteţi vorbă la Mount, ca în timp când dumneavoastră şi consiliul vă veţi îmbarca pentru Scilly, să i se îngăduie lui Sir Richard Grenvile să se îmbarce pe o corabie pescărească pentru Franţa.

Prinţul de Wales mă privi ţintă un răstimp, apoi zâmbetul pe care i-l observasem înainte, însenină întreaga lui înfăţişare urâtă.

— Sir Richard Grenvile e neasemuit de norocos dacă are o aliată atât de credincioasă cum sunteţi dumneavoastră, spuse el. Dacă vreodată aş fi în situaţia lui şi ar trebui să fug, aş vrea să mă pot bizui pe o prietenă măcar pe jumătate atât de bună.

Şi privi spre Jack,

— Vei pune totul în rânduială în această privinţă, nu-i aşa? îi spuse. Voi scrie lui Sir Arthur Bassett la

Mount şi tu vei duce rândurile mele acolo, unde îl vei vedea şi pe unchiul tău în acelaşi timp. Nu sunt de părere să-i invităm să ne însoţească pe fregata noastră, deoarece mă tem că vasul nu va putea suporta greutatea lui alături de aceea a lui Sir Edward Hyde.

Cei doi tineri începură să râdă ca doi şcolari prinşi asupra unei fapte rele. Prinţul veni apoi lângă divan, se plecă şi îmi sărută mâna.

— Nu vă temeţi, îmi spuse. Totul va fi dus la bun sfârşit. Sir Richard va fi liber în clipa în care ne vom îmbarca pentru Scilly. Şi, când mă voi întoarce – şi ştiţi bine că într-o zi mă voi întoarce – sper să vă întâlnesc pe-amândoi la Whitehall.

Se înclină şi ieşi, uitându-mă desigur pentru totdeauna, dar mie îmi lăsă amintirea unor ochi negri, a trăsăturilor lui de ţigan, pe care nu le-am uitat nici până în ziua de azi...

Jack mă însoţi din nou până la intrarea castelului.

— Îşi va ţine minte făgăduiala, îmi spuse. Asta ţi-o jur. Niciodată nu şi-a călcat cuvântul. Mâine voi pleca la Mount cu această scrisoare.

Mă întorsei la Penry, zdrobită şi foarte extenuată, acum, când misiunea îmi era îndeplinită.

Nu dorii nimic altceva decât patul meu şi cât mai multă linişte. Matty mă primi cu priviri încruntate şi îmbufnată, exprimându-şi astfel dezaprobarea.

— Sunt câteva săptămâni de când v-aţi pus în gând să vă îmbolnăviţi, îmi spuse ea. Şi-acum, când suntem aici, într-o casă străină, cu totul lipsită de confort, aţi hotărât că e momentul potrivit. Foarte bine. Nu voi fi răspunzătoare în privinţa urmărilor.

— Nimeni nu-ţi cere lucrul acesta, îi răspunsei întorcându-mă cu faţa la perete. Pentru numele lui Dumnezeu, dacă asta îmi e dorinţa, lasă-mă să dorm sau să mor...

Două zile mai târziu, Lordul Hopton fu bătut în apropiere de Torrington, şi întreaga armată de vest se află în plină retragere peste Tamar. Asta nu mă privea,

deoarece eu mă aflam la Penryn bolnavă de friguri. La 25 februarie, Fairfax cuceri Launceston, iar la 2 martie străbătu mlaştinile spre Bodmin.

În noaptea aceea, Prinţul de Wales şi consiliul se îmbarcară pe fregata „Phoenix" şi războiul în vest luă sfârşit.

În ziua când Lordul Hopton semnă tratatul la Truro cu generalul Fairfax, cumnatul meu Jonathan Rashleigh, cu permisiunea Parlamentului, veni la Penryn să mă ia înapoi la Menabilly. Străzile erau pline de soldaţi, nu de-ai noştri, ci de-ai lor, şi pe tot drumul, de la Truro până la St. Austell, se zărea semnul capitulării şi al înfrângerii. Stăteam cu faţa împietrită privind de după perdelele trăsurii, în timp ce Jonathan Rashleigh călărea alături de mine, cu umerii plecaţi, cu faţa brăzdată de amărăciune.

Nu stăteam cu nimeni de vorbă. N-aveam ce ne spune. Trebuia să trecem podul de la St. Blazey şi Jonathan dădu biletul de liberă trecere santinelei rebele, care ne privi cu îndrăzneală, apoi făcu un semn din cap şi ne lăsă să trecem. Rebelii mişunau pretutindeni, pe drum, în uşile bordeielor din Tywardreath, la barieră, la poalele dealului Polmear. Deci, acesta era viitorul nostru, pe veci, să întrebăm cu multă umilinţă dacă e voie să călătorim pe propriile noastre drumuri. Dar acest lucru nu mă supăra, deoarece timpul meu de călătorie trecuse.

Mă întorceam acum la Menabilly pentru a nu mai fi o însoţitoare pe front, nicio Lady care se călăuzea după huruituri de tobe, ci numai Honor Harris, o schiloadă care sta întinsă pe spate.

Dar asta n-avea nicio importanţă şi nu-mi mai păsa de nimic.

Richard Grenvile evadase în Franţa.

28

Înfrângerea şi consecinţele războiului... Ceva cu totul neplăcut pentru cei care au pierdut războiul. Numai Dumnezeu ştie cât mai suferim, şi acum din această pricină, şi scriu aceste rânduri în toamna anului 1653, dar în anul '46, înfrângerea era cu totul nouă pentru noi şi nu începusem încă să învăţăm nimic din neajunsurile ei. Cred, că ceea ce îi lovea mai crunt pe oamenii din Cornwall, era pierderea libertăţii. Fusesem obişnuiţi de generaţii întregi să ne îngrijim în voie de rosturile noastre şi fiecare om trăise aşa cum îi plăcuse. Proprietarii fuseseră cinstiţi şi de obicei bine văzuţi; rândaşul şi muncitorul trăiau în bună prietenie. Avusesem înţelegerile noastre locale, aşa cum le are fiecare om cu vecinul său şi certurile noastre familiare, dar niciodată mai înainte, persoane străine nu se amestecaseră în felul nostru de a trăi, şi nici nu ne dăduse vreun ordin în această privinţă. Acum totul se schimbase. Ordinele veneau de la Whitehall şi un Comitet local din Cornwall, condus din Londra, ne judeca pricinile. Nu mai puteam lua măsurile sau hotărârile pe care le socoteam de trebuinţă, nu mai existau consfătuiri locale în ceea ce privea interesele fiecărui oraş sau comună. Comitetul local lua hotărâri în numele nostru.

Prima lor hotărâre fu cererea unei dări săptămânale de la oamenii din Cornwall, şi acest impozit era atât de mare, încât era cu neputinţă să se găsească banii necesari, deoarece ravagiile războiului avuseseră drept urmare sărăcirea ţării. Viitoarea lovitură a fost sechestrarea pământului fiecărui proprietar care luptase pentru rege. Comitetul local neavând nici timpul

necesar, nici oameni la îndemână ca să administreze aceste proprietăți, li se îngăduia proprietarilor să locuiască în cuprinsul lor dacă doreau; erau însă datori să plătească comitetului în fiecare lună valoarea deplină şi totală a proprietății.

Această nedreptate era cu atât mai greu de suportat, când proprietățile erau taxate la valoarea lor dinaintea războiului, şi-acum, când cele mai multe erau pe de-a-ntregul distruse din pricina luptelor, trebuia să treacă cine ştie câtă vreme până ce pământul avea să producă din nou din belşug.

O armată de funcționari meschini, plătiți cu salarii fixe de către Parlament, singurii oameni din aceste timpuri care aveau buzunarele ticsite, fu adusă din Whitehall să strângă sumele datorate comitetului local; aceşti agenți mişunau pretutindeni, în fiecare oraş şi fiecare târg, întocmind la rândul lor alte comitete şi subcomitete, aşa încât nimeni nu putea cumpăra nici măcar o pâine, fără să treacă mai întâi cu pălăria în mână pe dinaintea unuia din aceşti nepoftiți care îşi semnau numele pe un petic de hârtie. În afară de aceşti slujbaşi ai parlamentului, trebuia să mai luptăm şi cu autoritățile militare. Oricine ar fi vrut să treacă dintr-un orăşel în altul, trebuia să primească un bilet de liberă trecere din partea ofițerului de serviciu, şi era foarte posibil ca, după ce fusese întrebat asupra motivelor de călătorie, intrându-se apoi mai adânc în rosturile familiei sale, cercetându-se astfel amănunt cu amănunt, omul să sfârşească prin a fi arestat în cele din urmă pentru vreun delict oarecare.

Cred cu adevărat, că, în această vară a anului '46, Cornwall era ținutul cel mai nenorocit din întregul regat. Recolta fu proastă – o nouă lovitură pentru proprietari ca şi pentru muncitori – iar prețul grâului se urcă numaidecât la sume fantastice. Prețul cositorului, dimpotrivă, scăzu foarte mult, şi, deci, multe mine încetară lucrul. Toamna, sărăcia şi boala ajunseră la culme şi ciuma, vechea noastră duşmană, se ivi din nou,

omorând o mulțime de oameni la St. Ives şi prin comitatele din vest. O altă povară era grija pentru mulțimea de soldați răniți şi mutilați, care, pe jumătate goi şi flămânzi, cutreierau oraşele cerşind. Nu era bărbat, femeie sau copil, care să se bucure într-un fel sau în altul de faptul că afacerile noastre erau conduse de Parlament, şi singurii oameni care trăiau bine, erau acei agenți ai Whitehallului care se amestecau de dimineața până seara în rosturile noastre, laolaltă cu stăpânii lor înstăriți, marii proprietari parlamentari. Murmurasem în trecut din pricina dărilor prea mari impuse de rege, dar aceste dări nu fuseseră totdeauna aceleaşi. Acum ele nu mai scădeau. Sarea, carnea, scrobeala, plumbul, fierul – totul se vindea sub controlul parlamentului şi omul sărac trebuia să plătească mai mult decât toți ceilalți.

Ce se întâmpla în restul țării, n-aş putea spune – eu vorbesc numai de Cornwall. Niciun fel de ştiri nu ajungeau până la noi de dincolo de Tamar. Nu numai că viața era grea, dar ni se impuneau tot felul de restricții în ceea ce privea libertatea. Puritanii ne stăpâneau. Nimeni nu trebuia să fie văzut duminica în afara casei lui, decât dacă mergea la biserică. Dansurile erau interzise. Voioşie însemna desfrâu, şi desfrâul însemna pedeapsa lui Dumnezeu.

Mă gândeam în dese rânduri ce bine s-ar fi simțit Temperance Sawle în această lume nouă, dar biata Temperance fusese una din cele dintâi victime ale ciumei.

Singura glorie din acest an nenorocit '46, fu menținerea atât de cavalerească, dar, vai! atât de nefolositoare, a localității Pendennis Castle pentru Rege, după cinci luni de asediu. Tot restul țării era de multă vreme învins şi prins cu tărie în rețeaua Whitehallului, în timp ce întăriturile de la Pendennis îl înfruntau încă pe duşman.

Comandant aici era Jack Arundell, care, în zilele de demult, fusese prieten şi rudă a Grenvililor, şi Sir John

Digby, ca ajutor de comandant. Fratele meu Robin fusese avansat maior-general sub comanda lui. În înfrângerea noastră simțeam totuşi cu mândrie o ultimă satisfacție pentru faptul că acest mic mănunchi de oameni, cu nicio speranță de scăpare şi foarte puține provizii, fluturară steagul regelui de la 2 martie până la 17 august, şi chiar atunci ar fi preferat să moară distrugând întreaga garnizoană, decât să capituleze.

Dar foamea şi boala slăbiră puterile oamenilor, şi numai din această pricină Jack Arundell coborî steagul. Până şi duşmanul le respectă curajul şi se îngădui garnizoanei să se retragă cu toate onorurile de război, tobele bătând, steagurile fluturând, trâmbițele sunând... Toate acestea ni le povesti Robin mai târziu. Da, ne avusesem şi noi clipele noastre de glorie aici, în Cornwall... Totuşi, după ce capitulară şi ei, ultimele noastre speranțe se spulberară şi nu puturăm face nimic altceva, decât să oftăm şi să privim spre zările posomorâte ale viitorului.

Cumnatului meu, Jonathan Rashleigh, i se sechestrase pământul ca şi celorlalți proprietari regaliști de către Comitetul local şi, în iunie, când fusese la Truro, i se spusese că avea de plătit o amendă de o mie şi opt zeci de pfunzi către comitet, pentru a-şi putea răscumpăra proprietatea. După campania din '44, pierderile lui se ridicau acum la mai mult de opt mii de pfunzi, dar nu puteau să facă nimic altceva, decât să-şi plece capul în fața învingătorilor şi să fie de acord cu plata acestui preț de răscumpărare, pe care urma să-l achite treptat în anii următori. El ar fi putut să părăsească țara şi să plece în Franța, ceea ce făcură mulți din vecinii noştri, dar era prea puternic legat de pământul său şi, în iulie, distrus şi descurajat, semnă National Covenant-ul, adică se legă prin jurământ că niciodată nu va mai îndrepta armele împotriva parlamentului. Această lovitură amară dată mândriei lui, cu toate că şi-o atrăsese singur, nu satisfăcuse comitetul şi, curând după aceea, i se ordonă să plece la

Londra, să rămână acolo şi să nu se mai întoarcă în Cornwall până ce nu va fi plătit întreaga amendă. Se distrugea astfel un nou cămin şi noi, cei din Menabilly, urma să gustăm din plin otrava înfrângerii. Ne părăsi într-o zi de septembrie, după ce ultimele rămăşiţe ale recoltei sărăcăcioase fuseseră strânse, părând cu aproape zece ani mai bătrân decât ar fi trebuit să arate la vârsta lui de cincizeci şi cinci de ani. Privindu-l, îmi dădui seama în ce măsură pierderea libertăţii poate distruge sufletul omenesc, pentru om însemnând acelaşi lucru viaţa sau moartea.

Se cuvenea, deci, ca Mary, biata mea soră, şi John, fiul său, să conducă gospodăria, şi să se îngrijească de plata datoriilor în fiecare lună, deşi ştiam bine că asta putea să dureze tot restul vieţii lor. Cele din urmă cuvinte ale lui John către mine, înainte de-a pleca la Londra, au fost pline de bunăvoinţă şi de generozitate.

— Menabilly e casa ta, mi-a spus, pentru cât timp vei dori. Toţi suferim din pricina aceleiaşi nenorociri. Păzeşte-o pe sora ta pentru mine; împarte cu ea supărările. Şi, te rog, ajută-l pe John. Tu ai mai multă minte decât toţi acei pe care îi las aici în urma mea.

Mai multă minte... Mă îndoiam de lucrul acesta. Era nevoie de o minte care să născocească şiretlicurile celui mai josnic avocat, pentru a putea îmblânzi Comitetul Local şi agenţii plătiţi ai parlamentului.

Nu era nimeni care să ne poată ajuta. Fratele meu Robin se dusese la Radford, după capitularea din Pendennis, la fratele meu Jo, care se lupta cam cu aceleaşi greutăţi ca şi noi, iar Peter Courtney, disprețuind inactivitatea, părăsise vestul, şi viitoarea ştire pe care o auzirăm despre el, era că părăsise ţara, plecând în căutarea prinţului de Wales. Mulţi tineri, urmară acest exemplu – se trăia bine la Curtea franceză. Cred că dacă le-ar fi fost mai scumpe căminele, ar fi rămas acasă, pentru a împărţi greutăţile înfrângerii cu soţiile lor. Alice nu-l învinovăţi niciodată, dar cred că i se rupsese inima când aflase că plecase... La început ni se

părea ciudat să-l vedem pe John alături de Frank Penrose lucrând la câmp împreună cu rândaşii, dar era nevoie de fiecare braţ, deoarece pământul trebuia cultivat peste tot ca să se poată spera la o recoltă bună. Până şi femeile noastre se duceau la strânsul bucatelor. Mary însăşi, Alice, Elizabeth şi copiii, găsind că asta e un sport plăcut, ajutau la căratul grâului. Dacă am fi fost lăsaţi în pace, ne-am fi simţit împăcaţi şi chiar destul de mulţumiţi cu munca noastră, dar agenţii parlamentului veneau necontenit să ne spioneze, să ne pună întrebări despre cutare şi cutare lucru, să numere vitele, şi, aşa ni se părea, fiecare fir de grâu, şi nimic nu trebuia strâns, nimic cheltuit, nimic împărţit printre ai noştri, ci totul predat funcţionarilor spilcuiţi şi înfumuraţi din oraşul Fowey, ca împuterniciţi ai parlamentului. Parlamentul... Parlamentul... Zi de zi, acest cuvânt suna în urechile noastre. Parlamentul decretează că produsele să fie aduse în piaţă numai marţi. Parlamentul a ordonat ca toate bâlciurile să funcţioneze neîntrerupt... Parlamentul dă de veste tuturor locuitorilor, că nimeni nu are voie să iasă din casă la un ceas după apusul soarelui, decât cu îngăduinţă specială... Parlamentul înştiinţează pe fiecare gospodar că toate locuinţele vor fi percheziţionate săptămânal, căutându-se arme de foc şi muniţii. Percheziţiile vor începe chiar de azi, iar acel la care se vor găsi arme, va fi arestat imediat...

— Parlamentul decretează că nimeni nu are voie să respire aerul lui Dumnezeu, decât cu o permisiune specială, şi asta numai o oră la câte două zile, spuse John Rashleigh amărât. Dumnezeule, Honor, nimeni nu va putea să le îndure toate astea îndelungă vreme.

— Uiţi, răspunsei, că ţinutul Cornwall e numai o parte a regatului. Întreaga Anglie va suferi curând aceeaşi soartă.

— Asta nu cred să se întâmple, zise el.

— Dar ce le-ar rămâne de făcut? La drept vorbind, regele e un prizonier. Partidul cu cei mai mulţi bani şi cu armata cea mai puternică guvernează ţara. Pentru cei

care împărtăşesc vederile lor, viaţa e fără îndoială foarte plăcută.

— Nimeni nu poate împărtăşi vederile lor, fără a-şi vinde sufletul.

— Aici greşeşti. E numai o chestiune de acomodare şi de-a şti să strângi mâna omului de care ai nevoie. Lordul Robartes trăieşte la Lanhydrock în cel mai mare confort. Familia Treffry – rudele lui Hugh Peters şi Jack Trefusis – trăiesc foarte bine la Place. Dacă ai fi urmat exemplul lor şi te-ai fi alăturat parlamentului, fără îndoială că viaţa la Menabilly ţi-ar fi părut cu mult mai uşoară.

El mă privi bănuitor.

— Ai vrea să mă duc să-i linguşesc, în timp ce tatăl meu trăieşte sărac la Londra, supravegheat în fiecare clipă? Aş muri mai degrabă.

Ştiam că spunea adevărul, şi tocmai pentru asta îmi era şi mai drag. John, dragul meu, tu ai fi putut trăi îndelungă vreme lângă John, dacă nu ţi-ai fi cheltuit sărmana ta sănătate, în cele dintâi luni de după război... Vedeam cum muncea din greu, şi el şi femeile, atunci când eu nu-i puteam ajuta mai cu nimic; ţineam numai socotelile, fiind o contabilă cu degetele pline de cerneală, şi adunam totalul datoriilor la termenele de plată. Nu sufeream cât suferea familia Rashleigh din pricina mândriei înfrânte, această mândrie fiind o însuşire pe care eu n-o mai aveam de mult, şi mă simţeam tristă din cauza tristeţii lor. Văzând-o pe Alice cum privea gânditoare de la fereastră, mă durea inima, iar când Mary, cu umbre adânci pe sub ochi, citea o scrisoare de la Jonathan, uram Parlamentul poate mai mult decât ei.

Dar acest prim an de înfrângere fu oarecum liniştit şi netulburat pentru mine, care nu purtam nicio povară pe umerii mei. Pericol nu mai era. Armatele erau împrăştiate, încordarea războiului trecuse. Omul pe care îl iubeam se afla în siguranţă dincolo de mare, în Franţa, de unde trecu în Italia însoţit de fiul său; din când în când primeam câte-o ştire de la ei din vreo ţară străină. Era plin de curaj şi bine dispus, şi pesemne că

nu-mi ducea lipsa. Vorbea cu entuziasm despre faptul că mergea să lupte cu turcii, ca şi cum, mă gândeam strângând din umeri, trei ani grei de război civil nu-i potoliseră pofta de luptă.

„Fără îndoială că zilele îți par pline de monotonie, acolo în Cornwall", îmi scria el.

Fără îndoială. Pentru nişte femei care au cunoscut asedierea şi lipsurile cele mai grele, monotonia putea fi un lucru plăcut... Hoinară timp de atâtea luni, era odihnitor să găsesc în cele din urmă o casă pe care s-o locuiesc împreună cu oameni dragi, măcar că eram cu toții tovarăşi în suferința înfrângerii. Dumnezeu să binecuvânteze familia Rashleigh pentru faptul că mi-au îngăduit să stau aceste luni la Menabilly! Casa era goală şi despuiată de gloria ei, dar cel puțin aveam o încăpere a mea. Parlamentul putea să ia toate produsele, vitele, recolta, dar nu-mi putea lua nici mie, nici familiei Rashleigh frumusețea pe care o vedeam zilnic. Devastările grădinilor fură uitate când răsăriră ghioceii şi copacii înmuguriră. Noi cei învinşi, mai puteam încă asculta păsările într-o dimineață de mai şi să vedem cucul zburând spre păduricea de lângă dealul Gribben. Dealul Gribben... Îl priveam din fotoliul meu de pe şosea, în orice stare sufletească m-aş fi găsit, din iarnă până în toiul verii. Într-o după-amiază de toamnă am văzut cețurile târându-se din valea Pridmouth spre creştetul dealului şi, oprindu-se acolo o clipă, aşteptau parcă o rază de soare.

Vedeam cum spuma albă a mării de la începutul verii aşternea peste dealuri un zăbranic de vis; astfel, într-o singură clipă împrejurimile deveneau o țară imaginară, plină de farmec; nu se mai auzea alt sunet decât cel al apei lovindu-se de stâncile de pe țărmul ascuns, unde aproape de amiază, copiii adunau scoici. Toanele urâte ale lui noiembrie învolburau ploaia ce părea o perdea spre miazăzi şi apus. Dar, mai pline de linişte decât orice, erau serile de vară târzie, când soarele apunea şi luna încă nu răsărise, când roua se întindea anevoie

peste iarba înaltă.

Marea e foarte albă şi liniştită şi numai un singur val ameninţă să spele stânca de la Cannis. Ciorile zboară înapoi spre cuiburile lor de lângă iepurărie.

Oile pasc iarba verde, înainte de-a se aduna una lângă alta sub zidul de piatră, aproape de locul unde se vântură grâul. Întunericul se lasă încet pe dealul Gribben, pădurile par negre şi, dintr-odată, pe o potecuţă ascunsă, o vulpe ascunsă se strecoară pe sub copaci spre câmpul cu scaieţi şi se opreşte în loc, privindu-mă cu urechile ciulite... Apoi îi tresare coada şi vulpea se face nevăzută, deoarece Matty vine de-a lungul şoselei să mă ia acasă; a mai trecut o zi. Da, Richard, monotonia îşi are mângâierile ei...

Mă întorc la Menabilly unde toată lumea s-a culcat; lumânările din galerie sunt stinse. Matty mă duce sus, şi când îmi pieptăna părul şi mi-l pune pe ace ca să-l facă bucle, cred că sunt aproape fericită. Un an a venit şi a trecut şi, cu toate că suntem învinşi, trăim, ne croim altfel de planuri. Sunt singuratică, dar aceasta mi-a fost soarta de când aveam optsprezece ani. Şi singurătatea îşi are compensaţiile ei. Mai bine să trăieşti sufleteşte singură, decât în doi într-o veşnică teamă. Gândind la toate acestea, ţinând unul din acele de încreţit părul, băgai de seamă că Matty mă privea prin oglindă.

— S-au răspândit zvonuri ciudate astăzi în Foway, îmi spuse ea în şoaptă.

— Ce fel de zvonuri, Matty? Zvonurile sunt totdeauna aceleaşi.

Ea umezeşte o cârpă cu limba, apoi răsuceşte pe ea o şuviţă de păr.

— Oamenii noştri se întorc încetul cu încetul. Întâi unul, apoi doi, apoi trei. Dintre cei care au fugit în Franţa acum un an.

Pun o loţiune pe faţă şi pe mâini.

— De ce se întorc? Doar nu pot face nimic.

— Singuri nu, dar dacă se leagă unul de celălalt, pe ascuns...

Stau liniştită cu mâinile în poală şi, dintr-o dată îmi amintesc de o frază din ultima scrisoare pe care am primit-o din Italia.

„Poate vei auzi de mine înainte de sfârşitul verii pe o altă cale”...

Înțelesesem atunci că avea de gând să pornească în război împotriva turcilor.

— Oare circulă nume? întrebai, şi pentru întâia oară, de multe luni se născu un fel de teamă în inima mea. Un răstimp ea nu-mi răspunse, ocupată cu altă şuviță de păr, în cele din urmă, cu vocea înceată, grăi:

— S-a adus vorba despre un mare conducător, care a debarcat pe ascuns la Plymouth, venind de pe Continent. Purta o perucă neagră, spun oamenii, ca să-şi ascundă părul. Dar n-au rostit niciun nume...

Un liliac se loveşte de geam, rătăcit şi speriat, şi o bufniță începe să țipe lângă casă; glasul ei îmi pare o prevestire, îmi vine a crede în clipa aceea că liliacul nu e o pasăre de vară, ci simbolul înfricoşat al tuturor ființelor urmărite.

29

Zvonuri. Totdeauna zvonuri, Niciodată ceva sigur. Cu atât am fost răsplătiți în iarna anului '47-48. Parlamentul era atât de sever în privința ştirilor, încât ni se comunicau numai declarațiile oficiale, şi acestea nu aveau nicio valoare, fiind numai ceea ce Whitehall socotea că e bine să ştim.

Apoi începură şoaptele, trecând de la unul la celălalt, şi, până să ajungă la noi de la mari depărtări, trebuie mai întâi să înlăturăm ceea ce ni se părea exagerat, pentru a găsi grăuntele de adevăr. Regaliştii se înarmau. Asta era baza adevărată a tuturor zvonurilor. Prin contrabandă se aduceau în țară arme din Franța şi se găseau ascunzişuri pentru ele. Oamenii se întâlneau prin case particulare. Muncitorii vorbeau între ei la câmp deschis. Un flăcău, la un colț de stradă, îi făcea semn altuia, şi se sfătuiau, îți părea, în legătură cu prețurile zilei. Se punea o întrebare, se dădea un răspuns grăbit, apoi cei doi se despărțeau, dar informația trecuse, adăugându-se încă o verigă la lanț.

În fața bisericii din Tywardreath stătea un soldat parlamentar sprijinit în armă, în timp ce un agent neastâmpărat, cu un dosar sub braț, plin de documente, conținând nume şi deslușiri cu privire la fiecare membru din parohie, îi ura bună dimineața. Câtă vreme îl ținea de vorbă, bătrânul cioclu, cu spatele întors, pregătea o groapă nouă, care de această dată nu era sortită pentru un mort, ci ca să se îngrămădească arme în ea.

Puteau să spună multe, aceste cimitire din Cornwall. Oțelul rece pe sub iarba verde şi mărgărite, puşti adunate în cavouri. Dacă un flăcău se urca pe acoperişul bordeiului ca să-l repare în vederea ploilor de

iarnă, el se oprea o clipă, se uita în jur, apoi căuta cu mâna pe sub stratul de stuf al acoperişului, ca să simtă tăişul ascuţit al sabiei.

Toate astea îmi erau povestite de Matty. Mary veni la mine cu o scrisoare de la Jonathan, din Londra.

„Se pare că în fiecare moment poate izbucni din nou lupta, acestea erau cuvintele lui. Nemulţumirea e mare chiar aici, împotriva stăpânilor. Mulţi londonezi care au luptat împotriva regelui, acum ar depune jurământul loialităţii pentru el. Nu vă pot spune nimic mai mult deocamdată. Roagă-l pe John să aibă grijă cu cine se întâlneşte şi unde se duce. Nu uitaţi că sunt legat de jurământul meu. Dacă ne-am amesteca în aceste chestiuni, el şi cu mine am plăti-o cu vieţile noastre".

Mary împături speriată scrisoarea şi o ascunse.

— Ce înseamnă asta? întrebă. La ce anume se referă el?

La asta nu era decât un singur răspuns. Regaliştii se pregăteau.

Nume care nu mai fuseseră rostite de doi ani, acum se şopteau cu multă prevedere. Trelawney... Trevannion... Arundell... Bassett... Grenvile. Da, mai presus de toţi, Grenvile. A fost văzut la Stowe, spunea unul. Nu, nu la Stowe, ci în casa surorii sale de lângă Bideford. Pe Isle of Wight, spunea altcineva. Vulpea roşie plecase la Carisbroke să se sfătuiască într-ascuns cu regele. El nu mai fusese prin vestul ţării. Stătuse cineva de vorbă cu el în Irlanda. Sir Richard Grenvile se întorsese... Sir Richard Grenvile era în Cornwall...

Nu voiam să ascult aceste poveşti. Fiindcă prea de multe ori în viaţa mea plecasem urechea la zvonuri. Totuşi, lucru ciudat, nu mai venea nicio scrisoare din Italia, nici din Franţa...

John Rashleigh nu spuse nimic în privinţa acestor lucruri. Tatăl său îl rugase să nu se amestece, ci să muncească, zi şi noapte, pentru ca datoria grea faţă de Parlament să poată fi plătită. Dar îi ghiceam gândurile. Dacă va fi cu adevărat o răscoală, dacă Prinţul

într-adevăr a debarcat şi Cornwall va fi eliberat din nou, atunci nu se va mai plăti nicio datorie. Dacă familia Trelawney era de partea celor învinşi, ca şi familia Trevannion, ca toţi ceilalţi din comitat care juraseră în ascuns credinţă regelui, atunci nu era o laşitate şi o ruşine pentru un Rashleigh să rămână la o parte? Sărmanul John! A fost deseori neliniştit şi enervat în aceste prime săptămâni ale primăverii, după ce s-a mântuit cu aratul. Şi Joan nu era printre noi ca să-l încurajeze, deoarece gemenii, pe care îi născuse înainte cu un an, erau bolnăvicioşi, şi ea se afla împreună cu ei şi cu copiii mai mari la Mothercombe, în Devon. Jonathan se îmbolnăvi la Londra şi, cu toate că ceru îngăduinţa parlamentului să se întoarcă în Cornwall, cererea nu-i fu luată în seamă; atunci, trimise după Mary care se duse la el. Ne părăsi după aceea Alice. Peter îi scrise din Franţa, cerându-i să se ducă împreună cu copiii la Trethurfe, unde, după cum auzise, casa lui se afla într-o stare deplorabilă, şi-acum când primăvara bătea la uşă, ea ar fi putut să vadă ce reparaţii se puteau face. Plecă deci la 1 martie, şi la Menabilly se făcu dintr-odată o linişte ciudată. Mă obişnuisem de-atâta vreme cu glasurile copiilor, încât acum, fără el şi fără Alice care îi striga necontenit, fără să mai aud foşnetul rochiei Maryei, mă simţeam mai singuratecă decât oricând şi parcă mai tristă. Nu mai rămăsese nimeni în afară de John şi tovărăşia mea şi mă întrebam ce vom face împreună în serile lungi şi posomorâte.

— Sunt pe jumătate hotărât să las Menabilly în grija ta şi să plec la Mothercombe, îmi spuse el a treia zi.

— Nu voi spune nimănui nimic dacă vei face asta, zisei.

— N-aş fi vrut să fac ceva împotriva dorinţelor tatălui meu, reluă el, dar au trecut mai mult de şase luni de când n-am văzut-o pe Joan şi pe copii, şi, afară de asta, până aici la noi nu pătrunde niciun cuvânt din cele ce se petrec în ţară. Numai atâta ştiu, că a izbucnit din nou războiul. Se dau lupte din nou la Wales şi prin

comitatele din răsărit. Trebuie să ştii, Honor, că sunt sătul de inactivitate. Aproape că îmi vine să pornesc călare spre Wales.

— Nu-i nevoie să te duci la Wales, îi spusei încet; e foarte probabil că va fi răscoală şi în comitatul tău.

Privi spre uşa pe jumătate deschisă a galeriei. O mişcare mai mult instinctivă, de care nu era nevoie, căci puţinii servitori pe care îi aveam, erau toţi vrednici de încredere. Totuşi, de când ne guverna Parlamentul, gestul acesta devenise la el un obicei.

— Ai auzit ceva? întrebă cu sfială. Vreun cuvânt adevărat, vreau să spun, nu numai zvonuri?

— Nimic în afară de ce-ai auzit şi tu.

— Am crezut poate că Sir Richard... începu el.

Dar eu clătinai din cap.

— De un an se vorbeşte mereu, spusei, că e ascuns undeva prin ţară. Mie însă nu mi s-a adus nicio veste.

El oftă şi se uită încă odată spre uşă.

— Dacă aş şti numai ce să fac, reluă. Dacă va fi o răscoală şi eu n-aş lua parte la ea cu nimic, cât de lipsit de loialitate aş părea faţă de rege şi ce dezonoare ar fi pentru numele Rashleigh!

— Dar dacă va fi o răscoală care va da greş? întrebai. Ce umede vor fi zidurile închisorii! Ce greu îţi va părea capul pe umeri!

El zâmbi, în ciuda seriozităţii:

— Încrede-te în femeie, căci ştie să potolească înflăcărarea unui bărbat.

— Încrede-te în femeie, răspunsei, căci vrea să dăinuie războiul departe de casa ei.

— Vrei, aşadar, să rămâi până la infinit, sub stăpânirea parlamentului?

— Nu. Dar scuipă-le în faţă înainte de-a fi venit timpul, şi vom rămâne pe veci sub călcâiul lor.

Oftă din nou, răvăşindu-şi părul, cu sufletul plin de îndoieli.

— Ia-ţi un concediu şi pleacă la Mothercombe, reluai. Ai nevoie de soţia ta, nu de răscoală. Dar, îţi fac

cunoscut că îndată ce vei ajunge în Devon, s-ar putea întâmpla să nu te mai poți întoarce atât de curând.

Lucrul acesta îl auzisem destul de des în ultimele săptămâni. Acelora care plecaseră la Devon sau la Somerest pentru chestiuni absolut legale, având permis din partea oficialităților parlamentare locale, li se făceau dificultăți cu prilejul întoarcerii, erau cercetați şi întrebați, după care urmau percheziții, căutându-se documente şi arme, toate acestea terminându-se cu o noapte sau mai multe de închisoare. Noi, cei învinşi, nu eram singurii care auzeam astfel de zvonuri...

Actualul şerif al Cornwallului era un vecin, Sir Thomas din Prideaux, de lângă St. Blazey, care, cu toate că era parlamentar convins, era un om drept şi cinstit. Făcuse tot posibilul pentru a micşora amenda grea impusă proprietății Rashleigh, datorită respectului față de cumnatul meu, dar Whitehall era prea puternic, pentru posibilitățile lui locale. Acum el era acela care din amabilitate înlesni lui John Rashleigh îngăduința să-şi viziteze soția la Mothercombe în Devon, şi astfel se întâmplă, în această primăvară grea şi plină de încercări, ca din toți locuitorii de la Menabilly eu să rămân singură în toată casa.

Femeie şi schiloadă, nu era cu putință ca eu să sprijin o rebeliune înverşunată. Familia Rashleigh depusese jurământul. Menabilly era acum dincolo de orice bănuială. Şi cu toate că garnizoana Fowey şi alte porturi de pe coastă erau fortificate şi mai multe trupe erau încartiruite în oraşe şi sate, în micul nostru colț de țară, totul părea neschimbat. Oile păşteau pe dealul Gribben, vitele în îngrăditura din parc. Grâul era semănat pe optsprezece pogoane. Şi fumul ce se înălța din căminul meu, era singurul care se putea zări în Menabilly.

Până şi casa administratorului rămăsese goală, acum când bătrânul John Langdon fusese chemat lângă strămoşii lui, deoarece, din pricina datoriei care greva proprietatea, locul său nu mai fusese ocupat de nimeni. Cheile lui, odinioară atât de importante şi de

misterioase, se aflau acum în păstrarea mea, şi căsuţa de vară atât de sfântă cumnatului meu, devenise adăpostul obişnuit în după-amiezile când bătea vântul. Nu simţeam în aceste zile dorinţa să cercetez documentele familiei Rashleigh. Cele mai multe din cărţi nu mai erau acolo; se aflau depozitate pe undeva prin casă, sau împachetate şi trimise lui Jonathan la Londra. Biroul era gol pe dinafară şi pe dinăuntru. Păianjenii atârnau pe pereţi. Pete verzi de mucegai apăruseră pe tavan. Dar rogojina de pe podea tot mai acoperea piatra cu ineluşul de fier... Odată, văzui un şoarece ieşind de dedesubt, privindu-mă cu ochi rotunzi şi neprietenoşi. Un păianjen mare, negru, îşi ţesea o reţea la fereastra dinspre răsărit şi iedera, ieşind din pământ, îndrepta un cârlig înspre pragul uşii.

După câţiva ani, natura îşi va impune dreptul aici, gândii. Lespezile căsuţei de vară se vor fărâmiţa, urzica îşi va croi drum prin podea şi nimeni nu-şi va mai aminti de piatra cu ineluş de deasupra, sau de scările şi de tunelul plin de mucegai. La urma urmei, îşi împlinise rostul. Dar zilele n-aveau să se mai întoarcă.

Într-o zi de martie, mă uitam spre mare şi vedeam cum umbrele întunecau pentru un moment unduirea palidă a apei, dincolo de Pridmouth. Orologiul din clopotniţă bătea patru ceasuri, Matty plecase la Fowey şi trebuia să se întoarcă din clipă în clipă. Auzii un pas pe potecuţa de sub şosea şi strigai, crezând că putea fi unul din muncitorii agricoli care se întorcea acasă şi, care ar fi putut să ducă o scrisoare din parte-mi. Paşii încetară şi nu mi se răspunse. Strigai din nou. Şi de această dată auzii un foşnet prin tufe. Prietena mea vulpea ieşise poate în căutare de pradă. Dar atunci zării o mână agăţându-se de pervazul ferestrei şi căutându-şi un sprijin. Zidurile căsuţei de vară erau însă netede, neavând nimic de care s-ar fi putut sprijini un picior şi, într-o clipă, mâna dispăru. Cineva mă spiona, deci... Dacă vreunul din agenţii parlamentarilor, care îşi petreceau zilele îngrozind bieţii oameni simpli de la ţară,

dorea să-şi încerce jocul cu mine, n-avea decât.

— Dacă cineva doreşte să vorbească cu Mister Rashleigh, nu-i aici, strigai cu glas tare. N-am rămas decât eu la Menabilly, Misses Honor Harris şi vă stau la dispoziţie.

Aşteptai o clipă, cu privirea îndreptată spre fereastră. Apoi o umbră căzând dintr-odată asupra umărului meu drept, îmi dovedi că cineva se afla lângă uşă. Mă întorsei în pripă, cu mâinile pe roţile fotoliului, şi zării un om mărunţel şi subţirel, îmbrăcat în haine negre, simple, ca orice funcţionar din Londra, cu o pălărie trasă mult peste ochi. Rămăsese cu mâna pe uşă, privindu-mă.

— Cine eşti? întrebai. Ce doreşti?

Era ceva în înfăţişarea lui care atingea o coardă în mine... Felul cum ezita, stând într-un picior, apoi cum îşi muşca unghia de la degetul cel mare...

Căutam răspunsul cu bătaie de inimă, când dintr-odată îşi ridică pălăria de pe buclele negre şi îl văzui zâmbind, tremurând la început, nesigur, până ce mă văzu şi pe mine zâmbindu-i, şi întinzând braţele spre dânsul.

— Dick, – şoptii.

Porni în fugă şi căzu în genunchi lângă mine, acoperindu-mi mâinile cu sărutări.

Uitai de anii ce trecuseră şi ţineam din nou în braţe un băieţaş îngrozit care rodea un os; puteam jura că era un câine, iar eu stăpâna lui.

Apoi, ridicând capul, băgai de seamă că nu mai aveam în faţă un băieţaş, ci un tânăr cu puf deasupra buzei, cu bucle care nu mai erau ciufulite, ci lucitoare şi strânse.

Vocea îi era joasă şi moale, vocea unui bărbat.

— Patru ani, spusei. Ai crescut atât de mult în patru ani!

— Împlinesc optsprezece ani peste două luni, răspunse zâmbind. Ai uitat? Întâia oară mi-ai scris despre aniversarea mea dar de-atunci niciodată.

— N-a mai fost cu putinţă să-ţi scriu în aceşti din

urmă doi ani, Dick.

Nu puteam să-mi iau ochii de la el. Părea mult mai mare. Mai schimbat.

Totuşi, avea acelaşi fel de a privi cu ochii lui negri, bănuitori, plini de luare aminte, şi îşi rodea şi acum unghiile.

— Spune-mi repede, zisei, înainte de a veni cineva să mă ia acasă, pentru ce ai venit aici?

Mă privi cu îndoială.

— Aşadar, sunt cel dintâi care a venit? întrebă. Tatăl meu nu e pe-aici?

Inima îmi bătu cu putere, de fericire sau de teamă, n-aş putea spune.

O intuiție bruscă mă desluşea parcă în toate privințele.

Se încheiase cu aşteptarea din lunile trecute. Totul va reîncepe... Totul va reînvia...

— Nimeni nu e aici, afară de tine, îi spusei. Nici familia Rashleigh nu e acasă.

— Da, asta o ştiam. De aceea am venit la Menabilly.

— Cum aşa?

Nu răspunse, începu din nou să-şi roadă unghiile.

— Ei ți-o vor spune, răspunse el clipind din ochi, când voi fi aici.

— Cine sunt „ei”?

— În primul rând tatăl meu, reluă cu ochii ațintiți asupra uşii, Peter Courtney în al doilea rând, apoi Ambrose Manaton din Trecarrel şi fratele tău Robin şi, fireşte, mătuşa Gartred.

— Gartred!...

Mă gândii parcă la cineva care a fost bolnav îndelungă vreme, sau care a trăit retras de lume, ducând o viață cu totul deosebită.

Se răspândiseră destule zvonuri în sud-estul ținutului Cornwall, în stare să zăpăcească pe oricine, dar niciunul nu mi se păruse atât de tulburător.

— Cred că ar fi cel mai bun lucru, spusei în şoaptă, dacă mi-ai povesti tot ce s-a întâmplat de când ai venit în

Anglia.

Se ridică şi, ştergându-şi praful de pe haine cu o mână dispreţuitoare, mai curăţă un loc pe pervazul ferestrei unde se aşează.

— Am părăsit Italia toamna trecută, spuse, şi, ne-am oprit la Londra mai întâi. Tatăl meu era deghizat într-un comerciant olandez, iar eu ca secretar al lui. De atunci am cutreierat Anglia de la sud la nord făcând pe oamenii de afaceri străini, dar pe ascuns ca agenţi ai Prinţului. De Crăciun am trecut Tamarul intrând în Cornwall şi ne-am îndreptat numaidecât spre Stowe. Mătuşa mea a murit, după cum ştii, şi nu se aflau acolo decât administratorul, vărul meu Bunny şi ceilalţi. Tatăl meu a spus administratorului cine e şi de atunci s-au ţinut în comitat mai multe consfătuiri secrete. De la Stowe nu e decât un pas până la Bideford şi Orley Court. Acolo am găsit-o pe mătuşa Gartred, care, fiindcă se certase cu prietenii ei parlamentari, a fost foarte încântată să ne vadă; tot astfel şi fratele dumitale Robin.

Adevărat, atâta lume trecuse pe lângă mine aici la Menabilly. Parlamentul avea un lucru în favoarea lui că, oprind ştirile, oprea şi bârfelile.

— N-am ştiut că fratele meu Robin a locuit la Bideford.

Dick ridică din umeri.

— El şi mătuşa mea sunt foarte strâns legaţi unul de altul, îmi spuse. Înţeleg că fratele dumitale a devenit intendentul ei. Ea posedă ceva pământ care a aparţinut fratelui dumitale mai mare care a murit, nu-i aşa?

Da, se putea ca ei să se fi întâlnit din nou pe acelaşi temei. Era vorba de terenul pe care odinioară fusese Lanrest, ogorul de sub moara din Lamelton. De ce să-l fi condamnat pe Robin, obosit şi plictisit din cauza înfrângerii?

— Şi?

— Şi, astfel, planurile se puneau la cale, familiile se adunau laolaltă. Toată lumea s-a alipit acestei mişcări de la răsărit la apus, de-a lungul şi de-a latul ţinutului

Cornwall. Până şi familiile Trelawney, Trevannion, Bassett, Arundell. Şi-acum se apropie. Se încarcă puştile şi se ascund săbiile. Vei avea prilejul să vezi un nou măcel.

În glasul său moale era un ton amar; strânse în mâini marginea pervazului.

— Şi tu? întrebai. Nu eşti tulburat de această perspectivă? Nu te simţi fericit că faci parte dintre ei?

O clipă nu răspunse. Iar când începu să vorbească, ochii i se măriră şi se întunecară pe faţa lui palidă, ca şi în urmă cu patru ani, când era încă copil.

— Să-ţi spun un lucru, Honor, rosti el pătimaş, aş da tot ce am pe lume – ceea ce e foarte puţin – să fiu scos din această afacere.

Pasiunea cu care vorbea mă mişcă, dar băgai de seamă că el era frământat de alte gânduri.

— De ce oare? întrebai. Nu crezi în izbânda lor?

— Să cred? rosti ei obosit. Nu cred în nimic. L-am rugat să mă lase să trăiesc în Italia, unde mă simţeam mulţumit în felul meu, dar n-a vrut. Am văzut că aş putea picta, Honor. Aş fi putut să-mi aleg ca meserie pictura. Şi aveam şi prieteni, băieţi de vârsta mea, pentru care simţeam multă simpatie. Dar, nu. Pictura e o ocupaţie pentru femei, ceva cu care îşi pierd timpul străinii. Şi prietenii mei, după părerea lui, erau ca nişte femei. M-ar fi degradat. Dacă doream să trăiesc, dacă speram să câştig vreodată un penny pe numele meu, condiţia era să-l urmez, să fac ce-mi poruncea, să imit felul lui de a vedea, să devin ca şi verii mei Grenvile. Dumnezeule, am ajuns să urăsc până şi numele de Grenvile.

Avea optsprezece ani, dar nu se schimbase. Optsprezece ani, dar părea tot cel de la patrusprezece ani. Acelaşi bebeluş care plânsese din pricină că îl ura pe tatăl său.

— Şi mama ta? întrebai cu bunătate.

Ridică din umeri.

— Da, am văzut-o, răspunse el fără entuziasm, dar

acum e prea târziu ca să se mai poată ajunge la ceva. Nu-i pasă de mine. Are alte rosturi. Acum patru ani m-ar fi iubit încă. Acum, nu. E prea târziu. Şi numai din vina lui. Totdeauna din vina lui.

— Poate, că... – dacă toate astea vor lua sfârşit, vei fi liber, spusei. Voi vorbi eu pentru tine, voi cere să te întorci în Italia, la pictura ta, la prietenii tăi.

Îşi ciupi ciucurii hainei cu mâinile lungi, subțiri – prea lungi, prea subțiri pentru un Grenvile, gândii.

— Va fi din nou război, zise el în şoaptă, oamenii se vor ucide unul pe altul fără alt scop decât acela de a vărsa sânge. Totdeauna vărsare de sânge...

Se întunecase în căsuța de vară şi nu cunoşteam încă nimic altceva în legătură cu planurile lor. Frica pe care o citeam în ochii lui găsea ecou în inima mea şi simțeam din nou vechea încredere şi vechile temeri.

— Când ai plecat din Bideford? întrebai.

— Acum două zile. Aşa fusese hotărât în legătură cu mine. Fiecare trebuia să pornească separat şi pe-o altă cale. Lady Courtney a plecat la Trethurfe, presupun?

— A plecat la începutul lunii.

— Asta a şi fost intenția lui Peter. Mai mult un şiretlic pentru a se goli casa. Peter e în Cornwall şi se află printre noi dinainte de Crăciun.

Încă o pradă pentru Gartred? Un al doilea intendent care să aibă grijă de Orley Court? Şi Alice, cu obrajii palizi, cu bărbia în mână, stând la o fereastră deschisă... Richard nu-şi alegea subalternii pentru bunătatea lor.

— Misses Rashleigh a fost chemată la Londra în acelaşi scop, spuse Dick. Planul a fost întocmit cu multă dibăcie, ca toate planurile tatălui meu. Şi ultima lovitură, pentru a se goli casa şi a-l alunga pe John, a fost foarte potrivită cu apucăturile lui.

— John a plecat din proprie inițiativă să-şi vadă soția la Mothercombe în Devon, răspunsei.

— Da, dar a primit mai întâi o veste, spuse Dick. Un petic de hârtie i-a fost înmânat la Fowey, în care se spunea că soției sale îi place prea mult un vecin, care

locuieşte în casa tatălui ei. Ştiu asta, fiindcă l-am văzut pe tatăl meu scriind această scrisoare, cu mătuşa Gartred râzând alături de dânsul.

Tăceam. „Dumnezeu să-i blesteme pe amândoi pentru această cruzime", gândii.

Dar cunoşteam răspunsul lui Richard chiar în clipa în care îl acuzam în gândurile mele: „Orice mijloc pentru a-mi asigura scopul pe care îl urmăresc".

În sfârşit, ceea ce trebuia să se întâmple acum, nu mă privea câtuşi de puţin. Casa era goală. N-aveau decât să şi-o facă loc de întâlnire. Nu-i puteam opri. Menabilly putea deveni într-o bună zi cartierul general al răscoalei regaliştilor. Dacă vor izbândi sau vor da greş, nu era treaba mea.

— Oare tatăl tău mi-a trimis vreo vorbă? Ştie el că eu mă găsesc aici?

Dick mă privi nedumerit o clipă, ca şi cum într-adevăr n-aş fi fost în toate minţile, ceea ce începui să cred şi eu.

— Oh, desigur, îmi spuse. De aceea s-a gândit la Menabilly în loc de Caerhayes. Nu a fost nicio femeie la Caerhaves care să-l stimuleze.

— Oare, după doi ani petrecuţi în Italia, tatăl tău tot mai are nevoie de stimulare?

— Depinde de ce înţelegi dumneata prin stimulare, răspunse. Nu l-am văzut pe tatăl meu niciodată stând de vorbă cu femeile în Italia. Poate că, dacă ar fi făcut-o, ar fi devenit mai bine dispus.

Mi-l imaginam pe Richard, cu pana în mână, având în faţa lui harta Cornwallului întinsă pe masă. Ca nişte puncte mici pe această hartă, se aflau însemnate casele de lângă coastă, care puteau oferi siguranţă, Trelawne... păduri prea dese Penrice... nu destul de aproape de mare Caerhayes... da, un teren de debarcare foarte bun pentru trupe, dar nicio singură Miss Trevannion. Menabilly... cu o colină, un ascunziş şi cu o dragoste veche care pe vremuri îi împărtăşise viaţa şi care, chiar şi acum, după o tăcere lungă, mai putea fi în stare să-i zâmbească o clipă după cină. Şi pana făcea un cerc în

jurul acestui nume, Menabilly. Devenisem cinică, aşadar, de când cu înfrângerea. Guvernarea parlamentului îmi dăduse o lecţie. Dar cum stăteam acolo, privindu-l pe Dick şi gândind cât de puţin seamănă cu tatăl său, îmi dădeam seama că toată supărarea mea nu era decât ceva aparent care nu putea amăgi pe nimeni, nici chiar pe mine, şi că nu doream nimic mai mult pe lume decât să joc din nou rolul de gazdă a lui Richard la lumina lumânărilor şi să trăiesc din nou viaţa de încordare, de nebunie, de teamă şi de farmec.

30

Cădea asupra mea sarcina să dau de veste slugilor. O chemai pe fiecare în odaia mea.

— Ne-aşteaptă zile de primejdie, spusei. Se vor petrece lucruri de seamă aici la Menabilly, pe care voi nu le veți auzi, nu le veți vedea. Oameni vor veni şi vor pleca. Nu-mi puneți niciun fel de întrebări. Nu căutați niciun fel de răspuns. Cred că toți sunteți credincioşi Majestății Sale.

Trebuia să jure fiecare pe cartea de rugăciuni.

— Un singur cuvânt nesocotit pornit din această casă, şi stăpânul vostru de la Londra îşi va pierde viața, ceea ce se va întâmpla şi cu noi, reluai. Asta e tot ce am de spus. Aveți grijă ca paturile să fie curate şi să avem hrană din belşug pentru oaspeți. Dar să fiți surzi şi orbi față de cei ce vor veni aici.

Era sfatul Mattyei să-i fac astfel confidenții mei.

— Fiecare e vrednic de încredere, îmi spuse ea, dar un singur cuvânt de încredere din partea dumneavoastră, îi va lega pe toți şi nici toți agenții din vestul țării laolaltă nu-i vor putea face să trădeze ceva.

Trăisem foarte economicos de la asedierea din '44 şi pe oaspeții care aveau să vină, îi aştepta puțin confort, în încăperile de sus niciun fel de tapiserie pe pereți, niciun fel de covoare pe jos. În loc de paturi, saltele de paie. Să se descurce cum vor putea, şi să fie mulțumiți şi cu atât.

Peter Courtney se ivi cel dintâi. Niciun secret în privința lui. Îşi anunță în public pretinsa lui întoarcere din Franța, luând masa în drum spre casă cu familia Treffry la Place, şi îşi manifestă dorința să-şi vadă copiii. Plecați la Trethurfe? Dar toate lucrurile lui erau la

Menabilly. Probabil că Alice îi înțelesese greşit scrisoarea...

Peter nu arăta nici mai slăbit, nici mai palid. Purta o haină de catifea care trebuia să fi costat o avere. Biata Alice şi zestrea ei!...

— Puteai să-i trimiți vorbă într-ascuns că te-ai întors sănătos, îi spusei. Ea ar fi păstrat secretul.

El ridică din umeri cu nepăsare.

— O soție poate deveni o blestemată povară în timpuri ca acestea, când un bărbat e silit să trăiască de la o zi la alta, numai cu frica-n sân, îmi răspunse. Ca să-ți spun adevărul Honor, sunt atât de încărcat de datorii, încât o singură privire de mustrare din ochii ei m-ar înnebuni.

— Arăți destul de bine, spusei. Mă îndoiesc că te mustră conştiința prea mult.

El clipi din ochi, umflându-şi obrajii cu limba, şi mă gândeam că trăsăturile lui, pe care odată le admirasem, deveniseră vulgare datorită libertăților şi a bunului trai. Prea mult vin franțuzesc, prea puțină mişcare.

— Şi care sunt planurile tale după ce Parlamentul va fi învins?

Din nou strânse din umeri.

— Nu mă voi stabili niciodată la Trethurfe, îmi spuse. Alice poate locui acolo dacă-i place. În ce mă priveşte, oh, războiul m-a făcut nestatornic.

Se duse lângă fereastră cu respirația şuierătoare. Consecințele războiului, moştenirea înfrângerii... încă o căsnicie care se destramă...

Al doilea, se ivi Bunny Grenvile. Bunny, la vârsta de şaptesprezece ani, era cu două capete mai înalt decât vărul său Dick. Avea nasul cârn şi obrazul plin de pistrui. Acelaşi Bunny, cu ochii lui nerăbdători şi întrebători, cu o hartă a coastei sub braț.

— Pe unde vine coasta? Pe unde sunt locurile de debarcare? Nu, nu doresc nicio gustare. Am de lucru. Vreau să văd terenul.

Şi plecă spre Gribben, adulmecând ca un copoi, deşi un boboc de soldat ca şi fratele său Jack.

— Vezi, spuse Dick cinic, cu ochii lui negri aţintiţi asupra mea, că toţi bărbaţii din familia Grenvile sunt crescuţi pentru a fi războinici? Nu-i aşa că mă disprețuieşti pentru faptul că n-am plecat în tovărăşia lui?

— Nu, Dick.

— Oh, dar cu timpul mă vei disprețui. Bunny îţi va câştiga simpatia, aşa cum şi-a câştigat-o şi pe aceea a tatălui meu. Bunny are curaj. Bunny are ambiţie. Dick nu are nici una nici alta. El e bun numai pentru pictură, ca o femeie.

Se aruncă pe divan privind spre tavan. Trebuia înfrânat şi în această privinţă. Demonul ambiţiei îi distrugea sănătatea, ca şi râvna de a excela, de a străluci în ochii părintelui său. În ochii părintelui său, pe care pretindea că-l urăşte.

Al treilea care sosi, fu Mister Ambrose Manaton, nume foarte cunoscut mie, deoarece generaţiile trecute ale familiei Harris avuseseră procese cu familia Manaton, pe temeiul aceleiaşi proprietăţi, Trecarrel. Despre ce-a fost vorba în aceste procese, nu pot spune. Ştiu însă că tatăl meu nu vorbea niciodată cu vreunul din ei. Un Ambrose Manaton reprezentase Parlamentul înainte de război, la Launceston. Acest om era fiul său. Cred că era ceva mai în vârstă ca Peter Courtney, avea cam vreo treizeci şi patru de ani. Subţire şi delicat, cu oarecare farmec ascuns. Purta părul lung, căzându-i în bucle pe umeri. Socotind că cel mai bun lucru ar fi fost să aducem odată vorba şi despre această chestiune, care după aceea trebuia să fie dată uitării, imediat ce-l văzui, atacai subiectul în legătură cu certurile dintre familiile noastre.

— Familiile noastre au dus un război crâncen timp de câteva generaţii. Ceva în legătură cu proprietatea. Cum sunt cea mai mică dintre copii, nu trebuie să aveţi nicio grijă în ce mă priveşte. Deoarece nu am nicio pretenţie.

— Chiar dacă aţi fi avut vreo pretenţie, n-aş fi putut refuza să stau de vorbă cu o femeie atât de frumoasă,

răspunse el.

Îl privii gânditoare, când îmi sărută mâna. Prea grăbit cu mângâierile, prea gata să-mi surâdă... Care anume ar putea fi contribuția lui în această campanie? mă întrebam. N-am auzit niciodată de el ca militar. Bani?... Proprietate?... Aceste terenuri de la Trecarrel şi Southill pe care tatăl meu nu le putea revendica? Richard desigur că luase valori de la dânsul. Războiul regaliştilor nu putea fi dus la bun sfârşit fără bani. Aşadar, Ambrose Manaton îşi punea la dispoziție punga? Mă întrebam ce l-ar fi putut convinge să-şi rişte viața şi averea. El îmi dădu cheia un moment mai târziu.

— Misses Denys nu a sosit încă?

— Nu încă. O cunoaşteți bine?

— Am fost vecini apropiați în nordul Cornwallului şi în nordul Devonului.

Tonul era uşor, plin de încredere. Oh, Richard, dragostea mea cu puține scrupule! Deci, Gartred era momeala cu care trebuia prins tigrul.

Pentru numele lui Dumnezeu, oare ce s-a petrecut în aceste luni de iarnă la Bideford? Îmi puteam închipui de vreme ce Gartred făcuse pe gazda.

Ei bine, acum eram eu gazda la Menabilly. Şi saltelele de paie din camerele de la etaj vor fi puțin mulțumitoare după paturile cu puf de la Orley Court.

— Fratele meu, generalul Harris, activează ca intendent la Misses Denys?

— Oh, da, cam aşa ceva, răspunse Ambrose Manaton.

Îşi cerceta vârful cizmelor. Vocea lui suna cam prea forțat.

— L-ați văzut pe fratele dumneavoastră în ultima vreme? întrebă.

— De doi ani nu l-am văzut. De când a căzut Pendennisul.

— Atunci îl veți găsi foarte schimbat. Are nervii pe de-a-ntregul distruşi. Fără îndoială, rezultatul asedierii.

Robin nu avusese nervi niciodată. Pornise la luptă cu un şoim la încheietura mâinii. Dacă Robin era schimbat,

asta nu se datora unui asediu de cinci luni...

Se iviră împreună, puțin înainte de-a se întuneca. Eram singură în galerie ca să-i primesc. Guvernarea parlamentului fusese bine suportată de Gartred. Îmi părea că era puțin mai plină la sâni, dar îi sta bine. Şi, la voia întâmplării, lăsase natura să-şi facă jocul cu părul ei, care nu mai era auriu, ci avea şuvițe de un alb argintiu, care o făcea să pară şi mai drăgălaşă şi mai fragedă.

Îşi aruncă haina spre Robin în momentul când intră, dezvăluind, prin gestul acesta nepăsător, tot ce-aş fi vrut să ştiu despre relațiile dintre ei. Anii se adânceau în urmă ca un trăsnet şi-o vedeam mireasă la douăzeci şi trei de ani, de pe-atunci obosită de Kit, sclavul ei, care nu avusese nici tăria, nici voința să joace rolul stăpânului.

Acum, părea să fie vorba de un nou Kit, care stătea acolo în galeria din Menabilly, cu privirea adoratoare a unui câine.

Dar Ambrose Manaton avea dreptate. În ochii lui Robin nu era numai adorație. Mai era şi încordare, îndoială, teamă. Fața îi era mai greoaie, iar obrajii buhăiți îl trădau pe bețiv, înfrângerea şi dragostea pentru Gartred făcuseră un alt om din fratele meu.

— Se pare că suntem sortite, amândouă, să ne întâlnim în momente de crize mari, rostii către Gartred. Tot mai joci pichet?

Fratele meu privi, când spre una, când spre cealaltă, cu oarecare nedumerire, dar Gartred zâmbi, scoțându-şi mănuşile de dantelă.

— Pichetul nu mai e modern, spuse ea. Jocul cu zaruri e mai nou, dar trebuie jucat pe ascuns, deoarece toate jocurile sunt interzise de Parlament.

— Atunci nu mă voi alătura jocului, spusei. Va trebui să joci cu Robin sau cu Ambrose Manaton.

Îmi aruncă o privire fugară, dar o lăsai să treacă peste capul meu.

— Am cel puțin mângâierea să ştiu că nu vom mai

face parte din opoziție. Suntem acum de partea câştigătoare, zise ea din nou.

— Aa? întrebai.

Numai cu patru ani în urmă venise aici ca spioană a Lordului Robartes.

— Dacă te îndoieşti de loialitatea mea, trebuie să i-o spui lui Richard când vine. Dar e cam târziu pentru a se mai face schimbări. Cunosc toate secretele.

Zâmbi din nou şi, privind-o, mă simții asemeni unui cavaler din timpurile vechi care îşi saluta adversarul înainte de luptă.

— Ți-am pregătit odaia cea lungă de sus, în care locuieşte Alice cu copiii când e acasă, spusei.

— Mulțumesc, îmi răspunse.

— Robin e găzduit la stânga ta, reluai, iar Ambrose Manaton la dreapta, în dormitorul cel mic de la capătul scărilor. Între doi bărbați puternici în stare să te păzească, cred că nu vei avea motive să fii nervoasă.

Nu clipi din ochii ci, întorcându-se spre Robin, îi dădu anumite ordine în legătură cu bagajele. El se supuse numaidecât ca un servitor.

— Ai avut noroc, că bărbații din familia mea s-au dovedit a fi ascultători.

— Aş fi avut şi mai mult noroc, îmi răspunse, dacă în acelaşi timp ar fi fost mai puțin egoişti.

— E o greşeală de familie, răspunsei, ca şi cuvântul de ordine al casei noastre: „Ceea ce avem, păstrăm”.

Mă privi o clipă gânditoare.

— E într-adevăr o putere stranie, această atracție pe care o ai față de Richard, zise ea. Te prețuiesc pentru asta.

Înclinai capul spre ea din fotoliul meu.

— N-ai de ce mă prețui, Gartred, răspunsei. Menabilly e doar un nume pe hartă care îşi împlineşte un rost. O casă goală, o coastă apropiată.

— Pe lângă asta şi o bună ascunzătoare, spuse ea cu şiretenie.

Acum era rândul meu să zâmbesc.

— Argintăria a fost dusă la monetărie de foarte multă vreme, spusei, iar ceea ce a rămas, a fost înghiţit de tezaurul parlamentului. Pentru ce mai joci de astă dată?

Nu răspunse o clipă, dar îi văzui ochii de pisică urmărind umbra lui Robin în hol.

— Fiicele mele sunt mari, zise ea. Orley Court a devenit o povară pentru mine. Poate că nu-mi doresc decât un al treilea soţ şi liniştea de care am nevoie.

Ceea ce fratele meu nu-i putea oferi, gândii, dar ceea ce un om cu cincisprezece ani mai tânăr ca dânsa, cu terenuri şi averi, putea să-i ofere cu plăcere. Misses Harris... Misses Denys... Misses Manaton?

— Ai ruinat un bărbat din familia mea, spusei. Bagă de seamă să nu încerci să ruinezi încă unul.

— Crezi că mă poţi împiedica?

— Eu nu. Tu poţi face cum pofteşti. Îţi dau numai de veste.

— Îmi dai de veste? Şi pentru ce?

— Nu vei putea niciodată să-ţi baţi joc de Robin, aşa cum ţi-ai bătut joc de Kit. Robin e în stare de crimă.

Mă privi o clipă fără să înţeleagă. Apoi fratele meu intră în cameră.

Mă gândii în seara aceea la mişcarea regalistă care plănuise să aprindă Cornwallul de la răsărit la apus, în timp ce sub acoperişul din Menabilly se afla destul material exploziv ca să aprindă întreaga ţară.

La cină era o tovărăşie ciudată. Gartred, cu părul ei argintiu împodobit cu bijuterii, la capătul mesei, iar cei doi bărbaţi de-o parte şi de alta. Fratele meu întindea mâna mereu spre garafă, cu ochii aţintiţi pe faţa ei, în timp ce Ambrose Manaton, rece şi stăpânit, dădea drumul unui şir nesfârşit de cuvinte la urechea ei dreaptă, din care Robin era exclus, în legătură cu metodele de corupere a parlamentului – ceea ce mă făcea să bănuiesc că trebuia să fi contribuit şi el cu ceva de vreme ce cunoştea atât de multe amănunte. La stânga mea se aşezase Peter Courtney, care, din când în când, întâlnea privirea Gartredei şi îi zâmbea într-un chip

anumit. Dar cum zâmbea tot astfel servitoarei care îi întindeai farfuria, şi mie, când din întâmplare privirile noastre se întâlneau, îmi închipuiam că e mai mult obişnuinţă la el decât o intenţie conspirativă. Îl cunoşteam pe Peter. Dick stătea la mijlocul mesei, aruncând priviri duşmănoase spre vărul său, pe care îl avea în faţă, şi care povestea foarte zgomotos despre scrisorile pe care le primise de la fratele Jack, ajuns în graţiile nebănuite ale Prinţului de Wales în Franţa, încât deveniseră nedespărţiţi. Şi, privindu-l pe fiecare în parte, având grijă să fie serviţi din belşug cu mâncare şi vin, făcând pe gazda în casa care nu era a mea, fiind mustrată fără îndoială de spiritul bătrânului John Rashleigh, gândii, cu o presimţire rea, că dacă Richard ar fi căutat anume, dându-şi cea mai mare osteneală, n-ar fi putut găsi în tot comitatul şase oameni între care să fi fost cu putinţă să izbucnească atât de uşor certurile şi neînţelegerile ca între cei din jurul acestei mese.

Gartred, sora lui, nu-i dorise niciodată binele. Robin, fratele meu, se împotrivise ordinelor lui în trecut. Peter Courtney era unul dintre acei care murmurau împotriva conducerii lui. Dick, fiul său, se temea de el şi îl ura, Ambrose Manaton era un material necunoscut, iar Bunny, nepotul său, un pion care nu ştia, mai mult decât să citească o hartă. Oare aceştia erau conducătorii mişcării? Dacă era aşa, Dumnezeu să-i ajute sărmanului Cornwall şi Prinţului de Wales!

— Unchiul meu, spuse Bunny, rânduind solniţele în formă de fortăreaţă, nu uită niciodată o insultă. Mi-a spus că dacă cineva îi face un rău, îl răsplăteşte cu un rău mai mare.

Continuă să descrie o luptă din trecut, dar nu-l asculta nimeni în afară de Peter, care o făcea din amabilitate. Dar cuvintele pe care Bunny le exprimase cu atâta uşurinţă, îmi sunau fără preget în minte. „Unchiul meu nu uită niciodată o insultă”.

Poate că fusese insultat cândva de toţi acei care acum stăteam în jurul mesei la Menabilly. Ce împrejurare ţi-ai

ales ca să-ţi plăteşti vechile socoteli, Richard, iubitul meu batjocoritor şi răutăcios! În ajunul unei răscoale, când aceste şase persoane fac parte din conspiraţie.

Scaunul gol de lângă mine era ceva ca un simbol.

Dintr-odată se făcu tăcere, fiindcă uşa se deschise brusc şi el se ivi în prag, privindu-ne de sub pălăria trasă peste ochi, cu haina lungă atârnându-i pe umeri. Părul castaniu pe care îl iubeam atât, dispăruse, şi peruca buclată care îi acoperea până şi urechile, îi dădea o privire satanică, ce se potrivea cu zâmbetul lui...

— Ce mănunchi de premii pentru şeriful ducatului dacă i-ar trece prin minte să vină chiar acum aici! spuse el. Fiecare din voi e un trădător.

Îl priviră năuciţi – până şi Gartred, devenind ea însăşi prea neputincioasă ca să urmeze agerimea gândurilor lui. Îl văzui însă pe Dick tresărind şi rozându-şi unghiile. Apoi Richard aruncă pălăria şi haina servitorului care aştepta în hol şi se îndreptă spre scaunul gol din dreapta mea.

— Ai aşteptat multă vreme? mă întrebă.

— Doi ani şi trei luni, răspunsei.

Îşi umplu paharul din garafa de alături.

— În ianuarie '46, se adresă el celorlalţi, mi-am călcat cuvântul faţă de gazda noastră de-aici. Am părăsit-o într-o dimineaţă la Werrington, spunând că mă voi întoarce ca să iau prânzul cu ea. Din nenorocire, Prinţul de Wales a dorit altfel. Şi mi-am luat prânzul la Launceston Castle. Mă voi despăgubi pentru asta, mâine.

Îşi ridică paharul şi-l goli dintr-o înghiţitură, apoi întinse mâna după mâna mea, pe care o ţinu strânsă deasupra mesei.

— Mulţumesc lui Dumnezeu, zise el, pentru femeia căreia nu i pasă de punctualitate!

31

Lucrurile se petreceau din nou ca la Werrington. Vechea obişnuinţă. Din nou hazardul care ne silea să împărţim zilele şi nopţile. Năvăli în camera mea la micul dejun, când nu-mi făcusem încă toaleta, părul fiindu-mi încă pus pe ace, şi se plimbă prin cameră vorbind neîntrerupt, atingându-mi periile, pieptenii, brăţările de masă şi ocărând într-una din pricina unor amânări în planul răscoalei, pe care îl făcuse. Trevannion era prea moale. Trelawney, cel mai tare, prevăzător peste măsură, iar cei care aveau să conducă răscoala mai înspre vest, n-aveau niciunul din ei nume mari – toţi nişte oameni mărunţi cărora le lipseau calităţile unor conducători.

— Grose din St. Buryan, Maddern din Penzance, Keigwin din Mousehole, spuse Richard, niciunul din aceştia n-a avut mai mult decât rangul de căpitan în anul '46, şi nici n-a comandat vreodată trupe în luptă. Dar acum trebuie să ne folosim de ei. E un caz de „*faute de mieux*[9]". Şi e rău că eu nu pot fi în cincizeci de locuri dintr-odată.

Era din nou ca la Werrington. Un foc plăcut în sala de mese. Un maldăr de hârtii îngrămădite pe masă şi o hartă în mijlocul ei... Richard aşezat în fotoliul său, cu Bunny în loc de Jack lângă el. Cruciuliţele roşii însemnând locurile pe coastă unde trupele de invazie urmau să debarce. Crinnis... Pentwan... Veryan... Semnalele de pe dealuri care să înştiinţeze vasele pe mare. Gribben... Dodman... Nare... Fratele meu Robin aşteptând lângă uşă unde ar fi aşteptat colonelul

[9] Din lipsă de ceva mai bun sau mai de dorit. (fr.)

Roscarrock. Şi Peter Courtney intrând călare în ogradă, aducând veşti din partea lui Jonathan Trelawney.

— Ce veşti din Tariland?

— Totul bine. Vor aştepta semnalul nostru. Loce poate fi cucerit foarte uşor. Acolo nu va fi nicio împotrivire.

Mesajele picau unul câte unul. Ca toți oamenii învinşi, aceştia, care la început se risipiseră în anul '40, erau acum cei mai dornici de o răscoală. Helston... Penzance... St. Ives... Încrederea era nemărginită. Grenvile, în calitate de prim comandant, trebuia să dea numai semnalul.

Stăteam în fotoliul meu, ascultând toate acestea, şi parcă nu mai eram în sala de mese din Menabilly, ci din nou la Werrington, la Ottery St. Mary, la Exeter.

Aceleaşi probleme, aceleaşi argumente, aceeaşi îndoială în privința comandanților, aceleaşi hotărâri grăbite. Pana lui Richard arătând spre Scilly.

— Aici va fi baza principală pentru armata prințului. Nicio grijă în ceea ce priveşte cucerirea insulelor. Ar putea s-o facă fratele tău Jack însoțit de doi bărbați şi un tânăr.

Şi Bunny, râzând, îşi clătină capul castaniu.

— Debarcările mai cu temei să se facă deci unde suntem mai puternici. Un front aici la Falmouth, cu obiectivul principal la St. Mawes. Hopton mi-a trimis nişte mesaje pline de piedici din Guernesby, făcând obiecții la toate propunerile mele. Întrucât mă priveşte, n-are decât să le păstreze pentru el. Dacă ar fi după capul lui, ar trimite câteva frânturi de trupe aici, ar face câteva debarcări ridicole, ar risipi oameni prin tot ținutul Cornwall, ca să-l zăpăcească pe duşman, aşa cum spune el. N-are decât să-mi zăpăcească dosul. O singură mare lovitură în centru, noi ținând piept cu toată puterea, iar Hopton cu întreaga lui armată ar putea să debarce în douăzeci şi patru de ore...

Marile consfătuiri se țineau noaptea. Atunci oamenii puteau circula mai uşor pe drumuri, Trelawney-ii care

veneau din Trelawne, Sir Charles Trevannion din Caerhayes, Arundell-ii din Trerice, Sir Arthur Bassett din Tehidy. Stăteam sus în odaia mea şi auzeam vuiet de glasuri în sala de mese, acel al lui Richard, mai limpede şi mai puternic decât toate celelalte. Era sigur oare că francezii aveau să intre şi ei în luptă? Asta era cea mai mare îndoială, exprimată de întreaga adunare şi dată la o parte cu nerăbdare de către Richard.

— Dă-i dracului de francezi! Ce importanţă are dacă nu vor intra? Putem lupta şi fără ei. Nu există francez care să nu fi fost nepăsător până şi faţă de propria lui cauză.

— Dar, şopti Sir Charles Trevannion, dacă am avea cel puţin promisiunea sprijinului lor şi un ajutor cât de mic din partea lor, care să-l ferească de primejdie pe prinţul nostru la debarcare!... Asta ar avea un efect moral asupra Parlamentului, cât n-ar avea zece divizii de ale noastre pornite la luptă împotriva lor.

— Să nu crezi una ca asta, spuse Richard. Francezii urăsc luptele pe un alt pământ decât al lor. Arată unei broaşte o suliţă engleză, şi ea îţi va arăta tălpile. Lasă-i pe francezi în pace. Nu vom avea nevoie de ei, odată ce vom fi stăpâni pe fortificaţiile de pe insulele Scilly şi pe cele din Cornwall. Mount... Pendennis... St. Mawes... Bunny, unde sunt notele mele referitoare la trupele de care dispun în momentul de faţă duşmanii? Iată, domnilor...

Şi aşa mai departe. Miezul nopţii. Ora unu, două, trei. La ce oră plecau şi la ce oră venea el să se culce, nu ştiam, căci eram de mult adormită din cauza extenuării.

Robin, care se dovedise vrednic în acele cinci săptămâni la Pendennis, avea multă răspundere pe umerii săi. Întâmplarea cu podul fusese dată uitării. Sau poate că nu? Uneori mă îndoiam, când vedeam privirea lui Richard aţintită asupră-i. Îl văzui zâmbind fără motiv. Apoi scărpinându-se cu pana pe bărbie.

— Ai cele mai noi ştiri din Helston?

— Da, Sir, aici.

— Aş vrea să mergi mâine ca adjunct al meu la Penrose. Vei lipsi două nopți, nu mai mult. Îmi trebuie cifra exactă a oamenilor pe care ei îi pot folosi pe drumurile dintre Helston şi Penryn.

Şi îl văzui pe Robin, şovăind o clipă, ochii lui îndreptându-se spre uşa care ducea la galerie, de unde râsul Gartredei se auzi dintr-odată puternic şi clar. Mai târziu, fața lui îmbujorată şi ochiul lui injectat dădeau la iveală întreaga poveste.

— Vino, Robin, spuse Richard scurt după cină; va trebui din nou să rămânem până la miezul nopții. Peter mi-a adus mesaje cifrate din Penzance şi tu eşti expertul meu. Dacă îmi ajung mie patru ore de somn, trebuie să vă ajungă şi vouă.

Richard, Robin, Peter, Bunny, în jurul mesei din sala de mese în timp ce Dick făcea pe santinela la uşă, privindu-i plictisit şi răzbunător. Ambrose Manaton lângă sobă consultând o foaie lungă, plină de cifre.

— E totul în regulă, Ambrose, spuse Richard, nu voi avea nevoie de ajutorul tău în ceea ce priveşte această problemă. Du-te şi vorbeşte despre înalte probleme cu femeile în galerie.

Şi Ambrose Manaton zâmbea, înclinându-se drept mulțumire, părăsind încăperea, cu ceva prea multă încredere, fredonând o arie.

— Vei întârzia mult? îl întrebai pe Richard?

— Hm Hm!... îmi răspunse el absent. Adă-mi aceste hârtii, Bunny.

Apoi, privindu-l brusc pe Dick, îi spuse aspru:

— Stai drept, sau nu poți? Şi nu-ți murdări mereu hainele!

Ochii lui Dick clipeau, mâinile lui subțiri se îngropau în cutele hainei. Deschise uşa ca să pot trece cu fotoliul meu şi tot ce puteam să fac pentru a-i da mai multă încredere, era să-i zâmbesc şi să-i ating mâna. Galeria nu era pentru mine. O tovărăşie în trei nu are nimic plăcut. Aşadar, mai bine sus, în odaia mea, ştiind că vocile de jos aveau să continue ore întregi. Trecuse poate

un ceas cu cititul, apoi auzii foşnetul rochiei Gartredei pe scări, în timp ce se îndrepta spre odaia ei. Liniște. Apoi scârțâitul scării care prevestea ceva. O uşă care se închidea încet. Dar glasurile de jos continuau până după miezul nopții.

Într-o seară, după ce consfătuirea fusese întreruptă mai devreme şi Richard venise să stea de vorbă cu mine înainte de a se culca, îi spusei pe față ce auzisem.

El râse, tăindu-şi unghiile în preajma ferestrei deschise.

— Ai devenit moralistă la vârsta ta, inimioară? întrebă.

— Nu sunt moralistă, la naiba, răspunsei. Dar fratele meu speră s-o ia de soție. O ştiu asta din anumite insinuări şi aluzii timide pe care le face referitor la reclădirea Lanrestului.

— Atunci speră degeaba, spuse Richard. Gartred nu va lua niciodată bărbat un militar fără avere. Are cu totul alte gânduri, şi n-o condamn pentru aceasta.

— Vrei să vorbeşti de peştele pe care caută să-l prindă acum cu undița.

— Oh, da. Aşa cred, răspunse el, ridicând din umeri. Ambrose are o moştenire frumoasă de la mama sa în Trefusis. Afară de ceea ce va moşteni de la tatăl lui. Gartred ar fi nebună dacă l-ar lăsa să-i scape printre degete.

Cu cât calm înțelegea familia Grenvile să dobândească averi!

— În ce anume constă contribuția lui în afacerea voastră actuală?

Mă privi şi zâmbi.

— Nu-ți băga năsucul tău în afacerile mele, răspunse. Ştiu ce fac. Totuşi, îți pot spune un lucru: am fi avut dificultăți financiare în această chestiune fără el.

— Mi-am închipuit, spusei.

— După cum vezi, sunt destul de îndemânatec, zise el.

— Socoteşti că e îndemânare să învrăjbeşti un

membru din statul tău major împotriva celuilalt? În ce mă priveşte, aş spune că e mârşăvie, răspunsei.

— Aşa trebuie să se poarte un general, reluă el.

— Să administreze fondurile unora şi să dea ordine altora, răspunsei.

— Şi aceasta e un fel de „ruse de guerre", ripostă el.

— Politică murdară.

— Oh, dacă manevra serveşte scopului meu, nu are importanță câte vieți se sting în neastâmpărul ei.

— Ai grijă ca ele să fie distruse mai târziu şi nu înainte, spusei eu.

Veni şi se aşeză pe marginea patului meu.

— Cred că nu-ți mai plac, acum când am părul negru.

— Stă bine frumuseții tale, dar nu se potriveşte în felul tău de a fi.

— Vulpile negre nu lasă nicio urmă când trec.

— Dar vulpile roşii sunt mai atrăgătoare, spusei.

— Când e în joc viitorul unei țări, emoțiile se aruncă peste bord.

— Emoțiile da, dar nu şi onoarea.

— Să fie asta un joc de cuvinte care se referă la numele tău, Honor?

— N-ai decât s-o iei cum vrei.

Îmi lua mâinile şi mi le strânse, ținându-le cu forța pe pernă, zâmbind.

— Rezistența ta era mai mare la vârsta de optsprezece ani.

— Dar şi apropierea ta mai gingaşă, spusei.

— A trebuit să fie astfel din pricina mărului aceluia afurisit.

Îşi lăsă capul pe umărul meu şi îmi întoarse fața către el.

— Pot înjura acum în italieneşte tot atât de bine ca şi în spanioleşte, îmi spuse.

— Dar în turceşte?

— Numai un cuvânt sau două. Strictul necesar.

Se aşeză în pat, proptindu-se de mine, mulțumit. Închise un ochi şi mă privi cu celălalt răutăcios de pe

pernă.

— Am întâlnit odată o femeie în Neapole...

— Cu care ai petrecut o oră?

— Trei ore, ca să fiu mai exact.

— Spune-i lui Peter această poveste, zisei căscând. Pe mine nu mă interesează.

Ridică mâinile spre părul meu şi îmi scoase acele din bucle.

— Dacă ţi-ai pune aceste ace ziua, ar fi mai bine pentru tine ca şi pentru mine, rosti el ca prin vis. Unde am rămas? Oh, da, la napolitana aceea.

— Las-o să doarmă pe ea şi pe mine, Richard.

— Vreau să ştii numai ce mi-a spus ea înainte de a pleca: „Deci, e-adevărat ce-am auzit întotdeauna, că voi bărbaţii din Cornwall sunteţi renumiţi numai pentru un singur lucru, şi anume luptele?" „Signoria, i-am răspuns, în Cornwall mă aşteaptă o lady, care mă preţuieşte şi pentru altceva".

Se întinse, căscă, apoi, sprijinindu-se în cot, stinse lumânarea.

— Dar acolo, aceste femei din sud sunt politicoase ca laptele, reluă el. Metodele mele de vulpe bătrână erau prea mult pentru cât puteau suporta ele.

Astfel trecură nopţile şi zilele, după cum le-am descris, încetul cu încetul planurile luară o formă mai concretă, schiţele erau desenate. Mesajul final din partea Prinţului spunea că flota franceză era pusă la dispoziţia lui, şi că o armată sub comanda Lordului Hopton va debarca în Cornwall, în timp ce Prinţul, ajutat de Sir John Grenvile, va ocupa insulele Scilly. Debarcarea trebuia să coincidă cu răscoala regaliştilor, pusă sub comanda lui Sir Richard Grenvile, ocupându-se astfel şi menţinându-se punctele cheie din Ducat.

Sâmbătă 13 mai, era data aleasă pentru răscoala din Cornwall... Narcisele înfloriseră, copacii îşi scuturaseră de mult floarea, şi primele zile calde ale verii începură la 1 mai. Marea sub Gribben era liniştită şi întinsă ca

sticla, cerul de un albastru adânc, fără un singur nor. Muncitorii agricoli lucrau pe câmp şi bărcile pescarilor porneau spre larg din Gorran şi Polperro. În Fowey era linişte. Cetăţenii îşi vedeau de treburi, agenţii parlamentului mâzgăleau dări de seamă nefolositoare pe foi de hârtie strânse în suluri, pentru a fi orânduite apoi în rafturi, prăfuite, sus în Whitehall, iar santinelele din faţa castelului priveau marea căscând. M-am dus afară pe şosea, să privesc mieii, în timp ce soarele fierbinte îmi scălda în lumină capul gol. Gândii că, peste o săptămână, toată coasta paşnică va fi din nou răscolită. Bărbaţii strigând, luptând, murind... Oile îngrozite, vitele strânse, oamenii fugind din nou pe drumuri, fără cămin. Iarăşi tunuri, iarăşi puşti. Tropot de cai, cadenţa picioarelor în marş. Răniţi târându-se prin şanţuri pentru a muri acolo neîngrijiţi. Grâul tânăr călcat în picioare, acoperişurile de paie ale bordeielor în flăcări. Aceeaşi teamă, aceiaşi veche încordare, aceiaşi groază. Duşmanul înaintează. Duşmanul se retrage. Hopton a debarcat cu forţa. Hopton a fost respins. Cei din Cornwall au înregistrat un succes. Cei din Cornwall au fost daţi înapoi. Zvonuri, contra-zvonuri. Mirosul de sânge al războiului...

Planul era întocmit pe deplin şi-acum începea aşteptarea. O săptămână de nervi, stând la Menabilly cu ochii pe cadranul orologiului. Richard, bine dispus ca întotdeauna înainte de bătălie, juca mingea cu Bunny pe mica pajişte înconjurată de zid de lângă casa goală a administratorului, Peter, dându-şi brusc seama că muşchii stomacului îi erau complet moleşiţi, călărea furios încolo şi încoace pe plajă la Par, pentru a-şi reduce greutatea. Robin, era foarte tăcut. Făcea plimbări lungi, singur, prin păduri şi, întorcându-se acasă, intra totdeauna mai întâi în sufragerie, unde se afla garafa cu vin. Acolo îl găseam uneori, cu paharul în mână, meditând. Şi când îl întrebam ceva, îmi răspundea în doi peri; ochii lui erau foarte atenţi, ca ai unui câine, care ascultă pasul unui străin. Gartred, care de obicei era

atât de rece şi indiferentă când era partenera cea mai puternică într-o aventură amoroasă, pentru prima dată se arăta mai puţin sigură de ea. Dacă motivul era că Ambrose Manaton era mai tânăr ca dânsa cu cincisprezece ani şi că posibilitatea unei căsătorii era foarte problematică, nu ştiu, însă ea afişa o nepăsare nouă la ea, şi asta în ochii mei era simbolul unui joc pierdut. Că avea datorii grele la Orley Court, ştiam sigur, Richard mi-o spusese. Tinereţea o părăsise. Şi viitorul, fără un al treilea soţ care s-o sprijine, era greu de înfruntat, odată frumuseţea pierdută. O văduvă, trăind retrasă cu fiicele ei măritate, depinzând de bunăvoinţa unui ginere? Ce sfârşit pentru Gartred Grenvile! Devenise totuşi nepăsătoare. Şi zâmbea prea deschis lui Ambrose Manaton. La masă, îşi punea mâna pe a lui. Îl privea peste marginea paharului cu aceiaşi dorinţă, pe care, cu mulţi ani în urmă o observasem la ea, când privind prin uşă în camera ei, o văzusem ascunzând sărăcăcioasele-i bijuterii în buzunarul rochiei. Şi Ambrose Manaton, măgulit, încrezător, ridica paharul către ea.

— Trimite-o de-aici, i-am spus lui Richard. Dumnezeu ştie că dânsa şi până acum ne-a pricinuit destul sânge rău. Întrucât poate să-ţi fie de folos aici la Menabilly?

— Dacă Gartred ar pleca, Ambrose ar urma-o, răspunse el. Şi nu-mi pot pierde financiarul. Tu nu-l cunoşti aşa cum îl cunosc eu. E lunecos ca un ţipar şi are pumnul strâns ca un evreu. Odată întors cu dânsa la Bideford, ar putea să lase toate lucrurile baltă.

— Atunci, îndepărtează-l pe Robin. El tot nu va fi de mare folos dacă continuă să bea în felul acesta.

— Prostii. În cazul lui, băutura e o stimulare, singura cale pentru a-l înviora. Când va veni ziua, îl voi îndopa cu brandy în aşa fel încât să cucerească St. Mawes Castle, singur.

— Nu-mi place să-l văd pe fratele meu cum se distruge.

— El nu se află aici pentru plăcerea ta. A fost adus fiindcă îmi foloseşte mie, şi e unul din puţinii ofiţeri, care nu-şi pierde capul în luptă. Cu atât mai mult se va enerva aici la Menabilly, cu atât mai bine va lupta când va veni ceasul.

Mă privi serios, dând drumul unui nor de fum.

— Dumnezeule, nu ţi-e milă de dânsul?

— Nu, când e vorba de interese militare.

— Poţi rămâne atât de mulţumit aici, când sora ta se comportă ca o cocotă, acolo sus, ţinând punga lui Manaton de un colţ, în timp ce tu o ţii de celălalt? În acelaşi timp fratele meu, care-o iubeşte, bea de se omoară înăbuşindu-şi amărăciunea.

— La naiba cu amărăciunile lui! Tot ce mă interesează pe mine e spada lui, şi îndemânarea cu care o mânuieşte.

Apoi, plecându-se pe fereastră, fluieră după nepotul său Bunny, chemându-l la un joc cu mingea. Îi privii pe amândoi jucându-se ca nişte băieţi de şcoală, fără nicio grijă, aruncându-şi hainele pe iarba verde.

— Dumnezeu să-i blesteme pe Grenvili, şi tot neamul lor! strigai cu nervii distruşi.

Rostind aceste cuvinte, crezându-mă singură, simţii o mână uşoară atingându-mi umărul şi o voce îmi şopti la ureche:

— Acelaşi lucru l-a spus şi mama, acum optsprezece ani.

Dick era în spatele meu, ochii lui negri lucind pe faţa lui palidă, privind afară pe pajişte, spre tatăl său şi tânărul Bunny.

32

În zorii zilei de joi 11 mai, era tot atât de cald şi de înăbuşitor ca în zilele precedente. Mai erau patruzeci şi opt de ore până ce torța războiului trebuia din nou aprinsă în Cornwall. Până şi Richard era cam neliniştit în dimineața când i se raportă, că spionii noştri aflaseră de o consfătuire care avusese loc cu câteva zile în urmă la Saltash, între comandantul parlamentar din vest, Sir Hardress Waller, şi alți câțiva parlamentari, în urma căreia se dăduse ordinul ca paza oraşelor principale din întregul Ducat să fie îndoită. Unii membri din comitetul local din Cornwall plecaseră la Helston să vadă dacă tot era în regulă.

— O singură mişcare greşită, spuse Richard în şoaptă, şi toate planurile noastre înseamnă să fi fost făcute în zadar.

Eram cu toții adunați în sala de mese, după cum îmi amintesc, afară de Gartred, care se afla în camera ei, şi văd şi acum fețele trase şi umbrite de temeri ale bărbaților privind tăcuți spre comandantul lor. Robin, suflând din greu; Peter, bătându-se cu palmele pe genunchi; Bunny cu sprâncenele încruntate; şi Dick, ca totdeauna, rozându-şi unghiile.

— Lucrul de care m-am temut din capul locului, spuse Richard. Aceşti flăcăi din vest nu ştiu să-şi țină gura. Îmi par nişte şoimi rău instruiți, prea nerăbdători să-şi vadă prada. Le-am făcut cunoscut lui Keigwin şi lui Grose să stea în casă în această ultimă săptămână, aşa cum am stat şi noi, şi să nu țină întruniri. Fără îndoială că ei au colindat drumurile şi şoaptele se aprind ca focul.

Stătea la fereastră, cu mâinile la spate. Eram cu toții

cam indispuşi datorită unor presimţiri urâte. Îl văzui pe Ambrose Manaton frecându-şi mâinile nervos, calmul său obişnuit părăsindu-l dintr-odată.

— Dacă ceva n-ar merge cum trebuie, întrebă el şovăind, ce s-ar putea întreprinde pentru securitatea noastră personală?

Richard îi aruncă o privire plină de dispreţ.

— Nimic, spuse el scurt.

Se întoarse spre masă şi începu să-şi strângă hârtiile.

— V-aţi primit ordinele, fiecare, spuse. Ştiţi ce-aveţi de făcut. Să scăpăm deocamdată de toată această varză, care nu mai foloseşte la nimic de îndată ce vom începe lupta.

Începu să arunce pe foc hârţi şi documente, în timp ce toţi ceilalţi îl priveam cu oarecare neîncredere.

— Haide! strigă Richard. Arătaţi, afurisiţilor, ca nişte ciocli înainte de înmormântare. Sâmbătă ne vom relua libertatea. Dacă vreunui din voi îi e frică, s-o spună de pe-acum, îi strâng frânghia în jurul gâtului pentru trădare faţă de Prinţul de Wales.

Nimeni nu răspunse. Richard se întoarse spre Robin.

— Vreau să te duci călare la Trelawne, reluă el, şi să-i spui lui Jonathan Trelawney şi fiului său, că întâlnirea pentru ziua de 13 a fost amânată. Ei, împreună cu Sir Arthur Bassett, urmează să-l întâlnească pe Sir Charles Trevannion la Caerhayes. Spune-le să plece chiar în astă seară, pe drumuri mărginaşe; tu îi vei călăuzi până acolo.

— Sir! spuse Robin în şoaptă, ridicându-se în picioare, şi cred că eram singura care-i observam privirea îndreptată spre Ambrose Manaton.

În ce mă privea, parcă o piatră îmi căzuse de pe inimă. Dacă Robin va fi plecat de-acasă, eu, sora lui, voi putea respira din nou în voie. Las-o pe Gartred şi noul ei amant să facă ce vor în aceste ore. Nu-mi păsa de loc, dacă Robin nu era acasă ca să-i vadă.

— Bunny, întrebă Richard, barca la Pridmouth e pregătită?

— Da, Sir, răspunse Bunny, ochii lui cenuşii jucându-i în cap.

Cred că era singurul care mai credea că joacă rolul unui soldat.

— Atunci ne vom întâlni la Caerhayes, spuse Richard, în zorii zilei de 13. Tu poţi merge la Gorran, mâine, şi să le comunici acolo ultimele instrucţiuni, referitor la semnalarea de pe Dodman. Câteva ore pe apă sărată în această vreme, vor fi un exerciţiu bun pentru stomacul tău.

Zâmbi tânărului, care privi cu o adoraţie de copil, şi îl văzui pe Dick plecându-şi capul şi trăgând linii imaginare pe masă, şovăind, cu o mână înceată.

— Peter! strigă Richard.

Soţul Alicei se ridică în picioare, trezit dintr-o somnolenţă plăcută, cu visuri despre vinuri franţuzeşti şi femei, la realitatea aspră din juru-i.

— Ordin, Sir!

— Du-te la Caerhayes şi fă cunoscut lui Trevannion că planurile au fost schimbate: Spune-i că Trelawney-ii şi Bassett vor lua contact cu dânsul. Să vii înapoi la Menabilly, în zori. Şi să mai ştii ceva, Peter.

— Anume, Sir?

— Nu începe cu întrebările tale, aşa cum face Courtney, pe drum. Nu e nicio femeie mai ca lumea pe tot drumul de la Tywardreath spre Dodman.

Peter se înroşi, oricât era el de înfumurat, dar se stăpâni şi rosti cuvântul „Sir”, cu multă supunere.

El şi Robin părăsiră casa în aceiaşi clipă, urmaţi de Bunny şi de Ambrose Manaton. Richard căscă, întinse braţele deasupra capului, apoi, mergând spre sobă, împinse rămăşiţele negre ale hârtiilor în cenuşă.

— Nu aveţi niciun fel de ordin pentru mine? întrebă Dick în şoaptă.

— Oh, ba da, răspunse Richard fără să-şi întoarcă privirea. Fetele Alicei Courtney, desigur că au lăsat în urma lor niscaiva păpuşi. Du-te sus în pod, caută-le şi fă-le rochiţe noi.

Dick nu răspunse. Dar se făcu alb la față şi părăsi încăperea.

— Într-o zi îl vei mâhni peste măsură, spusei.

— Asta e şi intenția mea, răspunse Richard.

— Îți place, aşadar, când îl vezi cât se chinuieşte?

— Sper, că până la urmă, tot mă va înfrunta şi nu va înghiți ca un laş tot ceea ce i-am spus.

— Am uneori impresia, spusei, că după douăzeci de ani te cunosc şi mai puțin decât atunci când aveam optsprezece ani.

— Foarte probabil.

— Niciun tată pe lume nu s-ar purta față de fiul său aşa cum te porți tu cu Dick.

— Mă port astfel fiindcă vreau să-i scurg din vine sângele mamei sale.

— Mai de grabă îl vei aprinde în vinele lui.

Ridică din umeri şi tăcurăm un moment, ascultând tropotul copitelor din parc; Robin şi Peter plecau, fiecare cu o altă destinație.

— Am zărit-o pe fiica mea, la Londra, cât am stat ascuns acolo o bucată de vreme, spuse Richard brusc.

Prosteşte, simții ca un fel de gelozie în adâncul inimii, şi sării ca o viespe.

— Plină cu pistrui, probabil? O domnişoară înfumurată?

— Nu. Mai de grabă studioasă şi potolită. Te poți încrede în ea. Îmi aminteşte de maică-mea. „Bess", i-am spus , „vei avea grijă de mine la bătrânețe?" „Oh, desigur", mi-a răspuns, „dacă mă vei chema, voi veni". Cred că nu poate s-o sufere pe vrăjitoarea aceea, după cum n-o sufăr nici eu.

— Fetele nu sunt niciodată de partea mamelor, spusei. Mai ales când ajung mari. Ce vârstă are?

— Aproape şaptesprezece ani şi are tot farmecul firesc pe care tinerețea îl oferă.

Privi absent înaintea lui. Această clipă, gândii eu cu multă luciditate şi cu mult calm, care depăşeau teama, e, într-un anumit fel, momentul în care ne luăm rămas

bun, când drumurile noastre se despart pentru totdeauna, dar el n-o ştie. Acum când fiica lui e destul de mare, nu va mai avea nevoie de mine.

— Vai! făcu el. Cred că încep să-mi simt vârsta de patruzeci şi opt de ani. Piciorul mă doare astăzi, afurisitul, şi nu ştiu de ce, fiindcă soarele străluceşte pe cer.

— Din cauza îndoielii vin toate acestea, spusei.

— Când se va termina cu această campanie şi vom fi cucerit întreg ţinutul Cornwall pentru Prinţul de Wales, îmi voi lua rămas bun de la militărie. Îmi voi clădi un palat pe coasta de nord, lângă Stowe şi voi trăi liniştit şi retras ca un gentleman.

— Asta nu se va întâmpla, spusei. Te-ai certa cu toţi vecinii.

— Nu voi avea niciun fel de vecini, în afară de familia mea Grenvile, îmi răspunse. Dumnezeule, cred că am face ordine în Ducat. Jack, Bunny şi cu mine. Crezi că Prinţul m-ar face Conte de Launceston?

Îşi lăsă mâna pe capul meu o clipă, apoi plecă, fluierând după Bunny, iar eu rămăsei singură în sufrageria goală, deznădăjduită, neasemuit de tristă...

În seara aceea ne culcarăm cu toţii mai devreme; aerul era greu din pricina furtunii, care nu se hotăra să se dezlănţuie. Richard îşi alesese pentru el camera lui Jonathan, iar Dick şi Bunny dormeau în odăile-garderobă de alături.

Acum, când Peter şi Robin erau plecaţi, unul la Caerhayes iar celălalt la Trelawne, mă gândii cu cinism, că Ambrose Manaton şi Gartred erau liberi să se lase în voia născocirilor pătimaşe până dimineaţa, dacă simţeau înflăcărarea de trebuinţă.

O singură uşă exista între odăile lor, şi eu eram singura lor vecină la capătul scărilor. O auzii întâi pe Gartred, după aceea pe Ambrose – apoi se făcu linişte pe scări. Mulţumesc lui Dumnezeu, gândii eu, punându-mi un şal peste umeri, că mă pot apropia de bătrâneţe cu oarecare linişte. Pot veni părul alb, cutele şi zbârciturile;

toate astea n-au de ce să mă supere. Nu va trebui să lupt pentru a-mi lua un al treilea soț deoarece nu l-am avut nici pe cel dintâi. Totuşi, nu puteam adormi, din pricina lunii pline din fața geamului meu.

Nu auzeam orologiul din clopotniță din această încăpere, aşa cum îl auzisem din turnulețul meu, dar probabil că era miezul nopții, sau ceva mai târziu, când mă trezii brusc din somnul în care căzusem abia cu câteva minute mai devreme, cu sentimentul că auzisem pe cineva mişcând în sala de mese. Da, se putea desluşi foarte bine. Zgomotul pe care îl face cineva, care îşi pipăie drumul prin întuneric lovindu-se de o masă, de un scaun. Mă ridicai în pat şi trăsei cu urechea. Din nou era linişte peste tot. Dar nu mă simții bine. Întinsei mâna după fotoliu, îl trăsei lângă pat, apoi ciulii din nou urechile. Apoi, dintr-odată, şi fără să pot greşi, auzii un pas care căuta să urce pe furiş scara, dând astfel alarma prin scârțâitul ei. O intuiție, care de cu ziuă aştepta în subconştientul meu, mă înştiință în privința unui dezastru. Mă aşezai în fotoliu şi, fără să mai aprind o lumânare – nici nu era nevoie, pentru că luna arunca o pată albă pe covor – mă condusei prin cameră şi deschisei uşa.

— Cine e? şoptii.

Nu răspunse nimeni. Ajungând la balustradă, privii în josul scării, unde văzui ghemuită lângă perete o momâie posomorâtă; lumina lunii făcea să scânteie spada pe care-o ținea în mână. Numai în ciorapi, cu mânecile cămăşii suflecate până peste cot – fratele meu Robin, avea nişte ochi de ucigaş. Nu-mi spuse nimic, ci aştepta să vadă ce voi face.

— Acum doi ani, spusei cu blândețe, nu te-ai supus ordinului dat de comandantul tău, din pricina unei discuții oarecare. Asta s-a petrecut în ianuarie '46. Vrei să repeți acelaşi lucru în mai '48?

Se târî mai aproape şi se opri pe ultima treaptă lângă mine, suflând din greu. Simții mirosul de brandy din respirația lui.

— Nu m-am opus niciunui ordin, zise el. Mi-am făcut datoria. M-am despărțit de Trelawney-i pe vârful dealului Polmear.

— Richard ți-a ordonat să-i conduci la Caerhayes, spusei.

— Nu era nevoie, mi-a spus Trelawney; doi oameni călare trec mai uşor neobservați decât trei. Lasă-mă să trec, Honor.

— Nu, Robin. Nu încă. Dă-mi întâi spada.

El nu răspunse. Mă privi, semănând cu părul său ciufulit şi ochii tulburi, atât de mult cu spiritul fratelui nostru mort Kit, încât tremuram din tălpi până-n creştet, aşa cum tremurau mâinile lui pe spadă.

— Nu mă puteți prosti, nici tu, nici Richard Grenvile. M-ați trimis anume în această misiune, pentru ca ei să poată fi împreună.

Privi sus spre balustradă şi odaia închisă dincolo de scări.

— Du-te de te culcă, Robin, spusei, sau vino în odaia mea să stăm o clipă de vorbă.

— Nu, îmi răspunse el. Acum e momentul. Acum îi găsesc împreună. Dacă încerci să mă împiedici, te voi răni şi pe tine.

Trecu pe lângă fotoliul meu, furişându-se de-a lungul coridorului numai în ciorapi, şi nu puteam spune dacă era beat sau nebun. Vedeam numai din ochii lui, scopul pe care îl urmărea.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Robin, nu intra în această cameră, îi strigai. Răfuieşte-te cu el mâine dimineață, dacă va trebui neapărat, dar nu acum, nu la o astfel de oră.

În loc de răspuns, apăsă clanța cu un zâmbet oribil şi straniu, şi atunci mă întorsei plângând în odaia mea şi bătui cu pumnii în perete spre camerele-garderob, unde dormeau Dick şi Bunny.

— Strigați-l pe Richard, spusei. Să vină repede, acum, chiar în această clipă. Iar voi, veniți încoace. Nu-i vreme de pierdut.

O voce speriată – cred că a lui Bunny – răspunse în pripă, şi îl auzii dându-se jos din pat. Dar mă întorsei din nou în coridor, unde era linişte deplină. Nimic în afară de lumina lunii radiind puternic înspre ferestrele din răsărit. Apoi se ivi sunetul pe care îl aşteptasem, străpungând tăcerea cu intensitatea lui ascuțită. Nu era un cuvânt de ocară, nici glasul unui bărbat cuprins de furie, ci groaza oribilă din țipătul unei femei.

33

Mai întâi prin coridor, apoi prin camera goală a lui Ambrose Manaton, şi de-aici în camera Gartredei. Roţile fotoliului meu se învârteau încet, cu tot efortul pe care îl depuneam. Şi tot timpul strigam „Richard... Richard...” cu o voce pe care n-o recunoşteam.

Oh, Dumnezeule, această luptă la lumina lunii, această lumină rece pătrunzând prin geamurile deschise şi Gartred, cu o tăietură roşie de-a lungul obrazului, lipsită de perdelele patului. Ambrose Manaton, într-o cămaşă de noapte din mătase, pătată de sânge, ferindu-se cu mâinile goale de loviturile pe care Robin le îndrepta împotriva lui, până ce, cu un strigăt disperat, îşi apucă spada pe care o lăsase printre hainele de pe scaun. Picioarele goale tropoteau pe scândurile podelei, suflarea lor era grăbită şi scurtă şi amândoi păreau nişte fantome, care se năpusteau, atacau, aici în lumina lunii, aici în umbră, fără să rostească un cuvânt.

— Richard strigai din nou, fiindcă ceea ce vedeau ochii mei, era ucidere. Doi bărbaţi luptând, şi patul în care Gartred stătea ghemuită – cu obrazul ascuns în mâini, sângele curgându-i printre degete.

În cele din urmă se ivi Richard, pe jumătate îmbrăcat, cu spada în mână, urmat de Dick şi Bunny, care duceau lumânări.

— Ia sfârşiţi odată, idioţilor, strigă el, făcându-şi loc printre ei, spada lui îndepărtându-le pe-ale lor.

Îl apucă pe Robin, care îşi lăsă mâna dreaptă moale, în timp ce Ambrose Manaton era împins spre peretele din fund, alături de Bunny.

Se priviră unul pe altul, Robin şi Ambrose Manaton, ca nişte fiare în luptă, respirând din greu, cu ochii

injectați, şi dintr-odată, Robin văzând obrazul Gartredei, îşi dădu seama ce faptă săvârşise. Deschise gura ca să spună ceva, dar nu scoase niciun cuvânt. Tremura neavând puterea să se mişte sau să vorbească, şi Richard îl împinse spre un scaun, pe care îl aşează.

— Cheamă pe Matty, spuse Richard către mine. Aduceți apă, pansamente.

Din nou mă întorsei în coridor; de astă dată însă toată casa era trează, servitorii speriați se adunaseră în hol, lumânările erau aprinse.

— Duceți-vă înapoi la culcare, spuse Richard cu asprime. Nu-i nevoie: de nimeni aici în afară de Matty. S-a întâmplat un accident uşor, şi nu e nimic grav.

Îi auzii mişcându-se, şoptind, retrăgându-se în odăile lor, şi numaidecât se ivi Matty, stăpână pe sine, înțelegând situația dintr-o singură privire şi aducând îndată ligheane cu apă şi fâşii de olandă curată. Camera era luminată acum de vreo şase lumânări. Scena cu fantomele se terminase, dar realitatea crudă mai dăinuia încă.

Îmbrăcămintea era risipită pe jos, a Gartredei şi a lui. Manaton, sprijinindu-se pe brațul lui Bunny, căutând să oprească sângele care îi curgea din rănile primite, buclele lui blonde atârnându-i pe față moi şi umede de sudoare. Robin pe un scaun, cu capul îngropat în mâini, cu toată pasiunea cheltuită. Richard stând lângă el, morocănos şi hotărât. Şi toți priveam spre Gartred, care avea o mare tăietură pe față coborând de la sprânceana dreaptă până la bărbie. Atunci îl observai pe Dick pentru întâia oară.

Obrazul îi era cenuşiu, ochii plini de spaimă şi, dintr-odată, se clătină şi căzu în clipa când sângele care păta olanda albă, începuse să curgă printre degetele Mattyei.

Richard nu se mişcă. Îi spuse lui Bunny, cu dinții încleştați, ochii lui îndepărtându-se de trupul moleşit al fiului său:

— Urcă-l pe moştenitorul meu în pat şi lasă-l acolo.

Bunny se supuse şi, privindu-l cum ieşea din cameră cu vărul său în braţe, gândii cu o istovire rece ca moartea: „Acesta e sfârşitul. Totul se apropie de sfârşit”.

Cineva aduse brandy. Cred că Bunny în clipa când se întoarse. Băurăm fiecare câte un strop. Robin bău încet şi mult, mâinile tremurându-i în jurul paharului. Ambrose Manaton sorbi din pahar repede şi nervos, revenindu-i culoarea care-i dispăruse de pe faţă. Apoi bău Gartred, suspinând uşor, cu capul sprijinit de umărul Mattyei cu părul argintiu oribil pătat de sânge.

— N-am de gând, spuse Richard încet, să fac un rechizitoriu. Ce s-a întâmplat, s-a întâmplat. Suntem în ajunul unor evenimente de cea mai mare importanţă, fiind în joc întreg viitorul unui regat. Acum nu-i timpul să-şi caute cineva răzbunarea într-o ceartă personală. Când oamenii au depus jurământ sub comanda mea, le cer ascultare.

Niciunul din ei nu răspunse. Robin, moleşit şi distrus, îşi lăsă ochii în pământ.

— Să mai prindem în fugă câteva ore de somn până la ziuă, spuse iarăşi Richard. Eu voi rămâne cu Ambrose în camera lui, iar Bunny va sta lângă Robin. Mâine dimineaţa veţi pleca împreună la Caerhayes, unde vă voi găsi mai târziu. Matty, poţi rămâne aici lângă Misses Denys?

— Da, Sir Richard, răspunse Matty cu hotărâre.

— Cum îi e pulsul? A pierdut mult sânge?

— Acum e destul de bine, Sir Richard. Pansamentele sunt strânse. Somnul şi odihna vor face minuni până la ziuă.

— Viaţa ei nu e în pericol?

— Nu, Sir Richard. Tăietura n-a fost mai mult decât o zgârietură, şi nu adâncă. Numai frumuseţea ei a avut de suferit.

Buzele Mattyei se strânseră în felul cunoscut şi mă întrebai ce anume bănuise ea din cele întâmplate.

Acesta e sfârşitul lor, îmi zisei. Gartred nu va fi niciodată Misses Manaton şi nici proprietară la

Trecarrel.

Îmi întorsei privirea de la Gartred, palidă şi tăcută, şi simţii mâna lui Richard pe marginea fotoliului meu:

— Pentru tine ajunge ce-ai văzut în astă seară, îmi spuse el în şoaptă.

Mă duse în odaia mea şi, ridicându-mă din fotoliu, mă culcă în pat.

— Vei dormi acum? întrebă.

— Cred că nu, răspunsei.

— Stai liniştită. Curând vom fi plecaţi. Încă puţine ore şi totul va fi sfârşit. Războiul înlocuieşte de minune certurile personale.

— Mă întreb...

Mă părăsi şi se întoarse lângă Ambrose Manaton, nu din dorinţa de a-l păzi în somn, reflectam, ci ca să fie sigur că financiarul său nu-l va părăsi în cele câteva ore ce ne mai despărţeau de lumina zorilor. Bunny se retrăsese cu Robin în odaia lui, şi asta era o măsură de prevedere. Remuşcările şi băutura i-au dus la sinucidere pe bărbaţi mai tari ca Robin.

Care dintre noi ar mai fi putut dormi? Era lună plină, îmi ziceam: Şi tu, luminând grădinile tăcute cu chipul tău palid şi rece smuls din întuneric, ai fost martora unor lucruri stranii petrecute la Menabilly în astă noapte. Familiile Harris şi Grenvile şi-au dovedit recunoştinţa faţă de ospitalitatea familiei Rashleigh într-un chip nu tocmai omenos...

Orele trecură şi dintr-odată îmi amintii de Dick, care dormea singur, în camera-garderobă de lângă mine. Bietul băiat, cădea în leşin, acum ca şi în trecut, la vederea sângelui. Era cumva treaz ca şi mine, ruşinându-se poate? Îmi părea că-l auzisem mişcând şi mă întrebai dacă era hărţuit de visuri ca şi mine, şi dacă n-ar fi dorit să fie cineva lângă el.

— Dick! strigai în şoaptă. Dick! repetai.

Dar el nu răspunse.

Ceva mai târziu, un vânt uşor ridicându-se dinspre mare, stârni un curent în camera mea, din pricină că

geamul era deschis. Curentul izbuti să deschidă uşa. Aşa că ea începu să joace încolo şi încoace, trosnind în fiecare clipă ca un oblon desfăcut, prin care bate vântul.

Dormea pesemne foarte adânc, de vreme ce nici acest zgomot nu putea să-l trezească.

Luna pieri în ceaţă, lumina dimineţii se ivi limpezind umbrele, şi uşa dintre odăile noastre tot mai scârţâia, închizându-se, scârţâind din nou ţinând altfel tovărăşie somnului meu chinuit. Înnebunită în cele din urmă, mă urcai în fotoliu şi mă dusei s-o închid. Privind prin crăpătura dintre uşi, băgai de seamă că patul lui Dick era gol. Băiatul părăsise odaia.

Nedumerită şi extenuată mă întorsei din nou în pat.

— S-a dus la Bunny, gândii. S-a dus la Bunny şi la Robin.

Dar aveam însă înaintea ochilor obrazul lui alb, speriat şi nici somnul, care veni în cele din urmă, nu izbuti să alunge această amintire.

Dimineaţa când mă trezii văzui soarele umplându-mi camera, şi scenele din noaptea trecută luară forma unui coşmar. Doream ca totul să fi fost astfel, dar când se ivi Matty cu micul dejun, îmi dădui seama că totul se petrecuse aievea.

— Da, Misses Denys a dormit ceva, răspunse ea la întrebarea mea, şi până ce nu-i vom scoate pansamentul, va putea să-şi continue aventura.

Matty nu prea era miloasă.

— Cum, cu timpul tăietura nu se va vindeca?

— Da, se va vindeca, dar o cicatrice îi va rămâne pe obraz pentru tot restul vieţii. Astfel că-i va fi greu să-şi mai comercializeze frumuseţea.

Vorbea cu o oarecare uşurare; ca şi cum evenimentele din noaptea trecută ar fi limpezit o serie întreagă de socoteli vechi.

— Misses Denys, spuse Matty, a fost răsplătită după cum merită.

Oare aşa să fi fost? Era cumva un joc de şah plănuit de îndelungă vreme de cel Atotputernic, sau noi ceilalţi

eram pişte proşti în faţa întâmplărilor soartei? Ştiam un singur lucru – de când văzusem tăietura pe obrazul ei, n-o mai uram...

— Toată lumea a coborât la micul dejun? întrebai dintr-o dată.

— Cred că da.

— Şi Master Dick?

— Da. A venit ceva mai târziu, dar l-am văzut acum o oră în siguranţă.

— Ajută-mă să mă îmbrac, spusei către Matty.

Vineri 12 mai. Întâmplarea ar fi putut schimba data în 13. O oarecare delicateţă mă îndemnă să nu intru în apartamentul Gartredei. Acum când frumuseţea ei era vătămată, ea şi cu mine eram oarecum în situaţii asemănătoare, şi nu simţeam dorinţa să forţez lucrurile. Alte femei poate s-ar fi dus înadins, prefăcându-se că o compătimesc, cu inima plină de bucurie; dar Honor Harris nu era una din acestea. Îi trimisei vorbă prin Matty să-mi ceară tot ceea ce doreşte şi o lăsai singură cu gândurile ei... Îl găsii pe Robin în galerie, stând abătut lângă fereastră, cu braţul drept legat într-o eşarfă. Întoarse capul când mă zări, apoi se uită tăcut în altă parte.

— Credeam că ai plecat cu Bunny la Caerhayes, îi spusei.

— Îl aşteptăm pe Peter Courtney, răspunse el buimac. Nu s-a întors încă.

— Te doare rău încheietura mâinii? întrebai.

Clătină din cap şi continuă să privească prin geam.

— După ce tărăboiul acesta va fi trecut, spusei, vom duce aceiaşi viaţă, comună, aşa, cum s-a petrecut înainte, la Lanrest.

Tot nu răspunse, dar băgai de seamă că lacrimile îi scăldau ochii.

— Destulă vreme i-am iubit pe Grenvili, fiecare în felul său, reluai. Acum a venit timpul ca ei să înveţe să trăiască fără noi.

— Au făcut lucrul acesta timp de aproape treizeci de

ani, spuse el mai mult în şoaptă. Noi suntem acei care depindem de ei.

Acestea au fost ultimele cuvinte, pe care le-am schimbat, Robin şi cu mine, pe această temă, de-atunci şi până în ziua de azi. Anumite rezerve ne-au îndemnat totdeauna să tăcem, cu toate că locuim împreună de cinci ani...

Uşa se deschise şi se ivi Richard urmat de Bunny, ca şi cum acesta ar fi fost umbra lui.

— Nu pot înţelege, spuse el plimbându-se mânios încolo şi încoace. E aproape ora prânzului şi niciun semn din partea lui Peter. Dacă a plecat din Caerhayes în zori, ar fi trebuit să fie aici de multă vreme. Cred că şi el, ca oricare alt neghiob, a crezut că cel mai bun lucru e să nu ţină seamă de ordinele mele.

Aluzia era la adresa lui Robin, care se simţea însă prea nenorocit ca să-i mai pese de astfel de lucruri.

— Dacă îmi daţi voie, spuse el umil, n-am decât să plec în căutarea lui. Poate c-a rămas la dejun în sânul familiei Sawle la Penrice.

— Cred că mai de grabă s-a oprit în dosul unei căpiţe de fân cu vreo fată, spuse Richard. Dumnezeule data viitoare când voi porni la luptă, îmi voi angaja numai eunuci pentru statul meu major. Du-te, atunci, dacă vrei, dar bagă de seamă ce se petrece pe drumuri. Mi s-a făcut cunoscut că trec trupe călări prin St. Blazey. Ar putea să nu fie decât un zvon, totuşi...

Se opri în mijlocul frazei şi îşi reluă plimbarea prin cameră. Îl auzirăm pe Robin urcându-se pe cal şi pornind la drum. Clipele trecură, orologiul din turn bătu de douăsprezece ori, apoi o singură dată. Servitorii ne aduseră carne rece şi bere şi ne servirăm, dar toţi aveam puţină poftă de mâncare, urechile fiindu-ne atente la orice sunet. La unu şi jumătate se auzi un pas pe scară, încet, şi obosit, şi văzui cum Ambrose Manaton îşi îndreaptă privirea spre camera de sus, apoi se retrase lângă geam. Uşa se deschise şi în faţa noastră se ivi Gartred, îmbrăcată de călătorie, cu o parte a obrazului

ascunsă sub un văl, cu o haină aruncată peste umeri. Nimeni nu spuse nimic când ea se opri în mijlocul sălii ca o fantomă.

— Aş dori să mă întorc la Orley Court, spuse ea în cele din urmă. Trebuie să mi se găsească un mijloc de transport.

— Ceri un lucru cu neputinţă, răspunse Richard scurt, şi asta o ştii foarte bine. Peste câteva ore drumurile vor fi barate.

— Voi risca totuşi, spuse ea. Dacă voi cădea în luptă cu mojicimea, cred că nu-mi va părea tocmai rău. Am făcut tot ce mi-ai cerut. Rolul meu s-a sfârşit.

Ochii ei rămaseră aţintiţi tot timpul asupra lui Richard, fără să se fi îndreptat o singură clipă spre Ambrose Manaton. Richard şi Gartred... Robin şi cu mine... Care soră avea oare mai mult de iertat, mai mult de plătit? Dumnezeu ştie că nu găseam răspunsul.

— Regret, spuse Richard scurt. Nu pot să te-ajut. Trebuie să rămâi aici până ce vor putea fi aranjate lucrurile. Avem de rezolvat acum lucruri mult mai importante, decât transportul unei văduve bolnave...

Bunny fu cel dintâi care auzi tropot de copite galopând prin parc. Se îndreptă spre gemuleţul care dădea spre curtea interioară, şi-l deschise larg. Noi aşteptam, încordaţi: zgomotul venea tot mai aproape şi dintr-odată călăreţul trecu pe sub arcul de sub turnuleţ şi înaintea ochilor noştri se ivi Peter Courtney, prăfuit şi în zdrenţe, fără pălărie, şuviţe negre de păr căzându-i peste umeri. Aruncă hăţurile unui servitor speriat şi pătrunse numaidecât în galerie,

— Pentru numele lui Dumnezeu, căutaţi-vă scăpare! Suntem trădaţi spuse el.

Cred că obrazul meu nu arăta aceiaşi frică şi aceiaşi oroare ca al celorlalţi, deoarece, cu toate că inima îmi îngheţase, ştiam că nu mă aşteptasem toată ziua la nimic altceva. Peter ne privi pe rând suflând din greu.

— Toţi au fost împresuraţi, reluă el. Jonathan Trelawney, fiul său, Charles Trevannion, Arthur Bassett

şi toţi ceilalţi. La zece ceasuri dimineaţa au venit spre casa unde ne aflam, şeriful Sir Thomas Herle şi o întreagă companie de soldaţi. Am dat o luptă straşnică; ei însă erau mai mulţi, cam la treizeci de inşi. Eu am sărit pe o fereastră de la etaj şi norocul m-a ajutat să scap numai cu o zgârietură la gleznă. Am pus mâna pe cel dintâi cal şi l-am gonit fără milă. Dacă n-aş fi cunoscut drumurile lăturalnice aşa cum îmi cunosc mâna, n-aş fi putut ajunge până aici. Soldaţii mişună pretutindeni. Podul de la St. Blazey e blocat şi păzit. Dealul Polmear de asemeni.

Privi în jurul galeriei, ca şi cum ar fi căutat pe cineva.

— Robin a plecat? întrebă. Mi-am închipuit. Mi s-a părut că-l văd luptându-se cu cinci sau cu mai mulţi rebeli, tocmai când ocoleam coasta. N-am îndrăznit să-i sar în ajutor. Prima mea datorie era să viu aici. Acum ce facem? Ne putem oare salva?

Toţi ne îndreptarăm privirea spre comandantul nostru. El rămase tăcut, calm şi rece, fără să fi lăsat să se înţeleagă prin cel mai mic gest, că se năruise tot ceea ce clădise.

— Ai văzut culorile lor, întrebă apoi în pripă. Ce fel de trupe erau? Sub comanda cui?

— Unele trupe erau din Bodmin, Sir, răspunse Peter, celelalte din avangarda lui Sir Hardress Waller. Erau înşirate linie după linie, întinzându-se pe tot drumul spre St. Austell. N-a fost o întâmplare. Duşmanul e pregătit.

Richard dădu din cap, întorcându-se repede spre Bunny.

— Du-te la Pridmouth, îi spuse. Îmbarcă-te imediat. Porneşte spre sud, până ce dai de primul vas din flota franceză. Vasele lor vor fi cam la răsărit de insulele Scilly, mâine, la aceeaşi vreme. Întreabă care e vasul Lordului Hopton şi dă-i acest mesaj.

Scrise ceva grăbit pe o bucată de hârtie.

— Le dai de veste să vie încoace? întrebă Ambrose Manaton. Oare mai pot ajunge la timp?

Până şi buzele îi erau albe, şi îşi frângea mâinile.

— A, nu, răspunse Richard împăturind hârtia. Le-am dat de veste să-şi schimbe cursul şi să se întoarcă în Franţa. Răscoala nu va mai avea loc. Prinţul de Wales nu debarcă în această lună în Cornwall.

Întinse hârtia nepotului său.

— Noroc, dragul meu Bunny! spuse el zâmbind. Salută-l pe fratele tău Jack din partea mea şi cu puţin noroc, vei vedea că insulele Scilly vor cădea spre noi ca o prună coaptă, ceva mai târziu, în vară. Dar pentru moment, Prinţul trebuie să-şi ia la revedere de la Cornwall.

— Şi tu, unchiule? întrebă Bunny. Nu vii cu mine? E o nebunie să-ţi amâni plecarea, atunci când s-ar putea să fie împresurată casa.

— Te voi vedea când va veni timpul, răspunse Richard. Acum cer ca ordinele mele să fie aduse la îndeplinire.

Bunny îl privi ţintă o clipă, apoi se întoarse şi ne părăsi cu capul sus, fără să-şi fi luat rămas bun de la vreunul din noi.

— Dar ce ne facem? Unde ne vom duce? întrebă Ambrose Manaton. Dumnezeule, ce prost am fost că m-am lăsat încurcat în această afacere. Toate drumurile sunt oare păzite?

Se adresă lui Peter, care, privind spre comandantul său, strânse din umeri.

— Cine e vinovat? Cine e trădătorul? Asta aş vrea să ştiu, spuse Ambrose Manaton, care îşi pierduse cu desăvârşire calmul, având un ton de bănuială în grai. Nimeni altcineva în afară de noi n-a ştiut de schimbarea aceea. Cum de-a putut şeriful nimeri momentul cu o preciziune atât de neştirbită ca să-i prindă pe toţi dintr-o dată?

— Oare mai are importanţă cine a fost trădătorul, odată ce fapta s-a săvârşit? întrebă Richard cu blândeţe.

— Dacă are importanţă? strigă Ambrose Manaton. Dumnezeule, dumneavoastră primiţi totul cu sânge

rece. Trevannion, Trelawney-ii, Arundell-ii, Bassett, toți în mâinile şerifului, şi dumneavoastră întrebați dacă are vreo importanță cine i-a trădat? Şi aici ne aflăm noi... Ruinați cu desăvârşire, amenințați de primejdia să fim arestați în cel mult o oră, şi dumneavoastră ne priviți ca o vulpe şi ne zâmbiți cu nepăsare?

— Numai duşmanii mă numesc vulpe, dar nu prietenii mei, spuse Richard cu aceeaşi blândețe...

Apoi se întoarse spre Peter.

— Spune oamenilor să pregătească un cal pentru Mister Manaton şi unul pentru tine, reluă el. Nu vă garantez o călătorie sigură, dar cel puțin veți face o partidă de sport, fugind ca nişte iepuri urmăriți de nişte câini de vânătoare.

— Nu veniți cu noi, Sir?

— Nu. Nu vin cu voi.

Peter şovăi, privind întâi spre el, apoi spre mine...

— Veți fi în mare primejdie, Sir, dacă vă vor prinde.

— Îmi dau bine seamă de asta.

— Şeriful, Sir Thomas Herle, bănuieşte prezența dumneavoastră aici în Cornwall. Primele lui cuvinte, când a ajuns la Caerhayes şi l-a strigat pe Trevannion, au fost: „Îl țineți ascuns pe Sir Richard Grenvile? Dați-l pe mâna noastră şi veți fi liberi!"

— Îmi pare rău pentru ei, că n-am fost acolo.

— A mai spus, că un curier i-a lăsat o însemnare acasă, în zorii zilei prin care-i da de veste că întreaga societate, împreună cu dumneavoastră, va fi adunată ceva mai târziu la Caerhayes. Probabil că un ticălos v-a zărit, Sir, şi, cu o intuiție diabolică, v-a ghicit planurile.

— Într-adevăr, un ticălos, care a crezut că e o distracție să joace rolul lui Iuda. Să-l uităm, spuse Richard, zâmbind din nou.

Oare Jack să fi fost acela care îmi spusese mai de mult la Exeter: „Păziți-vă de unchiul meu când îl vedeți zâmbind?"

Ambrose Manaton înaintă cu degetul ridicat.

— Dumneavoastră sunteți trădătorul,

dumneavoastră ne-aţi trădat, strigă el către Richard. Aţi ştiut din capul locului că aşa vor sfârşi lucrurile. Flota franceză niciodată nu avea să vină în ajutorul nostru şi nici răscoala nu trebuia să aibă loc. E în joc numai răzbunarea dumneavoastră pentru arestarea la Launceston petrecută acum patru ani. Dumnezeule, ce perfidie!...

Se opri în faţa lui, tremurând, cu glasul sugrumat de mânie şi îl văzui pe Peter dându-se înapoi, pălind, ochii lui exprimând mai întâi temere, apoi groază.

Richard îl privi fără să se mişte, apoi arătă încet spre uşă. Caii aşteptau în curte; auzirăm zăngănitul harnaşamentului.

„Dă orologiul înapoi, şoptii ca o sălbatică, fă ca totul să fie ca acum patru ani, când Gartred juca rolul de spioană pentru Lordul Robartes. Lasă ca ea să fie vinovată. Aruncă asupra ei crima. E singura care va ieşi de-aici neatinsă, în ciuda frumuseţii ei batjocorite!"

Privii spre dânsa şi, spre mirarea mea, băgai de seamă că şi ea se uita la mine. Vălul îi alunecase puţin, dezvăluind rana proaspătă de pe obrazul ei. Această privelişte şi amintirea nopţii trecute, nu-mi mai umpleau sufletul de furie, sau de milă, ci de disperare. Ea continuă să mă privească. Şi zâmbi.

— De prisos, spuse ea. Ştiu ce gândeşti. Biată Honor, te-am înşelat din nou. Gartred ştie să scape din încurcătură.

Caii porniră în galop din mijlocul ogrăzii. Ambrose Manaton mergea în frunte, cu pălăria trasă peste ochi; haina jucându-i în spate, urmat de Peter, care aruncă o privire scurtă înspre geamurile noastre.

Orologiul din clopotniţă bătu de două ori. Un porumbel, neasemuit de alb pe lângă cerul albastru, zbură spre ogradă. Gartred se întinse pe divan, zâmbetul de pe buzele ei contrastând straniu cu rana de pe obraz. Richard se oprise la fereastră, cu mâinile la spate. Iar Dick, care nu se mişcase din loc o singură clipa în această ultimă jumătate de oră, aşteptă în ungherul său

mut şi parcă îngrozit.

— Nu cumva cei trei membri ai familiei Grenvile doresc să ţină o consfătuire numai între ei? întrebai în şoaptă.

34

Richard continuă să stea lângă fereastră. Acum, când nu se mai auzea nici zăngănitul harnaşamentului, nici copitele cailor în galop, se lăsase o tăcere stranie în casă. Soarele strălucea deasupra grădinilor, porumbeii ciuguleau răsadurile de iarbă de pe pajişte. Era ora cea mai fierbinte dintr-o zi călduroasă de vară, când albinele zumzăie prin tei şi păsărelele tinere îşi contenesc ciripitul. Într-un târziu, Richard începu să vorbească, cu spatele întors înspre noi; vocea lui era blândă şi joasă.

— Şi pe bunicul meu l-a chemat Richard, zise el. Se trăgea dintr-un lung şir de Grenvili, care au ţinut să-şi slujească ţara şi pe regele lor. Avea o mulţime de duşmani, dar şi mulţi prieteni. A fost nenorocul şi paguba mea, că a murit în luptă cu nouă ani înainte de naşterea mea. Dar ţin minte că, flăcău fiind, am tot cerut să mi se povestească ceva despre el, în timp ce-i priveam necontenit portretul atârnat în galeria lungă din Stowe. A fost sever, mi se spunea, aspru, şi a râs rareori, dar ochii ce mă priveau din cadră erau ochii unui şoim, netemători şi care vedeau departe. Pe vremea aceea existau multe nume mari: Drake, Rashleigh, Sydney – şi Grenvile era de seama acestora. Poate mai ţineţi minte că a căzut rănit de moarte pe puntea vasului său, numit *Revenge*. S-a luptat singur, cu flota spaniolă în juru-i, şi când i s-a cerut să capituleze, a continuat să lupte, fără catarge, fără pânze, cu punţile distruse sub picioare. Grenvile cel de atunci a avut mult curaj şi a preferat să-şi vadă vasul distrus, decât să-şi vândă viaţa pentru arginţii hoardelor de piraţi din Spania.

Tăcu o clipă, privind porumbeii de pe pajişte, apoi continuă, tot cu mâinile la spate.

— Unchiul meu John a explorat Indiile împreună cu Sir Francis Drake. Şi el a fost un om de curaj. N-au fost nişte slăbănogi aceşti tineri care au înfruntat furtunile Atlanticului pe timp de iarnă în căutarea unor ţări sălbatice, dincolo de ape. Vasele lor erau şubrede şi au fost purtate săptămână de săptămână în voia vânturilor şi a mării dar ceva îndărătnic în sângele lor le păstra curajul. Unchiul John a fost ucis în Indii, şi tatăl meu, care îl iubise nespus de mult, i-a construit un mausoleu la Stowe.

În galerie, nimeni din noi nu scotea un cuvânt. Gartred rămăsese pe divan cu mâinile sub cap, iar Dick stătea nemişcat în ungherul său întunecat.

— Tot pe-atunci s-a născut zicătoarea, că nu există un Grenvile căruia să-i lipsească loialitatea faţă de regele său. Am fost crescuţi în această direcţie, eu şi fraţii mei. Cred că şi Gartred îşi aduce aminte de serile petrecute în camera tatălui meu la Stowe, când el, cu toate că nu fusese luptător – deoarece trăise în timp de pace – ne citea dintr-o carte veche cu închizători mari de metal, despre războaiele din trecut şi despre luptele pe care strămoşii noştri le dăduseră cu vrăjmaşii lor.

Un pescăruş zbura în cercuri repezi pe deasupra grădinilor, aripile lui albe fâlfâind sub tinda cerului albastru, şi dintr-odată îmi amintii de ulii din Stowe, zburând pe deasupra Atlanticului înfricoşător, în preajma casei lui Richard.

— Fratele meu Bevil a fost un om care şi-a iubit familia şi casa. N-a fost crescut pentru război. În scurta lui viaţă el nu dorea decât să-şi crească copiii cu ajutorul soţiei şi să trăiască în pace cu vecinii lui. Când a izbucnit războiul, el ştia ce va însemna lucrul acesta, dar nu s-a dat la o parte. Ura lupta, avea groază de măcel, dar fiindcă purta numele de Grenvile, ştia în anul 1642 care îi era datoria. Pe vremea aceea a trimis o scrisoare prietenului şi vecinului nostru John Trelawney care astăzi a fost arestat, după cum ştiţi. Cum cred că această scrisoare era lucrul cel mai frumos ieşit

vreodată din pana fratelui meu, l-am rugat pe Trelawney să-mi dea o copie. O am la mine. Să v-o citesc?

Nu răspunserăm. Îşi pipăi buzunarul domol, căutând petecul de hârtie şi ridicându-l în dreptul ferestrei, începu să citească cu glas tare:

„Nu pot rămâne în casă, atunci când pe câmpul de luptă flutură steagul regelui Angliei pentru o cauză atât de dreaptă, şi când cei ce mor pentru ea, vor fi socotiți aproape martiri. În ce mă priveşte, doresc să am parte, ori de un nume onorabil, ori de un mormânt onorabil. Nu mi-am iubit viața şi confortul niciodată atât de mult, pentru a mă da la o parte într-o asemenea împrejurare. Dacă aş face-o, aş fi nedemn de însărcinarea pe care am avut-o, ca şi de a fi urmaşul strămoşilor mei, dintre care atâția şi la diferite epoci şi-au jertfit viața pentru țară".

Richard împături scrisoarea şi o puse din nou în buzunar.

— Fratele meu Bevil a murit la Lansdowne, îndemnându-şi oamenii la luptă, iar tânărul său fiu, Jack, un băiat de numai cincisprezece ani, a sărit numaidecât pe calul tatălui său şi a pornit la atac împotriva duşmanului. Acest băiețandru, Bunny, care acum a plecat de-aici, a fugit de lângă învățătorul său toamna trecută, punându-se la dispoziția mea, pentru a putea mânui şi el spada într-o cauză care ne e scumpă, nouă, tuturor. În ce mă priveşte, nu am niciun dosar. Sunt un oştean. Defecte am multe, virtuți puține. Dar nicio ceartă, nicio deosebire de vederi, niciun josnic act de răzbunare nu m-au îndepărtat vreodată, sau mă vor îndepărta cândva de la loialitatea pe care o datoresc țării mele şi regelui meu. În lunga şi deseori atât de sângeroasa istorie a Grenvililor, până în ziua de azi, niciunul din ei nu s-a dovedit a fi trădător.

Glasul lui devenise înăbuşit, părând gata să se stingă. Porumbeii îşi luaseră zborul de pe pajişte. Albinele îşi reluară zumzetul mai jos de parcul încărcat de scaieți.

— Într-o zi puteam spera că Majestatea Sa se va urca din nou pe tron, iar dacă nu, atunci Prinţul de Wales îi va lua locul. În această zi mândră, dacă cineva din noi va mai trăi s-o vadă, numele Grenvile va fi rostit cu cinste, nu numai aici în Cornwall, dar şi în întreaga Anglie. În ciuda multelor mele cusururi, mă pricep destul de bine să citesc în firea oamenilor ca să-mi dau seama că nepotul meu Jack va fi în timp de pace tot atât de mare, pe cât a fost ca tânăr în timp de război, şi că nici tânărul Bunny nu va rămâne mai prejos de dânsul. În anii ce vor veni, ei vor putea spune fiilor lor; „Noi, Grenvilii, am luptat pentru restaurarea regelui”, şi numele lor va apare în cartea cea mare, din care ne-a citit tatăl meu la Stowe, pe lângă cel al bunicului meu Richard, care s-a luptat pe corabia *Revenge*.

Se opri o clipă, apoi continuă şi mai în şoaptă:

— Nu-mi pasă dacă numele meu va fi scris în cartea aceea cu slove mai mărunte. „El a fost un soldat”, se poate scrie, „Generalul regelui în Vest”. Acesta să fie epitaful meu. Dar nu va mai apare niciun alt Richard în această carte la Stowe. Fiindcă generalul regelui a murit fără să fi lăsat un fiu.

O tăcere lungă urmă după aceste ultime cuvinte. Richard continua să stea la fereastră; eu şedeam în fotoliu cu mâinile în poală. Aşteptam izbucnirea, cuvintele furioase, încărcate de spaimă, sau torentul de lacrimi. Fiindcă timp de optsprezece ani furtuna fusese înăbuşită şi acum valul tulburător trebuia să-şi dea drumul. E greşeala noastră, îmi spusei în şoaptă, nu a lui. Dacă Richard ar fi fost mai iertător, dacă eu aş fi fost mai puţin mândră, dacă inimile noastre ar fi fost pline numai de dragoste şi nu de ură, dacă am fi fost înzestraţi cu mai multă înţelegere... Prea târziu. Cu douăzeci de ani prea târziu. Şi-acum, micul ţap ispăşitor al păcatelor noastre mergea sângerând la judecată...

Dar strigătul pe care îl aşteptam n-avea să fie rostit niciodată. Nici lacrimi nu se sparseră între gene. În loc de asta, el se smulse din ungherul său şi se opri o clipă

în mijlocul odăii. Teama dispăruse din ochii lui negri şi mâinile subţiri nu-i mai tremurau. Arăta mai bătrân acum, mai bătrân şi mai înţelept. Ca şi cum în timp ce rostea cuvintele părintelui său, o mulţime de ani ar fi trecut peste el.

Totuşi, când luă hotărârea să spună ceva, glasul lui era al unui tânăr simplu şi neştiutor.

— Ce trebuie să fac? zise el. Vrei s-o faci tu pentru mine, ori să-mi ridic zilele singur?

Gartred se mişcă cea dintâi. Gartred, vrăjmaşa mea dintotdeauna. Se ridică de pe divan, trăgându-şi voaleta peste faţă şi veni spre fotoliul meu. Puse mâna pe fotoliu şi, fără să rostească un cuvânt, mă duse afară din odaie. Ieşirăm în grădină, la soare, întorcând spatele casei, fără a ne spune ceva, fiindcă nu exista cuvântul pe care l-am fi putut rosti. Dar nici ea, nici eu; şi nicio altă fiinţă vie sau moartă n-au aflat vreodată, ceea ce Richard Grenvile spuse unicului său fiu în galeria lungă din Menabilly.

. . . . . .

În seara aceea izbucni răscoala în vest. Nu fusese cu putinţă să li se dea de veste regaliştilor din Helston şi Penzance, că toţi conducătorii din răsărit fuseseră arestaţi şi că răscoala, care avusese o perspectivă atât de frumoasă, devenise în cele din urmă un dezastru. Dăduseră lovitura la ora convenită, după un plan mai dinainte stabilit, şi nu se găsiră în faţa trupelor îngrozite, aşa cum se aşteptară, ci în faţa unor forţe mari, pregătite şi înarmate, care veniseră anume în acest scop la Cornwall. Nicio flotă franceză de dincolo de insulele Scilly nu ancorase la Land's End şi Lizard. Nicio debarcare a celor douăzeci de mii de oameni nu avusese loc pe coastă, sub Dodman şi Nare. Iar comandanţii care fusese vorba să se apropie de vest, fură puşi în lanţuri, umăr lângă umăr, şi duşi în garnizoana de la Plymouth. Niciun Trelawney, niciun Arundell, niciun Trevannion şi niciun Bassett. Ceea ce ar fi trebuit să fie o torţă care să

aprindă întreaga Anglie, nu era mai mult decât o flacără tremurătoare, care se stingea în pripă, țâşnind pentru o singură clipă în aerul umed al Cornwallului. Câteva magazine jefuite la Pezanee... unele case prădate la Mullion... un atac sălbatic, neorânduit, la Goonhilly Down, fără ca un singur om să fi ştiut încotro să-şi îndrepte paşii sau pentru ce duce lupta... Apoi ultima bătălie disperată şi fără niciun rost la Mawgan Creek, unde trupele parlamentare le înfrânseră pe cele regaliste, prost călăuzite, aruncându-le peste stânci şi pietre în apele adânci ale râului Helford River.

Rebeliunea din '48. Cu ajutorul lui Dumnezeu, ultima dată când oamenii aveau să mai lupte pe pământul ținutului Cornwall... A durat numai o săptămână, dar pentru acei care au murit şi au suferit, a durat o veşnicie. Luptele s-au dat la vest de Truro, aşa că noi, la Menabilly, n-am simțit praful de puşcă. Dar orice drum, orice potecuță erau păzite, şi nici cel puțin servitorii nu îndrăzneau să-şi părăsească adăposturile. În seara aceea, o companie de soldați, pusă sub comanda colonelului Robert Bennett, vechiul nostru vecin de lângă Looe, veni la Menabilly şi făcu o percheziție. Nu eram acasă decât eu şi Gartred. El nu ştia că, dacă ar fi venit cu zece minute mai devreme, l-ar fi găsit pe omul, pe capul căruia se pusese cel mai mare preț.

Îl văd şi acum pe Richard, cu brațele încrucişate, stând în sufragerie, cu scaunele goale în juru-i, surd la toate cuvintele mele.

— Când vor veni, spunea el n-au decât să mă ia. A mea e vina. Eu sunt omul pentru care suferă astăzi prietenii mei. Foarte bine, deci! Lasă-i să-mi facă orice rău, căci, predându-mă, poate mai pot salva Cornwall-ul de la o distrugere totală.

Gartred, care îşi recâştigase calmul ei rece, strânse din umeri cu dispreț.

— Nu-i ceva cam prea târziu să faci pe martirul? zise ea. Ce bine mai poate ieşi din faptul că tu te predai? Te înşeli, sărmanul meu Richard, dacă crezi că simplul fapt

că ei vor pune mâna pe un Grenvile îi va împiedica să-i aresteze şi să-i ucidă pe ceilalţi. Urăsc aceste gesturi de ultimă oră, aceste sacrificări sublime. Dovedeşte că eşti bărbat întreg, şi caută să scăpaţi şi voi, aşa cum a scăpat Bunny.

Ea nu privi spre Dick. Nici eu. Băiatul stătea lângă tatăl său, tăcut ca totdeauna.

— Vom arăta minunat pe eşafod, Dick şi cu mine, spuse Richard. Numai că ceafa mea e ceva mai groasă decât a lui şi ar putea fi nevoie de două lovituri de topor în loc de una.

— Poate că nu ţi se va face plăcerea să fii executat cu parada cuvenită, ca un martir, spuse Gartred căscând, ci te vor ucide cu o funie înnodată în jurul grumazului, într-un beci umed. Şi ăsta n-ar fi sfârşitul obişnuit pentru un Grenvile.

— Ar fi mai bine, zise Richard în şoaptă, dacă cei doi Grenvili ar muri în obscuritate.

Se lăsă o tăcere apăsătoare, apoi Dick vorbi pentru întâia oară, după clipa aceea de neuitat, din galerie.

— Ce facem cu familia Rashleigh? întrebă el. Dacă eu şi tatăl meu vom fi găsiţi aici, cum i-am putea convinge pe duşmani că familia Rashleigh e cu totul nevinovată în legătură cu cele întâmplate?

Mă agăţai de aceste cuvinte aşa cum se agaţă de un fir de pai o femeie gata să se înece.

— Nu te-ai gândit la lucrul acesta, îi spusei lui Richard. Nu te-ai gândit o singură clipă la ceea ce va fi cu ei. Cine oare ar putea crede că Jonathan Rashleigh şi John n-au făcut parte din conspiraţie? Lipsa lor din Menabilly nu e totuşi o dovadă. Vor fi vârâţi şi ei în această încurcătură, ca şi sora mea Mary. Biata Alice refugiată la Trethurfe, Joan la Mothercombe, cu o legiune întreagă de copii. Toţi, începând cu Jonathan la Londra şi sfârşind cu copilaşul de pe genunchii Joanei, vor fi arestaţi şi poate ucişi dacă vrăjmaşii te vor găsi aici.

În clipa aceea intră un servitor îngrozit, frângându-şi

mâinile.

— Cred că cel mai bun lucru e să vă spun adevărul, zise el. A venit chiar acum un tânăr, care ne-a adus vestea că sunt adunate o mulțime de trupe pe dealul Polmear. Unele s-au îndreptat în jos, spre Polkerris. Celelalte pornesc spre Tregaminion, apropiindu-se de porțile parcului.

— Mulțumesc, spuse Richard înclinându-se. Îți sunt îndatorat pentru prevederea dumitale.

Servitorul părăsi încăperea, sperând desigur să se facă bolnav în odaia lui, în clipa când aveau să sosească trupele.

Richard se ridică încet şi mă privi.

— Aşadar, te temi pentru familia Rashleigh? întrebă. Şi numai de dragul ei nu simți dorința să mă arunci în gura lupilor? Foarte bine, atunci! De astă dată mă voi arăta înțelegător. Unde se află ascunzătoarea aceea faimoasă, care acum patru ani a fost de un atât de mare folos pentru noi toți?

Îl văzui pe Dick făcând un pas înapoi, după care îndepărtându-şi privirea de la mine, îl privi țintă pe tatăl său.

— Dick ştie, răspunsei. Vrei s-o împarți cu el?

— Un şoarece urmărit nu mai poate alege, răspunse Richard. Trebuie să îndure orice tovărăşie i se oferă.

Dacă locul era plin cu păianjeni, de mucegai şi de buruieni, nu ştiam şi nici nu avea vreo importanță. Cel puțin putea să-i ascundă în clipa când vor fi venit trupele. Şi nimeni, nici chiar Gartred, nu cunoştea secretul.

— Ții minte, îl întrebai pe Dick, unde se află tunelul? Te înştiințez însă că de patru ani nimeni n-a mai fost acolo.

El făcu un semn din cap cu obrajii galbeni ca ceara. Şi mă întrebai de ce l-o fi cuprins acum atâta spaimă, când cu un ceas mai înainte se oferise să fie înjunghiat ca un mieluşel.

— Plecați atunci, împreună! Dar chiar acum, în

această clipă, cât mai e timp.

Veni spre mine, noul lui curaj părăsindu-l întrucâtva, ceea ce dovedea că era acelaşi care odinioară mă iubise atât de mult, şi inima mi se umplu de milă.

— Funia, spuse el, funia de la scripete! Ce ne facem dacă s-o fi ros în timpul cât n-a fost folosită şi dacă scripetele o fi ruginit?

— N-are importanţă, spusei, nu vei mai avea nevoie să-l foloseşti. N-am să te mai aştept în odaia de sus.

Mă privi ţintă, pierdut, zăpăcit, fără să mă fi înţeles, şi cred că timp de o secundă, se crezu din nou copilul de altădată. Richard îl smulse din îngândurare în cele din urmă, cu vocea lui aspră, limpede.

— Ei bine? Dacă trebuie făcut, acum e momentul, nu-i alt mijloc de scăpare.

Dick continuă să mă privească; în ochii lui scânteia o privire stranie, nouă, pe care n-o observasem niciodată înainte. De ce mă privea el astfel? Sau nu mă privea pe mine, ci pe altcineva, spiritul unui trecut înmormântat, care poate că-i făcea semne?

— Da, răspunse el în şoaptă. Dacă trebuie făcut, acum e momentul...

Se întoarse spre tatăl său şi deschise uşa sufrageriei.

— Vreţi să mă urmaţi, Sir? îl întrebă pe Richard.

Richard se opri o clipă în prag. Privi întâi spre Gartred, apoi se uită din nou la mine.

— Atunci când haitele au pornit în goană, zise el, şi toate desişurile sunt păzite, vulpea roşie se ascunde sub pământ.

Zâmbi, oprindu-şi privirea asupra ochilor mei o singură clipă, şi porni în urma lui Dick pe şosea... Gartred îi privi un răstimp, apoi ridică din umeri.

— Şi eu care credeam că ascunzătoarea e în casă. Lângă vechiul tău apartament din turnuleţ!

— Aşa ai crezut? întrebai.

— Am pierdut ore întregi acum patru, ani, căutând prin coridoare, pipăind pereţii din preajma uşii tale.

Lângă fereastră atârna o oglindă. Ea se privi în

lumina ei, după ce îşi scoase vălul. Tăietura adâncă, roşie, se întindea de la sprânceană până la bărbie, adâncă şi neregulată; ovalul frumos al obrazului ei se schimbase pentru totdeauna. Îi priveam ochii, şi ea băgă de seamă, cercetându-mă prin sticla cețoasă a oglinzii.

— Aş fi putut să te opresc să nu aluneci în prăpastie, îmi spuse. Ai ştiut asta, nu-i aşa?

— Da, răspunsei.

— Ai strigat la mine, întrebându-mă care drum e cel mai bun, şi eu nu ți-am răspuns.

— Da, nu mi-ai răspuns.

— Mânia ta a dăinuit îndelungă vreme; azi, în sfârşit, eşti pe deplin răzbunată.

Se întoarse de la oglindă şi veni spre mine. Scoțând din poşetă pachețelul de cărți pe care îl țineam atât de bine minte, se aşează la masă lângă fotoliul meu. Făcu cărțile şi le întinse cu dosul în sus pe masă.

— Vom juca o pasiență în doi, până ce vor veni trupele, spuse Gartred Grenvile.

35

Dacă colonelul Bennett ar fi cutreierat întreg ținutul Cornwall, mă îndoiesc că ar fi putut găsi o pereche mai liniştită decât cele două femei care jucau cărți în sufrageria din Menabilly. Una, cu o cicatrice mare pe față şi cu părul argintiu, cealaltă o schiloadă neputincioasă. Da, avusesem musafiri până-n ziua aceea, nu tăgăduiam. Ginerele lui Sir Rashleigh, Sir Peter Courtney şi fratele meu, Robin Harris. Nu, nu ştiam nimic în legătură cu rosturile lor. Veneau şi plecau după cum aveau plăcerea. Da, eram convinse că Mister Trelawney fusese odată în vizită la noi, dar nu-l văzusem. De ce fusesem lăsată singură la Menabilly de către familia Rashleigh? De nevoie şi nu de plăcere. Poate că dumneavoastră ați uitat, domnule colonel Bennett, că la Lanrest casa mea a fost arsă acum patru ani – din ordinul dumneavoastră, după cum mi-a povestit cineva. O faptă ciudată din partea unui vecin. Şi pentru ce Misses Denys din Orley Court, în apropiere de Bideford, se afla în vizită la mine? Oh, noi fusesem cumnate pe vremuri şi prietene de mulți ani... Da, e adevărat că numele meu a fost legat de cel al lui Sir Richard Grenvile în trecut. Se bârfea în vestul țării noastre ca şi la Whitehall... Nu, Misses Denys n-a avut niciodată legături de prietenie cu fratele ei. Nu, nu ştiam nimic de mişcările lui. Auzisem că e la Neapole. Da, poftim, percheziționați casa din beci până în pod, cercetați pretutindeni... Aici sunt cheile. Faceți ce doriți. Nu avem puterea să vă oprim. Menabilly nu e proprietatea noastră. Suntem numai musafiri aici în lipsa lui Mister Rashleigh...

— Faceți impresia că spuneți adevărul, Mistress

Harris, rosti el către sfârşitul vizitei. (Îmi spunea „Honor” odinioară, când eram vecini lângă Looe). Dar faptul că fratele dumneavoastră şi Sir Peter Courtney sunt implicaţi în răscoala care acum a izbucnit în Helston şi Penzance, face să se creadă că această casă e întrucâtva suspectă. Voi lăsa oameni de pază aici, şi cred că, la sosirea lui Sir Hardress Waller, se va face o percheziţie mai severă decât aceea pe care eu am avut timpul s-o fac astăzi. Până atunci... se întrerupse brusc, ochii lui îndreptându-se ca din curiozitate spre Gartred.

— Îmi iertaţi lipsa de delicateţă, doamnă, reluă, dar această tăietură e recentă?

— Un accident, spuse Gartred ridicând din umeri. O mişcare greşită şi ceva cioburi de sticlă.

— Desigur... Dar nu chiar din vina dumneavoastră, nu-i aşa?

— Ce altceva vă puteţi închipui?

— Pare mai mult o tăietură de sabie, iertaţi-mi obrăznicia. Dacă aţi fi bărbat, aş spune că aţi avut un duel şi aţi primit o lovitură din partea adversarului.

— Dar nu sunt bărbat, colonele Bennett. Şi dacă vă îndoiţi de lucrul acesta, de ce nu mergeţi sus în odaia mea ca să vă fac dovada deplină?

Robert Bennett era un puritan. Se dădu înapoi înroşindu-se până dincolo de urechi.

— Vă mulţumesc, doamnă, spuse el ţeapăn. Ochii mei m-au convins îndeajuns.

— Dacă pentru înaintările în armată s-ar mai impune galanteria, zise Gartred, dumneavoastră, de bună seamă, aţi fi şi astăzi soldat de rând. Nu cred să existe ofiţer în Cornwall sau chiar în Devon, în stare să refuze să urce în odaia ei cu Gartred Denys.

Începu să amestece din nou cărţile, dar colonelul Bennett făcu un gest cu mâna.

— Regret, spuse el scurt, dar dacă sunteţi Misses Denys sau Misses Harris, nu are nicio importanţă în zilele noastre. Ceea ce mă interesează, e faptul că numele dumneavoastră ca fată a fost Grenvile.

— Deci? spuse Gartred amestecând cărțile.

— Deci, trebuie să vă rog să mergeți cu mine şi să primiți o escortă până la Truro. Acolo veți rămâne cât vor dura investigațiile şi, când drumurile vor fi mai liniştite, veți putea pleca la Orley Court.

Gartred vârî cărțile în poşetă şi se ridică domol în picioare.

— Cum doriți, spuse înălțând din umeri. Sper că aveți un mijloc de transport? Nu mi-am adus îmbrăcămintea de călătorie.

— Veți avea tot confortul, doamnă.

Se întoarse apoi către mine:

— Dumneavoastră vă este îngăduit să rămâneți aici, până ce voi primi alte ordine din partea lui Sir Hardress Waller. Asta cred că se va întâmpla mâine de dimineață. Mă simt dator să vă cer însă să fiți pregătită pentru a vă putea deplasa imediat dacă va veni acest ordin. Înțelegeți?

— Da, înțeleg.

— Foarte bine. Voi lăsa o pază în fața casei cu indicația să tragă de îndată ce i se va părea suspect. Noapte bună! Sunteți gata, Misses Denys?

— Da, sunt gata.

Gartred se întoarse spre mine şi mă bătu uşor pe umăr.

— Îmi pare rău, spuse ea, că trebuie să-mi scurtez vizita. Cele cuvenite din partea mea familiei Rashleigh. Şi fă cunoscut lui Jonathan ceea ce ți-am spus în legătură cu grădinile lui. Dacă doreşte să planteze copăcei în floare, mai întâi trebuie să aibă grijă să scape de vulpi...

— Asta nu e chiar atât de uşor, răspunsei. Se prind foarte greu. Mai ales când se ascund sub pământ.

— Atunci, să fie ucise prin fum, adăugă ea. E singura cale. Şi să se facă în timpul nopții; rămâne mai puțin miros în urma lor. La revedere, Honor!

— La revedere, Gartred.

Plecă, ridicându-şi vălul ca să-şi arate rana

proaspătă, şi din ziua aceea, n-am mai văzut-o.

Auzii trupele părăsind curtea şi ieşind din parc. În faţa celor două porţi de intrare stăteau santinele cu armele la picior. Alta fusese aşezată în faţa porţii dinafară şi la scările ce duceau spre şosea. Le privii îndelung, apoi trăsei de clopoţel, chemând-o pe Matty.

— Întreabă, spusei, dacă colonelul Bennett a îngăduit să ies puţin ca să iau aer.

Se întoarse într-o clipă cu vestea, de care mă temusem.

— Cu părere de rău, răspunse ea, colonelul Bennett a dat ordine severe ca dumneavoastră să nu părăsiţi casa.

O privii şi ea mă privi la rându-i.

Gândurile se roteau în capul meu într-o confuzie sălbatică.

— Ce oră e? întrebai.

— Aproape cinci, îmi răspunse.

— Încă patru ore de lumină, spusei.

— Da.

De la fereastra sălii de mâncare văzui santinela plimbându-se prin faţa porţilor grădinii dinspre miazăzi. Din când în când, se oprea ca să privească în jur şi să stea de vorbă cu camaradul său de pe scările ce duceau spre şosea. Soarele arunca raze piezişe pe ţevile puştilor.

— Du-mă sus, Matty, spusei în şoaptă.

— La odaia dumneavoastră?

— Nu, Matty. În vechea mea locuinţă, dincolo de cea din turnuleţ.

Nu mai fusesem acolo de când venisem din nou la Menabilly. Aripa dinspre apus tot mai era goală, neatinsă. Pustiită şi despuiată ca şi în ’44, când rebelii jefuiseră casa. Tapetul de pe pereţi fusese scos. Încăperea nu avea nici pat, nici scaun, nici masă. Un oblon rupt atârna la fereastră, îngăduind să intre puţină lumină. Stăruia pretutindeni un miros stătut şi mucegăit, iar într-un colţ zării scheletul unui şoarece. Domnea multă linişte în această aripă de apus. Şi multă tăcere. Niciun sunet nu venea din bucătăriile părăsite de

jos.

— Apropie-te de lespezi, şoptii. Atinge-le cu mâna.

Matty se lăsă în genunchi. Puse mâna pe lespedea pătrată de lângă boltă, dar nu se mişcă din loc.

— Nu pot face nimic, îmi spuse. E bine fixată. Aţi uitat că se deschide numai pe dinăuntrul bolţii?

Uitasem? Era, totuşi, singurul lucru pe care îl ţinusem minte... Ucide-le prin fum, spusese Gartred, e singura cale. Dar ea nu ştiuse nimic. Crezuse poate că ei sunt ascunşi undeva prin păduri. Nu în dosul unor pereţi de piatră, de-o grosime de trei picioare...

— Să-mi aduci hârtie şi lemne, spusei din nou. Aprinde focul. Dar nu în cămin, ci aici, lângă perete.

Exista un mijloc, – foarte slab, după părerea mea, – ca fumul să pătrundă prin crăpăturile pietrelor, dând astfel de veste. S-ar fi putut însă ca ei să nu fie acolo. Poate că se ghemuiseră în tunel, la capătul celălalt, aproape de căsuţa de vară.

Ce nehotărâtă era, buna şi credincioasa Matty, aducând iarbă uscată şi crăci. Ce atentă sufla în foc, ce metodic punea vreasc peste vreasc!

— Grăbeşte-te, îi spusei. Mai multe lemne, flacăra să fie mai puternică.

— Răbdare, şopti ea; se face de la sine cu timpul.

Cu timpul... Acesta nu mai era al meu... Nici al lui Richard...

Încăperea era plină cu fum. Ne intra în ochi, în păr, se lipea de geamuri. Dar dacă pătrundea şi printre pietre, nu ştiam. Matty se duse la fereastră şi lărgi crăpătura. Ţineam în mână un băţ lung, scurmând domol în foc, împingând vreascurile spre zidul de lângă boltă.

— Prin parc vin călare patru oameni, spuse Matty dintr-odată. Poartă uniforme ca şi cei care au fost aici înainte.

Mâinile îmi erau umede de sudoare. Aruncai băţul nefolositor şi îmi frecai ochii înroşiţi de fum, care mă usturau. Cred că în acest moment eram mai aproape de spaimă, decât fusesem vreodată în cei treizeci şi opt de

ani ai mei.

— Oh, Dumnezeule, şoptii. Ce ne facem?

Matty închise geamul. Călca peste jeratec.

— Veniţi în camera dumneavoastră, îmi spuse. Mai târziu, la noapte, vom încerca din nou. Dar acum nu trebuie să ne găsească aici.

Mă duse în braţe din camera întunecoasă, prin turnuleţ şi prin coridorul de dincolo, până în odaia mea din aripa de răsărit. Mă aşeză în pat, aducându-mi apă să mă spăl pe faţă şi pe mâini. Auzirăm trupele intrând în curte, apoi zgomot de paşi. Nepăsându-i de niciun om şi de nicio situaţie, orologiul din turn bătu şase ceasuri, notele lui stupide, plumburii sunând cu o precizie mecanică. Matty îmi pieptănă părul, scuturându-l de funingine, apoi îmi schimbă rochia. Cineva bătu în uşă. Un servitor cu faţa speriată şopti că Mistress Harris e chemată jos. Mă aşezară în fotoliu şi mă purtară pe scări. Matty văzuse patru oameni venind călare prin parc, dar în hol se zăreau numai trei, privind înspre grădini. Îmi aruncară o privire curioasă, când Matty şi servitorul mă aşezară în sufragerie. Cel de-al patrulea călăreţ se afla în preajma căminului, sprijinindu-se într-un baston. Şi nu era oştean ca ceilalţi, ci însuşi cumnatul meu Jonathan Rashleigh.

Un moment rămăsei împietrită, astfel că nu putui rosti un singur cuvânt. Apoi mă simţii dintr-odată, înfricoşată, îngrozită şi cu desăvârşire neajutată, şi începui să plâng. El îmi luă mâna şi o ţinu fără să spună nimic. După o clipă sau două îmi revenii, şi, privindu-l, îmi dădui seama ce făcuseră anii din el. Trecuseră numai doi ani de când plecase la Londra? Parc-ar fi trecut douăzeci. Cred că avea cincizeci şi opt de ani. Părea de şaptezeci. Părul îi albise cu desăvârşire, umerii lui odinioară atât de largi se strânseseră şi erau lăsaţi în jos. Ochii păreau intraţi adânc în orbite.

— Ce s-a întâmplat? întrebai. Pentru ce te-ai întors?

— Datoria e plătită, îmi răspunse, şi până şi glasul lui era al unui om bătrân, domol şi obosit. Datoria a fost

plătită, amenda e ştearsă. Sunt liber să mă întorc la Cornwall.

— Ai ales un moment nepotrivit pentru întoarcerea ta, îi răspunsei.

— Aşa mi s-a spus, rosti el în şoaptă.

Mă privi, şi în această clipă îmi dădui seama că şi el făcuse parte din conspiraţie. Că toţi oaspeţii care se furişaseră ca nişte hoţi în casa lui, veniseră cu îngăduinţa lui şi că el, prizonier la Londra, îşi riscase viaţa pentru ei.

— Ai venit pe uscat? îl întrebai.

— Nu, pe apă, îmi răspunse. Cu vasul meu propriu „Frances" care face drumul între Fowey şi Continent, după cum îţi aminteşti, poate.

— Da, îmi amintesc.

— Marfa ce-a fost încărcată pe puntea lui mi-a ajutat să-mi plătesc datoria. Am plecat din Gravesend acum o săptămână, când Comitetul local mi-a dat încuviinţarea să plec din Londra şi să mă întorc la Fowey. Am ajuns abia acum câteva ore în port.

— Mary e cu tine?

— Nu. Ea a debarcat la Plymouth, ca să se poată întâlni cu Joan la Mothercombe. Gărzile din Plymouth ne-au spus că se pregăteşte o răscoală în Cornwall şi că trupele stau pregătite pentru a o înăbuşi. Eu m-am grăbit să vin cât mai repede la Fowey, temându-mă pentru tine.

— Ai ştiut, deci, că John nu e aici? Ai ştiut că sunt... singură?

— Am ştiut că eşti... singură.

Amândoi tăcurăm, cu ochii îndreptaţi spre uşă.

— L-au arestat pe Robin, spusei, şi mi-e teamă c-a fost arestat şi Peter.

— Da, răspunse el. Aşa mi-au spus gărzile care mă păzesc.

— Asupra ta nu cade nicio bănuială?

— Nu încă, răspunse el straniu.

Îl văzui privind spre fereastră, unde spatele larg al

santinelei închidea vederea. Apoi, încet, scoase o hârtie împăturită din buzunar şi, când o deschise, băgai de seamă că era un afiş, cum sunt acelea ce se lipesc pe ziduri când e vorba de căutarea cuiva. Mi-l citi:

„Oricine l-a adăpostit cândva sau caută să-l adăpostească în viitor pe cunoscutul răufăcător Richard Grenvile, la descoperire va fi arestat pentru înaltă trădare, averea sa sechestrată pentru totdeauna, iar familia sa arestată şi ea."

Împături hârtia din nou.

— Afişul acesta e lipit pe fiecare zid în toate oraşele din Cornwall.

Tăcui un răstimp, apoi spusei:

— Au percheziţionat casa. Acum două ceasuri. N-au găsit nimic.

— Vor veni din nou mâine dimineaţă, îmi răspunse el.

Se întoarse în preajma căminului şi se opri acolo, meditând şi sprijinindu-se în baston.

— Vasul meu „Frances" rămâne la Fowey numai pentru o noapte. Mâine, cu primul flux, va porni spre Olanda.

— Spre Olanda?

— Duce o cantitate mică de marfă la Flyshing. Cârmaciul vasului e un om cinstit, în care mă pot încrede. I-am lăsat în grijă o tânără femeie, despre care am socotit că e bine să spun că mi-e rudă. Dacă lucrurile ar fi fost altfel, poate că ar fi debarcat odată cu mine, aici în Fowey. Dar soarta şi împrejurările au hotărât altfel. De aceea va pleca spre Flyshing pe puntea vasului meu.

— Nu înţeleg ce legătură poate să fie între această tânără femeie şi persoana mea, spusei după o ezitare de-o clipă. La urma urmei, putea să plece în Olanda şi pe altă cale.

— S-ar simţi mult mai bine, răspunse Jonathan Rashleigh, dacă tatăl ei ar fi cu dânsa.

Tot nu înţelegeam nimic din cuvintele lui, până ce găsi în buzunar o notă, pe care mi-o înmână. O desfăcui şi citii cele câteva cuvinte înşirate cu slovă tânără şi

neformată.

„Dacă mai ai nevoie de o fiică pentru bătrâneţile tale, spunea scrisoarea, ea te aşteaptă pe bordul vasului „Frances” . Se spune că în Olanda e un climat mai sănătos decât în Anglia. Vrei să-l încerci împreună cu mine? Mama m-a botezat Elizabeth, dar eu prefer să semnez fiica ta, Bess”.

Nu spusei nimic; rămăsesem cu petecul de hârtie în mână. Aş fi putut să pun o sută de întrebări dacă aş fi avut răgazul sau liniştea sufletească de trebuinţă. Întrebări de femeie, la care ar fi putut răspunde sora mea Mary şi pe care le-ar fi înţeles. Era oare drăguţă? Era cumsecade? Avea ochii lui, gura lui, părul lui castaniu? Putea să-i înţeleagă dorinţa de-a rămâne singur uneori? Va putea râde cu el când va fi în toane bune? Dar nimic din toate acestea nu avea vreo importanţă pentru moment. Fiindcă n-aveam s-o văd niciodată, nu mă privea nimic din existenţa ei.

— Mi-ai dat această scrisoare cu speranţa că o voi putea înmâna tatălui ei? îl întrebai pe Jonathan.

— Da, răspunse el.

Şi din nou privi spatele larg al santinelei de lângă fereastră.

— Ţi-am spus că vasul „Frances” părăseşte Fowey cu primul flux, reluă. Când vasul va pleca din port, o barcă se va duce la Pridmouth ca să strângă rămăşiţele oştirii împrăştiată pe drumurile dintre coastă şi Cannis Rock. Ar fi foarte uşor să mai ia pe bord şi un călător în lumina slabă a dimineţii.

— Ar fi foarte uşor, răspunsei, dacă acest călător se află acolo.

— Asta te priveşte pe tine. Să ai grijă ca el să fie acolo, îmi spuse.

Ghicise că Richard e ascuns în celulă, – o vedeam asta după ochii lui şi după privirea pe care o aţintise asupra mea.

— Santinelele păzesc şoseaua, zisei.

— Numai la capătul de-aici îmi răspunse el blând. La

celălalt, nu.

— Riscul e foarte mare, adăugai. Chiar în timpul nopții, şi cu atât mai mult în zori.

— Ştiu, dar cred că persoana despre care vorbim, va îndrăzni totul, spuse el.

Din nou scoase afişul din buzunar.

— Dacă-i înmânezi asta, reluă în şoaptă, ai putea să-l smulgi din ghearele primejdiei.

Luai afişul şi îl ascunsei la sân.

— Mai e un lucru pe care te-aş ruga să-l faci, îmi spuse. Anume?

— Să distrugi orice urmă care ar putea să dea de bănuit. Oamenii care vor veni mâine, au nasuri mult mai fine decât cei de azi. Sunt ca nişte câini poliţişti, pregătiți anume pentru asemenea treburi.

— N-ar putea găsi nimic în toată casa, răspunsei. Asta o ştii. Tatăl tău a dovedit o dibăcie nemaipomenită când a construit această boltă.

— Pe dinafară, însă, secretul e mai puțin sigur. Îți dau voie să duci la bun sfârşit truda începută de parlamentari în '44. Eu n-am de gând să mă mai folosesc de căsuța de vară.

Înțelegeam sensul cuvintelor lui. Se sprijini în baston şi mă privi.

— Lemnele ard foarte repede când e vreme uscată, molozul se strânge grămadă şi urzica şi scaieții cresc din belşug în timpul verii, spuse el. Cât voi trăi eu, şi cât va trăi John, nu va mai fi nevoie să curățim aceste buruieni.

— De ce nu rămâi tu, şoptii, să le faci toate astea?

Dar, în timp ce vorbeam, se deschise uşa ce da în sala de mese şi comandantul celor trei oşteni, care aştepta în hol, se ivi în prag.

— Regret, Sir, spuse el, dar au trecut cincisprezece minute în loc de zece cât vi s-au acordat. Nu mă pot împotrivi ordinelor ce mi s-au dat. Vă rog, deci, să vă luați rămas bun şi să vă întoarceți cu mine la Fowey.

Îl privii îngrozită, pierzându-mi tot curajul.

— Credeam că Mister Rashleigh e din nou liber!

— Timpurile fiind foarte tulburi, draga mea Honor, răspunse Jonathan în liniştе, domnii din guvern cred că e cel mai bun lucru ca eu să fiu ținut sub supraveghere, de vreme ce nu sunt încă arestat. Voi petrece noaptea în casa mea, la Fowey. Îmi pare rău dacă nu m-am exprimat destul de clar, de la început.

Se întoarse spre ceilalți.

— Vă sunt îndatorat că mi-ați îngăduit această întrevedere cu cumnata mea. E suferindă şi am fost foarte îngrijorați de soarta ei.

Şi, fără niciun alt cuvânt, plecă iar eu rămăsei cu scrisoarea în mână şi cu afişul ascuns în sân; viața, nu numai a lui Richard, dar şi a fiului său şi a întregii familii Rashleigh depindea acum de istețimea şi priceperea mea.

O aşteptai pe Matty, dar ea nu veni şi, cuprinsă de nerăbdare în cele din urmă, trăsei de soneria de lângă cămin. Servitorul care veni, îmi spuse îngrozit că Matty nu putea fi găsită nicăieri – că o căutase prin bucătării şi în dormitorul ei, în zadar.

— N-are importanță, spusei, luând o carte şi prefăcându-mă că citesc.

— Vreți să luați masa, doamnă? mă întrebă. E aproape ora şapte. Mult după ora dumneavoastră obişnuită.

— Oh, desigur, răspunsei, dacă vrei să mă serveşti.

Continuai să mă prefac că citesc, dar tot timpul număram câte ore mai sunt până ce se va întuneca şi mă întrebai cu inima nelinişti tă ce se putuse oare întâmpla cu Matty. Mâncai nişte friptură şi băui vin, fără să le simt gustul. Stăteam în sufrageria tapetată într-o culoare închisă, portretul bătrânului John Rashleigh şi al soției sale uitându-se parcă mustrător la mine; vedeam cum umbrele se întindeau, cum înserarea posomorâtă se târa domol şi cum nori deşi acopereau tot cerul.

Erau aproape nouă ceasuri, când uşa se deschise cu

un scârțâit prelung. Întorsei capul şi-o zării pe Matty, cu rochia pătată şi plină de buruieni. Îşi duse degetul la buze, iar eu nu spusei nimic. Trecu prin odaie şi închise obloanele. Apoi grăi în şoaptă, peste umăr.

— Nu e prea ursuză santinela de pe şosea.

— Nu?

— Cunoaşte pe soția vărului meu din Liskeard.

— Se poate face o cunoştință şi pe alte temeiuri.

Prinse ivărul oblonului şi trase perdeaua.

— A fost cam umed în parc, reluă ea.

— Bag de seamă.

— El a găsit un alt loc mai ferit sub desiş, unde am putut sta de vorbă în linişte despre soția vărului meu... În timp ce căuta desişul, eu am aşteptat în căsuța de vară.

— Asta se înțelege, spusei.

Perdelele toate fuseseră trase în fața obloanelor şi în sufragerie era acum întuneric. Matty veni lângă fotoliul meu.

— Am ridicat piatra, îmi spuse. Am aruncat scrisoarea de la capătul de sus al scărilor. Am spus, dacă funia se mai ține legată de scripete, ei să tragă de ea la miezul nopții. Îi vom aştepta în odaia de sus.

Îi luai mâna puternică, plină de curaj, şi o strânsei într-a mea.

— Mă rog lui Dumnezeu să găsească scrisoarea, adăugă ea în şoaptă. Pesemne că a mai alunecat pământul de când tunelul a fost folosit ultima oară. Miroase acolo a mormânt...

Ne lipirăm una de alta în întuneric şi-i auzii bătaia regulată a inimii.

36

Rămăsei culcată în pat de la nouă ceasuri şi jumătate aproape de miezul nopții. În clipa când Matty veni să mă scoale, în casă era o linişte de moarte. Servitorii plecaseră la culcare în mansardă, iar santinelele se aflau la posturile lor. O auzeam pe una plimbându-se pe sub fereastra mea. Luna perfidă, niciodată aliata unui fugar, răsări încet deasupra copacilor din parc. Nu aprinsesem nici cel puțin o lumânare. Matty se furişă la uşă şi ascultă. Apoi mă ridică în brațe şi mă duse prin lungul şi întortocheatul coridor în turnulețul gol. Ce goale erau încăperile, ce posomorâtă învinuirea lor! Dar aici, în partea de apus, nici urmă de lună, care să arunce o rază pe podea.

În odaia cu pricina, cenuşa sărmanului foc aprins după-amiază mai arăta ici colo câte o scânteie, iar fumul atârna în nori groşi sub tavan. Ne aşezarăm în colțul de lângă perete şi aşteptarăm. Liniştea din jur era neplăcută, – liniştea unui loc care timp de mulți ani n-a cunoscut un pas omenesc sau o voce omenească. Liniştea unei închisori de mult uitată, în care niciodată n-a pătruns o rază de soare, în care toate anotimpurile se scurg la fel.

Iarna, vara, primăvara şi toamna, toate veniseră şi plecaseră, fără să se fi oprit vreodată aici. Stăruia pretutindeni o veşnică noapte. Şi mă gândii că acest întuneric îl speriase, de bună seamă, pe bietul nebun, unchiul John, pe vremea când locuise aici, de mult, numaidecât după ce fusese clădită casa. Poate că stătuse în acelaşi loc unde mă aflam eu acum, cu mâinile căutând în gol, cu ochii rătăciți în beznă...

Matty îmi puse mâna pe umăr şi văzui că piatra din

dosul meu se mişcă... Simţii în spate un curent de aer rece şi, întorcându-mă, văzui gaura căscată, scările adâncite dedesubt, şi auzii ca un fel de scârţâit, provocat de tragerea funiei şi a scripetelui ruginit.

Cu toate că acesta era sunetul pe care dorisem să-l aud mai mult decât orice pe lume, avea totuşi o notă de groază, cum ar fi fost o chemare dintr-un mormânt. Matty aprinse o lumânare şi, luminând cu ea scările, îl văzu pe Richard stând acolo, cu faţa, cu mâinile şi cu umerii plin de glod, părând în raza de lumină nefirească un cadavru ieşit din mormânt. Zâmbi, şi zâmbetul lui avea ceva hidos, îngrozitor.

— M-am temut că nu vei veni, îmi spuse. Încă puţină vreme, şi ar fi fost prea târziu.

— Ce vrei să spui? întrebai.

— N-aveam aer. Nu e loc aici decât pentru un câine care să se târască. Nu prea am o părere strălucită despre cel care a construit asta pentru Rashleigh.

Mă plecai înainte, privind în josul scărilor şi îl văzui pe Dick, ghemuit la capăt, cu chip de fantomă, tot ca şi al tatălui său.

— N-a fost tot astfel, acum patru ani, spusei.

— Vino, zise Richard, îţi voi arăta. Păzitoarea trebuie să cunoască celula unde îşi ţine osândiţii.

Mă luă în braţe şi, târându-se într-o parte, mă strecură prin intrarea îngustă şi peste scări în celula de jos. Văzui pentru prima şi ultima dată această încăpere secretă dedesubtul bolţii. Înaltă de şase picioare, dreptunghiulară, nu era mai largă decât o chilie; zidurile de piatră, lipicioase din pricina umezelii, erau reci ca gheaţa. Într-un ungher, se zărea un scăunel şi lângă el o măsuţă goală, pe care se afla o lingură de lemn. Păianjenii şi mucegaiul acopereau masa şi lingura, şi mă gândii la ultimul ospăţ luat acolo, cu un sfert de secol în urmă, de unchiul John, nebunul. Deasupra scaunului atârna funia, aproape roasă în scripetele ruginit, iar dincolo era deschizătura ce da în tunel, o gaură rotundă, neagră, cam de optsprezece picioare înălţime, prin care

un om trebuia să se târască dacă voia să ajungă la capătul celălalt.

— Nu mai înțeleg nimic, spusei cutremurându-mă. Nu tot astfel era înainte. Jonathan nu s-ar fi folosit de ea niciodată în această stare.

— A lunecat pământ şi pietrele din temelia casei, spuse Richard. Molozul astupă tunelul, lăsând liber numai spațiul mic de tot, prin care abia ne-am strecurat. Cred că înainte, când tunelul era folosit, drumul a fost curățat regulat cu sapa şi târnăcopul. Acum, când n-a mai fost folosit de atâția ani natura a lucrat în voie. Duşmanii mi-ar putea găsi o nouă poreclă de azi înainte. Bursuc, şi nu vulpe.

Văzui fața albă ca varul a lui Dick ațintită asupra mea. Ce spun oare ochii lui negri? mă întrebai. Ce vor să-mi spună?

— Du-mă înapoi, îi spusei lui Richard. Trebuie să-ți vorbesc.

Mă duse în odaia de sus şi, acolo, respirând adânc, pereții goi şi tavanul afumat îmi păreau un paradis în comparație cu gaura neagră, de unde fusesem smulsă. Oare cu adevărat îl silisem pe Dick, copil fiind, cu patru ani în urmă, să stea acolo câteva ceasuri în şir? Oare din această pricină, ochii lui mă acuzau acum? Dumnezeu să mă ierte, dar ținusem să-i salvez viața. Ne apropiasem sub raza unei singure lumânări, Richard, Dick şi cu mine, în timp ce Matty sta de pază la uşă.

— Jonathan Rashleigh s-a întors, spusei.

Dick îmi aruncă o privire în semn de întrebare, dar Richard nu spuse nimic.

— Datoria a fost plătită, reluai. Comitetul local i-a permis să se întoarcă acasă. Va putea trăi în Cornwall, nesupărat de nimeni, ca om liber, de azi înainte, dacă nu va mai întreprinde nimic în stare să trezească bănuielile parlamentarilor.

— E bine pentru el, spuse Richard. Îi doresc noroc.

— Jonathan Rashleigh e un om paşnic, care, cu toate că îşi iubeşte regele, îşi iubeşte şi mai mult casa, spusei.

A îndurat doi ani de amărăciuni şi de lipsuri. Cred că acum îşi merită odihna şi nu are decât o singură dorinţă – să trăiască în sânul familiei, în casa lui, fără teamă.

— Dorinţă pe care-o simte orice bărbat, zise Richard.

— Dorinţa lui nu se va împlini, dacă se va putea dovedi c-a făcut parte din răsculaţi, îmi dădui cu părerea.

Richard mă privi, apoi ridică din umeri.

— Parlamentului îi va fi foarte greu să-l acuze de lucrul acesta, zise el. Rashleigh a stat doi ani la Londra.

Drept răspuns, scosei afişul din sân şi, întinzându-l în faţa lui, ţinui lumânarea deasupra. Citeam cu glas tare, aşa cum mi-l citise cumnatul meu.

„Oricine l-a adăpostit cândva, sau caută să-l adăpostească în viitor pe cunoscutul răufăcător Richard Grenvile, la descoperire va fi arestat pentru înaltă trădare, averea lui va fi sechestrată pentru totdeauna şi familia sa arestată”.

Aşteptai o clipă, apoi adăugai:

— Jonathan mi-a spus că mâine dimineaţă casa va fi percheziţionată din nou.

Picături de ceară pătară hârtia, iar marginile acesteia se îndoiră. Richard o apropie de lumânare; hârtia luă foc şi arse în întregime, iar rămăşiţele se împrăştiară pe jos.

— Vezi? zise Richard către fiul său. Aşa e şi viaţa. O pâlpâire şi o scânteie, apoi totul s-a dus. Nici urmă nu mai rămâne.

Mi se păru că Dick îl privea pe tatăl său aşa cum un câine şi-ar fi privit stăpânul. Spune-mi, ziceau ochii lui, ce vrei să fac?

— Ei bine, spuse Richard oftând, nu ne rămâne decât să ne oferim grumazul oţelului rece. Un sfârşit îngrozitor. O bucată de drum cu vreo zece oameni în jur, în cătuşe şi lanţuri, apoi plimbarea pe străzile Londrei, huiduiţi de mojicime. Eşti gata, Dick? A ta a fost mâna binecuvântată care ne-a adus aici. Cred că acum vei trage foloasele.

Se ridică şi întinse mâinile deasupra capului celuilalt.

— Cel puțin, au o secure foarte ascuțită la Whitehall. Am mai fost de față la o execuție. Călăul era un flăcău mărunt şi arțăgos, dar avea nişte brațe ca ghiulele de tun. Isprăvea totul dintr-o singură lovitură.

Se opri o clipă, gânditor, apoi continuă în şoaptă:

— Şi totuşi, sângele face un lac minunat pe maldărul de paie.

Îl văzui pe Dick încleştându-şi mâna în jurul gleznei, şi atunci mă repezii ca o furie la bărbatul pe care îl iubeam.

— Ai să taci odată? strigai. Oare n-a suferit destul bietul băiat, în aceşti optsprezece ani?

Richard mă privi cu o sprânceană ridicată.

— Cum? spuse el zâmbind. Şi tu te ridici împotriva mea?

Drept răspuns, îi aruncai scrisoarea mototolită pe care-o țineam în mână. Acum era murdară şi aproape de nerecunoscut.

— Nu e nevoie să-ți pui capul de vulpe pe eşafod, îi spusei. Citeşte rândurile acestea şi schimbă-ți părerea.

Se plecă spre lumânare şi văzui expresia feței lui schimbându-se din neagră răutate în cea mai ciudată nedumerire.

— În sfârşit, am crescut o adevărată Grenvile, răspunse cu blândețe.

— „Frances” părăseşte Fowey cu fluxul de dimineață, reluai. Pleacă la Flyshing şi are destul loc pentru călători. Cârmaciul e un om de încredere. Călătoria va dura puțin.

— Şi cum ajung călătorii pe puntea vasului? întrebă Richard.

— O barcă în căutare de material şi nu de vulpi va veni la Pridmouth, rostii cu glasul domol, în momentul în care vasul va părăsi portul. Călătorii o vor aştepta. Părerea mea e să stea ascunsă pentru tot restul nopții până în zori pe coasta cu scoici de lângă Gribben Hill, şi când barca îşi va căuta materialul în lumina dimineții, la un semn să fie dusă la țărm.

— S-ar părea că nimic nu e mai uşor, spuse Richard.

— Eşti de acord, aşadar, cu acest mijloc de scăpare? Ai renunţat la eroica ta predare?

Cred că şi uitase de ea; deoarece ochii lui rătăceau acum dincolo de mine, născocind anumite planuri şi anumite isprăvi în care eu nu aveam niciun rol.

— Din Olanda în Franţa, şopti el, şi odată acolo, de-a dreptul la Prinţ. Un nou plan de campanie, mai bun decât cel din urmă. O debarcare prin surprindere în Irlanda, şi din Irlanda în Scoţia.

Ochii îi căzură din nou pe scrisoarea ce-o ţinea în mână.

„Mama m-a botezat Elizabeth, citi el, dar eu prefer să semnez fiica ta, Bess".

Fluieră, cu răsufletul greoi, şi întinse scrisoarea lui Dick. Acesta o citi, apoi, tăcut, o restitui tatălui său.

— Ei bine, spuse Richard. Îmi va fi pe plac sora ta?

— Cred, Sir, răspunse Dick în şoaptă, că îţi va plăcea foarte mult.

— Într-o zi, spuse Richard, va veni un Rashleigh şi va dărâma bolta. Ce-i putem lăsa ca amintire?

Ochii lui întâlniră scheletul din colţ.

— Scheletul unui şoarece, spuse.

Şi, cu un zâmbet, îl aruncă jos pe scări.

— Porneşte tu întâi, Dick, reluă: te voi urma.

Dick îmi întinse mâna pe care o ţinui într-a mea un răstimp.

— Fii curajos, spusei. Călătoria va dura puţin. Odată ajunşi cu bine în Olanda, vă veţi împrieteni.

El nu răspunse. Mă privi cu ochii lui mari, negri, apoi se întoarse spre scară.

Eram singură cu Richard. Ne despărţisem în mai multe rânduri. De fiecare dată fusesem convinsă că era pentru ultima oară. De fiecare dată ne regăsisem apoi unul pe celălalt.

— Pentru câtă vreme de rândul acesta? întrebai.

— Pentru doi ani, îmi spuse el. Poate pentru eternitate.

Îmi luă faţa în mâini şi mă sărută lung.

— Când mă voi întoarce, vom reclădi casa de la Stowe. Îţi vei călca peste mândrie şi, în cele din urmă, vei deveni totuşi Lady Grenvile.

Zâmbii şi clătinai din cap.

— Fii fericit alături de fiica ta, îi spusei.

Se opri în faţa intrării sub boltă.

— Să ştii un lucru. Odată ajuns în Olanda, voi lua pană şi hârtie şi voi scrie tot adevărul în legătură cu Războiul Civil. Îi voi defăima pe camarazii mei, generali, arătându-i sub adevărata lor înfăţişare cine sunt. Poate că, după asta, Prinţul de Wales va înţelege în sfârşit aluzia şi mă va face pe mine comandant suprem al forţelor sale.

— Se poate întâmpla mai degrabă să te degradeze, lăsându-te simplu soldat.

Se strecură prin intrare şi se lăsă în genunchi pe scară, unde îl aştepta Dick.

— Voi săvârşi opera de distrugere pentru tine, îmi spuse. Priveşte din odaia ta spre aripa de răsărit şi vei vedea căsuţa de vară salutând pentru ultima dată ţinutul Cornwall şi pe Grenvile.

— Păzeşte-te de santinelă! strigai. Stă de pază la capătul şoselei.

— Mă mai iubeşti, Honor?

— Pentru păcatele mele, Richard.

— Ai multe?

— Le cunoşti pe toate.

Şi cum aştepta acolo, cu mâna pe lespede, îi adresai o ultimă rugăminte?

— Ştii pentru ce te-a trădat Dick duşmanului?

— Cred că da.

— Nu din ură, nici din răzbunare. Ci fiindcă a văzut sângele pe obrazul Gartredei...

El mă privi gânditor; eu îi şoptii:

— Iartă-l, de dragul meu, dacă nu de dragul tău.

— Eu l-am iertat, rosti el încet. Dar Grenvilii sunt oameni ciudaţi. Cred că vei afla că el nu-şi poate ierta

ce-a făcut.

Îi văzui pe-amândoi, pe tată şi pe fiu, înghemuiţi pe scară, la capătul căreia se zărea chilioara, apoi Richard îmbrânci piatra spre zidul din faţa bolţii, care se închise pentru totdeauna. Mai aşteptai câteva clipe, apoi o strigai pe Matty.

— Totul s-a sfârşit, spusei. S-au dus.

Ea veni spre mine şi mă luă în braţe.

— Nimeni nu se va mai ascunde de azi înainte în celulă, adăugai.

Îmi plimbai mâna pe obraz. Era umed. Nu ştiam că plânsesem.

— Du-mă în odaia mea, spusei către Matty.

Stăteam acolo lângă fereastră, privind pe deasupra grădinilor. Luna era sus acum, – nu albă ca în noaptea trecută, ci cu o imagine galbenă în juru-i. Spre seară se strânseră nori, şi-acum acopereau cerul, încreţiţi şi negri. Santinela părăsise scările care duceau spre şosea şi se sprijinea de zăbrelele uşii de la clădirea rândaşilor din faţa mea, privind în sus spre ferestrele clădirii. Nu mă vedea, cum stam acolo în întuneric, cu bărbia în mână.

Mi se păru că aşteptasem ceasuri în şir, privind spre răsărit, cu Matty ghemuită lângă mine, şi, în cele din urmă, zării o mică flacără ridicându-se pe deasupra copacilor din parc. Vântul bătea înspre apus, îndepărtând fumul, dar santinela de jos, care sta acum rezemată de hambar, nu putea vedea focul.

Flăcările n-aveau să contenească până dimineaţa, şi, peste zi, aveau să spună că nişte vânători neîngăduiţi de lege aprinseră un foc peste noapte, care se răspândise aprinzând şi căsuţa de vară, îmi spuneam. Apoi cineva de pe domeniu avea să se ducă cu pălăria în mână la Jonathan Rashleigh, la Fowey, cerându-i scuze pentru neglijenţa care i-a produs o asemenea pagubă. Acum, îmi ziceam, doi oameni s-au strecurat pe lângă coasta cu scoici şi vor aştepta acolo, adăpostindu-se sub o stâncă. Sunt netemători, sunt împreună. Eu mă pot duce la

culcare, să dorm şi să-i uit. Şi totuşi, continuam să stau lângă fereastră, privind în largul câmpului, şi nu vedeam luna, nici copacii, nici sulul subțire de fum ridicându-se în aer, ci tot timpul vedeam numai ochii lui Dick, aşa cum mă priviseră pentru ultima oară, când Richard lăsase să cadă piatra din fața bolții.

37

La nouă ceasuri dimineața un şir de călăreți se ivi în parc. Oamenii descălecară în curtea interioară, şi ofițerul de serviciu, un colonel din statul major a lui Sir Hardress Waller din Saltash, îmi trimise vorbă că trebuia să mă îmbrac şi să cobor numaidecât ca să-l însoțesc la Fowey.

Eram gata îmbrăcată şi, când servitorii mă duseră jos, băgai de seamă că soldații scotoceau, pe sub tapițeria din galeria cea lungă. Câinii polițişti îşi vedeau de rosturile lor.

— Aceasta a fost distrusă odată, îi spusei ofițerului, şi i-au trebuit cumnatului meu patru ani, ca să mai poată face câteva reparații neînsemnate. Oare va trebui să reia totul de la început?

— Regret, spuse ofițerul, dar Parlamentul nu poate îngădui niciun mijloc de scăpare unui om ca Richard Grenvile.

— Credeți că îl veți găsi aici?

— Sunt mai multe case în Cornwall unde s-ar putea să fi fost ascuns, îmi răspunse. Menabilly e una din ele. Astfel fiind, sunt forțat să percheziționez casa poate chiar mai amănunțit decât trebuie, fără a mai ține seama de confortul celor ce trăiesc sub acoperişul ei. Mi-e teamă că Menabilly nu va putea fi locuită o bucată de vreme... De aceea vă cer să mergeți cu mine la Fowey.

Privii în jurul casei care fusese căminul meu în ultimii doi ani. Eram de față când fusese despuiată. Nu simțeam dorința să mai fiu odată martoră la un asemenea spectacol.

— Sunt gata, spusei ofițerului.

Aşezată în trăsură, cu Matty lângă mine, auzii vechiul

sunet pe care mi-l aminteam atât de bine, al topoarelor intrând în scândurile podelelor, a săbiilor ce prăbuşeau lemnăria de pretutindeni. Iar un om foarte glumeţ, ca şi înaintaşul său din '44, se şi urcase în clopotniţă, unde se aşezase picior peste picior, cu funia în mână, legănând marele clopot într-o parte şi-n alta. Dangătul venea din turnuleţ, din curtea exterioară. „Îmi iau rămas bun de la Menabilly, îmi ziceam. Nu voi mai trăi aici niciodată."

— Vom merge de-a lungul coastei, spuse ofiţerul privind de la geamul trăsurii mele. Şoseaua e blocată de trupe, care se îndreaptă spre Helston şi Penzance.

— Aveţi nevoie de atâtea trupe pentru a înăbuşi o răscoală atât de neînsemnată? întrebai.

— Răscoala va lua sfârşit peste o zi sau două, îmi răspunse. Dar trupele vor rămâne. Nu vor mai avea loc revolte în Cornwall, nici în răsărit, nici în apus, de azi înainte.

Şi, în timp ce vorbea, clopotul din Menabilly se legăna cu aceiaşi furie, sunând jalnic, ca şi cum ar fi fost ecoul cuvintelor lui.

Îmi înălţai privirea spre potecuţa de lângă şosea şi văzui că unde în ajun se afla căsuţa de vară, în formă de turnuleţ cu ferestre lungi, acum nu mai rămăsese decât moloz, o grămadă de grinzi arse şi piatră.

— Cine a dat ordinul să se dea foc aici? întrebă ofiţerul.

Îl auzii sfătuindu-se cu oamenii lui, apoi urcară şoseaua scotocind prin moloz, în timp ce Matty şi cu mine aşteptam în trăsură. După câteva clipe, ofiţerul se întoarse.

— Ce clădire a fost aici? mă întrebă. Nu pot înţelege nimic din ceea ce a rămas. Dar focul a fost pus de curând şi tot mai arde în unele locuri.

— O căsuţă de vară, răspunsei. Sora mea, Misses Rashleigh, a iubit-o foarte mult. Am locuit aici deseori, când ea era acasă. Se va întrista mult când va afla. Cred că ordinul de distrugere a fost dat de colonelul Bennett,

nu mai departe decât ieri, când a fost aici.

Ridicai din umeri.

— Poate că i s-a dat încuviințarea. Eu nu ştiu nimic. Dânsul e însă membru în comitetul local şi, deci, poate face ce-i place.

— Comitetul local îşi însuşeşte prea multe drepturi, spuse ofițerul. Într-o zi va avea neplăceri cu noi, cei din armată.

Încălecă foarte prost dispus şi strigă un ordin către oamenii săi. Război civil în timpul unui război civil. Oare niciun partid nu izbuteşte să mențină pacea în rândurile lui? Armata şi Parlamentul să se certe între ele cât poftesc; asta nu poate decât să ajute până în cele din urmă cauzei noastre, şi neastâmpărului năzuinței noastre.

Întorcându-mă şi privind pentru ultima dată molozul fumegând de pe şosea şi copacii înalți din parc, mă gândii la cuvintele ce se şoptiseră cu doi ani în urmă, în '46: când se va topi zăpada, când se va îmblânzi vremea, când va veni primăvara.

Coboram potecuța prăpăstioasă spre Pridmouth. Era în timpul refluxului; stânca de la Cannis se zărea amenințătoare în larg; departe, la orizont, se năzări un vas ca o pată neagră. Apa din stăvilarul morii curgea în clocot peste pietre, apoi se repezea spre mal, iar pe mlaştina de la celălalt capăt apăru dintr-odată o lebădă, croindu-şi drum prin unde; desenă mai întâi câteva cercuri în aer, apoi îşi luă zborul spre mare. Urcarăm dealul pe după Coombe Manor, unde locuiau verii lui Rashleigh, apoi coborârăm spre casa cumnatului meu de pe chei, la Fowey. În primul rând mă uitai dacă nu era cumva aici un vas ancorat, dar nu se zărea niciunul. Marea în port era liniştită şi cenuşie şi nu se vede niciun vas mai mare, în afară de câteva bărci de pescari priponite la Polruan. Oamenii de pe chei priveau curioşi cum eram ridicată din trăsură şi dusă în casă. Cumnatul meu mă aştepta în salon. Camera era tapetată în culori închise, ca şi sufrageria din Menabilly,

cu ferestre mari ce dădeau înspre chei. Pe pervaz se zărea modelul unui vas – vasul pe care tatăl său îl construise cu patruzeci de ani în urmă şi pe care îl trimisese sub comanda lui Drake împotriva Armadei. Vasul acesta purtase şi el numele de „*Frances*".

— Regret, spuse ofiţerul, că timp de o zi sau mai mult, până ce răscoala din vest va fi domolită, casa aceasta va trebui să fie supravegheată. Trebuie să vă cer, Sir, ca, atât dumneavoastră cât şi această lady, să nu părăsiţi casa.

— Înţeleg, spuse Jonathan. Sunt obişnuit să fiu supravegheat de-atâta vreme, că dacă o astfel de stare va mai dura câteva zile, asta nu mă va tulbura câtuşi de puţin.

Ofiţerul, se retrase, şi văzui o santinelă luându-şi postul în primire în faţa ferestrei, aşa cum făcuse şi camaradul său, noaptea trecută la Menabilly.

— Am veşti despre Robin, spuse cumnatul meu. E deţinut la Plymouth, dar cred că nu i s-a găsit o vină prea mare. Dacă această răscoală va fi înăbuşită, el va fi pus în libertate, cu condiţia să depună jurământul de supunere faţă de Parlament, aşa cum s-a întâmplat şi cu mine.

— Şi apoi? întrebai.

— Oh, după aceea va putea deveni stăpân pe sine şi se va putea stabili undeva în pace şi linişte. Am o căsuţă mică la Tywardreath, care ar putea să-i fie de mult folos, atât lui cât şi ţie, Honor, dacă ai vrea s-o împarţi cu el. Adică... în cazul când n-ai vreun alt plan.

— Nu, spusei. N-am niciun alt plan.

Se ridică şi se îndreptă domol spre fereastră, privind afară pe chei. Un biet bătrân, adus de spate, cu părul alb, sprijinindu-se într-un baston. Şuierul pescăruşilor ajunse până la noi, în timp ce zburau deasupra portului şi se cufundau în apă.

— *Frances* a părăsit portul la cinci ceasuri de dimineaţă, îmi spuse el în şoaptă.

Nu răspunsei.

— Pescarul care a plecat după material s-a oprit mai întâi la Pridmouth ca să-şi ia călătorul. L-a găsit pe ţărm, aşa cum era de aşteptat. Arăta cam obosit şi cam palid, mi-a spus pescarul, dar, în afară de asta n-avea nimic suspect în toată înfăţişarea lui.

— Un singur călător? întrebai.

— Da, unul singur, răspunse Jonathan privindu-mă cu luare-aminte. Dar ce ai? Eşti albă la faţă, şi îmi pari stranie.

Continuai să ascult pescăruşii de deasupra portului; auzeam glasuri de copii, care râdeau şi strigau, jucându-se pe scările cheiului.

— Nu-i nimic, spusei. Ce mai ai să-mi spui?

Se duse la biroul dintr-un ungher îndepărtat şi, trăgând un sertar, scoase din el un capăt de funie cu un scripete ruginit la capăt.

— În clipa când s-a îmbarcat, spuse cumnatul meu, călătorul a dat pescarului această funie, rugându-l să mi-o înmâneze când se va întoarce. Flăcăul mi-a adus-o chiar adineauri, când îmi luam dejunul. În jurul funiei am zărit o hârtie pe care scria: „Spune Honorei că cel mai mic dintre Grenvili şi-a găsit el însuşi mijlocul de scăpare”.

Îmi întinse petecul de hârtie.

— Oare ce să însemne asta? întrebă el. Înţelegi ceva?

Nu răspunsei un răstimp. Rămăsesem cu hârtiuţa în mână; revedeam rămăşiţele căsuţei de vară blocând pe veci tunelul secret, celula tăcută ca un mormânt, săpată în zidul gros de sub boltă.

— Da, Jonathan, răspunsei, înţeleg.

Mă privi o clipă, apoi se duse la birou şi puse funia şi scripetele în sertar.

— Ei bine, zise el, s-a sfârşit acum, mulţumesc lui Dumnezeu. Atât primejdia cât şi încordarea. Acum nu mai avem nimic de făcut.

Aduse două pahare din bufet şi le umplu cu vin dintr-o garafă. Îmi întinse unul.

— Bea, spuse el cu bunăvoinţă, apucându-mă de

braţ. Ai trecut printr-o mare spaimă.

Apucă paharul şi îl ridică spre vasul care îl dusese pe tatăl său spre Armada.

— Pentru celălalt vas „*Frances*", spuse, şi pentru generalul regelui în vest! Să găsească adăpost şi fericire în Olanda.

Băurăm în tăcere, apoi pusei paharul pe masă.

— N-ai băut până la fund, zise el. Asta înseamnă nenorocire pentru acela în cinstea căruia am închinat.

Luai paharul din nou şi, de astă dată, îl ţinui în raza luminii, în aşa fel că vinul lucea clar şi roşu.

— Ai auzit vreodată, spusei, cuvintele pe care Bevil Grenvile le-a scris lui Jonathan Trelawney?

— Ce cuvinte?

Ne aflam iarăşi adunaţi în galeria lungă din Menabilly. Nu mai departe decât cu douăzeci şi patru de ceasuri în urmă. Richard lângă fereastră, Gartred pe divan, Dick, în ungherul lui, cu ochii aţintiţi asupra tatălui său.

În ce mă priveşte, rosteam în şoaptă cuvintele celuilalt, doresc să am parte ori de un nume onorabil, ori de un mormânt onorabil. Nu mi-am iubit viaţa şi confortul niciodată atât de mult, pentru a mă da la o parte într-o asemenea împrejurare. Dacă aş face-o, aş fi nedemn de însărcinarea pe care am avut-o, ca şi de-a fi urmaş al strămoşilor mei, dintre care atâţia şi la diferite epoci şi-au sacrificat viaţa pentru ţară.

Golii apoi paharul până la fund şi îl dădui lui Jonathan.

— Cuvinte mari, spuse el. Şi toţi Grenvilii au fost oameni mari. Atâta vreme cât va mai trăi acest nume, vom fi mândri de el aici în Cornwall. Dar Bevil a fost cel mai straşnic dintre ei. A dovedit un mare curaj până în clipa din urmă.

— Cel mai mic dintre ei, a dat dovadă de acelaşi mare curaj, zisei.

— Cine oare? întrebă el.

— Un băieţel, al cărui nume nu va apare niciodată în

marea carte din Stowe şi al cărui mormânt nu va fi găsit niciodată în micuțul cimitir din Kilkhampton.

— Plângi? spuse Jonathan în şoaptă. Ai avut multe de îndurat şi suferințele au dăinuit îndelungă vreme. Patul ți s-a pregătit. Las-o pe Matty să te ducă sus. Haide! Curaj!

Ce a fost mai rău, a trecut. Binele va veni şi el cândva. Într-o zi regele se va urca din nou pe tron; într-o zi, Richard se va întoarce.

Priveam macheta vasului din marginea ferestrei şi, printre catarge, undele albastre din port. Bărcile pescarilor se pregăteau de plecare şi pescăruşii se înălțau către cer cu țipete ascuțite, fâlfâindu-şi aripile albe.

— Da, într-o zi, repetai, când se va topi zăpada, când se va îmblânzi vremea, când va veni primăvara.

CE S-A ÎNTÂMPLAT CU PERSONAJELE DIN ACEASTĂ ISTORISIRE

SIR RICHARD GRENVILE. Generalul regelui nu s-a mai întors niciodată în Anglia. A cumpărat o casă în Olanda, unde a trăit cu fiica sa Elizabeth până la moartea sa, în 1659, exact un an înaintea restaurării. Şi-a oferit serviciile Prinţului de Wales în exil, (mai târziu Charles al II-lea), dar ele n-au fost primite din cauza neînţelegerii dintre el şi Sir Edward Hyde, mai târziu Conte de Clarendon. Data exactă a morţii lui nu se cunoaşte, dar se spuse că a murit în Ghent, singuratec şi îndurerat, având ca epitaf pe mormânt numai aceste cuvinte: „Sir Richard Grenvile, Generalul regelui în Vest"

SIR JOHN GRENVILE (JACK). BERNARD GRENVILE (BUNNY). Aceşti doi fraţi au fost foarte mult folosiţi în mişcarea restaurării lui Charles II în 1660. Amândoi s-au căsătorit, au trăit fericiţi şi s-au bucurat de graţiile regelui. John a fost făcut Conte de Bath.

GARTRED DENYS. Nu s-a mai căsătorit niciodată. A părăsit Orley Court şi a trăit cu una din fiicele ei măritate, Lady Hampson, la Taplow, unde a şi murit la vârsta înaintată de 85 de ani.

JONATHAN RASHLEIGH. A mai suferit încă alte arestări din pricina datoriilor faţă de Parlament, dar a trăit să vadă restaurarea. A murit în anul 1675, un an după moartea soţiei sale, Mary.

JOHN RASHLEIGH. A murit în anul 1651, la vârsta

de numai 30 de ani, la Devon, în drum spre Menabilly, după o călătorie la Londra pentru afacerile tatălui său. Văduva lui, Joan, a trăit la Fowey până la moarte, în anul 1668, în vârstă de 48 de ani. Fiul ei, Jonathan, a moştenit averea bunicului său la Menabilly.

Sir PETER COURTNEY. Şi-a părăsit soția, a făcut datorii imense, s-a căsătorit a doua oară şi a murit în anul 1670.

ALICE COURTNEY. A trăit tot restul vieții la Menabilly şi a murit acolo în anul 1659, la vârsta de 40 ani. Există o placă în memoria ei aşezată în biserica din Tywardreath.

AMBROSE MANATON. Despre el se ştie foarte puțin, afară de faptul că a fost ales membru în Parlament pentru Camelford în anul 1668. Proprietatea lui, Trecarell, a decăzut.

ROBIN şi HONOR HARRIS Fratele şi sora au trăit retraşi la Tywardreath, într-o casă pusă la dispoziția lor de către Jonathan Rashleigh. Honor a murit în 17 noiembrie 1653 şi Robin în iunie 1655. Deci n-au trăit să vadă restaurarea. Placa în memoria lor din biserică sună astfel: „În memoria lui Robert Harris, odinioară maior-general în armata Majestății Sale din fața Plymouthului, înmormântat aici în ziua de 29 iunie 1655. Şi în memoria Honorei Harris, sora lui şi ea înmormântată aici la 17 noiembrie, în anul Domnului nostru 1653.

«Loial **şi** statornic; aceasta **ţ**i-a fost crima – aceasta **ţ**i-a fost lauda:

Eşti pus aici al**ă**turi de Honor – suflet f**ă**r**ă** de lauri.»

Postscript

În anul 1824, domnul William Rashleigh, din Menabilly, în parohia Tywardreath din Cornwall, a făcut anumite modificări casei sale, în cursul cărora curtea exterioară a fost îndepărtată şi blocată pentru a forma bucătării şi o cămară.

Arhitectul, chemat să facă lucrarea, a observat că contrafortul din colţul de nord-vest al casei nu avea niciun scop util şi le-a spus zidarilor să îl demoleze. Aceştia s-au apucat de treabă şi, dărâmând câteva dintre pietre, au dat peste o scară care ducea la o cameră mică sau celulă, la baza contrafortului.

Aici au găsit scheletul unui tânăr, aşezat pe un scăunel, cu o tranşieră la picioare, scheletul fiind îmbrăcat în haine de cavaler, aşa cum erau purtate în perioada Războiului Civil.

Domnul William Rashleigh, când a fost anunţat de descoperire, a dat ordin ca rămăşiţele să fie îngropate cu mare respect în curtea bisericii din Tywardreath. Şi pentru că el şi familia sa au fost foarte şocaţi de descoperire, a ordonat zidarilor să astupe cu cărămidă camera secretă, pentru ca nimeni din casă să nu mai dea peste ea pe viitor.

Modificările casei au continuat, curtea a fost blocată, o cămară a fost construită împotriva contrafortului, iar locaţia exactă a celulei a rămas pentru totdeauna un secret deţinut de domnul Rashleigh şi arhitectul său.

Consultând documentele de familie, domnul Rashleigh a aflat că anumiţi membri ai familiei Grenvile s-au ascuns la Menabilly înainte de răscoala din 1648 şi a presupus că unul dintre ei s-a refugiat în camera secretă şi a fost uitat. Această tradiţie a fost transmisă

până în zilele noastre.

Daphne Du Maurier

SFÂRŞIT

Dușmănos, mîndru și amar pînă la urmă! Pentru că acesta e sfîrșitul. O știu și o știi și tu. Nu va mai fi nici o redresare pentru tine, tu singur te-ai distrus pentru totdeauna. Temut și urît de prieteni și dușmani. Generalul Regelui în Vest. Bărbatul pe care îl iubesc. Cînd cei de pe insulele Scilly au fost învinși de parlamentari, Jack și Bunny, întorcîndu-se acasă pentru cîtva timp, după ce vizitaseră Olanda și Franța, veniseră călare de la Stowe la Menabilly pentru a vizita familia Rashleigh și apoi se abătură și pe la Tywardreath pentru a-mi prezenta omagiile lor.

Societatea „NARCIS" — S.R.L.

Lei 200